

**БІР ЖАҒЫНАН, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕН
ЕКІНШІ ЖАҒЫНАН, ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚТЫҢ
ЖӘНЕ ОҒАН МҮШЕ МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ АРАСЫНДАҒЫ
КЕҢЕЙТІЛГЕН ӘРШТЕСТІК ПЕН ҒИТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ
КЕЛІСІМ**

МАЗМҰНЫ

АТАУЫ

КІРІСПЕ

I БӨЛІМ ОСЫ КЕЛІСІМНІҢ ЖАЛПЫ ҚАҒИДАТТАРЫ ЖӘНЕ
МАҚСАТТАРЫ

II БӨЛІМ САЯСИ ДИАЛОГ. СЫРТҚЫ САЯСАТ ЖӘНЕ
ҚАУІПСІЗДІК САЛАСЫНДАҒЫ ҒЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

III БӨЛІМ САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК

1-ТАРАУ ТАУАРЛАР САУДАСЫ

2-ТАРАУ КЕДЕН

3-ТАРАУ САУДАДАҒЫ ТЕХНИКАЛЫҚ ТОСҚАУЫЛДАР

4-ТАРАУ САНИТАРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ
ФИТОСАНИТАРИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР

5-ТАРАУ КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР САУДАСЫ ЖӘНЕ
ҚҰРУ

1-БӨЛІМ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

2-БӨЛІМ ҚҰРУ ЖӘНЕ КӨРСЕТІЛЕТІН
ҚЫЗМЕТТЕРДІ ТРАНСШЕКАРАЛЫҚ БЕРУ

1-КІШІ БӨЛІМ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
ҚЫЗМЕТТІҢ БАРЛЫҚ ТҮРЛЕРІ

2-КІШІ БӨЛІМ КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР
САЛАСЫН ҚОСПАҒАНДА,
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

3-БӨЛІМ	ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ІСКЕРЛІК МАҚСАТТАРДА УАҚЫТША ҚАТЫСУЫ
4-БӨЛІМ	ІШКІ РЕТТЕУ
5-БӨЛІМ	ЖЕКЕ СЕКТОРЛАР БОЙЫНША ЕРЕЖЕЛЕР
6-БӨЛІМ	ЕРЕКШЕЛІКТЕР
7-БӨЛІМ	ИНВЕСТИЦИЯЛАР
6-ТАРАУ	КАПИТАЛ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӘНЕ ТӨЛЕМДЕР
7-ТАРАУ	ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК
1-БӨЛІМ	ҚАҒИДАТТАР
2-БӨЛІМ	ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ СТАНДАРТТАРЫ
3-БӨЛІМ	ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
4-БӨЛІМ	ДЕЛДАЛ РЕТІНДЕ ӨРЕКЕТ ЕТЕТІН КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР ПРОВАЙДЕРЛЕРІНІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ
8-ТАРАУ	МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ
9-ТАРАУ	ШИКІЗАТ МАТЕРИАЛДАРЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА
10-ТАРАУ	САУДА ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ
11-ТАРАУ	БӘСЕКЕЛЕСТІК

12-ТАРАУ МЕМЛЕКЕТТІК КӘСПОРЫНДАР, МЕМЛЕКЕТ
БАҚЫЛАЙТЫН КӘСПОРЫНДАР ЖӘНЕ
АРНАЙЫ НЕМЕСЕ ЭКСКЛЮЗИВТІ ҚҰҚЫҚТАР
НЕМЕСЕ АРТЫҚШЫЛЫҚТАР БЕРІЛГЕН
КӘСПОРЫНДАР

13-ТАРАУ ТРАНСПАРЕНТТІЛІК

14-ТАРАУ ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ

1-БӨЛІМ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

2-БӨЛІМ КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР ЖӘНЕ МЕДИАЦИЯ

3-БӨЛІМ ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ РӘСІМДЕРІ

1-КІШІ БӨЛІМ ТӨРЕЛІК РӘСІМ

2-КІШІ БӨЛІМ САҚТАУ

3-КІШІ БӨЛІМ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

4-БӨЛІМ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

IV БӨЛІМ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ
САЛАСЫНДАҒЫ ҒЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

1-ТАРАУ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДИАЛОГ

2-ТАРАУ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ПЕН ІШКІ
БАҚЫЛАУДЫ ҚОСА АЛҒАНДА,
МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫНЫ БАСҚАРУ
САЛАСЫНДАҒЫ ҒЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

3-ТАРАУ САЛЫҚ САЛУ САЛАСЫНДАҒЫ
ҒЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

4-ТАРАУ СТАТИСТИКА САЛАСЫНДАҒЫ
ҒЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

5-ТАРАУ	ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
6-ТАРАУ	КӨЛІК САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
7-ТАРАУ	ҚОРШАҒАН ОРТА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
8-ТАРАУ	КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
9-ТАРАУ	ӨНЕРКӘСІП САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
10-ТАРАУ	ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПОРЫНДАР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
11-ТАРАУ	КОМПАНИЯЛАР ТУРАЛЫ ЗАҢНАМА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
12-ТАРАУ	БАНК ІСІ, САҚТАНДЫРУ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
13-ТАРАУ	АҚПАРАТТЫҚ ҚОҒАМ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
14-ТАРАУ	ТУРИЗМ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
15-ТАРАУ	АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ АУЫЛДЫҚ АУМАҚТАРДЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
16-ТАРАУ	ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ, ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ, ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТ ЖӘНЕ ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕРДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

17-ТАРАУ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

V БӨЛІМ ЕРКІНДІК, ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ӘДІЛЕТ
САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

VI БӨЛІМ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ БАСҚА ДА БАҒЫТТАРЫ

1-ТАРАУ БІЛІМ БЕРУ ЖӘНЕ ОҚЫТУ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

2-ТАРАУ МӘДЕНИЕТ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

3-ТАРАУ ЗЕРТТЕУЛЕР ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР
САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

4-ТАРАУ БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ
ДЫБЫС-БЕЙНЕ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

5-ТАРАУ АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМНЫҢ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ

6-ТАРАУ СПОРТ ЖӘНЕ ДЕНЕ БЕЛСЕНДІЛІГІ
САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

7-ТАРАУ АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

8-ТАРАУ ҒАРЫШ ҚЫЗМЕТІ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

9-ТАРАУ ТҰТЫНУШЫЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

10-ТАРАУ Өңірлік ынтымақтастық

11-ТАРАУ	МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
VII БӨЛІМ	ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ТЕХНИКАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ
VIII БӨЛІМ	ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ НЕГІЗДЕР
IX БӨЛІМ	ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР
I ҚОСЫМША	46-БАПҚА СӘЙКЕС АЛЫП ҚОЮЛАР
II ҚОСЫМША	48-БАПТЫҢ 2-ТАРМАҒЫНА СӘЙКЕС ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОЛДНАТЫН ШЕКТЕУЛЕР
III ҚОСЫМША	III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 8-ТАРАУЫНЫҢ (МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ) ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ
IV ҚОСЫМША	III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 8-ТАРАУЫНА (МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ) СӘЙКЕС САТЫП АЛУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ ЖӘНЕ ХАБАРЛАНДЫРУЛАРДЫ ЖАРИЯЛАУҒА АРНАЛҒАН БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ
V ҚОСЫМША	III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ) СӘЙКЕС ТӨРЕЛІК РӘСІМНІҢ ҚАҒИДАЛАРЫ
VI ҚОСЫМША	III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ) СӘЙКЕС ТӨРЕЛІК КОМИССИЯ МҮШЕЛЕРІ МЕН МЕДИАТОРЛАРДЫҢ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ
VII ҚОСЫМША	III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ) СӘЙКЕС МЕДИАЦИЯ ТЕТІГІ

КЕДЕН ІСТЕРІНДЕГІ ӨЗАРА ӘКІМШІЛІК КӨМЕК ТУРАЛЫ ХАТТАМА

КІРІСПЕ

Бұдан әрі бірлесіп «Тараптар» деп аталатын

бір жағынан,

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ мен

екінші жағынан,

АУСТРИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

БЕЛЬГИЯ КОРОЛЬДІГІ,

БОЛГАРИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВТІК РЕСПУБЛИКАСЫ,

ГРЕК РЕСПУБЛИКАСЫ,

ДАНИЯ КОРОЛЬДІГІ,

ИРЛАНДИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ИСПАНИЯ КОРОЛЬДІГІ,

ИТАЛИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

КИПР РЕСПУБЛИКАСЫ,

ЛАТВИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ЛИТВА РЕСПУБЛИКАСЫ,

ЛЮКСЕМБУРГ ҰЛЫ ГЕРЦОГТІГІ,

МАЖАРСТАН,

МАЛЬТА РЕСПУБЛИКАСЫ,

НИДЕРЛАНД КОРОЛЬДІГІ,

ПОЛЬЩА РЕСПУБЛИКАСЫ,

ПОРТУГАЛИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

РУМЫНИЯ,

СЛОВАК РЕСПУБЛИКАСЫ,

СЛОВЕНИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ҰЛЫБРИТАНИЯ ЖӘНЕ СОЛТҮСТІК ИРЛАНДИЯ ҚҰРАМА
КОРОЛЬДІГІ

ФИНЛЯНДИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ФРАНЦУЗ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ХОРВАТИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ЧЕХ РЕСПУБЛИКАСЫ,

ШВЕЦИЯ КОРОЛЬДІГІ,

ЭСТОНИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ,

бұдан әрі "мүше мемлекеттер" деп аталатын Еуропалық Одақ туралы Шарттың және Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы Шарттың Уағдаласушы Тараптары, және

ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚ,

Тараптар арасындағы берік байланыстарды және оларға ортақ құндылықтарды, сондай-ақ олардың 1995 жылғы 23 қаңтарда Брюссельде қол қойылған бір жағынан, Қазақстан Республикасы мен екінші жағынан, Еуропалық Қоғамдастықтардың және оларға мүше мемлекеттердің арасындағы Әріптестік пен ынтымақтастық туралы келісімнің және 2007 жылғы маусымда Еуропалық Кеңес қабылдаған Еуропалық Одақ пен

Орталық Азия арасындағы Жаңа әріптестік стратегиясының, сондай-ақ 2008 жылы қабылданған Қазақстан Республикасының «Еуропаға жол» атты мемлекеттік бағдарламасының орындалуы арқылы бұрын орнатылған байланыстарды одан әрі нығайту және кеңейту ниетін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Тараптардың Біріккен Ұлттар Ұйымы Жарғысының (БҰҰ Жарғысы), Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясының және Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымының (ЕҚЫҰ), атап айтқанда, Хельсинки Қорытынды актісінің, сондай-ақ басқа да жалпыға бірдей танылған халықаралық құқық нормаларының қағидаттары мен ережелерін толық көлемде басшылыққа алу міндеттемесін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Тараптардың адамның негізгі бостандығы мен құқықтарын көтермелеуді, қорғауды және жүзеге асыруды, демократиялық қағидаттарды құрметтеуді, заңның үстемдігін және тиісінше басқаруды нығайтуға нық міндеттемесін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Тараптардың адам құқықтары және демократия саласындағы өзінің ынтымақтастығында мынадай: ортақ мақсаттарды ілгерілету, ашық және сындарлы саяси диалог, транспаренттілік және адам құқықтары саласындағы халықаралық стандарттарды сақтау қағидаттарына нық бейілділігін МОЙЫНДАЙ ОТЫРЫП;

Тараптардың еркін нарықтық экономика қағидаттарын сақтау міндеттемесін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы сауда және инвестициялық қарым-қатынастардың өскелең маңыздылығын МОЙЫНДАЙ ОТЫРЫП;

Осы Келісім Тараптар арасындағы тығыз экономикалық қарым-қатынастарды одан әрі нығайтуға және олардың арасындағы сауда мен инвестицияларды, оның ішінде энергетика саласын одан әрі дамыту үшін жаңа ахуал және барынша қолайлы жағдайлар жасауға ықпал ететінін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Күшейтілген құқықтық база негізінде, атап айтқанда, осы Келісімнің және Дүниежүзілік сауда ұйымын құру туралы келісімнің (ДСҰ келісімі) негізінде барлық секторларда сауда мен инвестицияларды ұлғайту мақсатын НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Тараптардың халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікке және дауларды бейбіт жолмен реттеуге, атап айтқанда, осы мақсатта БҰҰ мен ЕҚЫҰ шеңберінде тиімді ынтымақтастық арқылы жәрдемдесу міндеттемесін НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;

Тараптардың өзара мүддені білдіретін екіжақты және халықаралық мәселелер бойынша ұдайы саяси диалогты одан әрі дамытуға дайындығын **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП**;

Тараптардың жаппай қырып-жою қаруларын және оларды жеткізу құралдарын таратуға қарсы күрес жөніндегі халықаралық міндеттемелерге және оларды таратпау, ядролық қауіпсіздік пен физикалық ядролық қауіпсіздік саласындағы ынтымақтастыққа бейілділігін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП**;

Тараптардың атыс қаруын және жеңіл қару-жарақтардың заңсыз саудасы мен жинақталуына қарсы күресу міндеттемесін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП** және БҰҰ Бас Ассамблеясының Қару саудасы туралы шартты (ҚСШ) қабылдағанын есте ұстай отырып;

Қазақстан Республикасының Еуропалық Одақ пен Орталық Азия арасындағы Жаңа әріптестік стратегиясын іске асыруға белсене қатысуының маңыздылығын **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП**;

Тараптардың ұйымдасқан қылмысқа және адам саудасына қарсы күрес және терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастықты тереңдету міндеттемесін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП**;

Тараптардың заңды көші-қон жөніндегі ынтымақтастыққа және заңсыз көші-қон мен адам саудасына қарсы күреске бағытталған кешенді тәсіл негізінде көші-қонмен байланысты мәселелер жөніндегі диалогты және ынтымақтастықты кеңейту міндеттемесін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП** және осы Келісімнің реадмиссия туралы ережесінің маңыздылығын тани отырып;

Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы екіжақты сауда қатынастарында теңдестірілген жағдайларды қамтамасыз етуге **НИЕТ БІЛДІРЕ ОТЫРЫП**;

Тараптардың Дүниежүзілік сауда ұйымындағы (ДСҰ) мүшелігінен туындайтын құқықтар мен міндеттерді сақтау, сондай-ақ осы құқықтар мен міндеттерді транспарентті кемсітпеушілік бойынша жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесін **ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП**;

Тараптардың орнықты даму қағидатын, оның ішінде көпжақты халықаралық шарттарды орындауды және өңірлік ынтымақтастықты ілгерілету арқылы сақтау міндеттемесін **ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП**;

Өзара мүддені білдіретін барлық салалардағы өзара тиімді ынтымақтастықты кеңейтуге және орындылығына қарай оның негіздерін нығайтуға **НИЕТ БІЛДІРЕ ОТЫРЫП**;

2006 жылғы 4 желтоқсанда Брюссельде жасалған Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы энергетика саласындағы

ынтымақтастық жөніндегі өзара түсіністік туралы меморандум негізінде және Энергетикалық Хартияға Шарттың түпмәтінінде энергетика саласындағы ынтымақтастықты, энергетиканы беру қауіпсіздігін нығайту және тиісті инфрақұрылымды дамытуға жәрдемдесу қажеттілігін **МОЙЫНДАЙ ОТЫРЫП;**

Ядролық энергияны бейбіт мақсатта пайдалану саласындағы кез келген ынтымақтастық 1999 жылғы 19 шілдеде Брюссельде қол қойылған Қазақстан Республикасы мен Атом энергиясы жөніндегі Еуропалық Қоғамдастық арасындағы ядролық қауіпсіздік саласындағы ынтымақтастық туралы келісіммен реттелетінін және осы Келісімнің қолданылу саласына жатпайтынын **МОЙЫНДАЙ ОТЫРЫП;**

Тараптардың орнықты даму мен экономикалық өсудің алғышарты ретінде халықтың денсаулығын қорғау және адам денсаулығын сақтау деңгейін арттыру міндеттемесін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;**

Тараптардың адамдар арасындағы байланыстарды, оның ішінде ғылым және технологиялар, инновацияларды дамыту, білім беру және мәдениет саласындағы ынтымақтастық пен алмасулар арқылы кеңейту міндеттемесін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;**

Тараптардың өзара пайдалы байланыстарды және орнықты дамуды одан әрі нығайту үшін өзара түсіністікке және өз заңнамасы мен нормативтік құқықтық базасын жақындастыруға ықпал ететінін **НАЗАРҒА АЛА ОТЫРЫП;**

Егер Тараптар осы Келісім шеңберінде Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шарттың Үшінші бөлігінің V бөліміне сәйкес Еуропалық Одақпен жасалуы мүмкін еркіндік, қауіпсіздік және әділет саласында нақты келісімдер жасайтынын шешкен жағдайда, егер Еуропалық Одақ Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігімен және/немесе Ирландия Республикасымен бірлесіп, өздерінің бұрын туындаған тиісті екіжақты қарым-қатынастарын ескере отырып, Еуропалық Одақ туралы шартқа және Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шартқа қоса берілетін Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі және Ирландия Республикасының еркіндік, қауіпсіздік және әділет кеңістігіне қатысты ұстанымдары туралы № 21 хаттамаға сәйкес, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі және/немесе Ирландия Республикасы осындай келісімдермен Еуропалық Одақтың бір бөлігі ретінде байланысты болғандары/болғаны туралы Қазақстан Республикасын хабардар етпесе ғана, онда болашақтағы осындай келісімдердің ережелері Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігіне және/немесе Ирландия Республикасына

міндеттемелер жүктемейтін болады. Ұқсас түрде, осы Келісімді орындау үшін жоғарыда көрсетілген V бөлімге сәйкес қабылдануы мүмкін Еуропалық Одақтың кез келген кейінгі ішкі шаралары, егер № 21 хаттамаға сәйкес олар өзінің қатысу немесе осындай шараларды қолдану ниеті туралы хабардар етпесе ғана Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі және/немесе Ирландия Республикасына міндеттемелер жүктемейтін болады. Осындай болашақтағы келісімдер немесе Еуропалық Одақтың осындай кейінгі ішкі шаралары аталған шарттарға қоса берілетін Дания Корольдігінің ұстанымы туралы № 22 хаттамаға жатқызылатынын да АТАП КӨРСЕТЕ ОТЫРЫП,

ТӨМЕНДЕГІЛЕР ТУРАЛЫ КЕЛІСТІ:

I БӨЛІМ

ОСЫ КЕЛІСІМНІҢ ЖАЛПЫ ҚАҒИДАТТАРЫ ЖӘНЕ МАҚСАТТАРЫ

1-БАП

Жалпы қағидаттар

Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында, ЕҚЫҰ-ның Хельсинки Қорытынды актісінде және Жаңа Еуропаға арналған Париж хартиясында және басқа да адам құқықтары жөніндегі тиісті халықаралық құжаттарда бекітілген демократиялық қағидаттар мен адам құқықтарын және заң үстемдігі қағидатын құрметтеу екі Тараптың ішкі және халықаралық саясатының негізіне алынған және осы Келісімнің елеулі элементі болып табылады.

Тараптар еркін нарықтық экономика қағидаттарына, орнықты даму мен экономикалық өсуді ілгерілетуге өздерінің бейілділігін тағы да мәлімдейді.

Осы Келісімді орындау диалог, өзара сенім және құрметтеу, тең құқықты әріптестік, өзара пайда қағидаттарына және БҰҰ Жарғысында бекітілген қағидаттар мен құндылықтарды толық құрметтеуге негізделеді.

2-БАП

Осы Келісімнің мақсаттары

1. Осы Келісім ортақ мүддеге және оны қолданудың барлық салалардағы қатынастарды тереңдетуге негізделген өздерінің тиісті қызыреттері шегінде Тараптар арасындағы кеңейтілген әріптестік пен ынтымақтастықты белгілейді.

2. Бұл ынтымақтастық халықаралық және өңірлік бейбітшілік пен тұрақтылыққа, экономикалық дамуға жәрдемдесетін және Тараптардың өздерінің халықаралық міндеттемелерімен, атап айтқанда, БҰҰ және ЕҚЫҰ шеңберінде қайта растайтын қағидаттарға құрылған Тараптар арасындағы процесті білдіреді.

3-БАП

Өңірлік және халықаралық ұйымдардағы ынтымақтастық

Тараптар өңірлік және халықаралық форумдар мен ұйымдар шеңберінде ынтымақтасуға және пікір алмасуға келіседі.

II БӨЛІМ

САЯСИ ДИАЛОГ. СЫРТҚЫ САЯСАТ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

4-БАП

Саяси диалог

Тараптар өзара мүддені білдіретін барлық салаларда, оның ішінде Еуразиялық континентте, халықаралық құқық, көпжақты институттар мен ортақ құндылықтар шеңберіндегі тиімді ынтымақтастық негізінде халықаралық бейбітшілікке, тұрақтылық пен қауіпсіздікке жәрдемдесу мақсатында тиімді саяси диалогты дамытады және нығайтады.

Тараптар БҰҰ мен ЕҚЫҰ рөлін нығайту және тиісті халықаралық және өңірлік ұйымдардың тиімділігін арттыру мақсатында ынтымақтасады.

Тараптар ағымдағы жаһандық және өңірлік қыр көрсетулер мен негізгі қатерлерге ден қою мақсатында халықаралық қауіпсіздік және дағдарысты басқару мәселелері бойынша ынтымақтастық пен диалогты терендетеді.

Тараптар өзара мүддені білдіретін барлық, атап айтқанда, халықаралық құқықты сақтау, демократиялық қағидаттарды құрметтеуді нығайту, заң үстемдігі, адам құқықтары және тиісті басқару сияқты мәселелер бойынша ынтымақтастықты нығайтуға міндеттенеді. Тараптар өңірлік ынтымақтастықты, атап айтқанда, Орталық Азия шеңберінде және одан тысқары жерлерде одан әрі дамыту үшін жағдайларды жақсарту жөнінде жұмыс жүргізуге келіседі.

5-БАП

Демократия және заң үстемдігі

Тараптар адам құқықтарын ілгерілету мен тиімді қорғауда және заң үстемдігін, оның ішінде адам құқықтары саласындағы тиісті халықаралық құралдарды пайдалана отырып, қамтамасыз етуде ынтымақтасуға келіседі.

Мұндай ынтымақтастық Тараптармен өзара келісілген қызмет арқылы, оның ішінде заң үстемдігін құрметтеуді нығайту, адам құқықтары жөніндегі қазіргі диалогты одан әрі кеңейту, демократиялық институттарды одан әрі дамыту, адам құқықтары туралы хабардарлықты арттыруға жәрдемдесу және БҰҰ мен ЕҚЫҰ құқық қорғау органдары шеңберінде ынтымақтастықты кеңейту жолымен жүзеге асырылады.

6-БАП

Сыртқы саясат және қауіпсіздік

Тараптар сыртқы саясат және қауіпсіздік саласындағы диалог пен ынтымақтастықты жандандырады және атап айтқанда, жанжалдарды болғызбау және дағдарысты басқару, өңірлік тұрақтылық, қару-жарақты таратпау, қарусыздану және қару-жарақты бақылау, ядролық қауіпсіздік және қару мен қосарлы мақсаттағы тауарлардың экспортын бақылау мәселелерін қарайды.

Ынтымақтастық саясаттың тиімділігі мен жақындасуын арттыру және екіжақты, өңірлік және халықаралық форумдарды пайдалануға бағытталған ортақ құндылықтар мен өзара мүдделерге негізделеді.

Тараптар БҰҰ Жарғысы мен ЕҚЫҰ-ның Хельсинки Қорытынды актісінде айқындалған аумақтық тұтастықты, шекараның мызғымастығын, егемендік пен тәуелсіздікті құрметтеу қағидаттарына өзінің бейілділігін, сондай-ақ өздерінің екіжақты және көпжақты қатынастарында осы қағидаттарды ілгерілетуді ұстанатындықтарын тағы да растайды.

7-БАП

Ғарыш қауіпсіздігі

Тараптар ғарыш кеңістігіне байланысты бүкіл қызметтің қауіпсіздігін, сенімділігін және орнықтылығын арттыруға ықпал етеді және ғарыш кеңістігін бейбіт мақсаттарда пайдаланылуын қамтамасыз ету мақсатында екіжақты, өңірлік және халықаралық деңгейлерде бірлесіп жұмыс істеуге келіседі. Екі Тарап та ғарыш кеңістігінде жанталаса қарулануды болғызбаудың маңыздылығын атап көрсетеді.

8-БАП

Халықаралық қоғамдастықтың алаңдаушылығын туғызатын елеулі қылмыстар

Тараптар бүкіл халықаралық қоғамдастықтың алаңдаушылығын туғызатын ең елеулі қылмыстар жазасыз қалмауға тиіс екенін және оларды соттық қудалау ұлттық немесе халықаралық деңгейде шаралар қолдану арқылы, оның ішінде Халықаралық қылмыстық сот арқылы қамтамасыз етілуге тиіс екенін тағы да растайды.

Рим статуты тұтастығының сақталуына тиісті назар аудара отырып, Тараптар Рим статуты туралы диалог жүргізуге келіседі және өздерінің заңнамасына сәйкес оның әмбебап болуына қол жеткізу үшін әлеуетті нығайтуға жәрдем көрсетуді қоса алғанда, шаралар қолдануға ұмтылады.

9-БАП

Жанжалдарды болғызбау және дағдарысты басқару

Тараптар бейбітшілік пен тұрақтылық жағдайын жасау мақсатында жанжалдарды болғызбау, өңірлік жанжалдарды реттеу және дағдарысты басқару жөніндегі ынтымақтастықты нығайтады.

10-БАП

Өңірлік тұрақтылық

Тараптар Орталық Азиядағы тұрақтылық пен қауіпсіздікке жәрдемдесу, сондай-ақ БҰҰ Жарғысында, ЕҚЫҰ-ның Хельсинки Қорытынды актісінде және екі Тарап та қатысушысы болып табылатын басқа да тиісті көпжақты құжаттарда айқындалған қағидаттар негізінде одан әрі өңірлік ынтымақтастыққа арналған жағдайларды жақсарту үшін бірлескен күш-жігерді жандандырады.

11-БАП

Жаппай қырып-жою қаруын таратуға қарсы іс-қимыл

Тараптар жаппай қырып-жою қаруын (ЖҚҚ) және оны жеткізу құралдарын мемлекеттік субъектілерге де мемлекеттік емес субъектілерге де тарату халықаралық тұрақтылық пен қауіпсіздікке төнетін ең елеулі қатерлердің бірі деп есептейді.

Тараптар өздерінің тиісті халықаралық-шарттық міндеттемелерін және қарусыздану мен қаруды таратпау саласындағы өзге де тиісті халықаралық міндеттемелерін толық сақтау және орындау арқылы ЖҚҚ-ны және оны жеткізу құралдарын таратуға қарсы іс-қимыл жасауға ынтымақтасады және ықпал етеді. Тараптар осы ереже осы Келісімнің елеулі элементі болып табылатынына келіседі.

Бұл саладағы ынтымақтастық, оның ішінде:

(a) әскери және қосарлы мақсаттағы тауарлар мен технологияларға қатысты экспорттық бақылау жүйелерін одан әрі дамыту;

(b) осы бапта қамтылатын мәселелер бойынша ұдайы саяси диалог орнату арқылы жүзеге асырылады.

12-БАП

Атыс қаруы және жеңіл қару-жарақтар

Тараптар барлық тиісті деңгейлерде ынтымақтасады және оқ-дәріні қоса алғанда, атыс қаруы мен жеңіл қару-жарақтардың заңсыз саудасына қарсы күрес бойынша өздерінің күш-жігерін үйлестіруді, өзара толықтыруды және өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді және ұдайы саяси

диалогты, оның ішінде көпжақты негіздегі диалогты жалғастыруға келіседі.

Тараптар бұл ынтымақтастықты қолданыстағы халықаралық шарттарға және БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің қарарларына, сондай-ақ Тараптар қатысушысы болып табылатын, осы салада қолданылатын басқа да халықаралық құжаттар шеңберіндегі өздерінің міндеттемелеріне толық сәйкестікте жүзеге асырады. Осыған байланысты екі Тарап та ҚСШ-ның құндылығына сенеді.

13-БАП

Терроризмге қарсы іс-қимыл

Тараптар заңның үстемдігі қағидатына, халықаралық құқыққа, адам құқықтары саласындағы халықаралық стандарттарға, гуманитарлық құқыққа және БҰҰ-ның Жаһандық терроризмге қарсы стратегиясын қоса алғанда, БҰҰ-ның тиісті шешімдеріне толық сәйкес келетін, терроризмнің алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жасау үшін екіжақты, өңірлік және халықаралық деңгейлерде бірлесіп жұмыс істеуге келіседі.

Тараптар арасындағы ынтымақтастық:

(a) БҰҰ-ның қарарларын, БҰҰ-ның Жаһандық терроризмге қарсы стратегиясын және терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы басқа да халықаралық конвенциялар мен құралдар бойынша өздерінің міндеттемелерін қажеттілігіне қарай орындауға;

(b) жоспарланып жатқан және жасалған террористік актілер, оларды жүзеге асырудың нысандары мен әдістері және халықаралық құқыққа және ұлттық заңнамаға сәйкес екінші Тараптың аумағында қылмыс жасауды жоспарлаған, жасап жатқан немесе жасаған террористік топтар туралы ақпаратпен алмасуға;

(c) терроризмнің барлық нысандарының, оның ішінде интернетті пайдалана отырып, террористік қылмыс жасауға жария түрде айдап салудың алдын алу жөнінде тәжірибе, сондай-ақ терроризмге қарсы іс-қимыл құралдары және әдістері жөнінде тәжірибе, техникалық саладағы тәжірибе алмасуға және Еуропалық Одақтың институттары, органдары мен агенттіктері ұсынатын немесе қаржыландыратын оқытуға;

(d) терроризмді қаржыландыруға қарсы күрес бойынша ортақ күш-жігерді жандандыруға және радикалдандыру мен оған тарту процестері туралы пікірлер алмасуға; және

(е) терроризмге қарсы күресте адам құқықтарын қорғау саласында озық тәжірибемен алмасуға бағытталады.

III БӨЛІМ

САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК

1-ТАРАУ

ТАУАРЛАР САУДАСЫ

14-БАП

Неғұрлым қолайлы режим

1. Осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын, оған Түсіндірме ескертулерді қоса алғанда, 1994 жылғы Тарифтер мен сауда жөніндегі бас келісімнің (1994 ж. ТСБК) I бабына сәйкес әрбір Тарап екінші Тараптың тауарларына неғұрлым қолайлы режим (НҚР) ұсынады.

2. 1-тармақ 1994 ж. ТСБК-ға сәйкес кез келген Тараптың басқа елдің тауарларына ұсынатын преференциялық режиміне қатысты қолданылмайды.

15-БАП

Ұлттық режим

Осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын, оған Түсіндірме ескертулерді қоса алғанда, 1994 ж. ТСБК-ның III бабына сәйкес әрбір Тарап екінші Тараптың тауарларына ұлттық режим ұсынады.

16-БАП

Импорттық және экспорттық кеден баждары

Әрбір Тарап импорттық және экспорттық кеден баждарын ДСҰ шеңберіндегі өздерінің тарифтік міндеттемелеріне сәйкес қолданады.

17-БАП

Импортқа және экспортқа шектеу

Тараптардың бірде біреуі екінші Тараптың кез келген тауарын импорттауға немесе осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын, оған Түсіндірме ескертулерді қоса алғанда, 1994 ж. ТСБК-ның XI бабына сәйкес квоталар, импортқа немесе экспортқа лицензиялар немесе басқа да шаралар нысанында енгізілген, кедендік баждардан, салықтардан немесе өзге де алымдардан басқа, екінші Тараптың аумағына арналған кез келген тауарды экспорттауға немесе экспортқа сатуға кез келген тыйым салуды немесе шектеуді белгілей алмайды немесе сақтай алмайды.

18-БАП

Тауарларды уақытша әкелу

Әрбір Тарап тауарларды уақытша әкелу жөніндегі өзі үшін міндетті кез келген халықаралық конвенцияда көзделген жағдайларға және рәсімдерге сәйкес екінші Тарапқа уақытша әкелінетін тауарларға қатысты салықтар мен кедендік баждарды төлеуден босатуды ұсынады. Бұл босату босатуды ұсынатын Тараптың заңнамасына сәйкес қолданылады.

19-БАП

Транзит

Тараптар транзит еркіндігі қағидаты осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізудің елеулі шарты болып табылатынына келіседі. Осыған байланысты, осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын, оған Түсіндірме ескертулерді қоса алғанда, 1994 ж. ТСБК-ның V бабына сәйкес әрбір Тарап екінші Тараптың кеден аумағынан жөнелтілген немесе кеден аумағына арналған тауарлардың өз аумағы арқылы еркін транзитін қамтамасыз етеді.

20-БАП

Қорғау шаралары

Осы Келісімде ештеңе де 1994 ж. ТСБК-ның XIX бабы және ДСҰ-ның Қорғау шаралары жөніндегі келісімі бойынша кез келген Тараптың құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмейді немесе ықпал етпейді.

21-БАП

Ауыл шаруашылығының арнайы қорғау шаралары

Осы Келісімде ештеңе де ДСҰ-ның Ауыл шаруашылығы жөніндегі келісімінің 5-бабы (Ауыл шаруашылығының арнайы қорғау шаралары) бойынша кез келген Тараптың құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмейді немесе ықпал етпейді.

22-БАП

Демпингке қарсы және өтемақы шаралары

1. Осы Келісімде ештеңе де 1994 ж. ТСБК-ның VI бабы, 1994 ж. ТСБК-ның VI бабын қолдану жөніндегі ДСҰ-ның келісімі мен ДСҰ-ның Субсидиялар және өтемақы шаралары жөніндегі келісімі (СӨШ жөніндегі келісім) бойынша кез келген Тараптың құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмейді немесе ықпал етпейді.

2. Түпкілікті шешім қабылдау алдында Тараптар 1994 ж. ТСБК-ның VI бабын қолдану жөніндегі ДСҰ келісімінің 6-бабының 5-тармағына және СӨШ жөніндегі келісімнің 12-бабының 4-тармағына нұқсан келтірмей, шараларды қолдану туралы шешім қабылдау үшін негіз болып табылатын барлық қарастырылып отырған елеулі фактілерді ашуды қамтамасыз етеді. Ақпаратты ашқан кезде мүдделі тараптарға олардың түсіндірмелерін ұсыну үшін жеткілікті уақыт беріледі.

3. Бұл тексеруді жүргізуге шамадан тыс кідіртуге әкеп соқпайтын жағдайларда, әрбір мүдделі тарапқа демпингке қарсы немесе өтемақы тексерулері барысында өз пікірін білдіру үшін тыңдалу мүмкіндігі беріледі.

4. Осы Келісімнің дауларды реттеу жөніндегі ережелері осы баптың ережелеріне қолданылмайды.

23-БАП

Баға белгілеу

Әрбір Тарап өзі арнайы немесе эксклюзивті құқықтар беретін немесе өзі бақылайтын және тауарларын ішкі нарықта сататын, сондай-ақ осындай өнімді экспорттайтын кәсіпорындардың немесе ұйымдардың мынадай:

(a) ішкі және халықаралық нарықтағы қызметпен байланысты шығыстар мен кірістерді; және

(b) ішкі және халықаралық нарықтағы қызметтен шығыстар мен кірістерді айқындау немесе бөлу әдістері туралы толық ақпаратты нақты белгілеу үшін бөлек есеп жүргізуін қамтамасыз етеді.

Мұндай бөлек есеп халықаралық танылған бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес себеп-салдарлық байланыстар, объективтілік, ашықтық және дәйектілік қағидаттары мен аудит деректеріне негізделеді.

24-БАП

Ерекшеліктер

1. Тараптар 1994 ж. ТСБК-ның XX бабы және оған Түсіндірме ескертулер бойынша өздерінің қолда бар құқықтары мен міндеттемелері осы Келісімде қамтылатын тауарлар саудасына *mutatis mutandis* қолданылатынын растайды. Осы мақсатта 1994 ж. ТСБК-ның XX бабы және оған Түсіндірме ескертулер осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілді және оның бір бөлігі болып табылады.

2. Тараптар 1994 ж. ТСБК-ның XX бабының (i) және (j) тармақшаларында көзделген қандай да бір шараларды қолданар алдында шара қолдануға ниеттенген Тарап Тараптар үшін қолайлы шешім табу мақсатында екінші Тарапқа барлық тиісті ақпаратты беретінін түсінеді. Тараптар қиындықтарды еңсеруге қажетті кез келген шаралар туралы уағдаласа алады. Егер Тараптар мұндай ақпаратты бергеннен кейін 30 күн ішінде келісімге қол жеткізбесе, Тарап осы бапқа сәйкес қаралатын тауарға қатысты шаралар қолдана алады. Егер дереу әрекет етуді талап ететін ерекше және қиын жағдайлар алдын ала ақпарат беруге немесе зерделеуге мүмкіндік бермесе, шаралар қолдануға ниеттенген Тарап

жағдайды шешу үшін қажетті сақтық шараларын шұғыл қолданады және бұл туралы екінші Тарапқа дереу хабарлайды.

3. Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға Қазақстан Республикасының қосылуы туралы Хаттамада айқындалған осы Келісімнің 14-бабына, 15-бабына және 17-бабына сәйкес келмейтін белгілі бір шараларды, осы Хаттамада бұл шаралар үшін көзделген өтпелі кезеңдер аяқталғанға дейін сақтай алады.

2-ТАРАУ

КЕДЕН

25-БАП

Кедендік ынтымақтастық

1. Тараптар ашық сауда ортасын қамтамасыз ету, саудаға жәрдемдесу, жеткізіп беру тізбегінің қауіпсіздігін арттыру, тұтынушылардың қауіпсіздігін арттыру, зияткерлік меншік құқықтарын бұзатын тауарлар легіне кедергі болу және контрабанда мен алаяқтыққа қарсы күрес мақсатында кеден ісі саласында ынтымақтастықты нығайтады.

2. Тараптар бұл міндеттерді іске асыру үшін және қолда бар ресурстар шегінде, өзгелерімен қатар мынадай:

(a) кеден ісі және саудаға жәрдемдесу саласында қолданылатын, оның ішінде Еуропалық Одақ («Customs Blueprints» Кедендік практика мәселелері бойынша практикалық ұсынымдарды қоса алғанда), Дүниежүзілік сауда ұйымы және Дүниежүзілік кеден ұйымы әзірлеген (атап айтқанда, қайта қаралған Киото конвенциясы) халықаралық конвенциялар мен стандарттарға сәйкес кеден заңнамасын жақсарту, кедендік рәсімдерді үйлестіру және оңайлату;

(b) кедендік тазартудың қазіргі заманғы технологияларын, уәкілетті экономикалық операторлар туралы ережелерді, тәуекелді бағалауға негізделген автоматтандырылған талдау мен бақылауды, тауарларды шығару үшін оңайлатылған рәсімдерді, кеденнен кейінгі бақылауды, ашық кедендік бағалауды және кеден мен бизнес арасындағы әріптестік туралы ережелерді қоса алғанда, қазіргі заманғы кеден жүйелерін орнату;

(c) кеден ісі саласында, атап айтқанда, шекарада, Дүниежүзілік кеден ұйымы Аруша Декларациясында белгіленген қағидаттарды көрсететін

шараларды қолдану арқылы кәсіптік этиканың ең жоғары стандарттарын көтермелеу;

(d) әлеуетті жоспарлау мен нығайту және кәсіптік этиканың ең жоғары стандарттарын қамтамасыз ету үшін озық тәжірибе алмасу, оқыту мен техникалық көмек ұсыну;

(e) қажет болған кезде Тараптардың құпия деректердің құпиялылығы және дербес деректерді қорғау туралы қағидалары сақталған кезде тиісті ақпарат пен деректер алмасу;

(f) Тараптардың кеден органдары арасында үйлестірілген кедендік әрекеттерге қатысу;

(g) саудаға жәрдемдесу жөніндегі барабар шараларды қоса алғанда, тиісті жағдайларда және қажет болған кезде уәкілетті экономикалық операторлардың бағдарламаларын және кедендік бақылауды өзара тануды белгілеу;

(h) тиісті жағдайларда және қажет болған кезде тиісті кедендік транзит жүйелерінің өзара байланыстылығына арналған мүмкіндіктерді дамыту мақсатында ынтымақтасады.

3. Ынтымақтастық кеңесі Кедендік ынтымақтастық жөніндегі кіші комитетті құрады.

4. Осы тарауда қамтылатын мәселелер бойынша ұдайы диалог жүргізіледі. Ынтымақтастық комитеті осындай диалог жүргізу қағидаларын белгілей алады.

26-БАП

Өзара әкімшілік көмек

Осы Келісімде, атап айтқанда, 25-бапта көзделген ынтымақтастықтың басқа да нысандарына нұқсан келтірмей, Тараптар осы Келісімге Кеден істеріндегі өзара әкімшілік көмек туралы хаттамаға сәйкес кеден істерінде бір-біріне өзара әкімшілік көмек көрсетеді.

27-БАП

Кедендік бағалау

Тараптар арасындағы саудада тауарларды кедендік бағалау 1994 ж. ТСБК-ның VII бабын қолдану жөніндегі келісімімен реттеледі. Оның

ережелері осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілді және оның бір бөлігі болып табылады.

3-ТАРАУ

САУДАДАҒЫ ТЕХНИКАЛЫҚ ТОСҚАУЫЛДАР

28-БАП

ДСҰ-ның Саудадағы техникалық тосқауылдар жөніндегі келісімі

Тараптар өздерінің қарым-қатынастарында осы Келісімге *mutatis mutandis* енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын ДСҰ-ның Саудадағы техникалық тосқауылдар жөніндегі келісімінің (СТТ жөніндегі келісім) құқықтары мен міндеттемелерін сақтайтынын растайды.

29-БАП

Техникалық реттеу, стандарттау, метрология, аккредиттеу, нарықты қадағалау және сәйкестікті бағалау

1. Тараптар:

(a) техникалық реттеу, стандарттау, заңнамалық метрология, аккредиттеу, нарықты қадағалау және сәйкестікті бағалау салаларында, оның ішінде осы салаларда қабылданған халықаралық құралдарды пайдалануды көтермелеу арқылы өздерінің арасындағы бар айырмашылықты азайтуға;

(b) сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарды және олардың қызметін қолдау үшін халықаралық қағидаларға сәйкес аккредиттеуді пайдалануды ілгерілетуге;

(c) қызметі стандарттауға, метрологияға, сәйкестікті бағалауға және тиісті функцияларға байланысты еуропалық ұйымдарға Қазақстан Республикасының және оның тиісті органдарының қатысуына және мүмкіндігіне қарай мүше болуына жәрдемдесуге келіседі.

2. Тараптар бұның негізінде өздерінің техникалық регламенттерін, стандарттарын және сәйкестікті бағалау рәсімдерін бірте-бірте жақындастыруға қол жеткізуге болатын процесті орнатуға және қолдауға ұмтылады.

3. Жақындастыруға қол жеткізілген салалар үшін Тараптар сәйкестікті бағалау және өнеркәсіп өнімін тану туралы келісімдер бойынша келіссөздер жүргізу мәселесін қарай алады.

30-БАП

Транспаренттілік

1. Әрбір Тарап осы Бөлімнің 13-тарауының (Транспаренттілік) ережелеріне нұқсан келтірмей, қауіпсіздік, денсаулық, қоршаған ортаны қорғау немесе ұлттық қауіпсіздік үшін төтенше жағдайға немесе төтенше жағдай қатеріне орай мүмкін болмайтын жағдайларды қоспағанда, оның техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін әзірлеу жөніндегі рәсімдері жария талқылаулар нәтижесінде алынған түсіндірмелер әлі енгізілуі және назарға алынуы мүмкін тиісті ерте сатыда мүдделі тараптармен жария талқылауды көздеуін қамтамасыз етеді.

2. СТТ жөніндегі келісімнің 2-бабының 9-тармағына сәйкес әрбір Тарап ұсынылатын техникалық регламенттер немесе сәйкестікті бағалау рәсімдері туралы хабарламадан кейін тиісті ерте сатыдағы түсіндірмелер үшін кезең ұсынады. Егер ұсынылатын техникалық регламенттердің жобаларын немесе сәйкестікті бағалау рәсімдерін талқылау процесі қоғам үшін ашық болып табылған жағдайда, әрбір Тарап екінші Тарапқа немесе екінші Тараптың аумағында орналасқан жеке немесе заңды тұлғаларға қолайлылығы осы Тараптың аумағында орналасқан жеке немесе заңды тұлғаларға ұсынылатыннан кем болмайтын жағдайларда қатысуға рұқсат береді.

3. Әрбір Тарап өзінің қабылданған техникалық регламенттеріне және сәйкестікті бағалау рәсімдеріне жалпыға бірдей қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

4-ТАРАУ

САНИТАРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ФИТОСАНИТАРИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР

31-БАП

Мақсаты

Тараптар арасындағы саудада санитариялық және фитосанитариялық (СФС) шараларға және жануарларды қорғау мәселелеріне қолданылатын қағидаттарды белгілеу осы тараудың мақсаты болып табылады. Бұл қағидаттарды Тараптар саудаға жәрдемдесетіндей түрде қолданады, бұл ретте әрбір Тарап адамының өмірін немесе денсаулығын, жануарларын немесе өсімдіктерін қорғау деңгейін сақтайды.

32-БАП

Қағидаттар

1. Тараптар СФС шаралардың пропорционалдық, ашықтық, кемсітпеушілік және ғылыми негізделген қағидаттары негізінде әзірленуін және қолданылуын қамтамасыз етеді.

2. Бірдей немесе ұқсас жағдайлар басым болатын жағдайларда Тараптар өзінің СФС шаралары оның аумағы мен екінші Тараптың аумағы арасында еркін немесе жөнсіз кемсітушілік құралы болмауын қамтамасыз етеді. СФС шаралары сауданың жасырын шектеу түрін білдіретін осындай тәсілмен қолданылмайды.

3. Тараптар СФС шараларын, рәсімдерді немесе бақылауды, сондай-ақ ұқсас отандық өнімге қарағанда импорттық өнімге қатысты қолайлылығы кем болмайтын түрде жүзеге асыруын және ақпаратқа сұрау салуларды әрбір Тараптың тиісті органдарының жөнсіз кешіктіріусіз қанағаттандыруын қамтамасыз етеді.

33-БАП

Импортқа қойылатын талаптар

1. Импорттаушы Тараптың импортына қойылатын талаптар, осы тараудың 35-бабы ескеріле отырып, экспорттаушы Тараптың бүкіл аумағына қолданылады. Егер импортқа қойылатын талаптар Санитариялық және фитосанитариялық шараларды қолдану жөніндегі ДСҰ-ның келісімімен (СФС жөніндегі келісім) көзделген қолданылатын халықаралық қағидаларға сәйкес жүргізілген, ғылыми негізделген тәуекелді бағалаумен бекітілмесе, сертификаттарда белгіленген импортқа қойылатын талаптар Кодекс Алиментариус Комиссиясының (Кодекс), Жануарлардың саулығы жөніндегі дүниежүзілік ұйымының (ЖСДҰ) және Өсімдіктер карантині мен оларды қорғау жөніндегі халықаралық конвенцияның (ӨКҚХК) қағидастарына негізделеді.

2. Импортқа рұқсаттарда белгіленген талаптар осы баптың 1-тармағында көрсетілген сертификаттарда жазылған шарттарға қарағанда, неғұрлым қатаң санитариялық және ветеринариялық шарттарды қамтымайды.

34-БАП

Барабарлық

Экспорттаушы Тараптың сұрау салуы бойынша және импорттаушы Тараптың қанағаттанарлық бағасы болған жағдайларда, Тараптар тиісті халықаралық рәсімдерге сүйене отырып, тұтастай немесе секторға немесе сектордың бір бөлігіне қолданылатын жекелеген шараларға және/немесе шаралар тобына және/немесе жүйелерге қатысты барабарлықты мойындайды.

35-БАП

Жануарлар мен өсімдіктердің саулығына байланысты шаралар

1. Тараптар СФС жөніндегі келісімге және Кодекстің, ЖСДҰ және ӨКҚХК-ның тиісті стандарттарына, нұсқауларына немесе ұсынымдарына сәйкес зиянкестерден немесе аурулардан таза аймақтардың және

зиянкестердің немесе аурулардың елеусіз таралу аймақтарының тұжырымдамасын таниды.

2. Зиянкестерден немесе аурулардан таза аймақтарды және зиянкестердің немесе аурулардың елеусіз таралу аймақтарын айқындау кезінде Тараптар географиялық жағдай, экожүйелер, эпидемиологиялық қадағалау және осындай аймақтардағы санитариялық немесе фитосанитариялық бақылаудың тиімділігі сияқты факторларды ескереді.

36-БАП

Сауда рәсімдерін оңайлату

1. Тараптар сауда рәсімдерін оңайлату құралдарын экспорттаушы Тараптың инспекциялау және сертификаттау жүйелерін импорттаушы Тараптың тануы негізінде әзірлейді және қолданады.

2. Сауда рәсімдерін оңайлатудың мұндай құралдары қолданыстағы заңнамаға сәйкес экспорттаушы Тарап аумағында әрбір тауар партиясын немесе әрбір экспорттаушы кәсіпорынды импорттаушы Тараптың инспекциялауын болғызбауға бағытталған. Олар экспорттаушы кәсіпорынның мақұлдауын және экспорттаушы Тарап берген кепілдіктер негізінде : экспорттаушы Тараптың аумағындағы экспорттаушы кәсіпорындардың тізімдерін жасауды қамтуы мүмкін.

37-БАП

Инспекциялар мен аудиттер

Экспорттаушы Тараптың инспекциялау және сертификаттау жүйелерін бағалау үшін оның аумағында импорттаушы Тарап жүргізетін инспекциялар мен аудиттер тиісті халықаралық стандарттарға, нұсқаулар мен ұсынымдарға сәйкес жүзеге асырылады. Инспекциялар мен аудиттерге арналған шығыстарды аудиттер мен инспекцияларды жүргізетін Тарап көтереді.

38-БАП

Ақпарат алмасу және ынтымақтастық

1. Тараптар қолданыстағы СФС шаралары мен жануарларды қорғау жөніндегі шаралар туралы және оларды әзірлеу мен қолдану туралы талқылайды және ақпарат алмасады. Мұндай талқылаулар мен ақпарат алмасу кезінде тиісті жағдайларда, СФС жөніндегі келісім және Кодекстің, ЖСДҰ және ӨКҚХК-ның стандарттары, нұсқамалары немесе ұсынымдары назарға алынады.

2. Тараптар осы саладағы әлеуетті ұлғайту мақсатында ақпаратпен, сараптамалық білімдермен және тәжірибемен алмасу арқылы жануарлар мен өсімдіктерді қорғау жөнінде ынтымақтасуға келіседі. Мұндай ынтымақтастық Тараптың қажеттілігін қанағаттандыруға нақты бағытталған және әрбір Тарапқа екінші Тараптың құқықтық базасын сақтауға жәрдем көрсету мақсатында жүзеге асырылады.

3. Кез келген Тараптың сұрау салуы бойынша СФС-мен байланысты мәселелерді және осы тарауда қамтылатын басқа да шұғыл мәселелерді қарау үшін СФС мәселелері бойынша ұдайы диалог орнатады. Ынтымақтастық комитеті осындай диалогтарды өткізу қағидаларын қабылдай алады.

4. Тараптар осы тарауда қамтылатын мәселелер бойынша ақпарат алмасу үшін байланыс пункттерін тағайындайды және оларды ұдайы нақтылап отырады.

5-ТАРАУ

КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР САУДАСЫ ЖӘНЕ ҚҰРУ

1-БӨЛІМ

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

39-БАП

Мақсаты, қолданылу аясы және қамтылуы

1. Тараптар ДСҰ келісімі бойынша өздерінің тиісті міндеттемелерін тағы да растай отырып, көрсетілетін қызметтер саудасы және құру үшін

өзара жағдайларды жақсарту мақсатында қажетті уағдаластықтарды орнатады.

2. Осы тарауда ештеңе де осы Бөлімнің 8-тарауы (Мемлекеттік сатып алу) ережелерінің нысанасы болып табылатын, мемлекеттік сатып алуға қатысты қандай да бір міндеттемені жүктеу ретінде түсіндірілмейді.

3. Осы тараудың ережелері Тараптар беретін субсидияларға қолданылмайды.

4. Осы Келісімнің ережелеріне сәйкес әрбір Тарап заңды мақсаттарға қол жеткізу үшін реттеу және жаңа реттеуді енгізу құқығын сақтайды.

5. Осы тарау Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одақтың жұмыспен қамту нарығына қол жеткізуге ұмтылатын жеке тұлғаларға қатысты шараларға қолданылмайды және азаматтыққа, тұрақты тұрғылықты жерге немесе тұрақты негізде жұмыспен қамтуға қатысты шараларға қолданылмайды.

6. Осы тарауда ештеңе де Тараптарға жеке тұлғалардың өз аумағына кіруін немесе олардың онда уақытша болуын реттеуге арналған шараларды, оның ішінде өз шекараларының тұтастығын қорғау және жеке тұлғалардың өз шекаралары арқылы тәртіпке келтірілген жүріп-тұруын қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды, мұндай шаралар осы тараудың¹ ережелеріне сәйкес кез келген Тарап алатын пайданы жоятындай немесе азайтатындай түрде қолданылмайтын жағдайларда, қолдануға кедергі келтірмейді.

7. Осы тарау дыбыстау-бейнелеу секторындағы көрсетілетін қызметтер саудасын және құруды қозғайтын, Тараптар белгілеген немесе сақтайтын шараларға қолданылмайды.

40-БАП

Айқындамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін:

(а) «шара» Тараптың заң, қаулы, қағидалар, рәсімдер, шешімдер, әкімшілік әрекеттер нысанындағы немесе кез келген басқа да нысандағы кез келген шарасын білдіреді;

(б) «Тарап белгілеген немесе қолдайтын шаралар»:

¹ Белгілі бір елдердің жеке тұлғаларына виза алуға қойылатын талаптар фактісінің өзі және басқа да елдердің жеке тұлғаларына қатысты осындай талаптардың болмауы осы Келісім бойынша пайданы жою немесе азайту ретінде қаралмайды.

(i) Тараптың орталық, өңірлік немесе жергілікті үкіметтері немесе биліктері; және

(ii) Тараптың орталық, өңірлік немесе жергілікті үкіметтері немесе биліктері берген өкілеттіктерді жүзеге асыру кезінде Тараптың үкіметтік емес ұйымдары қолданатын шараларды білдіреді;

(с) «Қазақстан Республикасының жеке тұлғасы» немесе «Еуропалық Одақтың жеке тұлғасы» Қазақстан Республикасының немесе өз заңнамасына сәйкес Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің бірінің азаматын білдіреді;

(d) «заңды тұлға» кез келген корпорацияны, трестті, серіктестікті, бірлескен кәсіпорынды, жеке-дара меншікті немесе қауымдастықты қоса алғанда, пайда алу мақсатында немесе өзге де мақсатта қолданыстағы заңнамаға сәйкес тиісті түрде құрылған немесе өзге де түрде ұйымдастырылған және жеке немесе мемлекеттік меншіктегі, құқықтық мәртебесі бар кез келген мекемені білдіреді;

(е) «Тараптың заңды тұлғасы» тиісінше Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес құрылған және тиісінше Қазақстан Республикасының аумағында немесе Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шарт қолданылатын аумақта өзінің заңды мекенжайы, орталық әкімшілігі немесе шаруашылық қызметтің негізгі орны бар Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одақтың заңды тұлғасын білдіреді.

Егер тиісінше Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлғаның Қазақстан Республикасының аумағында немесе Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шарт қолданылатын аумақта өзінің заңды мекенжайы немесе орталық әкімшілігі ғана болған жағдайда, егер ол тиісінше Қазақстан Республикасының аумағында немесе Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шарт қолданылатын аумақта елеулі іскерлік операцияларды жүзеге асырмаса ғана, ол тиісінше Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одақтың заңды тұлғасы ретінде қаралмайды;

(f) теңіз учаскесін пайдалана отырып, интермодальды көлік тасымалдары бойынша операцияларды қоса алғанда, (е) тармағына қарамастан, халықаралық теңіз көлігіне қатысты тиісінше Қазақстан Республикасынан немесе Еуропалық Одақтан тыс жерлерде құрылған және Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің азаматтары бақылайтын кеме қатынасы компаниялары, егер олардың кемелері тиісті заңнамаға сәйкес Қазақстан Республикасында немесе

Еуропалық Одаққа сол мүше мемлекетте тіркелген болса және Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің туын көтеріп жүзсе, олар да осы тараудың ережелерін қолданады;

(g) «экономикалық интеграция туралы келісім» ДСҰ-ның Көрсетілетін қызметтер саудасы жөніндегі бас келісіміне (КҚСБК), атап айтқанда, КҚСБК-нің V және V бис баптарына сәйкес құруды қоса алғанда, көрсетілетін қызметтерді елеулі түрде ырықтандыратын келісімді және/немесе қызметтің осындай түрлеріне қатысты КҚСБК-нің V және V бис баптарының өлшемшарттарына *mutatis mutandis* сай келетін экономикалық қызметтің басқа да түрлеріндегі құруды елеулі түрде ырықтандыратын ережелері бар келісімді білдіреді;

(h) «экономикалық қызмет» мемлекеттік билік функцияларын орындау кезінде жүзеге асырылатын экономикалық қызметті қоспағанда, экономикалық сипаттағы қызметті қамтиды;

(i) «мемлекеттік билік функцияларын орындау кезінде жүзеге асырылатын экономикалық қызмет» коммерциялық емес негізде және бір немесе бірнеше экономикалық операторлармен бәсекелес емес жағдайларда жүзеге асырылатын қызметті білдіреді;

(j) «қызмет» экономикалық қызметті жүзеге асыруды және қолдауды білдіреді;

(k) заңды тұлғаның «еншілес компаниясы» сол Тараптың басқа заңды тұлғасының тиімді бақылауындағы заңды тұлғаны білдіреді¹;

(l) заңды тұлғаның «филиалы» заңды тұлға мәртебесі жоқ, қажет болған жағдайда, мұндай үшінші тараптар бас офисі шетелде орналасқан негізгі компаниямен заңды байланыс орната алатынын біле отырып, осы негізгі компаниямен тікелей істерді жүргізбей, негізгі компанияның бір тармағы болып табылатын осы бөлімшеде істерді жүргізе алатындай, үшінші тараптармен іскерлік қатынастарды жүзеге асыру үшін басқармасы бар және материалдық жарақтандырылған негізгі компанияның бір тармағы ретінде тұрақтылық белгісіне ие бөлімшені білдіреді;

(m) «құру», мыналарды:

(i) заңды тұлғаны құруды, иемденуді немесе қолдауды;² немесе

¹ Заңды тұлға, егер екінші заңды тұлға оның директорларының көпшілігін тағайындау немесе өзге де түрде оның қызметін заңды түрде бағыттау өкілеттіктеріне ие болса, соңғысының бақылауында болады.

² Заңды тұлғаны «құру» және «иемдену» терминдері ұзақ мерзімді экономикалық қатынастар орнату және оны қолдау мақсатында заңды тұлғаның капиталына қатысуын қамту ретінде түсініледі.

(ii) экономикалық қызметті жүзеге асыру мақсатында Тараптың аумағында филиал немесе өкілдік¹ құруды немесе қолдауды қоса алғанда, кәсіпкерліктің немесе коммерциялық қатысудың кез келген түрін білдіреді;

(n) Тарап «инвесторы» мекемені құру арқылы экономикалық қызметті жүзеге асыруға ұмтылатын немесе жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлғаны білдіреді;

(o) «көрсетілетін қызметтер» мемлекеттік билік функцияларын орындау кезінде берілетін көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, кез келген сектордағы кез келген көрсетілетін қызметтерді² қамтиды;

(p) «мемлекеттік билік функцияларын орындау кезінде берілетін қызмет» коммерциялық емес негізде және бір немесе бірнеше көрсетілетін қызметтерді берушілермен бәсекелес емес жағдайларда берілетін кез келген көрсетілетін қызметті білдіреді;

(q) «көрсетілетін қызметтерді беруші» көрсетілетін қызметтерді беретін кез келген жеке немесе заңды тұлғаны білдіреді;

(r) «көрсетілетін қызметтерді беру» көрсетілетін қызметтің өндірісін, бөлінуін, маркетингін, сатылуын және жеткізілуін қамтиды.

¹ Екінші Тараптың заңды тұлғасының өкілдіктеріне Қазақстан Республикасының аумағында коммерциялық негізде экономикалық қызметті жүзеге асыруға рұқсат берілмейді. Еуропалық Одақ осы ретте қарымта әрекет ету құқығын өзіне қалдырады.

² Анығырақ болу үшін, осы тараудың мақсаты үшін ДСҰ-ның MTN.GNS/W/120 құжатында оның соңғы нұсқасында көрсетілген қызметтер көрсетілетін қызметтер деп есептеледі.

2-БӨЛІМ

ҚҰРУ ЖӘНЕ КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІ ТРАНСШЕКАРАЛЫҚ БЕРУ

1-КІШІ БӨЛІМ

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ БАРЛЫҚ ТҮРЛЕРІ

41-БАП

Қолданылу және қамтылу саласы

1. Осы кіші бөлім Тараптардың экономикалық қызметтің барлық түрлеріндегі құруға және көрсетілетін қызметтердің трансшекаралық берілуіне қатысты болатын шараларына қолданылады.

2. Тараптар КҚСБК бойынша олардың міндеттемелерінен туындайтын өздерінің тиісті құқықтары мен міндеттемелерін растайды.

Айқынырақ болуы үшін, көрсетілетін қызметтерге қатысты, ескертпелерді және неғұрлым қолайлы режимнен алып қоюлар тізбелерін қоса алғанда, Тараптардың КҚСБК бойынша тиісті Ерекше міндеттемелер тізбелері¹ осы Келісімге енгізілген және оның бір бөлігі болып табылады және қолданылуға жатады.

42-БАП

Құру үшін жағдайларды бірте-бірте жақсарту

1. Сауда құрамында отырыстарын өткізетін Ынтымақтастық комитеті Тараптарға осы Келісім тұрғысынан құруды одан әрі ырықтандыру жөнінде ұсынымдар береді.

2. Тараптар осы Келісімге қол қойылатын күннің алдындағы күнгі жағдаймен салыстырғанда құру үшін барынша шектейтін жағдайлар туғызатын кез келген шараларды қоданудан аулақ болуға ұмтылады.

¹ Қазақстан Республикасы үшін сілтеме Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға қосылуы туралы хаттаманың Көрсетілетін қызметтер жөніндегі бөлімін қамтиды.

43-БАП

Көрсетілетін қызметтерді трансшекаралық беру үшін жағдайларды бірте-бірте жақсарту

1. Тараптар арасындағы көрсетілетін қызметтерді трансшекаралық беруді ырықтандырудың маңыздылығын Тараптар толықтай таниды.

2. Сауда құрамында отырыстарын өткізетін Ынтымақтастық комитеті Тараптарға осы Келісім тұрғысынан көрсетілетін қызметтерді трансшекаралық беруді одан әрі ырықтандыру жөнінде ұсынымдар береді.

2-КІШІ БӨЛІМ

КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР САЛАСЫН ҚОСПАҒАНДА, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

44-БАП

Қолданылу және қамтылу саласы

Осы кіші бөлім көрсетілетін қызметтер саласын қоспағанда, Тараптардың экономикалық қызметтің барлық түрлеріндегі құруды қозғайтын шараларына қолданылады.

45-БАП

Неғұрлым қолайлы режим

1. Әрбір Тарап екінші Тараптың заңды тұлғаларына кез келген үшінші елдің заңды тұлғаларына олардың құрылуына қатысты ұсынылатын режимнен қолайлылығы кем емес режимді ұсынады.

2. Әрбір Тарап екінші Тараптың заңды тұлғаларына бірінші Тараптың аумағында құрылған екінші Тараптың заңды тұлғаларының қызметіне қатысты ол кез келген үшінші елдің заңды тұлғаларына ұсынатын режимінен қолайлылығы кем емес режимді ұсынады.

3. ДСҰ мүшесінің Қазақстан Республикасында заңды тұлғаның құрылуына жергілікті қамту талаптарына қатысты Қазақстан Республикасы беретін басымдық, жеңілдік, артықшылық немесе иммунитет Еуропалық Одақтың Қазақстан

Республикасында заңды тұлға нысанында құрылған заңды тұлғаларына қатысты дереу және сөзсіз беріледі.

4. 1 және 2-тармақтарына сәйкес ұсынылатын режим, экономикалық интеграция туралы келісімдерге, еркін сауда туралы келісімдерге, қосарланған салық салуды болғызбау туралы келісімдерге және ең алдымен, салық салу мәселелерін реттейтін келісімдерге сәйкес Тарап ұсынған режимге қатысты қолданылмайды, сондай-ақ инвестор мен мемлекет арасындағы дауларды реттеу рәсімін қоса алғанда, 46-баптан туындайтын режимді қоспағанда, инвестицияларды қорғауға қолданылатын ретінде түсіндірілмейді.

5. 4-тармаққа қарамастан, стратегиялық ресурстар мен объектілерге қатысты, Қазақстан Республикасы Еуропалық Одақтың Қазақстан Республикасында заңды тұлға нысанында құрылған заңды тұлғаларының еншілес компанияларына кез келген үшінші елдің Қазақстан Республикасында заңды тұлға нысанында құрылған заңды тұлғаларының еншілес компанияларына осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін ұсынылатын режимінен қолайлылығы кем режимді кез келген жағдайда ұсынбайды.

46-БАП

Ұлттық режим

Тараптардың I қосымшада көзделген алып қоюлары ескеріле отырып,

(a) Әрбір Тарап бірінші Тараптың аумағында құрылған екінші Тараптың заңды тұлғаларының еншілес компанияларына осы Тараптың меншікті заңды тұлғаларына ұсынылатын режимнен қолайлылығы кем емес режимді олардың қызметіне қатысты ұсынады;

(b) Қазақстан Республикасы Еуропалық Одақтың заңды тұлғаларына және филиалдарына тиісінше Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларына және филиалдарына ұсынылатын режимінен қолайлылығы кем емес режимді, көрсетілетін қызметтер саласын қоспағанда, олардың құрылуына және экономикалық қызметіне қатысты ұсынады. Қазақстан Республикасы ұсынатын ұлттық режим Қазақстанның ДСҰ-ға қосылуы туралы Хаттаманың шарттарына нұқсан келтірмейді.

3-БӨЛІМ

ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ІСКЕРЛІК МАҚСАТТАРДА УАҚЫТША ҚАТЫСУЫ

47-БАП

Қамтылуы және айқындамалар

1. Осы бөлім 39-баптың 5 және 6-тармақтарына сәйкес құру мақсаты үшін келуші іскер адамдардың, ішкі корпоративтік ауысулардың және келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілердің Тараптардың аумағына келуіне және онда уақытша болуына қатысты шараларына қолданылады.

2. Осы бөлімнің мақсаттары үшін:

(а) «құру мақсаты үшін келуші іскер адамдар» екінші Тараптың аумағында мекемені құру үшін жауап беретін, Тараптың заңды тұлғасында басшы лауазымда жұмыс істейтін жеке тұлғаларды білдіреді. Олар көрсетілетін қызметтерді ұсынбайды немесе бермейді немесе құру мақсаты үшін талап етілетіндерден басқа, экономикалық қызметтің кез келген басқа түрлеріне қатыспайды. Олар қабылдаушы Тарапта орналасқан қаржы көзінен сыйақы алмайды;

(б) «ішкі корпоративтік ауысулар» Тараптың заңды тұлғасы жалдаған немесе кемінде бір жыл ішінде онда әріптестер болып табылатын¹ және екінші Тараптың аумағында Тараптың заңды тұлғасының еншілес компаниясы, филиалы немесе бас компаниясы болуы мүмкін мекемеге уақытша ауыстырылған жеке тұлғаларды білдіреді.

Осы жеке тұлға осы бөлімнің мақсаттары үшін экономикалық қызметтің барлық түрлеріне қолданылатын КҚСБК бойынша Тараптар міндеттемелерінің тиісті тізбелерінде айқындалған санаттардың біреуіне тиесілі болуға тиіс;

(с) «келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді беруші» Тараптың заңды тұлғасы жалдаған жеке тұлғаны білдіреді, ол өздігінен жұмысқа орналастыру және персоналды жалдау бойынша көрсетілетін қызметтерді ұсыну агенттігі болып табылмайды және осындай агенттіктер арқылы өз қызметін жүзеге асырмайды және екінші Тараптың аумағында мекемесі жоқ және көрсетілетін қызметтерді беруге арналған

¹ Айқынырақ болуы үшін, әріптестер нақ сол бір заңды тұлғаның бөлігі болып табылады.

келісімшартты орындау мақсатында уақытша негізде соңғы Тарапта оның қызметкерлерінің қатысуын талап ететін, сол Тарапта түпкі тұтынушымен бірге көрсетілетін қызметтерді¹ беруге адал келісімшарт жасасқан;

(d) «біліктілік» кәсіптік білім алуды табысты аяқтағаны туралы куәландыратын заңнамалық, нормативтік немесе әкімшілік ережелерге сәйкес тағайындалған орган берген дипломдарды, сертификаттарды және басқа да ресми біліктілік куәліктерін білдіреді.

48-БАП

Ішкі корпоративтік ауысулар және құру мақсаты үшін келуші іскер адамдар

1. Көрсетілетін қызмет саласына қатысты, Тараптар ішкі корпоративтік ауысуларға немесе құру мақсаты үшін келуші іскер адамдардың келуіне және уақытша болуына қатысты олардың КҚСБК бойынша міндеттемелерінен туындайтын тиісті міндеттемелерін тағы да растайды. Онда тізбеленген алып қоюлар қолданылуға жатады.²

2. Көрсетілетін қызметтер саласын қоспағанда, экономикалық қызметке қатысты және II қосымшада көрсетілген алып қою ескеріле отырып:

(a) әрбір Тарап екінші Тараптың аумағында тауарлар өндірісімен айналысатын инвесторларға 47-баптың 2-тармағының (b) тармақшасында айқындалған ішкі корпоративтік ауысуларды және 47-баптың 2-тармағының (a) тармақшасында айқындалған құру мақсаты үшін келуші іскер адамдарды ауыстыруға рұқсат етеді. Келу және уақытша болу ішкі корпоративтік ауысулар үшін үш жылға дейінгі кезеңге және құру мақсаты үшін келуші іскер адамдарға кез келген 12 айлық кезеңде тоқсан күнге рұқсат беріледі;

(b) бір де бір Тарап сандық квоталар немесе экономикалық орындылығына тест талап ету нысанында ішкі корпоративтік ауысулар немесе құру мақсаты үшін келуші іскер адамдар ретінде инвестор ауыстыра алатын жеке тұлғалардың жалпы саны бойынша шектеулер және

¹ Көрсетілетін қызметтерді беруге келісімшарт осы келісімшарт орындалатын Тараптың заңдарына, заңға тәуелді актілеріне және заңды талаптарына сәйкес келеді.

² Анығырақ болуы үшін, алып қоюлар ішкі корпоративтік ауысулар мен құру мақсаты үшін келуші іскер адамдар санаттарының айқындамаларындағы алып қоюды да қамтиды.

кемсітушілік шектеулер сияқты айқындалатын шараларды сақтамайды немесе белгілемейді.

49-БАП

Келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілер

1. Қазақстан Республикасы Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің азаматтары болып табылатын жеке тұлғалардың қатысуы арқылы Еуропалық Одақтың заңды тұлғаларына өз аумағында көрсетілетін қызметтерді беруге мынадай шарттар сақталған кезде:

(a) Қазақстан Республикасына кіретін жеке тұлғалардың:

(i) университеттік дәрежесі немесе баламалы деңгейдегі білімді көрсететін жоғары техникалық біліктілігі; және

(ii) Қазақстан Республикасының заңына, заңға тәуелді актілеріне немесе талаптарына сәйкес тиісті секторда қызметті жүзеге асыру үшін талап етілетін кәсіби біліктіліктігі болса;

(b) Еуропалық Одақтың заңды тұлғасы төлейтін сыйақыны қоспағанда, Қазақстан Республикасында болған кезінде қызметтер көрсеткені үшін жеке тұлғалар сыйақы алмаса;

(c) Қазақстан Республикасына кіретін жеке тұлғалар Қазақстан Республикасына кіруге өтінім берілген күнге дейін кем дегенде бір жыл Еуропалық Одақтың заңды тұлғасында жұмыс істесе рұқсат етеді. Сонымен бірге, Қазақстан Республикасына кіруге өтінім берілген күні жеке тұлғалардың келісімшарт нысанасы болып табылатын қызмет секторында кем дегенде бес жыл кәсіби тәжірибесі бар болса;

(d) Қазақстан Республикасы экономикалық орындылығына тесті және Қазақстан Республикасының көрсетілетін қызметтер нарығына қол жеткізуге рұқсат алатын Еуропалық Одақтың келісімшарты бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілер үшін резервке қойылған, жұмыс істеуге арналған рұқсаттарды беруге жыл сайынғы квотаны қолдана алса рұқсат етеді. Қазақстан Республикасының қызмет көрсету нарығына кіретін, Еуропалық Одақтың келісімшарты бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілердің жалпы саны жылына 800 адамнан аспаса;

(e) Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға кіргеннен кейін бес жылдық кезең өткен соң экономикалық орындылығына тест қолданылмаса¹ рұқсат

¹ Кіруді, болуды және жұмыс істеуді реттейтін барлық басқа да талаптар, заңдар және заңға тәуелді актілер қолданыла береді.

етеді. Қазақстан Республикасы экономикалық орындылығына тест¹ қолданатын кезең ішінде жеке тұлғалардың келісімшартты орындау тәртібімен Қазақстан Республикасына кіруі және онда уақытша болуы жиынтығында қайсысының қысқа болуына қарай кез келген 12 айлық кезеңде төрт айдан аспайтын мерзімді немесе келісімшарттың қолданыс мерзімін құраса рұқсат етеді. Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға кіргеннен кейін бес жылдық кезең өткен соң, кіруі және уақытша болуы жиынтығында қайсысының қысқа болуына қарай кез келген 12 айлық кезеңде алты айдан аспайтын мерзімді немесе келісімшарттың қолданыс мерзімін құраса рұқсат етеді. Еуропалық Одақтың заңды тұлғалары өз қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының аумағынан уақтылы шығуы үшін жауапты болса рұқсат етеді.

2. Қазақстан Республикасы, сгер көрсетілетін қызметтерді беруге арналған келісімшарт мынадай шарттарға:

көрсетілетін қызметтерді беруге арналған келісімшарт:

(i) Еуропалық Одақтың заңды тұлғасы мен Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы болып табылатын түпкі тұтынушы арасында тікелей жасалса;

(ii) көрсетілетін қызметтерді беру үшін осы заңды тұлға қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының аумағында уақытша қатысуын талап етсе; және

(iii) Қазақстан Республикасының заңдарына, заңға тәуелді актілеріне және талаптарына сәйкес келсе, жеке тұлғалардың қатысуы арқылы Еуропалық Одақтың заңды тұлғаларына өз аумағына көрсетілетін қызметтерді беруге рұқсат етеді.

(b) көрсетілетін қызметтерді беруге арналған келісімшарт КҚСБК бойынша Қазақстан Республикасы міндеттемелерінің тізбесіне енгізілген және онда айқындалған қызметтің мынадай:

(i) заң қызметтері

¹ Анығырақ болуы үшін, Қазақстан Республикасы үшін «экономикалық орындылыққа арналған тест» дегеніміз шетелдік жұмыс күшін қабылдау кезінде ұлттық еңбек нарығы талаптары ескерілуге тиіс келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілерді тарту кезінде Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы пайдаланатын рәсімдерді білдіреді. Бұл шарттар, егер бұқаралық ақпарат құралдарында бос орындар туралы хабарландырулар жарияланғаннан кейін және құзыретті органның базасынан құзыретті тұлғаны іздегеннен кейін өтініш берушілердің бір де біреуі бос орындар туралы хабарландыруда сипатталған талаптарға сай келмейтін болса, орындалған деп есептеледі. Бұл рәсім бір айдан аспауға тиіс. Заңды тұлға осы рәсімнен кейін ғана келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілерді жалдау рәсімін аяқтай алады.

(ii) бухгалтерлік қызметтер және шоттарды тексеру жөніндегі көрсетілетін қызметтер

(iii) салық салу саласында көрсетілетін қызметтер

(iv) сәулет саласында көрсетілетін қызметтер

(v) инженерлік қызметтер

(vi) кешенді инженерлік қызметтер

(vii) қала құрылысын және ландшафты жобалау жөнінде көрсетілетін қызметтер

(viii) компьютерлік және оған байланысты көрсетілетін қызметтер

(ix) жарнама саласында көрсетілетін қызметтер

(x) нарықты зерттеу жөнінде көрсетілетін қызметтер

(xi) басқару саласында көрсетілетін консультациялық қызметтер

(xii) басқару саласында көрсетілетін консультациялық қызметпен байланысты көрсетілетін қызметтер

(xiii) техникалық сынақ және талдау жөнінде көрсетілетін қызметтер

(xiv) кен өндіруші өнеркәсібіне байланысты консультациялық қызметтер

(xv) аралас ғылыми және техникалық салаларда көрсетілетін консультациялық қызметтер

(xvi) жазбаша және ауызша аударма жөнінде көрсетілетін қызметтер

(xvii) жабдықтарға, оның ішінде сатылымнан кейінгі қызмет көрсетуге арналған келісімшарт тұрғысында көлік жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және оларды жөндеу жөнінде көрсетілетін қызметтер

(xviii) қоршаған ортаны қорғаумен байланысты көрсетілетін қызметтер секторларының бірінде жасалса;

(с) осы тармақтың ережелеріне сәйкес ұсынылатын қол жеткізу келісімшарт нысанасы болып табылатын көрсетілетін қызметтер жөніндегі қызметке ғана қатысты болса жеке тұлғалардың қатысуы арқылы Еуропалық Одақтың заңды тұлғаларына өз аумағында көрсетілетін қызметтерді беруге рұқсат етеді; ол Қазақстан Республикасының аумағында кәсіп атауын пайдалануға құқық бермейді.

3. Еуропалық Одақ келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілердің кіруі мен уақытша болуына қатысты КҚСБК бойынша міндеттемелерден туындайтын өздерінің тиісті міндеттемелерін тағы да растайды. Онда тізбеленген алып қоюлар қолданылуға жатады¹.

¹ Анығырақ болуы үшін, алып қоюлар санаттар айқындамаларындағы алып қоюды да қамтиды.

50-БАП**Неғұрлым қолайлы режим**

1. Еуропалық Одақтың Қазақстан Республикасының келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілеріне ұсынатын режимі кез келген үшінші елдің келісімшарты бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілерге ұсынатын режимінен қолайлылығы кем емес болып табылады.

2. КҚСБК-нің V бабына сәйкес хабарланған немесе КҚСБК бойынша Еуропалық Одақтың неғұрлым қолайлы режимінен алып қоюлар тізбесінің камтылуынан пайда алып, Еуропалық Одақтың үшінші тараппен жасасқан басқа келісімдері бойынша ұсынылған режим 1-тармақтың қолданылу аясынан алып тасталды. Еуропалық Одақ жасасқан, КҚСБК-нің VII бабына сәйкес өзара тану көзделетін, келісімдер негізінде нормативтық актілерді үйлестіруден туындайтын режим де 1-тармақтың қолданылу аясынан алып тасталды.

3. Егер Қазақстан Республикасы, ТМД елдерін және Қазақстан Республикасымен экономикалық интеграция туралы келісімдердің тараптары болып табылатын елдерді қоспағанда, ДСҰ-ның кез келген басқа мүшесінің келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілеріне осы Келісімде көзделген режимнен неғұрлым тиімді режим ұсынатын болса, онда осы режим Еуропалық Одақтың келісімшарт бойынша көрсетілетін қызметтерді берушілеріне қолданылады. Қазақстан Республикасы жасасқан, КҚСБК-нің VII бабына сәйкес өзара тану көзделетін, келісімдер негізінде нормативтық актілерді үйлестіруден туындайтын режим де осы ережеден алып тасталды.

51-БАП

Жеке тұлғалардың іскерлік мақсаттарда уақытша қатысуы үшін жағдайларды бірте-бірте жақсарту

Сауда құрамда отырыстарын өткізетін Ынтымақтастық комитеті Тараптарға жеке тұлғалардың іскерлік мақсаттарда уақытша қатысуын одан әрі ырықтандыру жөнінде ұсынымдар береді.

4-БӨЛІМ

ІШКІ РЕТТЕУ

52-БАП

Қолданылу аясы және қамтылуы

1. 53-бапта көзделген қағидалар Тараптардың:

(а) көрсетілетін қызметтерді трансшекаралық беруді;

(б) құруды;

(с) осы тараудың 3-бөліміне сәйкес екінші Тараптың аумағында жеке тұлғаның қатысуы арқылы көрсетілетін қызметтерді беруді қозғайтын лицензиялау және біліктілік рәсімдеріне байланысты шараларына қолданылады.

2. 53-бапта көзделген қағидалар осы тараудың қолданылу аясына жататын экономикалық қызметтің барлық түрлеріне қолданылады. Көрсетілетін қызметтерге қатысты, олар КҚСБК¹ бойынша тиісті Тараптың Ерекше міндеттемелері шегінде қолданылады. Егер шаралар КҚСБК-нің XVI және XVII баптарына сәйкес тізбелерге қосылуға жататын шектеулер болып саналатын жағдайда, осы қағидалар оларға қолданылмайды.

53-БАП

Лицензиялау және біліктілік

1. Әрбір Тарап талаптарға қойылатын сипатты және бағалайтын өлшемшарттарды ескере отырып, көрсетілетін қызметтерді беруге немесе құруға рұқсат алу үшін лицензиялау және біліктілік рәсімдерінің ақылға қонымды, түсінікті және саясаттың негізгі мақсаттарына сай болып табылатынын және олардың көрсетілетін қызметтерді беру немесе құру үшін шектеу болып табылмайтынын қамтамасыз етеді.

2. Егер өтінімдерге арналған нақты мерзімдері бар болса, өтініш берушіге өтінім беру үшін ақылға қонымды мерзім беріледі. Құзыретті орган өтінімді жөнсіз кешіктірмей өңдеуді бастайды. Мүмкін болған

¹ Қазақстан Республикасы үшін сілтеме Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға қосылуы туралы хаттамасының Көрсетілетін қызметтер жөніндегі бөлімін қамтиды.

жағдайларда, өтінімдер, қағаз түріндегі өтінімдер сияқты түпнұсқалық шарттарымен электрондық форматта да қабылдануға тиіс.

3. Мүмкін болған жағдайларда, расталған көшірмелер түпнұсқа құжаттардың орнына қабылдануға тиіс.

4. Әрбір Тарап түпкілікті шешім қабылдауды қоса алғанда, өтінімді өңдеу оның заңнамасында белгіленген ақылға қонымды уақыт кезеңінде немесе кез келген жағдайда жөнсіз кешіктірусіз жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді. Әрбір Тарап өтінімді өңдеу үшін қалыпты мерзімдерді белгілеуге ұмтылады. Әрбір Тарап берілген лицензияның немесе рұқсаттың оларда көрсетілген шарттарға сәйкес жөнсіз кешіктірілмей қолданысқа енгізілуін қамтамасыз етеді.

5. Әрбір Тарап лицензиялық алымдардың¹ құзыретті органдар жұмсаған шығыстар тұрғысынан негізді болып табылатынын және олардың көрсетілетін қызметтерді беруді немесе құруды шектемейтінін қамтамасыз етеді.

6. Егер құзыретті орган өтінімді толық емес деп есептесе немесе оған қосымша ақпарат қажет деп шешсе, онда ол ақылға қонымды уақыт кезеңінде:

(a) өтініш берушіге хабарлайды,

(b) мүмкіндігіне қарай, талап етілетін ақпаратты айқындайды, және

(c) мүмкіндігіне қарай, кемшіліктерді түзетуге мүмкіндік береді.

7. Егер құзыретті орган өтінімді қабылдамаса, ол бұл туралы өтініш берушіге жөнсіз кешіктірусіз және мүмкіндігіне қарай, жазбаша нысанда хабарлайды. Құзыретті орган сұрау салу бойынша өтініш берушіге өтінімді қабылдамау себептері туралы және мүмкіндігіне қарай кез келген кемшіліктер туралы хабарлауға тиіс. Ол өтініш берушіге тиісті заңнамаға сәйкес шешімге шағымдану рәсімдері туралы хабарлауға тиіс. Құзыретті орган тиісті орган лицензиялар немесе біліктілік айқындамаларының санын шектейтін жағдайларды қоспағанда, өтініш берушіге тиісті органның белгілеген рәсімдеріне сәйкес жаңа өтінім беруге рұқсат беруге тиіс.

8. Әрбір Тарап құзыретті орган лицензиялау немесе рұқсат беру процесі барысында қолданатын рәсімдердің және оның шешімдерінің барлық өтініш берушілерге қатысты бейтарап болуын қамтамасыз етеді. Құзыретті орган өз шешімдерін тәуелсіз түрде қабылдауға және лицензия

¹ Лицензиялық алымдар табиғи ресурстарды пайдаланғаны үшін алымдар, аукциондар, тендерлер немесе концессиялар ұсынудың басқа да кемсітпейтін тәсілдерін өткізу үшін төлемдерді, сондай-ақ, әмбсбап қызметтер көрсеткені үшін міндетті жарналарды қамтымайды.

немесе рұқсат талап етілетін кез келген көрсетілетін қызметтерді берушіге немесе инвесторға есеп бермеуге тиіс.

5-БӨЛІМ

ЖЕКЕ СЕКТОРЛАР БОЙЫНША ЕРЕЖЕЛЕР

54-БАП

Халықаралық теңіз көлігі

1. Осы бап халықаралық теңіз көлігінің көрсетілетін қызметтерін ырықтандыру жөніндегі қағидаттарды белгілейді. Осы бап КҚСБК бойынша әрбір Тараптың міндеттемелерінен туындайтын құқықтарға және міндеттемелерге нұқсан келтірмейді.

2. Осы баптың мақсаттары үшін «халықаралық теңіз көлігі» бірыңғай көлік құжаты бойынша және осы мақсатқа сәйкес халықаралық теңіз көлігінің көрсетілетін қызметтерді берушілердің көліктің басқа түрлерін берушілермен тікелей келісімшарт жасасу құқығын қамтитын, көліктің бірнеше түрін пайдалана отырып, оның ішінде теңіз учаскесі арқылы жүктерді тасымалдауды білдіретін «есіктен есікке дейін» тасымалдауды және мультимодальды көлік тасымалдауын қамтиды.

3. 4-тармақта аталған және кеме қатынасы агенттіктері халықаралық теңіз көлігіне қатысты қызметтер көрсету үшін жүзеге асыратын қызмет түрлеріне қатысты әрбір Тарап екінші Тараптың заңды тұлғаларына құру және қызмет шарттарына сәйкес қайсысы жақсы болуына қарай, өздерінің меншікті еншілес компанияларына немесе филиалдарына немесе кез келген үшінші елдің филиалдарына немесе еншілес компанияларына берілетіннен қолайлылығы кем емес жағдайда еншілес компанияларды немесе филиалдарды өз аумағында құруға рұқсат етеді.

Осы тармақ Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің ұлттық туын көтеріп жүзетін кемелерді пайдалану мақсатында құруға қолданылмайды.

4. Осындай қызмет түрлері мыналарды қамтиды, бірақ онымен шектелмейді:

(а) көрсетілетін қызметтерді берушілердің өздерінің немесе көрсетілетін қызметтерді сатушы тұрақты іскерлік келісімдер жасасқан көрсетілетін қызметтерді берушінің осы көрсетілетін қызметтерді беруіне немесе ұсынуына қарай, баға ұсыныстарынан бастап шотты беруге дейін

клиенттермен тікелей байланыс арқылы жүзеге асырылатын теңіз көлігі қызметтерінің және оған байланысты көрсетілетін қызметтердің маркетингі мен саудасы;

(b) интермодальды көрсетілетін қызметті беру үшін қажетті кез келген ішкі көлік көрсететін көлік қызметтерін қоса алғанда, өз атынан немесе өз клиенттерінің атынан кез келген көлік қызметін және оған байланысты көрсетілетін қызметтерді сатып алу және пайдалану (және өз клиенттеріне қайта сату);

(c) көліктік құжаттарына, кедендік құжаттарға жататын немесе тасымалданатын жүктердің шығарылған жері мен сипатына қатысты, басқа құжаттарға құжаттама әзірлеу;

(d) компьютерлендірілген ақпараттық жүйелерді және деректермен электрондық алмасуды (телекоммуникацияға қатысты кез келген кемсітпейтін шектеулерді сақтау кезінде) қоса алғанда, іскерлік ақпаратты кез келген құралдармен ұсыну;

(e) компания капиталына қатысуды және жергілікті жерде іріктелген персоналды тағайындауды (немесе осы Келісімнің тиісті ережелерін сақтау кезінде шетелдік персоналды тағайындау) қоса алғанда, басқа кеме қатынасы агенттіктерімен, жергілікті жерде құрылған кеме қатынасы агенттігімен кез келген іскерлік шарттарды жасасу;

(f) қажет болған жағдайда, кемеңнің кіруін немесе жүкті қабылдауды ұйымдастыру кезінде, өзгелерімен қатар, заңды тұлға атынан әрекет ету.

5. Халықаралық теңіз көлігі саласында көрсетілетін қызметтердің Тараптар арасында трансшекаралық берілуін ырықтандырудың қолданыстағы деңгейін назарға ала отырып:

(a) Тараптар халықаралық нарықтарға және мәмілелерге коммерциялық және кемсітпейтін негізде шектеусіз қол жеткізу қағидаттарын тиімді қолданады;

(b) әрбір Тарап екінші Тараптың көрсетілетін қызметтерді берушілері пайдаланатын кемелерге, өзгелерімен қатар, порттарға қол жеткізуге, порттардың инфрақұрылымын және көрсетілетін қызметтерді пайдалануға, теңізде қосалқы көрсетілетін қызметтерді пайдалануға, сондай-ақ олармен байланысты алымдарға, төлемдерге, кедендік қызмет көрсетуге және айлақтар ұсынуға және тиеу мен түсіру жабдықтарын ұсынуға қатысты қайсысының жақсы болуына қарай, өзінің меншікті кемелеріне немесе кез келген үшінші елдің кемелеріне ұсынылатын режимнен қолайлылығы кем емес режимді ұсынады.

6. 5-тармақта белгіленген қағидаттарды қолдану кезінде, Тараптар:

(a) осы Келісім күшіне енген кезден бастап Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа мүше кез келген мемлекет арасындағы екіжақты келісімдердің жүк партияларын бөлу туралы ешқандай ережелерін қолданбайды;

(b) осы Келісімнің сол немесе өзге Тарапының желілік кеме қатынасы компанияларының тиісті үшінші елге немесе үшінші елден қатынауының шынайы мүмкіндігі болмайтындай өзге жағдайлардан басқа, үшінші елдермен келешекте жасалатын екіжақты келісімдерге жүк партияларын бөлу туралы ережелерді енгізбейді;

(c) үймелі және құймалы жүктер саудасына қатысты келешекте жасалатын екіжақты келісімдерде жүк партияларын бөлу туралы уағдаластыққа тыйым салады;

(d) осы Келісім күшіне енгеннен кейін жасырын шектеуді білдіруі немесе халықаралық теңіз көлігі саласында көрсетілетін қызметтердің еркін ұсынылуына кемсітушілік ықпалы болуы мүмкін кез келген біржақты шаралардың және әкімшілік, техникалық және басқа да кедергілердің күшін жояды және оларды енгізуден бас тартады.

7. Халықаралық теңіз көлігі саласында көрсетілетін қызметтерді ұсынатын Еуропалық Одақтың жеке және заңды тұлғалары Қазақстан Республикасының ішкі суларында халықаралық «теңіз-өзен» және керісінше қызметтерді еркін ұсынады.

8. Тараптар екінші Тараптың халықаралық теңіз көлігі көрсетілетін қызметтерді берушілерге ақылға қонымды және кемсітпейтін шарттар негізінде портта мынадай қызметтерді: лоцмандық алып өткізу, тіркеп сүйреу, азық-түлікпен жабдықтау, отынмен және сумен жабдықтау, қоқыс жинау және балластық суларды кәдеге жарату, порт капитаны көрсететін қызметтер, навигациялық көмек, байланысты, сумен және электрмен жабдықтауды қоса алғанда, кеме қызметі үшін қажетті жағалау пайдалану қызметтері, авариялық жөндеу, зәкірге қою, айлақ және айлақ қызметтерін ұсынады.

9. Егер Қазақстан Республикасы, Каспий теңізі жағалауы мемлекеттері мен ТМД елдерін қоспағанда, ДСҰ-ның кез келген басқа мүшесіне теңіз тасымалдары үшін неғұрлым қолайлы режим ұсынатын болса, онда мұндай жағдайлар Еуропалық Одақтың жеке және заңды тұлғаларына да қолданылады.

54-БИС-БАП

Автомобиль, теміржол, ішкі су жолдары арқылы тасымалдар және әуе тасымалдары

Тараптар арасында олардың өзара коммерциялық қажеттіктерге сай келетін, тасымалдарды үйлестірілген дамытуды қамтамасыз ету мақсатында автомобиль, теміржол тасымалдары мен ішкі су жолдары арқылы тасымалдар және, егер бұл қолданылатын болса, әуе тасымалдары нарықтарына өзара қол жеткізу шарттары осы Келісім күшіне енгеннен кейін Тараптар арасында жасалған ықтимал нақты келісімдерде ескертілуі мүмкін.

6-БӨЛІМ

ЕРЕКШЕЛІКТЕР

55-БАП

Жалпы ерекшеліктер

1. Қызметті немесе трансшекаралық беруге арналған көрсетілетін қызметтерді қоса алғанда, құру үшін ұқсас жағдайлар немесе жасырын шектеу басым елдер арасында қисынсыз немесе жөнсіз кемсітушілік құралын жасайтын тәсілмен мұндай шаралар қолданылмайды деген талап сақталған кезде осы тарауда ештеңе де:

(a) қоғамдық қауіпсіздікті немесе қоғамдық моральды қорғау үшін немесе қоғамдық тәртіпті¹ сақтау үшін қажет;

(b) адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажет;

(c) егер мұндай шаралар ішкі инвесторларға немесе көрсетілетін қызметтерді ішкі берулерге немесе тұтынуға қатысты шектеулермен қатар қолданылатын болса, сарқылып бара жатқан табиғи ресурстарды сақтауға байланысты;

(d) көркем, тарихи немесе археологиялық құндылықтарды білдіретін ұлттық қазыналарды қорғау үшін қажет;

¹ Қоғамдық тәртіпті сақтау тұрғысындағы ерекшеліктер қоғамның негізгі мүдделерінің біріне қатысты шынайы және жеткілікті елеулі қауіп төнген жағдайда ғана қолданылуы мүмкін.

(е) - мыналарға:

(i) адастыруға әкеп соғатын және жосықсыз практиканың алдын алуға немесе келісімшарттарды сақтамаудың салдарын еңсеруге;

(ii) дербес деректерді өңдеу мен тарату кезінде жекелеген адамдардың жеке өміріне араласудан қорғауға және жеке өмірі мен шоттары туралы мәліметтердің құпиялығын қорғауға;

(iii) қауіпсіздікке қатыстыларын қоса алғанда, осы Бөлімге қайшы келмейтін заңдардың немесе нормативтік құқықтық актілердің сақталуы үшін қажет;

(f) режимдегі өзгешілік екінші Тараптың¹ экономикалық қызметіне, инвесторларға немесе көрсетілетін қызметтерді берушілерге қатысты тиімді немесе әділ тікелей салық салуды немесе оларды алуды қамтамасыз етуге бағытталған жағдайда, 46-баппен үйлеспейтін шараларды кез келген

¹ Тікелей салық салуды немесе оларды алуды тиімді немесе әділ қамтамасыз етуге бағытталатын шаралар өздерінің салық салу жүйесіне сәйкес Тарап қабылдайтын мынадай шараларды қамтиды:

(i) осы Тараптың аумағында болатын немесе орналасқан салық салу объектілеріне қатысты бейрезиденттердің салықтық міндеттемелері айқындалатын фактіні назарға ала отырып, резидент болып табылмайтын инвесторлар мен көрсетілетін қызметтерді берушілерге қолданылады;

(ii) осы Тараптың аумағындағы салық салуды немесе салықтарды алуды қамтамасыз ету үшін бейрезиденттерге қолданылады;

(iii) сақтау бойынша шараларды қоса алғанда, салық салуды болғызбаудың немесе салықтарды төлеуден жалтарудың алдын алу үшін бейрезиденттерге немесе резиденттерге қолданылады;

(iv) осы Тараптың аумағындағы көздерден осындай тұтынушыларға салық салуды немесе салықтар алуды қамтамасыз ету үшін екінші Тараптың аумағына немесе оның аумағынан берілетін қызметтерді тұтынушыларға қолданылады;

(v) бүкіл әлемде пайдаланылатын, салық салу баптары бойынша салық салынуға жататын инвесторлар мен көрсетілетін қызметтерді берушілер арасындағы және басқа инвесторлар мен көрсетілетін қызметтерді берушілерден айырмашылықты олардың салық базасының әртүрлі сипатын тани отырып, жүргізеді; немесе

(vi) резиденттер болып табылатын тұлғалардың немесе филиалдардың немесе осы Тараптың салықтық базасын қорғау мақсатында нақ сол бір тұлғаның өзара байланысты тұлғаларының немесе филиалдарының арасындағы кірісін, табысын, пайдасын, шығынын, шегерімін немесе кредит беруін айқындайды, таратып бөледі немесе бөледі.

(f)-тармағындағы немесе осы сілтемедегі салық терминдері немесе ұғымдары салық айқындамалары мен ұғымдарына немесе шара қолданылатын Тараптың ұлттық заңнамасы бойынша баламалы немесе ұқсас айқындамалары мен ұғымдарына сәйкес айқындалады.

Тараптың қабылдауына немесе қолдануына кедергі келтіру ретінде түсіндірілмейді.

2. Осы тарау Тараптарды әлеуметтік қамсыздандырудың тиісті жүйелеріне немесе тіптен кейде мемлекеттік билік функцияларын орындауға байланысты әрбір Тараптың аумағындағы қызметке қолданылмайды.

7-БӨЛІМ

ИНВЕСТИЦИЯЛАР

56-БАП

Шолу және консультациялар

Инвестициялар үшін кез келген тосқауылдарды анықтау мақсатында Тараптар осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін үш жылдан кешіктірмей инвестициялық құқықтық базаға шолуды бірлесіп жүзеге асырады. Осы шолу негізінде осы Келісімді толықтыру мақсатында, оның ішінде инвестицияларды қорғаудың жалпы қағидаттарына қатысты мұндай тосқауылдарды жою үшін олар келіссөздерді бастау мүмкіндігін қарайды.

6-ТАРАУ

КАПИТАЛ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӘНЕ ТӨЛЕМДЕР

57-БАП

Ағымдағы шот

1. Тараптар еркін айырбасталатын валютада және қолданылуына қарай, Халықаралық валюта қоры келісімінің Баптарына сәйкес Тараптар арасындағы төлем теңгерімінің ағымдағы шотына кез келген төлемдер мен аударымдарды жасауға рұқсат береді.

58-БАП

Капитал қозғалысы

1. Төлем теңгерімінің капитал және қаржы шоты бойынша операцияларға қатысты және осы Келісімнің басқа ережелеріне нұқсан келтірмей, Тараптар қабылдаушы тараптың заңнамасына сәйкес жүзеге асырылатын тікелей инвестицияларға, 5-тарауда (Көрсетілетін қызметтер саудасы және құру) қамтылатын экономикалық қызметке және осындай инвестицияланған капиталды жою мен репатриациялауға және одан алынған кез келген пайдаға байланысты капиталдың еркін қозғалысына қатысты шектеулерді белгілеуге міндеттенеді.

2. 1-тармақта қамтылмайтын төлем теңгерімінің капитал және қаржы шоты бойынша операцияларға қатысты және осы Келісімнің басқа да ережелеріне нұқсан келтірмей, әрбір Тарап өз заңнамасына сәйкес, өзгелерімен қатар:

(a) Тарап резиденті қатысатын көрсетілетін қызметтерді қоса алғанда, коммерциялық мәмілелерге байланысты кредиттермен;

(b) қаржылық қарыздармен және кредиттермен; немесе

(c) ұзақ мерзімді экономикалық байланыстарды орнату немесе сақтау ниетінсіз заңды тұлғадағы капиталға қатысуымен байланысты капиталдың еркін қозғалысын қамтамасыз етеді.

3. Тараптар осы Келісімнің басқа да ережелеріне нұқсан келтірмей, Тараптар резиденттері арасындағы капитал қозғалысына қандай да бір жаңа шектеулерді енгізбейді және қолданыстағы уағдаластықтарды онша шектемейді.

4. Тараптар өз арасындағы капитал қозғалысын одан әрі жеңілдету мақсатында консультациялар өткізуі мүмкін.

59-БАП

Ерекшеліктер

Мұндай шаралар капитал қозғалысы үшін ұқсас жағдайлар немесе жасырын шектеу басым елдер арасында қисынсыз немесе жөнсіз кемсітушілік құралын жасайтын тәсілмен қолданылмайды деген талап сақталған кезде осы тарауда ештеңе де:

(a) қоғамдық қауіпсіздікті және қоғамдық моральді қорғау үшін немесе қоғамдық тәртіпті сақтау үшін қажет;

(b) мыналармен:

(i) криминалдық немесе қылмыстық құқық бұзушылықтарды, адастыруға және жосықсыз практикаға әкеп соғатын алдын алуға немесе келісімшарттарды сақтамаудың салдарын (банкроттық, дәрменсіздік және кредиторлардың құқықтарын қорғау) еңсерумен;

(ii) Тараптың қаржылық жүйесінің тұтастығын және тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін белгіленген немесе сақталатын шаралармен;

(iii) бағалы қағаздар, опциондар, фьючерстер немесе өзге де туынды қаржылық құралдар шығарумен, оның саудасымен немесе олармен жасалатын операциялармен;

(iv) құқық қорғау органдарына немесе қаржылық реттеу органдарына жәрдем көрсету қажет болған жағдайда, қаржылық есептілікпен немесе ақшалай аударымдардың есебімен; немесе

(v) сот немесе әкімшілік процестер қорытындылары бойынша қаулылардың немесе сот шешімдердің орындалуын қамтамасыз етумен байланыстыларын қоса алғанда, осы Бөлімнің ережелеріне қайшы келмейтін заңдардың немесе нормативтік құқықтық актілердің сақталуы үшін қажет шараларды кез келген Тараптың қабылдауына немесе қолдануына кедергі келтіру ретінде түсіндірілмейді.

60-БАП

Капитал қозғалысына, төлемдерге немесе аударымдарға қатысты уақытша қорғау шаралары

Қазақстан Республикасы жағдайында ақша-кредиттік саясатты және айырбас бағамы саласындағы саясатты іске асыру үшін немесе Еуропалық Одақ жағдайында экономикалық және валюталық одақтың қызметі үшін елеулі қиындықтар болған немесе оларға қатысты қауіп-қатерлер болған ерекше жағдайларда, мүдделі Тарап аса қажет болған жағдайда капитал қозғалысына, төлемдерге немесе аударымдарға қатысты аса қажетті қорғау шараларын бір жылдан аспайтын мерзімге қабылдауы мүмкін. Мұндай шараларды сақтайтын немесе белгілейтін Тарап екінші Тарапты кідіртпей хабардар етеді және олардың күшін жоюдың кестесін мүмкіндігінше қысқа мерзімде ұсынады.

7-ТАРАУ**ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК****61-БАП****Мақсаттар**

Осы тараудың мақсаттары:

(a) Тараптар арасындағы инновациялық және шығармашылық өнімдерді өндіруге және коммерцияландыруға жәрдемдесу; және

(b) зияткерлік меншік құқықтарын сақтау мен қорғаудың тиісті және тиімді деңгейіне қол жеткізу болып табылады.

1-БӨЛІМ**ҚАҒИДАТТАР****62-БАП****Міндеттемелердің мәні мен қолданылу аясы**

1. Тараптар ДСҰ-ның Зияткерлік меншік құқықтарының сауда аспектілері жөніндегі келісімін (ЗМҚСА келісімі) қоса алғанда, өздері қатысушысы болып табылатын зияткерлік меншікке қатысты халықаралық шарттарды барабар әрі тиімді түрде орындауды қамтамасыз етуге өз міндеттемесін растайды. Осы тараудың ережелері Тараптар арасындағы құқықтар мен міндеттемелерді ЗМҚСА келісіміне және зияткерлік меншік саласындағы басқа да халықаралық шарттар бойынша толықтырады және нақтылайды.

2. Осы Келісімнің мақсаттары үшін «зияткерлік меншік» термині, өзгелерімен қатар, 65-96-баптарда аталған зияткерлік меншіктің барлық санаттарына жатады.

3. Зияткерлік меншікті қорғау қайта қаралған және өзгерілген, 1883 жылғы Өнеркәсіптік меншікті қорғау жөніндегі Париж конвенциясының (Париж конвенциясы) 10-бис бабында көзделгендей жосықсыз бәсекелестіктен қорғауды қамтиды.

4. Осы тарау зияткерлік меншік құқықтарын сақтау және қорғау үшін неғұрлым жоғары стандарттарды көздейтін өз заңнамасының ережелерін,

егер олар осы тараудың ережелеріне қайшы келмеген жағдайда, Тараптардың қолдануына кедергі келтірмейді.

63-бап

Технологияларды беру

1. Тараптар технологияларды беруді қозғайтын зияткерлік меншікті сақтау мен қорғау бойынша өз заңнамасы және халықаралық тәжірибе туралы пікірлерімен және ақпаратпен алмасуға келіседі. Бұл, атап айтқанда, ақпараттық ағымдарға жәрдемдесу, іскерлік әріптестікті дамыту және ерікті лицензиялық және қосалқы мердігерлік шарттарды жасасу бойынша шаралармен алмасуды қамтиды. Басты назар қабылдаушы елдерде технологияларды беру үшін тиісті қолайлы орта жасау үшін қажетті жағдайға, оның ішінде тиісті құқықтық базаны қамтамасыз ету және адам капиталын дамыту сияқты мәселелерге бөлінеді.

2. Технологияларды беруге қатысты шараларды қолдану кезінде зияткерлік меншік құқықтары иелерінің заңды мүдделері қорғалуға тиіс.

64-БАП

Құқықтардың түгесілуі

Әрбір Тарап өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес авторлық құқыққа және сабақтас құқықтарға, өнеркәсіптік үлгілер мен тауар таңбаларына қатысты зияткерлік меншік құқықтарының ұлттық немесе өңірлік¹ түгесілу қағидатын пайдаланады.

¹ «Өңірлік» термині тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің еркін қозғалысын қамтамасыз ететін ішкі нарықты құратын өңірлік экономикалық интеграциялық ұйымдарға қатысты.

2-БӨЛІМ

ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ СТАНДАРТТАРЫ

АВТОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ЖӘНЕ САБАҚТАС ҚҰҚЫҚТАР

65-БАП

Ұсынылатын қорғау

Әрбір Тарап мына халықаралық шарттарда белгіленген құқықтар мен міндеттемелерді сақтайды:

(a) Әдеби және көркем туындыларды қорғау жөніндегі Берн конвенциясы (Берн конвенциясы);

(b) Орындаушылардың, фонограмма жасаушылардың және хабар тарату ұйымдарының құқықтарын қорғау туралы халықаралық конвенция (Рим конвенциясы);

(c) Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымының (ДЗМҰ) авторлық құқық жөніндегі шарты;

(d) ДЗМҰ-ның орындаушылықтар және фонограммалар жөніндегі шарты;

(e) ЗМҚСА Келісімі.

66-БАП

Авторлар

Әрбір Тарап авторларға қатысты:

(a) олардың туындыларын кез келген тәсілмен және кез келген нысанда, тікелей немесе жанама, уақытша немесе тұрақты, толық немесе ішінара қайта шығаруға;

(b) туындылардың түпнұсқаларын немесе көшірмелерін сату арқылы немесе өзге тәсілмен кез келген нысанда олардың таратуға;

(c) жұртшылық өкілдері өздерінің қалауы бойынша кез келген жерден және кез келген уақытта қол жеткізуді жүзеге асыра алатындай түрде жалпы жұрттың назарына жеткізуді қоса алғанда, желілер арқылы немесе сымсыз байланыс құралдары арқылы жалпы жұрттың назарына олардың туындыларын кез келген хабарлауға рұқсат беруге немесе тыйым салуға айрықша құқық береді.

67-БАП

Орындаушылар

Әрбір Тарап орындаушыларға қатысты:

- (a) олардың орындаушылықтарын жазуға¹;
- (b) олардың орындаушылықтарының жазбаларын кез келген тәсілмен және кез келген нысанда, тікелей немесе жанама, уақытша немесе тұрақты, толық немесе ішінара қайта шығаруға;
- (c) олардың орындаушылықтарының жазбаларын сату арқылы немесе өзге түрде таратуға;
- (d) жұртшылық өкілдері өздерінің қалауы бойынша кез келген жерден және кез келген уақытта қол жеткізуді жүзеге асыра алатындай түрде желілер арқылы немесе сымсыз байланыс құралдары арқылы, олардың жазбаларын жалпы жұрттың назарына жеткізуге;
- (e) орындаушылық өздігінен трансляция болып табылатын немесе жазба негізінде жүзеге асырылатын жағдайларды қоспағанда, олардың орындаушылықтарының сымсыз трансляциялануына немесе жалпы жұрттың назарына хабарлауға рұқсат ететін немесе тыйым салатын айрықша құқық береді.

68-БАП

Фонограмма жасаушылар

Әрбір Тарап фонограмма жасаушыларға қатысты:

- (a) олардың фонограммаларын кез келген тәсілмен және кез келген нысанда, тікелей немесе жанама, уақытша немесе тұрақты, толық немесе ішінара қайта шығаруға;
- (b) олардың фонограммаларын сату арқылы немесе өзге түрде, оның ішінде көшірмелерін таратуға;
- (c) жұртшылық өкілдері өздерінің қалауы бойынша кез келген жерден және кез келген уақытта қол жеткізуді жүзеге асыра алатындай түрде желілер арқылы немесе сымсыз байланыс құралдары арқылы жалпы жұрттың назарына олардың өз фонограммаларын жеткізуге рұқсат ететін немесе тыйым салатын айрықша құқық береді.

¹ Осы тараудың мақсаты үшін «жазба» дыбыстарды не олардың бейнелерін тиісті құрылғының көмегімен қабылдауды, қайта жасауды немесе хабарлауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін, жанғырта басуды білдіреді.

69-БАП

Хабар тарату ұйымдары

Әрбір Тарап хабар тарату ұйымдарға қатысты:

(a) олардың хабарларын жазуға;

(b) олардың хабарларының жазбаларын қайта шығаруға;

(c) жұртшылық өкілдері өздерінің қалауы бойынша кез келген жерден және кез келген уақытта қол жеткізуді жүзеге асыра алатындай, желілер арқылы немесе сымсыз байланыс құралдары арқылы жалпы жұрттың назарына олардың хабарларының жазбаларын жеткізуге; және

(d) сымсыз байланыс құралдары арқылы олардың хабарларын ретрансляциялауға, сондай-ақ егер осындай хабарлау жалпы жұрт үшін кіру ақысын төлеп қол жеткізетін орындарда жүзеге асырылса, олардың хабарларын жалпы жұрттың назарына хабарлауға рұқсат ететін немесе тыйым салатын айрықша құқық береді.

70-БАП

Эфирге беру және жұртшылыққа хабарлау

Әрбір Тарап, егер фонограмма коммерциялық мақсатта жарияланса немесе осындай фонограмманы қайта шығару жалпы жұрттың назарына сымсыз байланыс құралдары арқылы эфирге беру немесе кез келген тәсілмен хабарлау үшін пайдаланылатын болса, пайдаланушы біржолғы әділ сыйақы төлеуге кепілдік беретін және осындай сыйақыны тиісті орындаушылар мен фонограмма жасаушылар арасында бөлуді қамтамасыз ететін құқық береді. Әрбір Тарап орындаушылар мен фонограмма жасаушылар арасында келісім болмаған кезде олардың арасында осындай сыйақыны бөлу шарттарын айқындай алады.

71-БАП

Қорғау мерзімі

1. Әдеби немесе көркем туынды авторының құқықтары Берн конвенциясы 2-бабының мағынасы бойынша автордың өмірі бойына және ол қайтыс болғаннан кейін кемінде 70 жыл қолданыста болады.

2. Тең авторлықпен жасалған туынды жағдайында, 1-тармақта көрсетілген мерзім авторлардың соңғысының қайтыс болған күннен бастап есептеледі.

3. Орындаушылардың құқығы орындау күннен кейін кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады. Алайда, егер орындаушылықтың жазбасы осы кезең ішінде заңды түрде жарияланса немесе жалпы жұрттын назарына заңды түрде хабарланса, оған қатысты құқық осындай алғаш жарияланған немесе осындай жалпы жұрттын назарына алғаш хабарланған күннен кейін, қайсысы ерте басталатынына байланысты, кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады.

4. Фонограмма жасаушылардың құқықтары жазба жүзеге асырылғаннан кейін кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады. Алайда, егер фонограмма осы кезең ішінде заңды түрде жарияланса, көрсетілген құқықтар алғаш заңды түрде жарияланған күннен кейін кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады. Егер, құқыққа сыйымды түрде жарияланым бірінші сөйлемде көрсетілген мерзімде жасалмаса және егер фонограмма осы кезең ішінде жалпы жұрттың назарына құқыққа сыйымды түрде хабарланса, көрсетілген құқықтар жалпы жұрттың назарына алғаш рет құқыққа сыйымды түрде хабарлау күннен кейін кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады.

5. Хабар тарату ұйымдарының құқықтары осы хабар кабель бойынша немесе спутник арқылы берілуін қоса алғанда, желілер арқылы немесе сымсыз байланыс құралдары арқылы берілетін-берілмейтіндігіне қарамастан, хабар алғаш берілген күннен кейін кемінде 50 жыл өткен соң аяқталады.

6. Осы бапта жазылған шарттар оларды тудыратын оқиғадан кейінгі жылдың бірінші қаңтарынан бастап есептеледі.

7. Қорғау мерзімі осы бапта көзделген мерзімнен асуы мүмкін.

72-БАП

Техникалық шараларды қорғау

1. Әрбір Тарап оның осы мақсатты көздейтіндігін білетін немесе білуге жеткілікті негіздері бар мүдделі тұлға жүзеге асыратын кез келген тиімді техникалық шаралардан айналып өтуге қарсы тиісті құқықтық қорғауды көздейді.

2. Әрбір Тарап өндіріске, әкелуге, таратылымға, сатылымға, жалға беруге, сату немесе жалға беру мақсатындағы жарнамаға немесе,

коммерциялық мақсаттағы құрылғыларды, өнімдерді немесе компоненттерді иеленуге, немесе негізінен кез келген тиімді техникалық шаралардан айналып өтуге бағытталған немесе оған мүмкіндік туғызатын қызметтерді ұсынуға қарсы тиісті құқықтық қорғауды көздейді.

3. Осы Келісімнің мақсаттары үшін «техникалық шаралар» түсінігі ұлттық заңнамамен көзделген кез келген авторлық құқықтың немесе сабақтас құқықтың иеленушісі рұқсат етпеген туындыларға немесе басқа да объектілерге қатысты іс-қимылдарды болдырмауға немесе шектеуге арналған жұмыстың калыпты режиміндегі кез келген технологияны, құрылғыны немесе компонентті білдіреді. Техникалық шаралар, егер туындылардың немесе басқа да объектінің пайдаланылуын құқық иеленуші қолжетімділікті бақылауды немесе сақтау мақсатына жетуді қамтамасыз ететін шифрлеу, кодтау немесе туындының немесе өзге объектінің өзгеше түрлендірілуі немесе көшіруді басқару тетігін қолдану сияқты қорғау процесін қолдану арқылы бақылайтын жерде «тиімді» болып саналады.

73-БАП

Құқықтарды басқару жөніндегі ақпаратты қорғау

1. Әрбір Тарап мына іс-қимылдардың кез келгенін:

(a) құқықтарды басқару жөніндегі кез келген электрондық ақпаратты жоюды немесе өзгертуді;

(b) құқықтарды басқару жөніндегі электрондық ақпараттың рұқсатсыз жойылған немесе өзгертілген, осы Келісім бойынша сақталатын туындыларды немесе басқа да объектілерді таратуды, тарату мақсатында импорттауды, хабар таратуды, хабарлауды немесе жалпы жұрттың назарына жеткізуді бұл адам осындай іс-қимылдар арқылы тудыратынын, мүмкіндік беретінін немесе ұлттық заңнамада көзделген кез келген авторлық құқықтың немесе сабақтас құқықтардың бұзылуына жәрдемдесетінін немесе оны жасыратынын білетін немесе білуге жеткілікті негіздерге ие болған жағдайларда рұқсатсыз жүзеге асыратын кез келген адамнан тиісті құқықтық қорғауды көздейді.

2. Осы тараудың мақсаттары үшін «құқықтарды басқару жөніндегі ақпарат» түсінігін автордың немесе басқа да кез келген құқық иеленушінің, авторлық құқықпен немесе сабақтас құқықтармен сақталатын туындыны немесе басқа объектіні сәйкестендіретін құқық иеленуші ұсынған кез келген ақпаратты немесе туындыны және басқа да объектіні

пайдалану шарттары туралы ақпаратты және осындай ақпарат берілген кез келген цифрларды немесе кодтарды білдіреді.

3. 1-тармақ ақпарат элементтерінің кез келгені туындының немесе авторлық құқықпен немесе сабақтас құқықтармен қорғалатын басқа да объектінің данасына қоса берілетін не жалпы жұрттын назарына хабарлауға байланысты пайда болатын кезде қолданылады.

74-БАП

Ерекшеліктер және шектеулер

1. Әрбір Тарап өздері тараптары болып табылатын конвенцияларға және халықаралық келісімдерге сәйкес туындылардың немесе басқа объектінің калыпты пайдаланылуына қайшы келмейтін және құқық иеленушінің заңды мүдделеріне негізсіз нұқсан келтірмейтін кейбір ерекше жағдайларда ғана 66-70 баптарда жазылған шектеулерді немесе құқықтардан ерекшеліктерді көздеуі мүмкін.

2. Әрбір Тарап 66-70 баптарда аталған, аралық немесе кездейсоқ болып табылатын және жалғыз мақсаты туындыны немесе басқа объектіні:

(a) үшінші тұлғалар арасында делдал арқылы желіге беру, немесе

(b) туындының немесе басқа объектінің құқыққа сыйымды пайдаланылуын қамтамасыз ету технологиялық процестің ажырамас әрі маңызды бөлігі болып табылатын

және тәуелсіз экономикалық маңызы жоқ қайта шығарудың уақытша актілері 60-69 баптарда көзделген қайта шығару құқығы қолданысына жатпайтынын көздейді.

75-БАП

Қайта сату құқығы

Әрбір Тарап екінші Тараптың азаматы болып табылатын түпнұсқа өнер туындысы авторының мүддесінде және оның құқықтық мирасқорының мүддесінде, тіптен алдын ала бас тартуға болмайтын оның иеліктен алынбайтын құқығы ретінде айқындалатын қайта сатуға құқығын, автор туындыны алғаш бергеннен кейін туындыны қайта сатудан алынған сатылым бағасына негізделген сыйақы алу құқығын береді. Сыйақы

алымының шекті деңгейлері мен мөлшерлемелері қайта сату орын алатын Тараптың ұлттық заңнамасына сәйкес белгіленуге тиіс¹.

76-БАП

Құқықтарды ұжымдық басқару саласындағы ынтымақтастық

Тараптар туындыларға және басқа да қорғалатын объектілерге неғұрлым өзара жеңіл түрде қол жеткізілуін қамтамасыз ету, сондай-ақ Тараптар аумақтары арасында оларды жеткізу, сондай-ақ осындай туындыларды немесе қорғалуға жататын басқа да объектілерді пайдаланғаны үшін олардың арасында сыйақы беру үшін құқықтарды ұжымдық басқару жөніндегі өз ұйымдары арасында уағдаластықтарды орнатуға жәрдемдесу мақсатында өздеріне қолжетімді ақылға қонымды шараларды қолданады. Тараптар өздерінің құқықтарды ұжымдық басқару жөніндегі ұйымдарының мақсаттарын орындауға қатысты ұтымдылық пен ашықтықтың мейілінше жоғары деңгейіне жету үшін оларға қолжетімді ақылға қонымды шараларды қолданады.

ТАУАР ТАҢБАЛАРЫ

77-БАП

Халықаралық келісімдер

Әрбір Тарап

(a) Таңбаларды халықаралық тіркеу туралы Мадрид Келісіміне Хаттаманы және тауар таңбалары жөніндегі заңдар туралы ДЗМҰ шартын сақтайды; және

(b) Тауар таңбалары жөніндегі заңдар туралы Сингапур шартына қосылу үшін ақылға қонымды барлық күш-жігерін жұмсайды.

¹ Тарап ұлттық заңнамаға сәйкес өнер туындылары саласындағы дилерлердің қатысуымен мәмілерді қайта сату құқығын шектей алады.

78-БАП

Тіркеу рәсімі

1. Әрбір Тарап тауар таңбаларының тіркелу жүйесін көздейді, онда тауар таңбалары жөніндегі тиісті құзыретті орган қабылдаған әрбір түпкілікті шешім, тиісті түрде негізделген және ол өтінім берушіге жазбаша нысанда хабарланады, өтініш беруші оған тауар таңбалары жөніндегі құзыретті органға дау айтуға және сотқа апелляция беруге құқылы.

2. Әрбір Тарап құқық иеленушілердің өтінімге немесе тауар таңбасын тіркеуге қарсылық білдіру мүмкіндігін көздейді. Қарсылық білдірілген жағдайда рәсімдер жарыспалы болып табылады.

3. Әрбір Тарап тауар таңбаларын тіркеудің жалпыға қолжетімді электрондық дерекқорының болуын көздейді.

79-БАП

Жалпыға бірдей белгілі тауар таңбалары

Тараптар Париж конвенциясының 6-бис бабында және ЗМҚСА Келісімінің 16-бабының 2 және 3-тармақтарында көзделгендей жалпыға бірдей белгілі тауар таңбаларын тиімді қорғауды қамтамасыз ету мақсатында ынтымақтасады.

80-БАП

Тауар таңбасы ұсынатын құқықтардың ерекшеліктері

Әрбір Тарап сипаттамалық терминдерді адал пайдалану, географиялық көрсеткіштерді пайдалану сияқты тауар таңбасы ұсынатын құқықтардан шектеулі ерекшеліктерді немесе тауар таңбасы иесінің және үшінші тұлғаның заңды мүдделерін ескеретін басқа шектеулі ерекшеліктерді көздейді.

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

81-БАП

Айқындама

Осы Келісімнің мақсаттары үшін географиялық көрсеткіш дегеніміз белгіні білдіреді, ол белгілі бір сапасы, өтімділігі немесе басқа сипаттамалары елеулі дәрежеде оның географиялық шығарылған жерімен байланысты болатын тауарды Тарап аумағынан немесе өңірінен немесе осы аумақтағы жерлерден шығарылған ретінде идентификациялайды.

82-БАП

Географиялық көрсеткіштерді қорғау қағидаттары

1. Әрбір Тарап географиялық көрсеткіштердің тиісті және мерзімсіз қорғалуын ерекше түрде қорғау жүйесі арқылы және ұлттық заңнамаға сәйкес географиялық көрсеткіштер шығарылған елінде қорғалғанға дейін қамтамасыз етеді.

2. Осы мақсатта Тараптар ЗМҚСА Келісімнің тиісті ережелерінде белгіленген ең төмен стандарттарды толықтыратын, осы баптың негізінде географиялық көрсеткіштер саласында ынтымақтасады.

3. Әрбір Тарап өзінің географиялық көрсеткіштерін қорғау жүйесінің екінші Тараптың географиялық көрсеткіштерін тіркеу үшін ашық болуын қамтамасыз етеді. Әрбір Тарап тіркелген географиялық көрсеткіштердің жалпыға қолжетімді электрондық дерекқорының болуын көздейді.

4. Өзінің аумағында қорғалатын географиялық көрсеткіштерді қорғауға қатысты әрбір Тарап мыналарға:

(а) тіркелуге жатпайтын өнімдерге қатысты тіркелген атауды кез келген тікелей немесе жанама коммерциялық пайдалануға тыйым салады және оның алдын алады, себебі:

(i) бұл өнімдер осы атаумен қорғалатын өнімдермен салыстырылады, немесе

(ii) осылай пайдалану қорғалатын атаудың беделін теріс пайдалану болып табылады;

(b) егер тіпті өнімнің шынайы шығарылған жері көрсетілсе де немесе қорғалатын атау аударылса, транскрипцияланса, транслитерацияланса да немесе «стиль», «үлгі», «әдіс», «шығарылған», «түр», «имитация» сияқты

немесе оларға ұқсас тұжырымдармен сүйемелденсе де тіркелген атауды кез келген теріс пайдалануға, имитацияға немесе ассоциацияға;

(с) өнімнің сыртқы және ішкі орамасында, жарнамалық материалдарында немесе құжаттарда, сондай-ақ контейнердегі өнімнің орамасында оның шығарылған жері туралы жаңсақ түсінік беруі мүмкін өнімнің шығарылған көзіне, жеріне, сипатына немесе елеулі сапасына қатысты кез келген жаңсақ немесе жалған көрсететін нұсқамаға;

(d) тауардың шынайы шығарылған жеріне қатысты тұтынушыны жаңылыстыратын кез келген басқа да іс-қимылдарға тыйым салады және оның алдын алады.

5. Әрбір Тарап 81-83-баптарда көзделген қорғауды, оның ішінде мүдделі тараптың сұратуы бойынша қорғауды ұлттық заңнамаға сәйкес тиісті әкімшілік әрекеттерді қолдану арқылы жүзеге асырады.

6. Әрбір Тарап тауарды жеткізетін, тиісті ерекшелікке сай келетін нарыққа кез келген қатысушының қорғалатын географиялық көрсеткіштерді пайдалана алуын қамтамасыз етеді.

7. Әрбір Тарап өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес қорғайтын атаулардың жалпы есім болмауын қамтамасыз етеді.

8. Тараптар, егер тауар таңбасы беделінің болуына немесе жалпыға бірдей танымалдығына орай тіркеу тұтынушыларды тауардың шынайы түпнұсқалығына қатысты жаңылыстыруы мүмкін жағдайларда, географиялық көрсеткіштерді тіркеуге міндетті емес.

9. Әрбір Тарап неғұрлым ерте тауар таңбасы бар болған жағдайларда, осы бапқа нұқсан келтірместен географиялық көрсеткіштерді қорғайды. «Неғұрлым ерте тауар таңбасы», егер мұндай мүмкіндік географиялық көрсеткішті тіркеу туралы өтінім осы Тараптың құзыретті органдарына берілген күнге дейін ұлттық заңнамада көзделсе, ол мәлімделсе, тіркелсе немесе пайдалану арқылы жасалса, пайдаланылуы 4-тармақта аталған жағдайлардың біріне жататын тауар таңбасын білдіреді. Мұндай мейілінше бұрынғы тауар таңбасы ол тіркелген немесе пайдаланылатын Тараптың тауар таңбалары саласындағы заңнамасында тауар таңбасының жарамсыздығы немесе оны қайтарып алу үшін негіздер болмаған жағдайда географиялық көрсеткіштің қорғалуына қарамастан пайдаланылып, жанартыла беруі мүмкін.

83-БАП

Келіссөздер

Тараптар осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін жеті жылдан кешіктірмей өздерінің аумақтарында географиялық көрсеткіштерді қорғау туралы келісімді жасасу мақсатында келіссөздерге кіріседі.

ӨНЕРКӘСІПТІК ҮЛГІЛЕР

84-БАП

Халықаралық шарттар

Еуропалық Одақ 1999 жылғы Өнеркәсіптік үлгілерді халықаралық тіркеу туралы Гаага Келісімінің Женева актісіне өзінің бейілділігін растайды. Қазақстан Республикасы оған қосылу үшін ақылға қонымды күш-жігерін жұмсайды.

85-БАП

Тіркелген өнеркәсіптік үлгілерді қорғауға қойылатын талаптар

1. Әрбір Тарап жаңа және түпнұсқа болып табылатын тәуелсіз жасалған өнеркәсіптік үлгілерді қорғауды көздейді. Бұл қорғау тіркеу арқылы қамтамасыз етіледі және ұлттық заңнамаға сәйкес тіркелген өнеркәсіптік үлгінің иесіне айрықша құқық береді. Осы баптың мақсаттары үшін Тарап жеке сипатқа ие өнеркәсіптік үлгіні түпнұсқа деп есептей алады.

2. Бұйымға қолданылатын немесе күрделі бұйымның бөлігі болып табылатын бұйымға енгізілген өнеркәсіптік үлгі:

(а) егер құрамдық бұйымға енгізілгеннен кейін бұйым бөлігі техникалық қызмет көрсетуді, сервис немесе жөндеу жұмыстарын қоспағанда, осы бұйымды қалыпты пайдалану процесінде көзге көрінетін болып қалса; және

(b) егер бұйым бөлігінің осы көзге көрінетін сипаттамалары жаңалықтың және дара сипаттың талаптарына өзінен өзі сай келетін жағдайда ғана жаңа және дара сипатқа ие ретінде қаралады.

86-БАП

Тіркеу арқылы берілетін құқықтар

Тіркелген өнеркәсіптік үлгі иесінің оны пайдалануға және бұйымға өнеркәсіптік үлгі енгізілген немесе ол қолданылатын, егер, бұйымды, өзгелерімен қатар, жасау, сатуға ұсыну, сату, импорттау, экспорттау, сақтау немесе пайдалану сияқты әрекеттер коммерциялық мақсаттарда қолданылса, иесі келісім бермеген мұндай әрекеттерге кез келген үшінші тарапқа тыйым салуға айрықша құқығы бар.

87-БАП

Тіркелмеген өнеркәсіптік үлгілерді қорғау

Қазақстан Республикасы осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін жеті жылдан кешіктірмей Еуропалық Одақ осы жеті жылдық кезең аяқталғанға дейін екі жылдан кешіктірмей уәкілетті органдардың, ұйымдардың өкілдерін және судьяларды тиісті оқытуды қамтамасыз ететін жағдайда, тіркелмеген өнеркәсіптік үлгілерді оларға көшірме жасаудан құқықтық қорғауды қамтамасыз етеді.

88-БАП

Қорғау мерзімі

Өтінім берілген күннен бастап ұсынылатын қорғау мерзімі кемінде он жылды құрайды. Әрбір Тарап құқық иесінің қорғау мерзімін ұлттық заңнамада белгіленген ең жоғары қорғау мерзіміне дейін әрқайсысын бес жылдан бір немесе одан астам кезеңдерге ұзарта алатындай түрде қамтамасыз етеді.

89-БАП

Ерекшеліктер

1. Әрбір Тарап өнеркәсіптік үлгілерді қорғаудан шектеулі ерекшеліктерді, қорғалатын өнеркәсіптік үлгілерді әдеттегідей қолдана отырып, мұндай ерекшеліктер негізсіз қайшы келмейтін және үшінші

тұлғалардың заңды мүдделерін ескере отырып, қорғалатын өнеркәсіптік үлгі иесінің заңды мүдделеріне негізсіз нұқсан келтірмейтін жағдайда, көздеуі мүмкін.

2. Өнеркәсіптік үлгілерді қорғау бұйымның тек техникалық функцияларымен байланысты сыртқы түрінің ерекшелігіне де, басқа бұйыммен үйлесімділігін қамтамасыз ету үшін қажет бұйымның сыртқы түрінің элементіне де қолданылмайды¹.

3. Өнеркәсіптік үлгіге арналған құқық қоғам мүдделеріне немесе жалпыға бірдей қабылданған мораль қағидаттарына қайшы келетін үлгіге қолданылмайды.

90-БАП

Авторлық құқыққа қатынас

Тарапта тіркелген өнеркәсіптік үлгіге арналған құқықпен қорғалатын өнеркәсіптік үлгінің де осы Тараптың авторлық құқық туралы заңнамасы бойынша, өнеркәсіптік үлгі кез келген нысанда жасалған немесе тіркелген күннен бастап қорғау құқығы болады. Түпнұсқалықтың талап етілетін деңгейін қоса алғанда, мұндай қорғауды ұсыну көлемі мен шарттарын әрбір Тарап айқындайды.

ПАТЕНТТЕР

91-БАП

Халықаралық шарттар

Әрбір Тарап Патенттік құқық туралы шарттың 1-16 баптарының талаптарын сақтау үшін ақылға қонымды барлық күш-жігерін жұмсайды.

92-БАП

Патенттер және халық денсаулығы

1. Тараптар 2001 жылғы 14 қарашада қабылданған ЗМҚСА келісімі және халық денсаулығы туралы ДСҰ-ның Министрлік Конференциясы декларациясының маңыздылығын таниды. Осы тарау бойынша құқықтар

¹ Еуропалық Одақта бұл ереже модульдік бұйымдарға қолданылмайды.

мен міндеттемелерді түсіндіру және орындау кезінде әрбір Тарап осы Декларацияға сәйкестікті қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тарап 1-тармақта айтылған Декларацияның 6-тармағына қатысты 2003 жылғы 30 тамыздағы ДСҰ-ның Бас Кеңесінің Шешімін құрметтейді.

93-БАП

Қосымша қорғау куәліктері

1. Тараптар өздерінің аумағында патентпен қорғалатын дәрілік заттар мен өсімдіктерді қорғау заттары олар нарыққа шығарылғанға дейін әкімшілік рұқсат беру рәсімдеріне жатуы мүмкін екенін таниды. Олар патенті алуға өтінім беру және өнімді нарыққа шығару туралы алғашқы рұқсат алу арасындағы уақыт кезеңі, тиісті ұлттық заңнамада осы мақсат үшін белгіленгендей, патентпен берілетін тиімді қорғау мерзімін қысқартуы мүмкін екенін таниды.

2. Әрбір Тарап патентпен қорғалатын және әкімшілік рұқсат беру рәсіміне жататын дәрілік заттар мен өсімдіктерді қорғау заттарын қорғаудың 1-тармақтың екінші сөйлемінде көрсетілген, бес жылға қысқартылған кезеңге тең келетін қосымша кезеңін көздейді.

3. 2-тармаққа қарамастан, қорғаудың қосымша кезеңінің ұзақтығы бес жылдан аспайды.

94-БАП

Фармацевтикалық өнімді¹ нарыққа шығару туралы рұқсат алуға ұсынылған деректерді қорғау

1. Әрбір Тарап фармацевтикалық өнімді нарыққа шығару туралы рұқсат алу үшін ұсынылған деректердің құпиялығына, ашылмауына және оларға сілтеме жасауға тыйым салынуына кепілдік беретін жан-жақты жүйені көздейді.

2. Әрбір Тарап ЗМҚСА Келісімінің 39-бабының 3-тармағында көрсетілгендей фармацевтикалық өнімді нарыққа шығару туралы рұқсат

¹ «Фармацевтикалық өнім» термині осы тарауда Еуропалық Одақ жағдайында дәрілік заттарға қатысты, оның айқындамасы Адамға арналған дәрілік заттар жөніндегі Қоғамдастық Кодексі туралы 2001 жылғы 6 қарашадағы Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2001/83/ЕО Директивасында берілген.

алу үшін ұсынылған кез келген ақпараттың үшінші тұлғаларға ашылмауын қамтамасыз етеді және кез келген Тарапта нарыққа шығару туралы рұқсат берген күннен бастап кемінде алты жыл ішінде жосықсыз коммерциялық пайдаланудан қорғалуын қамтамасыз етеді.

Осы мақсатта

(а) нарыққа шығару туралы рұқсат берілген күннен бастап кемінде алты жыл ішінде осындай ашылмаған деректерді ұсынған адамнан немесе ұйымнан басқа ешбір адамға немесе мемлекеттік немесе жеке ұйымға, фармацевтикалық өнімді нарыққа шығару туралы рұқсатты алуға арналған өтінішті негіздеу үшін осы деректерді ұсынған адамның немесе ұйымның анық келісуінсіз осындай деректерге тікелей немесе жанама түрде сүйенуге рұқсат етілмейді;

(б) егер келесі өтініш беруші алғашқы өтініш берушінің деректері сияқты сол талаптарға сай келетін өзінің жеке деректерін немесе алғашқы рұқсат иесінің келісуімен пайдаланылған деректерді ұсынбаса, нарыққа шығару туралы рұқсатты ұсынған күннен бастап кемінде алты жыл ішінде фармацевтикалық өнімді нарыққа шығару туралы рұқсатқа кез келген кейінгі өтініш қанағаттандырылмайды. Осы алты жылдық кезең ішінде осындай деректер ұсынылмай тіркелген өнім осы талаптар қанағаттандырылмайынша нарықтан шеттетіледі.

95-БАП

Өсімдіктерді қорғау заттары туралы деректерді қорғау және сынақтарды қайталауды болдырмау қағидалары

1. Тараптар өсімдіктерді қорғау заттарын нарыққа шығаруға рұқсат алғанға дейін олардың қауіпсіздік талаптарына және тиімділігіне сәйкестігін тексереді.

2. Әрбір Тарап өсімдіктерді қорғау заттарын нарыққа шығару туралы рұқсатты алу үшін алғаш ұсынылған, өткізілген сынақтар немесе зерттеулер туралы мәліметтер иесінің деректерді уақытша қорғау құқығын таниды.

Өткізілген сынақтар немесе зерттеулер туралы мәліметтер деректерді қорғау құқығының қолданылу кезеңі ішінде иеленушінің анық келісімі болуы жағдайларын қоспағанда, өсімдіктерді қорғау затын нарыққа шығару туралы рұқсатты алуға ұмтылатын басқа тұлғаның мүддесінде пайдаланылмайды. Бұл құқық осы жерде және бұдан әрі «деректерді қорғау» ретінде айтылады.

3. Өткізілген сынақтар немесе зерттеулер туралы мәліметтер:

(a) басқа дақылдар үшін пайдалануға жол беруге рұқсат алу немесе рұқсатқа өзгерістер енгізу үшін қажет; және

(b) тиісті зертханалық практика немесе тиісінше эксперименттік практика қағидаттарына сәйкестікке сертификатталады.

4. Тарапта өсімдіктерді қорғау заттары үшін деректерді қорғау мерзімі осы Тараптың аумағында алғашқы рұқсатты алған күннен бастап он жылды құрайды. Өсімдіктерді қорғау заттарына, мысалы жоғары тәуекелді білдірмейтін немесе сирек пайдаланылатын рұқсаттар алуды көтермелеу мақсатында әрбір Тарап неғұрлым ұзақ қорғау мерзімдерін көздеуі мүмкін.

5. Өткізілген сынақтар немесе зерттеулер туралы деректер де, егер рұқсатты жаңарту немесе қайта қарау үшін қажет болса, қорғалуға жатады.

6. Тараптар омыртқалы жануарларға сынақтар өткізуді қайталауды болдырмау жөнінде қағидаларды көздейді. Омыртқалы жануарлардың қатысуымен сынақтар мен зерттеулерді өткізуге ниетті кез келген өтініш беруші осы сынақтар мен зерттеулердің өткізілмегеніне немесе басталып қоймағанына көз жеткізу үшін қажетті шараларды қолданады.

7. Болашақ өтініш беруші және тиісті рұқсаттардың иесі немесе иелері олардың омыртқалы жануарлардың қатысуымен өткізілген сынақтар мен зерттеулер туралы деректерді бірлесіп пайдалануды қамтамасыз ету үшін барлық күш-жігерін жұмсайды. Сынақтар мен зерттеулер туралы ұсынылған деректердің құны әділ, ашық және кемсітпейтін негізде белгіленеді. Болашақ өтініш берушіден рұқсат алу талаптарына сәйкес ұсынуға тиіс сол бір ақпараттың құнын төлеу ғана талап етіледі.

8. Егер болашақ өтініш беруші және өсімдіктерді қорғау заттарына тиісті рұқсаттардың иесі немесе иелері омыртқалы жануарлардың қатысуымен өткізілген сынақтар мен зерттеулер туралы деректерді бірлесіп пайдалану туралы келісімге келе алмаса, болашақ өтініш беруші бұл туралы тиісті Тараптың құзыретті органдарына хабарлайды.

9. Омыртқалы жануарлардың қатысуымен сынақтар мен зерттеулер туралы деректерді бірлесіп пайдалану туралы келісімге қол жеткізудің мүмкін еместігі тиісті Тараптың құзыретті органдарына болашақ өтініш беруші өтінішінің мақсаттары үшін осындай деректерді пайдалануына кедергі болып табылмайды.

Тиісті рұқсаттардың иесі немесе иелері болашақ өтініш берушіден өздерін көтерген шығыстарды әділ бөлуді талап ете алады. Тарап аталған мәселені ұлттық заңнамаға сәйкес ресми және міндетті төрелік арқылы шешу үшін қатысушы тараптарды жібере алады.

96-БАП

Өсімдіктердің сұрыптары

Еуропалық Одақ Өсімдіктердің жаңа сұрыптарын қорғау жөніндегі халықаралық конвенцияға (УПОВ конвенциясы) өзінің бейілділігін растайды, оған қосылуы үшін Қазақстан Республикасы ақылға қонымды күш-жігерін жұмсайды.

3-БӨЛІМ

ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ

97-БАП

Жалпы міндеттемелер

1. Тараптар ЗМҚСА Келісімі, атап айтқанда оның III бөлігі бойынша өз міндеттемелерін растайды және зияткерлік меншік¹ құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету үшін қажетті, осы бөлімде көзделген қосымша шараларды, рәсімдерді және құқықтық қорғау құралдарын қамтамасыз етеді.

2. Бұл шаралар, рәсімдер мен құқықтық қорғау құралдары әділетті және тең болуға тиіс және аса күрделі немесе аса қымбат болмауы немесе мерзімдердерді негізсіз ұлғатуға немесе орынсыз кідірістерге әкелмеуге тиіс. Олар тиімді, өлшемдес және тежеуші болуға тиіс және заңды сауда үшін тосқауылдардың жасалуын болдырмайтындай және оларды теріс пайдалануға қарсы кепілдікті қамтамасыз ететіндей түрде болуға тиіс.

¹ 98-110-баптардың мақсаттары үшін «зияткерлік меншік құқықтары» термині кем дегенде мынадай құқықтарды қамтиды: авторлық құқық; сабақтас құқықтар; дерекқорды құрушының айрықша түрдегі құқықтары; жартылай өткізгіш бұйымдардың топологияларын құрушының құқықтары; тауар таңбасына құқықтар; өнеркәсіптік үлгіге құқықтар; қосымша қорғаудың куәліктері берілетін құқықтарды қоса алғанда, патенттік құқықтар; географиялық көрсеткіштер; пайдалы модельдерге арналған құқықтар; өсімдіктер сұрыптарына құқықтар; және ұлттық заңнамаға сәйкес ерекше құқық ретінде қорғалатын мөлшердегі сауда атаулары.

98-БАП

Уәкілетті өтініш берушілер

1. Әрбір Тарап осы бөлімде және ЗМҚСА Келісімнің III бөлігінде көрсетілген шараларды, рәсімдер мен құқықтық қорғау құралдарын қолдануға жүгіну құқығына ие тұлғалар ретінде:

(a) ұлттық заңнаманың ережелеріне сәйкес зияткерлік меншік құқықтарының иелерін;

(b) жол берілетіндей және ұлттық заңнаманың ережелеріне сәйкес келетіндей шамада осы құқықтарды пайдалану құқығына ие барлық басқа да тұлғаларды, атап айтқанда, лицензиаттарды;

(c) жол берілетіндей және ұлттық заңнаманың ережелеріне сәйкес келетіндей шамада зияткерлік меншік құқықтары иелерінің атынан өкілдік ету құқығына ие деп тұрақты түрде танылатын зияткерлік меншіктің ұжымдық құқықтарын басқару жөніндегі ұйымдарын;

(d) бұған жол берілетіндей және ұлттық заңнаманың ережелеріне сәйкес келетін шамада зияткерлік меншік құқықтары иелерінің атынан өкілдік ету құқығына ие деп танылған кәсіби қорғау органдарын немесе басқа да тұлғаларды таниды.

99-БАП

Дәлелдемелер

1. Егер тарап өздерінің талаптарын күшейту үшін жеткілікті түрде қолда бар объективті дәлелдемелерді ұсынса және өз талаптарын растауға қарсы тараптың бақылауындағы дәлелдемелерге көрсетсе, әрбір Тараптың сот органдарының құпиялы ақпараттың қорғалуын ескере отырып, қарсы тарап осы дәлелдемелерді ұсынуы үшін бұйрық шығаруға өкілеттігі болады.

2. 1-тармақта аталған шарттар да, коммерциялық ауқымда жасалған зияткерлік меншік құқықтары бұзылған жағдайда әрбір Тарап құзыретті сот органдарының тиісті жағдайларда және өтініш бойынша құпиялы ақпараттың қорғалуын ескере отырып, қарсы тараптың бақылауындағы банктік, қаржылық немесе коммерциялық құжаттарды беру туралы бұйрық шығаруға уәкілетті болуы үшін қажетті шараларды қолданады.

100-БАП

Дәлелдемелерді сақтау жөніндегі шаралар

1. Әрбір Тарап зияткерлік меншікке құқықтарының бұзылғандығы немесе бұзылуы мүмкін екендігі туралы өздерінің талаптарын қолдау үшін қолда бар объективті дәлелдемелерді ұсынған құқық иеленушінің өтініші бойынша құзыретті сот органдарының істі мәні бойынша талқылауды бастағанға дейін құпиялы ақпараттың қорғалуын ескере отырып, болжанып отырған бұзушылыққа қатысты тиісті дәлелдемелерді сақтау үшін дереу және тиімді уақытша шараларды қолдану туралы бұйрық шығаруын қамтамасыз етеді.

2. Мұндай шаралар болжамды контрафактілік тауарлардың үлгілерін алып қою немесе алмасу немесе оларды, сондай-ақ тиісті жағдайларда осы тауарларды өндіру және/немесе тарату кезінде пайдаланылатын материалдар мен жабдықтарды және осыған қатысты құжаттарды іс жүзінде алып қою арқылы толық сиппатаманы қамтуы мүмкін. Қажет болған жағдайда, бұл шаралар екінші тарапты тыңдамастан, атап айтқанда кез келген кідіріс құқық иеленушіге орны толмас нұқсан келтіруі ықтимал немесе дәлелдемелердің жойылатындығы туралы айқын тәуекелдер бар жағдайларда қолданылуы мүмкін.

101-БАП

Ақпаратқа құқық

1. Әрбір Тарап зияткерлік меншік құқықтарының бұзылғанына қатысты талқылау аясында және талапқоюшының негізді және мөлшерлес өтініш жасауына жауап ретінде зияткерлік меншік құқықтарын бұзатын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің шығарылған жері және таралу желілері туралы ақпаратты:

(a) құқық бұзатын тауарды коммерциялық ауқымда иеленгені анықталған;

(b) құқық бұзатын көрсетілетін қызметтерді коммерциялық ауқымда пайдаланғаны анықталған;

(c) құқыққа сыйымсыз қызметте пайдаланылатын көрсетілетін қызметтерді коммерциялық ауқымда ұсынғаны анықталған, немесе

(d) (a), (b) немесе (c) тармақшаларда аталған тұлғаның, осындай тауарларды өндіруге, дайындауға немесе таратуға немесе қызметтер

ұсынуға тартылғанын көрсеткен, бұзушы және/немесе басқа да кез келген тұлға ұсынуы үшін құзыретті сот органдарының бұйрық шығара алуын қамтамасыз етеді.

2. 1-тармақта көрсетілген ақпарат:

(a) өндірушілердің, дайындаушылардың, дистрибьюторлардың, өнім берушілердің және тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің басқа да бұрынғы иелерінің, сондай-ақ болжамды көтерме және бөлшек сауда өнім берушілерінің атауларын және мекенжайларын;

(b) өндірілген, дайындалған, жеткізілген, алынған немесе тапсырыс берілген тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің саны туралы, сондай-ақ осындай тауарлар мен көрсетілетін қызметтер үшін алынған сомалар туралы мәліметтерді қамтиды.

3. 1 және 2-тармақтар:

(a) құқық иеленушіге неғұрлым егжей-тегжейлі ақпарат алу құқығын ұсынатын;

(b) осы бапқа сәйкес берілген ақпаратты азаматтық немесе қылмыстық процесте пайдалануды реттейтін;

(c) ақпаратқа арналған құқықты теріс пайдаланғаны үшін жауапкершілікті реттейтін;

(d) 1-тармақта аталған тұлғаны өзінің немесе оның жақын туыстарының зияткерлік меншік құқығын бұзуға қатысқанын мойындауға мәжбүр ететін ақпаратты ұсынудан бас тарту мүмкіндігін көздейтін, немесе

(e) ақпарат көздерінің құпиялылығын қорғауды немесе дербес деректерді өңдеуді реттейтін басқа да заңнамалық ережелерге нұқсан келтірілмей қолданылады.

102-БАП

Уақытша және ескерту шаралары

1. Әрбір Тарап өтініш берушінің өтініші бойынша сот органдарының болжамды құқық бұзушыға қатысты зияткерлік меншікке құқықты кез келген алдағы бұзушылықтың алдын алуға бағытталған қамтамасыз ету шараларын не уақытша негізінде және қолданылуына қарай, ұлттық заңнамада көзделген жағдайда тиісті айыппұлды ескере отырып, осы құқықтың болжамды бұзылуын одан әрі жүзеге асыруға тыйым салуын немесе мұндай жүзеге асыруды құқық иеленушіге өтемақы төлеуді қамтамасыз етуге бағытталған кепілдік берумен шарттасуын қамтамасыз

етеді. Қамтамасыз ету шаралары сондай жағдайларда және ұлттық заңнамаға сәйкес, үшінші тарап зияткерлік меншік құқықтарын бұзу үшін көрсетілетін қызметтерін пайдаланатын делдалға қатысты да қолданылуы мүмкін.

2. Қамтамасыз ету шаралары, зияткерлік меншік құқықтарының бұзылуына күдік келтірген тауарларды сауда арналарында шығаруды немесе өткізуді болдырмау үшін оларды алып қою немесе беру үшін де қолданылуы мүмкін.

3. Коммерциялық ауқымда жасалған бұзушылықтар жағдайында, әрбір Тарап, егер өтініш беруші залалды өтеуге қауіп төндіруі ықтимал мән-жайларды көрсететін жағдайда, сот органдары ұлттық заңнамаға сәйкес болжамды тәртіп бұзушының жылжымалы және/немесе жылжымайтын мүлкін алып қою немесе оған тыйым салу, оның ішінде оның банк шоттарын және басқа да активтерін бұғаттау туралы бұйрық шығаруын қамтамасыз етеді. Осы мақсатта сот органдары банк, қаржылық немесе коммерциялық құжаттарды ұсынуды немесе тиісті ақпараттарға қолжетімділікті талап етуі мүмкін.

103-БАП

Түзеу шаралары

1. Әрбір Тарап құзыретті сот органдарының өтініш берушінің сұратуы бойынша және бұзушылық жасаумен байланысты құқық иеленушіге өтелуге жататын залалдарға нұқсан келтірместен және қандай да бір өтемақысыз, зияткерлік меншік құқығын бұзып жатыр деп анықталған тауарларға қатысты сауда арналарынан оларды қайтарып алу, түпкілікті шеттету немесе жою мақсатында бұйрық шығаруын қамтамасыз етеді. Қажет болған кезде құзыретті сот органдары осы тауарларды жасау немесе дайындау кезінде пайдаланылған материалдар мен жабдықтарды да жою туралы бұйрық шығара алады.

2. Әрбір Тараптың сот органдарының, егер осыны жасау үшін ерекше себептер болмаса, көрсетілген шаралардың бұзушы есебінен орындалуы туралы бұйрық шығаруға өкілеттігі болады.

104-БАП

Сот тыйымдары

Әрбір Тарап зияткерлік меншік құқықтарының бұзылғанын айқындаған сот шешімі қабылданған жағдайда, сот органдарының бұзушыға қатысты бұзушылықты тоқтатуға бағытталған сот тыйымын шығара алуын қамтамасыз етеді. Ұлттық заңнамада көзделген жағдайларда, сот тыйымының сақталмауы, қолданылуына қарай, оны сақтау мақсатында айыппұл салуға әкеледі. Әрбір Тарап құқық иеленушілердің зияткерлік меншік құқықтарын бұзу үшін үшінші тарап көрсетелетін қызметтерін пайдаланатын делдалдарға қатысты сот тыйымын қолдану туралы өтініш беруін қамтамасыз етеді.

105-БАП

Балама шаралар

Әрбір Тарап ұлттық заңнамаға сәйкес, тиісті жағдайларда және оған 103-бапта және/немесе 104-бапта көзделген шаралар қолданылуы тиіс тұлғаның сұрау салуы бойынша құзыретті сот органдары, егер осы тұлға абайсызда және қасақана емес әрекет етсе, егер бұл шараларды қолдану ол үшін пропорционалды емес зиянға әкеп соқса және егер ақшалай өтемақы жәбірленуші тарапқа жеткілікті қанағаттанарлық түрде ұсынылса, 103-бапта және/немесе 104-бапта көзделген шараларды қолданудың орнына жәбірленуші тарапқа төленуге тиіс ақшалай өтемақы туралы бұйрық шығара алуын көздей алады.

106-БАП

Залалдар

1. Әрбір Тарап сот органдары залалды белгілеген кезде:

(а) теріс экономикалық салдар, оның ішінде жәбірленуші тараптың жіберіп алған пайдасы, бұзушы тапқан кез келген заңсыз пайда және тиісті жағдайларда құқық иеленушіге бұзушы келтірген моральдық зиянды қоса алғанда, экономикалық факторлардан тыс басқа элементтер сияқты барлық тиісті аспектілерді назарға алады; немесе

(b) тиісті жағдайларда, егер бұзушы қарастырылатын зияткерлік меншік құқығын пайдалануға рұқсат беру туралы өтінішпен жүгінсе, кем дегенде сыйақы немесе төленуі тиіс алымдар сомасы сияқты осындай элементтер негізінде бір реттік сома түріндегі залалды белгілеуді қамтамасыз етеді.

2. Егер бұзушы білмей немесе білуге жеткілікті негіздері болмай құқыққа қарсы әрекеттер жасауға қатысса, әрбір Тарап сот органдарының жәбірленуші тарапқа пайдасын қалпына келтіру немесе алдын ала белгіленуі мүмкін шығындарды өтеу туралы бұйрық шығара алуын көздеуі мүмкін.

107-БАП

Сот шығындары

Әрбір Тарап ақылға қонымды және мөлшерлес сот шығындарын және істі жеңіп шыққан тарап көтерген басқа да шығыстарды әдетте, егер бұл әділдік қағидатына қайшы келмесе, жеңілген тараптың төлеуін қамтамасыз етеді.

108-БАП

Сот шешімдерін жариялау

Әрбір Тарап зияткерлік меншік құқығының бұзылуына байланысты бастамашылық етілген сот талқылаулары шеңберінде сот органдарының өтініш берушінің сұрау салуы бойынша және бұзушының есебінен шешімге қатысты ақпаратты, оның ішінде таныстыру және оны толық көлемде немесе ішінара жариялау үшін ұсыну туралы шешімге қатысты тиісті шараларды қолдану туралы бұйрық шығаруын қамтамасыз етеді.

109-БАП

Авторлық немесе меншік презумпциясы

Осы бөлімде көзделген шараларды, рәсімдерді және құқықтық қорғау құралдарын қолдану мақсатында әдеби немесе көркем туындының авторы үшін, оны автор деп тану үшін және қарсы дәлелдемелердің болмауы мен соған орай, бұзушылыққа байланысты сот процесіне

бастамашылық етуге оның атын туындыда қалыпты көрсету жеткілікті болып табылады. Бұл олардың қорғалатын объектісіне қатысты авторлық құқықтардың құқық иеленушілеріне де *mutatis mutandis* қолданылады.

110-БАП

Әкімшілік сот ісін жүргізу

Кез келген құқық қорғау құралы азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен әкімшілік сот ісін жүргізу нәтижесінде қабылдануы мүмкін, мұндай сот ісін жүргізу осы бөлімнің тиісті ережелерінде көзделгендерге мәні бойынша барабар қағидаттарға сәйкес келеді.

111-БАП

Кедендік шаралар

1. Зияткерлік меншік құқығын қорғау мақсатында кедендік шараларды қолдану кезінде әрбір Тарап 1994 ж. ТСБК Келісімі және ЗМҚСА Келісімі бойынша өздерінің міндеттемелеріне сәйкестікті қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тараптың кедендік аумағында зияткерлік меншік құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету мақсатында кеден органдары өз өкілеттіктері шегінде 3 және 4-тармақтарда көрсетілген зияткерлік меншік құқықтарының бұзылуына күдік келтірген тауарларды қамтитын берілімдерді табу үшін бірқатар тәсілдерді пайдаланады. Осы тәсілдер, оның ішінде құқық иеленушілер ұсынған ақпаратқа, барлау деректерін жинауға және жүктерді инспекциялауға негізделген тәуекелдерді талдау техникасын қамтиды.

3. Кеден органдарының құқық иеленушілердің сұрау салуы бойынша тауар таңбасына, авторлық құқыққа және сабақтас құқықтарға немесе географиялық көрсеткіштерге құқықтардың бұзылуына күдік келтірген кедендік бақылаудағы тауарларды шығаруды анықтау немесе тоқтата тұру шараларын қолдану өкілеттіктері болады.

4. Қазақстан Республикасының кеден органдарына осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін үш жыл өткеннен кешіктірмей Еуропалық Одақ осы үш жылдық кезең аяқталғанға дейін екі жылдан кешіктірмей кеден қызметкерлері, прокурорлар, судьялар және қажет болған кезде басқа да өкілдер сияқты уәкілетті органдардың осындай

өкілдері үшін тиісті оқытуды жүргізген жағдайларда, патенттерге, пайдалы модельдерге, өнеркәсіптік үлгілерге, интегралдық микросхемалардың топологиясына немесе өсімдіктердің сұрыпына құқықтары бұзылды деп күдік келтірілген кедендік бақылаудағы тауарларды шығаруды табу немесе тоқтата тұру жөнінде құқық иеленушінің өтініші бойынша шараларды қолдануға өкілеттіктер берілетін болады.

5. Кеден органдарының тауар таңбасына, авторлық құқық пен сабақтас құқықтарға немесе географиялық көрсеткіштерге құқықтарды бұзды деп күдік келтірілген, кедендік бақылаудағы тауарларды шығаруды өз бастамасы бойынша табуға немесе тоқтата тұруға өкілеттіктері болады.

6. Қазақстан Республикасының кеден органдарына осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін бес жыл өткеннен кешіктірмей Еуропалық Одақ осы бес жылдық кезең аяқталғанға дейін екі жылдан кешіктімей кеден қызметкерлері, прокурорлар, судьялар және қажет болған кезде басқа да өкілдер сияқты уәкілетті органдардың өкілдері үшін оқытуды жүргізген кезде, патенттерге, пайдалы модельдерге, өнеркәсіптік үлгілерге, интегралдық микросхемалардың топологиясына немесе өсімдіктердің сұрыпына құқықтары бұзылды деп күдік келтірілген кедендік бақылаудағы тауарларды шығаруды өз бастамасы бойынша табу немесе тоқтата тұру жөніндегі өкілеттіктер берілетін болады.

7. 3-6-тармақтардың ережелеріне қарамастан, құқық иеленуші немесе оның келісімімен басқа елдің нарығында орналастырылған тауарлар импортына, табу және тоқтата тұру бойынша шараларды қолдану міндеттеме болып табылмайды.

8. Тараптар зияткерлік меншік құқықтары бұзылды деп күдік келтірілген тауарлардың халықаралық саудасына қатысты ЗМҚСА Келісімінің 69-бабын орындауға келіседі. Осы мақсатта әрбір Тарап ынтымақтастыққа жәрдемдесу мақсатында өзінің кедендік органындағы байланыс пунктін айқындайды және ол туралы екінші Тарапқа хабарлайды. Мұндай ынтымақтастық құқық иеленушілерден ақпаратты алу тетіктері туралы ақпаратпен, озық практика және тәуекелді басқару стратегиясын қолдану жөніндегі тәжірибе, сондай-ақ зияткерлік меншік құқығын бұзатын тауарларды қамтиды деп күдік келтірілген жүктерді сәйкестендіруге жәрдемдесу үшін ақпарат алмасуды қамтуы мүмкін.

9. Әрбір Тараптың кеден органдары екінші Тараптың сұрау салуы бойынша немесе өз бастамасы бойынша екінші Тараптың кеден органдарына тиісті қолжетімді, атап айтқанда, екінші Тараптың аумағына арналған немесе аумағынан шығарылған, Тараптар аумағы бойынша

транзиттеге тауарлар туралы ақпаратты беру мақсатында ынтымақтасуға дайын.

10. Ынтымақтастықтың басқа нысандарына нұқсан келтірмей, зияткерлік меншік құқықтарына байланысты кеден заңнамасын бұзуға қатысты осы баптың 8 және 9-тармақтарына Кеден істеріндегі өзара әкімшілік көмек туралы Хаттама қолданылады.

11. Ынтымақтастық кеңесінің өкілеттіктері үшін нұқсан келтірмей, 25-баптың 3-тармағында аталған Кедендік ынтымақтастық жөніндегі кіші комитет осы баптың тиісті жұмыс істеуін және қолданылуын қамтамасыз етуге жауапты. Кедендік ынтымақтастық жөніндегі кіші комитет Тараптардың уәкілетті органдары арасындағы ынтымақтастықтың басымдықтарын айқындайды және тиісті рәсімдерін көздейді.

4-БӨЛІМ

ДЕЛДАЛ РЕТІНДЕ ӘРЕКЕТ ЕТЕТІН КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР ПРОВАЙДЕРЛЕРІНІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

112-БАП

Делдалдардың көрсетілетін қызметтерін пайдалану

Тараптар үшінші адамдар құқық бұзушылық жасау мақсатында делдалдық көрсетілетін қызметтерді пайдалануы мүмкін екендігін мойындайды. Ақпараттық көрсетілетін қызметтердің еркін қозғалысын және цифрлық ортадағы зияткерлік меншік құқықтарын бір мезгілде қорғауды қамтамасыз ету үшін әрбір Тарап, бұл провайдерлер берілетін ақпаратпен ешқандай да байланыспайтын жағдайларда, делдал ретінде әрекет ететін көрсетілетін қызметтердің провайдерлері туралы осы бөлімде көзделген шараларды қамтамасыз етеді.

113-БАП

Делдал ретінде әрекет ететін көрсетілетін қызметтер провайдерлерінің жауапкершілігі: «жай хабар беру»

1. Егер ақпараттық қоғамның көрсетілетін қызметі көрсетілетін қызметтерді алушы ұсынған ақпарат байланыс желісінде беруден немесе

байланыс желісіне қол жетімділікті ұсынудан тұратын болса, әрбір Тарап, егер провайдер:

(a) хабар беруге бастамашылық етпейтін;

(b) хабар алушыны таңдамайтын; және

(c) хабар беруде қамтылған ақпаратты таңдамайтын немесе өзгертпейтін жағдайда, көрсетілетін қызметтер провайдері берілетін ақпарат үшін жауапты болмайтынына кепілдік береді.

2. 1-тармақта айтылған хабар беру және қолжетімділікті ұсыну бойынша іс-қимылдар, байланыс желісіндегі хабарлар беруді жүзеге асыру мақсатында ғана және ақпарат хабар беруге қажетті ақылға қонымды уақыттан аспайтын кезең ішінде сақталмайтын жағдайда берілетін ақпаратты автоматты, аралық және қысқа уақытша сақтауды қамтиды.

3. Осы бап ұлттық заңнамаға сәйкес сот немесе әкімшілік органының көрсетілетін қызметтер провайдерінен бұзушылықтарды тоқтатуды немесе болдырмауды талап ету мүмкіндігіне ықпал етпейді.

114-БАП

Делдал ретінде әрекет ететін көрсетілетін қызметтер провайдерлерінің жауапкершілігі: «кэштеу»

1. Егер ақпараттық қоғамның көрсетілетін қызметі көрсетілетін қызметтерді алушы ұсынған ақпарат байланыс желісінде хабар беруден тұратын болса:

(a) провайдер ақпаратты өзгертпейтін;

(b) провайдер ақпаратқа қол жеткізу шарттарын сақтайтын;

(c) провайдер осы салада кеңінен танылған және пайдаланатын ақпаратты жаңартуға қатысты қағидаларды сақтайтын;

(d) провайдер ақпаратты пайдалану туралы деректерді алу үшін осы салада кеңінен танылған және пайдаланылатын технологияларды құқыққа сыйымды түрде пайдалануға кедергі келтірмейтін; және

(e) провайдер хабарды берудің бастапқы пунктінде ақпараттың желіден жойылғандығы немесе оған қол жеткізудің тоқтатылғаны туралы немесе сот немесе әкімшілік орган осындай жою немесе қол жеткізуді тоқтату туралы бұйрық шығарғаны туралы нақты деректерді алғаннан кейін сақтаған ақпаратты жоюды немесе қол жеткізуді тоқтату үшін жедел әрекет ететін жағдайда, әрбір Тарап олардың сұрау салуы бойынша көрсетілетін қызметтерді басқа да алушыларға анағұрлым тиімді ақпаратты кейіннен беру мақсатында ғана жүзеге асырылатын, осы

ақпаратты автоматты, аралық және қысқа уақытша сақтау үшін көрсетілетін қызметтердің провайдері жауапты болмайтындығына кепілдік береді.

2. Осы бап ұлттық заңнамаға сәйкес соттың немесе әкімшілік органның көрсетілетін қызметтер провайдерінен бұзушылықтарды тоқтатуды немесе болдырмауды талап ету мүмкіндігіне ықпал етпейді.

115-БАП

Делдал ретінде әрекет ететін көрсетілетін қызметтер провайдерлерінің жауапкершілігі: «сақтау»

1. Егер ақпараттық қоғамның көрсетілетін қызметі көрсетілетін қызметтерді алушы ұсынған ақпаратты сақтауды қамтитын болса:

(а) провайдер заңсыз қызметтің немесе ақпарат туралы нақты мәліметтері жоқ және залалдарды өтеу туралы арызға қатысты заңсыз қызмет жүзеге асырылатын немесе ақпаратты беру айқын болып табылатын фактілерді немесе мән-жайларды білмейтін; немесе

(б) провайдер, осындай мәліметтерді немесе ақпаратты алғаннан кейін ақпаратты жою немесе оған қол жеткізуді тоқтату үшін жедел әрекет ететін жағдайда, әрбір Тарап көрсетілетін қызметтер провайдерінің қызметті алушының сұрау салуы бойынша сақталатын ақпаратқа жауапты болмайтынына кепілдік береді.

2. Егер көрсетілетін қызметтерді алушы провайдердің басшылығымен немесе бақылауымен әрекет ететін болса, 1-тармақ қолданылмайды.

3. Осы бап ұлттық заңнамаға сәйкес соттың немесе әкімшілік органның көрсетілетін қызметтер провайдерінен бұзушылықтарды тоқтатуды немесе болдырмауды талап ету мүмкіндігіне ықпал етпейді, сондай-ақ Тараптардың ақпаратты жоюды немесе оған қол жеткізуді тоқтатуды реттейтін рәсімдерді белгілеу мүмкіндігіне ықпал етпейді.

116-БАП

Бақылау жөніндегі жалпы міндеттемелердің болмауы

1. Тараптар 113-115-баптарда көзделген қызметтер көрсету кезінде провайдерлерге олардың беретін немесе сақтайтын ақпаратын бақылауға жалпы міндеттемелерді жүктемейді, сондай-ақ заңсыз қызметті көрсететін

фактілер мен мән-жайларды белсенді түрде іздеуге жалпы міндеттемелерді белгілемейді.

2. Тараптар ақпараттық қоғамның көрсетілетін қызметтерінің провайдерлері үшін ұсынған болжамды заңсыз қызмет немесе олардың көрсетілетін қызметтерін алушылар ұсынатын ақпарат туралы құзыретті мемлекеттік органдарға жедел хабарлау міндеттемелерін белгілей алады. Тарап ақпараттық қоғамның көрсетілетін қызметтер провайдерлері үшін құзыретті органдардың сұрау салуы бойынша ақпаратты сақтау туралы шарты бар олардың көрсетілетін қызметтерін алушыларды сәйкестендіруге мүмкіндік беретін ақпаратты хабарлау міндеттемелерін де белгілей алады.

117-БАП

112-116-баптары қолдану мерзімдері

Қазақстан Республикасы осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін бес жыл ішінде 112-116-баптарда көзделген міндеттемелерді толық көлемде орындайды.

118-БАП

Ынтымақтастық

1. Тараптар зияткерлік меншік құқықтарын қорғау мен сақтауға бағытталған сауда немесе кәсіби қауымдастықтар немесе ұйымдар арасындағы ынтымақтастықты дамытуды көтермелейді.

2. Тараптар осы тарауға сәйкес қабылданған міндеттемелерді орындау үшін қолдау көрсету мақсатында ынтымақтасуға келіседі. Ынтымақтастық саласы мынадай қызмет түрлерін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

(а) өздерінің зияткерлік меншіктің құқықтық жүйелері және қорғау мен сақтаудың тиісті қағидалары туралы ақпаратпен алмасу; осы салалардағы заңнамалық прогресс мәселелері бойынша тәжірибе алмасу;

(б) зияткерлік меншік құқықтарын қорғау мен сақтау бойынша тәжірибе алмасу;

(с) кеден, полиция және әкімшілік және сот органдары мен мүдделі ұйымдар арасында қорғау мен сақтау бойынша тәжірибе алмасу; контрафактілі тауарларды экспорттауды болдырмау мақсатында үйлестіру;

(d) әлеуетті нығайту; және

- (d) әлеуетті нығайту; және
- (e) өзгелерімен қатар, бизнес топтарда және азаматтық қоғамда зияткерлік меншік құқықтары туралы ақпаратты және білімдерді ілгерілету мен тарату; тұтынушылардың және құқық иеленушілердің хабардар болуын және білімдерін арттыру.

8-ТАРАУ

МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ

119-БАП

Айқындамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін:

- (a) «коммерциялық тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер» мемлекеттік емес сатып алушыларға, әдетте коммерциялық нарықта сатылатын немесе сату үшін ұсынылатын және әдетте, олар мемлекеттік емес мақсаттар үшін сатып алатын тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді білдіреді;
- (b) «құрылыс қызметі», мақсаты Біріккен Ұлттар Ұйымының Негізгі өнімдерді Алдын ала жіктеменің (БҰҰ НӨЖ) 51-бөлімі негізінде азаматтық немесе құрылыс жұмыстарын кез келген құралдармен орындау болып табылатын көрсетілетін қызметті білдіреді;
- (c) «күндер» күнтізбелік күндерді білдіреді;
- (d) «электрондық аукцион» - жаңа бағаларды, төмендету жағына қайта қаралған бағаларды және (немесе) тендерлік ұсынымдардың бастапқы толық бағалаудан кейін пайда болатын, тендерлік ұсынымдардың жекелеген элементтеріне қатысты және автоматты бағалау тәсілін қолданып, оларды саралауға мүмкіндік беретін жаңа бағаларды ұсыну үшін электрондық құрылғыларды пайдалана отырып, қайталанатын процесті білдіреді. Демек, құрылыс жобасы сияқты нысана ретінде зияткерлік нәтижесі бар белгілі бір көрсетілетін қызметтерге және жұмыстарға арналған шарттар электрондық аукционның нысанасы бола алмайды;
- (e) «жазбаша нысанда» немесе «жазбаша» оқуға, жаңғыртуға және одан соң беруге болатын кез келген сөзкөрсеткішін немесе сандық көрсеткішті білдіреді. Оған электрондық түрде берілетін және сақталатын ақпарат кіруі мүмкін;

(f) «қатысуы шектеулі тендер» сатып алушы ұйым өзінің таңдауы бойынша өнім берушімен немесе өнім берушілермен байланысатын сатып алу әдісін білдіреді;

(g) «шара» қамтылатын сатып алуға байланысты кез келген заңды, заңға тәуелді актіні, рәсімді, әкімшілік нұсқаманы немесе сатып алушы ұйымның практикасын немесе кез келген әрекетін білдіреді;

(h) «көп мәрте пайдалану тізімі» осы тізімге қатысу үшін шарттарды қанағаттанушы ретінде айқындайтын және сатып алушы ұйым бір реттен көп қолдануға ниеттенген өнім берушілердің тізімін білдіреді;

(i) «алдағы сатып алу туралы хабарландыру» сатып алушы ұйым жариялаған, мүдделі өнім берушілерді қатысуға өтінім, тендерлік ұсыныс немесе екеуін де ұсынуға шақыратын хабарландыруды білдіреді;

(j) «ашық тендер» барлық мүдделі өнім берушілер тендерлік ұсыныс бере алатын сатып алу әдісін білдіреді;

(k) «тұлға» жеке немесе заңды тұлғаны білдіреді;

(l) «сатып алушы ұйым» III қосымшаның 1-3-бөліктерінде көрсетілген ұйымды білдіреді;

(m) «білікті өнім беруші» сатып алушы ұйым қатысу үшін шарттарға қанағаттандырушы ретінде танитын өнім берушіні білдіреді;

(n) «іріктелген тендер» сатып алушы ұйым тендерлік ұсынысты беруге білікті өнім берушілерді ғана шақыратын сатып алу әдісін білдіреді;

(o) «көрсетілетін қызметтер», егер өзгеше көзделмесе, құрылыс қызметтерін қамтиды;

(p) «стандарт» жалпы және көп мәрте қолдану үшін қағидаларды, басшылық ету қағидастарын немесе тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер сипаттарын белгілейтін немесе сақталуы міндетті болып табылмайтын, онымен байланысты өндіріс процестері мен әдістерін белгілейтін, танылған орган бекіткен құжатты білдіреді. Ол сондай-ақ тауарға, көрсетілетін қызметке, өндіріс процесіне немесе тәсіліне қолданылатын терминологияға, белгілеулерге, буып-түюге, таңбалауға немесе заттаңбаларға қойылатын талаптарды қамтиды немесе толық түрде соған арналуы да мүмкін;

(q) «өнім беруші» тауарлар немесе көрсетілетін қызметті ұсынатын немесе ұсынуы мүмкін тұлғаны немесе тұлғалар тобын білдіреді;

(r) «техникалық ерекшелік» мыналардың:

(i) сатып алынатын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің, оның ішінде оларды өндірудің немесе ұсынудың сапасын, орындалуын, қауіпсіздігін және мөлшерін немесе процестері мен тәсілдерінің сипатын белгілейтін; немесе

(ii) тауарға немесе көрсетілетін қызметке қолданылатын терминологияға, белгілеулерге, буып-түюге, таңбалауға немесе заттаңбаларға қолданылатын талаптар жататын тендерлік талапты білдіреді.

120-БАП

Қолданылу аясы және қамтылуы

Осы тараудың қолданылуы

1. Осы тарау, қамтылатын сатып алуға қатысты ол тек қана немесе ішінара электрондық құралдар көмегімен өткізілетіні-өткізілмейтініне қарамастан, кез келген шараға қатысты қолданылады.

2. Осы тараудың мақсаттары үшін «қамтылатын сатып алу» мемлекеттік мақсаттар үшін мыналарды:

(a) мыналарды:

(i) III қосымшада көрсетілген; және

(ii) коммерциялық сату немесе қайта сату мақсатында емес, не коммерциялық сату немесе қайта сату үшін тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді өндірісте немесе беруге пайдалану үшін емес жүзеге асырылатын тауарлар, көрсетілетін қызметтер немесе олардың кез келген қосындысын;

(b) сатып алуды, лизингті, сатып алу құқығымен немесе құқығынсыз, жалға алу немесе мерзімін ұзартып сатып алуды қоса алғанда, кез келген шарттық әдістерді пайдалана отырып;

(c) 124-бапқа сәйкес хабарландыру жарияланған кезде, құны III қосымшада көрсетілген тиісті шекті мәнге тең немесе асып түсетін;

(d) сатып алушы ұйым жүзеге асыратын; және

(e) осы баптың 3-тармағының немесе III қосымшаның қамтылуы аясынан өзге түрде алып тасталмаған сатып алуды білдіреді;

Егер сатып алу құны анықталмалса, онда ол 6-8-тармақтарға сәйкес есептеледі.

3. Егер III қосымшада өзгеше көзделмесе, осы тарау:

(a) жерді, қолда бар ғимараттарды немесе өзге де жылжымайтын мүлікті немесе оған құқықтарды иемденуге немесе жалға алуға;

(b) ынтымақтастық туралы келісімдерді, гранттарды, кредиттерді, күрделі салымдарды, кепілдіктерді және салық жеңілдіктерін қоса алғанда, шарттан тыс келісімдерге немесе Тарап көрсететін кез келген нысандағы көмекке;

(с) салық органдарының немесе депозитарийлердің көрсетілетін қызметтерді, реттелетін қаржы институттары үшін тарату мен басқару жөніндегі көрсетілетін қызметтерді немесе мемлекеттік борышты, оның ішінде қарыздар мен мемлекеттік облигацияларды, векселдерді және басқа да құнды қағаздарды қоса алғанда, сатуға, өтеуге және бөлуге байланысты көрсетілетін қызметтерді сатып алуына немесе иеленіп алуына;

(d) мемлекеттік секторда жалдау шарттарына;

(e) мыналарды:

(i) даму көмегін қоса алғанда, халықаралық көмек көрсету үшін нақты мақсаты бар;

(ii) әскерді орналастыруға немесе келісімге қол қойған елдердің жобаны бірлесіп жүзеге асыруына байланысты нақты рәсімге немесе халықаралық келісімнің шарттарына сәйкес; немесе

(iii) халықаралық ұйымның нақты рәсіміне немесе шартына сәйкес немесе егер қолданылатын рәсім немесе шарт осы тарауға сәйкес келмейтін халықаралық гранттар, қарыздар немесе өзге де көмек есебінен қаржыландырылған кезде сатып алуды жүзеге асыруға қолданылмайды.

4. Әрбір Тарап үшін III қосымшада мынадай ақпарат көрсетіледі:

(a) 1-бөлікте - сатып алуына осы тараудың ережелері қолданылатын орталық мемлекеттік органдар;

(b) 2-бөлікте - сатып алуына осы тараудың ережелері қолданылатын жергілікті (өңірлік) мемлекеттік органдар;

(c) 3-бөлікте - сатып алуына осы тараудың ережелері қолданылатын барлық өзге мекемелер;

(d) 4-бөлікте - осы тарауда қамтылатын тауарлар;

(e) 5-бөлікте - құрылыс қызметтерін қоспағанда, осы тарауда қамтылатын көрсетілетін қызметтер;

(f) 6-бөлікте - осы тарауда қамтылатын құрылыс қызметтері; және

(g) 7-бөлікте - кез келген жалпы ескертулер.

5. Егер сатып алушы ұйым қамтылатын сатып алу тұрғысынан, III қосымшада көрсетілмеген тұлғалар нақты талаптарға сәйкес сатып алуды жүзеге асыруын талап етсе, мұндай талаптарға қатысты *mutatis mutandis* 122-бабы қолданылады.

Бағалау

6. Сатып алу құнын оның қамтылатын сатып алуға жататынын-жатпайтынын айқындау мақсатында бағалау кезінде сатып алушы ұйым:

(a) осы тараудың қолданылу аясынан толықтай немесе ішінара алып тастау ниетімен сатып алуды жекелеген сатып алуға бөлуден, сатып алу

құнын айқындау үшін бағалаудың белгілі бір әдісін таңдаудан немесе пайдаланудан тартынады; және

(b) сыйақы төлеудің барлық нысандарын ескере отырып, бір немесе бірнеше өнім берушілерді таңдауға қарамастан, оларды жүзеге асырудың барлық кезеңінде сатып алудың есептік ең жоғары жалпы құнын енгізеді, ол мыналарды қамтиды:

(i) сыйлықақылар, алымдар, комиссиялық төлемдер мен пайыздар; және

(ii) егер сатып алуда басқа нұсқалардың мүмкіндігі көзделсе, осындай нұсқалардың жалпы құны.

7. Егер сатып алуға қатысты жекелеген талап бірнеше шартты жасауға немесе жекелеген бөліктерге шарттар (бұдан әрі «қайталама шарттар» деп аталатын) жасауға алып келсе, онда есептік ең жоғары жалпы құн:

(a) алдыңғы 12 ай ішінде немесе сатып алушы ұйымның алдыңғы қаржы жылы ішінде, алдыңғы 12 айда сатып алатын тауар немесе көрсетілетін қызметтер санындағы немесе құнындағы күтілетін өзгерістер, мүмкіндігіне қарай ескеріліп түзетілген, тауардың немесе көрсетілетін қызметтің сол бір ғана түріне жасалған қайталама шарттардың құны; немесе

(b) сатып алушы ұйымның бастапқы шартты жасағаннан кейін 12 ай ішінде немесе сатып алушы ұйымның қаржы жылы ішінде тауардың немесе көрсетілетін қызметтің сол бір ғана түріне жасалған қайталама шарттың есептік құны негізінде есептеледі.

8. Тауарларды және көрсетілетін қызметтерді лизинг, жалға алу немесе бөліп төлеу арқылы иемдену есебінен сатып алу жағдайында немесе жалпы сатып алу құны айқындалмаса, мыналар бағалауға негіз болады:

(a) шарт белгілі бір мерзімге жасалған жағдайда:

(i) егер шарттың қолданыс мерзімі 12 айды құрайтын немесе одан төмен болса оның қолданыс мерзімінде жалпы есептік ең жоғары құн; немесе

(ii) егер шарттың қолданыс мерзімі 12 айдан асса кез келген есептік қалдық құнды қоса алғанда, жалпы есептік ең жоғарғы құн;

(b) егер шарт белгіленбеген мерзімге жасалса, 48-ге көбейтілген есептік ай сайынғы жарна; және

(c) егер шарт белгілі бір мерзімге жасалатыны анық белгілі болмаған жағдайда, (b) тармақшаға сәйкес бағалау негіз қолданылады.

121-БАП

Жалпы ерекшеліктер

Мұндай шаралар Тараптар арасында еркін немесе негізделмеген кемсітушілікті немесе халықаралық сауда үшін жасырын шектеуді білдіретіндей түрде қолданылмайтын талапты сақтаған кезде, осы тарауда ештеңе кез келген Тараптың:

(a) қоғамдық моральды, қоғамдық тәртіпті немесе қоғамдық қауіпсіздікті қорғау үшін қажетті;

(b) адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажет;

(c) зияткерлік меншікті қорғау үшін қажетті; немесе

(d) еңбек қабілеті шектеулі адамдар, қайырымдылық мекемелері ұсынатын немесе қамаудағы адамдардың көмегімен өндірілген тауарларға немесе көрсетілетін қызметтерге қатысты шараларды қабылдауына немесе қолданылуына кедергі келтіру ретінде түсіндірілмейді.

122-БАП

Жалпы қағидаттар

Кемсітпеушілік

1. Әрбір Тарап, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдары қамтылатын сатып алуға байланысты кез келген шараға қатысты екінші Тараптың тауарларына немесе көрсетілетін қызметтеріне, сондай-ақ осындай тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынатын екінші Тараптың өнім берушілеріне, сол Тарап, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдары өз тауарларына, көрсетілетін қызметтеріне және отандық өнім берушілерге ұсынатыннан кем емес қолайлы режим ұсынады.

2. Қамтылатын сатып алуға байланысты кез келген шараға қатысты Тараптардың ешқайсысы, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдары:

(a) шетелдік қатысу дәрежесінің немесе меншік негізінде, бір отандық өнім берушіге басқа отандық өнім берушіге қарағанда, қолайлылығы кем жағдайлар ұсынбайды; немесе

(b) отандық өнім берушіні нақты сатып алу үшін осындай өнім беруші ұсынатын тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер екінші Тараптың тауарлары мен көрсетілетін қызметтері болып табылатын негізінде кемсітпейді.

Электрондық құралдарды пайдалану

3. Электрондық құралдардың көмегімен қамтылатын сатып алуды өткізу кезінде, сатып алушы ұйым:

(а) ақпараттық технологиялар жүйелері мен бағдарламалық қамтылымды, оның ішінде жалпы қолжетімді және басқа да жалпы қолжетімді ақпараттық технологиялық жүйелермен және бағдарламалық қамтылыммен үйлесімді, ақпараттың шынайылығын тексерумен және шифрлаумен байланысты құралдарды пайдалана отырып, сатып алу жүргізілуін қамтамасыз етеді; және

(б) алу уақытын белгілеуді және рұқсат етілмеген қол жеткізуді болдырмауды қоса алғанда, қатысуға арналған өтінімдердің және тендерлік ұсыныстардың сақталуын қамтамасыз ететін тетіктерге қолдау жасайды.

Сатып алуды өткізу

4. Сатып алушы ұйым қамтылатын сатып алуды:

(а) ашық тендер, іріктелген тендер, қатысуы шектеулі тендер немесе электрондық аукцион сияқты әдістерді пайдалана отырып, осы тараудың ережелеріне сәйкес келетін;

(б) мүдделер қақтығысына жол берілмейтін; және

(с) сыбайлас жемқорлық әрекетінің алдын алатын түрде ашық және әділ өткізеді.

Шығарылу қағидалары

5. Тарап қамтылатын сатып алудың мақсаттары үшін Тарап қолданатын шығарылу қағидаларынан ерскшеленетін, сонымен бірге сол Тараптан осындай тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің импортына немесе берілуіне кәдімгі сауда қатынастары барысында екінші Тараптан импортталатын немесе берілетін тауарлардың және көрсетілетін қызметтердің шығарылу қағидаларын қолданбайды.

Сатып алуға жатпайтын шаралар

6. 1 және 2-тармақтар әкелу кезінде алынатын немесе сонымен байланысты кедендік баждарға және кез келген түрдегі алымдарға, осындай баждар мен алымдарды алу әдісіне, басқа да әкелу қағидаларына немесе қамтылатын сатып алуды реттейтін шараларды қоспағанда, көрсетілетін қызметтер саудасына әсер ететін формальдылықтар мен шараларға қатысты қолданылмайды.

123-БАП

Сатып алу жүйесі туралы ақпарат

1. Әрбір Тарап:

(а) кез келген заңдарды, заңға тәуелді актілерді, сот шешімдерін, жалпы пайдаланылатын әкімшілік қағидаларды, оларға кез келген өзгерістерді қоса алғанда, және заңда немесе заңға тәуелді актіде көзделген және қамтылатын сатып алуға қатысты хабарландыруларға немесе тендерлік құжаттамаға және рәсімге сілтеме ретінде енгізілген, шарттардың стандартты талаптарын, кең таралатын және жұртшылық үшін алуға жеңіл болатын, ресми тағайындалған электрондық немесе қағаз түріндегі бұқаралық ақпарат құралдарында жедел жариялайды; және

(b) сұрау салу бойынша екінші Тарапқа жоғарыда аталған құжаттарға түсіндірмелер ұсынады.

2. IV қосымшаның 1-бөлігінде мыналар санамаланған:

(а) осы баптың 1-тармағында көрсетілген ақпаратты әрбір Тарап жариялайтын электрондық немесе қағаз түріндегі бұқаралық ақпарат құралдары;

(b) 124-бапқа, 126-баптың 7-тармағына және 133-баптың 2-тармағына сәйкес қажетті хабарландыруларды әрбір Тарап жариялайтын электрондық немесе қағаз түріндегі бұқаралық ақпарат құралдары; және

(c) 133-баптың 2-тармағына сәйкес Тарап жасасқан шарттар туралы өзінің хабарландыруларын жариялайтын веб-сайттардың мекенжайы (ларын).

3. Әрбір Тарап IV қосымшаның 1-бөлігінде берілген Тараптың ақпаратына кез келген өзгерістер туралы Ынтымақтастық комитетін жедел хабардар етеді. Ынтымақтастық Комитеті IV қосымшаның 1-бөлігіндегі өзгерістерді көрсететін шешімдерді жүйелі түрде қабылдайды.

124-БАП

Хабарландырулар

Алдағы сатып алу туралы хабарландыру

1. Әрбір қамтылатын сатып алу үшін сатып алушы ұйым, 130-бапта көзделген жағдайларды қоспағанда, IV қосымшаның 2-бөлігінде көрсетілген тиісті қағаз түріндегі немесе электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында алдағы сатып алу туралы хабарландыруды жариялайды.

Мұндай бұқаралық ақпарат құралдары кең таралған және мұндай хабарландыруларға, кем дегенде хабарландыруда көрсетілген мерзім аяқталғанға дейін жұртшылық үшін қол жетімді болады. III қосымшаның 1, 2 және 3-бөліктерінде көрсетілген сатып алушы ұйымдардың хабарландырулары, IV қосымшаның 2-бөлігінде көрсетілген, кем дегенде ең аз мерзім ішінде қол жеткізудің бірыңғай ену нүктесі арқылы ақысыз негізде электрондық түрде қол жетімді болады.

2. Егер осы тарауда өзгеше көзделмесе, алдағы сатып алу туралы әрбір хабарландыру мыналарды қамтуға тиіс:

(a) сатып алушы ұйымның атауы мен мекенжайы және сатып алушы ұйыммен байланыс жасау үшін және сатып алуға байланысты барлық қажетті құжаттарды алу үшін қажетті басқа да ақпарат, сондай-ақ егер мұндайлар бар болса, олардың құны және төлем мерзімдері туралы ақпарат;

(b) сатып алуды сипаттау, оның ішінде сатып алынатын тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер түрі және саны немесе егер саны белгісіз болса, онда болжамды саны;

(c) қайталанатын шарттар үшін, егер мүмкін болса, алдағы сатып алу туралы кейінгі хабарландырулар мерзімдерін бағалау;

(d) кез келген опциялардың сипаты;

(e) тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді беру мерзімі немесе келісімшарттың қолданыс мерзімі;

(f) қолданылатын сатып алу әдісі және ол келіссөздерді немесе электрондық аукциондарды өткізуді болжайтыны-болжамайтыны;

(g) қолданылуына қарай мекенжай және сатып алуға қатысуға өтінімдер берудің түпкі мерзімі;

(h) мекенжай және тендерлік ұсыныстар берудің соңғы мерзімі;

(i) егер сатып алушы ұйым Тарапының ресми тілінен өзге кез келген басқа тілде ұсынылатын болса, тендерлік ұсыныстар немесе қатысуға өтінімдер ұсынылуы мүмкін тіл(дер);

(j) егер мұндай талаптар алдағы сатып алу туралы хабарландырумен қатар, барлық мүдделі өнім берушілерге ұсынылатын тендерлік құжаттамаға енгізілген болмаса, осы байланысқа өнім берушілер ұсынатын нақты құжаттарға немесе сертификаттарға қойылатын талаптарды қоса алғанда, өнім берушілердің қатысуы үшін барлық шарттардың тізбесі және қысқаша сипаттамасы;

(k) егер 126-бапқа сәйкес, сатып алушы ұйым тендерге қатысу үшін білікті өнім берушілердің шектеулі санын таңдауға ниеттенсе іріктеу үшін

пайдаланылатын өлшемшарттар және қолданылуына қарай тендерге қатысуға жіберілетін өнім берушілер санына кез келген шектеулер.

Қысқаша хабарландыру

3. Алдағы сатып алудың әрбір жағдайы үшін сатып алушы ұйым алдағы сатып алу туралы хабарландыруды ағылшын немесе француз тілінде бір мезгілде жариялаумен қатар, жұртшылық үшін алуға жеңіл болатын қысқаша хабарландыру жариялайды. Қысқаша хабарландыру, кем дегенде, мынадай мәліметтерді қамтиды:

(а) сатып алу мәні;

(b) тендерлік ұсыныстарды берудің түпкі мерзімі немесе қолданылуына қарай, сатып алуға қатысуға немесе көп мәрте пайдалану тізіміне енгізуге өтінімдерді ұсынудың түпкі мерзімі; және

(с) сатып алуға байланысты құжаттар сұратылуы мүмкін болатын мекенжай.

Жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру

4. Сатып алушы ұйымдарға өздерінің алдағы сатып алу жоспарлары туралы хабарландыруды (бұдан әрі - «жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру») әрбір қаржы жылы ішінде мүмкіндігінше ертерек түрде, V қосымшаның 2-бөлігінде көрсетілген тиісті қағаз немесе электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау ұсынылады. Жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру сатып алудың мәнін және алдағы сатып алу туралы хабарландыруды жариялаудың жоспарланған күнін қамтуға тиіс.

5. III қосымшаның 3-бөлігінде көрсетілген сатып алушы ұйым өзіндегі осы баптың 2-тармағында көрсетілген, жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру сатып алушы ұйымда бар, мүмкіндігінше көп ақпаратты қамтитын жағдайда, алдағы сатып алу туралы хабарландыру ретінде жоспарланған сатып алу туралы хабарландыруды, сондай-ақ мүдделі өнім берушілер сатып алушы ұйымның сатып алуға өзінің мүдделілігін білдіруге тиіс өтінішті пайдалануы мүмкін.

125-БАП

Қатысуға арналған шарттар

1. Сатып алушы ұйым сатып алуға қатысуға арналған кез келген шарттарды қамтылатын сатып алуды орындау үшін, өнім берушінің құқықтық және қаржылық мүмкіндігін, сондай-ақ коммерциялық және

техникалық әлеуеті болуын қамтамасыз ету үшін қажетті талаптармен шектеуге тиіс.

2. Сатып алушы ұйым қатысу шарттарын айқындау кезінде:

(а) өнім беруші сатып алуға қатысуы үшін бұрын Тараптың сатып алушы ұйымымен бір немесе бірнеше шарт жасасқаны туралы талапты белгілемейді;

(б) сатып алу талаптарын қанағаттандыру үшін елеулі болған жағдайда, тиісті жұмыс тәжірибесінің болуын талап етуі мүмкін; және

(с) Тараптардың өнім берушісінің сатып алуға қатысуы немесе шарт жасасуы үшін екінші Тараптың сатып алушы ұйымымен бұрын бір немесе бірнеше шарт жасасқаны немесе өнім берушінің, бұрынғы тәжірибесі сатып алу талаптарын қанағаттандыру үшін айтарлықтай маңызды екенін қоспағанда, сол Тараптың аумағында жұмыс тәжірибесінің болуы туралы шартты белгілемейді.

3. Өнім берушінің қатысу шарттарын қанағаттандыру-қанағаттандырмауын анықтау кезінде сатып алушы ұйым:

(а) сатып алушы ұйым Тарап аумағы шегінде, сол сияқты одан тыс жерде өнім беруші жүргізетін сол қызмет негізінде өнім берушінің қаржылық мүмкіндігі мен коммерциялық және техникалық әлеуетін бағалауды жүргізеді; және

(б) сатып алушы ұйым хабарландыруда немесе тендерлік құжаттамада алдын ала көрсеткен шарттарға сәйкес өз бағалауын жүргізеді.

4. Тарап растайтын дәлелдемелер болған кезде, оның сатып алушы ұйымдарын қоса алғанда, өнім беруші мына негіздер:

(а) банкроттық;

(б) жалған декларациялар;

(с) бұрын жасалған шарт немесе шарттар бойынша қандай да бір айтарлықтай талаптарды немесе міндеттемелерді орындау кезіндегі едәуір немесе тұрақты кемшіліктер;

(д) елеулі қылмыстарға немесе басқа да елеулі құқық бұзушылықтарға байланысты түпкілікті сот шешімдері;

(е) өнім берушінің коммерциялық беделіне жағымсыз әсер ететін кәсіби функцияларды тиісінше жүзеге асырмауы немесе әрекет немесе әрекетсіздік;

(ф) салықтарды төлемеуі бойынша алып тасталуы мүмкін.

126-бап**Өнім берушілердің біліктілігі****Тіркеу жүйелері және біліктілік рәсімдері**

1. Тараптың, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдарының, мүдделі өнім берушілер тіркелуі және белгілі бір ақпаратты ұсынуы тиіс өнім берушілерді тіркеу жүйесі болуы мүмкін.

2. Әрбір Тарап:

(a) өзінің сатып алушы ұйымдары біліктілік рәсімдеріндегі айырмашылықтарды барынша азайту үшін күш-жігер жұмсауын; және

(b) егер өзінің сатып алушы ұйымдарының тіркеу жүйесі болса, олар өздерінің тіркеу жүйелеріндегі айырмашылықтарды барынша азайту үшін күш-жігер жұмсауын қамтамасыз етеді.

3. Тарап, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдары, сатып алуға екінші Тарап өнім берушілерінің қатысуы үшін артық кедергілер жасау мақсатында немесе оларды жасау қандай да бір тіркеу жүйесін немесе біліктілік рәсімдерін белгілемейді немесе қолданбайды.

Іріктелген тендер

4. Егер сатып алушы ұйым іріктелген тендер қолдануға ниет етсе, ол:

(a) алдағы сатып алу туралы хабарландыруға кемінде 124-баптың 2-тармағының (a), (b), (f), (g), (j) және (k) тармақшаларында көрсетілген ақпаратты енгізеді және өнім берушілерге қатысу өтінімін беруге шақырады; және

(b) 128-баптың 3-тармағының (b) тармақшасына сәйкес, өзі хабарландыратын білікті өнім берушілерге 124-баптың 2-тармағының (c), (d), (e), (h) және (i) тармақшаларында көрсетілген ақпаратты кемінде тендер өткізу мерзімі басталғанша ұсынады.

5. Сатып алушы ұйым, егер алдағы сатып алу туралы хабарландыруды тендерге қатысуға жіберілетін өнім берушілердің саны бойынша қандай да бір шектеу туралы, сондай-ақ өнім берушілердің шектеулі санын іріктеу өлшемшарттары туралы мәлімдемесе, сатып алушы ұйым барлық білікті өнім берушілерге нақты сатып алуға қатысуға мүмкіндік береді.

6. Егер 4-тармақта аталған хабарландыру жарияланған күннен бастап, тендерлік құжаттама жалпы қол жетімді болмаса, сатып алушы ұйым 5-тармаққа сәйкес іріктелген барлық білікті өнім берушілерге осы құжаттардың бір мезгілде қолжетімді болуын қамтамасыз етеді.

Көп мәрте пайдалану тізімдері

Көп мәрте пайдалану тізімдері

7. Сатып алушы ұйым мүдделі өнім берушілерді тізімге енгізу үшін өтінім беруге шақыратын хабарландыру:

IV қосымшаның 2-бөлігінде көрсетілген тиісті бұқаралық ақпарат құралдарында:

(a) жыл сайын жария етілетін; және

(b) егер электрондық түрде жария етілсе, үнемі қолжетімді болып табылатын жағдайда, өнім берушілердің көп мәрте пайдалану тізімін жүргізуі мүмкін.

8. 7-тармақта көзделген хабарландыру:

(a) оларға қатысты тізім пайдаланылуы мүмкін тауарлардың және көрсетілетін қызметтердің сипаттамасын немесе олардың санаттарын;

(b) тізімге енгізу үшін өнім берушілер сәйкес келуге тиіс қатысу шарттарын және өнім берушінің шарттарға сәйкестігін тексеру үшін сатып алушы ұйым пайдаланатын әдістерді;

(c) сатып алушы ұйымның атауы мен мекенжайын және онымен байланыс жасау үшін қажетті басқа да ақпаратты және тізімге қатысты барлық тиісті құжаттарды алуды;

(d) тізімнің қолданыс мерзімін және оны ұзартуға немесе тоқтатуға арналған құралдарды немесе егер қолданыс мерзімі көрсетілмесе, тізімді пайдалануды тоқтату туралы хабарлама жіберілетін тәсілді көрсетуді;

(e) тізім осы тарауда қамтылатын сатып алулар үшін пайдаланылуы мүмкін екендігін көрсетуді қамтиды.

9. Егер көп мәрте пайдалану тізімі үш жыл немесе одан аз мерзім ішінде жарамды болса, 7-тармаққа қарамастан, сатып алушы ұйым 7-тармақта аталған хабарландыруды, егер мұндай хабарландыру:

(a) хабарландырудың қолданыс мерзімін және қосымша жарияланбайтын мән-жайларды белгілейтіндігі;

(b) электрондық түрде жарияланатындығы және оның қолданыс мерзімі ішінде ұдайы қолжетімді болатындығы шартымен, тізімнің қолданылу мерзімінің басында бір рет қана жариялауы мүмкін.

10. Сатып алушы ұйым өнім берушілерге кез келген уақытта көп мәрте пайдалану тізіміне енгізу үшін өтінім беруге мүмкіндік береді және ақылға қонымды қысқа мерзімде оған барлық білікті өнім берушілерді енгізеді.

11. Егер көп мәрте пайдалану тізіміне кірмеген өнім беруші осындай тізімнің негізінде өткізілетін сатып алуға қатысуға өтінімді және 128-баптың 2-тармағында көзделген мерзім ішінде барлық қажетті құжаттарды ұсынса, сатып алушы ұйым осы өтінімді қарайды. Сатып

алушы ұйым, егер сатып алудың күрделі болуына байланысты ұйым тендерлік ұсыныстарды беру үшін көзделген мерзім ішінде өтінімді қарауды аяқтай алмаған ерекше жағдайларда ғана болмаса, өзінің өтінімді қарау үшін уақыты жеткіліксіз болуы негізінде өнім берушіні сатып алуға қатысты қараудан алып тастамайды.

III қосымшаның 3-бөлігінде көрсетілген ұйымдар

12. III қосымшаның 3-бөлігінде көрсетілген сатып алушы ұйым, мынадай шартпен:

(а) хабарландыру осы баптың 7-тармағына сәйкес жарияланған болса және осы баптың 8-тармағына сәйкес талап етілетін ақпаратты, 124-баптың 2-тармағына сәйкес талап етілетін барлық қолда бар ақпаратты және алдағы сатып алу туралы хабарландыру немесе өнім берушілер тек көп мәрте пайдалану тізімінен көп мәрте пайдалану тізімінің негізінде өткізілетін сатып алу туралы хабарландыруды одан әрі алып тұратындығын білдіретін өтінішті қамтыса; және

(б) ұйым осы сатып алуда ұйымдар мүдделілік білдірген өнім берушілерге, 124-баптың 2-тармағына сәйкес талап етілетін барлық қалған мәліметтерді қоса алғанда, олар сатып алуға өзінің мүдделілігін бағалай алатындай жеткілікті ақпаратты, егер мұндай ақпаратқа қолжетімді болған жағдайда, дереу ұсынса, өнім берушілерді алдағы сатып алу туралы хабарландыру ретінде көп мәрте пайдалану тізіміне енгізуге өтінім беруге шақыратын хабарландыруды пайдалана алады.

13. III қосымшаның 3-бөлігінде көрсетілген сатып алушы ұйым, осы баптың 10-тармағына сәйкес көп мәрте пайдалану тізімге енгізуге өтінім берген өнім берушіге, егер өнім берушінің қатысу шарттарына сай келетіндігін зерттеу үшін сатып алушы ұйымның жеткілікті уақыты болса, осы сатып алу үшін тендерлік ұсыныс беруге мүмкіндік бере алады.

Сатып алушы ұйымның шешімдері туралы ақпарат

14. Сатып алушы ұйым сатып алуға қатысуға өтінім беретін немесе көп мәрте пайдалану тізіміне енгізу үшін өтініш беретін өнім берушіге сатып алушы ұйымның өтінімге немесе өтінішке қатысты шешімін дереу хабарлайды.

15. Егер сатып алушы ұйым сатып алуға қатысуға арналған өтінімді немесе көп мәрте пайдалану тізіміне енгізуге берілген өтінішті қабылдамайтын болса, өнім берушінің біліктілігін тануды тоқтатады немесе өнім берушіні көп мәрте пайдалану тізімінен шығарып тастайды, ұйым бұл туралы өнім берушіге дереу хабарлайды және өнім берушінің сұрау салуы бойынша өз шешімінің себептері туралы жазбаша түсініктемені дереу өнім берушіге ұсынады.

127-БАП

Техникалық ерекшеліктер және тендерлік құжаттама

Техникалық ерекшеліктер

1. Сатып алушы ұйым халықаралық сауда үшін артық кедергілерді жасау мақсатында немесе олардың туындауына әкелетін техникалық ерекшеліктерді жасаудан, қабылдаудан немесе қолданудан немесе сәйкестікті бағалау рәсімін тағайындаудан тартынады.

Техникалық ерекшеліктер өнім берушілерге тең қолжетімділікті ұсынуға тиіс және бәсекелестік үшін сатып алу нарықтарын ашуға жөнсіз кедергілер жасауға әкелмеуге тиіс.

2. Сатып алынатын тауарларға немесе көрсетілетін қызметтерге арналған техникалық ерекшеліктерді сипаттауда, сатып алушы ұйым қолданылуына қарай:

(a) дизайн және түсіндірмелік сипаттамаларға қойылатын талаптарды емес, пайдалану қасиеттері мен жұмыс істеу талаптары негізінде техникалық ерекшеліктерді белгілейді;

(b) техникалық ерекшеліктерді, егер олар бар болса халықаралық стандарттарға не ұлттық техникалық регламенттерге, танылған ұлттық стандарттарға немесе құрылыс нормалары мен қағидаларына негіздейді.

3. Егер техникалық ерекшеліктерде дизайн немесе түсіндірмелік сипаттамалар пайдаланылса, сатып алушы ұйым қолданылуына қарай тендерлік құжаттамаға «немесе барабар» сияқты сөздерді енгізе отырып, сатып алу талаптарын көрнекі қанағаттандыратын, барабар тауарларға немесе көрсетілетін қызметтерге тендерлік ұсыныстың қаралатындығы туралы көрсетеді.

4. Егер сатып алуға ешқандай да өзге жеткілікті нақты немесе түсінікті тәсіл талаптарының сипатталуы болмаса ғана және осындай жағдайларда ұйым тендерлік құжаттамаға «немесе барабар» деген сөздерді қосатын жағдайда, сатып алушы ұйым белгілі бір тауар таңбасын немесе сауда маркасын, патентті, авторлық құқықты, дизайнды, үлгіні, нақты шығу орнын, өндірушіні немесе өнім берушіні көрсетуді талап ететін немесе сілтеме жасайтын техникалық ерекшеліктерді белгілемейді.

5. Сатып алушы ұйым нақты бір сатып алуға арналған кез келген техникалық ерекшелікті жасау немесе қабылдау кезінде пайдаланылуы мүмкін кеңесті бәсекелестікке кедергі болатындай түрде сатып алуға коммерциялық мүддесі болуы мүмкін тұлғаға сұрау салмайды немесе одан қабылдамайды.

6. Айқынырақ болуы үшін, Тарап өзінің сатып алушы ұйымдарын қоса алғанда, осы бапқа сәйкес, табиғи ресурстарды сақтауға немесе қоршаған ортаны қорғауға жәрдемдесу үшін техникалық ерекшеліктер жасауы, қабылдауы немесе қолдануы мүмкін.

Тендерлік құжаттама

7. Сатып алушы ұйым өнім берушілерге, өнім берушілердің тиісті тендерлік ұсыныстарды дайындауына немесе ұсынуына мүмкіндік беретін барлық қажетті ақпаратты қамтитын, тендерлік құжаттамаға қол жеткізуді ұсынады. Егер бұл алдағы сатып алу туралы хабарландыруда ұсынылмаса, мұндай құжаттама:

(a) сатып алынатын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің негізгі қасиетін және санын немесе саны белгісіз болғанда, болжамды саны және орындалуға тиісті талаптарды қоса алғанда, кез келген техникалық ерекшеліктерді, сәйкестікті бағалау туралы куәлігін, жоспарларды, сызбаларды немесе нұсқаулықтарды қоса алғанда, сатып алуды;

(b) қатысу шарттарына байланысты өнім берушілер ұсынуға тиіс ақпарат пен құжаттардың тізімін қоса алғанда, өнім берушілердің қатысуына арналған кез келген шарттарды;

(c) баға жалғыз өлшемшарт болып табылатын жағдайларды қоспағанда, шартты жасасу кезінде және осындай өлшемшарттардың маңыздылығына қарай сатып алушы ұйым қолданатын бағалаудың барлық өлшемшарттарын;

(d) егер сатып алушы ұйым сатып алуды электрондық тәсілмен өткізетін болса, төлнұсқалығы және шифрлаудың кез келген талаптарын немесе ақпаратты электрондық тәсілмен ұсынуға байланысты басқа да талаптарды;

(e) егер сатып алушы ұйым электрондық аукцион өткізетін болса, оған сәйкес аукцион өткізілетін бағалау өлшемшарттарына байланысты тендер элементтерін идентификациялауды қоса алғанда, қағидаларды;

(f) егер тендерлік ұсыныстардың жария ашылуы болжанса, ашылатын күнін, уақыты мен орнын және қолданылуына қарай, қатысуға уәкілетті тұлғаларды;

(g) төлем шарттарын және тендерлік ұсыныстар, мысалы қағаз түрінде немесе электрондық тәсілмен ұсынылуы мүмкін тәсіл бойынша кез келген шектеуді қоса алғанда, басқа кез келген шарттарды;

(h) тауарларды беру немесе көрсетілетін қызметтерді ұсыну күндерін толық сипаттауды қамтиды.

8. Сатып алушы ұйым сатып алынатын тауарларды берудің немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынудың кез келген күнін белгілеген кезде,

сатып алудың күрделілігі, қосалқы мердігерлердің қатысуының күтілетін дәрежесі және беру пунктiнен немесе қызмет көрсету үшін тауарларды өндіру, жөнелту және тасымалдау үшін қажетті нақты уақыт сияқты факторларды назарға алады.

9. Алдағы сатып алу немесе тендерлік құжаттама туралы хабарландыруда белгіленген бағалау өлшемшарттары, басқаларымен қатар, бағалар мен құнның басқа да факторларын, сапаны, техникалық өлшемшарттарды, экологиялық сипаттамаларды және өнім беру шарттарын қамтуы мүмкін.

10. Сатып алушы ұйым дереу:

(a) үдделі өнім берушілерді тиісті тендерлік ұсыныстарды беруге жеткілікті уақытпен қамтамасыз ету үшін тендерлік құжаттаманы ұсынады;

(b) кез келген мүдделі өнім берушіге сұрау салу бойынша тендерлік құжаттаманы ұсынады; және

(c) кез келген мүдделі немесе қатысатын өнім берушіге тиісті ақпарат туралы, егер осындай ақпарат басқа өнім берушілер алдында осы өнім берушіге артықшылық бермейтін жағдайда, кез келген негізді сұрау салуға жауап қайтарады.

Өзгерістер

11. Егер сатып алушы ұйым шарт жасасқанға дейін қатысатын өнім берушілер ұсынған, алдағы сатып алу немесе тендерлік құжаттама туралы хабарландыруда белгіленген өлшемшарттарды немесе талаптарды өзгерткен немесе хабарландыруды немесе тендерлік құжаттаманы түзететін немесе қайта басып шығаратын болса, ол барлық өзгерістерді немесе түзетілген немесе қайта басып шығарылған хабарландыруды немесе тендерлік құжаттаманы:

(a) өзгерістер, түзетулер немесе қайта басып шығару кезінде қатысатын барлық өнім берушілерге, егер сатып алушы ұйымға өнім берушілер белгілі болған жағдайда және басқа да жағдайларда, ақпараттың алғашқы берілген тәсілімен;

(b) осындай өнім берушілердің жағдайға қарай түзетілген тендерлік ұсыныстарды өзгертуге және қайта ұсынуға болатын тиісті мерзімдер жазбаша нысанда береді.

128-БАП

Мерзімдер

Жалпы ережелер

1. Сатып алушы ұйым, өзінің ақылға қонымды қажеттіліктерін ескере отырып, өнім берушілерге қатысу туралы өтінімдер мен тиісті тендерлік ұсыныстарды әзірлеуі және ұсынуы үшін:

(a) сатып алудың сипаты және күрделілігі;

(b) қосалқы мердігерлер қатысуының күтілетін дәрежесі; және

(c) егер электрондық беру құралдары қолданылмаса, шетелден, сондай-ақ ел ішінде электрондық емес тәсілмен тендерлік ұсынысты жіберу үшін қажет болатын уақыт сияқты факторларды назарға ала отырып, жеткілікті уақыт мөлшерін ұсынады.

Мұндай мерзімдер, кез келген мерзімдерді ұлғайтуды қоса алғанда, барлық мүдделі немесе қатысушы өнім берушілер үшін бірдей болуға тиіс.

Соңғы мерзімдер

2. Іріктелген тендер қолданатын сатып алушы ұйым қатысуға өтінімдерді берудің соңғы мерзімі, негізінде, алдағы сатып алу туралы хабарландыру жарияланған күннен бастап кемінде 25 күн мерзімді құрайтындығын белгілейді. Егер осы уақыт кезеңі жеткіліксіз екенін сатып алушы ұйым тиісінше дәлелдеген шұғыл жағдайға байланысты мерзім кемінде он күнге дейін азайтылуы мүмкін.

3. 4, 5, 7 және 8-тармақтарда көзделген жағдайларды қоспағанда:

(a) ашық тендер жағдайында, алдағы сатып алу туралы хабарландыру жарияланған; немесе

(b) іріктелген тендер жағдайында, көп мәрте пайдалану тізімін пайдаланатыны-пайдаланбайтынына қарамастан, сатып алушы ұйым өнім берушілерді тендерлік ұсыныстарды беруге олардың шақырылатындығы туралы хабарландырылған күннен бастап тендерлік ұсыныстарды берудің түпкілікті мерзімі кем дегенде 40 күнді құрайтындығын белгілейді.

4. Сатып алушы ұйым 3-тармаққа сәйкес белгіленген тендер өткізу мерзімін, егер:

(a) сатып алушы ұйым алдағы сатып алу туралы хабарландыру жарияланғанға дейін 124-баптың 4-тармағында жазылғандай, кемінде 40 күн бұрын және 12 айдан асырмай, жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру жариялаған болса және жоспарланған сатып алу туралы хабарландыру:

(i) сатып алудың сипаттамасын;

(ii) тендерлік ұсыныстарды немесе қатысуға өтінімдерді ұсыну үшін шамалас түпкілікті мерзімдерін;

(iii) мүдделі өнім берушілер сатып алушы ұйымға сатып алуға өзінің мүдделілігін білдіретін өтінішті;

(iv) сатып алуға қатысты құжаттарды алуға болатын мекенжайды; және

(v) мүмкіндігіне қарай, 124-баптың 2-тармағына сәйкес алдағы сатып алу туралы хабарландыру үшін көрсетілуге тиіс барлық қолда бар ақпаратты қамтыса;

(b) сатып алушы ұйым қайталама сатып алу үшін алдағы сатып алу туралы бастапқы хабарландыруды, осы тармақтың негізінде кейінгі хабарландыруларда тендер үшін мерзім нұсқайтынын көрсетеді; немесе

(c) шұғыл жағдайларда, 3-тармаққа сәйкес белгіленген тендер өткізу мерзімін сатып алушы ұйым орындаудың мүмкін еместігін тиісті түрде дәлелдеген тендер өткізуге арналған мерзімді кемінде он күнге дейінгі мерзімге қысқарта алады.

5. Сатып алушы ұйым 3-тармаққа сәйкес белгіленген тендер өткізу мерзімін, мынадай:

(a) алдағы сатып алу туралы хабарландыру электрондық тәсілмен жарияланған;

(b) алдағы сатып алу туралы хабарландыру жарияланған күннен бастап барлық тендерлік құжаттама электрондық түрде қолжетімді болып табылатын; және

(c) ұйым тендерлік ұсыныстарды электрондық тәсілмен қабылдаған жағдайлардың әрқайсысы үшін жеті күнге қысқарта алады.

6. 4-тармақпен бірге 5-тармақтың ережелерін пайдалану, ешбір жағдайда да 3-тармаққа сәйкес алдағы сатып алу туралы хабарландыру жарияланған күннен бастап кемінде жеті күнге дейін белгіленген тендер өткізу мерзімін қысқартуға алып келмейді.

7. Осы баптың кез келген өзге де ережесіне қарамастан, егер сатып алушы ұйым коммерциялық тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді немесе олардың кез келген қосындысын сатып алса, ол 3-тармаққа сәйкес белгіленген тендер өткізу мерзімін алдағы сатып алу туралы хабарландыруды және тендерлік құжаттаманы бір уақытта электрондық тәсілмен жариялаған жағдайда, кемінде 13 күнге дейін қысқарта алады. Бұдан өзге, егер сатып алушы ұйым коммерциялық тауарларға немесе көрсетілетін қызметтерге қатысты тендерлік ұсыныстарды электрондық тәсілмен қабылдаса, ол 3-тармаққа сәйкес белгіленген мерзімді кем дегенде жеті күнге дейін азайта алады.

8. Егер III қосымшаның 3-бөлігінде көрсетілген сатып алушы ұйым білікті өнім берушілердің барлығын немесе шектеулі санын таңдап алса, тендерді өткізу мерзімі сатып алушы ұйым мен таңдалған өнім берушілер арасындағы өзара уағдаластық негізінде белгіленуі мүмкін. Уағдаластық болмаған кезде, мерзім кем дегенде жеті күнді құрайды.

129-БАП

Келіссөздер

1. Тарап сатып алушы ұйымдарға:

(a) егер 124-баптың 2-тармағына сәйкес алдағы сатып алу туралы хабарландыруда сатып алушы ұйым өзінің келіссөздер жүргізу ниетін білдірсе; немесе

(b) егер бағалау нәтижесінде алдағы сатып алу туралы хабарландыруда немесе тендерлік құжаттамада белгіленген ерекше бағалаудың нақты өлшемшарттарын ескере отырып, ешбір тендерлік ұсыныс аса тиімді емес екені анықталса, келіссөздер жүргізу мүмкіндігін бере алады.

2. Сатып алушы ұйым:

(a) келіссөздерге қатысушы өнім берушілерді кез келген шығару алдағы сатып алу туралы хабарландыруды немесе тендерлік құжаттамада белгіленген бағалау өлшемшарттарына сәйкес жүргізілуін қамтамасыз етеді; және

(b) келіссөздер аяқталғаннан кейін, қалған қатысушы өнім берушілердің кез келген жаңа немесе қайта қаралған тендерлік ұсыныстарды беруі үшін бірыңғай соңғы мерзімді қамтамасыз етеді.

130-БАП

Қатысуы шектеулі тендер

1. Осы ережені сатып алушы ұйым өнім берушілер арасындағы бәсекелестікті болғызбау немесе екінші Тараптың өнім берушілерін кемсіту немесе отандық өнім берушілерді қорғау мақсатында пайдаланбайтын жағдайда, ол тек мынадай кез келген мән-жайлар болған кезде:

(a) тендерлік құжаттама талаптары айтарлықтай өзгермеген кезде, егер:

(i) бірде-бір тендерлік ұсыныс берілмесе немесе бірде-бір өнім беруші қатысуды сұрамаса;

(ii) тендерлік құжаттаманың негізгі талаптарын қанағаттандыратын бірде-бір тендерлік ұсыныс берілмесе;

(iii) ешқандай да өнім берушілер қатысу шарттарын қанағаттандырмаса; немесе

(iv) берілген ұсыныстар ымыраласуға негізделсе;

(b) егер тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді беруді белгілі бір өнім беруші ғана жүзеге асыруы мүмкін болса және тауарларға немесе көрсетілетін қызметтерге ақылға қонымды балама болмаса немесе оларды алмастыру мынадай:

(i) өнер туындысына қойылатын талаптар;

(ii) патенттерді, авторлық құқықтарды немесе басқа да айрықша құқықтарды қорғау; немесе

(iii) техникалық себептер бойынша бәсекелестіктің болмауы негіздері бойынша жоқ болса;

(c) алғашқы сатып алуға енгізілмеген алғашқы өнім беруші жүзеге асырған тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді қосымша беру мақсатында, егер осындай қосымша тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер үшін өнім берушіні ауыстыру:

(i) өзара ауыстыру талаптары немесе қолда бар жабдықтарды, бағдарламалық қамтылымды, көрсетілетін қызметтерді немесе алғашқы сатып алу кезінде алынған қондырғыларды өзара алмастыру немесе олардың өзара іс-қимыл жасауы талаптары сияқты экономикалық немесе техникалық себептер бойынша жүргізу мүмкін болмаса; және

(ii) сатып алушы ұйым үшін айтарлықтай қолайсыздықтар тудыруы немесе шығындардың елеулі қайталануы мүмкін болса;

(d) сатып алушы ұйым алдын ала болжай алмаған оқиғалардан туындаған, төтенше шұғыл себептер бойынша, ашық немесе іріктелген тендерді пайдалану кезінде тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді уақтылы алу мүмкін болмаған қатаң қажеттілік жағдайында;

(e) тауар нарығында иемденіп алынған тауарлар үшін;

(f) егер сатып алушы ұйым өз тапсырысы бойынша орындалу барысында немесе ғылыми-зерттеу, эксперименттік немесе бастапқы әзірleme жүргізуге арналған белгілі бір шарттар мақсатында әзірленген прототиптерді немесе алғашқы тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді иемденіп алса қатысуы шектеулі тендерін пайдалана алады және 124, 125, 126, 127 (7-11-тармақтары), 128, 129, 131 және 132-баптардың ережелерін қолданбауды шеше алады. Алғашқы тауарды

немесе көрсетілетін қызметті бастапқы әзірлеу шектеулі өндірісті немесе сынақ нәтижелерін қорыту үшін өнім беруді және қолайлы сапа стандартын қамтамасыз ететін көлемде өндіру немесе өнім беру үшін тауардың немесе көрсетілетін қызметтің жарамдылығын көрсетуді қамтуы мүмкін, бірақ тауардың немесе көрсетілетін қызметтің коммерциялық тіршілік қабілетін қамтамасыз ететін сериялы өндіруді жүзеге асыруды немесе өнім беруді немесе зерттеуге және әзірлеуге жұмсалған шығындарды өтеуді қамтымайды;

(g) тұрақты өнім берушілерден жүйелі сатып алуларын емес, тарату, конкурстық басқару және банкроттық сияқты мүлікті болжанбаған иеліктен шығару жағдайында өте қысқа мерзімде туындайтын аса тиімді жағдайларда жасалған сатып алулар үшін;

(h) егер үздік дизайнға арналған конкурс жеңімпазымен:

(i) конкурс осы тараудың қағидағтарына сәйкес, атап айтқанда, алдағы сатып алулар туралы хабарландыруды жариялауға қатысты ұйымдастырылған;

(ii) жеңімпазбен дизайн шартын жасау мақсатында қатысушыларды тәуелсіз конкурстық комиссия бағалаған жағдайда шарт жасалса, қатысуы шектеулі тендерін пайдалана алады және 124, 125, 126, 127 (7-11-тармақтары), 128, 129, 131 және 132-баптардың ережелерін қолданбауды шеше алады.

2. Сатып алушы ұйым 1-тармаққа сәйкес жасалған әрбір шарт бойынша жазбаша есеп жасайды. Ессип сатып алушы ұйымның атауын, сатып алынатын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің құны мен түрін, сондай-ақ қатысуы шектеулі тендерін пайдалануға негіз болған, 1-тармақта баяндалған сол мән-жайлар мен шарттарды көрсетуді қамтиды.

131-БАП

Электрондық аукциондар

1. Сатып алушы ұйымдар электрондық аукциондарды пайдалануы мүмкін.

2. Ашық тендерлер, қатысуы шектеулі тендерлер немесе келіссөздер рәсімдері кезінде шарттың ерекшеліктері нақты белгіленуі мүмкін болғанда, сатып алушы ұйым шарт жасасу электрондық аукцион алдында болуға тиіс екенін шешуі мүмкін.

Электрондық аукцион:

(a) шарт ең төменгі баға бойынша жасалатын бағаларға ғана; немесе

(b) шарт аса қолайлы тендерлік ұсыныс бойынша жасалатын бағаларға және/немесе ерекшелікте белгіленген тендерлік ұсыныстар сипаттамаларының жаңа мәніне негізделеді.

3. Электрондық аукцион өткізуді шешкен сатып алушы ұйым бұл фактіні алдағы сатып алу туралы хабарландыруда көрсетеді.

Ерекшеліктерде, өзгелерімен қатар, мынадай:

(a) сипаттамалар, өлшенетін және сандармен немесе пайыздармен көрсетілетін болып табылатын жағдайда, мәні электрондық аукционның нысанасы болатын сипаттамалар;

(b) сатып алу нысанасына қатысты ерекшеліктерден туындайтын түрде ұсынылуы мүмкін болатын мәндерге кез келген шектеулер;

(c) электрондық аукцион барысында қатысушыларға қолжетімді болатын ақпарат және орындылығына қарай, өздеріне қолжетімді болатын уақыт;

(d) электрондық аукционның процесіне қатысты тиісті ақпарат;

(e) қатысушылар өтінім жасай алатын шарттар және атап айтқанда, өтінім беру кезінде талап етілетін, орындылығына қарай, ең төменгі айырмашылықтар;

(f) пайдаланылатын электрондық жабдықтарға қатысты тиісті ақпарат, байланыс өлшемдері және техникалық ерекшеліктер егжей-тегжейі қамтылады.

4. Электрондық аукцион өткізгенге дейін сатып алушы ұйым олар үшін шарт жасасу өлшемшартына немесе белгіленген өлшемшарттар мен мәндер жиынтығына сәйкес тендерлік ұсыныстарды бастапқы толық бағалауды жүргізеді. Рұқсат етілген тендерлік ұсыныстарды берген барлық қатысушылар жаңа бағаларды және/немесе жаңа мәндерді бір уақытта электрондық тәсілмен ұсынуға шақырылады; шақыруда пайдаланылатын электрондық жабдыққа жеке қосылуға қатысты барлық тиісті ақпарат қамтылады және электрондық аукционның өткізілетін күні және басталу уақыты көрсетіледі. Электрондық аукцион бірнеше дәйекті кезендер арқылы өтуі мүмкін. Электрондық аукцион шақыру жіберілген күннен кейін екі жұмыс күнінен бұрын басталмауға тиіс.

5. Егер шарт ең тиімді тендерлік ұсыныс негізінде жасалса, шақыру тиісті қатысушыны толық бағалаудың нәтижесімен бірге жүреді. Шақыруда ұсынылған жаңа бағалар және/немесе жаңа мәндер негізінде автоматты түрде жаңартылатын рейтингті айқындау үшін электрондық аукционда пайдаланылатын математикалық формула да көрсетіледі. Бұл формула шарт немесе ерекшеліктер туралы хабарландыруда көрсетілгеніндей, ең тиімді тендерлік ұсынысты айқындау үшін

белгіленген барлық өлшемшарттардың өлшемін қамтиды; алайда, осы мақсаттар үшін кез келген ауқым алдын ала берілген мәнге дейін азайтылады.

6. Электрондық аукционның әрбір кезеңі ішінде тапсырыс берушілер барлық қатысушыларға олар кез келген сәтте өздерінің рейтингтегі салыстырмалы орнын білуі үшін, кем дегенде, жеткілікті ақпаратты кідіртпей ұсынады. Сондай-ақ, олар бұл ерекшеліктерде көрсетілген жағдайда, өзге де ұсынылған бағаларға немесе мәндерге қатысты басқа да ақпаратты хабарлай алады. Олар кез келген уақытта аукцион өткізудің сол кезеңіндегі қатысушыларының санын да жария етуі мүмкін. Алайда, олар электрондық аукционның кез келген кезеңінде қатысушылардың жеке басы мәліметтерін ешбір жағдайда ашып көрсете алмайды.

7. Сатып алушы ұйым электрондық аукционды мынадай:

(a) аукционға қатысу туралы шақыруда алдын ала белгіленген күні мен уақытын көрсете отырып;

(b) аукционға қатысу туралы шақыруда, егер ең төменгі айырмашылыққа қатысты талаптарды қанағаттандыратын жаңа бағаларды немесе жаңа мәндерді ала алмаса, электрондық аукционды жапқанға дейін, соңғы өтінімді алған сәттен бастап, белгіленген мерзімді көрсете отырып;

(c) егер аукционға қатысу туралы шақыруда саны көрсетілген аукционның барлық кезеңдері аяқталса, осындай тәсілдердің бірімен немесе бірнешеуімен жабады.

8. Егер сатып алушы ұйым электрондық аукционды 7-тармақтың (c) тармақшасына сәйкес жабуды шешкен болса, сол тармақтың (b) тармақшасында жазылған ережелермен үйлестіре отырып, аукционға қатысу туралы шақыруда аукционның әрбір кезеңінің мерзімі көрсетіледі.

9. Электрондық аукционды жапқаннан кейін сатып алушы ұйым электрондық аукцион нәтижелері негізінде 132-бапқа сәйкес шарт жасайды.

10. Сатып алушы ұйымдар электрондық аукциондарға құқыққа сыйымсыз түрде сүйене алмайды және бәсекелестікке кедергі жасау, оны шектеу немесе бұрмалау немесе алдағы сатып алу туралы жарияланған хабарландыруда және ерекшелікте айқындалған тендерге қойылған шарттың нысанасын өзгерту үшін пайдалана алмайды.

132-БАП

Тендерлік ұсыныстарды қарау және шарттар жасау

Тендерлік ұсыныстарды қарау

1. Сатып алушы ұйым сатып алу процесінің әділдігіне және бейтараптығына, сондай-ақ тендерлік ұсыныс құпиялығына кепілдік беретін тәртіпке сәйкес барлық тендерлік ұсыныстарды алады, ашады және қарайды.

2. Егер кешіктіру сатып алушы ұйымның тарапынан болған немқұрайлықтан ғана туындаған болса, сатып алушы ұйым тендерлік ұсынысы тендерлік ұсыныстарды алу үшін белгіленген мерзімнен кейін алынған, өнім берушіге айыппұл салмайды.

3. Егер сатып алушы ұйым өнім берушіге тендерлік ұсыныстарды ашу мен шартты жасасу арасында абайсыз қателіктерді түзету мүмкіндігін беретін болса, сатып алушы ұйым осындай мүмкіндікті өнім берушілердің барлық қатысушыларына ұсынады.

Шарттарды жасасу

4. Тендерлік ұсыныс шартты жасасуға қаралу үшін жазбаша нысанда беріледі және ашылу кезінде хабарландыру мен конкурстық құжаттамада жазылған негізгі талаптарға сәйкес келеді және оны қатысу талаптарын қанағаттандыратын өнім беруші ұсынады.

5. Сатып алушы ұйым шартты жасауды қоғамдық мүддеге сәйкес емес деп шешкен жағдайларды қоспағанда, шарттың талаптарын орындауға қабілетті деп айқындаған және хабарландыру мен конкурстық құжаттамада көрсетілген бағалау өлшемшарттарының ғана негізінде, ұйым:

(а) ең пайдалы тендерлік ұсынысты; немесе

(b) егер баға жалғыз өлшемшарт болып табылса, ең төменгі баға ұсынған өнім берушімен шарт жасасады.

6. Егер сатып алушы ұйым ұсынылған өзге тендерлік ұсыныстардағы бағамен салыстырғанда шамадан тыс төмен баға болып табылатын тендерлік ұсыныс алған болса, ол өнім берушінің қатысу шарттарына сәйкестігін, сондай-ақ шарт талаптарын орындауға қабілеттілігін тексере алады.

7. Сатып алушы ұйым опцион пайдаланбайды, сатып алуды болдыртпай тастай алмайды немесе жасалып қойған шарттарды осы тарау бойынша өзінің міндеттемелерін айналып өтіп, өзгерістер енгізбейді.

133-БАП

Сатып алу туралы ақпараттың ашықтығы

Өнім берушілерге ұсынылатын ақпарат

1. Сатып алушы ұйым қатысушы өнім берушілерге шарт жасасу туралы өзінің шешімі туралы дереу хабарлайды және өнім берушінің сұрау салуы бойынша мұны жазбаша нысанда жасайды. 134-баптың 2 және 3-тармақтарының ережелерін ескере отырып, сатып алушы ұйым сұрау салу бойынша ұтылыс тапқан өнім берушіге, оның тендерлік ұсынысын ұйымның неліктен таңдамау себебі және жеңген өнім берушінің тендерлік ұсынысының артықшылықтарына қатысты түсіндірме ұсынады.

Шарт жасасу туралы ақпаратты жариялау

2. Осы тарауда қамтылған әрбір шарт жасалғаннан кейін 72 күн өткеннен кешіктірмей, сатып алушы ұйым IV қосымшаның 2-бөлігінде келтірілген тиісті қағаз түрінде немесе электронды бұқаралық ақпарат құралдарында хабарландыру жариялайды. Егер ұйым хабарландыруды электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында ғана жариялайтын болса, ақпарат ақылға қонымды уақыт кезеңінде оңай қолжетімді болып қала береді. Хабарландыру кем дегенде, мынадай ақпаратты:

(a) сатып алынатын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің сипаттамасын;

(b) сатып алушы ұйымның атауын және мекенжайын;

(c) жеңімпаз өнім берушінің атауын және мекенжайын;

(d) жеңген тендерлік ұсыныстың құнын немесе шарт жасау кезінде назарға алынған ең жоғарғы және ең төменгі ұсыныстарды;

(e) шарт жасасу күнін; және

(f) пайдаланылған сатып алу тәсілін және 130-бапқа сәйкес қатысуы шектеулі тендер пайдаланылған жағдайда, қатысуы шектеулі тендердің пайдаланылуын негіздейтін мән-жағдайлардың сипаттамасын қамтиды.

Құжаттамаларды, есептерді және электрондық қадағалауды жүргізу

3. Әрбір сатып алушы ұйым шарт жасалған күннен бастап, кемінде үш жыл ішінде:

(a) қамтылатын сатып алуға байланысты тендерлік рәсімдер және шарттар жасасу туралы құжаттар мен есептерді, оның ішінде 130-бапқа сәйкес талап етілетін есептерді; және

(b) электрондық тәсілдермен қамтылатын сатып алуды жүргізудің тиісінше қадағалануын қамтамасыз ететін деректерді жүргізеді.

134-БАП**Ақпаратты ашу****Тараптарға ақпараттар ұсыну**

1. Екінші Тараптың сұрау салуы бойынша Тарап сатып алудың адал, бейтарап жүргізілгенін анықтау үшін қажетті кез келген ақпаратты және осы тарауға сәйкес, оның ішінде жеңген тендерлік ұсыныстың сипаттамалары мен салыстырмалы артықшылықтары туралы ақпаратты дереу ұсынады. Егер ақпаратты ашу болашақтағы тендерлердің бәсекелестігіне нұқсан келтіруі мүмкін болса, ақпаратты ұсынған Тарап бұл мәселені Тараптар арасында талқылау нәтижесінде өз келісімін беретін жағдайды қоспағанда, ақпаратты алатын Тарап оны ешбір өнім берушіге жария етпеуге тиіс.

Ақпаратты жарияламау

2. Осы тараудың өзге де ережелеріне қарамастан, Тарап, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдары, өнім берушілер арасындағы адал бәсекелестікке нұқсан келтіруі мүмкін ақпаратты кез келген жекелеген өнім берушіге ұсынбайды.

3. Осы тарауда ештеңе де Тараптан, оның ішінде оның сатып алушы ұйымдарынан, билік органдарынан және қадағалау органдарынан, ашылуы:

- (a) заңды қолдануға кедергі жасайтын;
- (b) өнім берушілер арасындағы адал бәсекелестікке нұқсан келтіретін;
- (c) белгілі бір жеке тұлғалардың заңды коммерциялық мүдделеріне, оның ішінде зияткерлік меншікті қорғауға нұқсан келтіретін; немесе
- (d) өзгедей жолмен қоғамдық мүдделерге қайшы келетін, құпия ақпаратты ашуға қойылатын талап ретінде түсіндірілмейді.

135-БАП**Шағым берудің ішкі рәсімдері**

1. Қамтылатын сатып алу тұрғысында мүддесі бар немесе болған өнім беруші:

- (a) осы тарау талаптарының бұзылғанына, немесе
- (b) егер өнім берушінің Тараптың ұлттық заңнамасына сәйкес осы тараудың бұзылғанына орай тікелей шағым жасауға құқығы болмаса,

Тараптың осы тараудың талаптарын орындау бойынша шараларына сәйкес келуінің мүмкін еместігіне, шағым жасай алатын уақтылы, тиімді, ашық және кемсітілмейтін әкімшілік немесе соттық шағым беру рәсімін әрбір Тарап қамтамасыз етеді.

2. 1-тармаққа сәйкес барлық шағым жасаулар үшін рәсімдік қағидалар жазбаша нысанда және жалпыға қолжетімді болуға тиіс.

3. 1-тармақта көрсетілгеніндей, бұзушылық немесе шараларға сәйкес келудің мүмкін еместігі орын алғаны туралы өнім берушінің қамтылатын сатып алу тұрғысынан туындаған, мүддесі бар немесе болған, өнім беруші тарапынан шағым түскен жағдайда, сатып алуды жүргізетін сатып алушы ұйым Тарапы осы ұйымға және өнім берушіге консультациялар арқылы проблеманы реттеуді ұсынады. Сатып алушы ұйым әкімшілік немесе соттық шағым беру рәсіміне сәйкес өнім берушінің ағымдағы және болашақтағы сатып алуға қатысуға немесе оның түзету шараларын талап ету құқығына нұқсан келтірмей, осындай кез келген шағымды бейтарап және уақтылы қарайды.

4. Шағымды дайындау және ұсыну үшін әрбір өнім берушіге шағым үшін негізі белгілі болған немесе өнім берушіге белгілі болуы туралы жеткілікті негіздер бар кезден бастап ешқандай жағдайда 10 күннен кем болмайтын жеткілікті уақыт мөлшері беріледі.

5. Әрбір Тарап, қамтылатын сатып алуға байланысты туындаған, өнім берушінің шағымын алу және қарау үшін, өзінің сатып алушы ұйымдарына тәуелсіз, кем дегенде бір бейтарап әкімшілік немесе сот органын құрады немесе тағайындайды.

6. Егер бастапқыда 5-тармақта көрсетілген органнан ерекшеленетін орган шағымды қарайтын болса, Тарап сатып алу ұйымынан сатып алу кімнің шағымының нысанасы болып табылатындығына қарамастан, одан тәуелсіз бейтарап әкімшілік немесе сот органында өнім берушінің алғашқы шешімді даулай алуын қамтамасыз етеді.

7. Әрбір Тарап, сот болып табылмайтын шағым беру органы, соттық тәртіппен қайта қарауға жататын шешімді қабылдауды қамтамасыз етеді немесе мыналарды көздейтін рәсімді белгілейді:

(a) сатып алушы ұйым шағымға жазбаша нысанда жауап береді және шағым беру жөніндегі органға барлық тиісті құжаттарды ашады;

(b) талқылауға қатысушылардың (бұдан әрі - «қатысушылар» деп аталады) шағым беру органы шағым бойынша шешім қабылдағанға дейін тыңдалуға құқығы бар;

(c) қатысушылардың өкіл болуға және бірге еріп жүруге құқығы бар;

(d) қатысушылар барлық рәсімдерге қол жеткізеді;

(e) қатысушылардың істің көпшілік алдында қаралуын және куәлардың қатысуын талап етуге құқығы бар;

(f) шағым беру органы өзінің әрбір шешімін немесе ұсынымдарын уақытылы жазбаша нысанда қабылдайды және әрбір шешім немесе ұсыным үшін негіздемеге түсіндірме енгізеді.

8. Әрбір Тарап:

(a) өнім берушінің сатып алуға қатысуы үшін мүмкіндігін сақтау бойынша жедел аралық шараларды; және

(b) 1-тармақта көрсетілген шараларды бұзудың немесе оған сәйкес келмеудің мүмкін еместігі орын алғанын шағым беру органы анықтаған жағдайларда, түзетуші шараларды немесе мөлшері тендерлік өтінімге дайындық барысындағы шығындармен не шағым жасауға байланысты шығындармен не осылар бірге шектелетін шеккен шығындар немесе залал үшін өтемақыны көздейтін рәсімдерді белгілейді немесе сақтайды.

9. 8-тармақтың (a) тармақшасында көрсетілген жедел түрдегі аралық шаралар сатып алу процесін тоқтата тұруға әкеліп соғуы мүмкін. 8-тармақта көрсетілген рәсімдер, қоғамдық мүдделерді қоса алғанда, мүдделі тараптар үшін мейілінше жағымсыз салдарлардың болуын, осындай шараларды қолдану туралы шешімдер қабылдаған кезде оның назарға алынуын көздеуі мүмкін. Әрекетсіздіктің негізделген себебі жазбаша нысанда беріледі.

136-БАП

Қолдану аясындағы өзгерістер мен нақтылаулар

1. Тарап аталған Тарапқа қатысты III қосымшадағы элементтерге өзгерістер немесе нақтылаулар енгізе алады.

Өзгерістер

2. Тарап өзгеріс енгізуді ұсынғанда, ол:

(a) екінші Тарапты жазбаша нысанда хабардар етеді; және

(b) өзгергенге дейін болған деңгеймен салыстырылатын, қамтылу саласы деңгейін қолдау мақсатында екінші Тарапқа тиісті өтемдік түзетулер туралы ұсынысты хабарламаға енгізеді.

3. 2-тармақтың (b) тармақшасына қарамастан, Тарап, егер:

(a) айтылып отырған өзгеріс өзінің қолданысы бойынша елеусіз болса; немесе

(b) өзгеріс Тараптың өз бақылауын немесе ықпалын нақты алып тастаған ұйымға қатысты болса, өтемдік түзетулерді ұсынбайды.

4. Егер ол 2-тармақтың (а) тармақшасында көрсетілген:

(а) 2-тармақтың (b) тармақшасына сәйкес ұсынылған түзету өзара келісілген қамтудың салыстырмалы деңгейін қолдау үшін жеткілікті болып табылса;

(b) 3-тармақтың (а) тармақшасына сәйкес өзінің қолданысы бойынша өзгеріс елеусіз болып табылса; немесе

(с) өзгеріс 3-тармақтың (b) тармақшасына сәйкес нақты түрде Тарап өзінің бақылауын немесе ықпалын алып тастаған ұйымды қозғайтыны туралы хабарламаны алған сәттен бастап 45 күннің ішінде жазбаша қарсылығын ұсынбаса, өзгерісті екінші Тарап, оның ішінде, осы Бөлімнің 14-тарауының (Дауларды реттеу) мақсаттары үшін қабылданған болып саналады.

Нақтылаулар

5. III қосымшаның 1-3-бөліктеріндегі мынадай:

(а) ұйым атауының өзгеруі;

(b) III қосымшаның сол бір бөлігінде санамаланған екі немесе одан да көп ұйымдардың қосылуы; және

(с) ұйымның екі немесе одан көп ұйымға бөлінуі барлық жаңа ұйымдар бастапқы ұйым сияқты III қосымшаның сол бір бөлігіне қосылуы жағдайында, өзгерістер осы тарауда көзделген өзара келісілген қамтуға ықпал етпейтін жағдайда, нақтылау болып есептеледі.

6. Нақтылауды ұсынатын Тарап осы Бөлім қолданыла бастаған күннен бастап әрбір екі жыл сайын екінші Тарапты хабардар етеді.¹

7. Тарап 6-тармақта көрсетілген хабарламаны алған кезден бастап 45 күн ішінде ұсынылған нақтылауға қатысты қарсылығы туралы екінші Тарапты хабардар ете алады. Егер Тарап өзінің қарсылығын ұсынса, ол ұсынылған нақтылаудың 5-тармақта көзделген өзгеріс болып табылмайды деп санау себептерін көрсетеді және осы Келісімде көзделген өзара келісілген қамтуға ұсынылған нақтылаудың әсерін сипаттайды. Егер хабарлама алынған кезден бастап 45 күн ішінде жазбаша нысанда қарсылық келіп түспеген болса, Тарап ұсынылған нақтылаумен келіскен болып есептеледі.

Ынтымақтастық комитеті

8. Егер ұсынылған өзгеріске немесе нақтылауға қатысты 4 және 7-тармақтарда көзделген мерзім ішінде қарсылық келіп түспеген болса, Ынтымақтастық комитеті кез келген осындай өзгерісті және нақтылауды

¹ Егер Еуропалық Одақ ДСҰ-ның мемлекеттік сатып алу туралы Келісімі шеңберіндегі хабарламалар циклімен қатар Қазақстан Республикасын кез келген нақтылаулар жөнінде хабардар етсе, осы міндеттемені орындаған болып саналады.

көрсету үшін III қосымшаға өзгерістер енгізеді. Өзгеріс немесе нақтылау 4 және 7-тармақтарда аталған мерзім аяқталған күннен кейінгі келесі күні күшіне енеді.

9. Егер ұсынылған өзгеріске немесе нақтылауға қатысты қарсылық келіп түскен болса, Ынтымақтастық комитеті аталған мәселені талқылайды. Ынтымақтастық комитеті өзгерісті немесе нақтылауды мақұлдауды шешіп, және тиісті түрде III қосымшаға өзгерістер енгізе алады.

137-БАП

Өтпелі кезең

Осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін бес жыл өткен соң осы тарау қолданыла бастайды. III қосымшаның 4-бөлігінде санамаланған тауарларға және III қосымшаның 6-бөлігінде қамтылған көрсетілетін қызметтерге қатысты осы Бөлім қолданыла бастаған күннен кейін сегіз жыл өткен соң осы тарау қолданыла бастайды.

9-ТАРАУ

ШИКІЗАТ МАТЕРИАЛДАРЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА

138-БАП

Айқындамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін:

(а) «шикізат материалдары» энергетикалық тауарларды, өңделген балық өнімін немесе ауыл шаруашылығы өнімін қоспағанда, бірақ табиғи каучукты, өңделмеген терілер мен былғарыны, ағашты және целлюлозаны, жібекті, жүнді, мақтаны және басқа да өсімдік тоқыма материалдарын қоса алғанда, өнеркәсіптік тауарлардың өндірісінде пайдаланылатын заттарды білдіреді;

(б) «энергетикалық тауарлар» Дүниежүзілік кеден ұйымының Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесі (ҮЖ) және Еуропалық Одақтың Аралас номенклатурасы негізіндегі табиғи газды, сұйытылған табиғи газды (СТГ), сұйытылған мұнай газын (СМГ) (ҮЖ 27.11), электр энергиясын (ҮЖ 27.16), шикі мұнайды және мұнай

өнімдерін (ҮЖ 27.09-27.10 және 27.13-27.15), көмірді және басқа да қатты отынды (ҮЖ 27.01-27.04) білдіреді;

(с) «серіктестік» корпорация, трест, әріптестік, бірлескен кәсіпорын немесе қауымдастық сияқты, бірақ мұндаймен шектелмейтін, кез келген Тараптың юрисдикциясындағы немесе бақылауындағы коммерциялық ұйым болып табылатын кез келген заңды тұлғаны білдіреді;

(d) «көрсетілетін қызметті беруші» 40-баптың (q) тармағында анықталғандай көрсетілетін қызметтерді берушіні білдіреді;

(e) «шара» 40-баптың (a) тармағында анықталғандай шараны білдіреді;

(f) «тасымалдау» энергетикалық тауарларды мұнай мен мұнай өнімдеріне және жоғарғы қысымдағы табиғи газға арналған айдау құбырлары, электр энергиясының жоғары вольтты жүйелері мен тарату желілерін, теміржолдар мен автомобиль жолдары және басқа энергетикалық тауарларды тасымалдау үшін пайдаланылатын инфрақұрылым объектілері арқылы тарату мен бөлуді білдіреді;

(g) «санкцияланбаған іріктеу» энергетикалық тауарларды мұнай мен мұнай өнімдеріне және жоғары қысымдағы табиғи газға арналған айдау құбырларынан, жоғары вольттық жүйеден және электр тарату желілерінен, теміржолдар мен автомобиль жолдарынан және басқа энергетикалық тауарларды тасымалдауда пайдаланатын инфрақұрылым объектілерінен заңсыз электр тауарларын іріктеуден тұратын кез келген қызметті білдіреді;

(h) «төтенше жағдай» үшінші елдер арқылы транзитпен жеткізуді қоса алғанда, Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы табиғи газды, мұнайды немесе электр энергиясын жеткізу едәуір бұзуға немесе физикалық түрде үзуге әкеп соғатын жағдай немесе нарықтық шаралар жеткізіліксіз болып табылатын және қосымша нарықтық емес шаралар енгізілуі тиіс жағдайда Қазақстан Республикасында немесе Еуропалық Одақта энергетикалық тауарларға ерекше жоғары сұраныс жағдайын білдіреді;

(i) «жергілікті қамту талабы»:

(i) тауарларға қатысты, нақты өнімге қатысты, өнімнің көлеміне немесе құнына қатысты не оның жергілікті өндірістік көлемінің үлесіне немесе құнына қатысты көрсетілген, отандық немесе отандық көздерден шығарылған тауарларды кәсіпорындар үшін сатып алу немесе пайдалану талаптарын;

(ii) көрсетілген қызметтерге қатысты, көрсетілетін қызметтерді берушіні немесе көрсетілетін қызметтерді екінші Тараптың көрсетілетін

қызметіне немесе көрсетілетін қызметті берушіге нұқсан келтіре отырып, таңдауын шектейтін талаптарды білдіреді;

(j) «мемлекеттік кәсіпорын» коммерциялық қызметке қатысатын, Тарап орталық немесе өңірлік деңгейде тікелей немесе жанама түрде кәсіпорынның акционерлік капиталының немесе кәсіпорын шығарған акцияларға бекітілген дауыстың 50%-дан астамына ие болатын кез келген кәсіпорынды білдіреді;

(k) «заңды тұлға» 40-баптың (d) тармағында анықталғандай заңды тұлғаны білдіреді;

(l) «Тараптың заңды тұлғасы» 40-баптың (e) тармағында анықталғандай Тараптың заңды тұлғасын білдіреді.

139-БАП

Бағаны реттеу

1. Тараптар, егер Тараптың үкіметі реттейтін болса, өнеркәсіптік тұтынушылар үшін шикізат материалдары немесе энергетикалық тауарларды жеткізіп беруге арналған бағаның шығындарды жабуына және ақылға қонымды пайданы қамтамасыз етуіне ұмтылады.

2. Егер ішкі нарықта сатылатын шикізат материалдарының немесе энергетикалық тауарлардың бағасы сол өнімнің экспорттық бағасынан ерекшеленетін болса, онда экспорттаушы Тарап екінші Тараптың өтініші бойынша экспортқа жұмсалған көлік шығыстары мен салықты қоспағанда, мұндай айырмашылық туралы ақпарат береді.

140-БАП

Сауда және экспорттық монополиялар

Тарап шикі және құрғақ газды және алтынды сатып алуға өзінің басым құқығын (артықшылығын) жүзеге асыру жағдайларын қоспағанда, Тараптар шикізат материалдарының немесе энергетикалық тауарлардың экспортына сауда немесе экспорттық монополияны қолдамайды немесе құрмайды.

141-БАП

Көмірсутектерді (шикі мұнай мен табиғи газ) зерделеуге, барлауға және өндіруге қолжетімділік пен оларға құқықтар

1. Осы Келісімде ештеңе де халықаралық құқыққа сәйкес Тараптардың өз аумақтарында, құрлықтық, архипелагтық және аумақтық суларында орналасқан көмірсутек ресурстарына қатысты толық егемендігің, сондай-ақ олардың айрықша экономикалық аймақтарында және құрлықтық қайраңында орналасқан көмірсутек ресурстарын барлау және пайдалану мақсаттарына арналған егеменді құқықтарын бұзбайды.

2. Тараптар көмірсутектерді зерделеу, барлау және өндіру бойынша қызметті жүзеге асыру үшін өз аумақтарында, құрлықтық, архипелагтық, аумақтық сулары, айрықша экономикалық аймақтары мен құрлықтық қайраңы шегінде салаларды айқындау құқығын өзінде қалдырады.

3. 2-тармақта жазылған Тараптың егеменді шешімі қабылданған жағдайда, әрбір Тарап екінші Тараптың кәсіпорындары рұқсат беретін қабылдаушы Тараптың аумағында заңды тұлға ретінде құрылған көрсетілген кәсіпорын көмірсутектерді зерделеуге, барлауға және өндіруге қолжетімділікке және құқықтарды жүзеге асыруға қатысты кемсітілмеуін қамтамасыз етеді.

4. Әрбір Тарап көмірсутектерді зерделеу, барлау және өндіру бойынша қызметті жүзеге асыруға рұқсат берілген кәсіпорыннан ақшалай қаражат түрінде жарна енгізуін немесе көмірсутек ұсынуын талап ете алады.

5. Тараптар кәсіпорын көмірсутектерді зерделеуге, барлауға және өндіруге құқықтарын жүзеге асыруға құқылы лицензиялардың немесе басқа да рұқсаттардың жарияланған рәсімнен кейін немесе Тараптардың әлеуетті мүдделі өтінім берушілеріне өтініш беруін хабарлау арқылы шақырудан кейін берілуі үшін қажетті шараларды қолданады. Хабарламада лицензияның немесе басқа да рұқсаттың түрі, лицензияның немесе рұқсаттың басқа да түрлерін ұсыну үшін тиісті географиялық облыс пен болжанып отырған күн немесе мерзім көрсетіледі.

6. 3-5-тармақтар мемлекеттік кәсіпорынның өз Тарапымен тікелей келіссөздер жүргізу арқылы көмірсутектерді зерделеуге, барлауға және өндіруге қолжетімділік пен құқықтарды алу құқығына нұқсан келтірмейді. Егер мұндай мемлекеттік кәсіпорын көмірсутектерді зерделеуге, барлауға және өндіруге өз құқығын толықтай немесе ішінара беруді шешкен кезде, онда 3 және 5-тармақтарда көзделген міндеттемелер қолданылады.

7. 53-бап лицензиялау шарттарына және лицензия беру рәсіміне қатысты қолданылады.

142-БАП

Шикізат материалдары мен энергетикалық тауарларға инвестициялар тарту шарттары

Шикізат материалдары мен энергетикалық тауарларды зерделеу, барлау, өндіру және әзірлеу қызметіне инвестицияларды ынталандыру үшін, бірде бір Тарап:

(a) егер Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға қосылуы туралы хаттамамен және КҚСБК шеңберінде Еуропалық Одақ пен оған мүше елдердің ерекше міндеттемелер Тізбелерінде өзгеше көзделмесе, екінші Тараптың тауарларға, көрсетілетін қызметті берушілерге, инвесторларға немесе инвестицияларға қатысты жергілікті қамту талаптарын көздейтін шараларды сақтамайды немесе белгілемейді;

(b) осы Тараптың аумағында тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді сату немесе инвестициялау үшін екінші Тараптың кәсіпорыны зияткерлік меншік құқықтарын беруге немесе оларды бөлісуге міндетті болатын шараларды сақтамайды немесе белгілемейді. Тараптар шикізат материалдары мен энергетикалық тауарларды зерделеуге, барлауға, өндіруге және әзірлеуге арналған құқықтарды алуға ұмтылатын инвесторлармен ерікті негізде мұндай берулер туралы келісімшарттарды, олар нарықтық шарттарда және нарықтық баға бойынша жүзеге асырылған жағдайда, жасаса алады.

143-БАП

Транзит

1. Тараптар транзит еркіндігі қағидатына сәйкес және Энергетикалық Хартияға шарттың 7-бабының 1 және 7-тармақтарына сәйкес энергетикалық тауарлардың транзитіне жәрдемдесу үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

2. Әрбір Тарап оның бақылауына немесе юрисдикциясына жататын кез келген кәсіпорынның өз аумағы арқылы транзиттеу немесе тасымалдау кезінде шикізат материалдары мен энергетикалық тауарларды рұқсат

етілмеген іріктеуге тыйым салады және мұндай рұқсат етілмеген іріктеуге қарсы күрес үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

144-БАП

Тоқтата тұру

1. Әрбір Тарап магистральды құбырлардың және энергияны транзиттеу немесе тасымалдау жүйелерінің операторлары:

(а) транзитті және/немесе тасымалдауды кенеттен үзу, қысқарту немесе тоқтату тәуекелін барынша азайтуды;

(б) кенеттен үзілген, қысқартылған немесе тоқтатылған осындай транзиттің немесе тасымалдаудың қалыпты жұмысын жедел қалпына келтіруді қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

2. Энергетикалық тауарларды транзиттеу немесе тасымалдау немесе аумағы арқылы көліктік/транзиттік маршруттың бөлігі ретінде оларды алу және сақтау жүзеге асырылатын Тарап Тараптардың немесе бір Тараптың бақылауындағы немесе юрисдикциясындағы бір немесе бірнеше кәсіпорынның қатысуымен кез келген мәселе бойынша дау болған жағдайда, бұл энергетикалық тауарларды транзиттеуді, тасымалдауды, көліктік/транзиттік маршрут бөлігі ретінде алуды және сақтауды реттейтін келісімшартпен немесе басқа шартпен арнайы көзделген жағдайларды қоспағанда, тиісті келісімшарт бойынша дауды реттеу жөніндегі рәсім немесе осы Бөлімнің 14-тарауында (Дауларды реттеу) белгіленген, 138-баптың (h) тармағында анықталған төтенше жағдайларға қатысты дауды реттеу жөніндегі рәсім аяқталғанға дейін энергетикалық тауарлардың қолданыстағы транзитті, тасымалдауды, көліктік/транзиттік маршрутының бөлігі ретінде алуды және сақтауды үзбейді немесе қысқартпайды немесе оның бақылауындағы немесе юрисдикциясындағы кез келген кәсіпорынға оны үзуге немесе қысқартуға рұқсат бермейді.

3. Тарап форс-мажорлық жағдайда немесе егер Тарап үшінші елге немесе үшінші елдің бақылауындағы немесе юрисдикциясындағы кәсіпорынға тіркелетін іс-қимылдың нәтижесінде энергетикалық тауарларды жеткізуді немесе транзитін жүзеге асыруды орындауға жағдайы келмесе, осы бапқа сәйкес транзитті үзгені немесе қысқартқаны үшін жауапты болып табылмайды.

145-БАП**Электр энергиясының жоғары вольтты тораптары
мен тарату желілеріне қол жеткізу**

1. Тарап рұқсат беретін Тараптың аумағында заңды тұлға ретінде құрылған екінші Тараптың кәсіпорындарына рұқсат беретін Тарапқа ішінара немесе толықтай тиесілі және ол реттейтін электр энергиясының жоғары вольтты тораптарына және тарату желілеріне кемсітушіліксіз қол жеткізуді осындай жүйелер мен желілердің қолда бар мүмкіндіктері шегінде қамтамасыз етеді. Қол жеткізу әділ және тең түрде ұсынылады.

2. Тарату тораптары мен желілеріне қатысты шаралар қолдану кезінде Тараптар мынадай қағидаттардың сақталуын қамтамасыз етеді:

(а) тасымалдауға қол жеткізу мен тарифтер жөніндегі барлық құқықтық және реттеуші шаралар толығымен транспарентті болып табылады;

(б) шаралар электр энергиясының өз аумағында шығарылғанына қатысты және электр энергиясының межелі пунктіне қатысты кемсітушілік болып табылмайды; және

(с) Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ кәсіпорындарына қатысты тасымалдауға кемсітушіліксіз тарифтер қолданылады.

146-БАП**Электр және газ саласындағы реттеуші органдар**

1. Әрбір Тарап өзінің аумағында электр және газ нарықтарын басқару үшін реттеуші органдарды құрады және оларға құқықтар береді. Мұндай реттеуші органдар заңды түрде бөлінген және кез келген басқа мемлекеттік органдардан немесе нарық қатысушыларынан функционалды түрде тәуелсіз болады.

2. Реттеуші органдар қолданатын шешімдер мен рәсімдер барлық нарық қатысушыларына қатысты әділ болып табылады.

3. Реттеуші органның шешімі жағымсыз түрдегі ықпал еткен нарық қатысушысының аталған шешімге апелляциялық органда наразылық білдіруге құқығы бар. Егер апелляциялық орган тартылған тараптардан тәуелсіз болып табылмаса және өзінің сипаты бойынша сотқа қатысы жоқ болып табылса, онда апелляциялық органның шешімдері әділ және тәуелсіз сот органының қарауына жатады. Апелляциялық орган мен сот

органы шешімдерінде оларды қабылдау себептері қамтылады және жазбаша нысанда беріледі. Тараптар апелляциялық органның немесе сот органының түпкілікті кім соңғы инстанция болып табылатынына қарамастан, тиімді орындалуын қамтамасыз етеді.

147-БАП

Жаңартылатын энергия секторы

1. Осы бап энергия өндірілетін өнімдерге емес, жаңартылатын қазба емес энергетикалық көздерден, өзгелерімен қатар, желдің, күн энергиясынан және судың күшінен энергия өндіруге байланысты, Тараптар арасындағы сауда мен инвестицияларға ықпал ететін шараларға қолданылады.

2. Әрбір Тарап:

(a) жергілікті компаниялармен әріптестік құруды, егер мұндай әріптестік техникалық себептер бойынша қажет болып табылмаса және мұндай шараларды күшінде сақтайтын немесе белгілейтін Тарап екінші Тараптың сұрау салуы бойынша мұндай техникалық себептерді көрсете алатын болса, талап ететін шараларды күшінде сақтаудан немесе белгілеуден тартынады;

(b) қолданылуына қарай, атап айтқанда, жабдықтарға, зауыттарға қатысты және тарататын желілердің инфрақұрылымымен байланысты рұқсат беру, сертификаттау және лицензиялау рәсіміне қатысты кез келген қағидалар объективті, транспарентті және еріксіз болуын және екінші Тараптың өтінім берушілерін кемсітпейтуін қамтамасыз етеді;

(c) тұтынушылар, жобалаушылар, сәулетшілер, құрылысшылар мен монтаждаушылар және жабдықтарды жеткізіп берушілер төлейтін жаңартылатын энергия секторындағы әкімшілік алымдар транспарентті және көрсетілетін қызметтердің шамалас құнымен шектелген болуын қамтамасыз етеді;

(d) екінші Тараптан шығарылатын тауарды әкелу және пайдалану немесе екінші Тараптың өнім берушісінің тауарын жеткізу осы Бөлімнің 1-тарауының (Тауарлар саудасы) ережелерімен реттелуін қамтамасыз етеді;

(e) екінші Тараптың өнім берушілерінің қызметтер көрсетуі 53-баппен реттелуін қамтамасыз етеді;

(f) электр энергиясын тарату тараптарына қосу және қол жеткізу мерзімдері, шарттары мен рәсімдері екінші Тараптың өнім берушілеріне

немесе жаңартылатын ресурстардың электрге қатысты транспарентті және кемсітушіліксіз болып табылуын қамтамасыз етеді. Тараптар тараптармен және нарықпен байланысты тиісті шаралар жаңартылатын көздерден өндірілген электр көлемін қысқартуды (шектеуді) барынша азайту үшін қолдануын қамтамасыз етеді;

(g) мынадай:

(i) екінші Тараптың кәсіпорнына нақты өнімге, өнімнің көлеміне немесе құнына қатысты не көлемінің үлесіне немесе оның жергілікті өндіріс құнына қатысты көрсетілген қойылатын талаптар жергілікті шығарылған немесе Тараптың кез келген жергілікті көзінің өнімін сатып алуына немесе пайдалануына; немесе

(ii) әкелінетін тауарларды кәсіпорынның сатып алу және пайдалану оны экспорттайтын жергілікті тауарлардың көлемімен немесе құнымен байланысты сомамен шектелуі үшін талап қоюдан немесе оны күшінде сақтаудан тартынады.

3. Егер жаңартылатын және қазба емес көздерден энергия өндіру жабдықтары мен жүйелеріне қатысты халықаралық және өңірлік стандарттар бар болса, Тараптар мұндай халықаралық стандарттар немесе олардың тиісті бөліктері тиімсіз немесе заңды мақсаттарды орындауға сәйкес емес болып табылатын жағдайларды қоспағанда, аталған стандарттарды немесе олардың тиісті бөліктерін өзінің техникалық регламенттері үшін негіз ретінде пайдаланады. Осы тармақты қолдану мақсатында Стандарттау жөніндегі халықаралық ұйым және Халықаралық электрлік-техникалық комиссия стандарттарды белгілейтін тиісті халықаралық органдар ретінде қарастырылады.

4. Тиісті жағдайларда Тараптар өнімнің дизайнға немесе сипаттамаға қатысты емес, қоршаған ортаға әсерін қоса алғанда, өндіріске қатысты өнімге қойылатын талаптарға негізделген техникалық регламенттерін белгілейді.

5. Осы бапта ештеңе де, егер Тараптар арасындағы сауда мен инвестицияда ұқсас жағдайлар немесе жасырын шектеу басым болса, Тараптардың өнімдері, көрсетілетін қызметтерді берушілер және инвесторлар арасында өз бетінше немесе негізсіз кемсіту құралы ретінде мұндай шаралардың қолданылмайтыны туралы талаптарды сақтаған жағдайда, қарастырылатын энергетикалық тараптарды қауіпсіз пайдалану немесе энергияны берудің қауіпсіздігі үшін қажетті шараларды кез келген Тараптың белгілеуіне немесе қолдануына кедергі келтіретіндей түрде түсіндірілмейді.

148-БАП**Шикізат материалдары мен энергетикалық тауарлар саласындағы
ынтымақтастық**

1. Тараптар 204-208-баптардың ережелеріне нұқсан келтірмей, шикізат материалдары мен энергетикалық тауарлар саудасы саласында өздерінің арасындағы ынтымақтастықты және өзара түсіністікті ілгерілетуді нығайтуға келіседі.

2. Тараптар транспаренттік пен кемсітпеушілік қағидаттарын құрметтеу және қағидалардың сауданы бұрмаламайтынын қамтамасыз ету өндіріске және шикізат материалдарымен және энергетикалық тауарлармен саудаға тікелей шетелдік инвестициялар үшін қолайлы орта құрудың ең жақсы тәсілі болып табылады деп таниды. Жалпы алғанда, мұндай орта шикізат материалдары мен энергетикалық тауарларды тиімді бөлуге және пайдалануға жәрдемдеседі.

3. Ынтымақтастық пен өзара түсіністікті ілгерілету екіжақты сауда мәселелерін, сондай-ақ халықаралық саудадан туындайтын ортақ мүдде мәселелерін қамтиды. Мұндай мәселелер жаһандық нарыққа әсер ететін сауда бұрмалаушылығын, шикізат материалдары мен энергетикалық тауарлардың саудасымен нақты байланысты қоршаған орта мен даму мәселелерін, сондай-ақ ЭЫДҰ Трансұлттық кәсіпорындарға арналған басшылық қағидаттары және ЭЫДҰ-ның қақтығыс болып жатқан аймақтардан және қатері жоғары аймақтардан пайдалы қазбаларды жеткізу тізбектері үшін ұсынылған тәртібі сияқты халықаралық танылған стандарттарға сәйкес корпоративтік әлеуметтік жауаптылықты қамтиды. Ынтымақтастық пен өзара түсіністікті ілгерілету шикізат материалдары мен энергетика секторларына қатысты нормативтік құқықтық база туралы деректер мен ақпарат алмасуды қамтиды. Бұл Тараптардан ашылуы өздерінің қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келеді деп санайтын кез келген ақпаратты беруді талап ету ретінде түсіндірілмейді.

4. Кез келген Тарап Ынтымақтастық комитетінің отырыстары кезінде шикізат материалдары мен энергетикалық тауарлар мәселелеріне байланысты арнайы отырысты немесе шикізат материалдары мен энергетикалық тауарлар мәселелері бойынша арнайы сессия ұйымдастыруды сұрай алады. Егер орынды болса, екіжақты ынтымақтастық екі Тарап қатысатын тиісті плюрилатеральды немесе көпжақты форумға дейін қосымша кеңейтілуі мүмкін.

149-БАП**Ерте алдын алу тетігі**

1. Тараптар төтенше жағдайдың немесе оның қатерінің алдын алуға және оларға жедел ден қоюға бағытталған практикалық шараларды қолдану мақсатында ерте алдын алу тетігін белгілейді.

2. Тараптар:

(i) табиғи газға, мұнай немесе электр энергиясына сұраныс пен ұсынысқа байланысты ықтимал тәуекелдер мен проблемаларды ерте бағалау үшін; және

(ii) төтенше жағдай немесе оның қатері жағдайында алдын алу және жедел ден қою үшін бірлесіп әрекет жасайды.

3. Егер Тарапқа, оның пікірінше, төтенше жағдай немесе төтенше жағдайға әкеп соғуы мүмкін оқиға туралы мәлім болса, онда сол Тарап екінші Тарапты мүмкіндігінше қысқа мерзімде хабардар етеді.

4. Осы баптың мақсаты үшін, Тараптар энергетика саласындағы тиісті мәселелер үшін жауап беретін Қазақстан Республикасының министрі және Еуропалық комиссияның Энергетика мәселелері жөніндегі мүшесі жауапты адамдар болып табылатынына келіседі.

5. Тараптар хабарламаны алған кезде бір-біріне жағдайға берілетін өз бағаларын береді.

6. Кез келген Тарап:

(a) жағдайды жалпы бағалауды тұжырымдау;

(b) төтенше жағдайды жою және төтенше жағдайдың әсерін азайту бойынша ұсынымдар әзірлеу;

(c) қарастырылатын инфрақұрылымның тиісті орындарында, басқалармен қатар, энергия ағындарын мониторингілеу үшін арнайы мониторинг тобын құру мақсатында хабарламаны алған кезден бастап күнтізбелік үш күн ішінде консультациялар өткізуді сұрай алады.

7. Тараптар төтенше жағдай қатерін жою немесе төтенше жағдайды еңсеру мақсатында, егер орынды болса, үшінші елдермен ынтымақтасады.

8. Төтенше жағдай әрекеті жалғасқан жағдайда, кез келген Тарап осы Бөлімнің 14-тарауында (Дауларды реттеу) көзделген арнайы тетікке сәйкес дауларды реттеудің шұғыл рәсімін бастай алады.

9. Хабарламаны алған кезден бастап Тараптар төтенше жағдайды ушықтыруы немесе күшейтуі мүмкін осындай жағдайға орай шаралар қолдана отырып, қандай да бір әрекеттерден тартынады.

10. Тарап осы Келісімге сәйкес дауларды реттеу бойынша рәсімде:

(a) осы бапқа сәйкес екінші Тарап ұстанатын позицияларды немесе екінші Тарап рәсімдер барысында жасаған ұсыныстарды; немесе

(b) осы бапта айтылған төтенше жағдай бойынша шешім қабылдауға, екінші Тараптың ниетін көрсететін кез келген факторға сүйенбейді және дәлелдеме ретінде ұсынбайды.

11. Ынтымақтастық комитеті қажет болған кезде осы бапты қолдану үшін егжей-тегжейлі шаралар әзірлеуі мүмкін.

150-БАП

Ерекшеліктер

1. Осы тарау осы Келісімде көзделген кез келген ерекшеліктерге, алып қоюға, ескертпелерге немесе шектеулерге нұқсан келтірмейді.

2. Осы тарау коммерциялық емес негізде жүзеге асырылатын зерттеу жобаларына, әзірлеу немесе көрмелік жобаларға қолданылмайды.

3. Осы тарауда ешнәрсе де ұлттық қауіпсіздік пен қоғамдық қауіпсіздік мүдделері үшін энергияны тасымалдау және өндіру бойынша тиісті жабдықты қоса алғанда, төтенше жағдайдың алдын алу және оған ден қоюды қоса алғанда, энергетикалық инфрақұрылымды қауіпсіз пайдалануға қажетті шараларды, мұндай шаралар Тараптар арасында ұқсас шарттар немесе сауданы және инвестицияларды жасырын шектеу басым Тараптардың өнімдері, көрсетілетін қызметтерді берушілері немесе инвесторлары арасында еркін немесе жөнсіз кемсітушілік құралы ретінде қолданылмайтындай түрде, кез келген Тараптың белгілеуіне немесе орындауына кедергі келтіретіндей түсіндірілмейді.

10-ТАРАУ

САУДА ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ

151-БАП

Түпмәтін және мақсаттар

1. Тараптар БҰҰ-ның 1992 жылғы Қоршаған орта және даму жөніндегі конференцияның ХХІ ғасырға арналған Күн тәртібін, Халықаралық Еңбек Ұйымының (ХЕҰ) 1998 жылғы Еңбек саласындағы негіз қалаушы қағидаттар мен құқықтар туралы декларациясын,

2002 жылғы Орнықты даму жөніндегі шешімдерді орындаудың Йоханнесбург жоспарын, БҰҰ-ның Экономикалық және Әлеуметтік Кеңесінің 2006 жылы қабылданған Толық және өнімді жұмыспен қамту және барша адамдар үшін лайықты жұмыс мәселелері жөніндегі Министрлік декларациясын, сондай-ақ 2008 жылы қабылданған ХЕҰ-ның әділетті жаһандану мақсатындағы Әлеуметтік әділеттілік туралы декларациясын және БҰҰ-ның Бас Ассамблеясы 2012 жылғы 27 шілдеде «Біз қалайтын болашақ» деген атаумен қабылдаған 66/288 Қарарына енгізілген БҰҰ-ның 2012 жылғы Орнықты даму жөніндегі конференциясының Қорытынды құжатын назарға алады.

2. Тараптар орнықты даму мақсатына ықпал ету үшін өздерінің бүгінгі және болашақ ұрпақтарының игілігі үшін халықаралық сауданың дамуына жәрдемдесу міндеттемесін тағы да растайды. Тараптар осы мақсат өздерінің сауда қарым-қатынастарының әрбір деңгейінде ықпалдасуына және көрсетілуіне ұмтылады.

152-БАП

Қоршаған орта және еңбек саласындағы көпжақты стандарттар мен келісімдер

1. Тараптар халықаралық қоғамдастықтың қоршаған ортаның жаһандық немесе өңірлік проблемаларына жауап ретінде халықаралық реттеудің маңызын және қоршаған орта саласындағы халықаралық келісімдерді таниды.

2. Тараптар толық және өнімді еңбекпен қамтылуды және барлық адамдар үшін лайықты жұмыс барлық елдер үшін орнықты дамудың негізгі элементтері және халықаралық ынтымақтастықтың басым мақсаты болып табылатынын таниды.

3. Осы түпмәтінде Тараптар өздері тараптары болып табылатын табиғатты қорғаудың көпжақты келісімдерін және тиісінше Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттер ратификациялаған ХЕҰ конвенцияларын өздерінің заңнамасында және практикада тиімді имплементациялау міндеттемесін тағы да растайды.

153-БАП

Реттеуге құқық және қорғау деңгейлері

1. Тараптар әрбір Тараптың қоршаған орта мен еңбекті ұлттық қорғаудың өз деңгейлерін белгілеуіне және өздерінің заңдары мен саясатын 152-бапта айтылған халықаралық танылған стандарттар мен келісімдерге сәйкес тиісінше қабылдау немесе өзгерту құқығын таниды. Тараптар қоршаған орта мен еңбекті қорғаудың жоғары деңгейіне ұмтылады.

2. Тараптар ұлттық экологиялық немесе еңбек заңнамасында көзделген қорғау деңгейін әлсірету немесе төмендету арқылы сауданы немесе инвестицияларды көтермелеуді орынсыз деп таниды.

3. Тарап сауданы немесе инвестицияларды көтермелеу мақсатында өзінің экологиялық және еңбек заңнамасынан кері шегінбейді немесе тұрақты немесе қайталанатын әрекет немесе әрекетсіздік арқылы оның тиімді орындалуынан тартынбайды.

154-БАП

Орнықты дамуға жәрдемдесетін сауда және инвестициялар

1. Тараптар экономикалық, әлеуметтік және экологиялық өлшемдердегі орнықты даму мақсатына қол жеткізуде өзінің сауда үлесін кеңейту міндеттемесін тағы да растайды. Тиісінше олар:

(a) экологиялық таза тауарлармен және көрсетілетін қызметтермен, сондай-ақ климат үшін қолайлы өнімдермен және технологиялармен саудаға және инвестицияларға;

(b) әділетті және әдепті сауда немесе эко-таңбалау сияқты орнықтылықты қамтамасыз ету жүйелерін пайдалануға; және

(c) корпоративтік әлеуметтік жауаптылық практикасына жәрдемдесуге келіседі.

2. Тараптар сауда, әлеуметтік мақсаттар және қоршаған орта саласындағы мақсаттар арасындағы келісімділікті және өзара толықтыруды ілгерілету бойынша ақпарат алмасады және өз әрекеттері туралы тәжірибесін бөліседі. Бұдан өзге, Тараптар өздерінің сауда қатынастары тұрғысынан пайда болуы мүмкін орнықты даму мәселелері бойынша, оның ішінде IV Бөлімде (Экономикалық және орнықты даму

саласындағы ынтымақтастық) айтылған тиісті аспектілер бойынша өз ынтымақтастығын және диалогты кеңейтеді.

3. Осы баптың 2-тармағында айтылған диалог пен ынтымақтастық тиісті мүдделі тараптарды, атап айтқанда, әлеуметтік әріптестерді, сондай-ақ 251-бапқа сәйкес белгіленген, азаматтық қоғамның ынтымақтастығы арқылы азаматтық қоғамның басқа да ұйымдарын қамтиды.

4. Ынтымақтастық комитеті мұндай ынтымақтастық пен диалогқа арналған қағидаларды қабылдауы мүмкін.

155-БАП

Дауларды реттеу

Осы Бөлімнің 14-тарауы (Дауларды реттеу) 3-бөлімінің 2-кіші бөлімі осы тарау бойынша дауларға қолданылмайды. Кез келген мұндай дау үшін төрелік комиссия 180 және 182-баптарға сәйкес өзінің түпкілікті баяндамасын жібергеннен кейін, Тараптар баяндаманы назарға ала отырып, орындалуға жататын қолданылатын шараларды талқылайды. Ынтымақтастық комитеті кез келген мұндай шаралардың орындалуын қадағалайды және бұл мәселені шолуды, оның ішінде 154-баптың 3-тармағында айтылған тетік арқылы жүзеге асырады.

11-ТАРАУ

БӘСЕКЕЛЕСТІК

156-БАП

Қағидаттар

Тараптар өздерінің сауда қатынастарында еркін және бұрмаланбаған бәсекелестіктің маңыздылығын мойындайды. Тараптар бәсекелестікке қарсы іскерлік практика мен мемлекеттің араласуы, субсидияларды қоса алғанда, нарықтардың тиісінше жұмыс істеуін бұрмалау үшін әлеуетке ие екенін және сауданы ырықтандыру артықшылықтарын бұзатынын мойындайды.

157-БАП

Монополияға қарсы заңнама мен бірігу жөніндегі заңнама және олардың орындалуы

1. Әрбір Тарап өз аумағында бәсекелестікке қарсы келісімдерге, нарықта басым жағдайға ие кәсіпорындардың келісілген әрекеттеріне және бәсекелестікке қарсы біржақты әрекеттеріне тиімді қарсы әрекет ететін бәсекелестік туралы түпкі заңнаманы күшінде сақтайды, сондай-ақ шоғырландыруларға тиімді бақылауды қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тарап I-тармақта айтылған бәсекелестік туралы заңнаманың тиімді орындалуы үшін жауапты және тиісті түрде осыған жарақталған, функционалды тәуелсіз органдарды қолдайды.

3. Тараптар өздерінің бәсекелестік туралы заңнамасын ашық және кемсітпейтін түрде қолданылу, рәсімдік әділдік қағидаттарын және қаралатын кәсіпорындардың қорғалу құқығын сақтау маңыздылығын мойындайды.

158-БАП

Мемлекеттік монополиялар, мемлекеттік кәсіпорындар және арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берілген кәсіпорындар

1. Осы тарауда ешнәрсе де Тарапқа өз заңнамасына сәйкес мемлекеттік монополияларды немесе мемлекеттік кәсіпорындарды құруға немесе сақтауға немесе кәсіпорындарға арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар беруге кедергі келтірмейді.

2. Экономикалық қызметке тартылған мемлекеттік монополияларға, мемлекеттік кәсіпорындарға және арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берілген кәсіпорындарға қатысты әрбір Тарап мұндай кәсіпорындарға 157-бапта айтылған бәсекелестік туралы заңнаманың қолданылғанын қамтамасыз етеді. Осы тараудың мақсаты үшін экономикалық қызмет нарықта тауарлар мен көрсетілетін қызметтер ұсынудан тұрады. Ол мемлекеттік билікті жүзеге асыру тәртібінде орындалатын қызметті, атап айтқанда, бір немесе бірнеше экономикалық операторлармен коммерциялық емес негізде және бәсекелестік емес шарттарда жүзеге асырылатын қызмет түрлерін қамтымайды.

3. 157-бапта айтылған бәсекелестік туралы заңнаманы қолдану қарастырылатын кәсіпорындарға жүктелген қоғамдық мүдденің белгілі бір міндеттерін орындауға заңды түрде немесе практикада кедергі келтірмейді. Ерекшеліктер шектелген және транспарентті болуға тиіс. Сауда және инвестициялар осы Келісімнің мақсатын бұзатындай дәрежеге дейін қозғалмайды.

159-БАП

Субсидиялар

1. Осы баптың мақсаты үшін «субсидия» кәсіпорындарға тауарларды өндіру үшін немесе көрсетілетін қызметтерді ұсыну үшін берілуіне қарамастан, СӨШ жөніндегі келісімнің 1-бабының шарттарын орындайтын және көрсетілген Келісімнің 2-бабының мағынасы бойынша ерекше болып табылатын шараны білдіреді.

2. Әрбір Тарап субсидиялар саласында транспаренттілікті қамтамасыз етеді. Осы мақсатта әрбір Тарап осы Бөлім қолданыла бастаған күннен бастап әр екі жыл сайын субсидия саясатының мақсатын немесе субсидия мақсатын, ұзақтығын немесе кез келген басқа да мерзімдерін, оның нысанын және мүмкіндігінше, үкімет не мемлекеттік орган берген субсидия мөлшерін немесе бюджетін және оны алушыны қоса алғанда, құқықтық негіз туралы есепті екінші Тарапқа береді. Мұндай есеп, егер тиісті ақпарат қолжетімді веб-сайтта немесе ДСҰ-ның хабарландыру тегіі арқылы жарияланса, берілген болып есептеледі.

3. Егер Тарап екінші Тарап берген субсидияны бірінші Тараптың мүдделеріне жағымсыз түрде әсер етеді деп есептесе, бірінші Тарап осы мәселе бойынша консультация сұрата алады. Сұрау салынатын Тарап мұндай сұрау салуды тиісті түрде қарайды. Консультациялар, атап айтқанда, субсидияның ынталандырушы әсері бар ма және ол үйлесімді ме әрі сұрау салушы Тараптың саудасы мен инвестицияларына ықтимал бұрмалаушы әсерін шектеу үшін қандай да бір шаралар қолданылады ма деген субсидияның мақсатын айқындауға бағытталған.¹

4. Консультацияларға жәрдемдесу мақсатында сұрау салынатын Тарап қарастырылатын субсидия туралы ақпаратты сұрау салуды алған күннен бастап 90 күннен аспайтын уақыт ішінде береді. Егер сұрау салушы Тарап тиісті субсидия туралы ақпаратты алғаннан кейін

¹ Егер субсидияның мөлшері мақсатқа қол жеткізу үшін қажетті мөлшерге дейін шектелетін болса, ол пропорционалды болады.

қарастырылатын субсидия сұрау салушы Тараптың сауда немесе инвестициялық мүдделеріне жағымсыз әсер етеді немесе барабар емес түрде жағымсыз әсер етуі мүмкін деп есептесе, сұрау салынатын Тарап қарастырылатын субсидияның салдарынан туындаған сұрау салушы Тараптың сауда немесе инвестициялық мүдделеріне жағымсыз әсер етуіне қарсы күресу үшін барлық күш-жігерін салады.

5. 3 және 4-тармақтар ДСҰ-ның Ауыл шаруашылығы жөніндегі келісімінің I-қосымшасына енгізілген балық шаруашылығы және тауарлар саудасына байланысты субсидияларға қолданылмайды.

160-БАП

Дауларды реттеу

Осы Бөлімнің 14-тарауының (Дауларды реттеу) ережелері 156-158-баптарға және 159-баптың 3 және 4-тармақтарына қолданылмайды.

161-БАП

ДСҰ-мен қарым-қатынастар

Осы тараудың ережелері Тараптардың ДСҰ келісімі, атап айтқанда, СӨШ жөніндегі келісімі және ДСҰ-ның Дауларды реттеу қағидалары мен рәсімдері туралы уағдаластығы бойынша құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмейді.

162-БАП

Құпиялылық

Осы тарауға сәйкес ақпарат алмасу кезінде Тараптар кәсіби және іскерлік құпияны сақтау туралы талаптармен салынатын шектеулерді назарға алады.

12-ТАРАУ**МЕМЛЕКЕТТІК КӘСІПОРЫНДАР, МЕМЛЕКЕТ БАҚЫЛАЙТЫН
КӘСІПОРЫНДАР ЖӘНЕ АРНАЙЫ НЕМЕСЕ ЭКСКЛЮЗИВТІ
ҚҰҚЫҚТАР НЕМЕСЕ АРТЫҚШЫЛЫҚТАР БЕРІЛГЕН
КӘСІПОРЫНДАР****163-БАП**

Айқындамалар

Осы тараудың мақсаты үшін:

(a) «мемлекеттік кәсіпорын» Тарап орталық немесе жергілікті деңгейде кәсіпорынның акционерлік капиталының немесе кәсіпорын шығарған акцияларға бекітілген дауыстардың 50%-нан астамын иеленетін, коммерциялық қызметке тартылған кез келген кәсіпорынды білдіреді;

(b) «мемлекет бақылайтын кәсіпорын» Тарап орталық немесе жергілікті деңгейде ондағы өзінің қаржылық қатысу құқығына немесе қағидаларға немесе жұмыс істеу практикасына сәйкес немесе кез келген басқа тәсілмен тікелей немесе жанама шешуші ықпал ететін немесе мұндай шешуші ықпалды белгілеуге байланысты ықпал етуге мүмкіндігі бар, коммерциялық қызметке тартылған кез келген кәсіпорынды білдіреді. Тарап тікелей немесе жанама түрде кәсіпорынның әкімшілік, басқарушы немесе басшылық органы мүшелерінің жартысынан астамын тағайындай алатын болса, ол Тараптың шешуші ықпалы болып есептеледі;

(c) «арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берілген кәсіпорын» Тарап орталық немесе жергілікті деңгейде, заңды түрде немесе іс жүзінде, арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берген, коммерциялық қызметке тартылған кез келген мемлекеттік немесе жеке кәсіпорынды білдіреді. Осындай құқықтар немесе артықшылықтар тауарды сатып алу немесе сату немесе көрсетілетін қызмет ұсыну немесе алу үшін дистрибьютор, желілік жеткізуші немесе басқа да делдал ретінде әрекет ету құқығын қамтуы мүмкін. Арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берілген кәсіпорындар коммерциялық қызметке тартылған монополияларды қамтиды;

(d) «монополия» Тараптардың бірінің аумағындағы тиісті нарықта орталық немесе жергілікті деңгейде тауар немесе көрсетілетін қызметті жалғыз жеткізуші немесе сатып алушы ретінде тағайындалған

консорциумды қоса алғанда, коммерциялық қызметке тартылған кәсіпорынды білдіреді, бірақ оған зияткерлік меншікке айрықша құқық берілген кәсіпорын тек осындай құқық берілу себебінен кірмейді;

(е) «арнайы құқықтар» Тарап орталық немесе жергілікті деңгейде осы географиялық аймақта немесе тауар не көрсетілген қызметтер нарығында кәсіпорындардың шектелген саны үшін берген құқықтарды білдіреді, олардың қолданысы кез келген басқа кәсіпорынның сол бір географиялық ауданда елеулі баламалы жағдайларда өзінің қызметін жүзеге асыру мүмкіндігін айтарлықтай шектеуге тиіс. Объективті, пропорционалды және кемсітпейтін өлшемшарттар бойынша тапшы ресурсты бөлу үшін кәсіпорындардың шектеулі санына лицензия немесе рұқсат беру өздігінен арнайы құқық болып табылмайды;

(f) «кемсітпеушіліксіз режим» осы Келісімде көрсетілген, қайсысының жақсы болатынына қарай ұлттық режимді немесе неғұрлым қолайлы режимін білдіреді;

(g) «коммерциялық пайымдауларға сәйкес» өз қызметін халықаралық саудадағы нарықтық экономика қағидаттарына сәйкес жүзеге асыратын жеке кәсіпорынның кәдімгі іскерлік тәжірибесіне сәйкес дегенді білдіреді;

(h) «тағайындау» заңды түрде немесе іс жүзінде монополияны құруды немесе оған рұқсат беруді немесе монополия саласын кеңейтуді білдіреді.

164-БАП

Қолданылу саласы

1. Тараптар 1994 ж. ТСБК XVII бабының 1-3-тармақтарына, 1994 ж. ТСБК XVII бабын түсіндіру туралы уағдаластыққа, сондай-ақ КҚСБК VIII бабының 1, 2 және 5-тармақтарына және осы Келісімге енгізілген және оның бір бөлігі болып табылатын және қолданылатын, Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға кіру туралы хаттамасының Мемлекеттік кәсіпорындар және мемлекет бақылайтын кәсіпорындар, арнайы немесе эксклюзивті артықшылықтар берілген кәсіпорындар туралы тарауына сәйкес өздерінің құқықтары мен міндеттемелерін растайды.

2. Осы тарау 120-баптың мағынасы бойынша Тараптың немесе оны сатып алушы ұйымдардың қамтылатын сатып алуларына қолданылмайды.

3. Осы тарау осы Келісімде қамтылатын бүкіл экономикалық қызметке қолданылады. КҚСБК бойынша Тараптың Ерекше

міндеттемелері тізбесінде санамаланған көрсетілетін қызметтерге 166 және 167-баптардың ережелері қолданылмайды.

165-БАП

1. Осы тарау бойынша Тараптардың құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмей, осы тарауда ешнәрсе де Тараптардың мемлекеттік кәсіпорындарды немесе мемлекет бақылайтын кәсіпорындарды құруына немесе сақтауына немесе монополиялар тағайындауына немесе сақтауына, немесе кәсіпорындарға арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар беруіне кедергі келтірмейді.

2. Егер кәсіпорын осы тараудың қолданылу аясына жататын болса, Тараптар мұндай кәсіпорынды осы Келісімді бұза отырып, әрекет етуді талап етпейді немесе көтермелемейді.

166-БАП

Кемсітпеушілік

Егер 142-бапта немесе КҚСБК бойынша Тараптың Ерекше міндеттемелері тізбесінде немесе I қосымшада белгіленген ұлттық режимге қатысты Тараптың алып қоюларында өзгеше көзделмесе, әрбір Тарап өз аумағында тауар не көрсетілетін қызметті сатып алуды немесе сатуды жүзеге асырған кезде 163-баптың (с) және (d) тармақтарында белгіленген шарттарды қанағаттандыратын кез келген кәсіпорын екінші Тараптың тауарына және/немесе көрсетілетін қызметіне не екінші Тараптың көрсетілетін қызметті берушілеріне кемсітпеушіліксіз режимді ұсынуын қамтамасыз етеді.

167-БАП

Коммерциялық пайымдаулар

Арнайы немесе эксклюзивті құқықтар немесе артықшылықтар берілген, қоғамдық көрсетілетін қызметтер ұсыну бойынша міндеттеме сияқты мақсатты орындауды қоспағанда, немесе мемлекеттік кәсіпорын немесе мемлекет бақылайтын кәсіпорын өзінің қоғамдық белгіленген мақсатын орындаған жағдайда және осы мақсатты немесе міндетті орындау үшін кәсіпорынның қызметі 166-баптың ережелерімен және осы

Бөлімнің 11-тарауымен (Бәсекелестік) үйлескен жағдайда, әрбір Тарап 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кез келген кәсіпорын өзінің тауарларды сатып алу және сатуды жүзеге асыру кезінде, оның ішінде сатып алу немесе сату бағасына, сапасына, қолжетімділігіне, бәсекеге қабілеттілігіне, тасымалдауына және тауарларды сату мен сатып алудың басқа да талаптарына қатысты, сондай-ақ өзінің көрсететін қызметтерді сатып алу немесе ұсынуды жүзеге асыру кезінде, оның ішінде бұл тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер инвесторға немесе екінші Тарап инвесторының инвестициясымен жеткізілген кезде тиісті аумақта коммерциялық пайымдауларға сәйкес әрекет ететінін қамтамасыз етеді.

168-БАП

Баға белгілеу

Әртүрлі нарықтарда немесе сол нарықта әртүрлі бағаларды белгілеу, егер мұндай айырмашылық сұраныс пен ұсыныс шарттары сияқты қалыпты коммерциялық пайымдауларға негізделсе, 166 және 167-баптарға өздігінен қайшы келмейді.

169-БАП

Корпоративтік басқару

1. Тараптар 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кәсіпорындар 2005 жылғы ЭЫДҰ-ның Мемлекеттік кәсіпорындарды корпоративтік басқару жөніндегі басшылық қағидаттарына сәйкес транспаренттілік пен корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын сақтауын қамтамасыз етеді. 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кәсіпорындардағы корпоративтік басқару саясатын одан әрі дамыту осы Басшылық қағидаттарына сәйкес жүргізіледі.

2. Әрбір Тарап 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кәсіпорындарды реттеу үшін кез келген жауапты реттеуші орган заңдық дербес және 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кез келген кәсіпорындардан функционалдық тәуелсіз болып табылуын және оған есепті болмауын қамтамасыз етеді.

3. Әрбір Тарап мемлекеттік басқарудың орталық немесе жергілікті деңгейлерінде болсын барлық деңгейлерде, оның ішінде 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кәсіпорындарда заңдар мен заңға

тәуелді актілердің рет-ретімен және кемсітпеушіліксіз негізде орындалуын қамтамасыз етеді. Ерекшеліктер шектеулі және транспарентті болып табылады.

170-БАП

Ақпаратпен алмасу

1. Осы Келісім бойынша өз мүдделеріне екінші Тараптың 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кәсіпорнының немесе кәсіпорындарының әрекеттерімен нұқсан келтіріліп жатыр деп пайымдауға негіздемелері бар Тарап екінші Тараптан осы Келісімнің ережелерін орындауға байланысты өз кәсіпорнының әрекеттері туралы ақпараттың берілуін талап ете алады. Мұндай ақпарат ұйымдастырушылық, корпоративтік және қаржылық ақпаратты қамтуы мүмкін.

2. Әрбір Тарап екінші Тараптың сұрау салуы бойынша 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген, сұрау салынатын Тараптың заңнамасындағы анықтамаға сәйкес шағын және орта кәсіпорындарға жатпайтын нақты кәсіпорындар туралы ақпаратты береді. Мұндай ақпарат туралы сұрау салуларда кәсіпорындар, тауарлар немесе көрсетілетін қызметтер және тиісті нарықтар көрсетіледі және кәсіпорынның Тараптар арасындағы саудаға немесе инвестицияларға кедергі келтіретін практикаға тартылғаны туралы мәліметтер қамтылады.

3. Әрбір Тарап екінші Тараптың сұрау салуы бойынша 163-баптың (a)-(d) тармақтарында көрсетілген кез келген кәсіпорынға сұрау салынатын Тараптың аумағында қолданылатын ең қолайлы режимді қоса алғанда, ерекшеліктер, сәйкес келмейтін шаралар, иммунитеттер және кез келген басқа да шаралар туралы ақпаратты береді.

4. 1-3-тармақтар кез келген Тараптан заңнаманың қолданылуына кедергі келтіруі немесе қоғамдық мүдделерге өзге түрде қайшы келуі мүмкін немесе нақты кәсіпорындардың заңды коммерциялық мүдделеріне нұқсан келтіруі мүмкін құпия ақпаратты ашуды талап етпейді.

13-ТАРАУ**ТРАНСПАРЕНТТІЛІК****171-БАП**

1. Әрбір Тарап осы Бөлімге қатысы бар немесе әсер ететін жалпы қолданылатын кез келген өз шаралары немесе халықаралық келісімдер бойынша нақты ақпаратқа қатысты екінші Тараптың барлық сұрау салуларына дереу жауап береді. Әрбір Тарап екінші Тараптың мүдделі тұлғаларына барлық осындай мәселелер жөнінде нақты ақпаратты сұрау салу бойынша беру үшін бір немесе бірнеше ақпараттық орталықтарды құрады.¹ Тараптар осы Бөлім қолданыла бастаған күннен бастап үш ай ішінде бір-бірін ақпараттық орталықтар туралы хабардар етеді. Ақпараттық орталықтардың заңдар мен нормативтік актілердің депозитарийі болуы міндетті емес.

2. Осы Бөлімде реттелетін кез келген мәселеге қатысы бар немесе оларға әсер ететін Тараптардың жалпы қолданылатын барлық заңдары, заңға тәуелді актілері, жарлықтары, шешімдері және әкімшілік қағидалары 1994 ж. ТСБК Х бабының, КҚСБК III бабы мен ЗМҚСА Келісімі 63-бабының талаптарын қоса алғанда, ДСҰ келісімінің қолданылатын талаптарына сәйкес болуы үшін дереу жарияланады. Тараптар осындай шараларды қамтитын жарияланатын ресурстарды, оның ішінде веб-сайттарды жүйелі түрде жаңартады және оларды мүдделі тұлғалар үшін қолжетімді етеді. Мұндай шаралар олардың қолданыс мерзімі ішінде және өздерінің қолданысын тоқтатқаннан кейін де ақылға қонымды кезең ішінде қолжетімді болады.

3. Тараптар осы Бөлімде реттелетін кез келген мәселеге қатысы бар немесе оларға әсер ететін жалпы қолданылатын барлық заңдарды, заңға тәуелді актілерді, жарлықтарды, шешімдерді және әкімшілік қағидаларды олар қабылданғанға дейін жариялайды. Олар тиісті шара келісілгенге немесе құзыретті органға оны қабылдау үшін берілгенге дейін жауапты органдардың түсіндірмелер ұсынуы үшін мүдделі тараптарға ақылға қонымды кезеңді, әдетте, кемінде күнтізбелік 30 күн уақыт береді. Түсіндірмелер үшін кезең ішінде алынған кез келген түсіндірмелер назарға алынады.

¹ КҚСБК-ге сәйкес белгіленген ақпараттық орталық Қазақстан Республикасының ақпараттық орталығы болып табылады.

4. Тараптардың осы Бөлімде реттелетін кез келген мәселеге қатысы бар немесе оларға әсер ететін жалпы қолданылатын бірде бір заңы, нормативтік құқықтық актісі, жарлығы, шешімі немесе әкімшілік қағидасы жарияланғанға дейін қолданысқа енгізілмейді.

5. Осы Келісімде ешнәрсе де Тараптан ашылуы заңнаманың қолданылуына кедергі келтіруі немесе өзге түрде қоғамдық мүдделерге қайшы келуі мүмкін немесе жекелеген мемлекеттік немесе жеке кәсіпорындардың заңды коммерциялық мүдделеріне нұқсан келтіруі мүмкін құпия ақпаратты беруді талап етпейді.

6. 55-бап осы тарауға қатысты қолданылады.

14-ТАРАУ

ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ

1-БӨЛІМ

МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

172-БАП

Мақсаты

Осы тараудың мақсаты мүмкіндігіне қарай өзара келісілген шешім қабылдау үшін осы Келісімді түсіндіруге және қолдануға қатысты Тараптар арасындағы кез келген дауды болдырмау және реттеу бойынша тиімді әрі пәрменді тетік құру болып табылады.

173-БАП

Қолданылу саласы

Осы тарау, егер өзгеше көзделмесе, осы Бөлімді түсіндіруге және қолдануға қатысты кез келген дауға қатысты қолданылады.

2-БӨЛІМ

КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР ЖӘНЕ МЕДИАЦИЯ

174-БАП

Консультациялар

1. Тараптар 173-бапта айтылған кез келген дауды өзара келісілген шешімге қол жеткізу мақсатында адал консультациялар жасау арқылы шешуге ұмтылады.

2. Тарап қаралатын шара мен 173-бапта айтылған қолданылуы мүмкін деп есептейтін ережелерді көрсете отырып, екінші Тарапқа жазбаша сұрау салу арқылы консультациялар сұратады, көшірмесі Ынтымақтастық комитетіне жіберіледі.

3. Егер осы Келісімде өзгеше көзделмесе немесе Тараптар арасында келісілмесе, сұрау жасалған Тарап консультациялар туралы сұрау салуға оны алған күннен бастап он күн ішінде жауап береді.

4. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, консультациялар сұрау салу алынған күннен бастап 30 күн ішінде, сұрау жасалған Тараптың аумағында өткізіледі. Егер Тараптың екеуі де консультацияларды жалғастыруға келіспесе, консультациялар сұрау салу алынған күннен бастап 30 күн ішінде аяқталды деп есептеледі. Консультациялар және, атап айтқанда, консультация барысында Тараптар алған барлық ашылған ақпарат пен ұстанымдар құпия болып табылады және бұдан әрі болатын кез келген талқылауларда кез келген Тараптың құқықтарына нұқсан келтірмейді.

5. Егер Тараптың екеуі де консультацияларды жалғастыруға келіспесе, жедел сипаттағы мәселелер бойынша консультациялар сұрау салынатын Тарап сұрау салу алған күннен бастап 15 күн ішінде аяқталды деп есептеледі.

6. Егер сұрау салу жасалған Тарап, консультациялар өткізу туралы сұрау салуға, оны алған күннен бастап он күн ішінде жауап бермесе немесе, егер консультациялар осы баптың 3 немесе 4-тармағында белгіленген мерзімде өткізілмесе, немесе егер Тараптар консультациялар өткізбеуге келіссе, немесе, егер консультациялар аяқталса және өзара келісілген шешімге қол жеткізілмесе, онда консультацияларға сұрау салған Тарап 176-бапқа жүгіне алады.

7. Консультациялар барысында әрбір Тарап, қаралатын шара осы Келісімнің қолданысы мен қолданылуына қалай әсер ете алатынын толық зерделеу мүмкіндігін беру үшін, жеткілікті нақты ақпаратты береді.

8. Егер Тараптар өзге туралы келіспесе, 138-баптың (h) тармағында айқындалған төтенше жағдайларға қатысты консультациялар туралы сұрау салуды алған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде консультациялар аяқталды деп есептеледі.

175-БАП

Медиация

VII қосымшаға сәйкес кез келген Тарап екінші Тараптан Тараптар арасындағы саудаға немесе инвестицияларға жағымсыз әсер ететін кез келген шараға қатысты медиация рәсімін бастауды сұрай алады.

3-БӨЛІМ

ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ РӘСІМДЕРІ

1-КІШІ БӨЛІМ

ТӨРЕЛІК РӘСІМ

176-БАП

Төрелік рәсімге бастама жасау

1. Егер Тараптар 174-бапта көзделген консультацияларға жүгіну арқылы дауды шеше алмаса, консультацияларды сұратқан Тарап, осы бапқа сәйкес төрелік комиссияны құру туралы сұрата алады.

2. Төрелік комиссияны құру туралы сұрау салу екінші Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне жазбаша нысанда сұрау салу арқылы жасалады. Шағым берген Тарап, өзінің сұрау салуында қаралатын шараны айқындайды және шағым жасау үшін жеткілікті анық құқықтық негізді баяндау үшін осындай шара 173-бапта айтылған ережелерді қалай бұзатынын негіздейді.

177-БАП

Төрелік комиссияның құрылуы

1. Төрелік комиссия үш төрешіден тұрады.
2. Өзіне қарсы шағым берілген Тарапқа төрелік комиссияның құрылуы туралы жазбаша сұрау салуды жеткізген күннен бастап он күн ішінде Тараптар төрелік комиссияның құрамы туралы келісімге қол жеткізу мақсатында консультациялар өткізеді.
3. Егер Тараптар осы баптың 2-тармағында белгіленген мерзімде төрелік комиссияның құрамы туралы уағдаласа алмаған жағдайда, әрбір Тарап осы баптың 2-тармағында белгіленген мерзімнің өтіп кеткен күннен бастап 5 күн ішінде, осы Тараптың 196-бапқа сәйкес жасалған тізімде бар осы Тараптың кіші тізімінен төреші тағайындай алады. Егер кез келген Тарап төрешіні тағайындамаса, онда төрешіні екінші Тараптың өтініші бойынша Ынтымақтастық комитетінің төрағасы немесе оның өкілі, 196-бапқа сәйкес белгіленген тізімде бар сол Тараптың кіші тізімінен жеребе бойынша тандайды.
4. Егер Тараптар осы баптың 2-тармағында белгіленген мерзімде төрелік комиссияның төрағасына қатысты келісімге қол жеткізбесе, кез келген Тараптың өтініші бойынша Ынтымақтастық комитетінің төрағасы немесе оның өкілі 196-бапқа сәйкес белгіленген тізімде бар төрағалардың кіші тізімінен төрелік комиссияның төрағасын жеребе бойынша тандайды.
5. Ынтымақтастық комитетінің төрағасы немесе оның өкілі 3 немесе 4-тармақта аталған кез келген Тарап сұрау салған күннен бастап бес күн ішінде төрешілерді тандайды.
6. V қосымшада белгіленген Рәсім қағидаларына сәйкес барлық таңдалған үш төреші өз тағайындауларын қабылдауының соңғы күні төрелік комиссияның құрылған күні болып табылады.
7. Егер 196-бапта көзделген кез келген тізімдерден осы баптың 3 немесе 4-тармағына сәйкес жасалған сұрау салынған кезінде есімдер анықталмаса немесе жеткілікті санын қамтымаса, төрешілер Тараптың бірі немесе екеуі ресми ұсынған адамдардың ішінен жеребе бойынша таңдалады.
8. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, 138-баптың (h)-тармағында Тараптар арасында айқындалған төтенше жағдайларға қатысты дауға, осы баптың 2-тармағына жүгінбей осы баптың 3-тармағының екінші сөйлемі және 4-тармағы қолданылады және осы баптың 5-тармағындағы мерзім екі күнді құрайды.

178-БАП**Жеделдік туралы алдын ала қаулы**

Егер Тарап сұрау салу жасаса, төрелік комиссия ол құрылғанынан кейін 10 күн ішінде, өзі аталған істі жедел деп санайтын мәселе бойынша алдын ала қаулыны ұсынады.

179-БАП**Энергетика саласындағы жедел даулар үшін татуластыру рәсімдері**

1. 138-баптың (h)-тармағында айқындалған төтенше жағдайларға қатысты дауда кез келген Тарап төрелік комиссияға сұрау салу жіберу арқылы комиссия төрағасын дауға қатысты кез келген мәселе бойынша татуластырушы ретінде болуына сұрау сала алады.

2. Татуластырушы даудың келісіліп шешілуіне қол жеткізуге ұмтылады немесе осындай шешімге қол жеткізу үшін рәсімді келісуге ұмтылады. Егер өзін тағайындаған күннен бастап 15 күн ішінде татуластырушы осындай шешімді қамтамасыз ете алмаса, ол дауды шешу немесе осындай шешімге қол жеткізу үшін рәсімі бойынша ұсынымды шығарады және дау шешілгенге дейін көрсетілетін күннен бастап сақталуы тиіс мерзімдер мен шарттарды айқындайды.

3. Тараптар және олардың бақылауындағы немесе юрисдикциясындағы кәсіпорындар татуластырушының шешімінен кейін немесе дау шешілгенге дейін олардың қайсысы бұрын болатынына байланысты үш ай ішінде 2-тармаққа сәйкес жасалған мерзімдер мен шарттар туралы ұсынымдарды сақтайды.

4. Татуластырушы VI қосымшада белгіленген Төрелік комиссия мүшелері мен медиаторлардың мінез-құлық кодексін (Мінез-құлық кодексі) сақтайды.

180-БАП**Төрелік комиссияның баяндамалары**

1. Төрелік комиссия Тараптарға тиісті ережелердің белгіленген фактілерін, қолданылуын және өзі жасайтын кез келген қорытындылар мен

ұсынымдардың негізгі негіздемелерін қамтитын, аралық баяндама жолдайды.

2. Кез келген Тарап аралық баяндаманың нақты аспектілерін қарастыру үшін, оны алғаннан кейін 14 күн ішінде төрелік комиссияға жазбаша өтініш бере алады.

3. Тараптардың аралық баяндама бойынша кез келген жазбаша түсіндірмелерін қарағаннан кейін, төрелік комиссия өзінің аралық баяндамасын өзгерте алады және өзі орынды деп санайтын кез келген қосымша сараптамадан өткізе алады.

4. Төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасы 173-бапта көрсетілген тиісті ережелердің белгіленген фактілерін, қолданылуын және өзі жасайтын кез келген қорытындылар мен ұсынымдардың негізгі негіздемелерін қамтиды. Түпкілікті баяндама аралық шолу кезеңінде ұсынылған дәлелдердің жеткілікті талқылауын қамтиды және Тараптардың сұрақтары мен ескертулеріне нақты жауап береді.

181-БАП

Төрелік комиссияның аралық баяндамасы

1. Төрелік комиссия аралық баяндамасын төрелік комиссия құрылған күннен кейін 90 күннен кешіктірмей Тараптарға жібереді. Егер төрелік комиссия соңғы мерзім сақталмайды деп есептесе, төрелік комиссияның төрағасы кешіктіру себебін және төрелік комиссия өзінің аралық баяндамасын жіберуді жоспарлаған күнін көрсете отырып, Тараптарға және Ынтымақтастық комитетіне жазбаша нысанда хабарлайды. Ешқандай жағдайда аралық баяндаманың жіберілуі төрелік комиссия құрылған күннен кейін 120 күннен кешіктірілмей жіберіледі.

2. Шұғыл жағдайларда төрелік комиссия аралық баяндамасын 45 күн ішінде және кез келген жағдайда төрелік комиссия құрылған күннен кейін 60 күннен кешіктірмей жіберу үшін бар күш-жігерін салады. Кез келген Тарап 180-баптың 2-тармағына сәйкес аралық баяндама ұсынылған кезден бастап 7 күн ішінде аралық баяндаманың нақты аспектілерін қарастыру үшін төрелік комиссияға жазбаша сұрау салу жібере алады.

3. 138-баптың (h)-тармағында Тараптар арасында айқындалған төтенше жағдайларға байланысты дауға қатысты аралық баяндама төрелік комиссия құрылған күннен кейін 20 күн ішінде жіберіледі және 180-баптың 2-тармағына сәйкес кез келген сұрау салу аралық баяндама

ұсынылған кезден бастап 5 күн ішінде жіберіледі. Төрелік комиссия аралық баяндаманы ұсынбау шешімін де қабылдай алады.

182-БАП

Төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасы

1. Төрелік комиссия өзінің түпкілікті баяндамасын Тараптар мен Ынтымақтастық комитетіне төрелік комиссия құрылған күннен бастап 120 күн ішінде жібереді. Егер төрелік комиссия соңғы мерзім сақталмайды деп есептесе, төрелік комиссияның төрағасы кешіктіру себебін және төрелік комиссия өзінің түпкілікті баяндамасын жіберуді жоспарлаған күнін көрсете отырып, Тараптарға және Ынтымақтастық комитетіне жазбаша нысанда хабарлайды. Ешқандай жағдайда түпкілікті баяндаманың жіберілуі төрелік комиссия құрылған күннен кейін 150 күннен кешіктірілмейді.

2. Шұғыл жағдайларда төрелік комиссия өзінің баяндамасын төрелік комиссия құрылған күннен кейін 60 күн ішінде жіберу үшін бар күш-жігерін салады. Ешқандай жағдайда түпкілікті баяндаманың жіберілуі төрелік комиссия құрылған күннен кейін 75 күннен кешіктірілмейді.

3. 138-баптың (h)-тармағында айқындалған Тараптар арасында төтенше жағдайларға байланысты дауға қатысты төрелік комиссия өзінің түпкілікті баяндамасын төрелік комиссия құрылған күннен бастап 40 күн ішінде жібереді.

2-КІШІ БӨЛІМ

САҚТАУ

183-БАП

Төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау

Өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын дереу және адал сақтау үшін қажетті шараларды қолданады.

184-БАП**Сақтау үшін ақылға қонымды уақыт кезеңі**

1. Егер дереу сақтау мүмкін болмаса, Тараптар түпкілікті баяндаманы сақтау үшін уақыт кезеңі туралы уағдаласуға ұмтылады. Бұл жағдайда өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын алғаннан кейін 30 күннен кешіктірмей, шағым берген Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне сақтау үшін талап етілетін уақыт («ақылға қонымды уақыт кезеңі») туралы хабарлама жібереді.

2. Егер Тараптар арасында ақылға қонымды уақыт кезеңінің ұзақтығы туралы келіспеушіліктер болса, шағым берген Тарап осы баптың 1-тармағында аталған хабарламаны алған кезден бастап 20 күн ішінде, бастапқыда 177-бапқа сәйкес құрылған төрелік комиссия («бастапқы төрелік комиссия») ақылға қонымды уақыт кезеңінің ұзақтығын анықтағаны туралы жазбаша сұрау салу жібере алады. Осындай сұрау салу бір мезгілде екінші Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне жіберіледі. Төрелік комиссия өз баяндамасын Тараптарға және Ынтымақтастық комитетіне сұрау салуды алған күннен бастап 20 күн ішінде жібереді.

3. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап шағым берген Тарапты төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау барысы туралы жазбаша хабардар етеді. Мұндай хабарлама ақылға қонымды уақыт кезеңі өткенге дейін кем дегенде бір ай бұрын жазбаша нысанда ұсынылады.

4. Ақылға қонымды уақыт кезеңі Тараптардың өзара келісуі бойынша ұзартылуы мүмкін.

185-БАП**Төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау үшін қабылданған кез келген шараға шолу**

1. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап шағым берген Тарапты және Ынтымақтастық комитетін төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау үшін қабылданған кез келген шара туралы хабардар етеді. Мұндай хабарлама ақылға қонымды уақыт кезеңі аяқталғанға дейін жіберіледі.

2. Егер осы баптың 1-тармағына сәйкес хабарланған кез келген шараның болуына немесе 173-бапта көрсетілген ережелерге сәйкестігіне қатысты Тараптар арасында келіспеушіліктер болған жағдайда, шағым

берген Тарап бастапқы төрелік комиссияға аталған мәселе бойынша шешім шығару туралы жазбаша сұрау салу жібере алады. Мұндай сұрау салу нақты шараны айқындайды және мұндай шара шағым жасау үшін жеткілікті дәрежеде құқықтық негіз бола алатын 173-бапта көрсетілген ережелерге қалайша сәйкес келмейтінін түсіндіреді. Төрелік комиссия сұрау салуды алған күннен бастап 45 күн ішінде өз баяндамасын Тараптарға және Ынтымақтастық комитетіне жібереді.

186-БАП

Сақтамаған жағдайда құқықтық қорғаудың уақытша құралдары

1. Егер өзіне қарсы шағым берілген Тарап ақылға қонымды уақыт кезеңі аяқталғанға дейін төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау үшін қолданылған кез келген шаралар туралы хабарламаса немесе егер төрелік комиссия сақтау үшін қолданылған шара жоқ немесе 185-баптың 1-тармағына сәйкес хабарланған шара 173-баптың ережелеріне сай Тараптың міндеттемелеріне сәйкес келмейді деп шешсе, онда өзіне қарсы шағым берілген Тарап, егер бұл туралы шағым берген Тарап сұрау салса және осы Тараппен консультациялардан кейін өтемақы туралы ұсыныс береді.

2. Егер шағым берген Тарап осы баптың 1-тармағына сәйкес өтемақы сұрамауды шешсе немесе осындай сұрау салу ұсынған жағдайда, ақылға қонымды уақыт кезеңі аяқталған күннен бастап немесе төрелік комиссияның баяндамасы 185-баптың 2-тармағына сәйкес ұсынылған күннен бастап 30 күн ішінде өтемақыға қатысты келісімге қол жеткізілмесе, шағым берген Тарап екінші Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне хабарлағаннан кейін бұзушылықтан туындаған пайданы жоюға немесе қысқартуға¹ барабар деңгейде тиісті шаралар қолдануға құқылы. Хабарламада осындай шаралар көрсетіледі. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап осы баптың 3-тармағы бойынша төрелік жолмен талқылауды сұратпаса, шағым берген Тарап шарларды өзіне қарсы шағым берілген Тарап хабарламаны алған күннен бастап он күндік мерзім өткеннен кейін кез келген уақытта қолдана алады.

3. Егер өзіне қарсы шағым берілген Тарап тиісті шараларды 173-бапта көрсетілген ережелер бойынша осы Тараптың міндеттемелерді

¹ «Пайданы жою немесе қысқарту» ДСҰ-ның Дауларды реттеудің қағидалары мен рәсімдері туралы уағдаластығына сәйкес «пайданы жою немесе қысқарту» ретінде түсіндіріледі.

бұзушылықтан туындаған пайданы жоюға немесе қысқартуға барабар деңгейде емес деп есептесе, өзіне қарсы шағым берілген Тарап бастапқы төрелік комиссияға аталған мәселе бойынша шешім шығару туралы жазбаша нысанда сұрау салу жібере алады. Мұндай сұрау салу туралы шағым берген Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне осы баптың 2-тармағында көрсетілген он күндік мерзім аяқталғанға дейін хабарланады. Бастапқы төрелік комиссия сұру салу жеткізілген күннен бастап 30 күн ішінде шағым берген Тарап хабарлаған шаралар туралы баяндамасын Тараптар мен Ынтымақтастық комитетіне жібереді. Шағым берген Тарап хабарланған шараларды бастапқы төрелік комиссия өз баяндамасын ұсынғанға дейін қолданысқа енгізбейді. Баяндама ұсынылғаннан кейін қолданысқа енгізілген мұндай шаралар төрелік комиссияның баяндамасына сәйкес келеді.

4. Шағым берген Тарап қолданысқа енгізілген шаралар және осы бапта көзделген өтемақы уақытша болып табылады және:

(a) Тараптар 191-бапқа сәйкес өзара келісілген шешімге қол жеткізгеннен кейін; немесе

(b) Тараптар 185-баптың 1-тармағына сәйкес хабарланған шара өзіне қарсы шағым берілген Тарапты 173-бапта көрсетілген ережелерге сәйкес келтіретіні туралы уағдаласқаннан кейін; немесе

(c) 185-баптың 2-тармағы бойынша төрелік комиссия 173-бапта көрсетілген ережелерге сәйкес келмейтінін анықталған кез келген шара осы ережелерге сәйкес келтіру үшін кері қайтарылғаннан немесе өзгертілгеннен кейін қолданылмайды.

187-БАП

Сақталмауы кезінде құқықтық қорғаудың уақытша құралдары қолданылғаннан кейін сақтау үшін қабылданған кез келген шараларға шолу

1. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап шағым берген Тарап 186-бапқа сәйкес мән-жайларға байланысты өтемақыны қолданғаннан немесе тиісті шараларды қабылдағаннан кейін төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтау мақсатында өзі қолданылған шаралар туралы шағым берген Тарапты және Ынтымақтастық комитетін хабардар етеді. Осы баптың 2-тармағында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, шағым берген Тарап хабарламаны алғап кезден бастап 30 күн ішінде шараны тоқтатады. Өтемақы қолданылған жағдайларда және осы баптың 2-тармағында

көрсетілген жағдайларды қоспағанда, өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын орындағаны туралы хабарламаны алған кезден бастап 30 күн ішінде мұндай өтемақының қолданылуын тоқтата алады.

2. Егер Тараптар өзіне қарсы шағым берілген Тараптың осы баптың 1-тармағына сәйкес хабарламаны алған күннен бастап 30 күн ішінде төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын орындағаны-орындамағанына қатысты келісімге келмесе, шағым берген Тарап бастапқы төрелік комиссияға аталған мәселе бойынша шешім шығару туралы жазбаша нысанда сұрау салу жібереді. Мұндай сұрау салу бір мезгілде екінші Тарапқа және Ынтымақтастық комитетіне жіберіледі. Төрелік комиссия сұрау салуды алған күннен бастап 45 күн ішінде баяндаманы Тараптарға және Ынтымақтастық комитетіне жібереді. Егер төрелік комиссия өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын орындады деп шешсе, шағым берген Тарап 186-бапқа сәйкес қолданылған тиісті шараны тоқтатады немесе шағым берген Тарап жағдайға байланысты өтемақыны тоқтатады. Егер төрелік комиссия өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын толық орындамады деп шешсе, өтемақы немесе 186-бапқа сәйкес қабылданған тиісті шара төрелік комиссияның баяндамасы шегінде бейімделінеді.

188-БАП

Энергетика саласындағы жедел даулардағы құқықтық қорғау құралдары

1. 138-баптың (h) тармағында Тараптар арасындағы айқындалған төтенше жағдайларға байланысты дауға қатысты осы бап қолданылады.

2. 184, 185 және 186-баптардан ауытқу тәртібінде, шағым берген Тарап төрелік комиссияның түпкілікті баяндамасын сақтауға шамасы келмеген Тараптан туындаған пайданы жоюға немесе қысқартуға тең деңгейдегі тиісті шараларды ол шыққан күннен бастап 15 күн ішінде қолдана алады. Мұндай шаралар күшіне дереу енуі мүмкін. Мұндай шаралар өзіне қарсы шағым берілген Тарап төрелік комиссияның баяндамасын орындағанға дейін қолданылуы мүмкін.

3. Егер өзіне қарсы шағым берілген Тарап сақтамаудың болуына немесе шағым берген Тараптың қолданысқа енгізген шараларының пропорционалдығын немесе сақталмауын дауласса, ол 186-баптың 3-тармағына және 187-бабына сәйкес, жедел қаралуға тиіс талқылауға

бастамашылық ете алады. Шағым берген Тарап төрелік комиссия аталған мәселе бойынша шешім шығарғаннан кейін шараны жоюы немесе реттеуі тиіс және шараларды төрелік талқылауға дейін сақтай алады.

3-КІШІ БӨЛІМ

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

189-БАП

Төрешілерді ауыстыру

Егер осы тарау бойынша төрелік талқылауға бастапқы төрелік комиссия немесе оның кейбір мүшелері қатыса алмаса, қатысудан бас тартса немесе олар VI қосымшада белгіленген Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейтіндіктен ауыстырылуы тиіс болса, 177-бапта белгіленген рәсім қолданылады. Баяндаманы ұсыну мерзімі жаңа төрешіні тағайындау үшін қажетті, бірақ 20 күннен аспайтын уақытқа ұзартылуы мүмкін.

190-БАП

Төрелік рәсімдерін және сақтау рәсімдерін тоқтата тұру және тоқтату

Төрелік комиссия екі Тараптың сұрау салуы бойынша кез келген уақытта Тараптармен келісілген, жалғаспалы 12 айдан аспайтын кезеңге өз жұмысын тоқтата тұрады. Төрелік комиссия осы кезеңнің соңына дейін екі Тараптың жазбаша нысанда сұрау салуы бойынша немесе осы кезеңнің соңында кез келген Тараптың жазбаша нысанда сұрау салуы бойынша өз жұмысын қайта бастайды. Сұрау салушы Тарап бұл жөнінде тиісінше Ынтымақтастық комитетінің төрағасын және екінші Тарапты хабардар етеді. Егер Тарап келісілген кезең аяқталғаннан кейін төрелік комиссия жұмысының қайта басталуын сұрамаса, талқылау тоқтатылады. Төрелік комиссия жұмысын тоқтата тұру және тоқтату 197-бап ескеріле отырып, басқа талқылаулар шеңберінде кез келген Тараптың құқықтарына нұқсан келтірілмейді.

191-БАП

Өзара келісілген шешім

Тараптар осы тарауға сәйкес кез келген уақытта дау бойынша өзара келісілген шешімге қол жеткізулері мүмкін. Олар бірлесіп Ынтымақтастық комитеті мен төрелік комиссияның төрағасын, қолданылуына қарай, кез келген осындай шешім туралы хабардар етеді. Егер тиісті ішкі рәсімдерге сәйкес шешім кез келген Тараптың мақұлдауын талап етсе, хабарламада аталған талапқа сілтеме жасалады және дауларды реттеу рәсімі тоқтатыла тұрады. Егер мұндай мақұлдау талап етілмесе немесе егер кез келген осындай ішкі рәсімдердің аяқталғаны туралы хабарлама жасалса, дауларды реттеу рәсімі тоқтатылады.

192-БАП

Рәсімдер қағидалары

1. Осы тарау бойынша дауларды реттеу рәсімдері V қосымшада белгіленген Рәсім қағидаларымен және VI қосымшада белгіленген Мінез-құлық кодексімен реттеледі.

2. Егер V қосымшада белгіленген Рәсім қағидаларында өзгеше көзделмесе, төрелік комиссияның кез келген тыңдауы жұртшылық үшін ашық болады.

193-БАП

Ақпарат және техникалық консультациялар

Төрелік комиссия Тараптардың сұрау салуы бойынша немесе өзінің жеке бастамасы бойынша, дауға қатысатын Тараптарды қоса алғанда, кез келген көздерден төрелік комиссияның талқылауы үшін қажет деп санайтын кез келген ақпаратты сұрата алады. Төрелік комиссия, егер өзі қажетті деп есептесе, сарапшылардың пікірін сұрауға да құқығы бар. Осындай сарапшыларды таңдау алдында төрелік комиссия Тараптармен кеңесе алады. Жеке тұлғалар немесе Тараптардың аумағында құрылған заңды тұлғалар V қосымшада белгіленген Рәсім қағидаларына сәйкес төрелік комиссияға дауға қатыспайтын *amicus curiae* тұлғаның ақпаратын

алады. Осы бапқа сәйкес алынған кез келген ақпарат әрбір Тарап үшін ашылады және оған түсіндірмелер беру үшін ұсынылады.

194-БАП

Түсіндіру қағидалары

Кез келген төрелік комиссия 173-бапта көрсетілген ережелерді халықаралық жария құқықты түсіндірудің, оның ішінде 1969 жылғы Халықаралық шарттардың құқығы туралы Вена конвенциясымен кодификацияланған кәдімгі қағидаларына сәйкес түсіндіреді. Төрелік комиссия ДСҰ-ның дауларды реттеу жөніндегі органы (бұдан әрі ДРО деп аталатын) қабылдаған, ДСҰ комиссияларының және Апелляциялық органның тиісті түсіндірмелерін де ескереді. Төрелік комиссияның баяндамалары осы Келісім бойынша Тараптардың құқықтары мен міндеттемелерін толықтыра немесе қысқарта алмайды.

195-БАП

Төрелік комиссияның шешімдері мен баяндамалары

1. Төрелік комиссиядағы талқылаулар құпия болып табылады. Төрелік комиссия кез келген шешімдерді консенсус негізінде қабылдау үшін барлық күш-жігерін салады. Алайда, егер шешімге консенсус негізінде қол жеткізілмесе, мәселе көпшілік дауыспен шешіледі. Ешбір жағдайда төрешілердің ерекше пікірлері ашылмайды.

2. Төрелік комиссияның баяндамалары Тараптардың қатысуынсыз жасалады. Төрелік комиссияның баяндамалары 173-бапта айтылған тиісті ережелердің қолданылуының белгіленген фактілерін және өзі жасайтын кез келген тұжырымдар мен қорытындылардың негізгі негіздемесін қамтиды.

3. Төрелік комиссияның баяндамаларын Тараптар сөзсіз қабылдайды. Олар жеке немесе заңды тұлғалар үшін қандай да бір құқықтар немесе міндеттемелер тудырмайды.

4. Тараптар төрелік комиссияның шешімдерін, V қосымшада белгіленген Рәсім қағидаларында көзделгеніндей құпия ақпарат қорғалған жағдайда, жариялайды.

4-БӨЛІМ

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

196-БАП

Төрешілердің тізімдері

1. Ынтымақтастық комитеті Тараптар жасаған ұсыныстардың негізінде, осы Келісім күшіне енгеннен кейін алты айдан кешіктірмей, төреші болуына ниеті бар және бола алатын, кем дегенде 15 адамның тізімін жасайды. Тізім үш кіші тізімнен: әр Тарап үшін бір кіші тізімнен және қандай да бір Тараптың азаматтары болып табылмайтын және төрелік комиссия төрағасы функциясын орындай алатын бір кіші тізімнен тұрады. Әр тізімге кем дегенде бес адам кіреді. Ынтымақтастық комитеті бұл тізімді әрқашан осы деңгейде сақтауын қамтамасыз етеді.

2. Төрешілердің құқық және халықаралық сауда саласындағы арнайы білімдері мен тәжірибесі болады. Олар тәуелсіз, өзі жеке болуға және қандай да бір ұйымнан немесе үкіметтен нұсқау алмауға немесе кез келген Тараптың үкіметімен байланысты болмауға және VI қосымшада белгіленген Мінез-құлық кодексін сақтауға тиіс.

3. Ынтымақтастық комитеті осы Келісім қамтитын нақты салалардағы білімдері мен тәжірибесі бар 15 адамнан тұратын қосымша тізімді жасай алады. Тараптардың келісімі болған жағдайда осындай қосымша тізімдер 177-бапта белгіленген рәсімдерге сәйкес төрелік комиссия құру үшін пайдаланылады.

197-БАП

ДСҰ шеңберіндегі міндеттемелерге қатысы

1. Осы Бөлімнің дауларды реттеу туралы ережелеріне жүгіну, дауларды реттеу бойынша әрекетті қоса алғанда, ДСҰ шеңберіндегі кез келген әрекетке нұқсан келтірмейді.

2. Дегенмен, Тарап нақты шараға қатысты осы Келісімнің де, ДСҰ келісімінің де барабар елеулі міндеттемесін бұзушылықтарға байланысты екі қорғау органына жүгінеді. Мұндай жағдайда, егер бірінші таңдалған орган рәсімдік немесе юрисдикциялық себептер бойынша бұл міндеттемені өтеу туралы талап жөнінде қорытынды жасай алмаса, Тарап

басқа келісім бойынша басқа органға барабар міндеттеменің мәні бойынша бұзушылық үшін залалды өтеу туралы шағым бермейді.

3. Осы баптың мақсаттары үшін:

(а) ДСҰ-ның Дауларды реттеудің қағидалары мен рәсімдері туралы уағдаластығының 6-бабына сәйкес Тараптың комиссия құру туралы сұрау салуы бойынша ДСҰ келісімі шеңберінде дауларды реттеу жөніндегі талқылаулар басталды деп есептеледі;

(б) 176-баптың 1-тармағына сәйкес төрелік комиссия құру туралы Тараптардың сұрау салуы бойынша осы тарау шеңберінде дауларды реттеу жөніндегі талқылаулар басталды деп есептеледі.

4. Осы Келісімде ештеңе де Тараптарға ДРО-да белгіленген міндеттемелерді орындауын тоқтатуға кедергі келтірмейді. ДСҰ келісімі Тараптарға осы тарау бойынша сақтамау кезінде уақытша құқықтық қорғау құралдарын қолдануға кедергі келтіру үшін пайдаланылмайды.

198-БАП

Мерзімдер

1. Осы тарауда белгіленген барлық мерзімдер, оның ішінде төрелік комиссиялар өз баяндамаларын ұсынатын мерзімдер, егер өзгеше көрсетілмесе, өздері қатысты болатын әрекеттен немесе фактілерден кейінгі бірінші күннен басталатын күнтізбелік күндермен есептеледі.

2. Осы тарауда көрсетілген кез келген мерзім дау Тараптарының өзара келісуі бойынша өзгертілуі мүмкін. Төрелік комиссия кез келген уақытта Тараптарға ұсыныстың себептерін жаза отырып, осы тарауда көрсетілген кез келген мерзімді өзгертуді ұсына алады.

IV БӨЛІМ**ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****1-ТАРАУ****ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДИАЛОГ****199-БАП**

Тараптар ақылға қонымды макроэкономикалық саясатты қамтамасыз ете отырып, еркін нарықтық экономиканың қағидаттарын батыл ұстанады және өзара тиімді макроэкономикалық байланыстарды одан әрі кеңейтуге және тереңдетуге, сондай-ақ орнықты даму мен экономикалық өсуге бағытталған тұрақты экономикалық диалогты дамытады және нығайтады.

200-БАП

Тараптар екіжақты ынтымақтастықтың жай-күйіне тұрақты шолу жүргізеді және тұрақты түрде ақпаратпен, сараптамалық білімдермен алмасуды және экономикалық саясат, экономикалық және қаржылық даму мен статистика саласындағы озық тәжірибе алмасуды жүзеге асырады.

2-ТАРАУ**МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ПЕН ІШКІ БАҚЫЛАУДЫ ҚОСА АЛҒАНДА,
МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫНЫ БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****201-БАП**

Тараптар үнемділік, өнімділік және нәтижелілік, сондай-ақ айқындық пен есеп берушілік қағидаттарымен үйлесетін, мемлекеттік қаржыны басқарудың тиімді жүйесін одан әрі дамыту мақсатында, мемлекеттік аудит пен ішкі бақылауды қоса алғанда, мемлекеттік қаржыны басқару саласында ынтымақтасады.

Ынтымақтастық:

(а) қолайлы және жалпыға бірдей қабылданған халықаралық стандарттарды енгізуге, сондай-ақ Еуропалық Одақтың осы саладағы үздік тәжірибесімен жақындастыруға жәрдемдесуді;

(б) осы саладағы ақпаратпен және тәжірибемен алмасуды қамтиды.

3-ТАРАУ

САЛЫҚ САЛУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

202-БАП

Тараптар салық салу саласындағы, атап айтқанда, заңды салық түсімдерін жинауға жәрдемдесу саласында халықаралық ынтымақтастықты жақсартуға және ашықтық пен ақпарат алмасу қағидаттарын қоса алғанда, салық салу саласындағы тиісті басқару қағидаттарын тиімді қолдану үшін халықаралық стандарттарға сәйкес шараларды әзірлеуге ұмтылады. Тараптар жосықсыз салық практикасының алдын алу мақсатында диалогты нығайтады және тәжірибе алмасады.

4-ТАРАУ

СТАТИСТИКА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

203-БАП

Тараптар статистикалық деректерді жинау мен таратуды қоса алғанда, статистикалық әдістер мен практиканың үйлестірілуіне жәрдемдеседі. Статистика саласындағы ынтымақтастық білімдермен алмасуға, үздік тәжірибені көтермелеуге және БҰҰ-ның ресми статистикасының негіз қалаушы қағидаттарын және Еуропа статистикасы нормалары кодексін құрметтеуге назар аударады.

Еуропалық Одақ бұл мақсатқа жетуге Қазақстан Республикасына техникалық көмек көрсету арқылы ықпал етеді.

5-ТАРАУ**ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****204-БАП**

Тараптар энергетикалық қауіпсіздікті, тиімділікті, орнықтылықты және бәсекеге қабілеттілікті арттыру мақсатында энергетика мәселелері жөніндегі өздерінің ағымдағы ынтымақтастығын жалғастырады және нығайтады. Осы ынтымақтастық жан-жақты әріптестікке негізделеді және нарықтық экономика қағидаттары мен осы саладағы қолданыстағы көпжақты және екіжақты шарттарға сәйкес өзара мүдде, өзара тең қатынастар, ашықтық және болжамдылық қағидаттарын басшылыққа алады.

205-БАП

Ынтымақтастық, басқаларымен қатар, мынадай:

(a) энергетикалық стратегиялар мен саясаттарды іске асыру, энергия өнімдері үшін жаһандық нарықтық жағдайларға қатысты болжамдар мен сценарийлерді әзірлеу, сондай-ақ энергетикалық сектордағы статистикалық жүйені жетілдіру;

(b) тартымды және тұрақты инвестициялық ахуал құру және энергетика саласындағы өзара инвестицияларды кемсітпейтін және ашық негізде көтермелеу;

(c) Тараптар арасындағы энергетика саласындағы ынтымақтастықты қолдау үшін Еуропа инвестициялық банкімен (ЕИБ), Еуропа қайта құру және даму банкімен (ЕҚҚДБ) және басқа да халықаралық қаржы ұйымдарымен және құралдармен тиімді ынтымақтастық;

(d) VI Бөлімнің 3-тарауына (Зерттеулер мен инновациялар саласындағы ынтымақтастық) сәйкес ғылыми-техникалық ынтымақтастықты кеңейту және энергияның тиімді және экологиялық қауіпсіз технологияларға ерекше назар аудара отырып, энергетикалық технологияларды дамыту туралы ақпарат алмасу;

(e) Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақтың жоғары оқу орындарындағы мамандандырылған курстарының тыңдаушыларымен алмасуға жәрдемдесу арқылы энергетикалық секторда, өзгелерімен қатар,

басқарушы кадрларды даярлау және техникалық даярлау, сондай-ақ үздік тәжірибеге сәйкес бірлескен білім беру бағдарламаларын әзірлеу;

(f) көпжақты энергетикалық форумдар, бастамалар мен ұйымдар шеңберіндегі ынтымақтастықты кеңейту;

(g) білім және тәжірибе алмасудағы, сондай-ақ инновациялық технологияларды берудегі, оның ішінде басқару және энергетикалық технология саласындағы ынтымақтастық салаларын қамтиды.

206-БАП

Көмірсутекті энергетика

Көмірсутекті энергетика саласындағы ынтымақтастық мына салаларды қамтиды:

(a) энергетика көздерін, өнім берушілерді, көлік маршруттары мен тасымалдау әдістерін әртараптандыруға бағытталған инфрақұрылымды қоса алғанда, нарықтық қағидаттарға сәйкес ортақ мүддені білдіретін қолданыстағы энергетикалық инфрақұрылымды жаңғырту мен кеңейту және болашақтағы энергетикалық инфрақұрылымды дамыту, сондай-ақ жаңа өндірістік қуаттар құру және энергетикалық, оның ішінде электр энергетикалық инфрақұрылымның, тұтастығын, тиімділігін, қорғалуы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

(b) озық тәжірибеге сәйкес бәсекеге қабілетті, ашық және кемсітпейтін энергетикалық нарықты реттеуші реформалар арқылы дамыту;

(c) энергия ресурстарына сұраныстың кемсітпейтін негізде қоршаған ортаға тигізетін әсері мен қатерін барынша азайта отырып, болжамдылығы мен тұрақтылығын, қамтамасыз етуді қоса алғанда, энергия тасымалдаушылар саудасының ұзақ мерзімді тұрақтылығын және қауіпсіздігін жақсарту мен нығайту;

(d) энергетикалық секторда, оның ішінде өндіру, жасау, бөлу және тұтыну кезінде қоршаған ортаны қорғаудың жоғары деңгейіне және орнықты дамуға жәрдемдесу;

(e) аварияларды болдырмау, авариядан кейінгі талдау, оған ден қою саясаты және салдарларды жою тәжірибесімен алмасу, сондай-ақ апат болған жағдайда жауапкершілік және заң практикасы мәселелері бойынша озық тәжірибемен алмасу арқылы теңіздегі барлау және көмірсутектерді өндіру қауіпсіздігін нығайту.

207-БАП**Жаңартылатын энергия көздері**

Ынтымақтастық мына салаларда жүзеге асырылады:

(а) реттеу, сертификаттау және стандарттау мәселелері бойынша, сондай-ақ технологиялық даму бойынша ынтымақтастықты қоса алғанда, жаңартылатын энергия көздерін экономикалық және экологиялық тұрғыдан негіздеп дамыту;

(б) қазақстандық және еуропалық мекемелер, зертханалар мен жеке сектордың кәсіпорындары арасындағы, оның ішінде болашақ энергиясын және жасыл экономиканы құру үшін озық тәжірибені енгізу мақсатында бірлескен бағдарламаларды жүзеге асыру арқылы алмасуларға жәрдемдесу;

(с) бірлескен семинарлар, конференциялар және оқыту бағдарламаларын өткізу, тұрақты негізде ашық қолжетімді ақпараттармен және статистикалық деректермен, сондай-ақ жаңартылатын энергия көздерін дамыту туралы ақпараттармен алмасу.

208-БАП**Энергия тиімділігі және энергия үнемдеу**

Көмір саласында, ілеспе газды жағу (және ілеспе газды пайдалану) кезінде, сондай-ақ ғимараттарда, электр аспаптары мен көліктерді пайдалану кезінде, энергия тиімділігін және энергия үнемдеуді ілгерілетудегі ынтымақтастық, өзгелерімен қатар:

(а) энергия тиімділігі жөніндегі саясат, заңнамалық және нормативтік құқықтық базалар мен іс-қимыл жоспарлары туралы ақпарат алмасу;

(б) энергия тиімділігі және энергия үнемдеу саласында тәжірибе және ноу-хау алмасуға жәрдемдесу;

(с) энергия тиімділігі және энергия үнемдеу саласындағы инновациялық технологиялар мен шешімдерді енгізу үшін жобаларға, оның ішінде көрсету жобаларына бастама жасау және оларды іске асыру;

(д) осы баптың мақсаттарына қол жеткізу мақсатында энергия тиімділігі саласындағы оқу бағдарламалары мен оқу курстары арқылы жүзеге асырылады.

6-ТАРАУ**КӨЛІК САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****209-БАП**

Тараптар:

(а) орнықты көлік жүйелерін дамытуға жәрдемдесу мақсатында көлік саласындағы ынтымақтастықты кеңейту және нығайту;

(б) көлік жүйелерінің әлеуметтік және экологиялық аспектілеріне ден қою;

(с) тиімді, қауіпсіз және сенімді көлік операцияларын ілгерілету;

(д) өз аумақтары арасындағы негізгі магистральдық көлік байланыстарын нығайту саларында ынтымақтасады.

210-БАП

Осы тарауда айтылған ынтымақтастық, өзгелерімен қатар, мына салаларды қамтиды:

(а) көлік саясаты бойынша озық тәжірибе алмасу;

(б) жолаушылар мен жүктердің қозғалысын жақсарту, мейлінше тығыз нарықтық ықпалдасуға қол жеткізу мақсатында әкімшілік, техникалық және басқа да кедергілерді жою арқылы көлік ағынын арттыру, көлік тораптарын жақсарту және инфрақұрылымды жаңғырту;

(с) ақпарат алмасу мен өңірлік және халықаралық деңгейдегі бірлескен қызмет және қолданылатын халықаралық келісімдер мен конвенцияларды орындау;

(д) теңіз көлігінің қауіпсіздігі және орнықты дамуы бойынша озық тәжірибемен алмасу.

Қазақстан Республикасы Еуропалық Одақтың мүше мемлекеттерімен авиация саласындағы өзінің екіжақты келісімдерін Еуропалық Одақ заңнамасына сәйкес келтіреді.

211-БАП

Осы тарауда қамтылатын мәселелер бойынша тұрақты диалог жүргізіледі.

7-ТАРАУ**ҚОРШАҒАН ОРТА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****212-БАП**

Тараптар қоршаған ортаны қорғау саласындағы орнықты дамуға және тиісінше басқаруға жәрдемдесе отырып, қоршаған орта мәселелері бойынша ынтымақтастықты дамытады және нығайтады.

Ынтымақтастық:

- (a) қоршаған ортаға байланысты бағалау, мониторинг және бақылау;
- (b) қоршаған ортаны қорғау саласында білім беру және хабардар болушылықты арттыру, ақпаратқа қол жеткізуді жақсарту, шешімдер қабылдау процесіне жұртшылықтың қатысуын кеңейту және қоршаған орта мәселелері бойынша сот төрелігіне қол жеткізу;
- (c) қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама;
- (d) ауаның сапасы;
- (e) қалдықтарды басқару;
- (f) теңіз ортасын қоса алғанда, су сапасын басқару;
- (g) озық су үнемдеуші технологияларды ілгерілетуді қоса алғанда, су ресурстарын ықпалдасып басқару;
- (h) биологиялық және ландшафтық әралуандылықты сақтау және қорғау;
- (i) орман шаруашылығын тұрақты басқару;
- (j) өнеркәсіптік ластану және өнеркәсіптік шығарындылар;
- (k) химикаттарды сыныптау және қауіпсіз басқару;
- (l) Қазақстан Республикасының және Еуропалық Одақтың «жасыл экономика» саласындағы бастамалары; және
- (m) балық шаруашылығын орнықты дамыту саласындағы саясатпен байланысты өзара тәжірибе алмасу салаларында жүзеге асырылады.

213-БАП

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастық Тараптардың өзара келісуі бойынша, өзгелерімен қатар:

- (a) технологиялар, ғылыми-техникалық ақпарат алмасу және қоршаған ортаны қорғау саласындағы зерттеу қызметі;

(b) қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнаманы және әдіснамаларды жетілдіру бойынша тәжірибе алмасу нысандарында жүзеге асырылады.

214-БАП

Тараптар қоршаған ортаны қорғау саласындағы тиісті көпжақты келісімдер шеңберінде қоршаған ортаны қорғау мәселелерін шешуге және ол бойынша ынтымақтастыққа ерекше назар аударады және ынтымақтастықты өңірлік деңгейде нығайтуға келіседі.

Тараптар қоршаған орта мәселелерін басқа секторларға интеграциялауды ілгерілетуде, оның ішінде озық тәжірибе алмасу, білімді және құзыреттілікті, экологиялық білімді арттыру және осы тарауда көрсетілген салаларда хабардар болушылықты арттыру арқылы тәжірибе алмасады.

8-ТАРАУ

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

215-БАП

Тараптар климаттың өзгеруіне қарсы күрес және климаттың өзгеруіне бейімделу бойынша ынтымақтастықты дамытады және нығайтады. Ынтымақтастық теңдік пен өзара пайда негізінде Тараптардың мүдделерін ескере отырып және осы саладағы екіжақты және көпжақты міндеттемелер арасында орындалған өзара тәуелділікті назарға ала отырып жүзеге асырылады.

216-БАП

Ынтымақтастық ұлттық және халықаралық деңгейлердегі, оның ішінде:

- (a) климаттың өзгеруі салдарын жеңілдету;
- (b) климаттың өзгеруіне бейімделу;
- (c) климаттың өзгеруі мәселелерін шешуге нарықтық және нарықтық емес тәсілдер;
- (d) жаңа, қауіпсіз және тұрақты төмен көміртекті және бейімделу технологияларын зерттеу, әзірлеу, көрсету, ендіру және тарату;

(е) климаттың өзгеруі саласында сараптамалық білімдермен алмасу және басқа секторларды қолдау;

(f) хабардар болуды арттыру, білім беру және оқыту салаларындағы шараларға ықпал етеді.

217-БАП

Тараптар, өзгелерімен қатар, ақпарат және сараптамалық білімдермен алмасады, бірлескен зерттеу қызметін және мейілінше таза технологиялар бойынша ақпарат алмасуды жүзеге асырады, өңірлік және халықаралық деңгейлерде, оның ішінде БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы сияқты Тараптарға қолданылатын көпжақты табиғат қорғау келісімдерге байланысты бірлескен қызметті және қолданылуына қарай тиісті агенттіктер шеңберінде бірлескен қызметті жүзеге асырады.

9-ТАРАУ

ӨНЕРКӘСІП САЛАСЫНДАҒЫ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ

218-БАП

Тараптар өнеркәсіп саласындағы, оның ішінде өңдеу өнеркәсібін одан әрі әртараптандыру және оның бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін пәрменді ынталарды және қолайлы жағдайларды дамыту мәселелері бойынша ынтымақтастықты дамытады және нығайтады.

Осы мақсатта Тараптар озық тәжірибемен және практикамен алмасу арқылы мына:

(a) ресурстарды пайдаланудың өнімділігі мен тиімділігі;

(b) ДСҰ және Тараптардың басқа да қолданылатын қағидалары талаптарына негізделген өнеркәсіп салаларын мемлекеттік қолдау шаралары;

(c) интеграцияны тереңдету жағдайында өнеркәсіптік саясатты іске асыру;

(d) өнеркәсіп саясатын іске асырудың тиімділігін арттыру құралдары;

(e) өңдеу өнеркәсібіндегі инвестициялық белсенділік, оның энергия тұтынуын төмендету, сондай-ақ еңбек өнімділігі саясатын іске асыру саласында тәжірибе алмасу;

(f) жаңа өндірістік технологияларды дамыту, өнеркәсіптің жоғары технологиялық салаларын қалыптастыру, білім мен технологиялар беру, сондай-ақ инновациялық кластерлерге арналған негізгі инфрақұрылым мен қолайлы жағдайларды одан әрі дамыту үшін жағдайлар жасау;

(g) өзара түсіністік пен ашықтықты ілгерілету, іскерлік ортаны жақсарту мақсатында тау-кен өндіру өнеркәсібі мен шикізат материалдары өндірісіндегі инвестиция мен сауда және энергетикалық емес өндіруші өнеркәсіпте, атап айтқанда, металл кені мен өнеркәсіптік минералдар өндіру бойынша ақпарат алмасу мен ынтымақтастыққа жәрдемдесу;

(h) өңдеу өнеркәсібіндегі адам ресурстарының әлеуетін арттыру;

(i) Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ кәсіпорындары арасындағы іскерлік бастамалар мен өнеркәсіптік кооперацияны ілгерілету секторларында ынтымақтасады.

Осы Келісім Тараптар арасында өнеркәсіп саласындағы мейлінше кең ынтымақтастықты Тараптар жоққа шығармайды, бұл туралы жекелеген уағдаластықтар жасалуы мүмкін.

10-ТАРАУ

ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПОРЫНДАР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

219-БАП

Тараптар шағын және орта кәсіпорындардың (ШОК) табысты дамуы мен құрылуына ықпал ететін іскерлік ортаны дамытуға жәрдемдесу мақсатында ШОК саласындағы ынтымақтастықты дамытады және нығайтады.

Тараптар осы мақсатқа қол жеткізу үшін мына:

(a) ШОК-ты дамыту саласындағы саясат туралы ақпарат алмасу;

(b) кәсіпкерлікті негізгі дағдылардың бірі ретінде нығайтатын бастамалар бойынша озық тәжірибе алмасу;

(c) екі Тараптың да бизнес қауымдастықтары арасында мейлінше тығыз диалог арқылы байланыстарға жәрдемдесу;

(d) халықаралық нарыққа қол жеткізу үшін ШОК-тың әлеуетін қолдау бойынша тәжірибе алмасу;

(e) нормативтік құқықтық базаның ШОК-қа ықпал етуін жақсарту саласында тәжірибе алмасу;

(f) ШОК үшін қаржыландыруға қол жеткізу бойынша озық тәжірибе алмасу салаларында ынтымақтасады.

11-ТАРАУ

КОМПАНИЯЛАР ТУРАЛЫ ЗАҢНАМА САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

220-БАП

Тараптар болжамды және ашық бизнес ортасы бар нарықтық экономиканың жұмыс істеуі жағдайында компаниялар және корпоративтік басқару туралы заңнама салаларындағы, сондай-ақ бухгалтерлік есеп және аудит саласындағы қағидалардың және практиканың тиімді жиынтығының маңыздылығын таниды және осы саладағы реттемелік жақындасуға жәрдемдесудің маңыздылығын атап көрсетеді.

Тараптар мынадай:

(a) ұйымның және тіркелген компаниялардың өкілдігі туралы ақпараттың ұсынылуы және осындай ақпаратқа айқын және жеңіл тәсілмен қол жеткізу мақсатында және соған байланысты озық тәжірибе алмасу;

(b) халықаралық стандарттарға, атап айтқанда, ЭЫДҰ стандарттарына сәйкес корпоративтік басқару саясатын одан әрі дамыту;

(c) листингтік компаниялардың шоғырландырылған есептілігі үшін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын (ХҚЕС) енгізуге және дәйекті қолдануға жәрдемдесу;

(d) бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік қағидаларын, оның ішінде ШОК-қа қатысты жақындастыру;

(e) аудитор мен бухгалтер кәсіптерін реттеу және қадағалау;

(f) кәсіби ұйымдардың, аудиторлық ұйымдар мен аудиторлардың стандарттар мен этикалық нормаларды сақтауы арқылы аудиторлардың кәсіби деңгейін арттыру мақсатында аудиттің халықаралық стандарттары мен Бухгалтерлердің халықаралық федерациясының (БХФ) этика кодексі мәселелері бойынша ынтымақтасады.

12-ТАРАУ

БАНК ІСІ, САҚТАНДЫРУ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

221-БАП

Тараптар тиімді заңнама мен практиканың маңыздылығына қатысты келісімін білдіреді және қаржылық көрсетілетін қызметтер саласында мынадай:

- (а) қаржылық көрсетілетін қызметтерді реттеуді жетілдіру;
- (б) инвесторлар мен қаржылық көрсетілетін қызметтерді пайдаланушыларды тиімді және тиісті қорғауды қамтамасыз ету;
- (с) жаһандық қаржы жүйесінің тұрақтылығына және тұтастығына жәрдемдесу;
- (д) реттеуші және қадағалау органдарын қоса алғанда, қаржы жүйесінің әртүрлі қатысушылары арасындағы ынтымақтастықты ілгерілету;
- (е) тәуелсіз және тиімді қадағалауға жәрдемдесу мақсаттарында ынтымақтасады.

Тараптар тұрақты қаржы жүйелерін қамтамасыз ету мақсатында танылған халықаралық стандарттарға реттеушілік тұрғыдан жақындастыруға жәрдемдеседі.

13-ТАРАУ

АҚПАРАТТЫҚ ҚОҒАМ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

222-БАП

Тараптар ақпараттық және коммуникациялық технологияларға (АКТ) кеңінен қол жеткізу және қолжетімді бағалар бойынша көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсарту арқылы азаматтар мен кәсіпорындар игілігіне арналған ақпараттық қоғамды дамыту бойынша ынтымақтастыққа жәрдемдеседі. Бұл ынтымақтастық АКТ нарығындағы бәсекелестікті дамытуға және оның ашықтығына жәрдемдесуге, сондай-ақ осы секторға инвестициялар тартуға бағытталған.

223-БАП

Ынтымақтастық, өзгелерімен қатар, ақпарат және ақпараттық қоғамның бастамаларын іске асыру бойынша, атап айтқанда:

- (a) АКТ секторы үшін тиімді нормативтік құқықтық базаны дамытуға;
- (b) кеңжолақты қолжетімділікті дамытуға;
- (c) үйлесімді электрондық көрсетілетін қызметтерді дамытуға;
- (d) деректерді қорғауды қамтамасыз етуге; және
- (e) роуминг қызметін дамытуға бағытталған озық тәжірибе алмасуды қамтиды.

224-БАП

Тараптар Қазақстан Республикасындағы және Еуропалық Одақтағы АКТ, оның ішінде электрондық коммуникациялар саласындағы реттеушілер арасындағы ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

14-ТАРАУ**ТУРИЗМ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****225-БАП**

Тараптар туристік сектордағы экономикалық өсудің, әлеуетін нығайтудың, жұмыспен қамту және алмасу генераторы ретінде бәсекеге қабілетті және орнықты туристік саланы дамытуды күшейту мақсатында туризм саласында ынтымақтасады.

226-БАП

Ынтымақтастық мына:

- (a) жергілікті қоғамдастықтардың, атап айтқанда, ауылдық аудандардағы қоғамдастықтардың тұтастығы мен мүдделерін құрметтеу;
- (b) мәдени және тарихи мұраны сақтаудың маңыздылығы; және
- (c) туризм мен қоршаған ортаны сақтау арасындағы өзара ілгерінді іс-қимыл қағидаттарына негізделеді.

227-БАП

Тараптар мынадай:

(а) ақпарат, озық тәжірибе, практика және ноу-хау, оның ішінде инновациялық технологиялар бойынша алмасу;

(б) туризмді орнықты дамытуды қолдау үшін мемлекеттік, жеке және жұртшылық арасында стратегиялық әріптестікті орнату;

(с) туристік өнімдер мен нарықтарды, инфрақұрылымды, адам ресурстары мен институционалдық құрылымдарды ілгерілету және дамыту, сондай-ақ туристік көрсетілетін қызметтер үшін тосқауылдарды анықтау және оларды жою;

(д) тиісті құқықтық, әкімшілік және қаржылық аспектілерді қоса алғанда, тиімді саясат пен стратегияны әзірлеу және іске асыру;

(е) қызмет көрсету стандарттарын арттыру үшін туризм саласында оқыту және әлеуетті арттыру; және

(ф) жергілікті халықты тарта отырып, туризм мен туризмнің басқа да түрлерін тұрақты негізде дамыту және ілгерілету тақырыптарына назар аударады.

15-ТАРАУ**АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ АУЫЛДЫҚ АУМАҚТАРДЫ
ДАМУЫ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****228-БАП**

Тараптар ауыл шаруашылығын және ауылдық аумақтарды дамытуға, атап айтқанда, саясат пен заңнаманы бірте-бірте жақындастыру арқылы жәрдемдесу мақсатында ынтымақтасады.

229-БАП

Ынтымақтастық, өзгелерімен қатар, мынадай:

(а) ауыл шаруашылығын және ауылдық аумақтарды дамыту саясатының өзара түсіністігіне жәрдемдесу;

(б) ауыл шаруашылығын және ауылдық аумақтарды дамыту саясатын жоспарлау, бағалау және іске асыру бойынша озық тәжірибе алмасу;

(с) ауыл тұрғындарының әлеуметтік және экономикалық әл-ауқатын арттыру үшін ауылдық аумақтарды дамыту саясатына қатысты білім және озық тәжірибе алмасу;

(d) ауыл шаруашылығы өндірісін жаңғыртуға және оның орнықтылығына жәрдемдесу;

(e) ауыл шаруашылығы секторының бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігін және нарықтардың ашықтығын арттыру;

(f) ауыл шаруашылығы мен тамақ өнімдерінің географиялық нұсқаулары бойынша, сапа саясаты мен оны бақылау тетіктері бойынша, тамақ өнімі қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша және ауыл шаруашылығының органикалық өнімдерінің өндірісін дамыту бойынша тәжірибе алмасу;

(g) білім тарату және ауыл шаруашылығы өндірушілерін жаңа әдістерге оқытуға жәрдемдесу;

(h) агроөнеркәсіптік инвестициялық жобалардағы, атап айтқанда, мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығын дамытуға байланысты ынтымақтастыққа жәрдемдесу;

(i) агроөнеркәсіп өндірісінің тұрақты дамуына және ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеу мен бөлуге қатысты саясат бойынша тәжірибе алмасу салаларын қамтиды.

16-ТАРАУ

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ, ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ, ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТ ЖӘНЕ ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕРДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ САЛАСЫНДАҒЫ ҢНТЫМАҚТАСТЫҚ

230-БАП

Тараптар диалогтың дамуына жәрдемдеседі және ХЕҰ-ның Лайықты еңбек жағдайларын қамтамасыз ету саласындағы күн тәртібін, жұмыспен қамту, өмір сүру және еңбек жағдайлары, денсаулық сақтау және жұмыс орнындағы қауіпсіздік, әлеуметтік диалог, әлеуметтік қорғау, әлеуметтік инклюзивтілік, кемсітушілікке жол бермеу, сондай-ақ екінші Тараптың аумағында заңды тұратын және жұмыс істейтін қызметкерлерге әділ қарым-қатынас жасау саласындағы саясатты ілгерілетуде ынтымақтасады.

231-БАП

Тараптар 230-бапта көрсетілген мақсаттарға, оның ішінде:

(a) өмір сүру сапасын арттыру және үздік әлеуметтік ортаны қамтамасыз ету;

(b) барлық қызметкерлер үшін әлеуметтік инклюзивтілікті және әлеуметтік қорғау деңгейін арттыру және сапа, қолжетімділік пен қаржылық орнықтылық тұрғысынан әлеуметтік қорғау жүйесін жаңғырту;

(c) кедейлікті төмендету, әлеуметтік топтасуды арттыру және халықтың осал топтарын қорғау;

(d) әрбір Тараптың халықаралық стандарттардан және конвенциялардан туындайтын міндеттемелеріне сәйкес жұмыспен қамту және әлеуметтік мәселелеріндегі кемсітушілікке қарсы күресу;

(e) еңбек нарығындағы белсенді шараларға жәрдемдесу және жұмыспен қамту қызметінің тиімділігін арттыру;

(f) еңбек жағдайлары лайықты жаңа және мейілінше сапалы жұмыс орындарын ашу;

(g) өмір сүру және еңбек жағдайларын, сондай-ақ жұмыс орнында денсаулық сақтау мен қауіпсіздік деңгейін жақсарту;

(h) әйелдердің әлеуметтік және экономикалық өмірге қатысуына жәрдемдесу және жұмыспен қамту, білім беру, кәсіптік оқыту, экономика, қоғамдық өмір салаларында және шешімдер қабылдау процесінде ерлер мен әйелдер үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету арқылы гендерлік теңдікті нығайту;

(i) еңбек заңнамасының сапасын арттыру және қызметкерлерді жақсы қорғауды қамтамасыз ету;

(j) әлеуметтік әріптестердің әлеуетін арттыруды қоса алғанда, әлеуметтік диалогты кеңейту және ілгерілету салаларындағы ынтымақтастық және тәжірибе алмасу арқылы қол жеткізуге ұмтылады.

232-БАП

Тараптар ХЕҰ-ның қолданылатын конвенцияларын тиімді орындау бойынша өз міндеттемелерін тағы да растайды.

Тараптар 2006 жылғы БҰҰ-ның Экономикалық және әлеуметтік кеңесінің Жұмыспен толық және өнімді қамту мен баршаға арналған лайықты жұмыс мәселелері бойынша министрлік декларациясын назарға ала отырып, жұмыспен толық және өнімді қамту мен баршаға арналған

лайықты жұмыс орнықты дамудың негізгі элементтері болып табылатындарын мойындайды.

Тараптар 1998 жылғы ХЕҰ-ның Еңбек саласындағы негіз қалаушы қағидаттар мен құқықтар туралы декларациясына сәйкес барлық мүдделі тараптардың, атап айтқанда, әлеуметтік әріптестерді тиісті әлеуметтік саясатын әзірлеуге және осы Келісім бойынша Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы ынтымақтастыққа қатысуын көтермелейді.

Тараптар барлық тиісті форумдар мен ұйымдар шеңберінде лайықты жұмыс, жұмыспен қамту және әлеуметтік саясат мәселелері бойынша ынтымақтастықты нығайтуға ниет білдіреді.

17-ТАРАУ

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

233-БАП

Тараптар адам денсаулығын сақтау деңгейін арттыру және денсаулық сақтау саласындағы жалпы құндылықтар мен қағидаттарға сәйкес денсаулық сақтау саласындағы теңсіздікті төмендету мақсатында, сондай-ақ орнықты даму мен экономикалық өсудің алғышарты ретінде халықтың денсаулығын қорғау саласындағы ынтымақтастықты дамытады.

234-БАП

Ынтымақтастық инфекциялық және инфекциялық емес аурулардың, оның ішінде барлық саясаттардағы денсаулық сақтау аспектілерін ескеретін медициналық ақпарат алмасу, тәсілдерді ілгерілету, халықаралық ұйымдармен, атап айтқанда, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымымен ынтымақтастық және 2003 жылғы Денсаулық сақтау ұйымның Темекіге қарсы күрес жөніндегі негіздемелік конвенциясы мен Халықаралық медициналық-санитариялық қағидалар сияқты денсаулық сақтау саласындағы халықаралық шарттарды орындауға жәрдемдесу арқылы, алдын алуға және бақылауға бағытталады.

V БӨЛІМ**ЕРКІНДІК, ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ӘДІЛЕТ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****235-БАП**

Заңның үстемдігі және адамның құқықтары мен негізгі еркіндіктерді құрметтеу

Тараптар осы Бөлім бойынша өз ынтымақтастығында, сот органдарының тәуелсіздігін, сот төрелігіне қол жеткізуді және әділ сот талқылауына құқықты қоса алғанда, заң үстемдігі қағидатын ілгерілетуге және адамның құқықтары мен негізгі еркіндіктерін құрметтеуге ерекше мән береді.

Тараптар институттардың жұмыс істеуін нығайтуда, оның ішінде заңдарды орындау, соттық қудалау, сот төрелігін іске асыру және жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы күрес саласында ынтымақтасады.

236-бап**Құқықтық ынтымақтастық**

Тараптар келіссөздерге, азаматтық сот ынтымақтастығы бойынша тиісті көпжақты конвенцияларды және атап айтқанда, Жекеше халықаралық құқық жөніндегі Гаага конференциясының конвенциясын ратификациялау мен орындауға қатысты азаматтық және коммерциялық істер бойынша ынтымақтастықты дамытады.

Тараптар қылмыстық-құқық саласында, оның ішінде өзара құқықтық көмек көрсету бойынша ынтымақтастықты нығайтады. Ол орындылығына қарай және қолданылатын рәсімдер сақталынатын кезде Еуропа Кеңесінің Қылмыстық сот ісін жүргізу саласындағы конвенцияларына Қазақстан Республикасының қосылуын және оларды Қазақстан Республикасының орындауын, БҰҰ-ның тиісті халықаралық құжаттарын орындауды және Еуроәділетпен ынтымақтастықты қамтуы мүмкін.

237-БАП**Дербес деректерді қорғау**

Тараптар дербес деректерді қорғаудың жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін еуропалық және халықаралық құқықтық құжаттар мен стандарттарды назарға ала отырып, озық тәжірибе мен практика алмасу арқылы ынтымақтасады.

Ол қажет болған кезде және қолданылатын рәсімдерге қарай Дербес деректерді автоматтандырылған түрде өңдеу кезінде жеке тұлғаларды қорғау туралы Еуропа Кеңесінің Конвенциясына және оған қосымша Хаттамаға Қазақстан Республикасының қосылуы мен оны Қазақстан Республикасының орындауын қамтуы мүмкін.

238-БАП**Көші-қон, баспана және шекараларды басқару саласындағы
ынтымақтастық**

1. Тараптар өздері мән беріп отырған көші-қон ағындарын басқарудың маңыздылығын растайды. Ынтымақтастық Тараптар арасындағы өзара консультацияларға негізделеді және қолданыстағы заңнамаға сәйкес жүзеге асырылады.

2. Тараптар заңсыз көші-қонның алдын алу және оған қарсы күрес бойынша ынтымақтастық шеңберінде:

(а) Қазақстан Республикасының Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің аумағында заңсыз негізде жүрген өзінің кез келген азаматтарын мүше мемлекеттің сұрау салуы бойынша және негізсіз кідіртпей реадмиссиялауды жүзеге асыруына; және

(б) Еуропалық Одаққа әрбір мүше мемлекеттің Қазақстан Республикасының аумағында заңсыз негізде жүрген өзінің кез келген азаматтарын Қазақстан Республикасының сұрау салуы бойынша және негізсіз кідіртпей реадмиссиялауды жүзеге асыруына келіседі.

3. Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттер өзінің азаматтарын 2-тармақтың мақсаттары үшін, осы бапта айтылғаннан басқа, одан әрі ресмиліксіз және негізсіз кідіртпей жеке басын куәландыратын тиісті құжаттармен қамтамасыз етеді. Егер реадмиссиялауға жататын адамның өз азаматтығын дәлелдейтін қандай да бір құжаттары немесе басқа дәлелдемелері болмаса, Қазақстан

Республикасының немесе мүдделі мүше мемлекеттің құзыретті дипломатиялық және консулдық өкілдіктері мүдделі мүше мемлекеттің немесе Қазақстан Республикасының өтініші бойынша осы адаммен оның азаматтығын анықтау үшін одан әрі ресмиліксіз және негізсіз кідіртпей әңгімелесу жүргізу үшін шаралар қолданады.

4. Тараптар, өзгелерімен қатар, Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің реадмиссия жөніндегі нақты міндеттемелерді, оның ішінде басқа да мемлекеттердің азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың реадмиссиясы бойынша міндеттемелерді реттейтін келісім бойынша келіссөздер жүргізу мүмкіндігін қарастыру мақсатында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының және Еуропалық Одақтың азаматтары үшін визалық режимді жеңілдету туралы келісім бойынша келіссөздерді қатар жүргізу мүмкіндігін қарастыру мақсатында Көші-қон мен ұтқырлықтың жаһандық тәсілдеріне сәйкес көші-қонға байланысты тиісті мәселелер бойынша тұтастай қамтитын диалогты орнатуға келіседі.

239-БАП

Консулдық қорғау

Қазақстан Республикасы Қазақстан Республикасында өкілдігі бар Еуропалық Одаққа кез келген мүше мемлекеттің дипломатиялық және консулдық биліктері Қазақстан Республикасында тұрақты өкілдігі жоқ Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің кез келген азаматына Еуропалық Одаққа осы мүше мемлекеттің азаматтарына қорғау көрсетілетін жағдайлар сияқты қорғау көрсететініне келіседі.

240-БАП

Ақшаны жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға қарсы күрес

Тараптар өздерінің қаржылық және тиісті қаржылық емес секторларын тұтастай қылмыстық әрекеттен және, атап айтқанда, есірткімен байланысты қылмыстардан түскен табыстарды жылыстату үшін, сондай-ақ терроризмді қаржыландыру үшін пайдаланудың алдын алу мақсатында Ақшаны жылыстатуға қарсы күрестің қаржылық шараларын әзірлеу тобы қабылдаған қылмыстық табыстарды жылыстатуға және

терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық стандарттарға сәйкес ынтымақтасады. Мұндай ынтымақтастық қылмыстық табыстардан түскен активтер немесе қаражат өтелгенге, оларға тыйым салынғанға, олар тәркіленгенге және қайтарылғанға дейін жалғасады.

Ынтымақтастық Тараптардың тиісті заңнамалары мен халықаралық міндеттемелері шеңберінде тиісті ақпарат алмасуға мүмкіндік береді.

241-БАП

Есірткінің заңсыз айналымына қарсы күрес

Тараптар есірткімен байланысты мәселелерге, атап айтқанда, есірткі, психотроптық заттар мен олардың прекурсорларының заңсыз айналымы мәселелеріне теңгерімді және интеграцияланған тәсіл бойынша ынтымақтасады. Есірткіге қарсы күрес саласындағы саясат пен әрекет тыйым салынған есірткінің заңсыз айналымын, есірткіні жеткізу мен оларға сұранысты қысқартуға, алдын алу шараларын кеңейтуге, адам құқықтарын ескере отырып, емдеу мен сауықтыруға бағытталған құзыретті органдар арасындағы үйлестіру мен күшейтілген ынтымақтастықты кеңейту арқылы тыйым салынған есірткіні, психотроптық заттарды және олардың прекурсорларын жеткізуге және олардың сұранысына қарсы күрес бойынша құрылымдарды күшейтуге бағытталған.

Ынтымақтастық есірткілермен байланысты зиянды азайтуға, синтетикалық есірткілерді шығаруға және пайдалануға қарсы күреске және есірткі мен психотроптық заттарды заңсыз дайындау кезінде пайдаланылатын прекурсорлар ағынын тиімді түрде болдырмауға қол жеткізуге де бағытталады.

Тараптар осы мақсаттарға қол жеткізу үшін ынтымақтастық әдістері бойынша келіседі. Әрекеттер тиісті халықаралық конвенциялар мен құжаттарға және Еуропалық Одақ - Орталық Азияның Есірткіге қарсы күрес жөніндегі іс-қимылдар жоспарына сәйкес жалпыға бірдей танылған қағидаттарға негізделген.

242-БАП

Ұйымдасқан және трансұлттық қылмыс пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес

Тараптар, контрабанданы және адам саудасын, есірткінің заңсыз айналымын, заңсыз қару саудасын, жымқыруды, алаяқтықты, контрафакцияны, құжаттарды қолдан жасауды, мемлекеттік және жеке сектордағы сыбайлас жемқорлықты қоса алғанда, ұйымдасқан, экономикалық, қаржылық және трансұлттық қылмыстық әрекеттің барлық нысандарының алдын алу және оларға қарсы күрес мақсатында осы саладағы өздерінің қолданыстағы халықаралық міндеттемелерін толық орындау арқылы ынтымақтасады.

Тараптар құқық қорғау органдары арасында екіжақты, өңірлік және халықаралық ынтымақтастықты нығайтуға, оның ішінде, Еуропалық Одақтың агенттіктерімен озық тәжірибе алмасуға және ықтимал ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

Тараптар, атап айтқанда, 2000 жылғы Біріккен Ұлттар Ұйымының Трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы күрес конвенциясында (БҰҰ ТҰҚК) және оған үш Хаттамада және 2003 жылғы БҰҰ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес конвенциясында бекітілген тиісті халықаралық стандарттарды тиімді орындауға міндеттенеді. Ынтымақтастық, орындылығына қарай және қолданылатын рәсімдер сақталынатын кезде Қазақстан Республикасының Еуропа Кеңестің сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы күрес жөніндегі тиісті құжаттарына қосылуын және оларды Қазақстан Республикасының орындауын қамтуы мүмкін.

243-БАП

Киберқылмысқа қарсы күрес

Тараптар коммуникациялық желілерді және ақпараттық жүйелерді пайдалана отырып немесе осындай желілер мен жүйелерге қарсы жасалған қылмыстық әрекеттердің алдын алу және оған қарсы күресу мақсатында ынтымақтастықты, оның ішінде озық тәжірибе алмасу арқылы ынтымақтасуды нығайтады.

VI БӨЛІМ**ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ БАСҚА ДА БАҒЫТТАРЫ****1-ТАРАУ****БІЛІМ БЕРУ ЖӘНЕ ОҚЫТУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****244-БАП**

Тараптар Қазақстан Республикасында білім беру және оқыту жүйелерін жаңғыртуға жәрдемдесу және Еуропалық Одақтың саясаты мен практикасына жақындасу мақсатында білім беру және оқыту саласында ынтымақтасады. Тараптар өмір бойы оқуға жәрдемдесу үшін ынтымақтасады және білім беру мен оқытудың барлық деңгейіндегі ынтымақтастық пен ашықтықты көтермелейді. Бұдан өзге, Тараптар институционалдық аралық ынтымақтастықты нығайтуға, студенттердің, профессорлық-оқытушы және әкімшілік персоналдың, зерттеушілер мен жастардың ұтқырлығын көтермелеуге және ақпарат пен тәжірибе алмасуды көтермелеуге бағытталған шараларға ерекше мән береді.

Тараптар еуропалық және халықаралық стандарттар және озық тәжірибеге сәйкес білім беру жүйесі қызметін бірыңғай үйлестіруге жәрдемдеседі.

2-ТАРАУ**МӘДЕНИЕТ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****245-БАП**

Тараптар өзара түсінісу және өздерінің тиісті мәдениетін білуді жақсарту үшін мәдени аралуандылықты құрметтейтін мәдениет саласындағы ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

Тараптар мәдени алмасуларға жәрдемдесу және әртүрлі мәдени салалардағы бірлескен бастамаларды көтермелеу үшін тиісті шаралар қолдануға ұмтылады.

Тараптар көпжақты халықаралық шарттар және Біріккен Ұлттар Ұйымының білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі ұйымы (ЮНЕСКО) сияқты халықаралық ұйымдар шеңберінде консультациялар

жүргізеді және өзара тиімді ынтымақтастықты дамытады. Тараптар, өзгелерімен қатар, 2005 жылғы ЮНЕСКО-ның өзін-өзі мәдени таныту әралуандығының нысандарын қорғау және көтермелеу туралы конвенциясының қағидаттарын ілгерілету және БҰҰ Бас Ассамблеясы жариялаған 2013-2022 жылдарға арналған Халықаралық мәдениеттер жақындасуының онжылдығы шеңберінде жобаларды іске асыру мақсатында мәдени әралуандық мәселелері бойынша да пікір алмасады.

Тараптар бірлескен қызметке, бағдарламалар мен жоспарларға, сондай-ақ шығармашылық қызметкерлер мен мәдениет ұйымдары қызметкерлерін оқыту мен олардың әлеуетін нығайту саласындағы озық тәжірибе алмасуға жәрдемдеседі.

3-ТАРАУ

ЗЕРТТЕУЛЕР ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

246-БАП

Тараптар:

(а) өзара пайда негізінде және зияткерлік меншік құқықтарын тиісінше және тиімді қорғау жағдайында азаматтық зерттеулер мен ғылыми-технологиялық әзірлемелердің барлық салаларындағы; және

(b) инновацияларды дамытуды ынталандыру мақсатында ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

247-БАП

Ынтымақтастық:

(а) саясат жөніндегі диалог пен ғылыми және технологиялық ақпарат алмасуды;

(b) технологиялық бизнес-стартаптарды, кластерлік даму және қаржыландыруға қол жетімділікті қолдау құралдарын қоса алғанда, инновацияларға және зерттеулер мен әзірлемелерді коммерцияландыруға қатысты ақпарат және озық тәжірибе алмасуды;

(c) әрбір Тараптың тиісті зерттеу және инновациялық бағдарламаларына барабар қол жеткізуін жеңілдетуді;

(d) Қазақстан Республикасының зерттеу ұйымдарының зерттеу әлеуетін арттыруды және олардың Еуропалық Одақтың Зерттеулер мен

инновациялар жөніндегі негіздемелік бағдарламасына және Еуропалық Одақ қаржыландыратын басқа да ықтимал бастамаларға қатысуына жәрдемдесуді;

(e) зерттеулер және инновациялар саласындағы бірлескен жобаларды әзірлеу мен ілгерілетуді;

(f) бірлескен зерттеу және инновациялық жобалардың нәтижелерін коммерцияландыруға жәрдемдесуді;

(g) Тараптардың ішкі нарығына жаңа технологиялардың енуін жеңілдетуді;

(h) ғалымдар, зерттеушілер және екі Тарапта да зерттеу және инновациялық қызметке қатысатын басқа да қызметкерлер үшін оқыту және ұтқырлық бағдарламалар ұйымдастыруды;

(i) қолданылатын заңнама шеңберінде осы Келісім қамтитын қызметке қатысатын зерттеушілердің еркін жүріп-тұруына, сондай-ақ осындай қызметте пайдалануға арналған тауарлардың трансшекаралық өткізілуіне жәрдемдесуді; және

(j) зерттеулер мен инновациялар саласындағы, оның ішінде өзара келісу негізінде өңірлік тәсілдер мен бастамалар арқылы ынтымақтастықтың басқа да нысандарын қамтиды.

248-БАП

247-бапта айтылған ынтымақтастық бойынша қызметті жүзеге асыру кезінде оны 261 және 262-баптарда айтылған Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы қаржылық ынтымақтастықтың неғұрлым кең шеңберінде жүргізілетін өңірлік және басқа да қызметпен біріктіруге ұмтылу керек.

4-ТАРАУ

БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ДЫБЫС-БЕЙНЕ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

249-БАП

Тараптар бұқаралық ақпарат құралдары және дыбыс-бейне саласындағы, оның ішінде ақпарат алмасу және журналистер мен басқа да бұқаралық ақпарат құралдары, кино және дыбыс-бейне саласындағы басқа да қызметкерлерді оқыту арқылы ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

250-БАП

Тараптар қолданылуына қарай ЮНЕСКО мен Еуропа Кеңесінің конвенцияларын қоса алғанда, қолданылатын халықаралық конвенцияларда айқындалған стандарттардың негізінде бұқаралық ақпарат құралдарының тәуелсіз және кәсіби болуына жәрдемдесу бойынша ақпарат және озық тәжірибе алмасуды жүзеге асырады.

5-ТАРАУ**АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМНЫҢ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ****251-БАП**

Тараптар кездесулер мен консультациялар нысанында диалогты жалғастырып, нығайтады және азаматтық қоғамның рөліне қатысты мынадай:

(а) әрбір Тараптың азаматтық қоғам өкілдеріне екінші Тарап пайдаланатын мемлекеттік институттармен және әлеуметтік әріптестермен консультациялар және диалог процестерімен танысуға мүмкіндік бере отырып, атап айтқанда, азаматтық қоғамның мемлекеттік саясатты әзірлеу процесіне одан әрі қатысуы мақсатында Қазақстан Республикасында және Еуропалық Одақта азаматтық қоғамның барлық секторлары арасындағы байланыстарды нығайту мен ақпарат және тәжірибе алмасу;

(b) азаматтық қоғамның Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ арасындағы қатынастарға, атап айтқанда, осы Келісімді орындауға қатысуын қамтамасыз ету;

(с) азаматтық қоғамда зор әлеуетті, тәуелсіздік пен ашықтықты арттыруға жәрдемдесу және оның Тараптардың экономикалық, әлеуметтік әрі саяси дамуындағы рөлін қолдау мақсаттарында ынтымақтасады.

Тараптар Қазақстан Республикасының және Еуропалық Одақтың үкіметтік емес ұйымдары арасындағы қатынастарды орнатуды қолдайды.

Тараптар адам құқықтары саласындағы қызметті жүзеге асыратын тиісті институттар мен үкіметтік емес ұйымдарды қолдайды. Тараптар ынтымақтастық бағдарламалары туралы барлық қажетті ақпаратпен кем дегенде жылына бір рет ресми және тұрақты түрде алмасады.

6-ТАРАУ**СПОРТ ЖӘНЕ ДЕНЕ БЕЛСЕНДІЛІГІ САЛАСЫНДАҒЫ
ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****252-БАП**

Тараптар халықтың барлық жастағы топтары арасында саламатты өмір салтын дамытуға жәрдемдесу, спорттың әлеуметтік функциялары мен білімдік құндылықтарын қолдау үшін және допинг, нәсілшілдік және зорлық-зомбылық сияқты спортқа төнетін қауіптерге қарсы күресу мақсатында спорт пен дене белсенділігі саласындағы ынтымақтастыққа жәрдемдеседі. Ынтымақтастық, атап айтқанда, ақпарат және озық тәжірибе алмасуды қамтиды.

7-ТАРАУ**АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ****253-БАП**

Тараптар табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың қатерлерін өзінің аумағында да жаһандық ауқымда да басқару қажеттігін таниды.

Тараптар өз қоғамдары мен инфрақұрылымдарының орнықтылығын арттыру мақсатында, өздерінің табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу, олардың зардаптарын жеңілдету, оларға әзір болу және оларды жою жөніндегі шараларды жақсарту және тиісінше төтенше жағдайлардың қатерлерін жаһандық басқару нәтижелерін жақсарту мақсатында екіжақты және көпжақты саяси деңгейлерде ынтымақтасу ниетін растайды.

Ынтымақтастық қажетті ресурстар болған кезде:

(a) азаматтық қорғау саласында қызметті жүзеге асыратын құзыретті органдардың, басқа да ұйымдар мен жеке тұлғалардың өзара іс-қимылын;

(b) егер қажет болса, төтенше жағдайлар кезінде өзара көмекті үйлестіруді;

(c) төтенше жағдайларға әзірлік туралы халықтың хабардарлығын етуді арттыру бойынша тәжірибе алмасуды;

(d) азаматтық қорғау саласында және ерте хабардар ету жүйесін пайдалану бойынша мамандарды даярлауды, қайта даярлауды, олардың біліктілігін арттыру мен оларды оқытуды қолдайды.

8-ТАРАУ

ҒАРЫШ ҚЫЗМЕТІ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

254-БАП

Тараптар қажеттілігіне қарай азаматтық ғарыштық зерттеулер және әзірлемелер саласындағы ұзақ мерзімді ынтымақтастыққа жәрдемдеседі. Тараптар өздерінің тиісті ғарыш қызметінде өзара толықтыруды көздейтін бастамаларға ерекше назар аударады.

255-БАП

Тараптар спутниктік навигация, Жерді бақылау, ғарыштық зерттеулер саласында және Тараптардың мүдделеріне сәйкес басқа да салаларда ынтымақтаса алады.

9-ТАРАУ

ТҰТЫНУШЫЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

256-БАП

Тараптар тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың жоғары деңгейін қамтамасыз ету және өздерінің тұтынушылардың құқықтарын қорғау жүйелерінің үйлесімділігіне қол жеткізу мақсатында ынтымақтасады.

Ынтымақтастық, орындылығына қарай:

(a) тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы саясат бойынша, оның ішінде өнімнің сапасы мен қауіпсіздігіне қойылатын талаптар бойынша және нарықты қадағалау жүйесін ұйымдастыру мен ақпарат алмасу тетігі бойынша озық тәжірибе алмасуды;

(b) тұтынушылардың құқықтарын қорғау жүйелері бойынша, оның ішінде тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы заңнама мен оны қолдану, тұтыну тауарларының қауіпсіздігі, тұтынушылардың

хабардар болуын арттыру, тұтынушылардың құқықтары мен мүмкіндіктерін және тұтынушыларды қорғау құралдарын кеңейту бойынша тәжірибе алмасуға жәрдемдесуді;

(с) лауазымды адамдарды және тұтынушылардың мүдделерін білдіретін басқа да адамдарды оқытуды қамтамасыз етуді;

(d) тәуелсіз тұтынушылар ұйымдарын және тұтынушылар өкілдері арасындағы байланыстарды дамытуды көтермелеуді қамтуы мүмкін.

10-ТАРАУ

ӨНІРЛІК ҮНТЫМАҚТАСТЫҚ

257-БАП

Тараптар өмір сүру жағдайын жақсарту және Тараптардың әлеуметтік және экономикалық дамуына барлық өңірлердің қатысуын арттыру мақсатында өңірлік саясат саласындағы өзара түсіністік пен екіжақты ынтымақтастыққа жәрдемдеседі.

258-БАП

Тараптар әлеуетті өсіру шараларын әзірлеу мен өңірлік экономикалық және іскерлік желілерді нығайтуға жәрдемдесу мақсатында қолданыстағы халықаралық келісімдер мен уағдаластықтарға сәйкес жергілікті және өңірлік биліктердің өңірлік ынтымақтастыққа қатысуын қолдайды және нығайтады.

259-БАП

Тараптар осы Келісімде қамтылған салалардың, өзгелерімен қатар, көлік, энергетика, коммуникациялық желілер, мәдениет, білім беру, зерттеулер, туризм, су ресурстары және қоршаған ортаны қорғау, азаматтық қорғау салаларында және өңірлік ынтымақтастыққа жататын басқа да салаларда өңірлік ынтымақтастық элементтерін дамытуды нығайтады және көтермелейді.

11-ТАРАУ**МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ САЛАСЫНДАҒЫ ҮНТЫМАҚТАСТЫҚ****260-БАП**

1. Тараптар мемлекеттік және азаматтық қызмет саласындағы халықаралық озық тәжірибені қолдану және мемлекеттік және азаматтық қызметшілердің әлеуетін өсіру және оларды кәсіби дамыту мен оқыту бойынша тәжірибе және білім алмасуға ықпал етеді.

2. Тараптар мемлекеттік көрсетілетін қызметтер сапасын жақсартуға бағытталған шаралар туралы және Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызмет саласындағы Өңірлік хаб шеңберінде көпжақты ынтымақтастықты ілгерілету мақсатында бірлескен күш-жігер туралы диалогқа ықпал етеді.

3. 2-тармақта көрсетілгендер шеңберінде, Тараптар, өзгелерімен қатар:

- (a) сарапшылар алмасуға;
- (b) семинарлар ұйымдастыруға; және
- (c) оқыту қызметін ұйымдастыруға жәрдемдесу арқылы ынтымақтасады.

VII БӨЛІМ**ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ТЕХНИКАЛЫҚ ҮНТЫМАҚТАСТЫҚ****261-БАП**

Тараптар жан-жақты әріптестік пен өзара мүдделілік, тепе-тең қатынас, ашықтық, болжамдылық және Тараптар мүдделерін өзара қорғау қағидаттары негізделген ағымдағы қаржылық және техникалық ынтымақтастықты жалғастырады және нығайтады.

Осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізу үшін Қазақстан Республикасы Еуропалық Одақтан гранттар мен қарыздар нысанында, мүмкіндігінше Еуропалық инвестициялық банкпен және басқа да халықаралық қаржы институттарымен әріптесе отырып, қаржылық көмек ала алады.

Қаржылық көмек Еуропалық Одақтың көп жылғы қаржылық негіздемелік құралдарын¹ реттейтін регламенттерге сәйкес, атап айтқанда, сарапшылармен алмасу, зерттеулер жүргізу, форумдар, конференциялар, семинарлар және оқыту курстарын ұйымдастыру нысанында, бағдарламалар мен даму жобаларын қолдау мен іске асыру үшін гранттар нысанында берілуі мүмкін. Еуропалық Одақтың қаржыландыруына Қаржылық регламент² және Іске асыру қағидалары³ қолданылады.

Қаржылық көмек Еуропалық Одақ Қазақстан Республикасымен консультациялардан кейін әзірлеген жыл сайынғы іс-қимылдар бағдарламаларына негізделеді.

Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ бағдарламалар мен жобаларды қоса қаржыландыра алады. Тараптар қаржылық және техникалық ынтымақтастық жөніндегі бағдарламалар мен жобаларды үйлестіреді және барлық көмек көздері туралы ақпарат алмасады.

ЭЫДҰ-ның көмек тиімділігі туралы Париж декларациясында, Еуропалық Одақтың Техникалық ынтымақтастықты реформалау жөніндегі базалық стратегиясында, Еуропалық есеп палатасының баяндамаларында айқындалған және Еуропалық Одақтың Қазақстан Республикасындағы іске асырылған және ағымдағы ынтымақтастық бағдарламалары тәжірибесінің қорытындылары бойынша көмектің тиімділігі Еуропалық Одақтың Қазақстан Республикасына қаржылық көмек беруіне негіз болып табылады.

¹ Атап айтқанда, 2014-2020 жылдарға арналған Ынтымақтастықты дамыту үшін қаржылық құралдарды бекітетін Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2014 жылғы 11 наурыздағы № 233/2014 Регламенті (ЕО) (ЕО-ның Ресми журналы, L 77, 15.3.2014. 44 б.) және Еуропалық Одақтың сыртқы қызметті қаржыландыру құралдарын іске асыруға арналған жалпы қағидалар мен рәсімдерді белгілейтін Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2014 жылғы 11 наурыздағы № 236/2014 Регламенті (ЕО) (ЕО-ның Ресми журналы, L 77, 15.3.2014. 95 б.).

² Еуропалық Одақтың ортақ бюджетіне қолданылатын қаржылық қағидалар туралы және Кеңестің № 1605/2002 Регламентінің (ЕО, Еуроатом) күшін жоятын Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2012 жылғы 25 қазандағы № 966/2012 Регламенті (ЕО, Еуроатом) (ЕО-ның Ресми журналы, L 298, 26.10.2012. 1 б.).

³ Еуропалық Одақтың ортақ бюджетіне қолданылатын қаржылық қағидалар туралы Еуропалық Парламент пен Кеңестің № 966/2012 Регламентін (ЕО, Еуроатом) қолдану қағидалары туралы Комиссияның (ЕО) 2012 жылғы 29 қазандағы № 1268/2012 Өкілеттілік регламенті (ЕО-ның Ресми журналы, L 362, 31.12.2012. 1 б.).

262-БАП

Тараптар тиімді қаржылық басқару қағидаттарына сәйкес қаржылық және техникалық көмек көрсетеді және Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақтың қаржылық мүдделерін қорғауда ынтымақтасады. Тараптар бұзушылықтардың¹, алаяқтықтың, сыбайлас жемқорлықтың және Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақтың бюджетіне нұқсан келтіретін кез келген басқа да заңсыз әрекетті болдырмау және оларға қарсы күресу үшін осы Келісім қамтитын салаларда өзара құқықтық және басқа да көмек көрсету арқылы тиімді шаралар қолданады.

Осы Келісімді орындау барысында Тараптар арасында жасалуы мүмкін кез келген одан кейінгі келісімдер немесе қаржыландыру құралдары жергілікті жерлердегі тексерулер мен инспекцияларды реттейтін қаржылық ынтымақтастық туралы нақты ережелерді көздейді.

263-БАП

Қолда бар ресурстарды оңтайлы пайдалану үшін Тараптар Еуропалық Одақ салымдарының басқа қаржы көздерінен, үшінші елдерден және халықаралық қаржы институттарынан алынатын салымдармен тығыз үйлестікте жүзеге асырылуын қамтамасыз етуге міндеттенеді.

264-БАП

Болдырмау

Тараптар Еуропалық Одақ қаражаты есебінен қаржыландырылатын және Қазақстан Республикасының қаражаты есебінен қоса қаржыландырылатын операциялардың тиісті түрде орындалуын тұрақты тексеріп отырады және Еуропалық Одақтың қаржы қаражатына және

¹ Кеңестің Еуропа Қоғамдастықтарының қаржылық мүдделерін қорғау туралы 1995 жылғы 18 желтоқсандағы № 2988/95 регламентінде (ЕО, Еуратом) анықталғандай, «бұзушылық» - экономикалық оператордың әрекеті немесе әрекетсіздігі салдарынан, Еуропалық Одақтың ортақ бюджетіне немесе ол басқаратын бюджеттерге немесе Еуропалық Одақ атынан тікелей жинақталған өз қаражатынан алынатын табыстың қысқартылуы немесе жоғалуы есебінен немесе ақталмаған шығыстар есебінен нұқсан салдарынан болған немесе болуы мүмкін Еуропалық Одақ заңнамасының, осы Келісімнің немесе бұдан туындайтын келісімдердің немесе келісімшарттардың ережелерін кез келген бұзуды білдіреді.

Қазақстан Республикасының қоса қаржыландыру қаражатына нұқсан келтіретін бұзушылықтарды, алаяқтықты, сыбайлас жемқорлықты және кез келген басқа да заңсыз әрекетті болдырмау үшін барлық тиісті шараларды қолданады. Тараптар қолданылған кез келген алдын алу шаралары туралы бір-біріне хабарлайды.

265-БАП

Ақпарат беру

Тараптар бір-бірін, атап айтқанда, Қазақстан Республикасының құзыретті органдарын және Алаяқтықпен күрес жөніндегі Еуропалық бюросын Еуропалық Одақтың қаржы қаражаты мен Қазақстан Республикасының қоса қаржыландыру қаражатын пайдалануға байланысты алаяқтықтың, сыбайлас жемқорлықтың немесе басқа да бұзушылықтың болжанған немесе нақты жағдайлары туралы хабардар ете отырып, хабарлайды.

Тараптар осы бапқа байланысты қолданылған кез келген шаралар туралы бір-біріне хабарлайды.

266-БАП

Жергілікті жерлердегі тексерулер

Жергілікті жерлерде Еуропалық Одақтың қаржылық көмегіне қатысты тексерулерді Алаяқтықпен күрес жөніндегі Еуропалық бюро Қазақстан Республикасының ұлттық заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының құзыретті органдарымен тығыз ынтымақтастықта дайындайды және өткізеді.

Алаяқтықпен күрес жөніндегі Еуропалық бюро осы Келісім шеңберінде Кеңестің № 2185/96¹ Регламентіне (Еуратом, ЕО) және Еуропалық Парламент пен Кеңестің № 883/2013² Регламентіне (ЕО,

¹ Кеңестің алаяқтық пен басқа да бұзушылықтардан Еуропалық Одақтың қаржылық мүдделерін қорғау үшін Еуропалық Комиссия жүргізетін жергілікті жерлердегі тексерулер және инспекциялар туралы 1996 жылғы 11 қарашадағы № 2185/96 Регламенті (Еуратом, ЕО) (Еуропалық Одақтың Ресми журналы, L 292, 15.11.1996. 2 б.).

² Алаяқтықпен күрес жөніндегі Еуропалық бюро (АКЕБ) жүргізетін тергеп-тексерулерге қатысты және Еуропалық Парламент пен Кеңестің № 1073/1999 Регламентінің (ЕО, Еуратом) және Кеңестің № 1074/1999 Регламентінің (Еуратом)

Еуратом) сәйкес Еуропалық Одақтың қаржылық мүдделерін қорғау үшін жергілікті жерлерде тексеру жүргізуге уәкілетті.

267-БАП

Тергеп-тексеру және соттық қудалау

Қазақстан Республикасының құзыретті органдары Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, Еуропалық Одақтың қаржы қаражатына және Қазақстан Республикасының қоса қаржыландыру қаражатына нұқсан келтіретін алаяқтықтың, сыбайлас жемқорлықтың және кез келген басқа заңсыз әрекеттің болжанған және нақты жағдайларына тергеп-тексеру және соттық қудалау жүргізеді. Қолданылуына қарай және ресми сұрау салу бойынша Алаяқтықпен күрес жөніндегі Еуропалық бюро Қазақстан Республикасының құзыретті органдарына осы міндетті орындауға жәрдем көрсете алады.

VIII БӨЛІМ

ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ НЕГІЗДЕР

268-БАП

Ынтымақтастық кеңесі

1. Осымен Ынтымақтастық кеңесі құрылады. Ол осы Келісімнің орындалуын қадағалауды және оған тұрақты шолуды жүзеге асырады. Кеңес жылына бір рет министрлер деңгейінде отырыс өткізеді. Ол осы Келісім шеңберінде туындайтын кез келген маңызды мәселелерді және осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізу үшін өзара мүдделілікті білдіретін кез келген басқа да екіжақты немесе халықаралық мәселелерді қарайды.

2. Ынтымақтастық кеңесі осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізу үшін осы Келісімде көзделген жағдайларда оның шеңберінде шешімдер қабылдайды. Мұндай шешімдер қабылданған шешімдерді орындау үшін тиісті шаралар қолданатын Тараптар үшін міндетті болып табылады. Ынтымақтастық кеңесі ұсынымдар да бере алады. Ол өз шешімдері мен

күшін жоятын Еуропалық Парламент пен Кеңестің 2013 жылғы 11 қыркүйектегі № 883/2013 Регламенті (ЕО, Еуратом) (Еуропалық Одақтың Ресми журналы, L 248, 18.09.2013. 1 б.).

ұсынымдарын Тараптар өздерінің тиісті ішкі рәсімдерін аяқтағаннан кейін олардың арасында келісу бойынша қабылдайды.

3. Ынтымақтастық кеңесінің III Бөлімнің (Сауда және кәсіпкерлік) кез келген тиісті ережелеріне нұқсан келтірмей, Тараптар арасындағы келісім негізінде осы Келісімге қосымшаларды жаңарту немесе оларға өзгерістер енгізу бойынша өкілеттігі бар.

4. Ынтымақтастық кеңесі өзінің кез келген өкілеттіктерін, оның ішінде міндетті шешімдер қабылдау жөніндегі өкілеттіктерін Ынтымақтастық комитетіне бере алады.

5. Ынтымақтастық кеңесі Тараптар өкілдерінен тұрады.

6. Ынтымақтастық кеңесін Қазақстан Республикасының өкілі мен Еуропалық Одақтың өкілі кезек-кезекпен басқарады.

7. Ынтымақтастық кеңесі өзінің рәсімдер қағидаларын бекітеді.

8. Әрбір Тарап 278-бапқа сәйкес осы Келісімді орындауға немесе түсіндіруге байланысты кез келген дауды шешу үшін Ынтымақтастық кеңесінің жүгіне алады.

269-БАП

Ынтымақтастық комитеті және мамандандырылған кіші комитеттер

1. Осымен Ынтымақтастық комитеті құрылады. Ол Ынтымақтастық кеңесінің өз міндеттерін орындауына жәрдем көрсетеді.

2. Ынтымақтастық комитеті Тараптардың әдетте аға лауазымды адамдар деңгейіндегі өкілдерінен тұрады.

3. Ынтымақтастық комитетін Қазақстан Республикасының өкілі мен Еуропалық Одақтың өкілі кезек-кезекпен басқарады.

4. Ынтымақтастық комитеті осы Келісімде көзделген жағдайларда және сол үшін өзіне Ынтымақтастық Кеңесі өкілеттіктер берген салаларда шешімдер қабылдайды. Бұл шешімдер қабылданған шешімдерді орындау үшін тиісті шаралар қолданатын Тараптар үшін міндетті болып табылады. Ынтымақтастық комитеті өз шешімдерін Тараптар өздерінің тиісті ішкі рәсімдерін аяқтағаннан кейін олардың арасындағы келісім бойынша қабылдайды. Оның міндеттеріне Ынтымақтастық кеңесінің отырыстарын дайындау да кіреді.

5. Ынтымақтастық комитеті III Бөлімге (Сауда және кәсіпкерлік) байланысты тиісті мәселелерді қарау үшін арнайы құрамда отырыс өткізе алады.

6. Ынтымақтастық комитеті мамандандырылған кіші комитеттерді немесе оған өз міндеттерін орындауда жәрдемдесуі мүмкін кез келген басқа да органдарды құру туралы шешім қабылдай алады және мұндай кіші комитеттердің немесе органдардың құрамы мен міндеттерін және олардың жұмыс істеу тәртібін айқындайды.

7. Ынтымақтастық кеңесі өз рәсімдер қағидаларында Ынтымақтастық комитетінің және Ынтымақтастық кеңесі құрған кез келген кіші комитеттің немесе органның міндеттері мен жұмыс істеу тәртібін айқындайды.

270-БАП

Парламенттік ынтымақтастық комитеті

1. Осымен Парламенттік ынтымақтастық комитеті құрылады. Ол, бір жағынан, Қазақстан Республикасы Парламентінің мүшелерінен және екінші жағынан, Еуропалық Парламент мүшелерінен тұрады әрі бұл олардың кездесуге және пікір алмасуға арналған форумы болып табылады. Ол өзі белгілеген уақыт аралықтарында отырыс өткізеді.

2. Парламенттік ынтымақтастық комитетінің қызметі Қазақстан Республикасының Парламенті мен Еуропалық Парламентінің арасындағы өзара пайдалы және тиімді парламенттік ынтымақтастықты дамытуға бағытталған.

3. Парламенттік ынтымақтастық комитеті өз рәсімдер қағидаларын белгілейді.

4. Парламенттік ынтымақтастық комитетін оның рәсімдер қағидаларында жазылған ережелерге сәйкес Қазақстан Республикасының Парламенті мен Еуропалық Парламент кезек-кезекпен басқарады.

5. Парламенттік ынтымақтастық комитеті Ынтымақтастық кеңесінен осы Келісімнің орындалуына қатысты ақпарат сұрата алады, ол Комитетке сұрау салынған ақпаратты береді.

6. Парламенттік ынтымақтастық комитетіне Ынтымақтастық кеңесінің шешімдері және ұсынымдары туралы хабарланады.

7. Парламенттік ынтымақтастық комитеті Ынтымақтастық кеңесіне ұсынымдар бере алады.

IX БӨЛІМ

ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

271-БАП

Соттар мен әкімшілік органдарға қол жеткізу

Осы Келісім шеңберінде әрбір Тарап екінші Тараптың жеке және заңды тұлғаларына олардың жеке және мүліктік құқықтарын қорғауы үшін өзінің құзыретті соттары мен әкімшілік органдарына кемсітуден еркін түрде және өзінің жеке және заңды тұлғалары сияқты жағдайларда қолжетімділікті қамтамасыз етуге міндеттенеді.

272-БАП

Өкілеттіктер беру

Егер осы Келісімде өзгеше айқындалмаса, әрбір Тарап реттеушілік, әкімшілік немесе импорттық немесе экспорттық лицензиялар немесе басқа да экономикалық қызметке лицензиялар беру, коммерциялық операцияларды мақұлдау немесе квоталарды, алымдарды немесе басқа да төлемдерді белгілеу бойынша өкілеттіктер сияқты басқарудың кез келген деңгейіндегі басқа да мемлекеттік өкілеттіктері берілген тұлға осы өкілеттіктерді орындау кезінде сол Тараптың осы Келісім бойынша міндеттемелеріне сәйкес әрекет етуін қамтамасыз етеді.

273-БАП

Төлем теңгеріміне байланысты қиыншылықтар мен сыртқы қаржылық қиындықтар жағдайындағы шектеулер

1. Егер Тарап төлем теңгеріміне байланысты елеулі қиыншылықтарды немесе сыртқы қаржылық қиындықтарды бастан кешірсе, немесе егер осындай қауіп болса, ол капитал қозғалысын, төлемдерді немесе аударымдарды қозғайтын қорғау немесе шектеу шараларын белгілеуі немесе сақтауы мүмкін.

2. 1-тармақта аталған шаралар:

(a) Тарапқа қатысты осыған ұқсас жағдайларда Тарап болып табылмайтын мемлекеттер үшін белгіленген режимге қарағанда қолайлылығы кем режим белгілемейді;

(b) қолданылуына қарай Халықаралық валюта қоры келісімінің Баптарына сәйкес келеді;

(c) екінші Тараптың коммерциялық, экономикалық және қаржылық мүдделеріне қажетсіз нұқсан келтіруді болдырмайды;

(d) уақытша болып табылады және 1-тармақта көрсетілген жағдайлардың жақсаруына қарай біртіндеп жойылады.

3. Тауар саудасы кезінде Тарап өзінің төлем теңгерімін немесе сыртқы қаржылық ұстанымын қорғау үшін шектеу шараларын белгілей алады немесе сақтай алады. Мұндай шаралар 1994 ж. ТСБК-ға және 1994 ж. ТСБК-ның Төлем теңгеріміне қатысты ережелері туралы уағдаластыққа сәйкес келеді.

4. Көрсетілетін қызметтер саудасы кезінде Тарап өзінің төлем теңгерімін немесе сыртқы қаржылық ұстанымын қорғау үшін шектеу шараларын қолдана алады. Мұндай шаралар КҚСБК-ге сәйкес келеді.

5. 1 және 2-тармақтарда аталған шектеу шараларын сақтайтын немесе белгілейтін кез келген Тарап екінші Тарапты олар туралы дереу хабардар етеді және мүмкіндігінше қысқа мерзімде оларды жоюдың уақытша жоспарын ұсынады.

6. Егер шектеулер осы бапқа сәйкес белгіленсе немесе сақталса, Ынтымақтастық комитетінде, егер консультациялар осы Келісімнің шеңберінен тыс өткізілмейтін болса, осындай консультациялар тез арада өткізіледі.

7. Консультациялар барысында, өзгелерімен қатар:

(a) қиындықтардың сипаты мен дәрежесі;

(b) сыртқы экономикалық және сауда ортасы; немесе

(c) қолданылуы мүмкін басқа да түзету шаралары сияқты факторларды назарға ала отырып, тиісті шараларға алып келген төлем теңгеріміне байланысты қиыншылықтар немесе сыртқы қаржылық қиындықтар бағаланады.

8. Консультацияларда кез келген шектеу шараларының 1 және 2-тармақтарға сәйкестігі мәселелері қаралады.

9. Мұндай консультациялар барысында Тараптар барлық статистикалық деректер мен шетелдік валютаға, валюта резервтеріне және төлем теңгеріміне қатысты ХВҚ ұсынған басқа да фактілерді мойындайды

және қорытындылар мүдделі Тараптың төлем теңгерімі мен сыртқы қаржылық ұстанымына ХВҚ жасаған бағасына негізделеді.

274-БАП

Қауіпсіздіктің өмірлік маңызы бар мүдделеріне байланысты шаралар

Осы Келісімде ешнәрсе де:

(a) кез келген Тараптан ақпараттың ашылуы өз қауіпсіздігінің өмірлік маңызы бар мүдделеріне қайшы келеді деп есептейтін қандай да бір ақпаратты ұсынуын талап ету;

(b) кез келген Тарап өз қауіпсіздігінің өмірлік маңызы бар мүдделерін қорғауға қажетті деп есептейтін:

(i) қару, оқ-дәрі немесе әскери материалдар өндіруге немесе олардың саудасына байланысты;

(ii) қарулы күштерді жабдықтау мақсатында тікелей немесе жанама жүзеге асырылатын экономикалық қызметке байланысты;

(iii) ыдырайтын немесе синтездік материалдарға немесе олар алынған материалдарға байланысты;

(iv) ұлттық қауіпсіздік үшін немесе қорғаныс мақсаттары үшін қажетті мемлекеттік сатып алуға байланысты; немесе

(v) соғыс немесе халықаралық қатынастардағы басқа төтенше жағдайлар уақытында қабылданған кез келген әрекетті қолдануы үшін кедергі болу;

(c) кез келген Тараптың халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау мақсатында қабылдаған міндеттемелерін орындау үшін кез келген әрекетті қолдануы үшін кедергі болу ретінде түсіндірілмейді.

275-БАП

Кемсітпеушілік

1. Осы Келісімде қамтылған салаларда және ондағы жекелеген ережелерге нұқсан келтірместен:

(a) Қазақстан Республикасы Еуропалық Одаққа және оған мүше мемлекеттерге қатысты қолданатын уағдаластықтар Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің немесе олардың жеке немесе заңды тұлғаларының арасында қандай да бір кемсітушілікке әкеп соқтырмайды;

(b) Еуропалық Одақ немесе оған мүше мемлекеттер Қазақстан Республикасына қатысты қолданатын уағдаластықтар Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғаларының арасында қандай да бір кемсітушілікке әкеп соқтырмайды.

2. 1-тармақ өздерінің орналасқан жеріне қатысты бірдей емес жағдайдағы салық төлеушілерге Тараптардың өз салық заңнамасының тиісті ережелерін қолдану құқығына нұқсан келтірмейді.

276-БАП

Салық салу

1. Осы Келісім салық салу шараларына осы Келісімнің ережелерін орындау үшін қолданылуы қажет шамада ғана қолданылады.

2. Осы Келісімде ешнәрсе де қосарланған салық салуды болдырмау туралы келісімдердің, салық жөніндегі басқа келісімдердің салық жөніндегі ережелеріне немесе ұлттық салық заңнамасының ережелеріне сәйкес салық салуды болдырмаудың немесе салықтардан жалтарудың жолын кесуге бағытталған кез келген шараларды қабылдануына немесе қолдануына кедергі ретінде түсіндірілмейді.

277-БАП

Міндеттемелерді орындау

1. Тараптар осы Келісім бойынша өз міндеттемелерін орындау үшін қажетті кез келген шараларды қолданады. Олар осы Келісімде айқындалған мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

2. Тараптар осы Келісімді түсіндіруге немесе орындауға және Тараптар арасындағы қатынастардың басқа да тиісті аспектілеріне қатысты кез келген мәселені талқылау үшін кез келген Тараптың сұрау салуы бойынша тиісті арналар арқылы бір бірімен жедел консультациялар өткізеді.

3. Әрбір Тарап осы Келісімді түсіндіруге немесе орындауға қатысты кез келген дауды 278-бапқа сәйкес Ынтымақтастық кеңесіне береді.

4. Ынтымақтастық кеңесі дауды 278-бапқа сәйкес және міндетті шешім қабылдау арқылы реттей алады.

278-БАП**Дауларды реттеу**

1. Тараптардың арасында осы Келісімді түсіндіруге немесе орындауға қатысты дау туындаған жағдайда, кез келген Тарап екінші Тарапқа және Ынтымақтастық кеңесіне даулы мәселені шешу қажеттігі туралы ресми сұрау салуды ұсынады. III Бөлімді (Сауда және кәсіпкерлік) түсіндіруге немесе орындауға қатысты даулар шегінбелік тәртібінде тек III Бөлімнің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауында (Дауларды реттеу) ғана реттеледі.

2. Тараптар өзара қолайлы шешімге мүмкіндігінше қысқа мерзімде қол жеткізу мақсатында 268-бапта көзделгеніндей Ынтымақтастық кеңесі шеңберінде адал ниетті консультацияларға қосылу арқылы дауды шешуге ұмтылады. Дауға қатысты консультациялар Ынтымақтастық комитетінің немесе Тараптардың келісуі бойынша немесе кез келген Тараптың сұрау салуы бойынша 269-бап негізінде құрылған кез келген басқа тиісті кіші комитеттің немесе органның отырыстарында да өткізілуі мүмкін. Консультациялар жазбаша нысанда да өткізілуі мүмкін.

3. Тараптар Ынтымақтастық кеңесіне, Ынтымақтастық комитетіне немесе басқа да тиісті кіші комитетке немесе органға жағдайды мұқият зерделеу үшін қажетті барлық ақпаратты береді.

4. Егер Ынтымақтастық кеңесі 277-бапта көзделгеніндей, мәселені реттеу бойынша міндетті шешім қабылдаса немесе ол дау аяқталды деп жарияласа, дау шешілген болып есептеледі.

5. Консультациялар барысында ашылған барлық ақпарат құпия болып қалады.

279-БАП**Міндеттемелер орындалмаған жағдайдағы тиісті шаралар**

1. Егер 278-бапқа сәйкес дауды реттеу туралы ресми сұрау салудың хабардар ету күннен бастап үш ай ішінде мәселе шешілмесе және егер шағым берген Тарап екінші Тарап осы Келісім бойынша міндеттемелерін орындамады деп есептесе, ол, III Бөлімді (Сауда және кәсіпкерлік) түсіндіруге немесе орындауға қатысты дауларды қоспағанда, тиісті шаралар қолдануы мүмкін.

2. Осы баптың 1-тармағынан шегінбелік тәртіппен, кез келген Тарап:

(а) 1969 жылғы Халықаралық шарттар құқығы туралы Вена конвенциясының 60-бабының 3-тармағы мағынасы бойынша халықаралық құқықтың жалпы нормаларымен санкцияланбаған осы Келісімнің күші жойылған; немесе

(б) екінші Тарап осы Келісімнің 1 және 11-баптарында көрсетілген осы Келісімнің кез келген елеулі элементтерін бұзған жағдайда, халықаралық құқыққа сәйкес осы Келісімге қатысты тиісті шараларды дереу қолдана алады.

Мұндай жағдайларда екінші Тарап тиісті шаралар туралы дереу хабардар етіледі. Екінші Тараптың сұрау салуы бойынша консультациялар 20 күнге дейінгі кезең ішінде жүргізіледі. Осы кезеңнен кейін шара қолданылады.

3. Тиісті шараларды таңдау кезінде осы Келісімнің жұмыс істеуін мейілінше аз дәрежеде бұзатын және бұзушылықтың сипаты мен күрделілігіне мөлшерлес болып табылатын шараларға басымдық беріледі. Ынтымақтастық кеңесі мұндай шаралар туралы дереу хабардар етіледі және олар бойынша дереу консультациялар өткізіледі, олардың барысында әрбір Тараптың қарастырылатын бұзушылықты жоюға құқығы бар.

280-БАП

Ресми құжаттарға жұртшылықтың қол жеткізуі

Осы Келісімнің ережелері Тараптардың ресми құжаттарға жұртшылықтың қол жеткізуіне қатысты тиісті заңнамасын қолдануға нұқсан келтірмейді.

281-БАП

Күшіне енуі, уақытша қолданылуы, қолданыс мерзімі және қолданысын тоқтату

1. Осы Келісім Тараптар осы мақсат үшін қажетті рәсімдерді аяқтағаны туралы дипломатиялық арналар арқылы Еуропалық Одақ Кеңесінің Бас Хатшылығын хабардар еткен күннен кейінгі екінші айдың бірінші күні күшіне енеді.

2. III Бөлім (Сауда және кәсіпкерлік), егер онда өзгеше көзделмесе, 1-тармақта көрсетілген күшіне ену күнінен бастап, Қазақстан

Республикасы сол күнге ДСҰ-ның мүшесі болған жағдайда, қолданылады. Егер Қазақстан Республикасы осы Келісім күшіне енген күннен кейін ДСҰ-ға мүше болса, III Бөлім (Сауда және кәсіпкерлік), егер онда өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға мүше болған күнінен бастап қолданылады.

3. 1 және 2-тармақтарға қарамастан, Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақ өздерінің тиісті ішкі рәсімдері мен заңнамасына сәйкес, қолданылуына қарай, осы Келісімді тұтастай немесе оның бір бөлігін уақытша қолдана алады.

4. Уақытша қолдану:

(a) Қазақстан Республикасы осы Келісімді ратификациялағаны туралы Еуропалық Одақты хабардар еткен; және

(b) Еуропалық Одақ осы Келісімнің уақытша қолданылатын бөліктерін тиісті жағдайларда көрсете отырып, Қазақстан Республикасын қажетті рәсімдерді аяқтағаны туралы хабардар еткен күннен кейінгі бірінші айдың бірінші күнінен басталады.

5. Осы Келісімнің III Бөлімі (Сауда және кәсіпкерлік), егер онда өзгеше көзделмесе, 4-тармақта көрсетілген уақытша қолдану күнінен бастап, Қазақстан Республикасы сол күнге ДСҰ-ның мүшесі болған жағдайда, уақытша қолданылады. Егер Қазақстан Республикасы осы Келісімнің уақытша қолданылуы басталған күннен кейін, бірақ ол күшіне енгенге дейін ДСҰ-ның мүшесі болса, III Бөлім (Сауда және кәсіпкерлік), егер онда өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға мүше болған күнінен бастап уақытша қолданылады.

6. Осы Келісімнің қосымшалары мен оған хаттамаларды қоса алғанда, оның тиісті ережелерінің мақсаттары үшін осындай ережелердегі «осы Келісімнің күшіне енуі күніне» жасалған кез келген сілтеме осы Келісімнің 4 және 5-тармақтарына сәйкес ол уақытша қолданылатын күнге жататын ретінде де ұғынылады.

7. 1995 жылғы 23 қаңтарда Брюссельде қол қойылған және 1999 жылғы 1 шілдеден бастап қолданылатын, Бір жағынан, Қазақстан Республикасы мен екінші жағынан, Еуропалық Қоғамдастықтардың және оларға мүше мемлекеттердің арасындағы әріптестік пен ынтымақтастық туралы келісімнің қолданысы осы Келісім күшіне енгеннен кейін тоқтатылады.

Осы Келісімнің уақытша қолдануы 1995 жылғы 23 қаңтарда Брюссель қаласында қол қойылған және 1999 жылғы 1 шілдеден бастап қолданылатын, Бір жағынан, Қазақстан Республикасы мен екінші жағынан, Еуропалық Қоғамдастықтардың және оларға мүше мемлекеттердің

арасындағы әріптестік пен ынтымақтастық туралы келісімнің ережелерін қамтымайтын шамада, сол ережелердің осы Келісімнің уақытша қолдану кезінде қолданылуы жалғасады.

8. Осы Келісім 7-тармақта аталған келісімді ауыстырады. Тараптар арасындағы барлық басқа шарттардағы көрсетілген келісімге жасалған сілтемелер осы Келісімге қатысы бар ретінде түсіндіріледі.

9. Осы Келісім кез келген Тарап дипломатиялық арналар арқылы екінші Тарапқа жіберген жазбаша хабарлама арқылы оның қолданысын тоқтату мүмкіндігі беріле отырып, шектелмеген мерзімге жасалады. Қолданысын тоқтату Тараптардың бірі осы Келісімнің қолданысын тоқтату туралы хабарламаны алғаннан кейін алты ай өткен соң күшіне енеді. Қолданысты мұндай тоқтату хабарлама алынғанға дейін осы Келісім бойынша басталған ағымдағы жобаларға қатысты болмайды.

10. Кез келген Тарап дипломатиялық арналар бойынша екінші Тарапқа жіберген жазбаша хабарлама арқылы уақытша қолдануды тоқтата алады. Уақытша қолдануды тоқтату Тараптардың бірі осы Келісімнің уақытша қолданылуын тоқтату туралы хабарламаны алғаннан кейін алты айдан соң күшіне енеді. Мұндай уақытша қолдануды тоқтату хабарлама алынғанға дейін осы Келісім бойынша басталған ағымдағы жобаларға қатысты болмайды.

282-БАП

Тараптар арасындағы осы Келісімнің қолданылу аясына жататын ынтымақтастықтың жекелеген салаларындағы қолданыстағы халықаралық шарттар осы Келісімде реттелетін олардың жалпы екіжақты қатынастарының бір бөлігі болып саналады және жалпы институционалдық базаның бөлігін құрайды.

283-БАП

1. Тараптар өзара келісім бойынша ынтымақтастық деңгейін арттыру мақсатында осы Келісімге өзгерістер енгізуі, оны қайта қарауы және кеңейтуі мүмкін.

2. Тараптар өздерінің арасында осы Келісімнің қолданылу аясына жататын кез келген салада жекелеген халықаралық шарттар жасасу арқылы оны толықтыра алады. Тараптар арасындағы мұндай жекелеген халықаралық шарттар осы Келісімде реттелетін олардың жалпы екіжақты

қатынастарының ажырамас бөлігі болып табылады және жалпы институционалдық базаның бөлігін құрайды.

284-БАП

Қосымшалар мен хаттамалар

Осы Келісімге қосымшалар мен хаттамалар оның ажырамас бөлігі болып табылады.

285-БАП

Тараптарды айқындау

Осы Келісімнің мақсаттары үшін «Тараптар» термині, бір жағынан, Қазақстан Республикасын және екінші жағынан, өздерінің тиісті өкілеттіктеріне сәйкес Еуропалық Одақты немесе оған мүше мемлекеттерді немесе Еуропалық Одақты және оған мүше мемлекеттерді білдіреді.

286-БАП

Аумақтық қолданылуы

Осы Келісім Қазақстан Республикасының аумағына және Еуропалық Одақ туралы шарт пен Еуропалық Одақтың жұмыс істеуі туралы шарт және осы шарттарда көзделген талаптарға сәйкес қолданылатын аумақтарға қолданылады.

287-БАП

Теңтүпнұсқалы мәтіндер

Осы Келісім қазақ, орыс, ағылшын, болгар, мажар, голланд, грек, дат, испан, италия, латыш, литва, мальта, неміс, поляк, португал, румын, словак, словен, фин, француз, хорват, чех, швед және эстон тілдерінде екі данада жасалды әрі барлық мәтіндердің күші бірдей.

Осыны куәландіру үшін тиісті өкілдер осы Келісімге қол қойды.

I ҚОСЫМША

46-БАПҚА СӘЙКЕС АЛЫП ҚОЮЛАР

А. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АЛЫП ҚОЮЛАРЫ

Қазақстан Республикасы ұлттық режим бойынша міндеттемелерге сәйкес келмейтін кез келген шараны төменде көрсетілген тәртіппен сақтау немесе белгілеу құқығын өзіне қалдырады:

1. Жер қойнауын пайдалану секторы

1.1. Қазақстан Республикасындағы жер қойнауын пайдалану Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы (яғни еншілес компания) нысанында құрылуды талап етеді.

1.2. Мемлекеттің жер қойнауын пайдалану құқығын (немесе оның бір бөлігін) және/немесе жер қойнауын пайдалану құқықтарымен байланысты объектіні алуға басым құқығы бар.

2. Стратегиялық ресурстар мен объектілер

Қазақстан Республикасы Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғаларға және олардың Қазақстан Республикасы аумағында құрылған филиалдарына, егер Қазақстан Республикасында стратегиялық ресурстарды пайдалану және/немесе стратегиялық объектілерді сатып алу құқықтарының сол бір елдердің бір тұлғасының немесе тұлғалар тобының қолында шоғырлануына алып келуі мүмкін болса, Қазақстан Республикасында мұндай пайдалану немесе сатып алу бойынша мәмілелер жасасуға рұқсат беруден бас тарта алады. Осы шартты сақтау Қазақстан Республикасының тиісті заңнамасында айқындалған үлестес тұлғаларға қатысты да міндетті болып табылады¹. Қазақстан Республикасы ұлттық қауіпсіздік мүдделерінде Қазақстан Республикасының стратегиялық ресурстары мен объектілеріне меншік құқығына және меншік құқығын беруге шектеулер белгілей алады.

3. Жылжымайтын мүлік

3.1. Ауыл шаруашылығын/ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу немесе орман шаруашылығын жоспарлау мақсаттары үшін пайдаланылатын жер Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғалардың және олардың Қазақстан Республикасы аумағында құрылған филиалдарының жеке меншігінде бола алмайды.

¹ «Акционерлік қоғамдар туралы» 2003 жылғы 13 мамырдағы № 415 Қазақстан Республикасының Заңының 64-бабы және «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» 1998 жылғы 22 сәуірдегі № 220-І Қазақстан Республикасының Заңының 12-бабы

Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғаларға және олардың Қазақстан Республикасы аумағында құрылған филиалдарына ұзарту мүмкіндігімен он жылға дейінгі мерзімге ауыл шаруашылығын/ауыл шаруашылығы өндірісін жүргізу мақсаттары үшін уақытша жер пайдалану құқығы берілуі мүмкін.

3.2. Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғалары және олардың Қазақстан Республикасының аумағында құрылған филиалдары үшін Қазақстан Республикасының шекара маңы аймағында, шекара маңы аумағында және теңіз порттарында орналасқан жер учаскелерін жеке иеленуіне тыйым салынады.

3.3. Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғалары және олардың Қазақстан Республикасының аумағында құрылған филиалдары үшін Қазақстан Республикасының мемлекеттік шекарасына іргелес жатқан ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер учаскелерін жалға алу шектелген.

3.4. Еуропалық Одақтың жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғаларға және олардың Қазақстан Республикасының аумағында құрылған филиалдарына тұрақты жер пайдалану құқығы берілмейді.

4. Фауна

4.1. Қазақстан Республикасының егемендігіне немесе оның юрисдикциясына жататын теңіз және ішкі суларындағы биологиялық ресурстарға және балық аулау орындарына қол жеткізу және оларды пайдалану, егер өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының туын көтеріп жүзетін және Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген балық аулау кемелері үшін шектеледі. Еуропалық Одақтың заңды тұлғаларының Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы нысанында құрылған еншілес компанияларына тиесілі балық аулау кемелеріне Қазақстан Республикасының туын көтеріп жүзуге тыйым салынбайды.

4.2. Белгілі бір салада немесе су аймағында жануарлар әлемін пайдалану құқығын беру кезінде Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларына басымдық беріледі.

5. Лицензиялау мақсаттары үшін құруды талап ету

Халық денсаулығына қауіпсіздікке немесе ұлттық қауіпсіздікке байланысты маңызды себептер бойынша лицензиялануға жататын тауарларды өндіретін компаниялар Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы нысанында құрылады.

6. Континенттік қайраң

Қазақстан Республикасының континенттік қайраңы шегінде шектеулер енгізілуі мүмкін.

В. ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚТЫҢ АЛЫП ҚОЮЛАРЫ

Еуропалық Одақ қолданылуына қарай мүше мемлекеттер бойынша ерекшеленетін ұлттық режим бойынша міндеттемелерге сәйкес келмейтін кез келген шараны төменде көрсетілгендей сақтау немесе белгілеу құқығын өзіне қалдырады.

1. Тау-кен өндіру және мұнай мен табиғи газды өндіруді қоса алғанда, ашық өндіру

Еуропалық Одаққа кейбір мүше мемлекеттерде шектеулер қолданылуы мүмкін; Еуропалық Одақ Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын, үлесіне Еуропалық Одақ мұнайы немесе табиғи газы импортының 5%-дан астамы тиесілі заңды тұлғаларға қатысты шектеулерді қолдана алады.

2. Мұнай өнімдері, газ, электр энергиясы, бу, ыстық су және жылу өндірісі

Еуропалық Одақтың кейбір мүше мемлекеттерінде шектеулер қолданылуы мүмкін; Еуропалық Одақ Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын, үлесіне Еуропалық Одақтың мұнайы немесе табиғи газы импортының 5%-дан астамы тиесілі заңды тұлғаларға қатысты шектеулерді қолдана алады.

3. Балық аулау

Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің егемендігіне немесе юрисдикциясына жататын теңіз суларындағы биологиялық ресурстарға және балық аулау орындарына қол жеткізу және оларды пайдалану, егер өзгеше көзделмесе, Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің туын көтеріп жүзетін және Еуропалық Одақтың аумағында тіркелген балық аулау кемелері үшін шектеледі.

4. Жерді қоса алғанда, жылжымайтын мүлікті иемдену

Еуропалық Одаққа кейбір мүше мемлекеттерде Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғалардың жерді қоса алғанда, жылжымайтын мүлікті иемденуіне шектеулер қолданылуы мүмкін.

5. Аң аулауды қоса алғанда, ауыл шаруашылығы

Еуропалық Одаққа кейбір мүше мемлекеттерде Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын, ауыл шаруашылығы кәсіпорнын құруға ниеті бар заңды тұлғаларға қатысты ұлттық режим қолданылмайды; Қазақстан Республикасының жеке немесе заңды тұлғалары бақылайтын заңды тұлғалардың жүзімдіктерді иемденуі хабарлауға немесе қажет болған жағдайда рұқсат алуға жатады.

6. Балық өсіру қызметі

Еуропалық Одақ аумағында балық өсіру қызметіне ұлттық режим қолданылмайды.

7. Ыдырайтын немесе синтездік материалдарды немесе олар алынған материалдарды өндіру және қайта өңдеу

Еуропалық Одаққа кейбір мүше мемлекеттерде шектеулер қолданылуы мүмкін.

II ҚОСЫМША

48-БАПТЫҢ 2-ТАРМАҒЫНА СӘЙКЕС ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОЛДАНАТЫН ШЕКТЕУЛЕР

Көрсетілетін қызметтерге байланысты емес секторға ішкі корпоративтік ауысуларды (ІКА) тартатын Еуропалық Одақтың заңды тұлғасы тауарларды өндірумен айналысуға тиіс¹.

ІКА-ны менеджерлер мен мамандар ретінде жұмысқа тұрғызу экономикалық орындылыққа арналған тестің талаптарына сәйкес келеді². Қазақстан Республикасы ДСҰ-ға кіргеннен кейін 5 жылдық кезең өткен соң экономикалық орындылыққа арналған тест қолданылмайды³.

ІКА саны әрбір санат шегінде кем дегенде үш адамды құрайтын персоналы бар компанияларда басшылардың, менеджерлердің және мамандардың жалпы санының 50%-ымен шектеледі.

Тараптың ІКА келуі мен уақытша болуына уәкілетті органның жыл сайын беретін рұқсаттары негізінде үш жылға дейінгі мерзімге рұқсат етіледі.

¹ Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар шеңберінде ІКА-ны тарту, Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға қосылуы туралы хаттамаға сәйкес жүзеге асырылатын болады.

² Жұмыс істеуге рұқсат құзыретті органның дерекқорында лайықты кандидаттарды іздеу аяқталып, бұқаралық ақпарат құралдарында бос лауазымдар туралы хабарлама жарияланғаннан кейін ғана беріледі. Аталған рәсімдер бір айдан аспайтын уақыт алады. ІКА-ға рұқсат, егер компания өзінің талаптарына сәйкес келетін жергілікті үміткерді анықтамаса, аталған рәсімдер аяқталғаннан кейін ғана беріледі.

³ Келуге, болуға және жұмыс істеуге қатысты басқа қалған талаптардың, заңдар мен нормативтік құқықтық актілердің қолданылуы жалғастырылады.

III ҚОСЫМША

III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 8-ТАРАУЫНЫҢ (МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ) ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ

1-БӨЛІК

Сатып алуына ережелер қолданылатын орталық мемлекеттік органдар

Осы Келісімнің 120-бабы 2-тармағының (с) тармақшасында аталған шекті мәндер:

Құрылыс қызметтерін қоспағанда (осы қосымшаның 4 және 5-бөліктері), тауарлар мен көрсетілетін қызметтер үшін 300 000 арнайы қарыз алу құқықтары (АҚҚ)

Құрылыс қызметтері үшін (осы қосымшаның 6-бөлігі) 7 миллион АҚҚ

Қазақстан Республикасына қатысты:

- Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму министрлігі
- Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі
- Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі
- Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі
- Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігі
- Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі
- Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі
- Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі
- Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
- Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрлігі
- Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті
- Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі
- Адам құқықтары жөніндегі ұлттық орталық

Ескерту.

Жоғарыда көрсетілген мемлекеттік органдар үшін сатып алу рәсімін ұйымдастыруды және жүргізуді Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалған бір ұйым жүзеге асыра алады.

Еуропалық Одаққа қатысты:

ДСҰ-ның мемлекеттік сатып алу жөніндегі келісімінің 1-тіркемесіне Еуропалық Одақтың 1-қосымшасында санамаланған Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің орталық мемлекеттік органдары. Осы Келісімнің III Бөлімі (Сауда және кәсіпкерлік) 8-тарауының (Мемлекеттік сатып алу) қолданылу аясы осы тізімдегі (*) жұлдызшамен белгіленген мекемелерді және онда аталған қорғаныс министірліктерін қамтымайды.

Ескерту.

Сатып алушы ұйымдардың тізімі, жеке құқықтық субъектілігі болмаған жағдайда, Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің кез келген саналаманған сатып алушы ұйымының кез келген бағынысты мекемесін де қамтиды.

2-БӨЛІК

Сатып алуына ережелер қолданылатын
өңірлік және жергілікті мемлекеттік органдар

Осы Келісімнің 120-бабы 2-тармағының (с) тармақшасында аталған шекті мәндер:

Құрылыс қызметтерін қоспағанда (осы Қосымшаның 4 және 5-бөліктері), тауарлар мен көрсетілетін қызметтер үшін 400 000 арнайы қарыз алу құқықтары (АҚҚ)

Құрылыс қызметтері үшін (осы қосымшаның 6-бөлігі) 7 миллион АҚҚ

Қазақстан Республикасына қатысты:

- Алматы облысының әкімдігі
- Атырау облысының әкімдігі
- Ақтөбе облысының әкімдігі
- Ақмола облысының әкімдігі
- Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі
- Жамбыл облысының әкімдігі
- Батыс Қазақстан облысының әкімдігі

- Қарағанды облысының әкімдігі
- Қызылорда облысының әкімдігі
- Қостанай облысының әкімдігі
- Маңғыстау облысының әкімдігі
- Павлодар облысының әкімдігі
- Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі
- Оңтүстік Қазақстан облысының әкімдігі
- Астана қаласының әкімдігі
- Алматы қаласының әкімдігі

Ескерту.

Жоғарыда көрсетілген мемлекеттік органдар үшін сатып алу рәсімдерін ұйымдастыруды және жүргізуді Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалған бір ұйым жүзеге асыра алады.

Еуропалық Одаққа қатысты:

Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің барлық өңірлік мемлекеттік органдары

Ескерту.

Осы Келісімнің мақсаттары үшін «өңірлік мемлекеттік органдар» Статистика үшін аумақтық бірліктердің жалпы сыныпталуын (NUTS) белгілеу туралы Еуропалық Парламенттің және Кеңестің 2003 жылғы 26 мамырдағы № 1059/2003 (ЕО) регламентінде аталған¹, 1 және 2 Аумақтық бірліктердің номенклатурасына (NUTS) жататын әкімшілік бірліктердің сатып алушы ұйымдары ретінде түсіндіреді.

3-БӨЛІК

Сатып алуына ережелері қолданылатын барлық қалған мекемелер

(жоқ)

4-БӨЛІК

Қамтылатын тауарлар

Қазақстан Республикасына және Еуропалық Одаққа қатысты:

1. Егер осы Келісімде өзгеше көзделмесе, осы Келісім осы қосымшаның 1-3-бөліктерінде санамаланған ұйымдар сатып алатын барлық тауарларды сатып алуға қолданылады.

¹ Еуропалық Одақтың ресми журналы (ОЖЕУ L154, 21.6.2003, 1 б.)

2. Осы Келісімнің 137-бабында аталған тауарлардың тізбесі:

Мына кестеде көзделген Дүниежүзілік кеден ұйымының Тауарлар сипаттамасы мен кодталуының үйлестірілген жүйесі (ҮЖ) номенклатурасы кодтарының нөмірлері осы Келісімнің 137-бабында аталған тауарларды айқындайды. Сипаттама тек ақпарат үшін беріледі.

№	ҮЖ коды	Тауар тобы
1	0401-0402	Сүт және кілегей
2	0701-0707	Жеуге болатын кейбір көкөністер
3	2501-2530	Минералды металл емес басқа бұйымдар
4	2801-2940	Белгілі бір химиялық заттар мен өнімдер
5	3101-3826	Белгілі бір химиялық заттар мен өнімдер
6	3917	Пластмассадан жасалған құбырлар, түтікшелер, шлангтер және олардың фитингтері
7	4801	Орамдардағы немесе парақтардағы газет қағазы
8	4803	Дәретханалық қағаз сулықтары немесе бет сүртуге арналған сулықтар, сүлгілер немесе жаялықтар және шаруашылық-тұрмыстық немесе санитариялық-гигиеналық мақсаттардағы қағаздың басқа да түрлері
9	5101-6006	Тоқыма материалдары мен тоқыма бұйымдары
10	7201-8113	Бағалы емес металдар мен бағалы емес металдардан жасалған бұйымдар
11	8201-8311	Машиналар мен жабдықтардан басқа, металдан жасалған дайын бұйымдар
12	8429	Бұрылмайтын және бұрылатын қайырмасы бар бульдозерлер, грейдерлер, тегістегіштер, скреперлер, механикалық күректер, экскаваторлар, бір шөмішті тиеуіштер, тығыздау машиналары мен өздігінен жүретін жол тегістейтін тығыздағыштар
13	8501-8517	Белгілі бір машиналар мен жабдықтар

№	ҮЖ коды	Тауар тобы
14	8535-8548	Белгілі бір электр жабдықтары
15	870130	Шынжыр табанды тракторлар
16	870190	8701-дегі басқа да тракторлар (8709 тауар позициясындағы тракторлардан басқа)
17	8702	Жүргізушіні қоса алғанда, 10 немесе одан көп адамды тасымалдауға арналған моторлы көлік құралдары
18	8703	Жүк-жолаушы автомобиль-фургондары мен жарыс автомобильдерін қоса алғанда, жеңіл автомобильдер және негізінен адамдарды тасымалдауға арналған өзге де моторлы көлік құралдары (8702 тауар позициясындағы моторлы көлік құралдарынан басқа)
19	8704	Жүк тасымалдауға арналған моторлы көлік құралдары
20	8705	Жолаушыларды немесе жүктерді тасымалдау үшін пайдаланылатындардан басқа, арнайы мақсаттағы моторлы көлік құралдары (мысалы, авариялық жүк автомобильдері, автокрандар, өрт сөндіру көлік құралдары, автобетон-араластырғыштар, жол тазалауға арналған автомобильдер, су себу-жуу автомобильдері, автошеберханалар, рентген қондырғылары бар автомобильдер)
21	8716	Тіркемелер мен жартылай тіркемелер; өзге де өздігінен жүрмейтін көлік құралдары; олардың бөлшектері
22	8802	Тікұшақтар мен ғарыш аппараттары
23	940350	Ұйықтайтын төсек үлгісіндегі ағаш жиһазы
24	9405	Шамдар мен жарықтандыру жабдығы

5-БӨЛІК

Қамтылатын көрсетілетін қызметтер

Қазақстан Республикасына және Еуропалық Одаққа қатысты:

Осы Келісім осы қосымшаның 1-3-бөліктерінде санамалаған ұйымдардың ДСҰ (MTN.GNS/W/120) көрсетілетін қызметтері секторларының Сыныптау тізімінде¹ қамтылғандай БҰҰ-ның негізгі өнімнің Алдын ала жасалған жіктемесінің (НӨЖ) 51-бөліміне сәйкес айқындалған мынадай көрсетілетін қызметтерді сатып алуына қолданылады:

Сипаттама	НӨЖ №
Телекоммуникациялық көрсетілетін қызметтер	752 ²
Қаржылық аудиторлық көрсетілетін қызметтер	86211
Бухгалтерлік аудиторлық көрсетілетін қызметтер	86212
Нарықты зерттеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер	86401
Басқару саласындағы консультациялық қызметтер	865
Басқару саласындағы консультациялық қызметке байланысты көрсетілетін қызметтер	866 ³
Сәулет саласындағы көрсетілетін қызметтер	8671
Инженерлік көрсетілетін қызметтер	8672
Кешенді инженерлік көрсетілетін қызметтер	8673
Қала құрылысы және ландшафты жобалау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	8674
Шектес ғылыми және техникалық салалардағы консультациялық қызметтер	8675 ⁴

¹ Сатып алушы ұйымдар заңда, нормативтік құқықтық актіде немесе әкімшілік ережеде белгіленген эксклюзивті құқыққа сәйкес басқа ұйымнан сатып алуға міндетті көрсетілетін қызметтерді қоспағанда.

² Қазақстан Республикасына қатысты, ҚҚСБК бойынша Қазақстан Республикасының Ерекше міндеттемелері тізбесінде көзделген телекоммуникациялық қызметтер көрсетуге лицензиясы бар Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларына шетелдік спутниктік байланыс операторлары көрсететін қызметтерді қоспағанда, спутниктік байланысты қоса алғанда, жергілікті телекоммуникациялық қызметтерді және радиокommunikациялық қызметтерді қоспағанда.

³ Төрелікті және татуластыру жөніндегі көрсетілетін қызметтерді қоспағанда.

⁴ Шекара белгілеу, аэротүсірілім және аэрокартография мақсатында жер бетін зерделеуді қоспағанда және ҚҚСБК бойынша Қазақстан Республикасының Ерекше міндеттемелері тізбесінде көзделген НӨЖ 86754 қоспағанда.

Ескерту:

Қамтылатын көрсетілетін қызметтерге КҚСБК бойынша әрбір Тараптың Ерекше міндеттемелері тізбесінде белгіленген шектеулер мен талаптар қолданылады.

6-БӨЛІК

Қамтылатын құрылыс қызметтері

Қазақстан Республикасына және Еуропалық Одаққа қатысты:

Осы Келісім осы қосымшаның 1-3-бөліктерінде санамаланған ұйымдардың НӨЖ-де санамаланған барлық құрылыс қызметтерін сатып алуына қолданылады.

Ескерту.

Қамтылатын көрсетілетін қызметтерге КҚСБК бойынша әрбір Тараптың Ерекшелік міндеттемелері тізбесінде белгіленген шектеулер мен талаптар қолданылады.

7-БӨЛІК

Жалпы ескертулер

Қазақстан Республикасына қатысты:

1. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 8-тарауы (Мемлекеттік сатып алу) мыналарды:

(a) азық-түлік қауіпсіздігі мақсаттары үшін сатып алуды қоса алғанда, ауыл шаруашылығын қолдау бағдарламаларына және адамзаттың тамақтану бағдарламаларына (мысалы, азық-түліктік көмек көрсету, оның ішінде жедел ізгілік көмекті қоса алғанда) жәрдемдесу мақсатында жүзеге асырылатын ауыл шаруашылығы өнімдерін сатып алуды;

(b) хабар таратушылардың бағдарламалық материалдарды иемденуі, әзірлеуі, шығаруы немесе бірлесіп шығаруы мақсатында сатып алуды және эфирлік уақытқа арналған келісімшарттарды;

(c) «Мемлекеттік сатып алу туралы» 2007 жылғы 21 шілдедегі № 303-III Заңның 41-бабының 3-тармағына сәйкес мәліметтері мемлекеттік құпияны құрайтын тауарларды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуды;

(d) ғарыш кеңістігін бейбіт мақсатта зерделеу және зерттеу саласындағы сатып алуды, ғарыш қызметі саласында бірлескен жобалар мен бағдарламаларды іске асыру кезіндегі халықаралық ынтымақтастықты;

(e) тек табиғи монополиялар немесе мемлекеттік монополиялар беретін тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алуды; немесе

(f) егер осы қосымшаның 5-бөлігінде өзгеше көзделмесе, қаржылық көрсетілетін қызметтерді сатып алуды қамтымайды.

2. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 8-тарауы (Мемлекеттік сатып алу) шағын бизнестің немесе аз ұлттар өкілдерінің иелігіндегі кәсіпорындардың немесе мүмкіндіктері шектеулі адамдарды жалдайтын кәсіпорындардың пайдасына кез келген резервтік шараға қолданылмайды. Резервтік шара тауарды немесе көрсетілетін қызметті беруге айрықша құқық сияқты преференциялардың кез келген нысанын немесе баға бойынша кез келген преференцияны білдіреді.

3. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 8-тарауы (Мемлекеттік сатып алу) сатып алуына ережелер қолданылмайтын ұйымның атынан сатып алуына ережелер қолданылатын ұйым жүзеге асыратын сатып алуға қолданылмайды.

4. Сатып алушы ұйымдардың осы Келісімде өздерінен-өзі қамтылмаған тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің бөліктерін сатып алуы қамтылатын сатып алу ретінде қарастырылмайды.

5. Осы қосымшаның 1 және 2-бөліктерінде көрсетілген сатып алушы ұйымдардың ауыз су, энергетика, көлік және пошта секторы саласындағы қызметке байланысты сатып алуы, егер осы қосымшаның 3-бөлігінде қамтылмаса, осы Келісімде қамтылмайды.

Еуропалық Одаққа қатысты:

1. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 8-тарауы (Мемлекеттік сатып алу) мыналарды:

a) ауыл шаруашылығын қолдау бағдарламаларына және адамзаттың тамақтану бағдарламаларына (мысалы, азық-түліктік көмек көрсету, оның ішінде жедел ізгілік көмек) жәрдемдесу мақсатында жүзеге асырылатын ауыл шаруашылығы өнімдерін сатып алуды; және

b) хабар таратушылардың бағдарламалық материалдарды иемденуі, әзірлеуі, шығаруы немесе бірлесіп шығаруы үшін сатып алуды және эфирлік уақытқа арналған келісімшарттарды қамтымайды.

2. Осы қосымшаның 1 және 2-бөліктерінде көрсетілген сатып алушы ұйымдардың ауыз су, энергетика, көлік және пошта секторы саласындағы

қызметке байланысты сатып алуы, егер осы қосымшаның 3-бөлігінде қамтылмаса, осы Келісімде қамтылмайды.

3. Аланд аралдарына қатысты Аустрия, Финляндия және Швецияның Еуропалық Одаққа кіруі туралы шартқа Аланд аралдары туралы № 2 Хаттаманың ерекше талаптары қолданылады.

4. Қорғаныс және қауіпсіздік саласындағы ұйымдардың сатып алуына қатысты қамтылатын сатып алулар сезімтал емес және әскери емес материалдар болып табылатын тауарлармен шектеледі.

5. Сатып алушы ұйымдардың осы Келісімде өздерінен-өзі қамтылмайтын тауарлардың немесе көрсетілетін қызметтердің бөліктерін сатып алуы қамтылатын сатып алу ретінде қарастырылмайды.

IV ҚОСЫМША

III БӨЛІМНІҢ (СУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 8-ТАРАУЫНА (МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ) СӘЙКЕС САТЫП АЛУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ ЖӘНЕ ХАБАРЛАНДЫРУЛАРДЫ ЖАРИЯЛАУҒА АРНАЛҒАН БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ

1-БӨЛІК

Сатып алу туралы ақпараты жариялауға арналған
бұқаралық ақпарат құралдары

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНА қатысты:

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сатып алу туралы сайты:

<http://goszakup.gov.kz>

Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-
құқықтық жүйесі

<http://adilet.zan.kz>

ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚҚА қатысты:

Еуропалық Одақтың ресми журналы

<http://simap.europa.eu>

БЕЛЬГИЯ

Заңдар, король жарлықтары, министрлік шешімдері, министрлік құжаттары
- le Moniteur Belge

Сот практикасы - Pasicrisie

БОЛГАРИЯ

Заңдар және нормативтік құқықтық актілер - Държавен вестник
(Мемлекеттік газет)

Сот шешімдері - www.sac.government.bg

Жалпыға бірдей қолданылатын әкімшілік қағидалары мен кез келген
рәсімдер - www.aop.bg және www.cpc.bg

ЧЕХ РЕСПУБЛИКАСЫ

Заңдар мен нормативтік құқықтық актілер - Sbírka zákonů České republiky
(Чех Республикасы заңдарының жинағы)

Бәсекелестікті қорғау жөніндегі басқарма қаулылары - Collection of Rulings of the Office for the Protection of Competition

ДАНИЯ

Заңдар және нормативтік құқықтық актілер - Lovtidende

Сот шешімдері - Ugeskrift for Retsvaesen

Әкімшілік қағидалар мен рәсімдер - Ministerialtidende

Мемлекеттік сатып алу жөніндегі апелляциялық кеңестің қаулылары - Konkurrencerådets Dokumentation

ГЕРМАНИЯ

Заңнама және нормативтік құқықтық актілер - Bundesanzeiger

Сот шешімдері - Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts, Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ЭСТОНИЯ

Заңдар, нормативтік құқықтық актілер және жалпыға бірдей қолданылатын әкімшілік қағидалар - Riigi Teataja

Эстония Жоғарғы сотының сот шешімдері - Riigi Teataja (3-бөлік)

ИРЛАНДИЯ

Заңнама және нормативтік құқықтық актілер - Iris Oifigiúil (Ирландия Үкіметінің ресми газеті)

ГРЕКИЯ

Грек Республикасының ресми журналы - Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ИСПАНИЯ

Заңнама - Boletín Oficial del Estado

Сот қаулылары - ресми жарияланбайды

ФРАНЦИЯ

Заңнама - Journal Officiel de la République française

Сот практикасы - Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

ХОРВАТИЯ

Narodne novine (ресми газет) - <http://www.nn.hr>

ИТАЛИЯ

Заңнама - Gazzetta Ufficiale

Сот практикасы - ресми жарияланбайды

КИПР

Заңнама - Кипр Республикасының ресми газеті (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας)

Сот шешімдері: Жоғарғы Биік Сот шешімдері - Баспахана (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 - Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

ЛАТВИЯ

Заңнама - "Latvijas Vēstnesis" (Ресми газет)

ЛИТВА

Заңдар, нормативтік құқықтық актілер, әкімшілік ережелер - "Valstybės Žinios" (Литва Республикасының ресми газеті)

Сот шешімдері, сот практикасы - Литва Жоғарғы сотының бюллетені – "Teismų praktika"; Литва Әкімшілік сотының бюллетені "Administracinių teismų praktika"

ЛЮКСЕМБУРГ

Заңнама - Memorial

Сот практикасы - Pasicrisie

МАЖАРСТАН

Заңнама - Magyar Közlöny (Мажарстанның ресми журналы)

Сот практикасы - Közbeszerzési Értesítő - a Közbeszerzések Tanácsa

Hivatalos Lapja (Мемлекеттік сатып алу бюллетені - Мемлекеттік сатып алу жөніндегі кеңестің ресми журналы)

МАЛЬТА

Заңнама - Government Gazette

НИДЕРЛАНД

Заңнама - Nederlandse Staatscourant және/немесе Staatsblad

Сот практикасы - ресми жарияланбайды

АУСТРИЯ

Заңнама - Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung
 Сот шешімдері, сот практикасы - Sammlung von Entscheidungen des
 Verfassungsgerichtshofes Sammlung der Entscheidungen des
 Verwaltungsgerichtshofes - administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil
 Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

ПОЛЬША

Заңнама - Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Заңдар журналы
 Польша Республикасы)
 Сот шешімдері, сот практикасы - "Zamówienia publiczne w orzecznictwie.
 Wybrane orzeczenia zespołu arbitrówi Sądu Okręgowego w Warszawie"
 (Варшаваның Төрелік комиссиялары мен Өңірлік соты шешімдерінің
 жинағы)

ПОРТУГАЛИЯ

Заңнама - Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série
 Заң жарияланымдары - Boletim do Ministério da Justiça
 Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo;
 Colectânea de Jurisprudencia das Relações

РУМЫНИЯ

Заңдар және нормативтік құқықтық актілер - Monitorul Oficial al României
 (Румынияның ресми журналы)
 Сот шешімдері, жалпыға бірдей қолданылатын әкімшілік қағидалар және
 кез келген рәсімдер - www.anrmar.ro

СЛОВЕНИЯ

Заңнама - Official Gazette of the Republic of Slovenia
 Сот шешімдері - ресми жарияланбайды

СЛОВАКИЯ

Заңнама - Zbierka zákonov (Заңдар жинағы)
 Сот шешімдері - ресми жарияланбайды

ФИНЛЯНДИЯ

Suomen Säädoskokoelma - Finlands Författningssamling (Финляндия
 заңнамалық актілерінің жинағы)

ШВЕЦИЯ

Svensk Författningssamling (Швеция заңнамалық актілерінің жиынтығы)

ҰЛЫБРИТАНИЯ

Заңнама - Ұлыбританияның жария ақпарат кеңсесі (HM Stationery Office)

Сот практикасы - Law Reports

«Мемлекеттік органдар» - Ұлыбританияның жария ақпарат кеңсесі (HM Stationery Office)

2-БӨЛІК

Хабарландыруларды жариялауға арналған бұқаралық ақпарат құралдары

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНА қатысты:

Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы сайты:

<http://goszakup.gov.kz>

ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚҚА қатысты:

Еуропалық Одақтың ресми журналы

<http://simap.europa.eu>

V ҚОСЫМША

III БӨЛІМІНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ) СӘЙКЕС ТӨРЕЛІК РӘСІМНІҢ ҚАҒИДАЛАРЫ

Жалпы ережелер

1. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауында (Дауларды реттеу) және осы қағидаларға сәйкес:

(a) «кеңесші» төрелік комиссиядағы талқылауға байланысты Тарапқа консультациялар мен жәрдемдесу үшін осы Тарап жалдаған адамды білдіреді;

(b) «төреші» осы Келісімнің 177-бабына сәйкес құрылған төрелік комиссияның мүшесін білдіреді;

(c) «көмекші» төрешіні тағайындау шарттарына сәйкес зерттеу жүргізетін немесе осы төрешіге көмек көрсететін адамды білдіреді;

(d) «шағым берген Тарап» осы Келісімнің 176-бабы бойынша төрелік комиссияны құруға сұрау салған Тарапты білдіреді;

(e) «өзіне қарсы шағым берілген Тарап» осы Келісімнің 173-бабында көрсетілген ережелерді бұзды деп болжамдалған Тарапты білдіреді;

(f) «төрелік комиссия» осы Келісімнің 177-бабына сәйкес құрылған комиссияны білдіреді;

(g) «Тараптың өкілі» осы Келісім бойынша дау мақсаттары үшін Тарап тағайындаған қызметкерді немесе кез келген басқа да адамды білдіреді;

(h) «күн» күнтізбелік күнді білдіреді;

(i) «жұмыс күні» мемлекеттік мерекеден, сенбіден және жексенбіден басқа, кез келген күнді білдіреді.

2. Тараптар төрешілердің сыйақылары мен шығыстарын қоса алғанда, ұйымдастырушылық мәселелерден туындайтын шығыстарды бөледі.

Хабарламалар

3. Консультациялар туралы сұрау салу мен төрелік комиссияны құру туралы сұрау салу екінші Тарапқа электрондық пошта, факс, тапсырысты пошта, курьер немесе олардың жіберілуінің жазылғанын растайтын кез келген басқа да байланыс құралдары арқылы жеткізіледі.

4. Әрбір дау Тарапы және төрелік комиссия, консультациялар туралы сұрау салу мен төрелік комиссияны құру туралы сұрау салудан басқа, кез

келген құжатты екінші Тарапқа және тиісті жағдайларда төрешілердің әрқайсысына электрондық пошта және факс, тапсырысты пошта, курьер немесе олардың жіберілуінің жазылғанын растайтын кез келген басқа да байланыс құралдары арқылы жеткізеді. Егер өзгеше дәлелденбесе, электрондық пошта арқылы жіберілген хабарлама оны жіберген күні жеткізілген болып есептеледі. Егер қандай да бір ілеспе құжаттар құпия болып табылса немесе электрондық пошта арқылы жіберу үшін тым үлкен болса, құжатты жіберетін Тарап осы құжатты екінші Тарапқа және тиісті жағдайларда төрешілердің әрқайсысына басқа электрондық форматта бір күн ішінде электрондық пошта арқылы жеткізілуін қамтамасыз ете алады. Мұндай жағдайларда құжатты жеткізетін Тарап электрондық пошта арқылы екінші Тарапқа және тиісті жағдайларда төрешілердің әрқайсысына құжаттың жіберілгені туралы ақпарат береді және оның мазмұнын белгілейді.

5. Барлық хабарламалар тиісінше Қазақстан Республикасының Үкіметіне және Еуропалық Комиссияның Сауда жөніндегі Бас директоратына жолданады. Рәсім қағидаларының 3 және 4-қағидаларына сәйкес осы Келісімнің III Бөлімі (Сауда және кәсіпкерлік) қолданыла бастағаннан бастап 30 күн ішінде Тараптар электрондық байланыс үшін детальдармен алмасады. Тараптар бір-бірін және тиісті жағдайларда төрелік комиссияны электрондық пошта мекенжайларындағы немесе басқа да электрондық байланыс құралдарындағы кез келген өзгерістер туралы кідіріссіз хабардар етеді.

6. Төрелік комиссиядағы талқылауға байланысты кез келген сұрау салудағы, хабарламадағы, жазбаша құжаттағы немесе басқа да құжаттағы елеусіз кеңселік қателер, өзгерістерді нақты көрсете отырып, жаңа құжатты дереу жеткізу арқылы түзетілуі мүмкін.

7. Егер құжатты жеткізудің соңғы мерзімі сенбіге, жексенбіге немесе Қазақстан Республикасының немесе Еуропалық Одақтың мемлекеттік мереке күніне түссе, жеткізудің соңғы мерзімі келесі жұмыс күні болып есептеледі. Егер құжат Тарап үшін демалыс күні сол Тарапқа жеткізілсе, ол келесі жұмыс күні жеткізілген болып есептеледі. Құжатты алу күні оны жеткізу күні болып есептелуге тиіс.

Төреліктің басталуы

8. (a) Егер осы Келісімнің 177-бабына немесе осы Рәсім қағидаларының 19, 20 немесе 47-қағидаларына сәйкес төрелік комиссияның кез келген мүшесі жеребе бойынша таңдалса, онда жеребе шағым берген Тарап айқындаған уақытта және орында өткізіледі және олар туралы өзіне қарсы шағым берілген Тарапқа дереу хабарланады. Өзіне

қарсы шағым берілген Тарап, егер ол мұндай шешім қабылдаса, жеребе кезінде қатыса алады. Кез келген жағдайда, жеребе қандай да бір Тараптын/Тараптардың қатысуымен өткізіледі.

(b) Егер осы Келісімнің 177-бабына немесе осы Рәсім қағидаларының 19, 20 немесе 47-қағидаларына сәйкес төрелік комиссияның кез келген мүшесі жеребе бойынша таңдалса және Ынтымақтастық комитетінің онда екі төрағасы болса, екі төраға немесе олардың өкілдері немесе, басқа төраға немесе оның өкілі жерсбеге қатыспаған жағдайда, бір төраға жеребені жүзеге асырады.

(c) Тараптар сайланған төрешілерді олардың тағайындалғаны туралы хабардар етеді.

(d) Осы Келісімнің 177-бабында айқындалған рәсімге сәйкес тағайындалған төреші тағайындалғаны туралы хабарланған күннен бастап бес күн ішінде төрелік комиссияның мүшесі ретінде жұмыс істеуге өзінің дайын екенін Ынтымақтастық комитетіне растайды.

(e) Егер дау Тараптары өзгеше уағдаласпаса, Тараптар төрелік комиссия құрылған кезден бастап жеті күн ішінде төрелік комиссиямен жеке не басқа байланыс құралдары арқылы кездесу өткізеді. Тараптар мен төрелік комиссия Тараптар немесе төрелік комиссия орынды деп есептейтін мәселелерді, оның ішінде төрешілерге төленуге жататын сыйақы мен шығыстар мәселелерін айқындайды. Сыйақы мен шығыстар ДСҰ стандарттарына сәйкес келеді.

9. (a) Егер Тараптар төрешілер таңдалған күннен бастап бес күн ішінде өзгеше уағдаласпаса, төрелік комиссияның міндеттеріне:

«дау тараптары қолданатын, Келісімнің тиісті ережелері аясында төрелік комиссияны құру туралы сұрау салуда көрсетілген мәселені зерделеу, қаралатын шараның 173-бапта көрсетілген ережелерге сәйкестігі туралы шешім шығару және осы Келісімнің 180, 181, 182 және 195-баптарына сәйкес баяндама жіберу» кіреді.

(b) Тараптар төрелік комиссияны келісілген тапсырма туралы ол келісілген кезден бастап үш күн ішінде хабардар етуге тиіс.

Бастапқы ұсынулар

10. Шағым берген Тарап өзінің бастапқы жазбаша ұсынуын төрелік комиссия құрылған күннен кейін 20 күннен кешіктірмей жолдайды. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап өзінің жазбаша қарсы ұсынуын бастапқы жазбаша ұсынуды алған күннен кейін 20 күннен кешіктірмей жолдайды.

Төрелік комиссиялардың жұмысы

11. Төрелік комиссияның төрағасы оның барлық отырыстарында төрағалық етеді. Төрелік комиссия төрағаға әкімшілік және рәсімдік шешімдерді қабылдау өкілеттіктерін бере алады.

12. Егер осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауында (Дауларды реттеу) өзгеше көзделмесе, төрелік комиссия өз қызметін кез келген құралдардың, оның ішінде телефон, факсимиль немесе компьютер байланысының көмегімен жүзеге асыра алады.

13. Төрелік комиссияның талқылауларына төрешілер ғана қатыса алады, бірақ төрелік комиссия көмекшілеріне өз талқылауларына қатысуға рұқсат бере алады.

14. Кез келген баяндаманың жобасын жасау төрелік комиссияның айрықша жауапкершілігі болып қалады және басқаларға берілмеуге тиіс.

15. Егер осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауының (Дауларды реттеу) ережелерінде және осы Келісімге V-VII қосымшаларда қамтылмайтын рәсімдік мәселе туындаса, төрелік комиссия Тараптармен консультациялар өткізгеннен кейін осы ережелерге үйлесімді тиісті рәсімді қабылдай алады.

16. Егер төрелік комиссия өз талқылаулары үшін, осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауында (Дауларды реттеу) белгіленген мерзімдерден басқа, кез келген мерзімді өзгерту немесе кез келген басқа да рәсімдік немесе әкімшілік түзету қажеттілігі бар деп есептесе, ол дау Тараптарына өзгерістердің немесе түзетулердің себептері туралы және қажетті уақыт кезеңі немесе түзетулер туралы жазбаша нысанда ақпарат береді.

Ауыстыру

17. Егер төреші осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауына (Дауларды реттеу) сәйкес төрелік талқылауға қатыса алмаса, одан шықса немесе осы Келісімге VI қосымшада жазылған Мінез-құлық кодексінің талаптарын сақтамауына байланысты ауыстырылуға тиіс болса, ауыстыру осы Келісімнің 177-бабына және осы Рәсім қағидаларының 8-қағидасына сәйкес таңдалады.

18. Егер дау Тарапы төреші Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейді және осы себеп бойынша ауыстырылуға тиіс деп есептесе, бұл Тарап даудың екінші Тарапына Мінез-құлық кодексін төрешінің елеулі бұзуы негізінде жатқан мән-жайлар туралы растама алған күннен бастап 15 күн ішінде хабарлама жолдайды.

19. Егер дау Тарапы төрағадан басқа, төреші Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейді деп есептесе, дау Тараптары

консультациялар өткізеді және егер олар төрешіні ауыстыру қажеттілігі туралы келісімге келсе, осы Келісімнің 177-бабына және осы Рәсім қағидаларының 8-қағидасына сәйкес жаңа төрешіні таңдайды.

Егер дау Тараптары төрешіні ауыстыру қажеттілігі туралы келісімге келмесе, кез келген дау Тарапы төрелік комиссия төрағасына осы мәселені қарауға сұрау сала алады, оның шешімі түпкілікті болып табылады.

Егер осындай сұрау салуға сәйкес төраға төреші Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейді деп есептесе, жаңа төреші осы Келісімнің 177-бабына және осы Рәсім қағидаларының 8-қағидасына сәйкес таңдайды.

20. Егер Тарап төрелік комиссия төрағасы Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейді деп есептесе, Тараптар консультациялар өткізеді және, егер олар төрағаны ауыстыру қажеттілігі туралы келісімге келсе, осы Келісімнің 177-бабына және осы Рәсім қағидаларының 8-қағидасына сәйкес жаңа Төрағаны таңдайды.

Егер Тараптар төрағаны ауыстыру қажеттілігі туралы келісімге келмесе, Тараптардың кез келгені осы Келісімнің 196-бабының 1-тармағында айтылған төрағалардың кіші тізіміндегі адамдар резервінің қалған мүшелері ішінен біреуінің аталған мәселені қарауы туралы сұрау сала алады. Оның есімін Ынтымақтастық комитетінің төрағасы немесе оның өкілі жеребе бойынша анықтайды. Осындай түрде таңдалған адамның төрағаны ауыстыру қажеттілігі туралы шешімі түпкілікті болып табылады.

Егер осындай түрде таңдалған тұлға қазіргі төраға Мінез-құлық кодексінің талаптарына сәйкес келмейді деп есептесе, ол осы Келісімнің 196-бабының 1-тармағында айтылған төрағалардың кіші тізіміндегі адамдардың қалған резервінен жеребе бойынша жаңа төрағаны таңдайды. Жаңа төрағаны таңдау осы тармақта көрсетілген шешім қабылданған күннен бастап бес күн ішінде жүзеге асырылады.

21. Төрелік комиссияның талқылаулары осы Рәсім қағидаларының 18, 19 және 20-қағидаларында көзделген рәсімдерді орындау үшін қажетті кезеңге тоқтатыла тұрады.

Тыңдау

22. Төрелік комиссия төрағасы дау Тараптарымен және төрелік комиссияның басқа да мүшелерімен консультациялардан кейін тыңдаудың күні мен уақытын тағайындайды және оны дау Тараптарына жазбаша нысанда растайды. Бұл ақпаратты, егер тыңдау жұртшылық үшін жабық болмаса, сот талқылауын логистикалық әкімшіліктендіруге жауапты Тарап

та жариялайды. Егер Тарап қарсы болмаса, төрелік комиссия тыңдауды өткізбеу туралы шешім қабылдай алады.

23. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, егер шағым берген Тарап Қазақстан Республикасы болып табылса, тыңдау Брюссельде және егер шағым берген Тарап Еуропалық Одақ болып табылса, Астанада өткізіледі.

24. Егер Тараптар осыған келіссе, төрелік комиссия қосымша тыңдау шақыра алады.

25. Барлық төрешілер кез келген тыңдаулар кезінде қатысады.

26. Мына адамдар талқылаудың жұртшылық үшін ашық немесе жабық екеніне қарамастан, тыңдауға қатыса алады:

(a) дау Тараптарының өкілдері;

(b) дау Тараптарының кеңесшілері;

(c) әкімшілік персонал, ауызша аудармашылар, жазбаша аудармашылар және стенографисттер; және

(d) төрешілердің көмекшілері.

Дау Тараптарының өкілдері мен кеңесшілері ғана төрелік комиссияға жүгіне алады.

27. Тыңдау өткізілетін күнге дейін бес күн бұрыннан кешіктірмей, дау Тарапы төрелік комиссияға тыңдауда осы Тараптың атынан ауызша дәлелдерді келтіретін немесе таныстырылым жасайтын адамдар мен тыңдауға қатысатын басқа да өкілдер немесе кеңесшілер есімдерінің тізімін жолдайды.

28. Төрелік комиссия шағым берген Тарапқа және өзіне қарсы шағым берілген Тарапқа бірдей уақыттың берілуін қамтамасыз ете отырып, тыңдауды мынадай тәртіппен өткізеді:

Дәлел

(a) шағым берген Тараптың дәлелі

(b) өзіне қарсы шағым берілген Тараптың дәлелі

Дәлелді теріске шығару

(a) шағым берген Тараптың дәлелі

(b) өзіне қарсы шағым берілген Тараптың қарсы дәлелі.

29. Төрелік комиссия тыңдау барысында кез келген уақытта кез келген дау Тарапына сұрақ қоя алады.

30. Төрелік комиссия әр тыңдаудың стенограммасын дайындауды және оны мүмкіндігінше қысқа мерзімде дау Тараптарына жеткізілуін қамтамасыз етеді. Дау Тараптары стенограммаға өз түсіндірмелерін бере алады және төрелік комиссия бұл түсіндірмелерді қарай алады.

31. Әрбір дау Тарапы тыңдау өткен күннен бастап он күн ішінде тыңдау кезінде туындаған кез келген мәселе бойынша қосымша жазбаша ұсыну бере алады.

Жазбаша сұрақтар

32. Төрелік комиссия талқылау барысында кез келген уақытта дау Тарапының біреуіне немесе дау Тараптарының екеуіне де жазбаша нысанда сұрақ қоя алады. Әрбір дау Тарапы төрелік комиссия қойған кез келген сұрақтардың көшірмесін алады.

33. Дау Тарапы төрелік комиссияның сұрақтарына өзінің жазбаша жауабының көшірмесін екінші дау Тарапына жолдайды. Әрбір дау Тарапының екінші Тараптың жауабына жазбаша түсіндірме беруге мүмкіндігі бар, олар осындай жауап алынған күннен бастап бес күн ішінде жолдануға тиіс.

Құпиялылық

34. Даудың әрбір Тарапы және оның кеңесшілері даудың екінші Тарапы құпия ретінде белгілеп, осы Тарап төрелік комиссияға ұсынған кез келген ақпаратты құпия ретінде қарайды. Егер дау Тарапы төрелік комиссияға өзінің жазбаша ұсынуларының құпия нұсқасын ұсынса, сондай-ақ ол екінші Тараптың сұрау салуы бойынша және сұрау салынған не ұсынылған күннен кейін, олардың қайсысы кешірек болуына қарай, 15 күннен кешіктірмей, жұртшылық үшін ашуға болатын, оның ұсынуларында қамтылған ақпараттың құпия емес қысқаша мазмұнын және ашылмайтын ақпарат неліктен құпия болып табылу түсініктемесін жолдайды. Екінші Тарап ұсынған ақпаратқа сілтеме жасаған кезде ол екінші Тарап құпия ретінде белгілеген кез келген ақпаратты ашпаған жағдайда, осы Рәсім қағидаларда дау Тарапына жұртшылық үшін өзінің жеке ұстанымы туралы мәлімдемелерді ашуға ештеңе кедергі болмайды.

Егер Тараптың ұсынулары мен дәлелдерінде құпия ақпарат қамтылса, төрелік комиссия жабық отырыста жиналады. Егер тыңдау жабық отырыста өткізілсе, дау Тараптары мен олардың кеңесшілері төрелік комиссия тыңдауының құпиялылығын сақтауға тиіс.

Төрелік комиссия баяндамасының құпия емес нұсқасы

35. Егер төрелік комиссияның баяндамасында Тарап құпия ретінде белгілеген ақпарат қамтылса, төрелік комиссия өз баяндамасының құпия емес нұсқасын дайындайды. Тараптарға баяндаманың құпия емес нұсқасы бойынша өз түсіндірмелерін беруге мүмкіндік беріледі және төрелік комиссия баяндамасының түпкілікті құпия емес нұсқасын дайындаған кезде, олардың түсіндірмелерін назарға алады.

Біржақты байланыстар

36. Төрелік комиссия екінші Тарап болмаған кезде Тараппен кездеспейді немесе байланыс ұстамайды.

37. Төрелік комиссияның бірде-бір мүшесі басқа төрешілер болмаған кезде дау Тараптарының біреуінің немесе екеуінің талқылау нысанасының кез келген аспектісін талқылай алмайды.

Консультативтік қорытындылар

38. Егер Тараптар төрелік комиссия құрылған күннен бастап үш күн ішінде өзгеше уағдаласпаса, төрелік комиссия, дау Тараптарының үкіметтерінен тәуелсіз болып табылатын жеке және дау Тараптың аумағында құрылған заңды тұлғалардан ерікті жазбаша ұсынуларды, олар төрелік комиссия құрылған күннен бастап он күн ішінде жеткізілген және қысқа болған, әрі қосарлы аралықпен басылған 15 парақтан аспайтын және олардың төрелік комиссияның қарауындағы нақты немесе заң мәселесіне тікелей қатынасы болатын шартпен, қабылдай алады.

39. Ұсынуда жеке немесе заңды тұлға болуына қарамастан, ұсынуды жіберген тұлғаның сипаттамасы, оның ішінде оның азаматтығы немесе заңды тұлғаның құрылған жері, қызметінің сипаты, құқықтық мәртебесі, жалпы мақсаттары мен қаржыландыру көзі қамтылады және тұлғаның төрелік комиссия талқылауындағы мүддесінің сипаты көрсетіледі. Ұсыну осы Рәсім қағидаларының 42 және 43-қағидаларына сәйкес дау Тараптары таңдаған тілдерде жасалады.

40. Төрелік комиссия өзінің баяндамасында Рәсім қағидаларының 38 және 39-қағидаларына сәйкес келетін, алынған барлық ұсынуларды атап көрсетеді. Төрелік комиссия мұндай ұсынуларда көрсетілген дәлелерді баяндамасында пайдалануға міндетті емес. Кез келген мұндай ұсыну дау Тараптарына олардың түсіндірмелер жасауы үшін жеткізіледі. Дау Тараптарының түсіндірмелері ұсыну алынған кезден бастап он күн ішінде жеткізіледі және кез келген осындай түсіндірмелерді төрелік комиссия назарына алады.

Шұғыл жағдайлар

41. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауында (Дауларды реттеу) көрсетілген шұғыл жағдайларда төрелік комиссия Тараптармен консультациялар жүргізгеннен кейін осы Рәсім қағидаларда көрсетілген мерзімдерді түзетеді және Тараптарды осындай түзетулер туралы хабардар етеді.

Жазбаша және ауызша аударма

42. Осы Келісімнің 174-бабында көрсетілген консультациялар барысында және осы Рәсім қағидаларының 8-қағидасының (е)-тармағында

көрсетілген кездесуден кешіктірмей, дау Тараптары төрелік комиссияға дейін талқылаудың жалпы жұмыс тілін келісуге ұмтылады.

43. Егер дау Тараптары жалпы жұмыс тіліне қатысты келісімге келе алмаса, әрбір Тарап жазбаша ұсынуларын өзі таңдаған тілде жасайды. Мұндай жағдайда бұл Тарап бір мезгілде егер, оның ұсынулары ДСҰ-ның жұмыс тілдерінің бірінде жасалмаса ғана, екінші Тарап таңдаған тілдегі аудармасын қамтамасыз етеді. Өзіне қарсы шағым берілген Тарап ауызша ұсынуларды Тараптар таңдаған тілдерге аудару жөнінде шаралар қолданады.

44. Төрелік комиссияның баяндамалары дау Тараптары таңдаған тілде немесе тілдерде шығарылады.

45. Даудың кез келген Тарапы осы Рәсім қағидаларға сәйкес жасалған құжаттың кез келген аударылған нұсқалары аудармасының дәлдігі туралы түсіндірме ұсына алады.

46. Әрбір Тарап өзінің жазбаша ұсынымдарының аудармасына байланысты шығыстарды көтереді. Төрелік комиссияның баяндамасын аудару мақсаттары үшін жұмсалған кез келген шығыстар дау Тараптарының арасында теңдей бөлінеді.

Басқа да рәсімдер

47. Осы Рәсім қағидалары осы Келісімнің 174-бабына, 184-бабының 2-тармағына, 185-бабының 2-тармағына, 186-бабының 3-тармағына және 187-бабының 2-тармағына сәйкес белгіленген рәсімдерге де қолданылады. Алайда, осы Рәсім қағидаларында белгіленген мерзімдерді төрелік комиссиясының баяндаманы сол басқа рәсімдерде қабылдауы үшін көзделген арнайы мерзімдерге сәйкес төрелік комиссия түзетеді.

VI ҚОСЫМША

III БӨЛІМІНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ) СӘЙКЕС ТӨРЕЛІК КОМИССИЯ МҮШЕЛЕРІ МЕН МЕДИАТОРЛАРДЫҢ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ

Айқындамалар

1. Осы Мінез-құлық кодексінде:

(a) «төреші» осы Келісімнің 177-бабына сәйкес ресми құрылған төрелік комиссияның мүшесін білдіреді;

(b) «кандидат» есімі осы Келісімнің 196-бабында көрсетілген төрешілердің тізіміне кірген және осы Келісімнің 177-бабына сәйкес төрелік комиссияның мүшесі ретінде сайлану үшін қарастырылатын адамды білдіреді;

(c) «көмекші» төрешіні тағайындау шарттарына сәйкес зерттеу жүргізетін немесе төрешіге көмек көрсететін адамды білдіреді;

(d) «талқылау», егер өзгеше айқындалмаса, осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауына (Дауларды реттеу) сәйкес төрелік комиссияның талқылауын білдіреді;

(e) «персонал» көмекшілерден басқа, төрешіге қатысты төрешінің басшылығы мен бақылауындағы тұлғаларды білдіреді;

(f) «медиатор» осы Келісімге VII қосымшаға сәйкес медиация рәсімін жүргізетін тұлғаны білдіреді.

Процестегі міндеттер

2. Әрбір кандидат пен төреші дауларды реттеу тетігінің тұтастығы мен бейтараптығын сақтау мақсатында дәрекіліктен және дәрекілік көріністерінен аулақ болады, тәуелсіз және бейтарап болады, мүдделердің тікелей және жанама қайшылықтарынан аулақ болады және мінез-құлықтың жоғары стандарттарын сақтайды. Бұрынғы төрешілер осы Мінез-құлық кодексінің 15, 16, 17 және 18-қағидаларында белгіленген міндеттемелерді орындауға тиіс.

Ақпаратты ашу жөніндегі міндеттемелер

3. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауына (Дауларды реттеу) сәйкес төреші ретінде таңдалғаны расталғанға дейін кандидат өзінің тәуелсіздігіне немесе бейтараптығына әсер ету болжамдалған немесе талқылаулар негізді түрде дәрекілік пен біржақтылық көріністерін туғызатын кез келген мүддені, қатынастарды немесе мәселелерді ашады. Сол мақсатта осындай кез келген мүдделер,

қатынастар мен мәселелер туралы білу үшін кандидат ақылға қонымды барлық күш-жігерін салады.

4. Кандидат немесе төреші осы Мінез-құлық кодексінің нақты немесе ықтимал бұзушылықтарға қатысты мәселелер туралы Тараптардың қарауы үшін жазбаша нысанда Ынтымақтастық комитетіне ғана хабарлайды.

5. Сайланғаннан кейін төреші осы Мінез-құлық кодексінің 3-қағидасында көрсетілген кез келген мүдделер, қатынастар немесе мәселелер туралы білу үшін ақылға қонымды барлық күш-жігерін салуды жалғастырады және оларды ашады. Ашу жөніндегі міндеттеме төрешіден талқылаулардың кез келген сатысында туындауы мүмкін кез келген осындай мүдделерді, қатынастарды немесе мәселелерді ашуды талап ететін тұрақты міндет болып табылады. Төреші осындай мүдделерді, қатынастарды немесе мәселелерді Тараптардың қарауы үшін Ынтымақтастық комитетіне жазбаша нысанда ақпарат беру арқылы ашады.

Төрешілердің міндеттері

6. Сайланғаны расталғаннан кейін төреші жұмыс істеуге дайын болады және бүкіл талқылаулар барысында өз міндеттерін мұқият әрі уақтылы, әділдік түрде және ынтымақпен орындайды.

7. Төреші талқылауда көтерілген және төрелік комиссияның баяндамасы үшін қажетті мәселелерді ғана қарайды және аталған міндетті кез келген басқа тұлғаға бермейді.

8. Төреші өзінің көмекшісі мен персоналының осы Мінез-құлық кодексінің 2, 3, 4, 5, 16, 17 және 18-қағидаларын білуін және оларды сақтауын қамтамасыз ету үшін барлық тиісті қадамдарды қолданады.

9. Төреші талқылауларға қатысты біржақты байланыстарға араласпайды.

Төрешілердің тәуелсіздігі мен бейтараптығы

10. Төреші тәуелсіз және бейтарап, дерекілік пен біржақтылық көріністерін жасаудан аулақ болуға және жеке мүдделіліктің, сыртқы қысымның, саяси пайымдаулардың, қоғамдық наразылық пен Тарапқа бейілділіктің немесе сыннан қорқудың ықпалында болмайды.

11. Төреші өз міндеттерін тиісті орындауын кез келген жағдайда шектейтін немесе шектей алатын тікелей немесе жанама ешқандай міндеттемелерді өзіне алмайды немесе қандай да бір пайда көрмейді.

12. Төреші кез келген өзінің немесе жеке мүдделерін жылжыту үшін төрелік комиссиядағы қызмет бабын пайдаланбайды. Төреші өзіне басқа тұлғалар ықпал етеді деген әсерді туғызуы мүмкін әрекеттерден аулақ болады.

13. Төреші қаржылық, іскерлік, кәсіби, жеке немесе әлеуметтік қатынастардың немесе міндеттердің өзінің мінез-құлқына немесе шешіміне ықпал етуіне жол бермейді.

14. Төреші өзінің бейтараптығына ықпал ете алатын немесе дәрекілік пен біржақтылық көріністерін негізді түрде туғыза алатын кез келген қатынастарға түсуден немесе кез келген қаржылық мүддені иеленуден аулақ болады.

Бұрынғы төрешілердің міндеттері

15. Барлық бұрынғы төрешілер өз міндеттерін орындаған кезде біржақтылық танытты немесе төрелік комиссияның шешімінен немесе баяндамасынан пайда көрді деген әсерді туғызуы мүмкін әрекеттерден аулақ болады.

Құпиялылық

16. Төреші де, бұрынғы төреші де осы талқылау мақсаттарын қоспағанда, талқылауға қатысты немесе талқылау барысында алған жария емес ақпаратты ешқашан ашпайды немесе пайдаланбайды және кез келген жағдайда осындай ақпаратты жеке пайда немесе басқалардың пайда көруі немесе басқалардың мүдделеріне теріс ықпал ету мақсатында жария етпейді немесе пайдаланбайды.

17. Төреші осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауына (Дауларды реттеу) сәйкес төрелік комиссияның баяндамасын немесе оның бір бөлігін ол жарияланғанға дейін ашпайды.

18. Төреші немесе бұрынғы төреші кез келген уақытта төрелік комиссия талқылаған мәселелерді немесе кез келген төрешінің пікірін ашпайды.

Шығыстар

19. Әрбір төреші рәсімдерге жұмсалған уақыт және өзінің шығыстары, сондай-ақ көмекшілері мен персоналының уақыты мен шығындары туралы есепке алуды жүргізеді және олар туралы түпкілікті есепті дайындайды.

Медиаторлар

20. Төрешілерге немесе бұрынғы төрешілерге қолданылатын осы Мінез-құлық кодексінде сипатталған тәртіп *mutatis mutandis* медиаторларға қолданылады.

VII ҚОСЫМША

III БӨЛІМНІҢ (САУДА ЖӘНЕ КӘСІПКЕРЛІК) 14-ТАРАУЫНА (ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ)СӘЙКЕС МЕДИАЦИЯ ТЕТІГІ

1-БАП

Мақсаты

Осы қосымшаның мақсаты медиатордың көмегімен тұтастай және жылдам рәсім арқылы өзара келісілген шешім табуға жәрдемдесу болып табылады.

A БӨЛІМІ

МЕДИАЦИЯ ТЕТІГІНІҢ РӘСІМДЕРІ

2-БАП

Ақпарат беру туралы сұрау салу

1. Тарап медиация рәсіміне бастамашылық жасауға дейінгі кез келген уақытта Тараптар арасындағы саудаға немесе инвестицияларға теріс әсерін тигізетін шараға қатысты ақпарат туралы жазбаша сұрау салуды жібере алады. Сұрау салу жасалған Тарап сұрау салуды алған кезден бастап 20 күн ішінде сұрау салудағы ақпарат туралы өз түсіндірмелерін қамтитын жазбаша жауапты жолдайды.

2. Егер жауап беруші Тарап сұрау салуды алған кезден бастап 20 күн ішінде жауап бере алмаймын деп есептесе, кешіктіру себептерін көрсетіп және өз жауабын жолдай алатын шамалас қысқа мерзімді белгілеп, сұрау салушы Тарапты дереу хабардар етеді.

3-БАП

Рәсімге бастамашылық жасау

1. Тарап екінші Тарапқа жазбаша сұрау салуды жолдау арқылы, Тараптардың кез келген уақытта медиация рәсіміне кірісуін сұрата алады.

Сұрау салу сұрау салушы Тараптың алаңдаушылығын айқын көрсету үшін жеткілікті деңгейде егжей-тегжейлі болып табылады және:

(a) нақты қаралатын шараны айқындайды;

(b) сұрау салушы Тараптың пікірі бойынша, аталған шара Тараптар арасындағы саудаға немесе инвестицияларға тигізіп отырған немесе тигізетін болжамды теріс ықпалы туралы мәлімдеме ұсынады; және

(c) сұрау салушы Тараптың осы ықпал неліктен аталған шараға байланысты деп есептейтінін түсіндіреді.

2. Медиация рәсіміне бастамашылық Тараптардың өзара келісуі бойынша ғана жасалуы мүмкін. Егер сұрау салу 1-тармаққа сәйкес жасалса, сұрау салу жасалған Тарап сұрау салуға оң ниеттестікпен қарайды және оны алған кезден бастап он күн ішінде сұрау салушы Тарапқа өзінің жазбаша келісімін немесе бас тартуын жолдайды.

4-БАП

Медиаторды таңдау

1. Тараптар осы қосымшаның 3-бабының 2-тармағында көрсетілген келісімді ұсынылған кезден бастап 15 күн ішінде медиатор туралы келісімге келуге ұмтылады.

2. Тараптар осы баптың 1-тармағында көрсетілген мерзімде медиатор туралы келісімге келмеген жағдайда, кез келген Тарап Ынтымақтастық комитетінің төрағасына немесе төрағаның өкіліне медиаторды осы Келісімнің 196-бабының 1-тармағына сәйкес белгіленген тізімнен жеребе бойынша таңдауға өтініш жасай алады. Екі Тараптың өкілдері жеребеге қатысу үшін, жеткілікті түрде алдын ала хабардар етіле отырып, шақырылады. Кез келген жағдайда жеребе Тараптың/Тараптардың қатысуымен өткізіледі.

3. Ынтымақтастық комитетінің төрағасы немесе төрағаның өкілі 2-тармаққа сәйкес жасалған сұрау салуды алған кезден бастап бес күннің ішінде медиаторды таңдайды.

4. Егер осы Келісімнің 196-бабының 1-тармағында аталған тізім осы қосымшаның 3-бабына сәйкес сұрау салу жасалған кезге қарай қалыптастырылмаса, медиатор Тараптардың біреуі немесе екеуі де ресми ұсынған тұлғалардың арасынан жеребе бойынша таңдалады.

5. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, медиатор кез келген Тараптың азаматы болып табылмайды.

6. Медиатор шара және оның саудаға тигізетін ықтимал салдарлары туралы айқын түсінік енгізу үшін, сондай-ақ өзара келісілген шешімге қол жеткізу үшін Тараптарға бейтарап және ашық түрде жәрдем көрсетеді.

7. Осы Келісімге VI қосымшада белгіленген Төрелік комиссияның мүшелері мен медиаторлардың Мінез-құлық кодексі медиаторларға *mutatis mutandis* қолданылады.

8. Осы Келісімге V қосымшада белгіленген Төрелік рәсімі қағидаларының 3-7 (Хабарламалар) және 42-46 (Жазбаша және ауызша аударма) қағидалары *mutatis mutandis* қолданылады.

5-БАП

Медиация рәсімі қағидалары

1. Медиатор тағайындалған кезден бастап он күн ішінде медиация рәсіміне бастамашылық жасаған Тарап медиаторға және екінші Тарапқа өзінің, оның ішінде қаралатын шараның әсері мен оның саудаға тигізетін ықпалына алаңдаушылығын егжей-тегжейлі жазбаша сипаттамасын жолдайды. Екінші Тарап аталған сипаттаманы алған кезден бастап 20 күн ішінде сипаттамаға жазбаша түсіндірме жібере алады. Кез келген Тарап өзі сәйкес келеді деп санайтын кез келген ақпаратты өзінің сипаттамасына немесе түсіндірмесіне енгізе алады.

2. Медиатор қаралатын шара және оның саудаға тигізетін ықпалы туралы айқын түсінік енгізу үшін мейілінше қолайлы тәсіл туралы шешім қабылдай алады. Атап айтқанда, медиатор Тараптар арасында кездесулер ұйымдастыра алады, Тараптарға бірлесіп немесе жске-жеке консультация бере алады, тиісті сарапшылардан немесе мүдделі тараптардан көмек сұрай алады немесе консультация ала алады және Тараптар сұраған кез келген қосымша қолдауды көрсете алады. Медиатор тиісті сарапшылар мен мүдделі тараптардан көмек немесе консультациялар сұрап алдында Тараптармен консультация жүргізеді.

3. Медиатор қаралатын шараның осы Келісімге сәйкестігіне қатысты кеңес немесе оған түсіндірме бермейді. Медиатор кеңес бере алады және Тараптардың қарауы үшін шешімді ұсына алады. Тараптар ұсынылған шешімді қабылдауы немесе қабылдаудан бас тартуы немесе басқа шешім туралы уағдаласуы мүмкін.

4. Медиация рәсімі сұрау салу жолданған Тараптың аумағында немесе өзара келісім бойынша кез келген басқа жерде немесе кез елген басқа құралдардың көмегімен өткізіледі.

5. Тараптар медиатор тағайындалған кезден бастап 60 күн ішінде өзара келісілген шешімге қол жеткізуге ұмтылады. Түпкілікті уағдаластықты күту кезінде Тараптар ықтимал аралық шешімдерді қарастыра алады.

6. Өзара келісілген шешім немесе аралық шешім Ынтымақтастық комитетінің шешімі арқылы қабылдануы мүмкін. Өзара келісілген шешімдер жарияланады. Жұртшылыққа арналған ашық нұсқада Тарап құпия ретінде белгілеген ешқандай ақпарат қамтылмайды.

7. Тараптардың өтініші бойынша медиатор: (i) қаралатын шараның; (ii) кейінгі рәсімдердің; және (iii) кез келген қол жеткізілген өзара келісілген шешімнің, оның ішінде ықтимал аралық шешімдердің қысқаша сипаттамасын қамтамасыз ететін, Тараптарға фактологиялық баяндаманың жобасын жолдайды. Медиатор Тараптарға 15 күн ішінде баяндама жобасына түсіндірме беруге мүмкіндік береді. Осы кезең ішінде алынған Тараптардың түсіндірмелерін қарастырғаннан кейін медиатор 15 күн ішінде Тараптарға түпкілікті фактологиялық баяндаманы жолдайды. Фактологиялық баяндама осы Келісімнің қандай да бір түсіндірмелерін қамтымайды.

8. Рәсім:

(a) Тараптардың өзара келісілген шешімді қабылдауы, оны қабылдаған күні;

(b) рәсімнің кез келген сатысында Тараптардың өзара уағдаластығы, осындай уағдаластық күні;

(c) Тараптармен консультациялардан кейін медиатордың медиациядағы бұдан кейінгі күш-жігерінің пайдасыз екені туралы жазбаша өтініші, осындай өтініш жасалған күні; немесе

(d) медиация рәсім шеңберінде өзара келісілген шешімдерді зерделегеннен кейін және кез келген кеңесті мен медиатор ұсынған шешімдерді қарастырғаннан кейін Тараптың жазбаша өтініші, осындай өтініш жасалған күні, арқылы тоқталады.

В БӨЛІМІ**ОРЫНДАУ****6-БАП****Өзара келісілген шешімді орындау**

1. Егер Тараптар шешім туралы уағдаластыққа қол жеткізбесе, әрбір Тарап өзара келісілген шешімді келісілген мерзімде орындау үшін қажетті шаралар қолданады.

2. Орындаушы Тарап екінші Тарапты өзара келісілген шешімді орындау үшін қолданылған кез келген қадамдар немесе шаралар туралы жазбаша нысанда хабардар етеді.

С БӨЛІМІ**ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР****7-БАП****Құпиялылық және дауларды реттеуге қатысы**

1. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса және осы қосымшаның 5-бабының 6-тармағына нұқсан келтірмей рәсімнің барлық кезеңдері, оның ішінде кез келген кеңестер немесе ұсынылған шешім құпиялы болып табылады. Дегенмен, кез келген Тарап жұртшылыққа медиацияның орын алғаны туралы фактіні аша алады.

2. Медиация рәсімі осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауы (Дауларды реттеу) немесе кез келген басқа келісім бойынша Тараптардың құқықтары мен міндеттемелеріне нұқсан келтірмейді.

3. Осы Келісімнің III Бөлімінің (Сауда және кәсіпкерлік) 14-тарауына (Дауларды реттеу) сәйкес медиация рәсімі басталғанға дейін консультациялар талап етілмейді. Алайда, Тарап медиация рәсімін бастамас бұрын осы Келісімде көзделген ынтымақтастық немесе консультациялар туралы басқа да тиісті ережелерді пайдаланады.

4. Тарап осы Келісім немесе кез келген басқа да келісім бойынша дауларды реттеу жөніндегі басқа рәсімдердегі:

(а) медиация рәсімі барысында екінші Тарап ұстанып отырған ұстанымға немесе осы қосымшаның 5-бабының 2-тармағына сәйкес жиналған ақпаратқа;

(б) екінші Тарап медиация нысанасы болып табылатын шараға қатысты шешім қабылдауға өзінің дайын екені туралы мәлімдеген фактіге; немесе

(с) медиатор жасаған ұсынымдар мен ұсыныстарға сүйенбейді немесе оларды дәлелдеме ретінде ұсынбайды және төрелік комиссия оларды назарға алмайды.

5. Медиатор осы Келісім немесе ДСҰ келісімі бойынша дауды реттеу барысында өзі медиатор болып табылған, сол бір мәселе қарастырылған талқылауда төрелік комиссия мүшесі ретінде жұмыс істей алмайды.

8-БАП

Мерзімдер

Осы қосымшада аталған кез келген мерзім Тараптар арасындағы өзара келісім бойынша өзгертілуі мүмкін.

9-БАП

Шығындар

1. Әрбір Тарап медиация рәсіміне қатысудан туындайтын өзінің жеке шығыстарын көтереді.

2. Тараптар ұйымдастырушылық мәселелері бойынша, оның ішінде медиатордың сыйақылары мен шығыстары бойынша шығыстарды бірге және теңдей көтереді. Медиатор сыйақысы осы Келісімге V қосымшада жазылған Рәсім қағидаларының 8-қағидасының (е)-тармағына сай төрелік комиссия төрағасы үшін көзделген сыйақыға сәйкес болады.

**КЕДЕН ІСТЕРІНДЕГІ ӨЗАРА ӘКІМШІЛІК КӨМЕК ТУРАЛЫ
ХАТТАМА**

1-БАП

Айқындамалар

Осы Хаттаманың мақсаттары үшін:

(a) «кеден заңнамасы» Тараптар аумағында қолданылатын, тыйым салу, шектеу және бақылау жөніндегі шараларды қоса алғанда, тауарлардың импортын, экспорты мен транзитін және оларды кез келген кеден режиміне немесе рәсіміне сәйкес орналастыруды реттейтін кез келген құқықтық немесе нормативтік ережелерді білдіреді;

(b) «өтініш беруші орган» осы Хаттамаға сәйкес көмек көрсету туралы сұрау салу салатын және осы мақсат үшін Тарап айқындаған құзыретті әкімшілік органды білдіреді;

(c) «сұрау салынатын орган» осы Хаттамаға сәйкес көмек көрсету туралы сұрау салуды алатын және осы мақсат үшін Тарап айқындаған құзыретті әкімшілік органды білдіреді;

(d) «дербес деректер» анықталған немесе анықталатын жеке тұлғаға байланысты кез келген ақпаратты білдіреді;

(e) «кеден заңнамасын бұзатын операция» кеден заңнамасының кез келген бұзушылығын немесе оны бұзу әрекетін білдіреді.

2-БАП

Қолданылу саласы

1. Тараптар кеден заңнамасын бұзатын операциялардың алдын алу, оларды тергеп-тексеру және оларға қарсы күресу арқылы өзінің кеден заңнамасының дұрыс қолданылуын қамтамасыз ету үшін осы Хаттамада айқындалған тәртіппен және шарттарға сәйкес өз құзыреті аясында бір-біріне көмек көрсетеді.

2. Осы Хаттамада көзделген, кеден істеріндегі көмек осы Хаттаманы қолдану құзыреті бар, Тараптардың кез келген әкімшілік органына қолданылады. Ол қылмыстық істерде өзара көмек көрсетуді реттейін қағидаларға нұқсан келтірмейді және ақпаратты беруді сот органы рұқсат еткен жағдайлардан басқа, ол осы органның сұрау салуы бойынша өкілеттіктерді жүзеге асыру арқылы алынған ақпарат алмасуды қамтымайды.

3. Баждарды, салықтар мен айыппұлдарды жинауға байланысты мәселелер жөніндегі көмек осы Хаттамада қамтылмайды.

3-БАП

Сұрау салу бойынша көмек

1. Өтініш беруші органның өтініші бойынша сұрау салынатын орган оған, кеден заңнамасын бұзатын операция болып табылатын немесе табылуы мүмкін көрсетілген немесе жоспарланып отырған қызмет туралы ақпаратты қоса алғанда, кеден заңнамасының дұрыс қолданылуына көзін жеткізуге мүмкіндік беретін барлық тиісті ақпаратты ұсынады.

2. Өтініш беруші органның өтініші бойынша сұрау салынатын орган оған:

(а) орындылығына қарай, тауарларға қолданылған кеден рәсімдерін көрсете отырып, Тарап аумағынан тауар экспортының және екінші Тарап аумағына импорттың мән-жайлары (фактілері мен шарттары) туралы;

(б) орындылығына қарай, тауарларға қолданылған кеден рәсімдерін көрсете отырып, Тарап аумағына тауар импортының және екінші Тарап аумағынан экспорттың мән-жайлары (фактілері мен шарттары) туралы ақпарат береді.

3. Өтініш беруші органның өтініші бойынша сұрау салынатын орган өзінің құқықтық немесе нормативтік ережелері шеңберінде:

(а) өздеріне қатысты кеден заңнамасын бұзу операцияларына тартылған немесе тартылды деп есептеуге жеткілікті негіздер бар жеке немесе заңды тұлғаларға;

(б) өздеріне қатысты кеден заңнамасын бұзу операциялары орын алды деп күдіктенуге жеткілікті негіздер бар, тауарларды сақтау орындарына;

(с) өздеріне қатысты кеден заңнамасын бұзу операциялары орын алды деп күдіктенуге жеткілікті негіздер бар тасымалданатын немесе тасымалдануға арналған тауарларға;

(d) өздеріне қатысты кеден заңнамасын бұзу операциялары орын алды деп күдіктенуге жеткілікті негіздер бар тауарларды тасымалдауды жүзеге асыратын көлік құралдарына арнайы қадағалауды қамтамасыз ету үшін қажетті қадамдар жасайды.

4-БАП

Ерікті түрде көмек көрсету

Егер Тараптар кеден заңнамасының дұрыс қолданылуы үшін қажет деп есептесе, өздерінің жеке бастамасы бойынша және өздерінің құқықтық немесе нормативтік ережелеріне сәйкес, атап айтқанда:

(a) кеден заңнамасын бұзатын операция болып табылатын немесе солай түсінілетін және екінші Тарап үшін қызығушылық туғызуы мүмкін қызметке;

(b) кеден заңнамасын бұзатын операцияларды өткізген кезде пайдаланылатын жаңа құралдар мен әдістерге;

(c) кеден заңнамасын бұзатын операциялардың нысанасы болып табылатындығы белгілі болған тауарларға;

(d) кеден заңнамасын бұзатын операцияларға тартылған немесе тартылды деп есептеуге жеткілікті негіздер бар жеке немесе заңды тұлғаларға;

(e) кеден заңнамасын бұзатын операцияларда пайдаланылды, пайдаланылуда немесе пайдаланылуы мүмкін деп есептеуге жеткілікті негіздер бар көлік құралдарына қатысы бар ақпаратты ұсыну арқылы бір-біріне көмек көрсетеді.

5-БАП

Жеткізу және хабардар ету

Өтініш беруші органның өтініші бойынша сұрау салынатын орган соңғысына қолданылатын құқықтық немесе нормативтік ережелерге сәйкес сұрау салынатын органның аумағында орналасқан немесе құрылған адресатқа өтініш беруші органның шығатын және осы Хаттама қолданылатын кез келген құжаттарды жеткізу үшін немесе кез келген шешімдер туралы хабардар ету үшін барлық қажетті шараларды қолданады.

Құжаттарды жеткізуге немесе шешімдер туралы хабардар етуге сұрау салулар жазбаша нысанда сұрау салынатын органның ресми тілінде немесе осы орган үшін қолайлы тілде жасалады.

6-БАП

Көмек көрсету туралы сұрау салулардың нысаны мен мазмұны

1. Осы Хаттамаға сәйкес сұрау салулар жабаша нысанда жасалады. Оларға сұрау салуды орындау үшін қажетті құжаттар қоса беріледі. Қажет болған кезде, жағдайдың жеделдігіне байланысты ауызша сұрау салулар қабылдануы мүмкін, бірақ олар дереу жазбаша нысанда расталуға тиіс.

2. 1-тармаққа сәйкес сұрау салулар мынадай ақпаратты қамтиды:

(a) өтініш беруші орган;

(b) сұрау салудың мақсаты мен себебі;

(c) сұрау салынатын шара;

(d) құқықтық немесе нормативтік ережелер мен басқа да тиісті құқықтық элементтер;

(e) тексеруге жататын жеке немесе заңды тұлғалар туралы мүмкіндігіне қарай нақты және толық мәліметтер;

(f) тиісті фактілер мен жүргізілген тексеру туралы мәліметтер;

(g) сұрау салуды орындау үшін қажетті өзге де кез келген тиісті ақпарат.

3. Сұрау салулар сұрау салынатын органның ресми тілінде немесе осындай орган үшін қолайлы тілде ұсынылады. Осы талап 1-тармаққа сәйкес сұрау салуға қоса берілетін кез келген құжаттарға қолданылмайды.

4. Егер сұрау салу 1-3-тармақтарда жазылған формальды талаптарға сәйкес келмесе, оның түзетілуі немесе сұратылуы мүмкін, сонымен бірге, қамтамасыз ету шаралары да жазылуы мүмкін.

7-БАП

Сұрау салуларды орындау

1. Көмек көрсету туралы сұрау салуды орындау мақсатында сұрау салынатын орган өз жеке мүдделерінде немесе өз Тарапының басқа органдарының өтініші бойынша іс-қимыл жасағандай, органда бар ақпаратты ұсыну, тиісті тексерулерді жүргізу немесе оларды жүргізуге жағдайларды ұйымдастыру арқылы өз құзыреті мен қолда бар ресурстары шегінде әрекеттер етеді. Егер сұрау салынатын орган дербес іс-қимыл жасай алмаса, бұл оның сұрау салуы жолданған кез келген басқа органға да қолданылады.

2. Көмек көрсету туралы сұрау салулар сұрау салынатын Тараптың құқықтық немесе нормативтік ережелеріне сәйкес орындалады. Егер сұрау салу орындалмайтын болса, сұрау салушы Тарапқа бұл туралы дереу ақпарат беріледі.

3. Тараптың тиісті түрде уәкілеттік берілген қызметкерлері екінші Тараптың келісімімен және соңғысы айқындаған шарттарға сәйкес кеден заңнамасын бұзатын операция болып табылатын немесе табылуы мүмкін әрекетке байланысты және осы Хаттаманың мақсаттары үшін өтініш беруші органға қажетті ақпаратты алу үшін 1-тармаққа сәйкес сұрау салынатын органның немесе басқа да мүдделі органдардың кеңселерінде бола алады.

4. Қатысушы Тараптардың бірінің тиісті түрде уәкілеттік берілген қызметкерлері екінші Тараптың келісімімен және соңғысы айқындаған шарттарға сәйкес соңғысының аумағында жүргізілетін тексерулерге қатыса алады.

8-БАП

Ақпарат берілуге тиіс нысан

1. Сұрау салынатын орган тексеру нәтижелерін тиісті құжаттармен, куәландырылған көшірмелермен немесе басқа да құжаттармен бірге жазбаша нысанда өтініш беруші органға хабарлайды.

2. Аталған ақпарат электрондық нысанда болуы мүмкін.

3. Құжаттардың түпнұсқалары куәландырылған көшірмелер жеткіліксіз болған жағдайларда ғана сұрау салу бойынша беріледі. Бұл түпнұсқалар бірінші мүмкіндік болған кезде қайтарылады.

9-БАП

Көмек көрсету жөніндегі міндеттемеден ерекшеліктер

1. Бір Тарап осы Хаттамаға сәйкес көмек:

(a) Қазақстан Республикасының немесе осы Хаттама бойынша көмек көрсету туралы сұрау салу жіберілген Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттің егемендігіне нұқсан келтіруі мүмкін; немесе

(b) мемлекеттік саясатқа, қауіпсіздікке немесе басқа да өмірлік маңызды мүдделерге, атап айтқанда осы Хаттаманың 10-бабының 2-тармағында көрсетілген жағдайларда нұқсан келтіруі мүмкін; немесе

(с) өнеркәсіптік, коммерциялық немесе қызметтік құпияны бұзады деп есептеген жағдайларда, көмек көрсетуден бас тартылуы мүмкін немесе белгілі бір шарттар немесе талаптар сақталған кезде ұсынылуы мүмкін.

2. Сұрау салынатын орган жүргізіліп жатқан тергеп-тексеруге, қудалауға немесе талқылауға кедергі жасауы мүмкін деген негізбен көмек көрсетуді кейінге қалдыруы мүмкін. Бұл жағдайда сұрау салынатын органға қажет болуы мүмкін мерзімдерді немесе шарттарды сақтай отырып, көмек көрсету мүмкіндігін айқындау мақсатында сұрау салынатын орган өтініш беруші органмен консультациялар өткізеді.

3. Егер өтініш беруші органға сұрау салынған жағдайда өзі көрсете алмайтын көмек қажет болса, ол өзінің сұрау салуында осы фактіге назар аударады. Онда сұрау салынатын орган осындай сұрау салуға қалай жауап беретіндігін шешеді.

4. 1 және 2-тармақтарда аталған жағдайлар туындаған кезде сұрау салынатын органның шешімі және осындай шешімнің себептері өтініш беруші органға кідіріссіз хабарлануға тиіс.

10-БАП

Ақпарат алмасу және құпиялылық

1. Осы Хаттама бойынша қандай да болсын нысанда берілген кез келген ақпарат, әрбір Тарапта қолданылатын қағидаларға қарай құпиялы немесе шектеулі сипатта болады. Осы ақпаратқа қызметтік құпияға байланысты міндеттеме қолданылады және осы ақпаратты алған Тараптың тиісті заңдары, сондай-ақ Еуропалық одақтың институттарына қолданылатын тиісті ережелер негізінде ол осыған ұқсас ақпарат қамтамасыз етілетін қорғаумен қамтамасыз етіледі.

2. Дербес деректермен алмасу, егер оларды ала алатын Тарап оны ұсына алатын Тарапты тиісті есептейтін дәрежеде осындай деректерді қорғауға міндеттенген жағдайда ғана жүзеге асырылуы мүмкін.

3. Осы Хаттамаға сәйкес алынған ақпаратты кеден заңнамасын бұзатын операцияларға қатысты қозғалған сот немесе әкімшілік істерде пайдалану осы Хаттаманың масаттарына арналған деп есептеледі. Осылайша, Тараптар өз хаттамаларында, есептері мен растамаларында, сондай-ақ сотқа берілген талқылаулар мен айыптауларда осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес алынған ақпарат пен анықтама құжаттарын дәлелдеме ретінде қолдана алады. Осындай ақпаратты немесе осындай құжаттарға

рұқсатты берген құзыретті орган осындай пайдалану туралы хабардар етіледі.

4. Осы Хаттамаға сәйкес алынған ақпарат осы Хаттамада көрсетілген мақсаттар үшін ғана пайдаланылады. Егер Тараптардың бірі осы ақпаратты басқа мақсаттарда пайдаланғысы келсе, ол ақпарат ұсынған органның алдын ала жазбаша келісімін алады. Кейіннен осындай пайдалану, осы орган айқындаған кез келген шектеулерге жатады.

11-БАП

Сарапшылар мен куәлар

Сұрау салынатын органың лауазымды тұлғасына осы Хаттамада қамтылатын мәселелерге қатысты сот немесе әкімшілік талқылаулар барысында берілген өкілеттіктер шегінде сарапшы немесе куә болуға уәкілеттік берілуі мүмкін және ол талқылау үшін қажет болуы мүмкін заттарды, құжаттарды немесе олардың куәландырылған көшірмелерін ұсына алады. Лауазымды тұлғаға сұрау салуды өтініш беруші орган жасайды және сұрау салуда, атап айтқанда, лауазымды тұлға қандай сот немесе әкімшілік органның алдында, қандай мәселелер бойынша және қандай сипатта (лауазымда немесе біліктілікте) сөз сөйлейтіні көрсетілуге тиіс.

12-БАП

Көмек көрсету бойынша шығыстар

Тараптар, орындылығына қарай, сарапшылар мен куәларға арналған шығыстарды, сондай-ақ мемлекеттік қызметшілер болып табылмайтын ауызша және жазбаша аудармашыларға арналған шығыстарды қоспағанда, осы Хаттамаға сәйкес шығыстарды өтеу бойынша бір-біріне қойылатын барлық талаптардан бас тартады.

13-БАП

Орындау

1. Осы Хаттаманы орындау, бір жағынан, Қазақстан Республикасының кеден органдарына және екінші жағынан, Еуропалық Комиссияның құзыретті органдарына және қажеттілігіне қарай Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің кеден органдарына жүктеледі. Олар қолданыстағы, атап айтқанда, деректерді қорғау саласындағы қағидаларды ескере отырып, оны қолдану үшін қажетті барлық практикалық шаралар мен уағдаластықтар бойынша шешімдер қабылдайды.

2. Тараптар осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес қабылданған егжей-тегжейлі орындау қағидаларына қатысты бір-бірімен консультациялар жасайды және одан әрі бір-біріне ақпарат береді.

14-БАП

Басқа да келісімдер

1. Еуропалық Одақтың және Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің тиісті құзыреттерін назарға ала отырып, осы Хаттаманың ережелері:

(a) Тараптардың кез келген басқа халықаралық келісім немесе конвенция бойынша міндеттемелеріне әсер етпейді;

(b) Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа жекелеген мүше мемлекеттері арасында жасалған немесе жасалуы мүмкін өзара көмек туралы келісімдерді толықтырады деп есептеледі; және

(c) осы Хаттамаға сәйкес алынған және Еуропалық Одақ үшін немесе Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттер үшін қызығушылық туғызуы мүмкін кез келген ақпараттың Еуропалық Комиссияның құзыретті қызметтері мен Еуропалық Одаққа мүше мемлекеттердің кеден органдары арасында берілуін реттейтін Еуропалық Одақтың ережелеріне әсер етпейді.

2. Осы баптың 1-тармағына қарамастан, осы Хаттаманың ережелері Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одаққа жекелеген мүше мемлекеттер арасында жасалған немесе жасалуы мүмкін өзара көмек туралы кез келген екіжақты келісімдердің ережелерінен соңғысының ережелері осы Хаттаманың ережелерімен үйлеспейтін бөлігінде басымдыққа ие.

3. Тараптар осы Хаттаманың қолданылуына байланысты мәселелерге қатысты Тараптар арасында кеден істері бойынша тұрақты диалог шеңберінде мәселелерді шешу үшін бір-бірімен консультациялар өткізеді.

Екі мың он бесінші жылғы жиырма бірінші желтоқсанда Астанада жасалды.

Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Съставено в Астана на двадесет и първи декемврид веھیяди и петнадесетагодина.

Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.

V Astanědnedvacátėhoprvníhoprosincėdvatisícepatnácť.

Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.

Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.

Kahetuhandeviieteistkūmnendaaastadetsembrikuukahekūmneesimeselpäeval Astanas.

Έγινε στην Άστανα, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαπέντε.

Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.

Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.

Sastavljeno u Astanidvadesetprvogprosincadvijetisućepetnaeste.

Fatto a Astana, addì ventuno dicembreduemilaquindici.

Astanā, divi tūkstošipiecpadsmiitāgadadivdesmitpirmajādecembrī.

PriimtadutūkstančiaipenkioliktūmetūgruodžiodvidešimtpirmajādienāAstanoje.

KeltAsztanában, a akétezer-

tizenötödikévdécemberhavánakhuszonegyediknapján.

MagħmulfAstana, fil-wieħed u għoxrinjumta' Diċembrufis-sena elfejn u ħmistax.

Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.

Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.

Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.

Întocmitla Astana la douăzecișiuundecebriedouămiicincisprezece.

V Astanedvadsiatehoprvėhodecembradvetisícpatnácť.

V Astani, dneenaindvajsetegadecembraletadvatisoćpetnajst.

Tehty Astanassa kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.

Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.

**СОГЛАШЕНИЕ
О РАСШИРЕННОМ ПАРТНЕРСТВЕ И СОТРУДНИЧЕСТВЕ
МЕЖДУ РЕСПУБЛИКОЙ КАЗАХСТАН, С ОДНОЙ СТОРОНЫ, И
ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И ЕГО ГОСУДАРСТВАМИ-ЧЛЕНАМИ,
С ДРУГОЙ СТОРОНЫ**

ОГЛАВЛЕНИЕ

НАЗВАНИЕ

ПРЕАМБУЛА

РАЗДЕЛ I ОБЩИЕ ПРИНЦИПЫ И ЦЕЛИ НАСТОЯЩЕГО СОГЛАШЕНИЯ

РАЗДЕЛ II ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДИАЛОГ, СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ И БЕЗОПАСНОСТИ

РАЗДЕЛ III ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

ГЛАВА 1 ТОРГОВЛЯ ТОВАРАМИ

ГЛАВА 2 ТАМОЖНЯ

ГЛАВА 3 ТЕХНИЧЕСКИЕ БАРЬЕРЫ В ТОРГОВЛЕ

ГЛАВА 4 САНИТАРНЫЕ И ФИТОСАНИТАРНЫЕ ВОПРОСЫ

ГЛАВА 5 ТОРГОВЛЯ УСЛУГАМИ И УЧРЕЖДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

РАЗДЕЛ 2 УЧРЕЖДЕНИЕ И ТРАНСГРАНИЧНАЯ ПОСТАВКА УСЛУГ

ПОДРАЗДЕЛ 1 ВСЕ ВИДЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

ПОДРАЗДЕЛ 2 ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ЗА ИСКЛЮЧЕНИЕМ СФЕРЫ УСЛУГ

РАЗДЕЛ 3	ВРЕМЕННОЕ ПРИСУТСТВИЕ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В ДЕЛОВЫХ ЦЕЛЯХ
РАЗДЕЛ 4	ВНУТРЕННЕЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ
РАЗДЕЛ 5	ПОЛОЖЕНИЯ ПО ОТДЕЛЬНЫМ СЕКТОРАМ
РАЗДЕЛ 6	ИСКЛЮЧЕНИЯ
РАЗДЕЛ 7	ИНВЕСТИЦИИ
ГЛАВА 6	ДВИЖЕНИЕ КАПИТАЛА И ПЛАТЕЖИ
ГЛАВА 7	ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ СОБСТВЕННОСТЬ
РАЗДЕЛ 1	ПРИНЦИПЫ
РАЗДЕЛ 2	СТАНДАРТЫ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ
РАЗДЕЛ 3	ЗАЩИТА ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ
РАЗДЕЛ 4	ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПРОВАЙДЕРОВ УСЛУГ, ДЕЙСТВУЮЩИХ В КАЧЕСТВЕ ПОСРЕДНИКОВ
ГЛАВА 8	ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ
ГЛАВА 9	СЫРЬЕВЫЕ МАТЕРИАЛЫ И ЭНЕРГЕТИКА
ГЛАВА 10	ТОРГОВЛЯ И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ
ГЛАВА 11	КОНКУРЕНЦИЯ

ГЛАВА 12	ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ, КОНТРОЛИРУЕМЫЕ ГОСУДАРСТВОМ, И ПРЕДПРИЯТИЯ, НАДЕЛЕННЫЕ СПЕЦИАЛЬНЫМИ ИЛИ ЭКСКЛЮЗИВНЫМИ ПРАВАМИ ИЛИ ПРИВИЛЕГИЯМИ
ГЛАВА 13	ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ
ГЛАВА 14	УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ
РАЗДЕЛ 1	ЦЕЛЬ И СФЕРА ПРИМЕНЕНИЯ
РАЗДЕЛ 2	КОНСУЛЬТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ
РАЗДЕЛ 3	ПРОЦЕДУРЫ УРЕГУЛИРОВАНИЯ СПОРОВ
ПОДРАЗДЕЛ 1	АРБИТРАЖНАЯ ПРОЦЕДУРА
ПОДРАЗДЕЛ 2	СОБЛЮДЕНИЕ
ПОДРАЗДЕЛ 3	ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ
РАЗДЕЛ 4	ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ
РАЗДЕЛ IV	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ
ГЛАВА 1	ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ДИАЛОГ
ГЛАВА 2	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ, ВКЛЮЧАЯ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ И ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ
ГЛАВА 3	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ

ГЛАВА 4	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СТАТИСТИКИ
ГЛАВА 5	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЭНЕРГЕТИКИ
ГЛАВА 6	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ТРАНСПОРТА
ГЛАВА 7	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
ГЛАВА 8	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ИЗМЕНЕНИЯ КЛИМАТА
ГЛАВА 9	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
ГЛАВА 10	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ МАЛЫХ И СРЕДНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ
ГЛАВА 11	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О КОМПАНИЯХ
ГЛАВА 12	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ БАНКОВСКОГО ДЕЛА, СТРАХОВЫХ И ДРУГИХ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ
ГЛАВА 13	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА
ГЛАВА 14	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА
ГЛАВА 15	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ
ГЛАВА 16	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАНЯТОСТИ, ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ, СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАВНЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ

ГЛАВА 17	СОТРУДНИЧЕСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ	В	ОБЛАСТИ
РАЗДЕЛ V	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ И ЮСТИЦИИ		СВОБОДЫ,
РАЗДЕЛ VI	ДРУГИЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА		
ГЛАВА 1	СОТРУДНИЧЕСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ	В	ОБЛАСТИ
ГЛАВА 2	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ КУЛЬТУРЫ		
ГЛАВА 3	СОТРУДНИЧЕСТВО ИССЛЕДОВАНИЙ И ИННОВАЦИЙ	В	ОБЛАСТИ
ГЛАВА 4	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ И В АУДИОВИЗУАЛЬНОЙ СФЕРЕ		
ГЛАВА 5	СОТРУДНИЧЕСТВО ОБЩЕСТВА		ГРАЖДАНСКОГО
ГЛАВА 6	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СПОРТА И ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ		
ГЛАВА 7	СОТРУДНИЧЕСТВО ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ	В	ОБЛАСТИ
ГЛАВА 8	СОТРУДНИЧЕСТВО КОСМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	В	ОБЛАСТИ
ГЛАВА 9	СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ		
ГЛАВА 10	РЕГИОНАЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО		

ГЛАВА 10	РЕГИОНАЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО
ГЛАВА 11	СОТРУДНИЧЕСТВО В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ
РАЗДЕЛ VII	ФИНАНСОВОЕ И ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО
РАЗДЕЛ VIII	ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ
РАЗДЕЛ IX	ОБЩИЕ И ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ
ПРИЛОЖЕНИЕ I	ИЗЪЯТИЯ В СООТВЕТСТВИИ СО СТАТЬЕЙ 46
ПРИЛОЖЕНИЕ II	ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ РЕСПУБЛИКОЙ КАЗАХСТАН В СООТВЕТСТВИИ С ПУНКТОМ 2 СТАТЬИ 48
ПРИЛОЖЕНИЕ III	СФЕРА ПРИМЕНЕНИЯ ГЛАВЫ 8 (ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)
ПРИЛОЖЕНИЕ IV	СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ ДЛЯ ОПУБЛИКОВАНИЯ ИНФОРМАЦИИ И ОБЪЯВЛЕНИЙ О ЗАКУПКАХ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 8 (ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)
ПРИЛОЖЕНИЕ V	ПРАВИЛА АРБИТРАЖНОЙ ПРОЦЕДУРЫ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 14 (УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

ПРИЛОЖЕНИЕ VI КОДЕКС ПОВЕДЕНИЯ ЧЛЕНОВ
АРБИТРАЖНЫХ КОМИССИЙ И МЕДИАТОРОВ
В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 14
(УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ) РАЗДЕЛА III
(ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

ПРИЛОЖЕНИЕ VII МЕХАНИЗМ МЕДИАЦИИ В СООТВЕТСТВИИ
С ГЛАВОЙ 14 (УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ)
РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

ПРОТОКОЛ О ВЗАИМНОЙ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ПОМОЩИ В
ТАМОЖЕННЫХ ДЕЛАХ

ПРЕАМБУЛА

РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН,

с одной стороны,

и

АВСТРИЙСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

КОРОЛЕВСТВО БЕЛЬГИЯ,

РЕСПУБЛИКА БОЛГАРИЯ,

ФЕДЕРАТИВНАЯ РЕСПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,

ГРЕЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

КОРОЛЕВСТВО ДАНИЯ,

РЕСПУБЛИКА ИРЛАНДИЯ,

КОРОЛЕВСТВО ИСПАНИЯ,

ИТАЛЬЯНСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

РЕСПУБЛИКА КИПР,

ЛАТВИЙСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

ЛИТОВСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

ВЕЛИКОЕ ГЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,

ВЕНГРИЯ,

РЕСПУБЛИКА МАЛЬТА,

КОРОЛЕВСТВО НИДЕРЛАНДОВ,

РЕСПУБЛИКА ПОЛЬША,

ПОРТУГАЛЬСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

РУМЫНИЯ,

СЛОВАЦКАЯ РЕСПУБЛИКА,

РЕСПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,

СОЕДИНЕННОЕ КОРОЛЕВСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИИ И СЕВЕРНОЙ
ИРЛАНДИИ,

ФИНЛЯНДСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

ФРАНЦУЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

РЕСПУБЛИКА ХОРВАТИЯ,

ЧЕШСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

КОРОЛЕВСТВО ШВЕЦИЯ,

ЭСТОНСКАЯ РЕСПУБЛИКА,

Договаривающиеся Стороны Договора о Европейском Союзе и
Договора о функционировании Европейского Союза, далее именуемые
«государства-члены», и

ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ,

с другой стороны,

далее совместно именуемые «Стороны»,

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ прочные связи между Сторонами и
общие для них ценности, а также их желание и дальше укреплять и
расширять связи, установленные в прошлом посредством выполнения

Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Республикой Казахстан, с одной стороны, и Европейскими Сообществами и их государствами-членами, с другой стороны, подписанного в Брюсселе 23 января 1995 года, и Стратегии нового партнерства между Европейским Союзом и Центральной Азией, принятой Европейским Советом в июне 2007 года, а также Государственной программы Республики Казахстан «Путь в Европу», принятой в 2008 году;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон в полной мере руководствоваться принципами и положениями Устава Организации Объединенных Наций (Устав ООН), Всеобщей декларации прав человека и Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ), в частности Хельсинкского Заключительного акта, а также другими общепризнанными нормами международного права;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ твердое обязательство Сторон укреплять поощрение, защиту и осуществление основных свобод и прав человека, уважение демократических принципов, верховенство закона и надлежащее управление;

ПРИЗНАВАЯ твердую приверженность Сторон следующим принципам в своем сотрудничестве в области прав человека и демократии: продвижение общих целей, открытый и конструктивный политический диалог, транспарентность и соблюдение международных стандартов в области прав человека;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон соблюдать принципы свободной рыночной экономики;

ПРИЗНАВАЯ растущую значимость торговых и инвестиционных отношений между Республикой Казахстан и Европейским Союзом;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ, что настоящее Соглашение будет способствовать дальнейшему укреплению тесных экономических отношений между Сторонами и созданию нового климата и более благоприятных условий для дальнейшего развития торговли и инвестиций между ними, в том числе в области энергетики;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ цель расширения торговли и инвестиций во всех секторах на основе усиленной правовой базы, в частности настоящего Соглашения и Соглашения об учреждении Всемирной торговой организации (Соглашение ВТО);

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон содействовать международному миру и безопасности и мирному урегулированию споров, в частности путем эффективного сотрудничества в этих целях в рамках ООН и ОБСЕ;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ готовность Сторон к дальнейшему развитию регулярного политического диалога по двусторонним и международным вопросам, представляющим взаимный интерес;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ приверженность Сторон международным обязательствам по борьбе с распространением оружия массового уничтожения и средств его доставки и сотрудничеству в области нераспространения, ядерной безопасности и физической ядерной безопасности;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон бороться с незаконной торговлей и накоплением стрелкового оружия и легких вооружений и памятуя о принятии Генеральной Ассамблеей ООН Договора о торговле оружием (ДТО);

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ важность активного участия Республики Казахстан в реализации Стратегии нового партнерства между Европейским Союзом и Центральной Азией;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон бороться с организованной преступностью и торговлей людьми и углубить сотрудничество в области противодействия терроризму;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон расширить диалог и сотрудничество по вопросам, связанным с миграцией, на основе комплексного подхода, направленного на сотрудничество по легальной миграции и борьбу с нелегальной миграцией и торговлей людьми, и признавая важность положения о реадмиссии настоящего Соглашения;

ЖЕЛАЯ обеспечить сбалансированные условия в двусторонних торговых отношениях между Республикой Казахстан и Европейским Союзом;

УЧИТЫВАЯ обязательство Сторон по соблюдению прав и обязанностей, вытекающих из членства во Всемирной торговой организации (ВТО), а также по транспарентному недискриминационному осуществлению этих прав и обязанностей;

УЧИТЫВАЯ обязательство Сторон соблюдать принцип устойчивого развития, в том числе путем продвижения выполнения многосторонних международных договоров и регионального сотрудничества;

ЖЕЛАЯ расширять взаимовыгодное сотрудничество во всех областях, представляющих взаимный интерес, и укреплять его рамки, где это целесообразно;

ПРИЗНАВАЯ необходимость укрепления сотрудничества в области энергетики, безопасности энергетических поставок и содействия развитию соответствующей инфраструктуры на основе Меморандума о

взаимопонимании по сотрудничеству в области энергетики между Республикой Казахстан и Европейским Союзом, совершенного в Брюсселе 4 декабря 2006 года, и в контексте Договора к Энергетической Хартии;

ПРИЗНАВАЯ, что любое сотрудничество в области мирного использования ядерной энергии регулируется Соглашением о сотрудничестве между Республикой Казахстан и Европейским Сообществом по атомной энергии в области ядерной безопасности, подписанным в Брюсселе 19 июля 1999 года, и не попадает в сферу применения настоящего Соглашения;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон повышать уровень защиты здоровья населения и охраны здоровья человека как предпосылки для устойчивого развития и экономического роста;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ обязательство Сторон расширять контакты между людьми, в том числе путем сотрудничества и обмена в области науки и технологий, развития инноваций, образования и культуры;

ПРИНИМАЯ ВО ВНИМАНИЕ, что Стороны способствуют взаимному пониманию и сближению своего законодательства и нормативной правовой базы для дальнейшего укрепления взаимовыгодных связей и устойчивого развития;

ОТМЕЧАЯ, что в случае если Стороны решат в рамках настоящего Соглашения заключить конкретные соглашения в области свободы, безопасности и юстиции, которые могут быть заключены Европейским Союзом в соответствии с разделом V Части Третьей Договора о функционировании Европейского Союза, то положения таких будущих соглашений не будут возлагать обязательств на Соединенное Королевство Великобритании и Северной Ирландии и/или Республику Ирландия, если только Европейский Союз совместно с Соединенным Королевством Великобритании и Северной Ирландии и/или Республикой Ирландия с учетом своих соответствующих ранее возникших двусторонних отношений не уведомит Республику Казахстан о том, что Соединенное Королевство Великобритании и Северной Ирландии и/или Республика Ирландия стали связанными/стало связанным такими соглашениями как часть Европейского Союза в соответствии с Протоколом № 21 о позиции Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии и Республики Ирландия в отношении пространства свободы, безопасности и юстиции, прилагаемым к Договору о Европейском Союзе и Договору о функционировании Европейского Союза. Аналогичным образом любые последующие внутренние меры Европейского Союза, которые могут быть приняты в соответствии с вышеуказанным Разделом V для выполнения

настоящего Соглашения, не будут возлагать обязательств на Соединенное Королевство Великобритании и Северной Ирландии и/или Республику Ирландия, если только они не уведомят о своем желании участвовать или принять такие меры в соответствии с Протоколом № 21. Также отмечая, что такие будущие соглашения или такие последующие внутренние меры ЕС будут подпадать под Протокол № 22 о позиции Королевства Дания, прилагаемый к названным договорам;

СОГЛАСИЛИСЬ О НИЖЕСЛЕДУЮЩЕМ:

РАЗДЕЛ I

ОБЩИЕ ПРИНЦИПЫ И ЦЕЛИ НАСТОЯЩЕГО СОГЛАШЕНИЯ

СТАТЬЯ 1

Общие принципы

Уважение демократических принципов и прав человека, закрепленных во Всеобщей декларации прав человека, Хельсинкском Заключительном акте ОБСЕ и Парижской хартии для новой Европы и в других соответствующих международных документах по правам человека, и принципа верховенства закона лежит в основе внутренней и международной политики обеих Сторон и является существенным элементом настоящего Соглашения.

Стороны вновь заявляют о своей приверженности принципам свободной рыночной экономики, продвижению устойчивого развития и экономического роста.

Выполнение настоящего Соглашения основывается на принципах диалога, взаимного доверия и уважения, равноправного партнерства, взаимной выгоды и полном уважении принципов и ценностей, закрепленных в Уставе ООН.

СТАТЬЯ 2

Цели настоящего Соглашения

1. Настоящее Соглашение устанавливает расширенное партнерство и сотрудничество между Сторонами в пределах их соответствующих

компетенций, основанное на общем интересе и углублении отношений во всех сферах его применения.

2. Это сотрудничество представляет собой процесс между Сторонами, который содействует международному и региональному миру и стабильности, экономическому развитию, и строится на принципах, которые Стороны вновь подтверждают своими международными обязательствами, в частности в рамках ООН и ОБСЕ.

СТАТЬЯ 3

Сотрудничество в региональных и международных организациях

Стороны соглашаются сотрудничать и обмениваться мнениями в рамках региональных и международных форумов и организаций.

РАЗДЕЛ II

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДИАЛОГ. СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ И БЕЗОПАСНОСТИ

СТАТЬЯ 4

Политический диалог

Стороны развивают и укрепляют эффективный политический диалог во всех сферах, представляющих взаимный интерес, в целях содействия международному миру, стабильности и безопасности, в том числе на Евразийском континенте, на основе международного права, эффективного сотрудничества в рамках многосторонних институтов и общих ценностей.

Стороны сотрудничают с целью укрепления роли ООН и ОБСЕ и повышения эффективности соответствующих международных и региональных организаций.

Стороны углубляют сотрудничество и диалог по вопросам международной безопасности и управления кризисами в целях реагирования на текущие глобальные и региональные вызовы и основные угрозы.

Стороны обязуются укреплять сотрудничество по всем вопросам, представляющим общий интерес, в частности таким, как соблюдение международного права, укрепление уважения демократических

принципов, верховенство закона, права человека и надлежащее управление. Стороны соглашаются проводить работу по улучшению условий для дальнейшего развития регионального сотрудничества, в частности в рамках Центральной Азии и за ее пределами.

СТАТЬЯ 5

Демократия и верховенство закона

Стороны соглашаются сотрудничать в продвижении и эффективной защите прав человека и обеспечении верховенства закона, в том числе с использованием соответствующих международных инструментов в области прав человека.

Такое сотрудничество осуществляется посредством деятельности, взаимно согласованной Сторонами, в том числе путем укрепления уважения верховенства закона, дальнейшего расширения существующего диалога по правам человека, дальнейшего развития демократических институтов, содействия повышению осведомленности о правах человека и расширения сотрудничества в рамках правозащитных органов ООН и ОБСЕ.

СТАТЬЯ 6

Внешняя политика и безопасность

Стороны активизируют диалог и сотрудничество в области внешней политики и безопасности и рассматривают, в частности, вопросы предотвращения конфликтов и управления кризисами, региональной стабильности, нераспространения, разоружения и контроля над вооружениями, ядерной безопасности и контроля над экспортом оружия и товаров двойного назначения.

Сотрудничество основывается на общих ценностях и взаимных интересах, направленных на повышение эффективности и сближения политики и использование двусторонних, региональных и международных форумов.

Стороны вновь подтверждают свою приверженность принципам уважения территориальной целостности, нерушимости границ, суверенитета и независимости, определенным в Уставе ООН и Хельсинкском Заключительном акте ОБСЕ, а также приверженность

продвижению этих принципов в своих двусторонних и многосторонних отношениях.

СТАТЬЯ 7

Космическая безопасность

Стороны способствуют повышению безопасности, надежности и устойчивости всей деятельности, связанной с космическим пространством, и соглашаются совместно работать на двустороннем, региональном и международном уровнях в целях обеспечения использования космического пространства в мирных целях. Обе Стороны отмечают важность предотвращения гонки вооружений в космическом пространстве.

СТАТЬЯ 8

Серьезные преступления, вызывающие обеспокоенность международного сообщества

Стороны вновь подтверждают, что самые серьезные преступления, вызывающие обеспокоенность всего международного сообщества, не должны оставаться безнаказанными, и что их судебное преследование должно быть обеспечено путем принятия мер на национальном или международном уровне, в том числе посредством Международного уголовного суда.

Уделяя должное внимание сохранению целостности Римского статута, Стороны соглашаются проводить диалог о Римском статуте и стремятся принимать меры для достижения его универсальности в соответствии со своим законодательством, включая оказание содействия в укреплении потенциала.

СТАТЬЯ 9

Предотвращение конфликтов и управление кризисами

Стороны укрепляют сотрудничество по предотвращению конфликтов, урегулированию региональных конфликтов и управлению кризисами в целях создания обстановки мира и стабильности.

СТАТЬЯ 10

Региональная стабильность

Стороны активизируют совместные усилия для содействия стабильности и безопасности в Центральной Азии, а также улучшения условий для дальнейшего регионального сотрудничества на основе принципов, определенных Уставом ООН, Хельсинкским Заключительным актом ОБСЕ и другими соответствующими многосторонними документами, участниками которых являются обе Стороны.

СТАТЬЯ 11

Противодействие распространению оружия массового уничтожения

Стороны считают, что распространение оружия массового уничтожения (ОМУ) и средств его доставки как государственным, так и негосударственным субъектам представляет собой одну из самых серьезных угроз международной стабильности и безопасности.

Стороны сотрудничают и способствуют противодействию распространению ОМУ и средств его доставки путем полного соблюдения и выполнения своих соответствующих международно-договорных обязательств и иных соответствующих международных обязательств в области разоружения и нераспространения. Стороны соглашаются, что настоящее положение является существенным элементом настоящего Соглашения.

Сотрудничество в этой сфере осуществляется в том числе путем:

(а) дальнейшего развития систем экспортного контроля в отношении товаров и технологий военного и двойного назначения;

(б) установления регулярного политического диалога по вопросам, охватываемым настоящей статьей.

СТАТЬЯ 12

Стрелковое оружие и легкие вооружения

Стороны сотрудничают и обеспечивают координацию, взаимодополняемость и взаимодействие в своих усилиях по борьбе с незаконной торговлей стрелковым оружием и легкими вооружениями,

включая боеприпасы, на всех соответствующих уровнях и соглашаются продолжать регулярный политический диалог, в том числе на многосторонней основе.

Это сотрудничество осуществляется Сторонами в полном соответствии с действующими международными договорами и резолюциями Совета Безопасности ООН, а также со своими обязательствами в рамках других применяемых в этой области международных документов, участниками которых являются Стороны. В этой связи обе Стороны убеждены в ценности ДТО.

СТАТЬЯ 13

Противодействие терроризму

Стороны соглашаются совместно работать на двустороннем, региональном и международном уровнях для предупреждения и противодействия терроризму в полном соответствии с принципом верховенства закона, международным правом, международными стандартами в области прав человека, гуманитарным правом и соответствующими решениями ООН, включая Глобальную контртеррористическую стратегию ООН.

Сотрудничество между Сторонами направлено на:

(a) выполнение, по мере необходимости, резолюций ООН, Глобальной контртеррористической стратегии ООН и своих обязательств по другим международным конвенциям и инструментам в сфере противодействия терроризму;

(b) обмен информацией о планирующихся и совершенных террористических актах, формах и методах их осуществления и террористических группировках, которые планируют, совершают или совершили преступление на территории другой Стороны, в соответствии с международным правом и национальным законодательством;

(c) обмен опытом по предупреждению всех форм терроризма, в том числе публичного подстрекательства с использованием интернета к совершению террористического преступления, а также опытом по средствам и методам противодействия терроризму, опытом в технической области, и обучение, предлагаемое или финансируемое институтами, органами и агентствами Европейского Союза;

(d) активизацию общих усилий по борьбе с финансированием терроризма и обмен мнениями о процессах радикализации и вербовки; и

(е) обмен передовым опытом в области защиты прав человека в борьбе с терроризмом.

РАЗДЕЛ III

ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

ГЛАВА 1

ТОРГОВЛЯ ТОВАРАМИ

СТАТЬЯ 14

Режим наибольшего благоприятствования

1. Каждая Сторона предоставляет режим наибольшего благоприятствования (РНБ) товарам другой Стороны в соответствии со статьей I Генерального соглашения по тарифам и торговле 1994 года (ГАТТ 1994), включая Пояснительные примечания к нему, которые включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

2. Пункт 1 не применяется в отношении преференциального режима, предоставляемого любой Стороной товарам другой страны в соответствии с ГАТТ 1994.

СТАТЬЯ 15

Национальный режим

Каждая Сторона предоставляет национальный режим товарам другой Стороны в соответствии со статьей III ГАТТ 1994, включая Пояснительные примечания к нему, которые включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

СТАТЬЯ 16

Импортные и экспортные таможенные пошлины

Каждая Сторона применяет импортные и экспортные таможенные пошлины в соответствии со своими тарифными обязательствами в рамках ВТО.

СТАТЬЯ 17

Ограничения на импорт и экспорт

Ни одна из Сторон не может устанавливать или сохранять любой запрет или ограничение на импорт любого товара другой Стороны или на экспорт или продажу на экспорт любого товара, предназначенного для территории другой Стороны, кроме таможенных пошлин, налогов или других сборов, введенных в форме квот, лицензий на импорт или экспорт или других мер, в соответствии со статьей XI ГАТТ 1994, включая Пояснительные примечания к нему, которые включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

СТАТЬЯ 18

Временный ввоз товаров

Каждая Сторона предоставляет другой Стороне освобождение от уплаты налогов и таможенных пошлин в отношении временно ввозимых товаров в случаях и в соответствии с процедурами, предусмотренными любой обязательной для нее международной конвенцией по временному ввозу товаров. Это освобождение применяется согласно законодательству Стороны, предоставляющей освобождение.

СТАТЬЯ 19

Транзит

Стороны соглашаются, что принцип свободы транзита является существенным условием достижения целей настоящего Соглашения. В этой связи каждая Сторона обеспечивает свободный транзит через свою

территорию товаров, отправленных с таможенной территории или предназначенных для таможенной территории другой Стороны, в соответствии со статьей V ГАТТ 1994, включая Пояснительные примечания к нему, которые включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

СТАТЬЯ 20

Защитные меры

Ничто в настоящем Соглашении не наносит ущерба или не влияет на права и обязательства любой Стороны по статье XIX ГАТТ 1994 и Соглашению ВТО по защитным мерам.

СТАТЬЯ 21

Специальные сельскохозяйственные защитные меры

Ничто в настоящем Соглашении не наносит ущерба или не влияет на права и обязательства любой Стороны по статье 5 (Специальные сельскохозяйственные защитные меры) Соглашения ВТО по сельскому хозяйству.

СТАТЬЯ 22

Антидемпинговые и компенсационные меры

1. Ничто в настоящем Соглашении не наносит ущерба или не влияет на права и обязательства любой Стороны по статье VI ГАТТ 1994, Соглашению ВТО по применению статьи VI ГАТТ 1994 и Соглашению ВТО по субсидиям и компенсационным мерам (Соглашение по СКМ).

2. Перед тем как принять окончательное решение Стороны обеспечивают раскрытие всех существенных рассматриваемых фактов, которые являются основанием для принятия решения о применении мер, без ущерба для пункта 5 статьи 6 Соглашения ВТО по применению статьи VI ГАТТ 1994 и пункта 4 статьи 12 Соглашения по СКМ. При раскрытии информации заинтересованным сторонам предоставляется достаточно времени для представления их комментариев.

3. При условии, что это не приводит к излишней задержке проведения расследования, каждой заинтересованной стороне предоставляется возможность быть заслушанной, чтобы выразить свое мнение в ходе антидемпинговых или компенсационных расследований.

4. Положения по урегулированию споров настоящего Соглашения не применяются к положениям настоящей статьи.

СТАТЬЯ 23

Ценообразование

Каждая Сторона обеспечивает, чтобы предприятия или организации, которым она предоставляет специальные или эксклюзивные права или которые она контролирует, и которые продают товары на внутреннем рынке, а также экспортируют такую же продукцию, вели отдельный учет, с тем чтобы было четко установлено следующее:

(a) расходы и доходы, связанные с деятельностью на внутреннем и международном рынке; и

(b) подробная информация о методах определения или распределения расходов и доходов от деятельности на внутреннем и международном рынке.

Этот отдельный учет основывается на принципах бухгалтерского учета причинно-следственных связей, объективности, прозрачности и последовательности в соответствии с международно признанными стандартами бухгалтерского учета и на данных аудита.

СТАТЬЯ 24

Исключения

1. Стороны подтверждают, что их существующие права и обязательства по статье XX ГАТТ 1994 и Пояснительным примечаниям к нему применяются *mutatis mutandis* к торговле товарами, охватываемой настоящим Соглашением. С этой целью статья XX ГАТТ 1994 и Пояснительные примечания к нему включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

2. Стороны понимают, что перед принятием каких-либо мер, предусмотренных подпунктами (i) и (j) статьи XX ГАТТ 1994, Сторона, которая намерена принять меры, предоставляет другой Стороне всю

соответствующую информацию с целью нахождения решения, приемлемого для Сторон. Стороны могут договориться о любых мерах, необходимых для преодоления затруднений. Если Стороны не достигли соглашения в течение 30 дней после предоставления такой информации, Сторона может применить меры в отношении рассматриваемого товара в соответствии с настоящей статьей. Если исключительные и критические обстоятельства, требующие немедленного действия, делают предварительное предоставление информации или изучение невозможным, Сторона, которая намерена принять меры, может безотлагательно применить меры предосторожности, необходимые для разрешения ситуации, и немедленно информирует об этом другую Сторону.

3. Республика Казахстан может сохранять определенные меры, не соответствующие статье 14, статье 15 и статье 17 настоящего Соглашения, которые определены в Протоколе о присоединении Республики Казахстан к ВТО, до истечения переходных периодов, предусмотренных для этих мер в данном Протоколе.

ГЛАВА 2

ТАМОЖНЯ

СТАТЬЯ 25

Таможенное сотрудничество

1. Стороны укрепляют сотрудничество в области таможенного дела в целях обеспечения прозрачной торговой среды, содействия торговле, повышения безопасности цепи поставок, повышения безопасности потребителей, препятствования потокам товаров, нарушающих права интеллектуальной собственности, и борьбы с контрабандой и мошенничеством.

2. Для реализации этих задач и в пределах имеющихся ресурсов Стороны сотрудничают, среди прочего, в целях:

(а) улучшения таможенного законодательства, гармонизации и упрощения таможенных процедур в соответствии с международными конвенциями и стандартами, применяемыми в области таможенного дела и содействия торговле, в том числе разработанными Европейским Союзом (включая Практические рекомендации по вопросам таможенной практики «Customs Blueprints»), Всемирной торговой организацией и Всемирной

таможенной организацией (в частности пересмотренной Киотской конвенцией);

(b) установления современных таможенных систем, включая современные технологии таможенной очистки, положения об уполномоченных экономических операторах, автоматизированные анализ и контроль, основанные на оценке риска, упрощенные процедуры для выпуска товаров, посттаможенный контроль, прозрачную таможенную оценку и положения о партнерстве между таможней и бизнесом;

(c) поощрения самых высоких стандартов профессиональной этики в области таможенного дела, в частности на границе, путем применения мер, отражающих принципы, установленные в Декларации Аруша Всемирной таможенной организации;

(d) обмена передовым опытом, предоставления обучения и технической помощи для планирования и укрепления потенциала и обеспечения самых высоких стандартов профессиональной этики;

(e) обмена, при необходимости, соответствующей информацией и данными при соблюдении правил Сторон о конфиденциальности секретных данных и защите персональных данных;

(f) участия в скоординированных таможенных действиях между таможенными органами Сторон;

(g) установления в соответствующих случаях и при необходимости взаимного признания программ уполномоченных экономических операторов и таможенного контроля, включая эквивалентные меры по содействию торговле;

(h) развития в соответствующих случаях и при необходимости возможностей для взаимосвязанности соответствующих таможенных транзитных систем.

3. Совет сотрудничества учреждает Подкомитет по таможенному сотрудничеству.

4. По вопросам, охватываемым настоящей главой, проводится регулярный диалог. Комитет сотрудничества может установить правила проведения такого диалога.

СТАТЬЯ 26

Взаимная административная помощь

Без ущерба для других форм сотрудничества, предусмотренных в настоящем Соглашении, в частности в статье 25, Стороны оказывают друг

другу взаимную административную помощь в таможенных делах в соответствии с Протоколом о взаимной административной помощи в таможенных делах к настоящему Соглашению.

СТАТЬЯ 27

Таможенная оценка

Таможенная оценка товаров в торговле между Сторонами регулируется Соглашением по применению статьи VII ГАТТ 1994. Его положения включены в настоящее Соглашение и являются его частью, *mutatis mutandis*.

ГЛАВА 3

ТЕХНИЧЕСКИЕ БАРЬЕРЫ В ТОРГОВЛЕ

СТАТЬЯ 28

Соглашение ВТО по техническим барьерам в торговле

Стороны подтверждают, что в своих отношениях они будут соблюдать права и обязательства Соглашения ВТО по техническим барьерам в торговле (Соглашение по ТБТ), которое включено в настоящее Соглашение и является его частью, *mutatis mutandis*.

СТАТЬЯ 29

Техническое регулирование, стандартизация, метрология, аккредитация, надзор за рынком и оценка соответствия

1. Стороны соглашаются:

(a) сократить существующие между ними различия в области технического регулирования, стандартизации, законодательной метрологии, аккредитации, надзора за рынком и оценки соответствия, в том числе путем поощрения использования принятых международных инструментов в этих областях;

(b) продвигать использование аккредитации в соответствии с международными правилами в поддержку органов по оценке соответствия и их деятельности; и

(c) содействовать участию и, где возможно, членству Республики Казахстан и его соответствующих органов в европейских организациях, деятельность которых связана со стандартизацией, метрологией, оценкой соответствия и соответствующими функциями.

2. Стороны стремятся установить и поддерживать процесс, на основе которого будет достигнуто постепенное сближение их технических регламентов, стандартов и процедур оценки соответствия.

3. Для сфер, в которых достигнуто сближение, Стороны могут рассмотреть вопрос проведения переговоров по соглашениям об оценке соответствия и признании промышленной продукции.

СТАТЬЯ 30

Транспарентность

1. Без ущерба для положений главы 13 (Транспарентность) настоящего Раздела каждая Сторона обеспечивает, чтобы ее процедуры по разработке технических регламентов и процедур оценки соответствия предусматривали публичное обсуждение с заинтересованными сторонами на соответствующей ранней стадии, когда комментарии, полученные по итогам публичного обсуждения, еще могут быть внесены и приняты во внимание, за исключением случаев, когда это невозможно из-за чрезвычайной ситуации или угрозы чрезвычайной ситуации для безопасности, здоровья, охраны окружающей среды или национальной безопасности.

2. В соответствии с пунктом 9 статьи 2 Соглашения по ТБТ каждая Сторона предоставляет период для комментариев на соответствующей ранней стадии после уведомления о предлагаемых технических регламентах или процедурах оценки соответствия. В случае если процесс обсуждения предлагаемых проектов технических регламентов или процедур оценки соответствия является открытым для общественности, каждая Сторона разрешает другой Стороне или физическим или юридическим лицам, расположенным на территории другой Стороны, участвовать в нем на условиях не менее благоприятных, чем те, которые предоставляются физическим или юридическим лицам, расположенным на территории данной Стороны.

3. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы ее принятые технические регламенты и процедуры оценки соответствия были общедоступными.

ГЛАВА 4

САНИТАРНЫЕ И ФИТОСАНИТАРНЫЕ ВОПРОСЫ

СТАТЬЯ 31

Цель

Целью настоящей главы является установление принципов, применяемых к санитарным и фитосанитарным (СФС) мерам и вопросам защиты животных в торговле между Сторонами. Эти принципы применяются Сторонами таким образом, чтобы содействовать торговле, сохраняя при этом уровень защиты жизни или здоровья человека, животных или растений каждой Стороны.

СТАТЬЯ 32

Принципы

1. Стороны обеспечивают, чтобы СФС меры разрабатывались и применялись на основе принципов пропорциональности, прозрачности, недискриминации и научной обоснованности.

2. Сторона обеспечивает, чтобы ее СФС меры не служили средством произвольной или неоправданной дискриминации между ее территорией и территорией другой Стороны при условии, что преобладают идентичные или схожие условия. СФС меры не применяются таким способом, который представлял бы собой скрытое ограничение торговли.

3. Стороны обеспечивают, чтобы СФС меры, процедуры или контроль осуществлялись и запросы информации удовлетворялись соответствующими органами каждой Стороны без неоправданной задержки, а также не менее благоприятным образом в отношении импортной продукции, чем в отношении аналогичной отечественной продукции.

СТАТЬЯ 33

Требования к импорту

1. Требования к импорту импортирующей Стороны применяются ко всей территории экспортирующей Стороны с учетом статьи 35 настоящей главы. Требования к импорту, установленные в сертификатах, основываются на принципах Кодекса Алиментариус (Кодекс), Всемирной организации здравоохранения животных (МЭБ) и Международной конвенции по карантину и защите растений (МККЗР), если требования к импорту не подкреплены научно обоснованной оценкой риска, проводимой в соответствии с применяемыми международными правилами, предусмотренными Соглашением ВТО по применению санитарных и фитосанитарных мер (Соглашение по СФС).

2. Требования, установленные в разрешениях на импорт, не содержат более строгих санитарных и ветеринарных условий, чем условия, изложенные в сертификатах, указанных в пункте 1 настоящей статьи.

СТАТЬЯ 34

Эквивалентность

По запросу экспортирующей Стороны и при условии удовлетворительной оценки импортирующей Стороны, Сторонами признается эквивалентность, следуя соответствующим международным процедурам, в отношении отдельной меры и/или групп мер и/или систем, применяемых в целом или к сектору или части сектора.

СТАТЬЯ 35

Меры, связанные со здоровьем животных и растений

1. Стороны признают концепцию зон, свободных от вредителей или заболеваний, и зон с незначительной распространенностью вредителей или заболеваний в соответствии с Соглашением по СФС и соответствующими стандартами, руководствами или рекомендациями Кодекса, МЭБ и МККЗР.

2. При определении зон, свободных от вредителей или заболеваний, и зон с незначительной распространенностью вредителей или заболеваний

Стороны учитывают такие факторы, как географическое положение, экосистемы, эпидемиологический надзор и эффективность санитарного или фитосанитарного контроля в таких зонах.

СТАТЬЯ 36

Упрощение процедур торговли

1. Стороны разрабатывают и применяют инструменты упрощения процедур торговли на основе признания импортирующей Стороной систем инспектирования и сертификации экспортирующей Стороны.

2. Такие инструменты упрощения процедур торговли нацелены на то, чтобы избежать инспектирования импортирующей Стороной каждой партии товаров или каждого экспортирующего предприятия на территории экспортирующей Стороны в соответствии с действующим законодательством. Они могут включать в себя одобрение экспортирующего предприятия и создание списков экспортирующих предприятий, находящихся на территории экспортирующей Стороны, на основании гарантий, данных экспортирующей Стороной.

СТАТЬЯ 37

Инспекции и аудиты

Инспекции и аудиты, проводимые импортирующей Стороной на территории экспортирующей Стороны для оценки систем инспектирования и сертификации последней, осуществляются согласно соответствующим международным стандартам, руководствам и рекомендациям. Расходы на инспекции и аудиты несет Страна, проводящая аудиты и инспекции.

СТАТЬЯ 38

Обмен информацией и сотрудничество

1. Стороны обсуждают и обмениваются информацией о существующих СФС мерах и мерах по защите животных и об их разработке и применении. При таких обсуждениях и обмене информацией принимаются во внимание, в соответствующих случаях, Соглашение по

СФС и стандарты, руководства или рекомендации Кодекса, МЭБ и МККЗР.

2. Стороны соглашаются сотрудничать по защите животных и растений путем обмена информацией, экспертными знаниями и опытом с целью наращивания потенциала в этой области. Такое сотрудничество конкретно направлено на удовлетворение потребностей Стороны и осуществляется в целях оказания содействия каждой Стороне в соблюдении правовой базы другой Стороны.

3. Стороны устанавливают регулярный диалог по СФС вопросам по запросу любой Стороны для рассмотрения вопросов, связанных с СФС, и других срочных вопросов, охватываемых настоящей главой. Комитет сотрудничества может принимать правила проведения таких диалогов.

4. Стороны назначают и регулярно уточняют контактные пункты для обмена информацией по вопросам, охватываемым настоящей главой.

ГЛАВА 5

ТОРГОВЛЯ УСЛУГАМИ И УЧРЕЖДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

СТАТЬЯ 39

Цель, сфера применения и охват

1. Стороны, вновь подтверждая свои соответствующие обязательства по Соглашению ВТО, настоящим устанавливают необходимые договоренности в целях улучшения взаимных условий для торговли услугами и учреждения.

2. Ничто в настоящей главе не истолковывается как налагающее какое-либо обязательство в отношении государственных закупок, являющихся предметом положений главы 8 (Государственные закупки) настоящего Раздела.

3. Положения настоящей главы не применяются к субсидиям, предоставляемым Сторонами.

4. В соответствии с положениями настоящего Соглашения каждая Сторона сохраняет за собой право регулировать и вводить новое регулирование для достижения законных целей.

5. Настоящая глава не применяется к мерам, затрагивающим физических лиц, стремящихся получить доступ на рынок занятости Республики Казахстан или Европейского Союза, и также не применяется к мерам, касающимся гражданства, постоянного места жительства или занятости на постоянной основе.

6. Ничто в настоящей главе не препятствует Сторонам применять меры для регулирования въезда физических лиц на свою территорию или их временного пребывания на ней, в том числе меры, необходимые для защиты целостности своих границ и обеспечения упорядоченного передвижения физических лиц через свои границы при условии, что такие меры не применяются таким образом, чтобы аннулировать или сократить выгоды, получаемые любой Стороной в соответствии с положениями настоящей главы¹.

7. Настоящая глава не применяется к установленным или сохраняемым Сторонами мерам, затрагивающим торговлю услугами и учреждение в аудиовизуальном секторе.

СТАТЬЯ 40

Определения

Для целей настоящей главы:

(a) «мера» означает любую меру Стороны в форме закона, постановления, правила, процедуры, решения, административного действия или в любой другой форме;

(b) «меры, установленные или поддерживаемые Стороной» означает меры, принятые:

(i) центральными, региональными или местными правительствами или властями Стороны; и

(ii) неправительственными организациями Стороны при осуществлении полномочий, делегированных центральными, региональными или местными правительствами или властями Стороны;

(c) «физическое лицо Республики Казахстан» или «физическое лицо Европейского Союза» означает гражданина Республики Казахстан или

¹ Сам факт требования получения виз физическими лицами определенных стран и отсутствие такого требования в отношении физических лиц других стран не рассматривается как аннулирующий или сокращающий выгоды по настоящему Соглашению.

одного из государств-членов Европейского Союза, согласно их законодательству;

(d) «юридическое лицо» означает любое учреждение, имеющее правовой статус, должным образом учрежденное или иным образом организованное в соответствии с действующим законодательством, для целей получения прибыли или для иной цели, и находящееся в частной или государственной собственности, включая любую корпорацию, трест, товарищество, совместное предприятие, единоличную собственность или ассоциацию;

(e) «юридическое лицо Стороны» означает юридическое лицо Республики Казахстан или Европейского Союза, созданное в соответствии с законодательством Республики Казахстан или государства-члена Европейского Союза, соответственно, и имеющее свой юридический адрес, центральную администрацию или основное место хозяйственной деятельности на территории Республики Казахстан или на территории, к которой применяется Договор о функционировании Европейского Союза, соответственно;

В случае, если юридическое лицо, созданное в соответствии с законодательством Республики Казахстан или государства-члена Европейского Союза, имеет только свой юридический адрес или центральную администрацию на территории Республики Казахстан или на территории, к которой применяется Договор о функционировании Европейского Союза, соответственно, то оно не рассматривается в качестве юридического лица Республики Казахстан или Европейского Союза, соответственно, если только оно не осуществляет существенные деловые операции на территории Республики Казахстан или на территории, к которой применяется Договор о функционировании Европейского Союза, соответственно;

(f) Несмотря на пункт (e), в отношении международного морского транспорта, включая операции по интермодальным транспортным перевозкам с использованием морского участка, судоходные компании, созданные за пределами Республики Казахстан или Европейского Союза и контролируемые гражданами Республики Казахстан или государства-члена Европейского Союза, соответственно, также пользуются положениями настоящей главы, если их суда согласно соответствующему законодательству зарегистрированы в Республике Казахстан или в данном государстве-члене Европейского Союза и плавают под флагом Республики Казахстан или государства-члена Европейского Союза;

(g) «соглашение об экономической интеграции» означает соглашение, которое существенно либерализует торговлю услугами, включая учреждение, в соответствии с Генеральным соглашением по торговле услугами ВТО (ГАТС), в частности статьями V и V-бис ГАТС, и/или содержит положения, которые существенно либерализуют учреждение в других видах экономической деятельности, отвечающие *mutatis mutandis* критериям статьи V и V-бис ГАТС в отношении таких видов деятельности;

(h) «экономическая деятельность» включает в себя деятельность экономического характера, за исключением экономической деятельности, осуществляемой при выполнении функций государственной власти;

(i) «экономическая деятельность, осуществляемая при выполнении функций государственной власти» означает деятельность, осуществляемую на некоммерческой основе и не на условиях конкуренции с одним или несколькими экономическими операторами;

(j) «деятельность» означает осуществление и поддержание экономической деятельности;

(k) «дочерняя компания» юридического лица означает юридическое лицо, которое находится под эффективным контролем другого юридического лица той же Стороны¹;

l) «филиал» юридического лица означает подразделение, не имеющее статуса юридического лица, которое обладает признаком постоянства, как ответвление материнской компании, имеет управление и материально оснащено для осуществления деловых отношений с третьими сторонами, так что такие третьи стороны, зная, что в случае необходимости будет установлена юридическая связь с материнской компанией, головной офис которой находится за границей, не должны иметь дело непосредственно с этой материнской компанией, а могут вести дела в этом подразделении, являющемся ответвлением материнской компании;

m) «учреждение» означает любой вид предпринимательства или коммерческого присутствия, включая:

(i) создание, приобретение или поддержание юридического лица²;
или

¹ Юридическое лицо находится под контролем другого юридического лица, если последнее имеет полномочия назначать большинство его директоров или иным образом законно направлять его деятельность.

² Термины «создание» и «приобретение» юридического лица понимаются как включающее в себя участие в капитале юридического лица с целью установления и поддержания долгосрочных экономических отношений.

(ii) создание или поддержание филиала или представительства¹ на территории Стороны с целью осуществления экономической деятельности.

(n) «инвестор» Стороны означает физическое или юридическое лицо, которое стремится осуществлять или осуществляет экономическую деятельность путем создания учреждения;

(o) «услуги» включают любую услугу² в любом секторе, за исключением услуг, поставляемых при выполнении функций государственной власти;

(p) «услуга, поставляемая при выполнении функций государственной власти» означает любую услугу, которая поставляется на некоммерческой основе и не на условиях конкуренции с одним или несколькими поставщиками услуг;

(q) «поставщик услуг» означает любое физическое или юридическое лицо, которое предоставляет услугу;

(r) «поставка услуги» включает производство, распределение, маркетинг, продажу и доставку услуги.

РАЗДЕЛ 2

УЧРЕЖДЕНИЕ И ТРАНСГРАНИЧНАЯ ПОСТАВКА УСЛУГ

ПОДРАЗДЕЛ 1

ВСЕ ВИДЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

СТАТЬЯ 41

Сфера применения и охват

1. Настоящий подраздел применяется к мерам Сторон, затрагивающим учреждение во всех видах экономической деятельности и трансграничную поставку услуг.

¹ Представительствам юридического лица другой Стороны не разрешается осуществлять экономическую деятельность на коммерческой основе на территории Республики Казахстан. Европейский Союз оставляет за собой право предпринять ответные действия в этом отношении.

² Для большей ясности, для целей настоящей главы услугами считаются услуги, указанные в документе ВТО MTN.GNS/W/120 в его последней версии.

2. Стороны подтверждают свои соответствующие права и обязательства, вытекающие из их обязательств по ГАТС.

Для большей определенности, в отношении услуг соответствующие Перечни специфических обязательств Сторон по ГАТС¹, включая оговорки и перечни изъятий из режима наибольшего благоприятствования, включены в настоящее Соглашение и являются его частью и подлежат применению.

СТАТЬЯ 42

Постепенное улучшение условий для учреждения

1. Комитет сотрудничества, заседающий в торговом составе, дает Сторонам рекомендации по дальнейшей либерализации учреждения в контексте настоящего Соглашения.

2. Стороны стремятся избегать принятия любой меры, создающей более ограничительные условия для учреждения по сравнению с ситуацией, которая существует на день, предшествующий дате подписания настоящего Соглашения.

СТАТЬЯ 43

Постепенное улучшение условий для трансграничной поставки услуг

1. Стороны полностью признают важность либерализации трансграничной поставки услуг между Сторонами.

2. Комитет сотрудничества, заседающий в торговом составе, дает Сторонам рекомендации по дальнейшей либерализации трансграничной поставки услуг в контексте настоящего Соглашения.

¹ Для Республики Казахстан ссылка включает в себя Раздел по услугам Протокола о присоединении Республики Казахстан к ВТО.

ПОДРАЗДЕЛ 2**ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ЗА ИСКЛЮЧЕНИЕМ СФЕРЫ
УСЛУГ****СТАТЬЯ 44****Сфера применения и охват**

Настоящий подраздел применяется к мерам Сторон, затрагивающим учреждение во всех видах экономической деятельности, за исключением сферы услуг.

СТАТЬЯ 45**Режим наибольшего благоприятствования**

1. Каждая Сторона предоставляет юридическим лицам другой Стороны режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет юридическим лицам любой третьей страны, в отношении их учреждения.

2. Каждая Сторона предоставляет юридическим лицам другой Стороны режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет юридическим лицам любой третьей страны, в отношении деятельности юридических лиц другой Стороны, учрежденных на территории первой Стороны.

3. Любое преимущество, льгота, привилегия или иммунитет в отношении требований местного содержания, предоставляемые Республикой Казахстан юридическим лицам члена ВТО, учрежденным в Республике Казахстан в форме юридического лица, предоставляются немедленно и безусловно юридическим лицам Европейского Союза, учрежденным в Республике Казахстан в форме юридического лица.

4. Режим, предоставляемый в соответствии с пунктами 1 и 2, не применяется к режиму, предоставляемому Стороной в соответствии с соглашениями об экономической интеграции, соглашениями о свободной торговле, соглашениями об избежании двойного налогообложения и соглашениями, главным образом регулирующими вопросы налогообложения, а также не истолковывается как распространяющийся на

защиту инвестиций, кроме режима, вытекающего из статьи 46, включая процедуры урегулирования споров между инвестором и государством.

5. Несмотря на пункт 4, в отношении стратегических ресурсов и объектов Республика Казахстан в любом случае не предоставляет дочерним компаниям юридических лиц Европейского Союза, учрежденным в Республике Казахстан в форме юридического лица, режим менее благоприятный, чем тот, который предоставляется после даты начала применения настоящего Раздела дочерним компаниям юридических лиц любой третьей страны, учрежденным в Республике Казахстан в форме юридического лица.

СТАТЬЯ 46

Национальный режим

С учетом изъятий Сторон, предусмотренных в приложении I,

(а) каждая Сторона предоставляет дочерним компаниям юридических лиц другой Стороны, учрежденным на территории первой Стороны, режим не менее благоприятный, чем тот, который предоставляется собственным юридическим лицам этой Стороны, в отношении их деятельности;

(б) Республика Казахстан предоставляет юридическим лицам и филиалам Европейского Союза режим не менее благоприятный, чем тот, который предоставляется юридическим лицам и филиалам Республики Казахстан, соответственно, в отношении их учреждения и экономической деятельности, за исключением сферы услуг. Национальный режим, предоставляемый Республикой Казахстан, не наносит ущерба условиям Протокола о присоединении Республики Казахстан к ВТО.

РАЗДЕЛ 3**ВРЕМЕННОЕ ПРИСУТСТВИЕ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ
В ДЕЛОВЫХ ЦЕЛЯХ****СТАТЬЯ 47****Охват и определения**

1. Настоящий раздел применяется к мерам Сторон, касающимся въезда и временного пребывания на их территориях деловых посетителей для целей учреждения, внутрикорпоративных переводов и поставщиков услуг по контракту в соответствии с пунктами 5 и 6 статьи 39.

2. Для целей настоящего раздела:

(a) «деловые посетители для целей учреждения» означает физические лица, работающие на руководящей должности в юридическом лице Стороны, которые отвечают за создание учреждения на территории другой Стороны. Они не предлагают или не предоставляют услуги, или не участвуют в любых других видах экономической деятельности, кроме тех, которые требуются для целей учреждения. Они не получают вознаграждения из источника, расположенного в принимающей Стороне;

(b) «внутрикорпоративные переводы» означает физические лица, нанятые юридическим лицом Стороны или являющиеся в нем партнерами¹ в течение как минимум одного года, и которые временно переведены в учреждение, которое может быть дочерней компанией, филиалом или головной компанией юридического лица Стороны на территории другой Стороны.

Данное физическое лицо должно принадлежать к одной из категорий, определенных в соответствующих Перечнях обязательств Сторон по ГАТС, которые для целей настоящего раздела применяются ко всем видам экономической деятельности;

(c) «поставщик услуг по контракту» означает физическое лицо, нанятое юридическим лицом Стороны, которое само по себе не является агентством по трудоустройству и предоставлению услуг по найму персонала и не осуществляет свою деятельность через такие агентства, и которое не имеет учреждения на территории другой Стороны, и которое

¹ Для большей ясности, партнеры являются частью одного и того же юридического лица.

заключило добросовестный контракт¹ на поставку услуг с конечным потребителем в последней Стороне, требующий присутствия его сотрудников на временной основе в этой последней Стороне в целях выполнения контракта на поставку услуг;

(d) «квалификации» означает дипломы, сертификаты и другие свидетельства официальной квалификации, выданные органом, назначенным в соответствии с законодательными, нормативными или административными положениями, свидетельствующие об успешном завершении профессионального обучения.

СТАТЬЯ 48

Внутрикорпоративные переводы и деловые посетители для целей учреждения

1. В отношении сферы услуг Стороны вновь подтверждают свои соответствующие обязательства, вытекающие из их обязательств по ГАТС, в отношении въезда и временного пребывания внутрикорпоративных переводов или деловых посетителей для целей учреждения. Изъятия, перечисленные в них, подлежат применению².

2. В отношении экономической деятельности, за исключением сферы услуг, и с учетом изъятий, указанных в приложении II:

(a) каждая Сторона разрешает инвесторам, занятым в производстве товаров на территории другой Стороны, осуществлять перевод внутрикорпоративных переводов, определенных в подпункте (b) пункта 2 статьи 47, и деловых посетителей для целей учреждения, определенных в подпункте (a) пункта 2 статьи 47. Въезд и временное пребывание допускается для внутрикорпоративных переводов на период до трех лет и для деловых посетителей для целей учреждения - на девяносто дней в любой 12-месячный период;

(b) ни одна Сторона не сохраняет или не устанавливает меры, которые определяются как ограничения для общего числа физических лиц, которых инвестор может перевести в качестве внутрикорпоративных переводов или деловых посетителей для целей учреждения, в форме

¹ Контракт на поставку услуг соответствует законам, подзаконным актам и юридическим требованиям Стороны, в которой выполняется данный контракт.

² Для большей ясности, изъятия включают также изъятия в определениях категорий внутрикорпоративных переводов и деловых посетителей для целей учреждения.

количественных квот или требования теста на экономическую целесообразность и как дискриминационные ограничения.

СТАТЬЯ 49

Поставщики услуг по контракту

1. Республика Казахстан разрешает поставку услуг на своей территории юридическим лицам Европейского Союза путем присутствия физических лиц, которые являются гражданами государств-членов Европейского Союза, при соблюдении следующих условий:

(а) физические лица, въезжающие в Республику Казахстан, имеют:

(i) университетскую степень или высокую техническую квалификацию, демонстрирующую знания эквивалентного уровня; и

(ii) профессиональную квалификацию, где это требуется для осуществления деятельности в соответствующем секторе в соответствии с законами, подзаконными актами или требованиями Республики Казахстан;

(б) физические лица не получают вознаграждения за оказание услуг, за исключением вознаграждения, выплачиваемого юридическим лицом Европейского Союза, во время их пребывания в Республике Казахстан;

(с) физические лица, въезжающие в Республику Казахстан, работают в юридическом лице Европейского Союза как минимум один год до даты подачи заявки на въезд в Республику Казахстан. Кроме того, физические лица на дату подачи заявки на въезд в Республику Казахстан имеют как минимум пять лет профессионального опыта в секторе деятельности, который является предметом контракта;

(д) Республика Казахстан может применять тест на экономическую целесообразность и ежегодную квоту на выдачу разрешений на работу, зарезервированную для поставщиков услуг по контракту Европейского Союза, получающих доступ на рынок услуг Республики Казахстан. Общее количество поставщиков услуг по контракту Европейского Союза, входящих на рынок услуг Республики Казахстан, не превышает 800 человек в год;

(е) после истечения пятилетнего периода после вступления Республики Казахстан в ВТО тест на экономическую целесообразность не применяется¹. В течение периода, когда Республика Казахстан применяет

¹ Все другие требования, законы и подзаконные акты, регулирующие въезд, пребывание и работу, продолжают применяться.

тест на экономическую целесообразность¹, въезд и временное пребывание физических лиц в Республике Казахстан в порядке выполнения контракта составляет в совокупности не более четырех месяцев в любой 12-месячный период или срок действия контракта, в зависимости от того, какой срок короче. После истечения пятилетнего периода после вступления Республики Казахстан в ВТО въезд и временное пребывание составляет в совокупности не более шести месяцев в любой 12-месячный период или срок действия контракта, в зависимости от того, какой срок короче. Юридические лица Европейского Союза несут ответственность за своевременный выезд своих сотрудников с территории Республики Казахстан.

2. Республика Казахстан разрешает поставку услуг на свою территорию юридическим лицам Европейского Союза путем присутствия физических лиц, если контракт на предоставление услуг отвечает следующим условиям:

(a) контракт на предоставление услуг:

(i) заключен непосредственно между юридическим лицом Европейского Союза и конечным потребителем, который является юридическим лицом Республики Казахстан;

(ii) требует временного присутствия на территории Республики Казахстан работников данного юридического лица для предоставления услуг; и

(iii) соответствует законам, подзаконным актам и требованиям Республики Казахстан.

(b) контракт на предоставление услуг заключен в одном из следующих секторов деятельности, которые включены и определены в Перечне обязательств Республики Казахстан по ГАТС:

(i) юридические услуги

(ii) бухгалтерские услуги и услуги по проверке счетов

(iii) услуги в области налогообложения

¹ Для большей ясности, для Республики Казахстан «тест на экономическую целесообразность» означает процедуры, используемые юридическим лицом Республики Казахстан при привлечении поставщиков услуг по контракту, согласно которым при приеме иностранной рабочей силы должны учитываться условия национального рынка труда. Эти условия считаются выполненными, если после публикации объявления о вакансии в средствах массовой информации и после поиска компетентного лица в базе компетентного органа ни один из заявителей не отвечает требованиям, описанным в вакансии. Эта процедура не должна занимать более одного месяца. Только после данной процедуры юридическое лицо может завершить процедуру найма поставщиков услуг по контракту.

- (iv) услуги в области архитектуры
 - (v) инженерные услуги
 - (vi) комплексные инженерные услуги
 - (vii) услуги по градостроительному и ландшафтному проектированию
 - (viii) компьютерные и связанные с ними услуги
 - (ix) услуги в области рекламы
 - (x) услуги по исследованию рынка
 - (xi) консультационные услуги в сфере управления
 - (xii) услуги, связанные с консультационной деятельностью в сфере управления
 - (xiii) услуги по техническим испытаниям и анализу
 - (xiv) консультационные услуги в области горнодобывающей промышленности
 - (xv) консультационные услуги в смежных научных и технических областях
 - (xvi) услуги по письменному и устному переводу
 - (xvii) услуги по техническому обслуживанию и ремонту оборудования, в том числе транспортного оборудования, в контексте договора о послепродажном обслуживании
 - (xviii) услуги, связанные с охраной окружающей среды.
- (с) доступ, предоставляемый в соответствии с настоящим пунктом, относится только к деятельности по оказанию услуг, являющейся предметом контракта; он не дает право использовать название профессии на территории Республики Казахстан.

3. Европейский Союз вновь подтверждает свои соответствующие обязательства, вытекающие из обязательств по ГАТС, в отношении въезда и временного пребывания поставщиков услуг по контракту. Изъятия, перечисленные в них, подлежат применению.¹

СТАТЬЯ 50

Режим наибольшего благоприятствования

1. Режим, предоставляемый Европейским Союзом поставщикам услуг по контракту Республики Казахстан, является не менее

¹ Для большей ясности, изъятия также включают изъятия в определениях категорий.

благоприятным, чем режим, предоставляемый поставщикам услуг по контракту любой третьей страны.

2. Режим, предоставляемый по другим соглашениям, заключенным Европейским Союзом с третьей стороной, о которых уведомлено в соответствии со статьей V ГАТС или которые извлекают выгоду от охвата Перечня изъятий из режима наибольшего благоприятствования Европейского Союза по ГАТС, исключен из сферы применения пункта 1. Режим, вытекающий из гармонизации нормативных актов на основе соглашений, заключенных Европейским Союзом, предусматривающих взаимное признание в соответствии со статьей VII ГАТС, также исключен из сферы применения пункта 1.

3. Если Республика Казахстан предоставляет поставщикам услуг по контракту любого другого члена ВТО, за исключением стран СНГ и стран, которые являются сторонами соглашений об экономической интеграции с Республикой Казахстан, более благоприятный режим, чем режим, который предусмотрен в настоящем Соглашении, то тот режим применяется к поставщикам услуг по контракту Европейского Союза. Режим, вытекающий из гармонизации нормативных актов на основе соглашений, заключенных Республикой Казахстан, предусматривающих взаимное признание в соответствии со статьей VII ГАТС, также исключен из настоящего положения.

СТАТЬЯ 51

Постепенное улучшение условий для временного присутствия физических лиц в деловых целях

Комитет сотрудничества, заседающий в торговом составе, дает Сторонам рекомендации по дальнейшей либерализации временного присутствия физических лиц в деловых целях.

РАЗДЕЛ 4

ВНУТРЕННЕЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ

СТАТЬЯ 52

Сфера применения и охват

1. Правила, предусмотренные в статье 53, применяются к мерам Сторон, связанным с процедурами лицензирования и квалификации, которые затрагивают:

- (a) трансграничную поставку услуг;
- (b) учреждение;
- (c) поставку услуг путем присутствия физического лица на территории другой Стороны в соответствии с разделом 3 настоящей главы.

2. Правила, предусмотренные в статье 53, применяются ко всем видам экономической деятельности, попадающим в сферу применения настоящей главы. В отношении услуг они применяются в пределах специфических обязательств соответствующей Стороны по ГАТС¹. Эти правила не применяются к мерам в том случае, если они представляют собой ограничения, подлежащие включению в перечни в соответствии со статьей XVI или XVII ГАТС.

СТАТЬЯ 53

Лицензирование и квалификация

1. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы процедуры лицензирования и квалификации для получения разрешения на поставку услуг или на учреждение были разумными, понятными и соответствующими основополагающим целям политики, принимая во внимание характер предъявляемых требований и оцениваемые критерии, и сами по себе не являлись ограничением для поставки услуг или учреждения.

2. Если существуют конкретные сроки для заявок, заявителю предоставляется разумный срок для подачи заявки. Компетентный орган начинает обработку заявки без неоправданной задержки. Когда это

¹ Для Республики Казахстан ссылка включает в себя Раздел по услугам Протокола о присоединении Республики Казахстан к ВТО.

возможно, заявки должны приниматься в электронном формате на тех же условиях подлинности, что и заявки, представленные в бумажном формате.

3. Когда это возможно, вместо оригинальных документов должны приниматься заверенные копии.

4. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы обработка заявки, включая принятие окончательного решения, осуществлялась в разумный период, определенный в ее законодательстве, или в любом случае без неоправданной задержки. Каждая Сторона стремится установить нормальные сроки для обработки заявки. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы после выдачи лицензия или разрешение вступали в действие без неоправданной задержки в соответствии с условиями, указанными в них.

5. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы лицензионные сборы¹ были обоснованными с точки зрения расходов, понесенных компетентными органами, и сами по себе не ограничивали поставку услуг или учреждение.

6. Если компетентный орган считает, что заявка является неполной, или решает, что ему необходима дополнительная информация, то он в разумный период времени:

(a) сообщает заявителю,

(b) по мере возможности определяет требуемую информацию, и

(c) по мере возможности предоставляет возможность исправить недостатки.

7. Если компетентный орган отклоняет заявку, он сообщает об этом заявителю без неоправданной задержки и по возможности в письменной форме. Компетентный орган должен сообщить заявителю по запросу о причинах отклонения заявки и по возможности о любых выявленных недостатках. Он должен сообщить заявителю о процедурах по обжалованию решения согласно соответствующему законодательству. Компетентный орган должен разрешить заявителю подать новую заявку в соответствии с установленными процедурами соответствующего органа, за исключением случаев, когда соответствующий орган ограничивает количество лицензий или квалификационных определений.

8. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы применяемые компетентным органом процедуры и его решения в ходе процедуры лицензирования или разрешения были беспристрастными в отношении всех заявителей.

¹ Лицензионные сборы не включают сборы за использование природных ресурсов, плату за проведение аукционов, тендеров или других недискриминационных способов предоставления концессий, а также обязательные взносы за оказание универсальных услуг.

Компетентный орган должен принимать свои решения независимым образом и не должен быть подотчетным любому поставщику услуг или инвестору, для которого требуется лицензия или разрешение.

РАЗДЕЛ 5

ПОЛОЖЕНИЯ ПО ОТДЕЛЬНЫМ СЕКТОРАМ

СТАТЬЯ 54

Международный морской транспорт

1. Настоящая статья устанавливает принципы либерализации услуг международного морского транспорта. Настоящая статья не наносит ущерба правам и обязательствам, вытекающим из обязательств каждой Стороны по ГАТС.

2. Для целей настоящей статьи «международный морской транспорт» включает перевозки «от двери до двери» и мультимодальные транспортные перевозки, которые означают перевозку грузов с использованием нескольких видов транспорта, в том числе по морскому участку, по единому транспортному документу, и с этой целью включающие право поставщиков услуг международного морского транспорта на непосредственное заключение контрактов с поставщиками других видов транспорта.

3. В отношении видов деятельности, упомянутых в пункте 4 и осуществляемых судоходными агентствами для предоставления услуг в отношении международного морского транспорта, каждая Сторона разрешает юридическим лицам другой Стороны учреждать дочерние компании или филиалы на своей территории в соответствии с условиями учреждения и деятельности не менее благоприятными, чем те, которые предоставляются своим собственным дочерним компаниям или филиалам или дочерним компаниям или филиалам любой третьей страны, в зависимости от того, какие из них лучше.

Настоящий пункт не применяется к учреждению для цели эксплуатации судна, плавающего под национальным флагом Республики Казахстан или государства-члена Европейского Союза.

4. Такие виды деятельности включают, но не ограничиваются:

(а) маркетинг и продажу услуг морского транспорта и связанных с ними услуг, осуществляемые посредством прямого контакта с клиентами,

от предложений цены до выставления счета, в зависимости от того, предоставляются или предлагаются ли эти услуги самим поставщиком услуг или теми поставщиками услуг, с которыми продавец услуг заключил постоянные деловые соглашения;

(b) приобретение и использование от своего имени или от имени своих клиентов (и перепродажа своим клиентам) любых транспортных и связанных с ними услуг, включая транспортные услуги, оказываемые любым внутренним видом транспорта, необходимые для поставки интермодальной услуги;

(c) подготовку документации, относящейся к транспортным документам, таможенным документам или другим документам, касающимся происхождения и характера перевозимых грузов;

(d) предоставление деловой информации любыми средствами, включая компьютеризированные информационные системы и электронный обмен данными (при соблюдении любых недискриминационных ограничений, касающихся телскомуникаций);

(e) заключение любого делового соглашения с другими судоходными агентствами, включая участие в капитале компании и назначение персонала, набранного на месте (или в случае назначения иностранного персонала при соблюдении положений настоящего Соглашения), с любым локально созданным судоходным агентством;

(f) действие от имени юридических лиц, среди прочего, при организации захода судна или приемки груза в случае необходимости.

5. Принимая во внимание существующий уровень либерализации трансграничной поставки услуг между Сторонами в области международного морского транспорта:

(a) Стороны эффективно применяют принцип неограниченного доступа к международным рынкам и сделкам на коммерческой и недискриминационной основе;

(b) каждая Сторона предоставляет судам, эксплуатируемым поставщиками услуг другой Стороны, режим не менее благоприятный, чем тот, который предоставляется своим собственным судам или судам любой третьей страны, в зависимости от того, какой из них лучше, в отношении, среди прочего, доступа к портам, использования инфраструктуры и услуг портов, использования морских вспомогательных услуг, а также связанных с ними сборов, платежей, таможенного обслуживания, предоставления причалов и оборудования для погрузки и разгрузки.

6. При применении принципов, установленных в пункте 5, Стороны:

(a) не применяют с момента вступления в силу настоящего Соглашения никакие положения о разделении грузовых партий двусторонних соглашений между Республикой Казахстан и любым государством-членом Европейского Союза;

(b) не включают положения о разделении грузовых партий в будущие двусторонние соглашения с третьими странами, кроме исключительных обстоятельств, когда в ином случае линейные судоходные компании той или иной Стороны настоящего Соглашения не имели бы реальной возможности курсировать в или из соответствующей третьей страны;

(c) запрещают договоренности о разделении грузовых партий в будущих двусторонних соглашениях, касающихся торговли насыпными и наливными грузами;

(d) после вступления в силу настоящего Соглашения отменяют и отказываются от введения любых односторонних мер и административных, технических и других препятствий, которые могут представлять собой скрытое ограничение или иметь дискриминационное воздействие на свободную поставку услуг в области международного морского транспорта.

7. Физические и юридические лица Европейского Союза, предоставляющие услуги международного морского транспорта, свободно предоставляют международные услуги море-река во внутренних водах Республики Казахстан и наоборот.

8. Стороны предоставляют поставщикам услуг международного морского транспорта другой Стороны на разумных и недискриминационных условиях следующие услуги в порту: лоцманская проводка, буксировка, снабжение продовольствием, снабжение топливом и водой, сбор мусора и утилизация балластных вод, услуги капитана порта, навигационная помощь, береговые эксплуатационные услуги, необходимые для деятельности судов, включая связь, водо- и электроснабжение, аварийный ремонт, постановка на якорь, причал и причальные услуги.

9. Если Республика Казахстан предлагает более благоприятный режим для морских перевозок любому другому члену ВТО, за исключением прибрежных государств Каспийского моря и стран СНГ, такие же условия применяются к физическим и юридическим лицам Европейского Союза.

СТАТЬЯ 54-БИС

Автомобильные, железнодорожные перевозки, перевозки по внутренним водным путям и воздушные перевозки

В целях обеспечения скоординированного развития перевозок между Сторонами, отвечающего их взаимным коммерческим потребностям, условия взаимного доступа на рынки автомобильных, железнодорожных перевозок и перевозок по внутренним водным путям и, если это применимо, воздушных перевозок, могут быть оговорены в возможных конкретных соглашениях между Сторонами, заключенных после вступления в силу настоящего Соглашения.

РАЗДЕЛ 6

ИСКЛЮЧЕНИЯ

СТАТЬЯ 55

Общие исключения

1. При соблюдении требования, что такие меры не применяются таким способом, который создает произвольную или неоправданную дискриминацию между странами, где преобладают схожие условия, или скрытое ограничение для учреждения, включая деятельность, или для трансграничной поставки услуг, ничто в настоящей главе не истолковывается как препятствующее принятию или применению любой Стороной мер:

(а) необходимых для защиты общественной безопасности или общественной морали или для поддержания общественного порядка¹;

(b) необходимых для защиты жизни или здоровья людей, животных или растений;

(с) связанных с сохранением истощаемых природных ресурсов, если такие меры применяются наряду с ограничениями в отношении внутренних инвесторов или внутреннего предоставления или потребления услуг;

¹ Исключения по соображениям поддержания общественного порядка могут быть применены только тогда, когда складывается реальная и достаточно серьезная угроза для одного из коренных интересов общества.

(d) необходимых для защиты национальных сокровищ, представляющих художественную, историческую или археологическую ценность;

(e) необходимых для соблюдения законов или нормативных правовых актов, которые не противоречат настоящему Разделу, включая те, которые связаны с:

(i) предотвращением вводящей в заблуждение и недобросовестной практики или необходимы для преодоления последствий несоблюдения контрактов;

(ii) защитой от вмешательства в частную жизнь отдельных лиц при обработке и распространении персональных данных и защитой конфиденциальности сведений о личной жизни и счетов;

(iii) безопасностью;

(f) несовместимых со статьей 46, при условии, что различие в режиме направлено на обеспечение эффективного или справедливого обложения прямыми налогами или их взимания в отношении экономической деятельности, инвесторов или поставщиков услуг другой Стороны¹.

¹ Меры, направленные на обеспечение эффективного или справедливого обложения прямыми налогами или их взимания, включают меры, принимаемые Стороной в соответствии со своей системой налогообложения, которые:

(i) применяются к инвесторам и поставщикам услуг, не являющимся резидентами, принимая во внимание тот факт, что налоговое обязательство нерезидентов определяется в отношении объектов налогообложения, происходящих или расположенных на территории данной Стороны;

(ii) применяются к нерезидентам, чтобы обеспечить налогообложение или взимание налогов на территории данной Стороны;

(iii) применяются к нерезидентам или резидентам, чтобы предотвратить избежание налогообложения или уклонение от уплаты налогов, включая меры по соблюдению;

(iv) применяются к потребителям услуг, поставляемых на территорию или с территории другой Стороны, чтобы обеспечить налогообложение или взимание налогов с таких потребителей из источников на территории данной Стороны;

(v) проводят различие между инвесторами и поставщиками услуг, подлежащими налогообложению по статьям налогообложения, используемым во всем мире, и другими инвесторами и поставщиками услуг с учетом признания различного характера их налоговой базы; или

(vi) определяют, распределяют или выделяют доход, прибыль, выгоду, потерю, вычет или кредитование лиц или филиалов, являющихся резидентами, или между связанными лицами или филиалами одного и того же лица в целях защиты налоговой базы данной Стороны.

2. Настоящая глава не применяется к соответствующим системам социального обеспечения Сторон или к деятельности на территории каждой Стороны, которая даже изредка связана с выполнением функций государственной власти.

РАЗДЕЛ 7

ИНВЕСТИЦИИ

СТАТЬЯ 56

Обзор и консультации

В целях выявления любых барьеров для инвестиций Стороны совместно осуществляют обзор инвестиционной правовой базы не позднее трех лет после даты начала применения настоящего Раздела. На основе данного обзора они рассмотрят возможность начала переговоров для устранения таких барьеров в целях дополнения настоящего Соглашения, в том числе в отношении общих принципов защиты инвестиций.

ГЛАВА 6

ДВИЖЕНИЕ КАПИТАЛА И ПЛАТЕЖИ

СТАТЬЯ 57

Текущий счет

Стороны разрешают любые платежи и переводы на текущий счет платежного баланса между Сторонами в свободно конвертируемой валюте и в соответствии со Статьями Соглашения Международного валютного фонда, где это применимо.

Налоговые термины или понятия в пункте (f) и в настоящей сноске определяются в соответствии с налоговыми определениями и понятиями, или эквивалентными или аналогичными определениями и понятиями по национальному законодательству Стороны, принимающей меру.

СТАТЬЯ 58

Движение капитала

1. В отношении операций по капитальному и финансовому счету платежного баланса и без ущерба для других положений настоящего Соглашения, Стороны обязуются не устанавливать ограничений на свободное движение капитала, связанное с прямыми инвестициями, осуществляемыми в соответствии с законодательством принимающей стороны, с экономической деятельностью, охватываемой главой 5 (Торговля услугами и учреждение) настоящего Соглашения, и с ликвидацией и репатриацией такого инвестированного капитала и любой извлеченной из него прибыли.

2. В отношении операций по капитальному и финансовому счету платежного баланса, не охватываемых пунктом 1, и без ущерба для других положений настоящего Соглашения, каждая Сторона обеспечивает в соответствии со своим законодательством свободное движение капитала, связанное, среди прочего, с:

(а) кредитами, связанными с коммерческими сделками, включая предоставление услуг, в которых участвует резидент Стороны;

(b) финансовыми займами и кредитами; или

(c) участием капитала в юридическом лице без намерения установления или сохранения долгосрочных экономических связей.

3. Без ущерба для других положений настоящего Соглашения Стороны не вводят какие-либо новые ограничения на движение капитала между резидентами Сторон и не делают существующие договоренности более ограничительными.

4. Стороны могут проводить консультации в целях дальнейшего облегчения движения капитала между ними.

СТАТЬЯ 59

Исключения

При соблюдении требования, что такие меры не применяются таким способом, который создает средство произвольной или неоправданной дискриминации между странами, где преобладают схожие условия, или скрытое ограничение для движения капитала, ничто в настоящей главе не

истолковывается как препятствующее принятию или применению любой Стороной мер:

(a) необходимых для защиты общественной безопасности и общественной морали или для поддержания общественного порядка;

(b) необходимых для соблюдения законов или нормативных правовых актов, которые не противоречат положениям настоящего Раздела, включая те, которые связаны с:

(i) предотвращением криминальных или уголовных правонарушений, вводящей в заблуждение и недобросовестной практики или необходимы для преодоления последствий несоблюдения контрактов (банкротство, несостоятельность и защита прав кредиторов);

(ii) мерами, установленными или сохраняемыми для обеспечения целостности и стабильности финансовой системы Стороны;

(iii) выпуском, торговлей или операциями с ценными бумагами, опционами, фьючерсами или иными производными финансовыми инструментами;

(iv) финансовой отчетностью или учетом денежных переводов, в случае необходимости оказания помощи правоохранительным органам или органам финансового регулирования; или

(v) обеспечением исполнения постановлений или судебных решений по итогам судебных и административных процессов.

СТАТЬЯ 60

Временные защитные меры в отношении движения капитала, платежей или переводов

В исключительных случаях при наличии серьезных трудностей для реализации денежно-кредитной политики и политики в области обменного курса в случае Республики Казахстан, или для деятельности экономического и валютного союза в случае Европейского Союза, или угрозы в их отношении, заинтересованной Стороной в случае крайней необходимости могут быть приняты защитные меры в отношении движения капитала, платежей или переводов на срок не более одного года. Сторона, которая сохраняет или устанавливает такие меры, безотлагательно информирует другую Сторону и предоставляет в возможно короткие сроки график их отмены.

ГЛАВА 7**ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ СОБСТВЕННОСТЬ****СТАТЬЯ 61****Цели**

Целями настоящей главы являются:

- (а) содействие производству и коммерциализации инновационных и творческих продуктов между Сторонами; и
- (б) достижение надлежащего и эффективного уровня охраны и защиты прав интеллектуальной собственности.

РАЗДЕЛ 1**ПРИНЦИПЫ****СТАТЬЯ 62****Сущность и сфера применения обязательств**

1. Стороны подтверждают свое обязательство обеспечивать надлежащее и эффективное выполнение международных договоров, касающихся интеллектуальной собственности, участниками которых они являются, включая Соглашение ВТО по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности (Соглашение ТРИПС). Положения настоящей главы дополняют и уточняют права и обязательства между Сторонами по Соглашению ТРИПС и другим международным договорам в области интеллектуальной собственности.

2. Для целей настоящего Соглашения термин «интеллектуальная собственность» относится, среди прочего, ко всем категориям интеллектуальной собственности, упомянутым в статьях 65-96.

3. Охрана интеллектуальной собственности включает в себя защиту от недобросовестной конкуренции, как это предусмотрено в статье 10-бис Парижской конвенции по охране промышленной собственности 1883 года, пересмотренной и измененной (Парижская конвенция).

4. Настоящая глава не препятствует Сторонам применять положения своего законодательства, предусматривающие более высокие стандарты

для охраны и защиты прав интеллектуальной собственности при условии, что они не противоречат положениям настоящей главы.

СТАТЬЯ 63

Передача технологий

1. Стороны соглашаются обмениваться мнениями и информацией о своем законодательстве и международной практике по охране и защите прав интеллектуальной собственности, затрагивающим передачу технологий. Это, в частности, включает обмен о мерах по содействию информационным потокам, развитию делового партнерства и заключению добровольных лицензионных и субподрядных договоров. Особое внимание уделяется условиям, необходимым для создания соответствующей благоприятной среды для передачи технологий в принимающих странах, в том числе таким вопросам, как обеспечение национальной правовой базы и развитие человеческого капитала.

2. При применении мер в отношении передачи технологий законные интересы владельцев прав интеллектуальной собственности подлежат охране.

СТАТЬЯ 64

Исчерпание прав

Каждая Сторона применяет национальный или региональный¹ принцип исчерпания прав интеллектуальной собственности в соответствии со своим национальным законодательством в отношении авторского права и смежных прав, промышленных образцов и товарных знаков.

¹ Термин «региональный» относится к региональным экономическим интеграционным организациям, которые создают внутренний рынок, обеспечивающий свободное движение товаров и услуг.

РАЗДЕЛ 2**СТАНДАРТЫ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ****АВТОРСКОЕ ПРАВО И СМЕЖНЫЕ ПРАВА****СТАТЬЯ 65****Предоставляемая охрана**

Каждая Сторона соблюдает права и обязательства, установленные в следующих международных договорах:

(a) Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений (Бернская конвенция);

(b) Международная конвенция об охране прав исполнителей, производителей фонограмм и вещательных организаций (Римская конвенция);

(c) Договор Всемирной Организации интеллектуальной собственности (ВОИС) по авторскому праву;

(d) Договор ВОИС по исполнениям и фонограммам;

(e) Соглашение ТРИПС.

СТАТЬЯ 66**Авторы**

В отношении авторов каждая Сторона предоставляет исключительное право разрешать или запрещать:

(a) прямое или косвенное, временное или постоянное воспроизведение их произведений любым способом и в любой форме, полностью или частично;

(b) распространение в любой форме путем продажи или иным способом оригиналов произведений или их копий;

(c) любое сообщение для всеобщего сведения их произведений по проводам или средствами беспроводной связи, включая доведение до всеобщего сведения их произведений таким образом, что представители публики могут осуществлять доступ к ним из любого места и в любое время по собственному выбору.

СТАТЬЯ 67

Исполнители

В отношении исполнителей каждая Сторона предоставляет исключительное право разрешать или запрещать:

- (a) запись¹ их исполнений;
- (b) прямое или косвенное, временное или постоянное воспроизведение записей их исполнений любым способом и в любой форме, полностью или частично;
- (c) распространение путем продажи или иным способом записей их исполнений;
- (d) доведение до всеобщего сведения записей их исполнений по проводам или средствами беспроводной связи таким образом, что представители публики могут осуществлять доступ к ним из любого места и в любое время по собственному выбору;
- (e) беспроводную трансляцию или сообщение для всеобщего сведения их исполнений, за исключением случаев, когда исполнение само по себе уже является трансляцией или осуществляется на основе записи.

СТАТЬЯ 68

Производители фонограмм

В отношении производителей фонограмм каждая Сторона предоставляет исключительное право разрешать или запрещать:

- (a) прямое или косвенное, временное или постоянное воспроизведение их фонограмм любым способом и в любой форме, полностью или частично;
- (b) распространение их фонограмм, в том числе копий, путем продажи или иным образом;
- (c) доведение до всеобщего сведения их фонограмм по проводам или средствами беспроводной связи таким образом, что представители публики могут осуществлять доступ к ним из любого места и в любое время по их собственному выбору.

¹ Для целей настоящей главы «запись» означает воплощение звуков либо их отображений, позволяющее осуществлять их восприятие, воспроизведение или сообщение с помощью соответствующего устройства.

СТАТЬЯ 69

Вещательные организации

В отношении вещательных организаций каждая Сторона предоставляет исключительное право разрешать или запрещать:

- (a) запись их передач;
- (b) воспроизведение записей их передач;
- (c) доведение до всеобщего сведения записей их передач по проводам или средствами беспроводной связи таким образом, что представители публики могут осуществлять доступ к ним из любого места и в любое время по собственному выбору; и
- (d) ретрансляцию их передач средствами беспроводной связи, а также сообщение для всеобщего сведения их передач, если такое сообщение осуществляется в местах, доступных для публики за входную плату.

СТАТЬЯ 70

Передача в эфир и сообщение публике

Каждая Сторона предоставляет право, обеспечивающее, что пользователем выплачивается разовое справедливое вознаграждение, если фонограмма опубликована в коммерческих целях или воспроизведение такой фонограммы используется для передачи в эфир средствами беспроводной связи или для сообщения для всеобщего сведения любым способом, и обеспечивающее распределение такого вознаграждения между соответствующими исполнителями и производителями фонограмм. При отсутствии соглашения между исполнителями и производителями фонограмм каждая Сторона может определить условия распределения такого вознаграждения между ними.

СТАТЬЯ 71

Срок охраны

1. Права автора литературного или художественного произведения в смысле статьи 2 Бернской конвенции действуют в течение жизни автора и не менее 70 лет после его смерти.

2. В случае произведения, созданного в соавторстве, срок, указанный в пункте 1, рассчитывается со дня смерти последнего из авторов.

3. Права исполнителей истекают не менее чем через 50 лет после даты исполнения. Однако если запись исполнения правомерно опубликована или правомерно сообщена для всеобщего сведения в течение этого периода, права на нее истекают не менее чем через 50 лет после даты первой такой публикации или первого такого сообщения для всеобщего сведения, в зависимости от того, что наступит раньше.

4. Права производителей фонограмм истекают не менее чем через 50 лет после того, как запись была осуществлена. Однако если фонограмма была правомерно опубликована в течение этого периода, указанные права истекают не менее чем через 50 лет после даты первого правомерного опубликования. Если правомерное опубликование не состоялось в срок, указанный в первом предложении, и если фонограмма была правомерно сообщена для всеобщего сведения в течение этого периода, указанные права истекают не менее чем через 50 лет после даты первого правомерного сообщения для всеобщего сведения.

5. Права вещательных организаций истекают не менее чем через 50 лет после первой трансляции передачи, независимо от того, транслировалась ли эта передача по проводам или средствами беспроводной связи, включая передачу по кабелю или через спутник.

6. Условия, изложенные в настоящей статье, рассчитываются с первого января года, следующего за событием, которое их вызывает.

7. Сроки охраны могут превышать сроки, предусмотренные настоящей статьей.

СТАТЬЯ 72

Охрана технических мер

1. Каждая Сторона предусматривает надлежащую правовую охрану против обхода любых эффективных технических мер, осуществляемого заинтересованным лицом, знающим или имеющим достаточные основания знать, что оно преследует эту цель.

2. Каждая Сторона предусматривает надлежащую правовую охрану против производства, ввоза, распространения, продажи, сдачи внаем, рекламы в целях продажи или сдачи внаем устройств, продуктов или компонентов или владения ими в коммерческих целях, или предоставления

услуг, которые главным образом направлены или создают возможность для обхода любых эффективных технических мер.

3. Для целей настоящего Соглашения выражение «технические меры» означает любую технологию, устройство или компонент, которые в обычном режиме работы предназначены для предотвращения или ограничения действий в отношении произведений или других объектов, которые не разрешены правообладателем любого авторского права или смежного права, предусмотренных национальным законодательством. Технические меры считаются «эффективными», если использование произведения или другого объекта контролируется правообладателями путем применения контроля доступа или защитного процесса, такого как шифрование, кодирование или иное преобразование произведения или другого объекта или как механизм управления копированием, который обеспечивает достижение целей охраны.

СТАТЬЯ 73

Охрана информации об управлении правами

1. Каждая Сторона предусматривает надлежащую правовую охрану от любого лица, осуществляющего без разрешения любое из следующих действий:

(a) устранение или изменение любой электронной информации об управлении правами;

(b) распространение, импорт с целью распространения, передачу, сообщение или доведение до всеобщего сведения произведений или других объектов, охраняемых по настоящему Соглашению, из которых без разрешения была устранена или изменена электронная информация об управлении правами, когда это лицо знает или имеет достаточные основания знать, что таким действием оно побуждает, дает возможность, способствует или скрывает совершение нарушения любого авторского права или смежных прав, предусмотренных национальным законодательством.

2. Для целей настоящей главы выражение «информация об управлении правами» означает любую информацию, предоставленную правообладателями, которая идентифицирует произведение или другой объект, охраняемый авторским правом или смежными правами, автора или любого другого правообладателя, или информацию об условиях

использования произведения или другого объекта, и любые цифры или коды, в которых представлена такая информация.

3. Пункт 1 применяется в случаях, когда любой из элементов информации, упомянутых в пункте 2, приложен к экземпляру произведения или другого объекта, охраняемого авторским правом или смежными правами, либо появляется в связи с сообщением для всеобщего сведения.

СТАТЬЯ 74

Исключения и ограничения

1. В соответствии с конвенциями и международными соглашениями, сторонами которых они являются, каждая Сторона может предусмотреть ограничения или исключения из прав, изложенных в статьях 66-70, только в некоторых особых случаях, которые не вступают в противоречие с обычным использованием произведений или другого объекта и необоснованно не ущемляют законные интересы правообладателей.

2. Каждая Сторона предусматривает, что временные акты воспроизведения, упомянутые в статьях 66-70, которые являются промежуточными или случайными, и являются неотъемлемой и существенной частью технологического процесса, и единственной целью которых является обеспечение возможности:

- (a) передачи по сети между третьими лицами посредником, или
- (b) правомерного использования

произведения или другого объекта, и которые не имеют независимой экономической значимости, не попадают под действие права на воспроизведение, предусмотренного статьями 66-69.

СТАТЬЯ 75

Право на перепродажу

Каждая Сторона предоставляет в интересах автора оригинального произведения искусства, который является гражданином другой Стороны, и в интересах его правопреемника право на перепродажу, определяемое как неотчуждаемое право, от которого он не может отказаться, даже заранее, на получение вознаграждения, основанного на цене продажи, полученной от перепродажи произведения, следующей за первой

передачей произведения автором. Пороговые значения и ставки сборов вознаграждения должны устанавливаться согласно национальному законодательству Стороны, в которой перепродажа имеет место.¹

СТАТЬЯ 76

Сотрудничество в области коллективного управления правами

Стороны предпринимают доступные им разумные меры в целях содействия установлению договоренностей между своими организациями по коллективному управлению правами для обеспечения более легкого взаимного доступа к произведениям и другим охраняемым объектам, а также для их доставки между территориями Сторон, а также передачи между ними вознаграждения за использование таких произведений или других охраняемых объектов. Стороны также принимают доступные им разумные меры для достижения более высокого уровня рационализации и прозрачности в отношении выполнения задач своих организаций по коллективному управлению правами.

ТОВАРНЫЕ ЗНАКИ

СТАТЬЯ 77

Международные договоры

Каждая Сторона

(а) соблюдает Протокол к Мадридскому Соглашению о международной регистрации знаков и Договор ВОИС о законах по товарным знакам; и

(b) прилагает все разумные усилия для присоединения к Сингапурскому договору о законах по товарным знакам.

¹ Сторона может в соответствии с национальным законодательством ограничить право на перепродажу сделками с участием дилеров в сфере произведений искусства.

СТАТЬЯ 78

Процедура регистрации

1. Каждая Сторона предусматривает систему регистрации товарных знаков, в которой каждое окончательное решение, принятое соответствующим компетентным органом по товарным знакам, должным образом обосновано и сообщается в письменной форме заявителю, который вправе оспорить его в компетентный орган по товарным знакам и подать апелляцию в суд.

2. Каждая Сторона предусматривает возможность правообладателей подать возражение против заявки или регистрации товарного знака. Процедуры в случае подачи возражения являются состязательными.

3. Каждая Сторона предусматривает наличие общедоступной электронной базы данных регистраций товарных знаков.

СТАТЬЯ 79

Общеизвестные товарные знаки

Стороны сотрудничают в целях обеспечения эффективной охраны общеизвестных товарных знаков, как это предусмотрено в статье 6-бис Парижской конвенции и пунктах 2 и 3 статьи 16 Соглашения ТРИПС.

СТАТЬЯ 80

Исключения из прав, предоставляемых товарным знаком

Каждая Сторона предусматривает ограниченные исключения из прав, предоставляемых товарным знаком, такие как добросовестное использование описательных терминов, использование географических указаний или другие ограниченные исключения, которые учитывают законные интересы владельца товарного знака и третьих лиц.

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ

СТАТЬЯ 81

Определение

Для целей настоящего Соглашения географические указания представляют собой обозначения, которые идентифицируют товар как происходящий с территории Стороны или региона или местности на этой территории, где определенное качество, репутация или другие характеристики товара в значительной степени связываются с его географическим происхождением.

СТАТЬЯ 82

Принципы охраны географических указаний

1. Каждая Сторона обеспечивает надлежащую и бессрочную охрану географических указаний посредством системы охраны особого рода и в соответствии с национальным законодательством до тех пор, пока географическое указание охраняется в стране происхождения.

2. С этой целью Стороны сотрудничают в сфере географических указаний на основе настоящей статьи, которая дополняет минимальные стандарты, установленные в соответствующих положениях Соглашения ТРИПС.

3. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы ее система охраны географических указаний была открыта для регистрации географических указаний другой Стороны. Каждая Сторона предусматривает наличие общедоступной электронной базы данных зарегистрированных географических указаний.

4. В отношении охраны географических указаний, охраняемых на ее территории, каждая Сторона запрещает и предотвращает:

(а) любое прямое или косвенное коммерческое использование зарегистрированного наименования в отношении продуктов, не подпадающих под регистрацию, поскольку:

(i) данные продукты сравнимы с продуктами, охраняемыми под этим наименованием, или

(ii) такое использование является злоупотреблением репутацией охраняемого наименования.

(b) любое злоупотребление, имитацию или ассоциацию с зарегистрированным наименованием, даже если указано истинное происхождение продукта, или если охраняемое наименование переведено, транскрибировано, транслитерировано или сопровождается такими выражениями, как «стиль», «тип», «метод», «как произведенное в», «вид», «имитация» или подобными им;

(c) любое другое ложное или вводящее в заблуждение указание на источник, место происхождения, природу или существенные качества продукта на внутренней или внешней упаковке, рекламных материалах или документах, имеющих отношение к продукту, а также на упаковке продукта в контейнере, которое может создать ошибочное представление о его происхождении; или

(d) любые другие действия, способные ввести потребителя в заблуждение относительно истинного происхождения товара.

5. Каждая Сторона осуществляет охрану, предусмотренную статьями 81-83, в том числе по запросу заинтересованной стороны, посредством применения соответствующих административных действий в соответствии с национальным законодательством.

6. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы охраняемые географические указания могли быть использованы любым участником рынка, поставляющим товар, отвечающий соответствующей спецификации.

7. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы наименования, которые она охраняет в соответствии со своим национальным законодательством, не стали нарицательными.

8. Стороны не обязаны регистрировать географические указания в случаях, если в свете наличия репутации или общеизвестности товарного знака регистрация может ввести потребителей в заблуждение в отношении истинной подлинности товара.

9. Без ущерба настоящей статье каждая Сторона охраняет географические указания также в случаях, когда существует более ранний товарный знак. «Более ранний товарный знак» подразумевает под собой товарный знак, использование которого подпадает под один из случаев, упомянутых в пункте 4, который был заявлен, зарегистрирован или создан путем использования, если такая возможность предусмотрена национальным законодательством, до даты, на которую подано заявление о регистрации географического указания в компетентные органы этой Стороны. Такой более ранний товарный знак может продолжать использоваться и обновляться независимо от охраны географического указания при условии, что в законодательстве в области товарных знаков

Стороны, где он зарегистрирован или используется, не существует оснований для недействительности или отзыва товарного знака.

СТАТЬЯ 83

Переговоры

Стороны не позднее чем через семь лет после даты начала применения настоящего Раздела приступят к переговорам с целью заключения соглашения об охране географических указаний на своих территориях.

ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ

СТАТЬЯ 84

Международные договоры

Европейский Союз подтверждает свою приверженность Женевскому акту Гаагского Соглашения о международной регистрации промышленных образцов 1999 года. Республика Казахстан приложит разумные усилия для присоединения к нему.

СТАТЬЯ 85

Требования к охране зарегистрированных промышленных образцов

1. Каждая Сторона предусматривает охрану независимо созданных промышленных образцов, которые являются новыми и оригинальными. Эта охрана обеспечивается посредством регистрации и предоставляет исключительное право владельцу зарегистрированного промышленного образца в соответствии с национальным законодательством. Для целей настоящей статьи Сторона может считать, что промышленный образец, имеющий индивидуальный характер, является оригинальным.

2. Промышленный образец, применяемый к изделию или включенный в изделие, которое является частью составного изделия, считается новым и имеющим индивидуальный характер, только:

(а) если часть изделия после включения в составное изделие остается видимой в процессе нормального использования этого изделия, за

исключением технического обслуживания, сервисных или ремонтных работ; и

(b) в том случае, если эти видимые характеристики части изделия сами по себе отвечают требованиям новизны и индивидуального характера.

СТАТЬЯ 86

Права, предоставляемые регистрацией

Владелец зарегистрированного промышленного образца имеет исключительное право на его использование и запрещать любой третьей стороне, не имеющей согласия владельца, среди прочего, производство, предложение к продаже, продажу, импорт, экспорт, хранение или использование изделия, на который нанесен или в котором воплощается промышленный образец, если такие действия предпринимаются в коммерческих целях.

СТАТЬЯ 87

Охрана незарегистрированных промышленных образцов

Республика Казахстан не позднее чем через семь лет после даты начала применения настоящего Раздела обеспечит правовую охрану незарегистрированных промышленных образцов от копирования при условии, что Европейский Союз не позднее чем за два года до завершения этого семилетнего периода обеспечит надлежащее обучение представителей уполномоченных органов, организаций и судей.

СТАТЬЯ 88

Срок охраны

Срок охраны, предоставляемый с даты подачи заявки, составляет как минимум десять лет. Каждая Сторона может обеспечить, чтобы правообладатель мог продлить срок охраны на один или более периодов по пять лет каждый до максимального срока охраны, установленного национальным законодательством.

СТАТЬЯ 89

Исключения

1. Каждая Сторона может предусмотреть ограниченные исключения из охраны промышленных образцов при условии, что такие исключения не вступают в необоснованное противоречие с обычным применением охраняемых промышленных образцов и необоснованно не ущемляют законные интересы владельца охраняемого промышленного образца с учетом законных интересов третьих лиц.

2. Охрана промышленных образцов не распространяется ни на свойства внешнего вида, которые обусловлены лишь техническими функциями изделия, ни на элементы внешнего вида изделия, которые необходимы для обеспечения совместимости с другим изделием¹.

3. Право на промышленный образец не распространяется на образец, который противоречит общественным интересам или общепринятым принципам морали.

СТАТЬЯ 90

Отношение к авторскому праву

Промышленный образец, который охраняется правом на промышленный образец, зарегистрированный в Стороне, также имеет право на охрану по законодательству об авторском праве этой Стороны с даты, на которую промышленный образец был создан или зафиксирован в любой форме. Объем и условия предоставления такой охраны, включая требуемый уровень оригинальности, определяются каждой Стороной.

ПАТЕНТЫ

СТАТЬЯ 91

Международные договоры

Каждая Сторона прилагает все разумные усилия для соблюдения требований статей 1-16 Договора о патентном праве.

¹ В Европейском Союзе настоящее положение не применяется к модульным изделиям.

СТАТЬЯ 92

Патенты и здоровье населения

1. Стороны признают важность Декларации Министерской конференции ВТО о Соглашении ТРИПС и здоровье населения, принятой 14 ноября 2001 года. При толковании и выполнении прав и обязательств по настоящей главе каждая Сторона обеспечивает соответствие данной Декларации.

2. Каждая Сторона уважает Решение Генерального Совета ВТО от 30 августа 2003 года в отношении пункта 6 Декларации, упомянутой в пункте 1.

СТАТЬЯ 93

Свидетельства дополнительной охраны

1. Стороны признают, что лекарственные средства и средства защиты растений, охраняемые патентом на их территории, могут подлежать административной разрешительной процедуре до их выпуска на рынок. Они признают, что период времени между подачей заявки на выдачу патента и первым разрешением о выпуске продукта на рынок, как это определено для этой цели соответствующим национальным законодательством, может сократить срок эффективной охраны, предоставляемой патентом.

2. Каждая Сторона предусматривает дополнительный период охраны лекарственных средств или средств защиты растений, которые охраняются патентом и подлежат административной разрешительной процедуре, равный периоду, указанному во втором предложении пункта 1, сокращенному на пять лет.

3. Несмотря на пункт 2, продолжительность дополнительного периода охраны не может превышать пяти лет.

СТАТЬЯ 94

Охрана данных, представленных для получения разрешения о выпуске фармацевтического продукта¹ на рынок

1. Каждая Сторона предусматривает всестороннюю систему, гарантирующую конфиденциальность, нераскрытие и запрет ссылаться на данные, представленные для получения разрешения о выпуске фармацевтического продукта на рынок.

2. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы любая информация, представленная для получения разрешения о выпуске фармацевтического продукта на рынок, как это указано в пункте 3 в статье 39 Соглашения ТРИПС, оставалась нераскрытой третьим лицам и обеспечивалась охраной от недобросовестного коммерческого использования в течение как минимум шести лет, начиная с даты предоставления разрешения о выпуске на рынок в любой Стороне.

С этой целью

а) в течение как минимум шести лет с даты предоставления разрешения о выпуске на рынок ни одному лицу или организации, государственной или частной, кроме лица или организации, которое представило такие нераскрытые данные, не разрешается ссылаться прямо или косвенно на такие данные без явного согласия лица или организации, представившего эти данные для обоснования заявления на получение разрешения о выпуске фармацевтического продукта на рынок;

(b) в течение как минимум шести лет с даты предоставления разрешения о выпуске на рынок любое последующее заявление на разрешение о выпуске фармацевтического продукта на рынок не удовлетворяется, если следующий заявитель не представит свои собственные данные или данные, использованные с согласия владельца первого разрешения, отвечающие тем же требованиям, что и данные первого заявителя. В течение этого шестилетнего периода продукция, зарегистрированная без представления таких данных, устраняется с рынка до тех пор, пока эти требования не будут удовлетворены.

¹ Термин «фармацевтический продукт» в настоящей главе относится в случае Европейского Союза к лекарственным средствам, определение которых дано в Директиве 2001/83/ЕС Европейского Парламента и Совета от 6 ноября 2001 года о Кодексе Сообщества по лекарственным средствам для человека.

СТАТЬЯ 95

Охрана данных о средствах защиты растений и правила по избежанию дублирования испытаний

1. Стороны проверяют соответствие средств защиты растений требованиям безопасности и эффективности до разрешения о их выпуске на рынок.

2. Каждая Сторона признает временное право на охрану данных владельца сведений о проведенных испытаниях или исследованиях, впервые представленных для получения разрешения о выпуске средства защиты растений на рынок.

В течение периода действия права на охрану данных сведения о проведенных испытаниях или исследованиях не используются в интересах любого другого лица, которое стремится получить разрешение о выпуске средства защиты растений на рынок, за исключением случаев, когда имеется явное согласие владельца. Это право здесь и далее упоминается как «охрана данных».

3. Сведения о проведенных испытаниях или исследованиях:

(a) необходимы для получения разрешения или внесения изменений в разрешение для того, чтобы допустить использование для других культур; и

(b) сертифицируются на соответствие принципам надлежащей лабораторной практики или надлежащей экспериментальной практики.

4. Срок охраны данных для средств защиты растений в Стороне составляет десять лет с даты получения первого разрешения в данной Стороне. Более длительные сроки охраны могут быть предусмотрены каждой Стороной в целях поощрения получения разрешений на средства защиты растений, например, которые не представляют высокого риска и редко используются.

5. Данные о проведенных испытаниях или исследованиях также подлежат охране, если это необходимо для обновления или пересмотра разрешения.

6. Стороны предусматривают правила по избежанию дублирования испытаний на позвоночных животных. Любой заявитель, который намерен проводить испытания и исследования с участием позвоночных животных, предпринимает необходимые меры для того, чтобы убедиться, что эти испытания и исследования не были уже проведены или начаты.

7. Будущий заявитель и владелец или владельцы соответствующих разрешений прилагают все усилия для обеспечения совместного использования данных об испытаниях и исследованиях с участием позвоночных животных. Стоимость предоставленных данных об испытаниях и исследованиях устанавливается на справедливой, прозрачной и недискриминационной основе. Будущему заявителю требуется только оплатить стоимость той информации, которую он должен представить в соответствии с требованиями для получения разрешения.

8. Если будущий заявитель и владелец или владельцы соответствующих разрешений на средства защиты растений не могут прийти к соглашению о совместном использовании данных об испытаниях и исследованиях с участием позвоночных животных, будущий заявитель сообщает об этом компетентным органам соответствующей Стороны.

9. Невозможность достичь соглашения о совместном использовании данных об испытаниях и исследованиях с участием позвоночных животных не препятствует компетентным органам соответствующей Стороны использовать такие данные для целей заявления будущего заявителя.

Владелец или владельцы соответствующих разрешений могут потребовать от будущего заявителя справедливого раздела понесенных ими расходов. Сторона может направить участвующие стороны для разрешения данного вопроса путем официального и обязательного арбитража согласно национальному законодательству.

СТАТЬЯ 96

Сорта растений

Европейский Союз подтверждает свою приверженность Международной конвенции по охране новых сортов растений (Конвенция УПОВ), для присоединения к которой Республика Казахстан приложит разумные усилия.

РАЗДЕЛ 3**ЗАЩИТА ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ****СТАТЬЯ 97****Общие обязательства**

1. Стороны подтверждают свои обязательства по Соглашению ТРИПС, в частности по его части III, и обеспечивают дополнительные меры, процедуры и средства правовой защиты, предусмотренные в настоящем разделе, которые необходимы для обеспечения защиты прав интеллектуальной собственности¹.

2. Эти меры, процедуры и средства правовой защиты должны быть справедливыми и равными и не должны быть излишне сложными или дорогостоящими, или приводить к необоснованному увеличению сроков или неоправданным задержкам. Они также должны быть эффективными, соразмерными и сдерживающими, и должны применяться таким образом, чтобы избежать создания барьеров для законной торговли и обеспечить гарантии против злоупотребления ими.

СТАТЬЯ 98**Уполномоченные заявители**

1. Каждая Сторона признает в качестве лиц, имеющих право обратиться за применением мер, процедур и средств правовой защиты, указанных в настоящем разделе и в части III Соглашения ТРИПС:

(а) владельцев прав интеллектуальной собственности в соответствии с положениями национального законодательства;

¹ Для целей статей 98-110 термин «права интеллектуальной собственности» включает как минимум следующие права: авторское право; смежные права; право особого рода создателя баз данных; права создателя топологий полупроводниковых изделий; права на товарный знак; права на промышленный образец; патентные права, включая права, предоставляемые свидетельствами дополнительной охраны; географические указания; права на полезные модели; права на сорта растений; и торговые наименования в той мере, в которой они охраняются как исключительные права в соответствии с национальным законодательством.

(b) всех других лиц, имеющих право использовать эти права, в частности лицензиатов, в той мере, в какой это допустимо и соответствует положениям национального законодательства;

(c) органы по управлению коллективными правами интеллектуальной собственности, которые регулярно признаются имеющими право представлять владельцев прав интеллектуальной собственности в той мере, в какой это допустимо и соответствует положениям национального законодательства;

(d) профессиональные органы защиты или другие лица, которые признаются имеющими право представлять владельцев прав интеллектуальной собственности в той мере, в какой это допустимо и соответствует положениям национального законодательства.

СТАТЬЯ 99

Доказательства

1. Если сторона представила объективно имеющиеся доказательства, достаточные для того, чтобы подкрепить свои требования, и указала в поддержку своих требований на доказательства, которые находятся под контролем противной стороны, судебные органы каждой Стороны имеют полномочия издать приказ, чтобы эти доказательства были представлены противной стороной, с учетом охраны конфиденциальной информации.

2. При соблюдении условий, упомянутых в пункте 1, в случае нарушения прав интеллектуальной собственности, совершенного в коммерческих масштабах, каждая Сторона принимает меры, необходимые для того чтобы уполномочить компетентные судебные органы издать в соответствующих случаях и по заявлению приказ о передаче банковских, финансовых или коммерческих документов, находящихся под контролем противной стороны, с учетом охраны конфиденциальной информации.

СТАТЬЯ 100

Меры по сохранению доказательств

1. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы еще до начала разбирательства по существу компетентные судебные органы могли по заявлению правообладателя, который представил объективно имеющиеся доказательства в поддержку своих требований о том, что его права на

интеллектуальную собственность нарушены или могут быть нарушены, издать приказ о принятии незамедлительных и эффективных временных мер для сохранения соответствующих доказательств в отношении предполагаемого нарушения, с учетом охраны конфиденциальной информации.

2. Такие меры могут включать подробное описание, с изъятием или без изъятия образцов, или физическое изъятие предполагаемых контрафактных товаров, а также в соответствующих случаях материалов и оборудования, используемых в производстве и/или распространении этих товаров, и относящихся к этому документов. В случае необходимости эти меры могут быть приняты без заслушивания другой стороны, в частности в таких случаях, когда любая задержка может причинить непоправимый ущерб правообладателю, или существует очевидный риск того, что доказательства будут уничтожены.

СТАТЬЯ 101

Право на информацию

1. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы в рамках разбирательства в отношении нарушения прав интеллектуальной собственности и в ответ на обоснованное и соразмерное обращение истца, компетентные судебные органы могли издать приказ, чтобы информация о происхождении и сетях распространения товаров или услуг, которые нарушают права интеллектуальной собственности, была представлена нарушителем и/или любым другим лицом, в отношении которого:

(a) установлено, что он владеет товаром, который нарушает права, в коммерческих масштабах;

(b) установлено, что он использует услуги, которые нарушают права, в коммерческих масштабах;

(c) установлено, что он предоставляет в коммерческих масштабах услуги, используемые при осуществлении неправомерной деятельности, или

(d) было указано лицом, упомянутым в подпункте (a), (b) или (c), что оно вовлечено в производство, изготовление или распространение таких товаров или предоставление таких услуг.

2. Информация, указанная в пункте 1, включает:

(а) наименования и адреса производителей, изготовителей, дистрибьюторов, поставщиков и других прежних владельцев товаров или услуг, а также предполагаемых оптовых и розничных поставщиков;

(б) сведения о количестве произведённых, изготовленных, доставленных, полученных или заказанных товаров или услуг, а также о сумме, полученной за такие товары или услуги.

3. Пункты 1 и 2 применяются без ущерба для других законодательных положений, которые:

(а) предоставляют правообладателю право на получение более детальной информации;

(б) регулируют использование в гражданском или уголовном процессе информации, представленной в соответствии с настоящей статьей;

(с) регулируют ответственность за злоупотребление правом на информацию;

(d) предусматривают возможность отказаться от представления информации, которая вынуждает лицо, упомянутое в пункте 1, признаться в своем участии или участии своих близких родственников в нарушении прав интеллектуальной собственности, или

(е) регулируют охрану конфиденциальности информационных источников или обработку персональных данных.

СТАТЬЯ 102

Временные и предупредительные меры

1. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы судебные органы могли по просьбе заявителя принять в отношении предполагаемого нарушителя обеспечительные меры, направленные на предотвращение любого предстоящего нарушения права на интеллектуальную собственность, либо запретить на временной основе и с учетом, когда применимо, уплаты соответствующих штрафов в случаях, предусмотренных национальным законодательством, дальнейшее осуществление предполагаемого нарушения этого права или обусловить такое осуществление предоставлением гарантий, направленных на обеспечение выплаты компенсации правообладателю. Обеспечительные меры также могут быть наложены при тех же условиях и в соответствии с национальным

законодательством на посредника, чьи услуги используются третьей стороной для нарушения прав интеллектуальной собственности.

2. Обеспечительные меры также могут быть приняты для изъятия или передачи товаров, в отношении которых существуют подозрения в нарушении права интеллектуальной собственности, с тем чтобы предотвратить их выпуск или перемещение в торговых каналах.

3. В случае нарушения, совершенного в коммерческих масштабах, каждая Сторона обеспечивает, чтобы в случае если заявитель указывает на обстоятельства, которые могут поставить под угрозу возмещение ущерба, судебные органы могли в соответствии с национальным законодательством издать приказ о предупредительном изъятии или аресте движимого и/или недвижимого имущества предполагаемого нарушителя, в том числе о блокировании его банковских счетов и других активов. С этой целью судебные органы могут истребовать предоставление банковских, финансовых или коммерческих документов или надлежащий доступ к соответствующей информации.

СТАТЬЯ 103

Исправительные меры

1. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы по запросу заявителя и без ущерба убыткам, подлежащим возмещению правообладателю в связи с совершением нарушения, и без какой-либо компенсации, компетентные судебные органы могли издать приказ с целью отозвать, окончательно устранить из торговых каналов или уничтожить товары, в отношении которых установлено, что они нарушают право интеллектуальной собственности. При необходимости компетентные судебные органы могут также издать приказ об уничтожении материалов и оборудования, главным образом использованных при создании или изготовлении этих товаров.

2. Судебные органы каждой Стороны имеют полномочия издать приказ о том, что указанные меры выполняются за счет нарушителя, если не существует особых причин для того, чтобы этого не делать.

СТАТЬЯ 104

Судебные запреты

Каждая Сторона обеспечивает, чтобы в случае принятия судебного решения, установившего нарушение права интеллектуальной собственности, судебные органы могли издать в отношении нарушителя судебный запрет, нацеленный на прекращение нарушения. В случаях, предусмотренных национальным законодательством, несоблюдение судебного запрета влечет, когда применимо, уплату штрафа в целях обеспечения его соблюдения. Каждая Сторона также обеспечивает, чтобы правообладатели могли подать заявление о применении судебного запрета в отношении посредников, чьи услуги используются третьей стороной для нарушения права интеллектуальной собственности.

СТАТЬЯ 105

Альтернативные меры

Каждая Сторона в соответствии с национальным законодательством может предусмотреть, чтобы в соответствующих случаях и по запросу лица, к которому должны быть применены меры, предусмотренные статьей 103 и/или статьей 104, компетентные судебные органы могли издать приказ о денежной компенсации, которая должна быть выплачена пострадавшей стороне, вместо применения мер, предусмотренных статьей 103 и/или статьей 104, если это лицо действовало непреднамеренно и неумышленно, если применение этих мер нанесет ему непропорциональный вред, и если денежная компенсация представляется потерпевшей стороне достаточно удовлетворительной.

СТАТЬЯ 106

Убытки

1. Каждая Сторона обеспечивает, что при установлении убытков судебные органы:

(а) принимают во внимание все соответствующие аспекты, такие как негативные экономические последствия, в том числе упущенную выгоду потерпевшей стороны, любую незаконную прибыль, полученную

нарушителем, и, в соответствующих случаях, другие элементы, помимо экономических факторов, включая моральный вред, причиненный правообладателю нарушением; или

(b) могут, в соответствующих случаях, установить ущерб в виде разовой суммы на основе как минимум таких элементов, как сумма вознаграждения или сборов, которая была бы выплачена, если бы нарушитель обратился с просьбой о разрешении на использование рассматриваемого права интеллектуальной собственности.

2. Если нарушитель, не зная или не имея достаточных оснований знать, был вовлечен в совершение противоправных действий, каждая Сторона может предусмотреть, чтобы судебные органы могли издать приказ о восстановлении прибыли или возмещении убытков, которые могут быть предварительно установлены, потерпевшей стороне.

СТАТЬЯ 107

Судебные издержки

Каждая Сторона обеспечивает, чтобы разумные и соразмерные судебные издержки и другие расходы, понесенные стороной, выигравшей дело, как правило, оплачивались проигравшей стороной, если это не противоречит справедливости.

СТАТЬЯ 108

Опубликование судебных решений

Каждая Сторона обеспечивает, чтобы в рамках судебных разбирательств, инициированных в связи с нарушением права интеллектуальной собственности, судебные органы могли, по запросу заявителя и за счет нарушителя, издать приказ о принятии соответствующих мер для распространения информации касательно решения, в том числе о предоставлении его для ознакомления и опубликования в полном объеме или частично.

СТАТЬЯ 109

Презумпция авторства или собственности

Для целей применения мер, процедур и средств правовой защиты, предусмотренных настоящим разделом, для автора литературного или художественного произведения в отсутствие доказательств обратного и для того, чтобы признаваться автором и, следовательно, быть наделенным правом инициировать судебный процесс в связи с нарушением, является достаточным обычное указание его имени на произведении. Это также применяется *mutatis mutandis* к правообладателям авторских прав в отношении их охраняемого объекта.

СТАТЬЯ 110

Административное судопроизводство

Поскольку любое средство правовой защиты в порядке гражданского судопроизводства может быть принято в результате административного судопроизводства, такое судопроизводство соответствует принципам, по сути эквивалентным тем, которые предусмотрены соответствующими положениями настоящего раздела.

СТАТЬЯ 111

Таможенные меры

1. При применении таможенных мер в целях защиты прав интеллектуальной собственности каждая Сторона обеспечивает соответствие своим обязательствам по Соглашению ГАТТ 1994 и Соглашению ТРИПС.

2. В целях обеспечения охраны прав интеллектуальной собственности на таможенной территории каждой Стороны таможенные органы в пределах своих полномочий используют ряд подходов для обнаружения поставок, содержащих товары, в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав интеллектуальной собственности, указанные в пунктах 3 и 4. Данные подходы включают техники анализа риска, основанные в том числе на информации,

предоставленной правообладателями, сборе разведывательных данных и инспектировании грузов.

3. Таможенные органы по запросу правообладателя имеют полномочия предпринимать меры по обнаружению или приостановлению выпуска товаров, находящихся под таможенным контролем и в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав на товарный знак, авторского права и смежных прав или прав на географические указания.

4. Таможенные органы Республики Казахстан не позднее чем через три года после даты начала применения настоящего Раздела будут наделены полномочиями предпринимать по заявлению правообладателя меры по обнаружению или приостановлению выпуска товаров, находящихся под таможенным контролем и в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав на патенты, полезные модели, промышленные образцы, топологии интегральных микросхем или сорта растений, при условии, что Европейский Союз проведет не позднее чем за два года до завершения этого трехлетнего периода надлежащее обучение для таких представителей уполномоченных органов, как сотрудники таможни, прокуроры, судьи и, при необходимости, другие представители.

5. Таможенные органы имеют полномочия по обнаружению или приостановлению по своей собственной инициативе выпуска товаров, находящихся под таможенным контролем и в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав на товарный знак, авторского права и смежных прав или прав на географические указания.

6. Таможенные органы Республики Казахстан не позднее чем через пять лет после даты начала применения настоящего Раздела будут наделены полномочиями по обнаружению или приостановлению по собственной инициативе выпуска товаров, находящихся под таможенным контролем и в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав на патенты, полезные модели, промышленные образцы, топологии интегральных микросхем или сорта растений, при условии, что Европейский Союз проведет не позднее чем за два года до завершения этого пятилетнего периода надлежащее обучение для представителей уполномоченных органов, таких как сотрудники таможни, прокуроры, судьи и, при необходимости, другие представители.

7. Несмотря на положения пунктов 3-6, применение мер по задержанию и приостановлению к импорту товаров, размещенных правообладателем или с его согласия на рынке в другой стране, не является обязательством.

8. Стороны соглашаются выполнять статью 69 Соглашения ТРИПС в отношении международной торговли товарами, в отношении которых существуют подозрения в нарушении прав интеллектуальной собственности. В этих целях для содействия сотрудничеству каждая Сторона определит контактный пункт в своем таможенном органе и известит о нем другую Сторону. Такое сотрудничество может включать в себя обмен информацией о механизмах получения информации от правообладателей, передовым опытом и опытом по применению стратегий управления рисками, а также информацией для содействия в идентификации грузов, подозреваемых в том, что они содержат товары, нарушающие права интеллектуальной собственности.

9. Таможенные органы каждой Стороны готовы сотрудничать по запросу другой Стороны или по своей собственной инициативе в целях предоставления соответствующей доступной информации таможенным органам другой Стороны, в частности о товарах, находящихся в транзите по территории Стороны, предназначенных для или происходящих с территории другой Стороны.

10. Без ущерба для других форм сотрудничества Протокол о взаимной административной помощи в таможенных делах применяется к пунктам 8 и 9 настоящей статьи в отношении нарушений таможенного законодательства, связанных с правами интеллектуальной собственности.

11. Без ущерба для полномочий Совета сотрудничества Подкомитет по таможенному сотрудничеству, упомянутый в пункте 3 статьи 25, несет ответственность за обеспечение надлежащего функционирования и применения настоящей статьи. Подкомитет по таможенному сотрудничеству определяет приоритеты и предусматривает надлежащие процедуры сотрудничества между уполномоченными органами Сторон.

РАЗДЕЛ 4

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПРОВАЙДЕРОВ УСЛУГ, ДЕЙСТВУЮЩИХ В КАЧЕСТВЕ ПОСРЕДНИКОВ

СТАТЬЯ 112

Использование услуг посредников

Стороны признают, что услуги посредников могут быть использованы третьими лицами в целях совершения правонарушения. Для

обеспечения свободного движения информационных услуг и одновременно защиты прав интеллектуальной собственности в цифровой среде каждая Сторона обеспечивает меры, предусмотренные в настоящем разделе о провайдерах услуг, действующих в качестве посредников, в случаях, когда эти провайдеры никак не связаны с передаваемой информацией.

СТАТЬЯ 113

Ответственность провайдеров услуг, выступающих в качестве посредников: «простая передача»

1. Если услуга информационного общества состоит из передачи по сети связи информации, представленной получателем услуги, или предоставления доступа к сети связи, каждая Сторона гарантирует, что провайдер услуг не несет ответственности за передаваемую информацию при условии, что провайдер:

(a) не инициирует передачу;

(b) не выбирает получателя передачи; и

(c) не выбирает или не изменяет информацию, содержащуюся в передаче.

2. Действия по передаче и предоставлению доступа, упомянутые в пункте 1, включают в себя автоматическое, промежуточное и кратковременное хранение передаваемой информации исключительно в целях осуществления передачи в сети связи и при условии, что информация не сохраняется в течение времени, превышающего разумно необходимое время для передачи.

3. Настоящая статья не влияет на возможность суда или административного органа в соответствии с национальным законодательством требовать от провайдера услуг прекратить или предотвратить нарушение.

СТАТЬЯ 114

Ответственность провайдеров услуг, действующих в качестве посредников: «кэширование»

1. Если услуга информационного общества состоит из передачи в сети связи информации, представленной получателем услуги, каждая

Сторона гарантирует, что провайдер услуг не несет ответственности за автоматическое, промежуточное и кратковременное хранение этой информации, осуществляемое исключительно в целях более эффективной последующей передачи информации другим получателям услуги по их запросу, при условии, что:

(a) провайдер не изменяет информацию;

(b) провайдер соблюдает условия доступа к информации;

(c) провайдер соблюдает правила, касающиеся обновления информации, которые имеют широкое признание и используются в данной отрасли;

(d) провайдер не мешает правомерному использованию технологий, имеющих широкое признание и используемых в данной отрасли, для получения данных об использовании информации; и

(e) провайдер действует оперативно, чтобы удалить хранимую информацию или прекратить доступ к ней после получения фактических данных о том, что информация в исходном пункте передачи удалена из сети, или доступ к ней прекращен, или суд или административный орган издал приказ об удалении или прекращении доступа.

2. Настоящая статья не влияет на возможность суда или административного органа в соответствии с национальным законодательством требовать от провайдера услуг прекратить или предотвратить нарушение.

СТАТЬЯ 115

Ответственность провайдеров услуг, действующих в качестве посредников: «хранение»

1. Если услуга информационного общества включает в себя хранение информации, представленной получателем услуги, каждая Сторона гарантирует, что провайдер услуг не несет ответственности за информацию, хранящуюся по запросу получателя услуги, при условии, что:

(a) провайдер не имеет реальных сведений о незаконной деятельности или информации и, что касается заявлений о возмещении ущерба, не знает фактов или обстоятельств, из которых осуществление незаконной деятельности или передачи информации является очевидным; или

(b) провайдер после получения таких сведений или знаний действует оперативно, чтобы удалить информацию или прекратить к ней доступ.

2. Пункт 1 не применяется, если получатель услуги действует под руководством или контролем провайдера.

3. Настоящая статья не влияет на возможность суда или административного органа в соответствии с национальным законодательством требовать от провайдера услуг прекратить или предотвратить нарушение, а также не влияет на возможность Стороны установить процедуры, регулирующие удаление информации или прекращение к ней доступа.

СТАТЬЯ 116

Отсутствие общих обязательств по контролю

1. Стороны не налагают общего обязательства на провайдеров при предоставлении услуг, предусмотренных статьями 113-115, следить за информацией, которую они передают или хранят, а также не налагают общего обязательства активно искать факты или обстоятельства, указывающие на незаконную деятельность.

2. Сторона может установить обязательства для провайдеров услуг информационного общества незамедлительно информировать компетентные государственные органы об осуществлении предполагаемой незаконной деятельности или информации, представленной получателями их услуг. Сторона может также установить обязательства для провайдеров услуг информационного общества сообщать по запросу компетентных органов информацию, позволяющую идентифицировать получателей их услуг, с которыми они имеют договора о хранении информации.

СТАТЬЯ 117

Сроки применения статей 112-116

Республика Казахстан в полной мере выполняет обязательства, предусмотренные статьями 112-116, в течение пяти лет с даты начала применения настоящего Раздела.

СТАТЬЯ 118

Сотрудничество

1. Стороны поощряют развитие сотрудничества между торговыми или профессиональными ассоциациями или организациями, направленного на охрану и защиту прав интеллектуальной собственности.

2. Стороны соглашаются сотрудничать в целях содействия выполнению обязательств, принятых в соответствии с настоящей главой. Сферы сотрудничества включают следующие виды деятельности, но не ограничиваются ими:

(a) обмен информацией о своих правовых системах интеллектуальной собственности и соответствующих правилах охраны и защиты; обмен опытом по вопросам законодательного прогресса в этих областях;

(b) обмен опытом по охране и защите прав интеллектуальной собственности;

(c) обмен опытом по охране и защите между органами тамошни, полиции, административными и судебными органами и заинтересованными организациями; координация в целях предотвращения экспорта контрафактных товаров;

(d) укрепление потенциала; и

(e) продвижение и распространение информации и знаний о правах интеллектуальной собственности, среди прочего, в бизнес кругах и гражданском обществе; повышение осведомленности и знаний потребителей и правообладателей.

ГЛАВА 8

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ

СТАТЬЯ 119

Определения

Для целей настоящей главы:

(a) «коммерческие товары или услуги» означает товары или услуги, которые, как правило, продаются или предлагаются для продажи на

коммерческом рынке негосударственным покупателям для негосударственных целей и обычно покупаются ими для этих целей;

(b) «строительная услуга» означает услугу, целью которой является выполнение любыми средствами гражданских или строительных работ, на основании раздела 51 Предварительной классификации основных продуктов Организации Объединенных Наций (КОП ООН);

(c) «дни» означает календарные дни;

(d) «электронный аукцион» означает повторяющийся процесс с использованием электронного устройства для представления новых цен, цен, пересмотренных в сторону снижения, и (или) новых значений, касающихся отдельных элементов тендерных предложений, которые появляются после первоначальной полной оценки тендерных предложений, и позволяющий ранжировать их с использованием методов автоматической оценки. Следовательно, договоры на оказание определенных услуг и работ, имеющие в качестве предмета интеллектуальные результаты, такие как проект строительства, не могут быть предметом электронных аукционов;

(e) «в письменной форме» или «письменно» означает любое словесное или числовое выражение, которое может быть прочитано, воспроизведено и затем передано. Оно может включать информацию, передаваемую и хранимую в электронном виде;

(f) «тендер с ограниченным участием» означает метод закупок, при котором закупающая организация связывается с поставщиком или поставщиками по своему выбору;

(g) «мера» означает любой закон, подзаконный акт, процедуру, административное руководство или практику, или любое действие закупающей организации, связанное с охватываемыми закупками;

(h) «список многократного использования» означает список поставщиков, которых закупающая организация определяет как удовлетворяющих условиям для участия в данном списке, и который закупающая организация намерена использовать более одного раза;

(i) «объявление о предстоящих закупках» означает объявление, опубликованное закупающей организацией, приглашающее заинтересованных поставщиков представить заявку на участие, тендерное предложение или и то, и другое;

(j) «открытый тендер» означает метод закупок, при котором все заинтересованные поставщики могут представить тендерное предложение;

(k) «лицо» означает физическое или юридическое лицо;

(l) «закупающая организация» означает организацию, указанную в частях 1-3 приложения III;

(m) «квалифицированный поставщик» означает поставщика, которого закупаящая организация признает как удовлетворяющего условиям для участия;

(n) «выборочный тендер» означает метод закупок, при котором закупаящая организация приглашает только квалифицированных поставщиков представить тендерное предложение;

(o) «услуги» включают строительные услуги, если не предусмотрено иное;

(p) «стандарт» означает документ, утвержденный признанным органом, который устанавливает правила, руководящие принципы или характеристики товаров или услуг или связанных с ними процессов и способов производства для общего и многократного использования, соблюдение которых не является обязательным. Он может также включать или быть полностью посвящен требованиям к терминологии, обозначениям, упаковке, маркировке или этикеткам, которые применяются к товару, услуге, процессу или способу производства;

(q) «поставщик» означает лицо или группу лиц, которые предоставляют или могут предоставить товары или услуги;

(r) «техническая спецификация» означает тендерное требование, которое:

(i) устанавливает характеристики закупаемых товаров или услуг, в том числе качество, исполнение, безопасность и размеры, или процессов и способов их производства или предоставления; или

(ii) относится к требованиям к терминологии, обозначениям, упаковке, маркировке или этикеткам, которые применяются к товару или услуге.

СТАТЬЯ 120

Сфера применения и охват

Применение настоящей главы

1. Настоящая глава применяется в отношении любой меры, касающейся охватываемых закупок, независимо от того, проводятся ли они исключительно или частично с помощью электронных средств.

2. Для целей настоящей главы «охватываемые закупки» означает закупки для государственных целей:

(a) товаров, услуг или любой их комбинации:

(i) указанных в приложении III; и

(ii) осуществляемых не в целях коммерческой продажи или перепродажи либо не для использования в производстве или поставке товаров или услуг для коммерческой продажи или перепродажи;

(b) с использованием любых договорных методов, включая приобретение; лизинг; приобретение в аренду или в рассрочку, с правом или без права на покупку;

(c) стоимость которых равна или превышает соответствующее пороговое значение, указанное в приложении III, на момент опубликования объявления в соответствии со статьей 124;

(d) осуществляемые закупающей организацией; и

(e) которые иным образом не исключены из охвата пункта 3 настоящей статьи или приложения III.

Если стоимость закупки не определена, то она рассчитывается в соответствии с пунктами 6-8.

3. Если иное не предусмотрено в приложении III, настоящая глава не применяется к:

(a) приобретению или аренде земли, существующих зданий или иного недвижимого имущества или прав на него;

(b) внедоговорным соглашениям или помощи в любой форме, которая оказывается Стороной, включая соглашения о сотрудничестве, гранты, кредиты, капиталовложения, гарантии и налоговые льготы;

(c) закупкам или приобретению налоговых органов, или услуг депозитариев, услуг по ликвидации и управлению для регулируемых финансовых институтов, или услуг, связанных с продажей, погашением и распределением государственного долга, в том числе займов и государственных облигаций, векселей и других ценных бумаг;

(d) к договорам найма в государственном секторе;

(e) к закупкам, осуществляемым:

(i) с конкретной целью оказания международной помощи, включая помощь развитию;

(ii) в соответствии с конкретной процедурой или условиями международного соглашения, связанного с размещением войск или совместным осуществлением проекта странами, подписавшими соглашение; или

(iii) в соответствии с конкретной процедурой или условиями международной организации, или финансируемым за счет международных

грантов, займов или иной помощи, если применимая процедура или условие не соответствуют настоящей главе.

4. В приложении III для каждой Стороны указана следующая информация:

(a) в части 1 - центральные государственные органы, к закупкам которых применяются положения настоящей главы;

(b) в части 2 - местные (региональные) государственные органы, к закупкам которых применяются положения настоящей главы;

(c) в части 3 - все остальные учреждения, к закупкам которых применяются положения настоящей главы;

(d) в части 4 - товары, охватываемые настоящей главой;

(e) в части 5 - услуги, за исключением строительных услуг, охватываемые настоящей главой;

(f) в части 6 - строительные услуги, охватываемые настоящей главой;

и

(g) в части 7 - любые общие примечания.

5. Если закупающая организация в контексте охватываемых закупок требует, чтобы лица, не указанные в приложении III, осуществили закупки в соответствии с конкретными требованиями, в отношении таких требований *mutatis mutandis* применяется статья 122.

Оценка

6. При оценке стоимости закупок с целью определения того, относятся ли закупки к охватываемым закупкам, закупающая организация:

(a) избегает деления закупок на отдельные закупки, выбора или использования определенного метода оценки для определения стоимости закупок с намерением их полного или частичного исключения из сферы применения настоящей главы; и

(b) включает расчетную максимальную общую стоимость закупок на весь срок их осуществления, независимо от выбора одного или нескольких поставщиков, с учетом всех форм вознаграждений, включая:

(i) премии, сборы, комиссионные и проценты; и

(ii) в случае если в закупках предусматривается возможность других вариантов, общую стоимость таких вариантов.

7. Если отдельное требование в отношении закупок приводит к заключению нескольких договоров или к заключению договоров на отдельные части (далее именуемых «повторяющиеся договоры»), то расчетная максимальная общая стоимость рассчитывается на основе:

(a) стоимости повторяющихся договоров на один и тот же вид товара или услуги, заключенных в течение предшествующих 12 месяцев или в предшествующем финансовом году закупающей организации, скорректированной с учетом, где это возможно, ожидаемых изменений в количестве или стоимости товара или услуги, закупаемых в течение следующих 12 месяцев; или

(b) расчетной стоимости повторяющихся договоров на один и тот же вид товара или услуги, заключенных в течение 12 месяцев после заключения первоначального договора или в течение финансового года закупающей организации.

8. В случае закупок товаров или услуг путем лизинга, аренды или приобретения в рассрочку, или закупок, общая стоимость которых не определена, основанием для оценки является:

(a) в случае заключения договора на определенный срок:

(i) если срок действия договора составляет 12 месяцев или менее, общая расчетная максимальная стоимость на срок его действия; или

(ii) если срок действия договора превышает 12 месяцев, общая расчетная максимальная стоимость, включая любую расчетную остаточную стоимость;

(b) в случае заключения договора на неопределенный срок - расчетный ежемесячный взнос, умноженный на 48; и

(c) в случае если точно не известно, будет ли договор заключен на определенный срок, применяется основание для оценки согласно подпункту (b).

СТАТЬЯ 121

Общие исключения

При соблюдении требования, что такие меры не применяются таким образом, чтобы представлять собой средство произвольной или неоправданной дискриминации между Сторонами или скрытое ограничение для международной торговли, ничто в настоящей главе не истолковывается как препятствующее принятию или применению любой Стороной мер:

(a) необходимых для охраны общественной морали, общественного порядка или общественной безопасности;

(b) необходимых для защиты жизни или здоровья человека, животных или растений;

(с) необходимых для охраны интеллектуальной собственности; или
(d) в отношении товаров или услуг, предоставляемых лицами с ограниченной трудоспособностью, благотворительными учреждениями или произведенных с помощью заключенных.

СТАТЬЯ 122

Общие принципы

Недискриминация

1. В отношении любой меры, касающейся охватываемых закупок, каждая Сторона, в том числе ее закупающие организации, безусловно предоставляет товарам и услугам другой Стороны, а также поставщикам другой Стороны, предлагающим такие товары или услуги, режим не менее благоприятный, чем тот, который Сторона, в том числе ее закупающие организации, предоставляет своим товарам, услугам и отечественным поставщикам.

2. В отношении любой меры, касающейся охватываемых закупок, ни одна Сторона, в том числе ее закупающие организации:

(a) не предоставляет одному отечественному поставщику менее благоприятные условия, чем другому отечественному поставщику, на основании степени иностранного участия или собственности; или

(b) не дискриминирует отечественного поставщика на основании того, что товары или услуги, предлагаемые таким поставщиком для конкретной закупки, являются товарами или услугами другой Стороны.

Использование электронных средств

3. При проведении охватываемых закупок с помощью электронных средств закупающая организация:

(a) обеспечивает, чтобы закупки проводились с использованием информационных технологических систем и программного обеспечения, в том числе средств, связанных с проверкой подлинности и шифрованием информации, которые являются общедоступными и совместимыми с другими общедоступными информационными технологическими системами и программным обеспечением; и

(b) поддерживает механизмы, обеспечивающие сохранность заявок на участие и тендерных предложений, включая установление времени получения и предотвращение несанкционированного доступа.

Проведение закупок

4. Закупающая организация проводит охватываемые закупки прозрачным и беспристрастным образом, который:

(a) соответствует положениям настоящей главы, с использованием таких методов, как открытый тендер, выборочный тендер, тендер с ограниченным участием и электронный аукцион;

(b) не допускает конфликтов интересов; и

(c) предотвращает коррупционные действия.

Правила происхождения

5. Сторона не применяет для целей охватываемых закупок правила происхождения товаров или услуг, импортируемых или поставляемых из другой Стороны, которые отличаются от правил происхождения, применяемых Стороной в то же самое время в ходе обычных торговых отношений к импорту или поставкам таких же товаров или услуг из той же Стороны.

Меры, не относящиеся к закупкам

6. Пункты 1 и 2 не применяются в отношении таможенных пошлин и сборов любого рода, взимаемых при ввозе или в связи с ним, метода взимания таких пошлин и сборов, других правил ввоза, или формальностей и мер, влияющих на торговлю услугами, за исключением мер, регулирующих охватываемые закупки.

СТАТЬЯ 123

Информация о системе закупок

1. Каждая Сторона:

(a) оперативно публикует любые законы, подзаконные акты, судебные решения, административные правила общего применения, стандартные условия договора, предусмотренные законом или подзаконным актом, и включенные в качестве ссылки в объявления или тендерную документацию, и процедуру, касающуюся охватываемых закупок, включая любые изменения к ним, в официально назначенных электронных или бумажных средствах массовой информации, которые широко распространены и остаются доступными для общественности; и

(b) предоставляет другой Стороне по запросу разъяснения к вышеперечисленным документам.

2. В части 1 приложения IV перечислены:

(а) электронные или бумажные средства массовой информации, в которых каждая Сторона публикует информацию, указанную в пункте 1 настоящей статьи;

(б) электронные или бумажные средства массовой информации, в которых каждая Сторона публикует объявления, необходимые в соответствии со статьей 124, пунктом 7 статьи 126 и пунктом 2 статьи 133; и

(с) адрес(-а) веб-сайтов, где Сторона публикует свои объявления о заключенных договорах в соответствии с пунктом 2 статьи 133.

3. Каждая Сторона оперативно уведомляет Комитет сотрудничества о любых изменениях к информации Стороны, представленной в части 1 приложения IV. Комитет сотрудничества регулярно принимает решения, отражающие изменения к части 1 приложения IV.

СТАТЬЯ 124

Объявления

Объявление о предстоящих закупках

1. Для каждой охватываемой закупки закупающая организация публикует объявление о предстоящих закупках в соответствующих бумажных или электронных средствах массовой информации, указанных в части 2 приложения IV, за исключением случаев, предусмотренных статьей 130. Такие средства массовой информации широко распространяются, и такие объявления остаются доступными для общественности по меньшей мере до истечения срока, указанного в объявлении. Объявления закупающих организаций, указанных в частях 1, 2 и 3 приложения III, доступны в электронном виде на бесплатной основе через единую точку доступа, указанную в части 2 приложения IV, по меньшей мере в течение минимального срока.

2. Если иное не предусмотрено настоящей главой, каждое объявление о предстоящих закупках должно включать:

(а) наименование и адрес закупающей организации и другую информацию, необходимую для связи с закупающей организацией и получения всех необходимых документов, связанных с закупками, а также информацию об их стоимости и сроках платежа, если таковые имеются;

(b) описание закупок, в том числе тип и количество закупаемых товаров или услуг, или если количество не известно, то предполагаемое количество;

(c) для повторяющихся договоров, если возможно, оценку сроков последующих объявлений о предстоящих закупках;

(d) описание любых опций;

(e) сроки поставки товаров или услуг или срок действия договора;

(f) метод закупок, который будет использоваться, и будет ли он предполагать проведение переговоров или электронного аукциона;

(g) где применимо, адрес и окончательный срок представления заявок на участие в закупке;

(h) адрес и окончательный срок представления тендерных предложений;

(i) язык(-и), на котором могут быть представлены тендерные предложения или заявки на участие, если они могут быть представлены на любом другом языке, помимо официального языка Стороны закупающей организации;

(j) перечень и краткое описание всех условий для участия поставщиков, включая требования к конкретным документам или сертификатам, представляемым поставщиками в данной связи, если такие требования не включены в тендерную документацию, которая предоставляется всем заинтересованным поставщикам наряду с объявлением о предстоящих закупках;

(k) если в соответствии со статьей 126 закупающая организация намерена выбрать ограниченное число квалифицированных поставщиков для участия в тендере, критерии, которые будут использоваться для отбора, и, где применимо, любые ограничения по количеству поставщиков, допускаемых к участию в тендере.

Краткое объявление

3. Для каждого случая предстоящих закупок закупающая организация одновременно с опубликованием объявления о предстоящих закупках публикует краткое объявление на английском или французском языке, которое доступно для общественности. Краткое объявление содержит как минимум следующие сведения:

(a) предмет закупок;

(b) окончательный срок представления тендерных предложений, или, где применимо, окончательный срок представления заявок на участие в закупках или на включение в список многократного использования; и

(с) адрес, по которому могут быть запрошены документы, связанные с закупками.

Объявление о планируемой закупке

4. Закупающим организациям предлагается как можно раньше в течение каждого финансового года публиковать в соответствующих бумажных или электронных средствах массовой информации, указанных в части 2 приложения IV, объявление о планах своих будущих закупок (в дальнейшем именуемое «объявление о планируемых закупках»). Объявление о планируемых закупках включает предмет закупок и планируемую дату публикации объявления о предстоящих закупках.

5. Закупающая организация, указанная в части 3 приложения III, может использовать объявление о планируемых закупках в качестве объявления о предстоящих закупках при условии, что объявление о планируемых закупках включает в себя как можно больше имеющейся у покупающей организации информации, указанной в пункте 2 настоящей статьи, а также заявление о том, что заинтересованные поставщики должны выразить покупающей организации свой интерес к закупкам.

СТАТЬЯ 125

Условия для участия

1. Закупающая организация ограничивает любые условия для участия в закупках теми условиями, которые существенны для обеспечения наличия у поставщика правовых и финансовых возможностей, а также коммерческого и технического потенциала для выполнения соответствующих закупок.

2. При определении условий для участия покупающая организация:

(а) не устанавливает условие о том, чтобы для участия в закупках поставщик ранее заключал один или несколько договоров с покупающей организацией Стороны;

(б) может потребовать наличие соответствующего опыта, когда это существенно для удовлетворения требованиям закупок; и

(с) не устанавливает условие о том, чтобы для участия поставщика Стороны в закупках или заключения договора поставщик ранее заключал один или несколько договоров с покупающей организацией другой Стороны или о том, чтобы поставщик имел опыт работы на территории той

Стороны, за исключением случаев, когда предыдущий опыт имеет существенное значение для удовлетворения требованиям закупок.

3. При определении того, удовлетворяет ли поставщик условиям участия, закупающая организация:

(a) проводит оценку финансовых возможностей и коммерческого и технического потенциала поставщика на основе той деятельности, которую поставщик ведет как в пределах территории Стороны закупающей организации, так и за ее пределами; и

(b) проводит свою оценку согласно условиям, которые закупающая организация предварительно указала в объявлениях или в тендерной документации.

4. При наличии подтверждающих доказательств Сторона, включая ее закупающие организации, может исключить поставщика на следующих основаниях:

(a) банкротство;

(b) ложные декларации;

(c) значительные или постоянные недостатки при выполнении какого-либо существенного требования или обязательства по ранее заключенному договору или договорам;

(d) окончательные судебные решения в связи с серьезными преступлениями или другими серьезными правонарушениями;

(e) ненадлежащее осуществление профессиональных функций или действия или бездействия, которые негативно отражаются на коммерческой репутации поставщика; или

(f) неуплата налогов.

СТАТЬЯ 126

Квалификация поставщиков

Системы регистрации и квалификационные процедуры

1. Сторона, в том числе ее закупающие организации, может иметь систему регистрации поставщиков, в которой заинтересованные поставщики должны зарегистрироваться и представить определенную информацию.

2. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы:

(a) ее закупающие организации прилагали усилия для сведения к минимуму различий в квалификационных процедурах; и

(b) если ее закупающие организации имеют системы регистрации, они прилагают усилия для сведения к минимуму различий в своих системах регистрации.

3. Сторона, в том числе ее закупающие организации, не устанавливает или не применяет какую-либо систему регистрации или квалификационную процедуру с целью создания или создающую излишние препятствия для участия в закупках поставщиков другой Стороны.

Выборочный тендер

4. Если закупающая организация намерена использовать выборочный тендер, она:

(a) включает в объявление о предстоящих закупках как минимум информацию, указанную в подпунктах (a), (b), (f), (g), (j) и (k) пункта 2 статьи 124, и приглашает поставщиков представить заявку на участие; и

(b) представляет к началу срока проведения тендера как минимум информацию, указанную в подпунктах (c), (d), (e), (h) и (i) пункта 2 статьи 124, для квалифицированных поставщиков, которых она уведомляет, согласно подпункту (b) пункта 3 статьи 128.

5. Закупающая организация позволяет всем квалифицированным поставщикам принять участие в конкретных закупках, если закупающая организация не заявляет в объявлении о предстоящих закупках о каком-либо ограничении по количеству поставщиков, которые будут допущены к участию в тендере, а также о критериях отбора ограниченного числа поставщиков.

6. Если тендерная документация не является общедоступной со дня опубликования объявления, упомянутого в пункте 4, закупающая организация обеспечивает, чтобы эти документы были доступны одновременно для всех квалифицированных поставщиков, отобранных в соответствии с пунктом 5.

Списки многократного использования

7. Закупающая организация может вести список поставщиков многократного использования при условии, что объявление, приглашающее заинтересованных поставщиков подать заявку на включение в список:

(a) публикуется ежегодно; и

(b) если опубликовано в электронном виде, является постоянно доступным

в соответствующих средствах массовой информации, указанных в части 2 приложения IV.

8. Объявление, предусмотренное пунктом 7, включает:

(а) описание товаров и услуг или их категорий, в отношении которых может использоваться список;

(б) условия участия, которым должны соответствовать поставщики для включения в список, и методы, которые закупающая организация будет использовать для проверки поставщика на соответствие условиям;

(с) наименование и адрес закупающей организации и другую информацию, необходимую для связи с ней и получения всех соответствующих документов, относящихся к списку;

(д) срок действия списка и средств для его продления или прекращения, или если срок действия не указан, то указание на способ, которым будет направлено уведомление о прекращении использования списка;

(е) указание о том, что список может быть использован для закупок, охватываемых настоящей главой.

9. Несмотря на пункт 7, если список многократного использования будет действителен в течение трех лет или меньше, закупающая организация может опубликовать объявление, упомянутое в пункте 7, только один раз в начале срока действия списка при условии, что такое объявление:

(а) устанавливает срок действия и обстоятельство, что дополнительные объявления не будут опубликованы; и

(б) публикуется в электронном виде и является постоянно доступным в течение срока его действия.

10. Закупающая организация позволяет поставщикам в любое время подать заявку на включение в список многократного использования и включает в него всех квалифицированных поставщиков в разумно короткие сроки.

11. Если поставщик, который не включен в список многократного использования, подает заявку на участие в закупках, проводимых на основании такого списка, и все необходимые документы в течение срока, предусмотренного пунктом 2 статьи 128, закупающая организация рассматривает данную заявку. Закупающая организация не исключает поставщика из рассмотрения в отношении закупок на основании того, что она не располагает достаточным временем для рассмотрения заявки, только если в исключительных случаях в связи со сложностью закупок организация не может завершить рассмотрение заявки в течение срока, предусмотренного для представления тендерных предложений.

Организации, указанные в части 3 приложения III

12. Закупающая организация, указанная в части 3 приложения III, может использовать объявление, приглашающее поставщиков подать заявку на включение в список многократного использования, в качестве объявления о предстоящих закупках при условии, что:

(а) объявление опубликовано в соответствии с пунктом 7 настоящей статьи и включает в себя информацию, требуемую согласно пункту 8 настоящей статьи, всю имеющуюся информацию, требуемую в соответствии с пунктом 2 статьи 124, и заявление о том, что оно представляет собой объявление о предстоящих закупках, или о том, что только поставщики из списка многократного использования будут получать дальнейшие объявления о закупках, проводимых на основе списка многократного использования; и

(б) организация незамедлительно предоставляет поставщикам, которые выразили организации интерес к данной закупке, достаточную информацию, чтобы они могли оценить свой интерес к закупке, включая все остальные сведения, требуемые согласно пункту 2 статьи 124, в том случае, если такая информация доступна.

13. Закупающая организация, указанная в части 3 приложения III, может позволить поставщику, который подал заявку на включение в список многократного использования в соответствии с пунктом 10 настоящей статьи, подать тендерное предложение для данной закупки, есликупающая организация имеет достаточно времени для изучения того, соответствует ли поставщик условиям для участия.

Информация о решенияхкупающей организации

14. Закупающая организация незамедлительно сообщает поставщику, который подает заявку на участие в закупке или заявление на включение в список многократного использования, решениекупающей организации в отношении заявки или заявления.

15. Есликупающая организация отклоняет заявку поставщика на участие в закупках или заявление на включение в список многократного использования, перестает признавать квалификацию поставщика или удаляет поставщика из списка многократного использования, организация незамедлительно сообщает об этом поставщику и по запросу поставщика незамедлительно представляет поставщику письменное объяснение о причинах своего решения.

СТАТЬЯ 127

Технические спецификации и тендерная документация

Технические спецификации

1. Закупающая организация воздерживается от составления, принятия или применения технических спецификаций или назначения процедуры оценки соответствия с целью создания или приводящих к возникновению излишних препятствий для международной торговли.

Технические спецификации должны предоставлять равный доступ поставщикам и не должны приводить к созданию неоправданных препятствий для открытия рынков закупок для конкуренции.

2. В описании технических спецификаций закупаемых товаров или услуг закупающая организация, где применимо:

(а) устанавливает технические спецификации на основе эксплуатационных свойств и функциональных требований, а не требований к дизайну и описательных характеристик;

(б) основывает технические спецификации на международных стандартах, если таковые существуют, либо на национальных технических регламентах, признанных национальных стандартах или строительных нормах и правилах.

3. Если в технических спецификациях используются требования к дизайну или описательные характеристики, закупающая организация указывает, где применимо, что будет рассматривать тендерное предложение эквивалентных товаров или услуг, которые наглядно удовлетворяют требованиям закупок, путем включения в тендерную документацию таких слов, как «или эквивалентные».

4. Закупающая организация не устанавливает технические спецификации, которые требуют или ссылаются на определенный товарный знак или торговую марку, патент, авторское право, дизайн, тип, конкретное место происхождения, конкретного производителя или поставщика, если только нет никакого другого достаточно точного или понятного способа описать требования к закупкам, и при условии, что в таких случаях организация включает в тендерную документацию такие слова, как «или эквивалентные».

5. Закупающая организация не запрашивает или не принимает советы, которые могут быть использованы при составлении или принятии любой технической спецификации для конкретной закупки, от лица, у

которого может быть коммерческий интерес к закупке, таким образом, что это препятствует конкуренции.

6. Для большей определенности, Сторона, включая ее закупающие организации, в соответствии с настоящей статьей может составлять, принимать или применять технические спецификации для содействия сохранению природных ресурсов или охране окружающей среды.

Тендерная документация

7. Закупающая организация предоставляет поставщикам доступ к тендерной документации, которая включает всю необходимую информацию, позволяющую поставщикам подготовить и представить соответствующие тендерные предложения. Если это уже не предоставлено в объявлении о предстоящих закупках, такая документация включает полное описание:

(a) закупок, включая основное свойство и количество закупаемых товаров или услуг или, когда количество неизвестно, предполагаемое количество и требования, которые должны быть выполнены, включая любые технические спецификации, свидетельство об оценке соответствия, планы, чертежи или инструкции;

(b) любых условий участия поставщиков, включая список информации и документов, которые поставщики обязаны представить в связи с условиями участия;

(c) всех критериев оценки, которые закупающая организация применит при заключении договора, и относительной важности таких критериев, за исключением случаев, когда цена является единственным критерием;

(d) если закупающая организация будет проводить закупку электронным способом, любых требований к подлинности и шифрованию или других требований, связанных с представлением информации электронным способом;

(e) если закупающая организация будет проводить электронный аукцион, правил, включая идентификацию элементов тендерных предложений, связанных с критериями оценки, согласно которым будет проводиться аукцион;

(f) если предполагается публичное вскрытие тендерных предложений, даты, времени и места для открытия и, где применимо, лиц, которые уполномочены присутствовать;

(g) любых других условий, включая условия оплаты и любое ограничение по способу, которым могут быть представлены тендерные предложения, к примеру в бумажном формате или электронным способом;

(h) дат поставки товаров или предоставления услуг.

8. При установлении любой даты поставки закупаемых товаров или предоставления услуг закупающая организация принимает во внимание такие факторы, как сложность закупок, ожидаемая степень участия субподрядчиков и реалистичное время, необходимое для производства, отправки и транспортировки товаров из пункта поставки или для предоставления услуг.

9. Критерии оценки, установленные в объявлении о предстоящих закупках или тендерной документации, могут включать, среди прочего, цены и другие факторы стоимости, качество, технические критерии, экологические характеристики и условия доставки.

10. Закупающая организация незамедлительно:

(a) предоставляет тендерную документацию, чтобы обеспечить, что у заинтересованных поставщиков есть достаточное количество времени, чтобы представить соответствующие тендерные предложения;

(b) предоставляет по запросу тендерную документацию любому заинтересованному поставщику; и

(c) отвечает на любой обоснованный запрос о соответствующей информации любому заинтересованному или участвующему поставщику при условии, что такая информация не дает этому поставщику преимущество перед другими поставщиками.

Изменения

11. Если закупающая организация до заключения договора меняет критерии или требования, установленные в объявлении о предстоящих закупках или тендерной документации, предоставленной участвующим поставщикам, или исправляет или переиздаст объявление или тендерную документацию, она передает в письменной форме все такие изменения или исправленное или переизданное объявление или тендерную документацию:

(a) всем поставщикам, которые участвуют на момент внесения изменения, исправления или переиздания, в случаях, если поставщики известны закупающей организации, и во всех других случаях тем же способом, которым информация была предоставлена первоначально;

(b) в надлежащие сроки, чтобы позволить таким поставщикам изменить и повторно представить исправленные тендерные предложения, в зависимости от ситуации.

СТАТЬЯ 128

Сроки

Общие положения

1. Закупающая организация с учетом своих разумных потребностей предоставляет достаточное количество времени поставщикам, чтобы подготовить и представить заявки на участие и соответствующие тендерные предложения, принимая во внимание такие факторы, как:

- (а) характер и сложность закупок;
- (б) ожидаемая степень участия субподрядчиков; и
- (с) время, необходимое для передачи тендерного предложения неэлектронным способом из-за рубежа, а также внутри страны, если не используются электронные средства передачи.

Такие сроки, включая любое увеличение сроков, одинаковы для всех заинтересованных или участвующих поставщиков.

Крайние сроки

2. Закупающая организация, которая использует выборочный тендер, устанавливает, что окончательный срок для подачи заявок на участие составляет, в принципе, не менее 25 дней с даты опубликования объявления о предстоящих закупках. Если в связи с неотложной ситуацией, должным образом доказаннойкупающей организацией, этот период времени представляется недостаточным, срок может быть уменьшен до не менее десяти дней.

3. За исключением случаев, предусмотренных пунктами 4, 5, 7 и 8, покупающая организация устанавливает, что окончательный срок для представления тендерных предложений составляет не менее 40 дней с даты, на которую:

- (а) в случае открытого тендера опубликовано объявление о предстоящих закупках; или
- (б) в случае выборочного тендера покупающая организация уведомила поставщиков, что они будут приглашены представить тендерные предложения независимо от использования списка многократного использования;

4. Закупающая организация может сократить срок проведения тендера, установленный в соответствии с пунктом 3, до не менее десяти дней, если:

(а) закупающая организация опубликовала объявление о планируемых закупках, как изложено в пункте 4 статьи 124, не менее чем за 40 дней и не более чем за 12 месяцев до опубликования объявления о предстоящих закупках, и объявление о планируемых закупках содержит:

- (i) описание закупок;
- (ii) приблизительные окончательные сроки для представления тендерных предложений или заявок на участие;
- (iii) заявление, которым заинтересованные поставщики должны выразить закупающей организации свой интерес к закупкам;
- (iv) адрес, по которому могут быть получены документы, касающиеся закупок; и
- (v) по возможности всю имеющуюся информацию, которая должна быть указана в объявлении о предстоящих закупках в соответствии с пунктом 2 статьи 124;

(б) закупающая организация для повторяющихся закупок указывает в первоначальном объявлении о предстоящих закупках, что в последующих объявлениях будут указаны сроки для проведения тендера на основании настоящего пункта; или

(с) в срочной неотложной ситуации, должным образом доказанной закупающей организацией, срок для проведения тендера, установленный в соответствии с пунктом 3, является невыполнимым.

5. Закупающая организация может сократить срок проведения тендера, установленный в соответствии с пунктом 3, на семь дней для каждого из следующих обстоятельств:

(а) объявление о предстоящих закупках опубликовано электронным способом;

(б) вся тендерная документация является доступной в электронном виде с даты опубликования объявления о предстоящих закупках; и

(с) организация принимает тендерные предложения электронным способом.

6. Использование положений пункта 5 совместно с пунктом 4 ни в коем случае не приводит к сокращению срока проведения тендера, установленного в соответствии с пунктом 3, до менее семи дней с даты опубликования объявления о предстоящих закупках.

7. Несмотря на любое другое положение в настоящей статье, если закупающая организация приобретает коммерческие товары или услуги или любое их сочетание, она может сократить срок проведения тендера, установленный в соответствии с пунктом 3, до не менее 13 дней при условии, что она одновременно публикует электронным способом

объявление о предстоящих закупках и тендерную документацию. Кроме того, если закупающая организация принимает тендерные предложения относительно коммерческих товаров или услуг электронным способом, она может уменьшить срок, установленный в соответствии с пунктом 3, до не менее семи дней.

8. Если закупающая организация, указанная в части 3 приложения III, выбрала всех или ограниченное количество квалифицированных поставщиков, срок проведения тендера может быть установлен на основе взаимной договоренности между закупающей организацией и выбранными поставщиками. При отсутствии договоренности срок составляет не менее семи дней.

СТАТЬЯ 129

Переговоры

1. Сторона может предоставить закупающим организациям возможность проводить переговоры:

(a) если закупающая организация выразила свое намерение провести переговоры в объявлении о предстоящих закупках в соответствии с пунктом 2 статьи 124; или

(b) если в результате оценки выясняется, что ни одно тендерное предложение не является явно самым выгодным с учетом конкретных критериев особой оценки, изложенных в объявлении о предстоящих закупках или тендерной документации.

2. Закупающая организация:

(a) обеспечивает, чтобы любое исключение поставщиков, участвующих в переговорах, производилось в соответствии с критериями оценки, изложенными в объявлении о предстоящих закупках или тендерной документации; и

(b) по завершении переговоров обеспечивает единый крайний срок для оставшихся участвующих поставщиков для предоставления любых новых или пересмотренных тендерных предложений.

СТАТЬЯ 130

Тендер с ограниченным участием

1. При условии, что закупающая организация не использует настоящее положение в целях избежания конкуренции между поставщиками или чтобы дискриминировать поставщиков из другой Стороны, или защищать отечественных поставщиков, она может использовать тендер с ограниченным участием и решить не применять положения статей 124, 125, 126, 127 (пункты 7-11), 128, 129, 131 и 132, но только при наличии любого из следующих обстоятельств:

(a) при условии, что требования тендерной документации существенно не изменены, если:

(i) не было представлено ни одного тендерного предложения, или ни один поставщик не запросил участия;

(ii) не было представлено ни одного тендерного предложения, которое удовлетворяет основным требованиям тендерной документации;

(iii) никакие поставщики не удовлетворяют условиям для участия; или

(iv) представленные тендерные предложения основаны на сговоре;

(b) если поставка товаров или услуг может быть осуществлена только определенным поставщиком, и не существует разумной альтернативы или замены товара или услуги по следующим основаниям:

(i) требование для произведения искусства;

(ii) защита патентов, авторских прав или других исключительных прав; или

(iii) отсутствие конкуренции по техническим причинам;

(c) в целях дополнительных поставок, осуществляемых первоначальным поставщиком товаров или услуг, которые не были включены в первоначальные закупки, если замена поставщика для таких дополнительных товаров или услуг:

(i) не может быть произведена по экономическим или техническим причинам, таким как требования взаимозаменяемости или взаимодействия с существующим оборудованием, программным обеспечением, услугами или установками, полученными при первоначальных закупках; и

(ii) может вызвать значительные неудобства или существенное дублирование затрат для закупающей организации;

(d) в условиях жесткой необходимости, когда по причине чрезвычайной срочности, вызванной событиями, которые закупающая

организация не могла предвидеть, товары или услуги не могут быть получены своевременно при использовании открытого или выборочного тендера;

(е) для товаров, приобретенных на товарном рынке;

(f) если закупающая организация приобретает прототипы или первый товар или услугу, разработанные по ее заказу в ходе исполнения или в целях определенного договора на проведение научно-исследовательских, экспериментальных или первоначальных разработок. Первоначальная разработка первого товара или услуги может включать в себя ограниченное производство или поставку для обобщения результатов испытаний и для демонстрации того, что товар или услуга являются подходящими для производства или поставок в количестве, обеспечивающем приемлемые стандарты качества, но не включает осуществление серийного производства или поставок, обеспечивающих коммерческую жизнеспособность товара или услуги или покрывающих затраты на исследования и разработку;

(g) для закупок, произведенных в исключительно выгодных условиях, возникающих в очень короткие сроки в случае непредвиденного отчуждения имущества, таких как ликвидация, конкурсное управление и банкротство, а не регулярных закупок у постоянных поставщиков;

(h) если заключается договор с победителем конкурса на лучший дизайн при условии, что

(i) конкурс организован в соответствии с принципами настоящей главы, в частности в отношении опубликования объявления о предстоящих закупках;

(ii) участники оценивались независимой конкурсной комиссией с целью заключения договора на дизайн с победителем.

2. Закупающая организация составляет письменный отчет по каждому договору, заключенному в соответствии с пунктом 1. Отчет включает наименование закупающей организации, стоимость и тип приобретаемых товаров или услуг, а также заявление с указанием обстоятельств и условий, изложенных в пункте 1, которые обосновывают использование тендера с ограниченным участием.

СТАТЬЯ 131

Электронные аукционы

1. Закупающие организации могут использовать электронные аукционы.

2. При открытых тендерах, тендерах с ограниченным участием или переговорных процедурах закупающая организация может решить, что заключению договора должен предшествовать электронный аукцион, когда с точностью могут быть установлены спецификации договора.

Электронный аукцион основывается:

(a) исключительно на ценах, когда договор заключается по самой низкой цене; или

(b) на ценах и/или на новых значениях характеристик тендерных предложений, обозначенных в спецификации, когда договор заключается по самому выгодному тендерному предложению.

3. Закупающая организация, которая решила провести электронный аукцион, указывает этот факт в объявлении о предстоящих закупках.

Спецификации включают, среди прочего, следующие детали:

(a) характеристики, значения которых будут предметом электронного аукциона, при условии, что такие характеристики являются измеримыми и могут быть выражены в числах или процентах;

(b) любые ограничения на значения, которые могут быть представлены, в том виде, в котором они следуют из спецификаций, касающихся предмета закупок;

(c) информацию, которая будет доступной участникам в ходе электронного аукциона и, где целесообразно, время, когда она будет доступной им;

(d) соответствующую информацию относительно процесса электронного аукциона;

(e) условия, при которых участники смогут сделать заявку и, в частности, минимальные различия, которые будут требоваться при подаче заявки, где это применимо;

(f) соответствующую информацию относительно используемого электронного оборудования, параметры и технические спецификации для связи.

4. До проведения электронного аукциона закупающая организация проводит полную первоначальную оценку тендерных предложений в соответствии с критерием для заключения договора или набором критериев и значений, установленных для них. Все участники, которые представили допустимые тендерные предложения, приглашаются одновременно электронным способом представить новые цены и/или новые значения; приглашение содержит всю соответствующую информацию относительно индивидуального подключения к используемому электронному оборудованию и указывает дату и время

начала проведения электронного аукциона. Электронный аукцион может проходить в несколько последовательных этапов. Электронный аукцион не может начаться раньше, чем через два рабочих дня после даты направления приглашений.

5. Если договор заключается на основе самого выгодного тендерного предложения, приглашение сопровождается результатом полной оценки соответствующего участника. В приглашении также указывается математическая формула, которая будет использована в электронном аукционе для определения рейтинга, автоматически обновляющегося на основе представленных новых цен и/или новых значений. Эта формула включает измерение всех установленных критериев для определения самого выгодного тендерного предложения, как указано в объявлении о договоре или в спецификациях; для этой цели, однако, любые диапазоны уменьшаются предварительно до заданного значения.

6. На протяжении каждого этапа электронного аукциона заказчики незамедлительно предоставляют всем участникам информацию, достаточную как минимум для того, чтобы они могли узнать свое относительное место в рейтинге в любой момент времени. Они также могут сообщать другую информацию, касающуюся других представленных цен или значений, при условии, что это указано в спецификациях. Они также в любое время могут объявить число участников на данном этапе аукциона. Однако, ни в коем случае они не могут раскрывать личность участников на любом этапе электронного аукциона.

7. Закупающая организация закрывает электронный аукцион одним или несколькими из следующих способов:

(а) указав в приглашении к участию в аукционе предварительно определенные дату и время;

(b) указав в приглашении к участию в аукционе установленный срок с момента получения последней заявки до закрытия электронного аукциона, если она не получает новые цены или новые значения, удовлетворяющие требованиям минимальных различий;

(с) если завершены все этапы аукциона, количество которых указано в приглашении к участию в аукционе.

8. Если покупающая организация решила закрыть электронный аукцион в соответствии с подпунктом (с) пункта 7, возможно, в сочетании с положениями, изложенными в подпункте (b) того же пункта, в приглашении к участию в аукционе указываются сроки для каждого этапа аукциона.

9. После закрытия электронного аукциона закупающая организация заключает договор в соответствии со статьей 132 на основе результатов электронного аукциона.

10. Закупающие организации не могут неправомерно обращаться к электронным аукционам и не могут использовать их для препятствования, ограничения или искажения конкуренции или изменения предмета договора, выставленного на тендер в опубликованном объявлении о предстоящих закупках и определенного в спецификации.

СТАТЬЯ 132

Рассмотрение тендерных предложений и заключение договоров

Рассмотрение тендерных предложений

1. Закупающая организация получает, вскрывает и рассматривает все тендерные предложения в соответствии с порядком, гарантирующим справедливость и беспристрастность процесса закупок, а также конфиденциальность тендерных предложений.

2. Закупающая организация не наказывает поставщика, чье тендерное предложение получено после срока, установленного для получения тендерных предложений, если задержка вызвана исключительно халатностью со стороны закупающей организации.

3. Если закупающая организация предоставляет поставщику возможность исправить непреднамеренные ошибки между вскрытием тендерных предложений и заключением договора, закупающая организация предоставляет такую же возможность всем участвующим поставщикам.

Заключение договоров

4. Чтобы быть рассмотренным для заключения договора, тендерное предложение представляется в письменной форме и на момент вскрытия соответствует основным требованиям, изложенным в объявлении и конкурсной документации, и подается поставщиком, который удовлетворяет условиям участия.

5. За исключением случаев, когда закупающая организация решает, что заключение договора не соответствует общественным интересам, организация заключает договор с поставщиком, которого организация определила как способного выполнить условия договора, и который на основании исключительно критериев оценки, указанных в объявлениях и конкурсной документации, представил:

- (a) самое выгодное тендерное предложение; или
- (b) самую низкую цену, если цена является единственным критерием.

6. Если закупающая организация получает тендерное предложение с ценой, являющейся чрезмерно низкой в сравнении с ценами других представленных тендерных предложений, она может проверить поставщика на его соответствие условиям для участия, а также на способность выполнить условия договора.

7. Закупающая организация не использует опционы, не отменяет закупки или не вносит изменений в уже заключенные договоры в обход своих обязательств по настоящей главе.

СТАТЬЯ 133

Прозрачность информации о закупках

Информация, предоставляемая поставщикам

1. Закупающая организация незамедлительно сообщает участвующим поставщикам о своем решении о заключении договора и по запросу поставщика делает это в письменной форме. С учетом положений пунктов 2 и 3 статьи 134, закупающая организация по запросу предоставляет проигравшему поставщику разъяснения о причинах, почему организация не выбрала его тендерное предложение, и об относительных преимуществах тендерного предложения победившего поставщика.

Опубликование информации о заключении договора

2. Не позднее чем через 72 дня после заключения каждого договора, охватываемого настоящей главой, закупающая организация публикует объявление в соответствующих бумажных или электронных средствах массовой информации, приведенных в части 2 приложения IV. Если организация публикует объявление только в электронных средствах массовой информации, информация остается легко доступной в течение разумного периода времени. Объявление включает как минимум следующую информацию:

- (a) описание закупаемых товаров или услуг;
- (b) наименование и адрес закупающей организации;
- (c) название и адрес победившего поставщика;
- (d) стоимость победившего тендерного предложения или самое высокое или самое низкое предложение, которые принимались во внимание при заключении договора;

(e) дата заключения договора; и
 (f) использованный способ закупок и, в случае использования тендера с ограниченным участием в соответствии со статьей 130, описание обстоятельств, обосновывающих использование тендера с ограниченным участием.

Ведение документации, отчетов и электронная отслеживаемость

3. Каждая закупающая организация в течение не менее трех лет с даты заключения договора ведет:

(a) документы и отчеты о тендерных процедурах и о заключении договоров, связанных с охватываемыми закупками, в том числе отчеты, требуемые согласно статье 130; и

(b) данные, обеспечивающие надлежащую отслеживаемость проведения охватываемых закупок электронными способами.

СТАТЬЯ 134

Раскрытие информации

Предоставление информации Сторонам

1. По запросу другой Стороны Сторона незамедлительно предоставляет любую информацию, необходимую для определения того, что закупки проведены честно, беспристрастно и в соответствии с настоящей главой, в том числе информацию о характеристиках и относительных преимуществах победившего тендерного предложения. Если раскрытие информации может нанести ущерб конкуренции в будущих тендерах, Сторона, получающая информацию, не должна разглашать ее никаким поставщикам, за исключением случаев, когда Сторона, предоставившая информацию, дает на это свое согласие в результате обсуждения данного вопроса между Сторонами.

Нераскрытие информации

2. Несмотря на другие положения настоящей главы, Сторона, в том числе ее закупающие организации, не предоставляет любому отдельному поставщику информацию, которая может нанести ущерб добросовестной конкуренции между поставщиками.

3. Ничто в настоящей главе не истолковывается как требующее от Стороны, в том числе ее закупающих организаций, органов власти и органов надзора, раскрыть конфиденциальную информацию, раскрытие которой:

(a) препятствует исполнению закона;

(b) может нанести ущерб добросовестной конкуренции между поставщиками;

(c) может нанести ущерб законным коммерческим интересам определенных лиц, в том числе охране интеллектуальной собственности; или

(d) иным образом противоречит общественным интересам.

СТАТЬЯ 135

Внутренние процедуры обжалования

1. Каждая Сторона обеспечивает своевременную, эффективную, прозрачную и недискриминационную административную или судебную процедуру обжалования, посредством которой поставщик в контексте охватываемых закупок, в которых у поставщика имеется или имелся интерес, может обжаловать:

(a) нарушение требований настоящей главы; или

(b) невозможность соответствия мерам Стороны по выполнению требований настоящей главы, если поставщик не имеет права прямо обжаловать нарушение настоящей главы в соответствии с национальным законодательством Стороны.

2. Процедурные правила для всех обжалований в соответствии с пунктом 1 должны быть в письменной форме и общедоступными.

3. В случае поступления от поставщика жалобы, возникшей в контексте охватываемых закупок, в которых у поставщика имеется или имелся интерес, о том, что имело место нарушение или невозможность соответствия мерам, как указано в пункте 1, Сторона закупающей организации, которая проводит закупки, предлагает данной организации и поставщику урегулировать проблему путем консультаций. Закупающая организация беспристрастно и своевременно рассматривает любую подобную жалобу, не нанося ущерб участию поставщика в текущих и будущих закупках или его праву потребовать корректирующие меры в соответствии с административной или судебной процедурой обжалования.

4. Каждому поставщику для подготовки и представления жалобы предоставляется достаточное количество времени, которое ни в коем случае не составляет менее 10 дней с момента, когда основание для жалобы стало известным, или есть достаточные основания полагать, что о нем стало известно поставщику.

5. Каждая Сторона учреждает или назначает как минимум один беспристрастный административный или судебный орган, не зависящий от ее закупающих организаций, для получения и рассмотрения жалобы поставщика, возникающей в связи с охватываемыми закупками.

6. Если первоначально жалоба рассматривается органом, отличным от органа, указанного в пункте 5, то Сторона обеспечивает, чтобы поставщик мог обжаловать первоначальное решение в беспристрастном административном или судебном органе, не зависящем от закупающей организации, чьи закупки являются предметом жалобы.

7. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы орган обжалования, не являющийся судебным, принимал решение, подлежащее пересмотру в судебном порядке, или устанавливает процедуры, предусматривающие, что:

(a) закупающая организация отвечает в письменной форме на жалобу и раскрывает все соответствующие документы органу обжалования;

(b) участники разбирательства (далее именуемые «участники») имеют право быть заслушанными до принятия органом обжалования решения по жалобе;

(c) участники имеют право на представление и сопровождение;

(d) участники имеют доступ ко всем процедурам;

(e) участники имеют право требовать, чтобы рассмотрение дела было публичным и чтобы присутствовали свидетели;

(f) орган обжалования принимает свои решения или рекомендации своевременно, в письменной форме и включает разъяснение обоснования для каждого решения или рекомендации.

8. Каждая Сторона устанавливает или сохраняет процедуры, предусматривающие:

(a) оперативные промежуточные меры по сохранению возможности для поставщика участвовать в закупках; и

(b) в случаях когда орган обжалования установил, что имело место нарушение или невозможность соответствия мерам, указанные в пункте 1, корректирующие меры или компенсацию за понесенные убытки или ущерб, размер которой может ограничиваться затратами на подготовку тендерного предложения, либо затратами, связанными с обжалованием, либо и тем, и другим.

9. Оперативные промежуточные меры, указанные в подпункте (a) пункта 8, могут привести к приостановлению процесса закупок. Процедуры, указанные в пункте 8, могут предусматривать, что наиболее серьезные отрицательные последствия для заинтересованных сторон,

включая общественные интересы, могут быть приняты во внимание при принятии решения о применении таких мер. Обоснованная причина бездействия предоставляется в письменной форме.

СТАТЬЯ 136

Изменения и уточнения к сфере применения

1. Сторона может предложить изменения или уточнения элементов в приложении III, которые относятся к данной Стороне.

Изменения

2. Когда Сторона предлагает изменение, она:

(а) уведомляет другую Сторону в письменной форме; и

(b) включает в уведомление предложение к другой Стороне о соответствующих компенсационных корректировках в целях поддержания уровня охвата, сопоставимого с существовавшим до изменения уровнем.

3. Несмотря на подпункт (b) пункта 2, Сторона не должна предоставлять компенсационные корректировки, если:

(а) изменение, о котором идет речь, незначительно по своему действию; или

(b) изменение касается организации, с которой Сторона фактически сняла свой контроль или влияние.

4. Считается, что изменение принято другой Стороной, в том числе для целей главы 14 (Урегулирование споров) настоящего Раздела, если она не представит письменное возражение в течение 45 дней с момента получения уведомления, указанного в подпункте (а) пункта 2, о том, что:

(а) корректировка, предложенная в соответствии с подпунктом (b) пункта 2, является достаточной для поддержания сопоставимого уровня взаимно согласованного охвата;

(b) изменение является незначительным по своему действию в соответствии с подпунктом (а) пункта 3; или

(c) изменение затрагивает организацию, с которой Сторона фактически сняла свой контроль или влияние в соответствии с подпунктом (b) пункта 3.

Уточнения

5. Следующие изменения в частях 1-3 приложения III считаются уточнением при условии, что они не влияют на взаимно согласованный охват, предусмотренный настоящей главой:

(а) изменение в наименовании организации;

(b) слияние двух или более организаций, перечисленных в одной и той же части приложения III; и

(c) разделение организации на две или более организации при условии, что все новые организации добавлены в ту же часть приложения III, что и первоначальная организация.

6. Сторона, предлагающая уточнения, уведомляет другую Сторону каждые два года после даты начала применения настоящего Раздела.¹

7. Сторона может уведомить другую Сторону о возражении относительно предложенного уточнения в течение 45 дней с момента получения уведомления, указанного в пункте 6. Если Сторона представляет возражение, она указывает причины, почему она считает, что предлагаемое уточнение не является изменением, предусмотренным пунктом 5, и описывает влияние предлагаемого уточнения на взаимно согласованный охват, предусмотренный настоящим Соглашением. Если в течение 45 дней с момента получения уведомления письменное возражение не представлено, считается, что Сторона согласилась с предлагаемым уточнением.

Комитет сотрудничества

8. Если в течение срока, предусмотренного пунктами 4 и 7, не поступило возражения в отношении предлагаемого изменения или уточнения, Комитет сотрудничества вносит изменения в приложение III, чтобы отразить любое такое изменение или уточнение. Изменение или уточнение вступает в действие на следующий день после даты истечения срока, упомянутого в пунктах 4 и 7.

9. Если в отношении предлагаемого изменения или уточнения поступило возражение, Комитет сотрудничества обсуждает данный вопрос. Комитет сотрудничества может решить одобрить изменение или уточнение и соответствующим образом внести изменения в приложение III.

СТАТЬЯ 137

Переходный период

Настоящая глава начинает применяться по истечении пяти лет после даты начала применения настоящего Раздела. В отношении товаров,

¹ Считается, что Европейский Союз выполняет настоящее обязательство, если он уведомляет о любых уточнениях Республику Казахстан параллельно с циклом уведомлений в рамках Соглашения ВТО о государственных закупках.

перечисленных в части 4 приложения III, и услуг, охватываемых частью 6 приложения III, настоящая глава начинает применяться по истечении восьми лет после даты начала применения настоящего Раздела.

ГЛАВА 9

СЫРЬЕВЫЕ МАТЕРИАЛЫ И ЭНЕРГЕТИКА

СТАТЬЯ 138

Определения

Для целей настоящей главы:

(а) «сырьевые материалы» означает вещества, используемые в производстве промышленных товаров, за исключением энергетических товаров, переработанной рыбной продукции или сельскохозяйственной продукции, но включая натуральный каучук, необработанные шкуры и кожу, дерево и целлюлозу, шелк, шерсть, хлопок и другие растительные текстильные материалы;

(б) «энергетические товары» означает природный газ, сжиженный природный газ, сжиженный нефтяной газ (СНГ) (ГС 27.11), электрическую энергию (ГС 27.16), сырую нефть и нефтепродукты (ГС 27.09-27.10 и 27.13-27.15), уголь и другое твердое топливо (ГС 27.01-27.04) на основе Гармонизированной системы описания и кодирования товаров Всемирной таможенной организации (ГС) и Комбинированной номенклатуры Европейского Союза;

(с) «товарищество» означает любое юридическое лицо, которое является коммерческой организацией под юрисдикцией или контролем любой Стороны, такое как корпорация, трест, партнерство, совместное предприятие или ассоциация, но не ограничивающееся таковым;

(d) «поставщик услуги» означает поставщика услуг, как определено в пункте (q) статьи 40;

(е) «мера» означает меру, как определено в пункте (а) статьи 40;

(f) «транспортировка» означает передачу и распределение энергетических товаров через перекачивающие трубопроводы для нефти и нефтепродуктов и природного газа высокого давления, высоковольтные системы и линии передачи электрической энергии, по железным и автомобильным дорогам, и другим объектам инфраструктуры, используемым для транспортировки энергетических товаров;

(g) «несанкционированный отбор» означает любую деятельность, состоящую из незаконного отбора энергетических товаров из перекачивающих трубопроводов для нефти и нефтепродуктов и природного газа высокого давления, высоковольтных систем и линий электропередачи, с железных и автомобильных дорог, и других объектов инфраструктуры, используемых для транспортировки энергетических товаров;

(h) «чрезвычайная ситуация» означает ситуацию, повлекшую значительный срыв или физическое прерывание поставки природного газа, нефти или электрической энергии между Республикой Казахстан и Европейским Союзом, включая поставку транзитом через третьи страны, или ситуацию исключительно высокого спроса на энергетические товары в Республике Казахстан или Европейском Союзе, при которой рыночные меры являются недостаточными, и должны быть дополнительно введены нерыночные меры;

(i) «требование местного содержания» означает:

(i) в отношении товаров требование к предприятию приобретать или использовать товары отечественного происхождения или из отечественного источника, указанное в отношении конкретной продукции, в отношении объема или стоимости продукции, либо в отношении доли объема или стоимости ее местного производства;

(ii) в отношении услуг требование, которое ограничивает выбор поставщика услуг или предоставляемой услуги в ущерб услуг или поставщиков услуг другой Стороны;

(j) «государственное предприятие» означает любое предприятие, участвующее в коммерческой деятельности, в котором Сторона на центральном или на региональном уровне прямо или косвенно владеет более 50% акционерного капитала предприятия или голосов, закрепленных за акциями, выпущенными предприятием;

(k) «юридическое лицо» означает юридическое лицо, как определено в пункте (d) статьи 40;

(l) «юридическое лицо Стороны» означает юридическое лицо Стороны, как определено в пункте (e) статьи 40.

СТАТЬЯ 139

Регулирование цены

1. Стороны стремятся, чтобы цена на поставку сырьевых материалов или энергетических товаров для промышленных потребителей, если регулируется правительством Стороны, покрывала затраты и обеспечивала разумную прибыль.

2. Если цена сырьевых материалов или энергетических товаров, продаваемых на внутреннем рынке, отличается от экспортной цены на такой же продукт, то экспортирующая Сторона по просьбе другой Стороны предоставляет информацию о такой разнице, за исключением транспортных расходов и налогов на экспорт.

СТАТЬЯ 140

Торговые и экспортные монополии

Стороны не поддерживают или не учреждают торговую или экспортную монополию на экспорт сырьевых материалов или энергетических товаров, за исключением случаев, когда Сторона осуществляет свое приоритетное (преимущественное) право на приобретение сырого и сухого газа и золота.

СТАТЬЯ 141

Доступ и права на изучение, разведку и добычу углеводородов (сырая нефть и природный газ)

1. Ничто в настоящем Соглашении не нарушает полный суверенитет Сторон в соответствии с международным правом в отношении углеводородных ресурсов, расположенных на их территории, в материковых, архипелажных и территориальных водах, а также суверенные права для целей разведки и эксплуатации углеводородных ресурсов, расположенных в их исключительных экономических зонах и на континентальном шельфе.

2. Стороны оставляют за собой право определять области в пределах своих территорий, материковых, архипелажных, территориальных вод, исключительных экономических зон и континентального шельфа для

осуществления деятельности по изучению, разведке и добыче углеводородов.

3. Когда принято суверенное решение Стороны, изложенное в пункте 2, каждая Сторона обеспечивает, чтобы предприятия другой Стороны не дискриминировались в отношении доступа и осуществления прав на изучение, разведку и добычу углеводородов при условии, что указанное предприятие учреждено в качестве юридического лица на территории принимающей Стороны, дающей доступ.

4. Каждая Сторона может требовать от предприятия, которому дано разрешение на осуществление деятельности по изучению, разведке и добыче углеводородов внести взнос в виде денежных средств или предоставления углеводородов.

5. Стороны предпринимают необходимые меры, чтобы лицензии или другие разрешения, на основании которых предприятие правомочно осуществлять права на изучение, разведку и добычу углеводородов, выдавались после опубликованной процедуры или приглашения путем уведомления к потенциальным заинтересованным заявителям Сторон подать заявления. В уведомлении указываются вид лицензии или другого разрешения, соответствующая географическая область и предполагаемая дата или срок для предоставления лицензии или других видов разрешений.

6. Пункты 3-5 не наносят ущерба праву государственного предприятия получать доступ и права на изучение, разведку и добычу углеводородов посредством прямых переговоров со своей Стороной. Если такое государственное предприятие решает передать полностью или частично свое право на изучение, разведку и добычу углеводородов, то применяются обязательства, предусмотренные пунктами 3 и 5.

7. Статья 53 применяется в отношении условий лицензирования и процедуры выдачи лицензии.

СТАТЬЯ 142

Условия для инвестиций в сырьевые материалы и энергетические товары

Чтобы стимулировать инвестиции в деятельность по изучению, разведке, добыче и разработке сырьевых материалов и энергетических товаров, ни одна Сторона:

(а) не сохраняет или не устанавливает меры, предусматривающие требования местного содержания, затрагивающие товары, поставщиков услуг, инвесторов или инвестиции другой Стороны, если иное не

предусмотрено Протоколом о присоединении Республики Казахстан к ВТО и Перечнями специфических обязательств в рамках ГАТС Европейского Союза и его государств-членов;

(b) не сохраняет или не устанавливает меры, посредством которых предприятие другой Стороны обязано передавать или делиться правами на интеллектуальную собственность для того, чтобы продавать товары или услуги или инвестировать на территории данной Стороны. Стороны могут заключать с инвесторами, которые стремятся получить права на изучение, разведку, добычу и разработку сырьевых материалов и энергетических товаров, контракты на такие передачи на добровольной основе при условии, что они осуществляются в рыночных условиях и по рыночной цене.

СТАТЬЯ 143

Транзит

1. Стороны предпринимают все необходимые меры для содействия транзиту энергетических товаров согласно принципу свободы транзита и в соответствии с пунктами 1 и 3 статьи 7 Договора к Энергетической Хартии.

2. Каждая Сторона запрещает несанкционированный отбор сырьевых материалов и энергетических товаров при транзите или транспортировке через свою территорию любым предприятием, подлежащим ее контролю или юрисдикции, и предпринимает все необходимые меры для борьбы с таким несанкционированным отбором.

СТАТЬЯ 144

Приостановление

1. Каждая Сторона предпринимает все возможные меры для обеспечения того, чтобы операторы магистральных трубопроводов и систем транзита или транспортировки энергии:

(a) минимизировали риск внезапного прерывания, сокращения или прекращения транзита и/или транспортировки;

(b) оперативно восстановили нормальную работу такого транзита или транспортировки, которые были внезапно прерваны, сокращены или прекращены.

2. Сторона, через территорию которой осуществляется транзит или транспортировка энергетических товаров или на территории которой происходит их получение и хранение как часть транспортного/транзитного маршрута, в случае спора по любому вопросу с участием Сторон или одного или нескольких предприятий, находящихся под контролем или юрисдикцией одной Стороны, не прерывает или не сокращает, или не разрешает любому предприятию, находящемуся под ее контролем или юрисдикцией, прерывать или сокращать существующий транзит, транспортировку, получение и хранение как часть транспортного/транзитного маршрута энергетических товаров, за исключением случаев, когда это специально предусмотрено контрактом или другим договором, регулирующим такой транзит, транспортировку, получение и хранение как часть транспортного/транзитного маршрута, до завершения процедуры по урегулированию спора по соответствующему контракту или процедуры по урегулированию спора, установленной в главе 14 (Урегулирование споров) настоящего Раздела, относительно чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138.

3. Сторона не несет ответственность за прерывание или сокращение транзита, согласно настоящей статье, в форс-мажорных ситуациях или если Сторона не в состоянии выполнить поставку или осуществить транзит энергетических товаров в результате действий, приписываемых третьей стране или предприятию, находящемуся под контролем или юрисдикцией третьей страны.

СТАТЬЯ 145

Доступ к высоковольтным сетям и линиям передачи электрической энергии

1. Сторона обеспечивает предприятиям другой Стороны, учрежденным в качестве юридического лица на территории Стороны, дающей доступ, недискриминационный доступ к высоковольтным сетям и линиям передачи электрической энергии, которые частично или полностью принадлежат и регулируются Стороной, дающей доступ, в пределах имеющихся возможностей таких систем и линий. Доступ предоставляется справедливым и равным образом.

2. При применении мер, связанных с сетями и линиями передачи, Сторона обеспечивает соблюдение следующих принципов:

(a) все правовые и регулятивные меры по доступу и тарифам на транспортировку являются полностью транспарентными;

(b) меры не являются дискриминационными в отношении происхождения электрической энергии на ее территории и в отношении пункта назначения электрической энергии; и

(c) применяются недискриминационные тарифы на транспортировку в отношении предприятий Республики Казахстан и Европейского Союза.

СТАТЬЯ 146

Регулирующие органы в области электричества и газа

1. Каждая Сторона учреждает регулирующие органы и наделяет их полномочиями по управлению рынками электричества и газа на своей территории. Эти регулирующие органы юридически отделены и функционально независимы от любых других государственных органов или участников рынка.

2. Решения и процедуры, применяемые регулируемыми органами, являются беспристрастными в отношении всех участников рынка.

3. Участник рынка, негативным образом затронутый решением регулирующего органа, имеет право опротестовать данное решение в апелляционном органе. Если апелляционный орган не является независимым от вовлечённых сторон и является несудебным по своему характеру, то решения апелляционного органа подлежат рассмотрению беспристрастным и независимым судебным органом. Решения апелляционного органа и судебного органа содержат причины их принятия и представляются в письменной форме. Стороны обеспечивают, чтобы окончательное решение апелляционного органа или судебного органа, независимо от того, кто является последней инстанцией, эффективно исполнялось.

СТАТЬЯ 147

Сектор возобновляемой энергии

1. Настоящая статья применяется к мерам, которые могут затрагивать торговлю и инвестиции между Сторонами, связанным с производством энергии из возобновляемых неископаемых энергетических

источников, среди прочего, силы ветра, солнечной энергии и воды, но не применяется к продуктам, из которых вырабатывается такая энергия.

2. Каждая Сторона:

(a) воздерживается от сохранения в силе или установления мер, требующих создания партнерства с местными компаниями, если только такое партнерство не является необходимым по техническим причинам, и Сторона, сохраняющая в силе или устанавливающая такие меры, может продемонстрировать такие технические причины по запросу другой Стороны;

(b) обеспечивает, чтобы любые правила относительно процедур разрешения, сертификации и лицензирования, где применимо, в частности в отношении оборудования, заводов и связанной инфраструктуры передающих сетей, являлись объективными, транспарентными и произвольными и не дискриминировали заявителей другой Стороны.

(c) обеспечивает, чтобы административные сборы в секторе возобновляемой энергии, такие как уплачиваемые потребителями, проектировщиками, архитекторами, строителями и монтажниками и поставщиками оборудования, являлись транспарентными и ограничивались приблизительной стоимостью предоставленных услуг;

(d) обеспечивает, чтобы ввоз и использование товара, происходящего из другой Стороны, или поставка товаров поставщиком другой Стороны регулировались положениями главы 1 (Торговля товарами) настоящего Раздела;

(e) обеспечивает, чтобы оказание услуг поставщиками другой Стороны регулировалось статьей 53;

(f) обеспечивает, чтобы сроки, условия и процедуры для подсоединения и доступа к сетям передачи электроэнергии являлись транспарентными и недискриминационными в отношении поставщиков другой Стороны или в отношении электричества из возобновляемых ресурсов. Стороны обеспечивают, чтобы соответствующие меры, связанные с сетями и рынком, принимались для минимизации сокращения (ограничения) объема электричества, производимого из возобновляемых источников;

(g) воздерживается от наложения или сохранения в силе требования:

(i) к предприятию другой Стороны приобретать или использовать продукцию местного происхождения или из любого местного источника Стороны, налагающей требование, указанное в отношении конкретной продукции, объема или стоимости продукции, либо в отношении доли объема или стоимости ее местного производства; или

(ii) чтобы приобретение и использование предприятием ввозимых товаров ограничивалось суммой, связанной с объемом или стоимостью местных товаров, которые она экспортирует.

3. Если существуют международные и региональные стандарты в отношении оборудования и систем производства энергии из возобновляемых и неископаемых источников, Стороны используют эти стандарты или их соответствующие части в качестве основы для своих технических регламентов, за исключением случаев, когда такие международные стандарты или их соответствующие части являются неэффективными или несоответствующими исполнению законных целей. В целях применения настоящего пункта в качестве соответствующих международных органов, устанавливающих стандарты, рассматриваются Международная организация по стандартизации и Международная электротехническая комиссия.

4. Где целесообразно, Стороны устанавливают технические регламенты, основанные на требованиях к продукции в отношении производства, включая влияние на окружающую среду, а не в отношении дизайна или описания продукции.

5. Ничто в настоящей статье не истолковывается как препятствующее установлению или выполнению любой Стороной мер, необходимых для безопасной эксплуатации рассматриваемых энергетических сетей или безопасности поставок энергии, при условии соблюдения требования о том, что такие меры не применяются таким образом, чтобы представлять собой средство произвольной или необоснованной дискриминации между продукцией, поставщиками услуг и инвесторами Сторон, если преобладают схожие условия, или скрытое ограничение торговли и инвестиций между Сторонами.

СТАТЬЯ 148

Сотрудничество в области сырьевых материалов и энергетических товаров

1. Без ущерба для положений статей 204-208 Стороны соглашаются укреплять сотрудничество и продвигать взаимное понимание между собой в сфере торговли сырьевыми материалами и энергетическими товарами.

2. Стороны признают, что уважение принципов транспарентности и недискриминации и обеспечения того, что правила не искажают торговлю, являются наилучшим способом создания среды, благоприятной для прямых иностранных инвестиций в производство и торговлю сырьевыми

материалами и энергетическими товарами. В целом, такая среда способствует эффективному распределению и использованию сырьевых материалов и энергетических товаров.

3. Сотрудничество и продвижение взаимного понимания охватывает двусторонние торговые вопросы, а также вопросы, представляющие общий интерес, вытекающие из международной торговли. Такие вопросы включают искажение торговли, влияющее на глобальные рынки, вопросы окружающей среды и развития, конкретно связанные с торговлей сырьевыми материалами и энергетическими товарами, а также корпоративную социальную ответственность в соответствии с международно признанными стандартами, такими как Руководящие принципы ОЭСР для транснациональных предприятий и Рекомендованный порядок ОЭСР для цепей поставок полезных ископаемых из зон, затронутых конфликтом, и зон повышенного риска. Сотрудничество и продвижение взаимного понимания включает в себя обмен данными и информацией о нормативной правовой базе в отношении секторов сырьевых материалов и энергетики. Это не истолковывается как требование к Сторонам предоставлять любую информацию, раскрытие которой они считают противоречащим своим интересам безопасности.

4. Любая Сторона может запросить организовать специальное заседание, связанное с вопросами сырьевых материалов и энергетических товаров, или специальной сессии по вопросам сырьевых материалов и энергетических товаров во время заседаний Комитета сотрудничества. Если целесообразно, двустороннее сотрудничество может быть дополнительно расширено до соответствующего плюрилатерального или многостороннего форума, в котором принимают участие обе Стороны.

СТАТЬЯ 149

Механизм раннего предупреждения

1. Стороны устанавливают механизм раннего предупреждения в целях принятия практических мер, направленных на предупреждение и быстрое реагирование на чрезвычайную ситуацию или на ее угрозу.

2. Стороны совместно предпринимают действия для:

- (i) ранней оценки потенциальных рисков и проблем, связанных со спросом и предложением на природный газ, нефть или электроэнергию; и
- (ii) предупреждения и быстрого реагирования в случае чрезвычайной ситуации или ее угрозы.

3. Если Стороне становится известно о чрезвычайной ситуации или ситуации, которая, по ее мнению, может привести к чрезвычайной ситуации, то эта Сторона уведомляет другую Сторону в возможно короткие сроки.

4. Для целей настоящей статьи Стороны соглашаются, что ответственными лицами являются Министр Республики Казахстан, отвечающий за соответствующие вопросы в области энергетики, и Член Европейской комиссии по вопросам энергетики.

5. При получении уведомления Стороны предоставляют друг другу свою оценку ситуации.

6. Любая Сторона может запросить проведение консультаций в течение трех календарных дней с момента получения уведомления в целях:

(а) выработки общей оценки ситуации;

(б) разработки рекомендаций по ликвидации чрезвычайной ситуации и минимизации влияния чрезвычайной ситуации;

(с) создания специальной мониторинговой группы для, среди прочего, мониторинга энергетических потоков в соответствующих местах рассматриваемой инфраструктуры.

7. Стороны сотрудничают, если целесообразно, с третьими странами в целях ликвидации угрозы чрезвычайной ситуации или преодоления чрезвычайной ситуации.

8. В случае продолжения действия чрезвычайной ситуации, любая Сторона может начать экстренную процедуру урегулирования споров в соответствии со специальным механизмом, предусмотренным главой 14 (Урегулирование споров) настоящего Раздела.

9. С момента получения уведомления Стороны воздерживаются от каких-либо действий, которые могут усугубить или усилить чрезвычайную ситуацию, принимая меры сообразно данной ситуации.

10. В процедуре по урегулированию споров в соответствии с настоящим Соглашением Сторона не полагается и не представляет в качестве доказательства следующее:

(а) позиции, занимаемые другой Стороной, или предложения, сделанные другой Стороной в ходе процедуры согласно настоящей статье; или

(б) любой фактор, указывающий на желание другой Стороны принять решение по чрезвычайной ситуации, упомянутое в настоящей статье.

11. Комитет сотрудничества может, при необходимости, разработать подробные меры для применения настоящей статьи.

СТАТЬЯ 150

Исключения

1. Настоящая глава не наносит ущерба любым исключениям, изъятиям, оговоркам или ограничениям, предусмотренным настоящим Соглашением.

2. Настоящая глава не применяется к исследовательским проектам, проектам по разработке или к демонстрационным проектам, осуществляемым на некоммерческой основе.

3. Ничто в настоящей главе не истолковывается как препятствующее установлению или выполнению любой Стороной мер, необходимых для безопасной эксплуатации энергетической инфраструктуры, включая соответствующее оборудование по транспортировке и производству энергии, в интересах национальной безопасности и общественной безопасности, включая предупреждение и реагирование на чрезвычайную ситуацию, при условии, что такие меры не применяются таким образом, чтобы представлять собой средство произвольной или неоправданной дискриминации между продукцией, поставщиками услуг или инвесторами Сторон, где преобладают схожие условия, или скрытое ограничение торговли и инвестиций между Сторонами.

ГЛАВА 10

ТОРГОВЛЯ И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ

СТАТЬЯ 151

Контекст и цели

1. Стороны принимают во внимание Повестку дня на XXI век Конференции ООН по окружающей среде и развитию 1992 года, Декларацию Международной организации труда (МОТ) об основополагающих принципах и правах в сфере труда 1998 года, Йоханнесбургский план выполнения решений по устойчивому развитию 2002 года, Министерскую декларацию Экономического и Социального Совета ООН по вопросам полной и производительной занятости и достойной работы для всех, принятую в 2006 году, а также Декларацию МОТ о социальной справедливости в целях справедливой глобализации,

принятую в 2008 году, и Итоговый документ Конференции ООН по устойчивому развитию 2012 года, включенный в Резолюцию 66/288, принятую Генеральной Ассамблеей ООН 27 июля 2012 года под названием «Будущее, которое мы хотим».

2. Стороны вновь подтверждают свое обязательство содействовать развитию международной торговли таким образом, чтобы способствовать цели устойчивого развития, на благо нынешнего и будущего поколений. Стороны стремятся к тому, чтобы эта цель были интегрирована и отражена на каждом уровне их торговых отношений.

СТАТЬЯ 152

Многосторонние стандарты и соглашения в области окружающей среды и труда

1. Стороны признают значимость международного регулирования и международных соглашений в области окружающей среды как ответа международного сообщества на глобальные или региональные проблемы окружающей среды.

2. Стороны признают, что полная и производительная занятость и достойная работа для всех являются ключевыми элементами устойчивого развития для всех стран и приоритетной целью международного сотрудничества.

3. В этом контексте Стороны вновь подтверждают свое обязательство по эффективной имплементации в свое законодательство и практику многосторонних природоохранных соглашений, сторонами которых они являются, и конвенций МОТ, ратифицированных Республикой Казахстан и государствами-членами Европейского Союза, соответственно.

СТАТЬЯ 153

Право на регулирование и уровни защиты

1. Стороны признают право каждой Стороны устанавливать свои собственные уровни национальной охраны окружающей среды и труда и соответственно принимать или изменять свои законы и политику, в соответствии с международно признанными стандартами и соглашениями,

упомянутыми в статье 152. Стороны стремятся к высокому уровню охраны окружающей среды и труда.

2. Стороны признают, что нецелесообразно поощрять торговлю или инвестиции путем ослабления или снижения уровня охраны, предусмотренного в национальном экологическом или трудовом законодательстве.

3. Сторона не отступает от своего экологического и трудового законодательства или не воздерживается от его эффективного исполнения путем постоянного или повторяющегося действия или бездействия в целях поощрения торговли или инвестиций.

СТАТЬЯ 154

Торговля и инвестиции, содействующие устойчивому развитию

1. Стороны вновь подтверждают свое обязательство расширить вклад торговли в достижение цели устойчивого развития в его экономическом, социальном и экологическом измерениях. Соответственно, они соглашаются содействовать:

(а) торговле и инвестициям в экологически чистые товары и услуги, а также в продукцию и технологии, благоприятные для климата;

(b) использованию систем обеспечения устойчивости, таких как справедливая и этическая торговля или эко-маркировка; и

(с) практике корпоративной социальной ответственности.

2. Стороны обмениваются информацией и делятся опытом о своих действиях по продвижению согласованности и взаимодополняемости между торговой, социальной целями и целями в области окружающей среды. Кроме того, Стороны расширяют свое сотрудничество и диалог по вопросам устойчивого развития, которые могут возникнуть в контексте их торговых отношений, в том числе по соответствующим аспектам, упомянутым в Разделе IV (Сотрудничество в области экономического и устойчивого развития).

3. Диалог и сотрудничество, упомянутые в пункте 2 настоящей статьи, включают соответствующие заинтересованные стороны, в частности социальных партнеров, а также другие организации гражданского общества, путем сотрудничества гражданского общества, установленного в соответствии со статьей 251.

4. Комитет сотрудничества может принять правила для такого сотрудничества и диалога.

СТАТЬЯ 155**Урегулирование споров**

Подраздел 2 раздела 3 главы 14 (Урегулирование споров) настоящего Раздела не применяется к спорам по настоящей главе. Для любого такого спора после того как арбитражная комиссия направила свой окончательный доклад в соответствии со статьями 180 и 182, Стороны, принимая во внимание доклад, обсуждают применимые меры, подлежащие выполнению. Комитет сотрудничества следит за выполнением любых таких мер и осуществляет обзор данного вопроса, в том числе посредством механизма, упомянутого в пункте 3 статьи 154.

ГЛАВА 11**КОНКУРЕНЦИЯ****СТАТЬЯ 156****Принципы**

Стороны признают важность свободной и неискаженной конкуренции в своих торговых отношениях. Стороны признают, что антиконкурентная деловая практика и государственное вмешательство, включая субсидии, обладают потенциалом для искажения надлежащего функционирования рынков и подрывают преимущества либерализации торговли.

СТАТЬЯ 157**Антимонопольное законодательство и законодательство по слиянию
и их выполнение**

1. Каждая Сторона сохраняет в силе на своей территории исчерпывающее законодательство о конкуренции, которое эффективно противодействует антиконкурентным соглашениям, согласованным действиям и антиконкурентным односторонним действиям предприятий с доминирующим положением на рынке, а также обеспечивает эффективный контроль над концентрациями.

2. Каждая Сторона поддерживает функционально независимые органы, ответственные за эффективное выполнение законодательства о конкуренции, упомянутого в пункте 1, и соответствующим образом оснащенные для этого.

3. Стороны признают важность применения своего законодательства о конкуренции прозрачным и недискриминационным образом, соблюдения принципов процедурной справедливости и права на защиту рассматриваемых предприятий.

СТАТЬЯ 158

Государственные монополии, государственные предприятия и предприятия, наделенные специальными или эксклюзивными правами или привилегиями

1. Ничто в настоящей главе не препятствует Стороне в создании или сохранении государственных монополий или государственных предприятий, или в наделении предприятий специальными или эксклюзивными правами или привилегиями в соответствии со своим законодательством.

2. В отношении государственных монополий, государственных предприятий и предприятий, наделенных специальными или эксклюзивными правами или привилегиями, вовлеченных в экономическую деятельность, каждая Сторона обеспечивает, чтобы такие предприятия попадали под действие законодательства о конкуренции, упомянутого в статье 157. Для целей настоящей главы экономическая деятельность заключается в предложении товаров и услуг на рынке. Она не включает в себя деятельность, выполняемую в порядке осуществления государственной власти, а именно виды деятельности, осуществляемые на некоммерческой основе и не на условиях конкуренции с одним или несколькими экономическими операторами.

3. Применение законодательства о конкуренции, упомянутого в статье 157, не препятствует, юридически или на практике, выполнению определенных задач общественного интереса, возложенных на рассматриваемые предприятия. Исключения должны быть ограниченными и транспарентными. Торговля и инвестиции не затрагиваются до такой степени, чтобы подрывать цели настоящего Соглашения.

СТАТЬЯ 159**Субсидии**

1. Для целей настоящей статьи «субсидия» означает меру, которая выполняет условия статьи 1 Соглашения по СКМ, независимо от того, предоставляется она предприятиям для производства товаров или для предоставления услуг, и которая является специфической в смысле статьи 2 указанного Соглашения.

2. Каждая Сторона обеспечивает транспарентность в области субсидий. С этой целью каждые два года с даты начала применения настоящего Раздела каждая Сторона представляет другой Стороне отчет о правовой основе, включая цель политики или цель субсидии, длительность или любые другие сроки, ее форму, и, при возможности, размер или бюджет и получателя субсидии, предоставленной ее правительством либо государственным органом. Такой отчет считается представленным, если соответствующая информация опубликована на общедоступном веб-сайте или через механизм уведомлений ВТО.

3. Если Сторона считает, что субсидия, предоставленная другой Стороной, негативным образом влияет на интересы первой Стороны, первая Сторона может запросить консультации по данному вопросу. Запрашиваемая Сторона надлежащим образом рассматривает такой запрос. Консультации, в частности, нацелены на определение цели субсидии, того, имеет ли субсидия стимулирующий эффект, и является ли она пропорциональной, и принимаются ли какие-либо меры для ограничения потенциального искажающего эффекта на торговлю и инвестиции запрашивающей Стороны.¹

4. В целях содействия консультациям запрашиваемая Сторона предоставляет информацию о рассматриваемой субсидии в течение не более 90 дней с даты получения запроса. Если запрашивающая Сторона после получения информации о соответствующей субсидии считает, что рассматриваемая субсидия негативно влияет или может негативно повлиять на торговые или инвестиционные интересы запрашивающей Стороны непропорциональным образом, запрашиваемая Сторона прилагает все усилия для борьбы с негативным влиянием на торговые и инвестиционные интересы запрашивающей Стороны, вызванным рассматриваемой субсидией.

¹ Субсидия пропорциональна, если ее размер ограничен до необходимого для достижения цели.

5. Пункты 3 и 4 не применяются к субсидиям, связанным с рыбным хозяйством и торговлей товарами, включенными в приложение 1 к Соглашению ВТО по сельскому хозяйству.

СТАТЬЯ 160

Урегулирование споров

Положения главы 14 (Урегулирование споров) настоящего Раздела не применяются к статьям 156 -158 и пунктам 3 и 4 статьи 159.

СТАТЬЯ 161

Отношения с ВТО

Положения настоящей главы не наносят ущерба правам и обязательствам Стороны по Соглашению ВТО, в частности по Соглашению по СКМ и Договоренности ВТО о правилах и процедурах урегулирования споров.

СТАТЬЯ 162

Конфиденциальность

При обмене информацией в соответствии с настоящей главой Стороны принимают во внимание ограничения, налагаемые требованиями о сохранении профессиональной и деловой тайны.

ГЛАВА 12**ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ
КОНТРОЛИРУЕМЫЕ ГОСУДАРСТВОМ, И ПРЕДПРИЯТИЯ,
НАДЕЛЕННЫЕ СПЕЦИАЛЬНЫМИ ИЛИ ЭКСКЛЮЗИВНЫМИ
ПРАВАМИ ИЛИ ПРИВИЛЕГИЯМИ****СТАТЬЯ 163****Определения**

Для целей настоящей главы:

(а) «государственное предприятие» означает любое предприятие, вовлеченное в коммерческую деятельность, в котором Сторона на центральном или местном уровне владеет более чем 50% акционерного капитала предприятия или голосов, закрепленных за акциями, выпущенными предприятием;

(b) «предприятие, контролируемое государством» означает любое предприятие, вовлеченное в коммерческую деятельность, в котором Сторона на центральном или местном уровне оказывает или имеет возможность оказывать решающее влияние, прямо или косвенно, на праве своего финансового участия в нем или согласно правилам или практике его функционирования, или любым другим способом, связанным с установлением такого решающего влияния. Влияние Стороны считается решающим, когда Сторона, прямо или косвенно, может назначить более половины членов административного, управленческого или руководящего органа предприятия;

(с) «предприятие, наделенное специальными или эксклюзивными правами или привилегиями» означает любое предприятие, государственное или частное, вовлеченное в коммерческую деятельность, которое наделено Стороной на центральном или местном уровне, юридически или фактически, специальными или эксклюзивными правами или привилегиями. Такие права или привилегии могут включать право выступать в качестве дистрибьютора, сетевого поставщика или другого посредника для покупки или продажи товара или для предоставления или получения услуги. Предприятия, наделенные специальными или эксклюзивными правами или привилегиями, охватывают монополии, вовлеченные в коммерческую деятельность;

(d) «монополия» означает предприятие, вовлеченное в коммерческую деятельность, включая консорциум, которое на соответствующем рынке на территории Стороны назначено на центральном или местном уровне в качестве единственного поставщика или покупателя товара или услуги, но не включает в себя предприятие, которому предоставлено исключительное право на интеллектуальную собственность, только по причине такого наделения;

(e) «специальные права» означает права, предоставленные Стороной на центральном или местном уровне ограниченному числу предприятий в данной географической зоне или на рынке товара либо услуги, действие которых должно существенно ограничить возможность любого другого предприятия осуществлять свою деятельность в том же географическом районе на существенно эквивалентных условиях. Предоставление лицензии или разрешения ограниченному числу предприятий для распределения дефицитного ресурса по объективным, пропорциональным и недискриминационным критериям само по себе не является специальным правом;

(f) «недискриминационный режим» означает национальный режим или режим наибольшего благоприятствования, указанные в настоящем Соглашении, в зависимости от того, что лучше;

(g) «в соответствии с коммерческими соображениями» означает в соответствии с обычной деловой практикой частного предприятия, осуществляющего свою деятельность в соответствии с принципами рыночной экономики в международной торговле;

(h) «назначить» означает создать или разрешить монополию или расширить сферу монополии, будь то юридически или фактически.

СТАТЬЯ 164

Сфера применения

1. Стороны подтверждают свои права и обязательства в соответствии пунктами 1-3 статьи XVII ГАТТ 1994, Договоренностью о толковании статьи XVII ГАТТ 1994, а также в соответствии с пунктами 1, 2 и 5 статьи VIII ГАТС и Главой о государственных предприятиях и предприятиях, контролируемых государством, и предприятиях, наделенных специальными или эксклюзивными привилегиями, Протокола о присоединении Республики Казахстан к ВТО, которые настоящим включены в настоящее Соглашение и являются его частью и применяются.

2. Настоящая глава не применяется к охватываемым закупкам Стороны или ее закупающих организаций в смысле статьи 120.

3. Настоящая глава применяется ко всей экономической деятельности, охватываемой настоящим Соглашением. Услуги, не перечисленные в Перечне специфических обязательств Стороны по ГАТС, не подпадают под положения статей 166 и 167.

СТАТЬЯ 165

1. Без ущерба для прав и обязательств Сторон по настоящей главе ничто в настоящей главе не препятствует учреждению или сохранению Сторонами государственных предприятий или предприятий, контролируемых государством, или назначению или сохранению монополий или наделению предприятий специальными или эксклюзивными правами или привилегиями.

2. Если предприятие попадает в сферу применения настоящей главы, Стороны не требуют или не поощряют такое предприятие действовать в нарушение настоящего Соглашения.

СТАТЬЯ 166

Недискриминация

Если иное не предусмотрено статьей 142 или Перечнем специфических обязательств Стороны по ГАТС или изъятиями Стороны в отношении национального режима, установленными в приложении I, каждая Сторона обеспечивает на своей территории, чтобы любое предприятие, удовлетворяющее условиям, установленным в пунктах (с) и (d) статьи 163, при осуществлении покупки или продажи товара или услуги предоставляло недискриминационный режим товару другой Стороны и/или услуге либо поставщику услуги другой Стороны.

СТАТЬЯ 167

Коммерческие соображения

За исключением выполнения цели, такой как обязательство по предоставлению общественной услуги, для которой были предоставлены специальные или эксклюзивные права или привилегии, или в случае

выполнения государственным предприятием или предприятием, контролируемым государством, своего общественного назначения и при условии, что деятельность предприятия для выполнения этой цели или назначения согласуется с положениями статьи 166 и главой 11 (Конкуренция) настоящего Раздела, каждая Сторона обеспечивает, чтобы любое предприятие, указанное в пунктах (a)-(d) статьи 163, действовало в соответствии с коммерческими соображениями на соответствующей территории при осуществлении своих покупок и продаж товаров, в том числе в отношении цены, качества, доступности, конкурентоспособности, транспортировки и других условий покупки или продажи, а также при осуществлении своих покупок или предоставлении услуг, в том числе когда эти товары или услуги поставляются инвестору либо инвестицией инвестора другой Стороны.

СТАТЬЯ 168

Ценообразование

Установление различных цен на различных рынках или на том же самом рынке, если такая разница основывается на нормальных коммерческих соображениях, таких как условия спроса и предложения, само по себе не противоречит статьям 166 и 167.

СТАТЬЯ 169

Корпоративное управление

1. Стороны обеспечивают, чтобы предприятия, указанные в пунктах (a)-(d) статьи 163, соблюдали высокие стандарты транспарентности и корпоративного управления в соответствии с Руководящими принципами ОЭСР по корпоративному управлению государственными предприятиями от 2005 года. Дальнейшее развитие политики корпоративного управления на предприятиях, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163, проводится в соответствии с данными Руководящими принципами.

2. Каждая Сторона обеспечивает, чтобы любой регулирующий орган, ответственный за регулирование предприятий, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163, являлся юридически самостоятельным и функционально независимым от любого из предприятий, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163, и не был подотчетен ему.

3. Каждая Сторона обеспечивает исполнение законов и подзаконных актов на последовательной и недискриминационной основе на всех уровнях государственного управления, будь то на центральном или местном, и в том числе на предприятиях, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163. Исключения являются ограниченными и транспарентными.

СТАТЬЯ 170

Обмен информацией

1. Сторона, имеющая основание полагать, что ее интересам по настоящему Соглашению наносится ущерб действиями предприятия или предприятий другой Стороны, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163, может потребовать, чтобы другая Сторона представила информацию о действиях своего предприятия, связанных с выполнением положений настоящего Соглашения. Такая информация может включать организационную, корпоративную и финансовую информацию.

2. Каждая Сторона по запросу другой Стороны представляет информацию о конкретных предприятиях, указанных в пунктах (a)-(d) статьи 163, которые не относятся к малым и средним предприятиям в соответствии с определением в законодательстве запрашиваемой Стороны. В запросах о такой информации указываются предприятия, товары или услуги и соответствующие рынки и включаются сведения о том, что предприятие вовлечено в практику, которая препятствует торговле или инвестициям между Сторонами.

3. Каждая Сторона по запросу другой Стороны предоставляет информацию об исключениях, несоответствующих мерах, иммунитетах и любых других мерах, включая более благоприятный режим, применяемый на территории запрашиваемой Стороны к любому предприятию, указанному в пунктах (a)-(d) статьи 163.

4. Пункты 1-3 не требуют от любой Стороны раскрытия конфиденциальной информации, которая может препятствовать применению законодательства или иным образом противоречить общественным интересам, или которая может нанести ущерб законным коммерческим интересам конкретных предприятий.

ГЛАВА 13**ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ****СТАТЬЯ 171**

1. Каждая Сторона незамедлительно отвечает на все запросы другой Стороны относительно конкретной информации по любым своим мерам общего применения или международным соглашениям, которые имеют отношение или влияют на настоящий Раздел. Каждая Сторона учреждает один или несколько информационных центров для предоставления заинтересованным лицам другой Стороны, по запросу, конкретной информации по всем таким вопросам.¹ Стороны уведомляют друг друга об информационных центрах в течение трех месяцев с даты начала применения настоящего Раздела. Информационные центры не обязаны быть депозитариями законов и нормативных актов.

2. Все законы, подзаконные акты, указы, решения и административные правила общего применения Сторон, имеющие отношение или влияющие на любой вопрос, регулируемый настоящим Разделом, незамедлительно публикуются таким образом, чтобы соответствовать применимым требованиям Соглашения ВТО, включая требования статьи X ГАТТ 1994, статьи III ГАТС и статьи 63 Соглашения ТРИПС. Стороны обновляют публикуемые ресурсы, в том числе веб-сайты, содержащие такие меры, на регулярной основе, и делают их доступными для заинтересованных лиц. Такие меры доступны в течение срока их действия и в течение разумного периода времени после того, как они прекратят свое действие.

3. Стороны публикуют все законы, подзаконные акты, указы, решения и административные правила общего применения, имеющие отношение или влияющие на любой вопрос, регулируемый настоящим Разделом, до их принятия. Они предоставляют разумный период времени, обычно не менее 30 календарных дней, заинтересованным сторонам для предоставления комментариев ответственным органам до того, как соответствующая мера будет согласована или предоставлена компетентному органу для ее принятия. Любые комментарии, полученные в течение периода для комментариев, будут приняты во внимание.

¹ Информационным центром Республики Казахстан является информационный центр, установленный в соответствии с Соглашением ГАТС.

4. Ни один закон, нормативный правовой акт, указ, решение или административное правило общего применения Сторон, имеющее отношение или влияющее на любой вопрос, регулируемый настоящим Разделом, не вводится в действие до опубликования.

5. Ничто в данном Соглашении не требует от Стороны предоставлять конфиденциальную информацию, раскрытие которой может препятствовать применению законодательства или иным образом противоречить общественным интересам, или которая может нанести ущерб законным коммерческим интересам отдельных предприятий, государственных или частных.

6. Статья 55 применяется в отношении настоящей главы.

ГЛАВА 14

УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ

РАЗДЕЛ 1

ЦЕЛЬ И СФЕРА ПРИМЕНЕНИЯ

СТАТЬЯ 172

Цель

Цель настоящей главы состоит в том, чтобы создать эффективный и действенный механизм по предотвращению и урегулированию любого спора между Сторонами относительно толкования и применения настоящего Соглашения для принятия по возможности взаимно согласованного решения.

СТАТЬЯ 173

Сфера применения

Настоящая глава применяется в отношении любого спора, касающегося толкования и применения настоящего Раздела, если не предусмотрено иное.

РАЗДЕЛ 2**КОНСУЛЬТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ****СТАТЬЯ 174****Консультации**

1. Стороны стремятся разрешить любой спор, упомянутый в статье 173, путем вступления в добросовестные консультации с целью достижения взаимно согласованного решения.

2. Сторона запрашивает консультации путем письменного запроса, направленного другой Стороне, с отправкой копии в Комитет сотрудничества, с указанием рассматриваемой меры и положений, упомянутых в статье 173, которые она считает применимыми.

3. Сторона, к которой был сделан запрос, отвечает на запрос о консультациях в течение десяти дней с даты его получения, если иное не предусмотрено настоящим Соглашением или не согласовано между Сторонами.

4. Консультации проводятся в течение 30 дней с даты получения запроса и, если Стороны не договорились об ином, на территории Стороны, к которой был сделан запрос. Консультации считаются завершенными в течение 30 дней с даты получения запроса, если обе Стороны не согласились продолжить консультации. Консультации и, в частности, вся раскрытая информация и позиции, полученные Сторонами в ходе консультаций, являются конфиденциальными и не наносят ущерба правам любой Стороны в любых дальнейших разбирательствах.

5. Консультации по вопросам неотложного характера считаются завершенными в течение 15 дней с даты получения запроса запрашиваемой Стороной, если обе Стороны не согласились продолжить консультации.

6. Если Сторона, к которой был сделан запрос, не отвечает на запрос о проведении консультаций в течение десяти дней с даты его получения, или если консультации не проводятся в сроки, установленные в пункте 3 или 4 настоящей статьи, соответственно, или если Стороны согласились не проводить консультации, или если консультации завершены и взаимно согласованное решение не достигнуто, то Сторона, запросившая консультации, может обратиться к статье 176.

7. В ходе консультаций каждая Сторона предоставляет достаточную фактологическую информацию, с тем чтобы дать возможность полного изучения того, каким образом рассматриваемая мера могла повлиять на действие и применение настоящего Соглашения.

8. Консультации считаются завершенными в течение пяти рабочих дней с даты получения запроса о консультациях, если Стороны не согласились об ином, когда они касаются чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138.

СТАТЬЯ 175

Медиация

Любая Сторона может просить другую Сторону вступить в процедуру медиации в отношении любой меры, негативно влияющей на торговлю или инвестиции между Сторонами, согласно приложению VII.

РАЗДЕЛ 3

ПРОЦЕДУРЫ УРЕГУЛИРОВАНИЯ СПОРОВ

ПОДРАЗДЕЛ 1

АРБИТРАЖНАЯ ПРОЦЕДУРА

СТАТЬЯ 176

Инициирование арбитражной процедуры

1. Если Стороны не смогли разрешить спор путем обращения к консультациям, предусмотренным статьей 174, Сторона, запрашивавшая консультации, может запросить об учреждении арбитражной комиссии в соответствии с настоящей статьей.

2. Запрос об учреждении арбитражной комиссии делается путем запроса в письменной форме другой Стороне и Комитету сотрудничества. Сторона, подавшая жалобу, определяет в своем запросе рассматриваемую меру и обосновывает, каким образом такая мера представляет собой нарушение положений, упомянутых в статье 173, чтобы изложить достаточно ясно правовую основу для жалобы.

СТАТЬЯ 177**Учреждение арбитражной комиссии**

1. Арбитражная комиссия состоит из трех арбитров.
2. В течение десяти дней с даты доставки Стороне, против которой подана жалоба, письменного запроса об учреждении арбитражной комиссии Стороны проводят консультации в целях достижения соглашения о составе арбитражной комиссии.
3. В случае если Сторонам не удалось договориться о составе арбитражной комиссии в сроки, установленные в пункте 2 настоящей статьи, каждая Сторона в течение 5 дней со дня истечения срока, установленного в пункте 2 настоящей статьи, может назначить арбитра из подписка данной Стороны, содержащегося в списке, созданном в соответствии со статьей 196. Если любая Сторона не назначит арбитра, то арбитра, по просьбе другой Стороны, выбирается по жребию председателем Комитета сотрудничества или его представителем из подписка данной Стороны, содержащегося в списке, установленном в соответствии со статьей 196.
4. Если Стороны не достигнут соглашения относительно председателя арбитражной комиссии в сроки, установленные в пункте 2 настоящей статьи, председатель Комитета сотрудничества или его представитель по просьбе любой Стороны выбирает по жребию председателя арбитражной комиссии из подписка председателей, содержащегося в списке, установленном в соответствии со статьей 196.
5. Председатель Комитета сотрудничества или его представитель выбирает арбитров в течение пяти дней со дня запроса любой Стороны, упомянутого в пункте 3 или 4.
6. Датой учреждения арбитражной комиссии является последняя дата, на которую все три выбранных арбитра приняли свои назначения в соответствии с Правилами процедуры, установленными в приложении V.
7. Если любой из списков, предусмотренных статьей 196, не установлен или не содержит достаточного количества имен в момент запроса, сделанного согласно пункту 3 или 4 настоящей статьи, арбитры выбираются по жребию из лиц, которые официально предложены одной или обеими Сторонами.
8. Если Стороны не договорились об ином, в отношении спора, касающегося чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138 между Сторонами, применяется второе предложение пункта 3 и пункт

4 настоящей статьи без обращения к пункту 2 настоящей статьи, и срок в пункте 5 настоящей статьи составляет два дня.

СТАТЬЯ 178

Предварительное постановление о срочности

Если Сторона запрашивает, арбитражная комиссия в течение 10 дней после ее учреждения представляет предварительное постановление по вопросу о том, считает ли она данное дело срочным.

СТАТЬЯ 179

Примирительные процедуры для срочных споров в области энергетики

1. В отношении спора, касающегося чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138, любая Сторона может запросить председателя комиссии выступить в качестве примирителя по любому вопросу, касающемуся спора, путем направления запроса в арбитражную комиссию.

2. Примиритель стремится достичь согласованного разрешения спора или стремится согласовать процедуру для достижения такого разрешения. Если в течение 15 дней с даты своего назначения примирителю не удалось обеспечить такое разрешение, он выносит рекомендацию по разрешению спора или процедуре для достижения такого разрешения и определяет сроки и условия, которые должны соблюдаться с даты, которую он указывает, до разрешения спора.

3. Стороны и предприятия, находящиеся под их контролем или юрисдикцией, соблюдают рекомендации о сроках и об условиях, сделанные в соответствии с пунктом 2, в течение трех месяцев после решения примирителя или до разрешения спора, в зависимости от того, что наступит раньше.

4. Примиритель соблюдает Кодекс поведения членов арбитражной комиссии и медиаторов (Кодекс поведения), установленный в приложении VI.

СТАТЬЯ 180

Доклады арбитражной комиссии

1. Арбитражная комиссия направляет промежуточный доклад Сторонам, содержащий установленные факты, применимость соответствующих положений и основное обоснование любых выводов и рекомендаций, которые она делает.

2. Любая Сторона может подать письменное заявление в арбитражную комиссию для рассмотрения конкретных аспектов промежуточного доклада в течение 14 дней после его получения.

3. После рассмотрения любых письменных комментариев Сторон по промежуточному докладу арбитражная комиссия может изменить свой промежуточный доклад и провести любую дополнительную экспертизу, которую она считает целесообразной.

4. Окончательный доклад арбитражной комиссии содержит установленные факты, применимость соответствующих положений, указанных в статье 173, и основное обоснование любых выводов и заключений, которые она делает. Окончательный доклад содержит достаточное обсуждение аргументов, представленных на стадии промежуточного обзора, и четко отвечает на вопросы и замечания Сторон.

СТАТЬЯ 181

Промежуточный доклад арбитражной комиссии

1. Арбитражная комиссия направляет промежуточный доклад Сторонам не позднее 90 дней после даты учреждения арбитражной комиссии. Если арбитражная комиссия считает, что этот крайний срок не может быть соблюден, председатель арбитражной комиссии письменно уведомляет Стороны и Комитет сотрудничества, указав причины задержки и дату, когда арбитражная комиссия планирует направить свой промежуточный доклад. Ни при каких обстоятельствах промежуточный доклад не направляется позднее 120 дней после даты учреждения арбитражной комиссии.

2. В срочных случаях арбитражная комиссия прилагает все усилия, чтобы направить свой промежуточный доклад в течение 45 дней и в любом случае не позднее 60 дней после даты учреждения арбитражной комиссии. Любая Сторона может направить письменный запрос в арбитражную

комиссию для рассмотрения конкретных аспектов промежуточного доклада в соответствии с пунктом 2 статьи 180 в течение 7 дней с момента предоставления промежуточного доклада.

3. В отношении спора, касающегося чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138 между Сторонами, промежуточный доклад направляется в течение 20 дней после даты учреждения арбитражной комиссии, и любой запрос в соответствии с пунктом 2 статьи 180 направляется в течение 5 дней с момента предоставления промежуточного доклада. Арбитражная комиссия может также принять решение не предоставлять промежуточный доклад.

СТАТЬЯ 182

Окончательный доклад арбитражной комиссии

1. Арбитражная комиссия направляет свой окончательный доклад Сторонам и Комитету сотрудничества в течение 120 дней с даты учреждения арбитражной комиссии. Если арбитражная комиссия считает, что этот крайний срок не может быть соблюден, председатель арбитражной комиссии уведомляет Стороны и Комитет сотрудничества в письменной форме, указав причины задержки и дату, когда комиссия планирует направить свой окончательный доклад. Ни при каких обстоятельствах окончательный доклад не направляется позднее 150 дней после даты учреждения арбитражной комиссии.

2. В срочных случаях арбитражная комиссия прилагает все усилия, чтобы направить свой доклад в течение 60 дней после даты учреждения арбитражной комиссии. Ни при каких обстоятельствах окончательный доклад не направляется позднее 75 дней после даты учреждения арбитражной комиссии.

3. В отношении спора, касающегося чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138 между Сторонами, арбитражная комиссия направляет свой окончательный доклад в течение 40 дней с даты учреждения арбитражной комиссии.

ПОДРАЗДЕЛ 2**СОБЛЮДЕНИЕ****СТАТЬЯ 183****Соблюдение окончательного доклада арбитражной комиссии**

Сторона, против которой подана жалоба, принимает необходимые меры для незамедлительного и добросовестного соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии.

СТАТЬЯ 184**Разумный период времени для соблюдения**

1. Если немедленное соблюдение не представляется возможным, Стороны стремятся договориться о периоде времени для соблюдения окончательного доклада. В этом случае Сторона, против которой подана жалоба, не позднее 30 дней после получения окончательного доклада арбитражной комиссии, направляет уведомление Стороне, подавшей жалобу, и Комитету сотрудничества о времени, которое потребуется для соблюдения («разумный период времени»).

2. Если существуют разногласия между Сторонами о длительности разумного периода времени, то Сторона, подавшая жалобу, в течение 20 дней с момента получения уведомления, упомянутого в пункте 1 настоящей статьи, может направить письменный запрос о том, чтобы арбитражная комиссия, учрежденная изначально в соответствии со статьей 177 («первоначальная арбитражная комиссия»), определила продолжительность разумного периода времени. Такой запрос одновременно направляется другой Стороне и Комитету сотрудничества. Арбитражная комиссия направляет свой доклад Сторонам и Комитету сотрудничества в течение 20 дней с даты получения запроса.

3. Сторона, против которой подана жалоба, письменно уведомляет Сторону, подавшую жалобу, о ходе соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии. Такое уведомление предоставляется в письменной форме и как минимум за месяц до истечения разумного периода времени.

4. Разумный период времени может быть продлен по взаимному согласию Сторон.

СТАТЬЯ 185

Обзор любой меры, принятой для соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии

1. Сторона, против которой подана жалоба, уведомляет Сторону, подавшую жалобу, и Комитет сотрудничества о любой мере, которую она приняла для соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии. Такое уведомление направляется до окончания разумного периода времени.

2. В случае если имеются разногласия между Сторонами относительно существования или соответствия любой меры, о которой уведомлено в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, положениям, указанным в статье 173, Сторона, подавшая жалобу, может направить письменный запрос в первоначальную арбитражную комиссию о вынесении решения по данному вопросу. Такой запрос определяет конкретную меру и поясняет, каким образом такая мера не соответствует положениям, указанным в статье 173, в достаточной степени, чтобы представлять правовую основу для жалобы. Арбитражная комиссия направляет свой доклад Сторонам и Комитету сотрудничества в течение 45 дней с даты получения запроса.

СТАТЬЯ 186

Временные средства правовой защиты в случае несоблюдения

1. Если Сторона, против которой подана жалоба, не уведомляет о любых мерах, предпринятых для соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии, до истечения разумного периода времени, или если арбитражная комиссия решает, что не существует меры, предпринятой для соблюдения, или что мера, о которой уведомлено в соответствии с пунктом 1 статьи 185, не соответствует обязательствам Стороны согласно положениям статьи 173, то Сторона, против которой подана жалоба, если об этом запросила Сторона, подавшая жалобу, и после консультаций с этой Стороной представляет предложение о компенсации.

2. Если Сторона, подавшая жалобу, решает не просить компенсации в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, или в случае представления такого запроса не достигнуто согласие по компенсации в течение 30 дней с даты окончания разумного периода времени или представления доклада

арбитражной комиссией в соответствии с пунктом 2 статьи 185, Сторона, подавшая жалобу, имеет право после уведомления другой Стороны и Комитета сотрудничества предпринять соответствующие меры на уровне, эквивалентном аннулированию или сокращению выгоды¹, вызванному нарушением. В уведомлении указываются такие меры. Сторона, подавшая жалобу, может предпринять меры в любой момент после истечения десятидневного периода с даты получения уведомления Стороной, против которой подана жалоба, если Сторона, против которой подана жалоба, не запросила арбитражное разбирательство, согласно пункту 3 настоящей статьи.

3. Если Сторона, против которой подана жалоба, считает, что соответствующие меры не находятся на уровне, эквивалентном аннулированию или сокращению выгоды, вызванному нарушением обязательств данной Стороны, согласно положениям, указанным в статье 173, Сторона, против которой подана жалоба, может направить письменный запрос в первоначальную арбитражную комиссию о вынесении решения по данному вопросу. О таком запросе уведомляется Сторона, подавшая жалобу, и Комитет сотрудничества до истечения десятидневного периода, упомянутого в пункте 2 настоящей статьи. Первоначальная арбитражная комиссия направляет свой доклад о мерах, о которых уведомлено Стороной, подавшей жалобу, Сторонам и Комитету сотрудничества в течение 30 дней с даты доставки запроса. Сторона, подавшая жалобу, не вводит в действие меры, о которых уведомлено, до предоставления первоначальной арбитражной комиссией своего доклада. Такие меры, введенные в действие после представления доклада, соответствуют докладу арбитражной комиссии.

4. Меры, введенные в действие Стороной, подавшей жалобу, и компенсация, предусмотренная в настоящей статье, являются временными и не применяются после того, как:

(а) Стороны достигли взаимно согласованного решения в соответствии со статьей 191; или

(б) Стороны договорились о том, что мера, о которой уведомлено в соответствии с пунктом 1 статьи 185, приводит Сторону, против которой подана жалоба, в соответствие с положениями, указанными в статье 173; или

¹ «Аннулирование и сокращение выгоды» интерпретируется как «аннулирование и сокращение выгоды» в соответствии с Договоренностью ВТО о правилах и процедурах урегулирования споров.

(с) любая мера, которую арбитражная комиссия, согласно пункту 2 статьи 185, определила не соответствующей положениям, указанным в статье 173, отменена или изменена таким образом, чтобы привести ее в соответствие с этими положениями.

СТАТЬЯ 187

Обзор любой меры, предпринятой для соблюдения после принятия временных средств правовой защиты при несоблюдении

1. Сторона, против которой подана жалоба, уведомляет Сторону, подавшую жалобу, и Комитет сотрудничества о мерах, которые она предприняла в целях соблюдения окончательного доклада арбитражной комиссии, после применения компенсации или принятия соответствующей меры Стороной, подавшей жалобу, в соответствии со статьей 186, в зависимости от обстоятельств. За исключением случаев, указанных в пункте 2 настоящей статьи, Сторона, подавшая жалобу, прекращает меру в течение 30 дней с момента получения уведомления. В случаях, когда применена компенсация, и за исключением случаев, указанных в пункте 2 настоящей статьи, Сторона, против которой подана жалоба, может прекратить применение такой компенсации в течение 30 дней с момента получения уведомления о том, что она выполнила окончательный доклад арбитражной комиссии.

2. Если Стороны не приходят к согласию относительно того, выполнила ли Сторона, против которой подана жалоба, окончательный доклад арбитражной комиссии в течение 30 дней с даты получения уведомления, согласно пункту 1 настоящей статьи, Сторона, подавшая жалобу, направляет письменный запрос в первоначальную арбитражную комиссию о вынесении решения по данному вопросу. Такой запрос одновременно направляется другой Стороне и Комитету сотрудничества. Арбитражная комиссия направляет доклад Сторонам и Комитету сотрудничества в течение 45 дней с даты представления запроса. Если арбитражная комиссия решает, что Сторона, против которой подана жалоба, выполнила окончательный доклад арбитражной комиссии, Сторона, подавшая жалобу, прекращает соответствующую меру, предпринятую согласно статье 186, или Сторона, подавшая жалобу, прекращает компенсацию, в зависимости от случая. Если арбитражная комиссия решает, что Сторона, против которой подана жалоба, не полностью выполнила окончательный доклад арбитражной комиссии,

компенсация или соответствующая мера, предпринятая в соответствии со статьей 186, адаптируется в свете доклада арбитражной комиссии.

СТАТЬЯ 188

Средства правовой защиты в срочных спорах в области энергетики

1. В отношении спора, касающегося чрезвычайных ситуаций, определенных в пункте (h) статьи 138 между Сторонами, применяется настоящая статья.

2. В порядке отступления от статей 184, 185 и 186, Сторона, подавшая жалобу, может предпринять соответствующие меры на уровне, эквивалентном аннулированию или сокращению выгоды, вызванному Стороной, которая не в состоянии соблюдать окончательный доклад арбитражной комиссии, в течение 15 дней со дня его выпуска. Такие меры могут вступить в силу немедленно. Такие меры могут поддерживаться до тех пор, пока Сторона, против которой подана жалоба, не выполнит доклад арбитражной комиссии.

3. Если Сторона, против которой подана жалоба, оспаривает существование несоблюдения или пропорциональность меры, введенной в действие Стороной, подавшей жалобу, или несоблюдение, она может инициировать разбирательства в соответствии с пунктом 3 статьи 186 и статьей 187, которые должны рассматриваться оперативно. Сторона, подавшая жалобу, должна отменить или урегулировать меры только после того, как арбитражная комиссия вынесет решение по данному вопросу, и может сохранять меры до арбитражного разбирательства.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

СТАТЬЯ 189

Замена арбитров

Если в арбитражном разбирательстве по настоящей главе первоначальная арбитражная комиссия или некоторые из ее членов не в состоянии участвовать, отказываются от участия или должны быть заменены, поскольку они не соответствуют требованиям Кодекса

поведения, установленного в приложении VI, применяется процедура, установленная в статье 177. Срок для предоставления доклада может быть продлен на время, необходимое для назначения нового арбитра, но не более чем на 20 дней.

СТАТЬЯ 190

Приостановление и прекращение арбитражных процедур и процедур соблюдения

Арбитражная комиссия по запросу обеих Сторон приостанавливает свою работу в любое время на период, согласованный Сторонами, не превышающий 12 последовательных месяцев. Арбитражная комиссия возобновляет свою работу до конца этого периода по письменному запросу обеих Сторон или в конце этого периода по письменному запросу любой Стороны. Запрашивающая Сторона уведомляет об этом председателя Комитета сотрудничества и другую Сторону, соответственно. Если Сторона не просит о возобновлении работы арбитражной комиссии по истечении согласованного периода, разбирательство прекращается. Приостановление и прекращение работы арбитражной комиссии не наносит ущерба правам любой Стороны в рамках других разбирательств с учетом статьи 197.

СТАТЬЯ 191

Взаимно согласованное решение

Стороны могут в любое время достичь взаимно согласованного решения касательно спора в соответствии с настоящей главой. Они совместно уведомляют Комитет сотрудничества и председателя арбитражной комиссии, когда применимо, о любом таком решении. Если решение требует одобрения согласно соответствующим внутренним процедурам любой Стороны, в уведомлении делается ссылка на данное требование, и процедура урегулирования споров приостанавливается. Если такое одобрение не требуется, или если сделано уведомление о завершении любых таких внутренних процедур, процедура урегулирования споров прекращается.

СТАТЬЯ 192

Правила процедуры

1. Процедуры урегулирования споров по настоящей главе регулируются Правилами процедуры, установленными в приложении V, и Кодексом поведения, установленным в приложении VI.

2. Любое слушание арбитражной комиссии является открытым для общественности, если иное не предусмотрено Правилами процедуры, установленными в приложении V.

СТАТЬЯ 193

Информация и технические консультации

По запросу Сторон или по своей собственной инициативе арбитражная комиссия может запросить любую информацию, которую она считает необходимой для разбирательств арбитражной комиссии, из любого источника, включая Стороны, участвующие в споре. Арбитражная комиссия также имеет право запросить мнение экспертов, если она считает это необходимым. Арбитражная комиссия консультируется со Сторонами перед выбором таких экспертов. Физические лица или юридические лица, учрежденные на территории Стороны, могут представлять информацию не участвующего в споре лица *amicus curiae* в арбитражную комиссию в соответствии с Правилами процедуры, установленными в приложении V. Любая информация, полученная в соответствии с этой статьей, раскрывается для каждой Стороны и предоставляется для ее комментариев.

СТАТЬЯ 194

Правила толкования

Любая арбитражная комиссия истолковывает положения, указанные в статье 173, в соответствии с обычными правилами толкования международного публичного права, в том числе кодифицированными в Венской конвенции о праве международных договоров 1969 года. Арбитражная комиссия также принимает во внимание соответствующие толкования комиссий ВТО и Апелляционного органа, принятые Органом

по урегулированию споров ВТО (в дальнейшем именуемый «ОУС»). Доклады арбитражной комиссии не могут дополнять или сокращать права и обязательства Сторон по настоящему Соглашению.

СТАТЬЯ 195

Решения и доклады арбитражной комиссии

1. Обсуждения арбитражной комиссии являются конфиденциальными. Арбитражная комиссия прилагает все усилия для принятия любых решений на основе консенсуса. Однако если решение не может быть достигнуто на основе консенсуса, вопрос разрешается большинством голосов. Ни в коем случае особые мнения арбитров не раскрываются.

2. Доклады арбитражной комиссии составляются без присутствия Сторон. Доклады арбитражной комиссии содержат установленные факты, применимость соответствующих положений, упомянутых в статье 173, и основное обоснование любых выводов и заключений, которые она делает.

3. Доклады арбитражной комиссии безоговорочно принимаются Сторонами. Они не создают каких-либо прав или обязательств для физических или юридических лиц.

4. Стороны опубликовывают решение арбитражной комиссии при условии защиты конфиденциальной информации, как предусмотрено Правилами процедуры, установленными в приложении V.

РАЗДЕЛ 4

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

СТАТЬЯ 196

Списки арбитров

1. Комитет сотрудничества на основании предложений, сделанных Сторонами, не позднее шести месяцев после вступления в силу настоящего Соглашения, составляет список как минимум из 15 лиц, которые желают и могут выступать в качестве арбитров. Список состоит из трех подписков: одного подписка для каждой Стороны и одного подписка лиц, не являющихся гражданами ни одной из Сторон и которые могут исполнять

функции председателя арбитражной комиссии. Каждый список включает, как минимум, пять человек. Комитет сотрудничества будет обеспечивать, чтобы этот список всегда поддерживался на этом уровне.

2. Арбитры имеют специальные знания и опыт в области права и международной торговли. Они должны быть независимыми, выступать в личном качестве и не должны получать инструкции от какой-либо организации или правительства или быть связаны с правительством любой Стороны, и должны соблюдать Кодекс поведения, установленный в приложении VI.

3. Комитет сотрудничества может составить дополнительный список из 15 человек, имеющих знания и опыт в конкретных областях, охватываемых настоящим Соглашением. При условии согласия Сторон такие дополнительные списки используются для учреждения арбитражной комиссии в соответствии с процедурой, установленной в статье 177.

СТАТЬЯ 197

Отношение к обязательствам в рамках ВТО

1. Обращение к положениям об урегулировании споров настоящего Раздела не наносит ущерба любому действию в рамках ВТО, включая действие по урегулированию споров.

2. Тем не менее Сторона, в отношении конкретной меры, не обращается в два органа защиты в связи с нарушением существенно эквивалентного обязательства как по настоящему Соглашению, так и по Соглашению ВТО. В таком случае, когда процедура по урегулированию споров начата, Сторона не подает жалобу в другой орган о возмещении ущерба за нарушение по существу эквивалентного обязательства по другому соглашению, если только орган, который выбран первым, оказался не в состоянии по процедурным или юрисдикционным причинам сделать выводы по требованию о возмещении по данному обязательству.

3. Для целей настоящей статьи:

(а) разбирательства по урегулированию споров по Соглашению ВТО считаются начатыми по запросу Стороны об учреждении комиссии в соответствии со статьей 6 Договора о ВТО о правилах и процедурах урегулирования споров;

(б) разбирательства по урегулированию споров по настоящей главе считаются начатыми по запросу Стороны об учреждении арбитражной комиссии в соответствии с пунктом 1 статьи 176.

4. Ничто в настоящем Соглашении не препятствует Стороне в прекращении исполнения обязательств, установленных ОУС. Соглашение ВТО не используется, чтобы препятствовать Стороне в применении временных средств правовой защиты при несоблюдении по настоящей главе.

СТАТЬЯ 198

Сроки

1. Все сроки, установленные в настоящей главе, в том числе сроки, в которые арбитражные комиссии представляют свои доклады, исчисляются в календарных днях с первого дня, следующего за действием или фактом, к которому они относятся, если не указано иное.

2. Любой срок, указанный в настоящей главе, может быть изменен по взаимному согласию Сторон спора. Арбитражная комиссия может в любое время предложить Сторонам изменить любой срок, указанный в настоящей главе, изложив причины этого предложения.

РАЗДЕЛ IV

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

ГЛАВА 1

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ДИАЛОГ

СТАТЬЯ 199

Стороны твердо придерживаются принципов свободной рыночной экономики, обеспечивая тем самым реализацию разумной макроэкономической политики, и развивают и укрепляют регулярный экономический диалог, направленный на дальнейшее расширение и углубление взаимовыгодных экономических связей, а также на устойчивое развитие и экономический рост.

СТАТЬЯ 200

Стороны регулярно проводят обзор состояния двустороннего сотрудничества и осуществляют регулярный обмен информацией, экспертными знаниями и передовым опытом в области экономической политики, экономического и финансового развития и статистики.

ГЛАВА 2

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ, ВКЛЮЧАЯ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ И ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

СТАТЬЯ 201

Стороны сотрудничают в области управления государственными финансами, включая государственный аудит и внутренний контроль, в целях дальнейшего развития эффективной системы управления государственными финансами, совместимой с принципами экономичности, продуктивности и результативности, а также прозрачности и подотчетности.

Сотрудничество включает:

(a) содействие внедрению приемлемых и общепринятых международных стандартов, а также сближению с лучшим опытом Европейского Союза в этой области;

(b) обмен информацией и опытом в этой области.

ГЛАВА 3

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ

СТАТЬЯ 202

Стороны стремятся улучшить международное сотрудничество в области налогообложения, в частности в области содействия сбору законных налоговых поступлений, и разрабатывать меры в соответствии с международными стандартами для эффективного применения принципов надлежащего управления в области налогообложения, включая принципы прозрачности и обмена информацией. Стороны укрепляют диалог и

обмениваются опытом в целях предотвращения недобросовестной налоговой практики.

ГЛАВА 4

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СТАТИСТИКИ

СТАТЬЯ 203

Стороны содействуют гармонизации статистических методов и практики, включая сбор и распространение статистических данных. Сотрудничество в области статистики фокусируется на обмене знаниями, поощрении лучшего опыта и уважении основополагающих принципов официальной статистики ООН и Кодекса норм европейской статистики.

Европейский Союз способствует достижению этой цели путем оказания технической помощи Республике Казахстан.

ГЛАВА 5

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЭНЕРГЕТИКИ

СТАТЬЯ 204

Стороны продолжают и укрепляют свое текущее сотрудничество по энергетическим вопросам в целях повышения энергетической безопасности, эффективности, устойчивости и конкурентоспособности. Это сотрудничество основывается на всестороннем партнерстве и руководствуется принципами взаимного интереса, взаимности, прозрачности и предсказуемости, согласно принципам рыночной экономики и действующим многосторонним и двусторонним договорам в этой области.

СТАТЬЯ 205

Сотрудничество охватывает, среди прочего, следующие области:

(а) реализацию энергетических стратегий и политик, разработку прогнозов и сценариев, в том числе относительно глобальных рыночных условий для энергопродуктов, а также совершенствование статистической системы в энергетическом секторе;

(b) создание привлекательного и стабильного инвестиционного климата и поощрение взаимных инвестиций в сфере энергетики на недискриминационной и прозрачной основе;

(c) эффективное сотрудничество с Европейским инвестиционным банком (ЕИБ), Европейским банком реконструкции и развития (ЕБРР) и другими международными финансовыми организациями и инструментами для поддержки сотрудничества между Сторонами в области энергетики;

(d) расширение научно-технического сотрудничества и обмен информацией о развитии энергетических технологий, обращая особое внимание на энергоэффективные и экологически безопасные технологии в соответствии с главой 3 (Сотрудничество в области исследований и инноваций) Раздела VI;

(e) подготовка управленческих кадров и техническая подготовка в энергетическом секторе путем, среди прочего, содействия обмену слушателями специализированных курсов в высших учебных заведениях Республики Казахстан и Европейского Союза, а также разработки совместных образовательных программ в соответствии с лучшим опытом;

(f) расширение сотрудничества в рамках многосторонних энергетических форумов, инициатив и организаций;

(g) сотрудничество в обмене знаниями и опытом, а также в передаче инновационных технологий, в том числе в области управления и энергетических технологий.

СТАТЬЯ 206

Углеводородная энергетика

Сотрудничество в области углеводородной энергетики охватывает следующие области:

(a) модернизация и расширение существующей и развитие будущей энергетической инфраструктуры, представляющей общий интерес, в соответствии с рыночными принципами, включая инфраструктуру, направленную на диверсификацию источников энергии, поставщиков, транспортных маршрутов и методов транспортировки, а также создание новых производственных мощностей и обеспечение целостности, эффективности, защиты и безопасности энергетической инфраструктуры, в том числе электроэнергетической;

(b) развитие конкурентных, прозрачных и недискриминационных энергетических рынков в соответствии с передовым опытом через регуляторные реформы;

(c) улучшение и укрепление долгосрочной стабильности и безопасности торговли энергоносителями, включая обеспечение предсказуемости и стабильности спроса на энергоресурсы, на недискриминационной основе при сведении к минимуму влияния и рисков для окружающей среды;

(d) содействие высокому уровню охраны окружающей среды и устойчивому развитию в энергетическом секторе, в том числе при добыче, производстве, распределении и потреблении;

(e) укрепление безопасности морской разведки и добычи углеводородов путем обмена опытом по предотвращению аварий, поставарийному анализу, политике реагирования и ликвидации последствий, а также передовым опытом по вопросам ответственности и юридической практики в случае бедствия.

СТАТЬЯ 207

Возобновляемые источники энергии

Сотрудничество осуществляется в следующих сферах:

(a) экономически и экологически обоснованное развитие возобновляемых источников энергии, включая сотрудничество по вопросам регулирования, сертификации и стандартизации, а также по технологическому развитию;

(b) содействие обменов между казахстанскими и европейскими учреждениями, лабораториями и предприятиями частного сектора, в том числе путем осуществления совместных программ в целях внедрения передового опыта для создания энергии будущего и зеленой экономики;

(c) проведение совместных семинаров, конференций и обучающих программ, обмен на регулярной основе информацией и статистическими данными, находящимися в открытом доступе, а также информацией о развитии возобновляемых источников энергии.

СТАТЬЯ 208

Энергоэффективность и энергосбережение

Сотрудничество в продвижении энергоэффективности и энергосбережения, в том числе в угольной отрасли, при сжигании попутного газа (и использовании попутного газа), а также в зданиях, при использовании электрических приборов и транспорта, осуществляется, среди прочего, посредством:

(a) обмена информацией о политике, законодательной и нормативной правовой базах и планах действий по энергоэффективности;

(b) содействия обмену опытом и ноу-хау в области энергоэффективности и энергосбережения;

(c) инициирования и реализации проектов, в том числе демонстрационных проектов, для внедрения инновационных технологий и решений в области энергоэффективности и энергосбережения;

(d) учебных программ и учебных курсов в области энергоэффективности в целях достижения целей настоящей статьи.

ГЛАВА 6

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ТРАНСПОРТА

СТАТЬЯ 209

Стороны сотрудничают в области:

(a) расширения и укрепления сотрудничества в области транспорта в целях содействия развитию устойчивых транспортных систем;

(b) фокусирования на социальных и экологических аспектах транспортных систем;

(c) продвижения эффективных, безопасных и надежных транспортных операций;

(d) укрепления основных транспортных связей между своими территориями.

СТАТЬЯ 210

Сотрудничество, упомянутое в настоящей главе, охватывает, среди прочего, следующие сферы:

(a) обмен передовым опытом по транспортной политике;
(b) улучшение передвижения пассажиров и грузов, повышение текучести транспортных потоков путем устранения административных, технических и других препятствий в целях достижения более тесной рыночной интеграции, улучшение транспортных сетей и модернизация инфраструктуры;

(c) обмен информацией и совместная деятельность на региональном и международном уровнях и выполнение применимых международных соглашений и конвенций;

(d) обмен передовым опытом по безопасности и устойчивому развитию морского транспорта.

Республика Казахстан приводит свои двусторонние соглашения в области авиации с государствами-членами Европейского Союза в соответствие с законодательством Европейского Союза.

СТАТЬЯ 211

По вопросам, охватываемым настоящей главой, проводится регулярный диалог.

ГЛАВА 7

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

СТАТЬЯ 212

Стороны развивают и укрепляют сотрудничество по вопросам окружающей среды, тем самым содействуя устойчивому развитию и надлежащему управлению в области охраны окружающей среды.

Сотрудничество осуществляется в следующих сферах:

(a) оценка, мониторинг и контроль, связанные с окружающей средой;
(b) образование и повышение осведомленности в области охраны окружающей среды, улучшение доступа к информации, расширение участия общественности в процессе принятия решений и улучшение доступа к правосудию по вопросам окружающей среды;

(c) законодательство в области охраны окружающей среды;

(d) качество воздуха;

(e) управление отходами;

(f) управление качеством воды, включая морскую среду;

(g) интегрированное управление водными ресурсами, включая продвижение передовых водосберегающих технологий;

(h) сохранение и охрана биологического и ландшафтного разнообразия;

(i) устойчивое управление лесным хозяйством;

(j) промышленное загрязнение и промышленные выбросы;

(k) классификация и безопасное управление химикатами;

(l) инициативы Республики Казахстан и Европейского Союза в области «зеленой экономики»; и

(m) взаимный обмен опытом, связанным с политикой в области устойчивого развития рыбного хозяйства.

СТАТЬЯ 213

Сотрудничество в области охраны окружающей среды осуществляется по взаимному согласию Сторон, среди прочего, в следующих формах:

(a) обмен технологиями, научно-технической информацией и исследовательская деятельность в области охраны окружающей среды;

(b) обмен опытом по совершенствованию законодательства и методологий в области охраны окружающей среды.

СТАТЬЯ 214

Стороны уделяют особое внимание решению и сотрудничеству по вопросам охраны окружающей среды в рамках соответствующих многосторонних соглашений в области охраны окружающей среды и соглашаются укреплять сотрудничество на региональном уровне.

Стороны обмениваются опытом в продвижении интеграции вопросов окружающей среды в другие сектора, в том числе путем обмена передовым опытом, повышения знаний и компетентности, экологического образования и повышения осведомленности в сферах, указанных в настоящей главе.

ГЛАВА 8**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ИЗМЕНЕНИЯ КЛИМАТА****СТАТЬЯ 215**

Стороны развивают и укрепляют сотрудничество по борьбе с изменением климата и адаптации к изменению климата. Сотрудничество осуществляется с учетом интересов Сторон на основе равенства и взаимной выгоды и принимая во внимание взаимозависимость, существующую между двусторонними и многосторонними обязательствами в данной сфере.

СТАТЬЯ 216

Сотрудничество способствует мерам на национальном и международном уровнях, в том числе в следующих областях:

- (a) смягчение последствий изменения климата;
- (b) адаптация к изменению климата;
- (c) рыночные и нерыночные подходы к решению вопросов изменения климата;
- (d) исследование, разработка, демонстрация, внедрение и распространение новых, безопасных и устойчивых низкоуглеродных и адаптационных технологий;
- (e) обмен экспертными знаниями и поддержка в области изменения климата для других секторов;
- (f) повышение осведомленности, образование и обучение.

СТАТЬЯ 217

Стороны, среди прочего, обмениваются информацией и экспертными знаниями, осуществляют совместную исследовательскую деятельность и обмен информацией по более чистым технологиям, осуществляют совместную деятельность на региональном и международном уровнях, в том числе в связи с многосторонними природоохранными соглашениями, применимыми к Сторонам, такими как Рамочная конвенция ООН об изменении климата, и совместную деятельность в рамках соответствующих агентств, где применимо.

ГЛАВА 9**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ****СТАТЬЯ 218**

Стороны развивают и укрепляют сотрудничество в области промышленности, в том числе по вопросам развития действенных стимулов и благоприятных условий для дальнейшей диверсификации и повышения конкурентоспособности обрабатывающей промышленности.

С этой целью Стороны сотрудничают, в том числе путем обмена передовым опытом и практикой, в следующих секторах:

- (a) производительность и эффективность использования ресурсов;
- (b) государственные меры поддержки отраслей промышленности, основанные на требованиях ВТО и других применяемых правилах Сторон;
- (c) реализация промышленной политики в условиях углубления интеграции;
- (d) инструменты повышения эффективности реализации промышленной политики;
- (e) инвестиционная активность в обрабатывающей промышленности, снижение ее энергопотребления, а также обмен опытом в сфере реализации политики по производительности труда;
- (f) условия для развития новых производственных технологий, формирования высокотехнологичных отраслей промышленности и передачи знаний и технологий, а также для дальнейшего развития основной инфраструктуры и благоприятных условий для инновационных кластеров;
- (g) инвестиции и торговля в горнодобывающей промышленности и производстве сырьевых материалов в целях продвижения взаимопонимания и прозрачности, улучшения деловой среды и содействия обмену информацией и сотрудничеству в области неэнергетической добывающей промышленности, в частности по добыче металлических руд и промышленных минералов;
- (h) повышение потенциала человеческих ресурсов в обрабатывающей промышленности;
- (i) продвижение деловых инициатив и промышленной кооперации между предприятиями Республики Казахстан и Европейского Союза.

Настоящее Соглашение не исключает более широкое сотрудничество между Сторонами в области промышленности, о чем могут быть заключены отдельные договоренности.

ГЛАВА 10

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ МАЛЫХ И СРЕДНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

СТАТЬЯ 219

Стороны развивают и укрепляют сотрудничество в области малых и средних предприятий (МСП) в целях содействия развитию деловой среды, способствующей успешному развитию и созданию МСП.

Для достижения этой цели Стороны сотрудничают в следующих областях:

- (a) обмен информацией о политике в области развития МСП;
- (b) обмен передовым опытом по инициативам, укрепляющим предпринимательство в качестве одного из ключевых навыков;
- (c) содействие контактам между бизнес ассоциациями обеих Сторон путем более тесного диалога;
- (d) обмен опытом по поддержке потенциала МСП для доступа на международные рынки;
- (e) обмен опытом в области улучшения воздействия нормативной правовой базы на МСП;
- (f) обмен передовым опытом по доступу к финансированию для МСП.

ГЛАВА 11

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О КОМПАНИЯХ

СТАТЬЯ 220

Стороны признают важность эффективного свода правил и практики в области законодательства о компаниях и корпоративного управления, а также в сфере бухгалтерского учета и аудита, в условиях функционирования рыночной экономики с предсказуемой и прозрачной

бизнес-средой и подчеркивают важность содействия регулятивному сближению в данной области.

Стороны сотрудничают по следующим вопросам:

(a) обмен передовым опытом в целях и в связи с предоставлением информации об организации и представительстве зарегистрированных компаний и доступа к такой информации прозрачным и легким способом;

(b) дальнейшее развитие политики корпоративного управления в соответствии с международными стандартами, в частности со стандартами ОЭСР;

(c) содействие внедрению и последовательному применению Международных стандартов финансовой отчетности (МСФО) для консолидированной отчетности листинговых компаний;

(d) сближение правил бухгалтерского учета и финансовой отчетности, в том числе в отношении МСП;

(e) регулирование и надзор профессий аудитора и бухгалтера;

(f) международные стандарты аудита и Кодекс этики Международной федерации бухгалтеров (МФБ) в целях повышения профессионального уровня аудиторов посредством соблюдения стандартов и этических норм профессиональными организациями, аудиторскими организациями и аудиторами.

ГЛАВА 12

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ БАНКОВСКОГО ДЕЛА, СТРАХОВЫХ И ДРУГИХ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ

СТАТЬЯ 221

Стороны выражают согласие относительно важности эффективного законодательства и практики и сотрудничают в области финансовых услуг в целях:

(a) совершенствования регулирования финансовых услуг;

(b) обеспечения эффективной и надлежащей защиты инвесторов и пользователей финансовых услуг;

(c) содействия стабильности и целостности глобальной финансовой системы;

(d) продвижения сотрудничества между различными участниками финансовой системы, включая регулирующие и надзорные органы;

(e) содействия независимому и эффективному надзору.

Стороны содействуют регулятивному сближению с признанными международными стандартами в целях обеспечения стабильных финансовых систем.

ГЛАВА 13

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

СТАТЬЯ 222

Стороны содействуют сотрудничеству по развитию информационного общества на благо граждан и предприятий путем широкой доступности информационных и коммуникационных технологий (ИКТ) и улучшения качества услуг по доступным ценам. Это сотрудничество направлено на содействие развитию конкуренции на рынке ИКТ и его открытости, а также на привлечение инвестиций в данный сектор.

СТАТЬЯ 223

Сотрудничество охватывает, среди прочего, обмен информацией и передовым опытом по реализации инициатив информационного общества, сфокусированных в частности на:

- (a) развитию эффективной нормативной правовой базы для сектора ИКТ;
- (b) развитию широкополосного доступа;
- (c) развитию совместимых электронных услуг;
- (d) обеспечении защиты данных; и
- (e) развитию услуг роуминга.

СТАТЬЯ 224

Стороны содействуют сотрудничеству между регуляторами в области ИКТ, в том числе электронных коммуникаций, в Республике Казахстан и Европейском Союзе.

ГЛАВА 14**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА****СТАТЬЯ 225**

Стороны сотрудничают в области туризма в целях укрепления развития конкурентоспособной и устойчивой туристской отрасли в качестве генератора экономического роста, укрепления потенциала, занятости и обменов в туристическом секторе.

СТАТЬЯ 226

Сотрудничество основывается на следующих принципах:

- (a) уважение целостности и интересов местных сообществ, в частности в сельских районах;
- (b) важность сохранения культурного и исторического наследия; и
- (c) позитивное взаимодействие между туризмом и сохранением окружающей среды.

СТАТЬЯ 227

Стороны сосредотачиваются на следующих темах:

- (a) обмен информацией, передовым опытом, практикой и ноу-хау, в том числе по инновационным технологиям;
- (b) установление стратегического партнерства между представителями государственного и частного сектора и общества для поддержки устойчивого развития туризма;
- (c) продвижение и развитие туристских продуктов и рынков, инфраструктуры, человеческих ресурсов и институциональных структур, а также выявление и устранение барьеров для туристских услуг;
- (d) разработка и реализация эффективной политики и стратегии, включая надлежащие правовые, административные и финансовые аспекты;
- (e) обучение и повышение потенциала в области туризма для повышения стандартов обслуживания; и
- (f) развитие и продвижение туризма с вовлечением местного населения и других видов туризма на устойчивой основе.

ГЛАВА 15**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И
РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ****СТАТЬЯ 228**

Стороны сотрудничают в целях содействия развитию сельского хозяйства и сельских территорий, в частности путем постепенного сближения политики и законодательства.

СТАТЬЯ 229

Сотрудничество охватывает, среди прочего, следующие области:

(a) содействие взаимному пониманию политики развития сельского хозяйства и сельских территорий;

(b) обмен передовым опытом по планированию, оценке и реализации политики развития сельского хозяйства и сельских территорий;

(c) обмен знаниями и передовым опытом в отношении политики развития сельских территорий для повышения социального и экономического благосостояния сельских жителей;

(d) содействие модернизации и устойчивости сельскохозяйственного производства;

(e) повышение конкурентоспособности сельскохозяйственного сектора и эффективности и прозрачности рынков;

(f) обмен опытом по географическим указаниям сельскохозяйственной и пищевой продукции, по политике качества и ее механизмам контроля, по обеспечению пищевой безопасности и по развитию производства органической сельскохозяйственной продукции;

(g) распространение знаний и содействие обучению сельскохозяйственных производителей новым методам;

(h) содействие сотрудничеству в агропромышленных инвестиционных проектах, в частности связанных с развитием животноводства и растениеводства;

(i) обмен опытом по политике, связанной с устойчивым развитием агропромышленного производства и переработкой и распределением сельскохозяйственной продукции.

ГЛАВА 16**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАНЯТОСТИ, ТРУДОВЫХ
ОТНОШЕНИЙ, СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ
РАВНЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ****СТАТЬЯ 230**

Стороны содействуют развитию диалога и сотрудничают в продвижении Повестки дня МОТ в области обеспечения достойных условий труда, политики в области занятости, условий жизни и труда, охраны здоровья и безопасности на рабочем месте, социального диалога, социальной защиты, социальной инклюзивности, недопущения дискриминации, а также справедливого отношения к работникам, законно проживающим и работающим на территории другой Стороны.

СТАТЬЯ 231

Стороны стремятся к достижению целей, указанных в статье 230, в том числе через сотрудничество и обмен опытом в следующих сферах:

(a) повышение качества жизни и обеспечение лучшей социальной среды;

(b) повышение социальной инклюзивности и уровня социальной защиты для всех работников и модернизация систем социальной защиты с точки зрения качества, доступности и финансовой устойчивости;

(c) снижение бедности, повышение социальной сплоченности и защита уязвимых слоев населения;

(d) борьба с дискриминацией в вопросах занятости и социальных вопросах в соответствии с обязательствами каждой Стороны, согласно международным стандартам и конвенциям;

(e) содействие активным мерам на рынке труда и повышение эффективности служб занятости;

(f) создание новых и более качественных рабочих мест с достойными условиями труда;

(g) улучшение условий жизни и труда, а также уровня охраны здоровья и безопасности на рабочем месте;

(h) укрепление гендерного равенства путем содействия участию женщин в социальной и экономической жизни и обеспечения равных возможностей для мужчин и женщин в сфере занятости, образования,

профессионального обучения, экономики, общественной жизни и процессе принятия решений;

(i) повышение качества трудового законодательства и обеспечение лучшей защиты работников;

(j) расширение и продвижение социального диалога, включая повышение потенциала социальных партнеров.

СТАТЬЯ 232

Стороны вновь подтверждают свои обязательства по эффективному выполнению применяемых конвенций МОТ.

Стороны, принимая во внимание Министерскую декларацию Экономического и Социального Совета ООН по вопросам полной и производительной занятости и достойной работы для всех 2006 года, признают, что полная и производительная занятость и достойная работа для всех являются ключевыми элементами устойчивого развития.

Стороны поощряют в соответствии с Декларацией МОТ об основополагающих принципах и правах в сфере труда 1998 года участие всех заинтересованных сторон, в частности социальных партнеров, в разработке соответствующей социальной политики и в сотрудничестве между Республикой Казахстан и Европейским Союзом по настоящему Соглашению.

Стороны намерены укреплять сотрудничество по вопросам достойной работы, занятости и социальной политики в рамках всех соответствующих форумов и организаций.

ГЛАВА 17

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

СТАТЬЯ 233

Стороны развивают сотрудничество в области защиты здоровья населения в целях повышения уровня охраны здоровья человека и снижения неравенства в области здравоохранения в соответствии с общими ценностями и принципами в области здравоохранения, а также в качестве предпосылки для устойчивого развития и экономического роста.

СТАТЬЯ 234

Сотрудничество направлено на предупреждение и контроль инфекционных и неинфекционных заболеваний, в том числе путем обмена медицинской информацией, продвижения подхода, учитывающего аспекты здравоохранения во всех политиках, сотрудничества с международными организациями, в частности с Всемирной организацией здравоохранения, и содействия выполнению международных договоров в области здравоохранения, таких как Рамочная конвенция Всемирной организации здравоохранения по борьбе против табака 2003 года и Международные медико-санитарные правила.

РАЗДЕЛ V

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СВОБОДЫ, БЕЗОПАСНОСТИ И ЮСТИЦИИ

СТАТЬЯ 235

Верховенство закона и уважение прав человека и основных свобод

В своем сотрудничестве по настоящему Разделу Стороны придают особое значение продвижению принципа верховенства закона, включая независимость судебных органов, доступ к правосудию и право на справедливое судебное разбирательство, и уважению прав человека и основных свобод.

Стороны сотрудничают в укреплении функционирования институтов, в том числе в области исполнения законов, судебного преследования, отправления правосудия и предупреждения и борьбы с коррупцией.

СТАТЬЯ 236

Правовое сотрудничество

Стороны развивают сотрудничество по гражданским и коммерческим делам в отношении переговоров, ратификации и выполнения соответствующих многосторонних конвенций по

гражданскому судебному сотрудничеству и, в частности, конвенций Гаагской конференции по международному частному праву.

Стороны укрепляют сотрудничество в уголовно-правовой сфере, в том числе по оказанию взаимной правовой помощи. Оно может включать, где целесообразно и при соблюдении применяемых процедур, присоединение Республики Казахстан к конвенциям Совета Европы в области уголовного судопроизводства и их выполнение Республикой Казахстан, выполнение соответствующих международных документов ООН и сотрудничество с Евроюстом.

СТАТЬЯ 237

Защита персональных данных

Стороны сотрудничают для обеспечения высокого уровня защиты персональных данных посредством обмена передовым опытом и практикой, принимая во внимание европейские и международные правовые документы и стандарты.

Это может включать, где целесообразно и при соблюдении применяемых процедур, присоединение Республики Казахстан к Конвенции Совета Европы о защите физических лиц при автоматизированной обработке персональных данных и Дополнительному протоколу к ней и ее выполнение Республикой Казахстан.

СТАТЬЯ 238

Сотрудничество в области миграции, убежища и управления границами

1. Стороны подтверждают важное значение, которое они придают управлению миграционными потоками. Сотрудничество основывается на взаимных консультациях между Сторонами и осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

2. В рамках сотрудничества по предупреждению и борьбе с нелегальной миграцией Стороны соглашаются, что:

(а) Республика Казахстан осуществляет реадмиссию любых своих граждан, находящихся на незаконных основаниях на территории государства-члена Европейского Союза, по запросу последнего и без необоснованной задержки; и

(b) каждое государство-член Европейского Союза осуществляет реадмиссию любых своих граждан, находящихся на незаконных основаниях на территории Республики Казахстан, по запросу последней и без необоснованной задержки.

3. Республика Казахстан и государства-члены Европейского Союза обеспечивают своих граждан соответствующими документами, удостоверяющими личность, для целей пункта 2, без дальнейших формальностей, кроме тех, что упомянуты в настоящей статье, и без необоснованной задержки. В случае если лицо, подлежащее реадмиссии, не имеет каких-либо документов или других доказательств своего гражданства, компетентные дипломатические и консульские представительства Республики Казахстан или заинтересованного государства-члена, по просьбе заинтересованного государства-члена или Республики Казахстан, принимают меры для проведения собеседования с этим лицом для установления его гражданства без дальнейших формальностей и без необоснованной задержки.

4. Стороны соглашаются установить всеобъемлющий диалог по соответствующим вопросам, связанным с миграцией, в соответствии с Глобальным подходом к миграции и мобильности, среди прочего, в целях рассмотрения возможности проведения переговоров по соглашению между Республикой Казахстан и Европейским Союзом, регулирующему конкретные обязательства Республики Казахстан и государств-членов Европейского Союза по реадмиссии, в том числе обязательства по реадмиссии граждан других государств и лиц без гражданства, а также в целях рассмотрения возможности параллельного проведения переговоров по соглашению об облегчении визового режима для граждан Республики Казахстан и Европейского Союза.

СТАТЬЯ 239

Консульская защита

Республика Казахстан соглашается, что дипломатические и консульские власти любого государства-члена Европейского Союза, представленного в Республике Казахстан, предоставляют защиту любому гражданину государства-члена Европейского Союза, которое не имеет доступного постоянного представительства в Республике Казахстан, на таких же условиях, как и гражданам этого государства-члена Европейского Союза.

СТАТЬЯ 240

Борьба с отмыванием денег и финансированием терроризма

Стороны сотрудничают в целях предотвращения использования своих финансовых и соответствующих нефинансовых секторов для отмывания доходов от преступной деятельности в целом и от преступлений, связанных с наркотиками в частности, а также для финансирования терроризма в соответствии с международными стандартами по противодействию отмыванию преступных доходов и финансированию терроризма, принятыми Группой разработки финансовых мер борьбы с отмыванием денег. Такое сотрудничество продолжается вплоть до возмещения, наложения ареста, конфискации и возвращения активов или средств, полученных от преступных доходов.

Сотрудничество позволяет обмен соответствующей информацией в рамках соответствующего законодательства и международных обязательств Сторон.

СТАТЬЯ 241

Борьба с незаконным оборотом наркотиков

Стороны сотрудничают по сбалансированному и интегрированному подходу к вопросам, связанным с наркотиками, в частности по вопросам незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ и их прекурсоров. Политика и действия в сфере борьбы с наркотиками направлены на усиление структур по борьбе с поставками запрещенных наркотиков, психотропных веществ и их прекурсоров и спросом на них посредством расширения координации и усиленного сотрудничества между компетентными органами, нацеленного на сокращение незаконного оборота, поставок запрещенных наркотиков и спроса на них, расширение превентивных мер, лечение и реабилитацию с учетом прав человека.

Сотрудничество также нацелено на снижение вреда, связанного с наркотиками, борьбу с производством и использованием синтетических наркотиков и достижение эффективного предотвращения утечки прекурсоров, используемых при незаконном изготовлении наркотических средств и психотропных веществ.

Стороны соглашаются по методам сотрудничества для достижения этих целей. Действия основываются на общепризнанных принципах,

согласно соответствующим международным конвенциям и документам и Плану действий Европейский Союз - Центральная Азия по борьбе с наркотиками.

СТАТЬЯ 242

Борьба с организованной и транснациональной преступностью и коррупцией

Стороны сотрудничают в целях предупреждения и борьбы со всеми формами организованной, экономической, финансовой и транснациональной преступной деятельности, включая контрабанду и торговлю людьми, незаконный оборот наркотиков, незаконную торговлю оружием, хищение, мошенничество, контрафакцию, подделку документов и коррупцию в государственном и частном секторе, путем полного выполнения своих действующих международных обязательств в данной сфере.

Стороны содействуют укреплению двустороннего, регионального и международного сотрудничества среди правоохранительных органов, в том числе обмену передовым опытом и возможному сотрудничеству с агентствами Европейского Союза.

Стороны обязуются эффективно выполнять соответствующие международные стандарты, в частности закрепленные в Конвенции Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности (КООНТОП) 2000 года и трех Протоколах к ней и в Конвенции ООН против коррупции 2003 года. Сотрудничество может включать, где целесообразно и при соблюдении применяемых процедур, присоединение Республики Казахстан к соответствующим документам Совета Европы по предупреждению и борьбе с коррупцией и их выполнение Республикой Казахстан.

СТАТЬЯ 243

Борьба с киберпреступностью

Стороны укрепляют сотрудничество, в том числе путем обмена передовым опытом, в целях предупреждения и борьбы с преступными действиями, совершенными с использованием коммуникационных сетей и информационных систем или против таких сетей и систем.

РАЗДЕЛ VI**ДРУГИЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА****ГЛАВА 1****СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ****СТАТЬЯ 244**

Стороны сотрудничают в области образования и обучения в целях содействия модернизации систем образования и обучения в Республике Казахстан и сближения с политикой и практикой Европейского Союза. Стороны сотрудничают для содействия обучению на протяжении всей жизни и поощряют сотрудничество и прозрачность на всех уровнях образования и обучения. Кроме того, Стороны придают особое значение мерам, направленным на укрепление межинституционального сотрудничества, поощрение мобильности студентов, профессорско-преподавательского и административного персонала, исследователей и молодежи и поощрение обмена информацией и опытом.

Стороны содействуют единой координации деятельности системы образования в соответствии с европейскими и международными стандартами и передовым опытом.

ГЛАВА 2**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ КУЛЬТУРЫ****СТАТЬЯ 245**

Стороны содействуют сотрудничеству в области культуры, которое уважает культурное разнообразие, для улучшения взаимного понимания и знания своих соответствующих культур.

Стороны стремятся предпринимать надлежащие меры для содействия культурным обменам и поощрения совместных инициатив в различных культурных сферах.

Стороны проводят консультации и развивают взаимовыгодное сотрудничество в рамках многосторонних международных договоров и международных организаций, таких как Организация Объединенных

Наций по вопросам образования, науки и культуры (ЮНЕСКО). Стороны также обмениваются мнениями по вопросам культурного разнообразия, в целях, среди прочего, продвижения принципов Конвенции ЮНЕСКО об охране и поощрении разнообразия форм культурного самовыражения 2005 года и реализации проектов в рамках Международного десятилетия сближения культур на 2013-2022 годы, провозглашенного Генеральной Ассамблеей ООН.

Стороны содействуют совместной деятельности, программам и планам, а также обмену передовым опытом в области обучения и наращивания потенциала творческих работников и работников и организаций культуры.

ГЛАВА 3

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ИССЛЕДОВАНИЙ И ИННОВАЦИЙ

СТАТЬЯ 246

Стороны содействуют сотрудничеству:

(а) во всех сферах гражданских исследований и научно-технологических разработок на основе взаимной выгоды и при условии надлежащей и эффективной защиты прав интеллектуальной собственности; и

(b) в целях стимулирования развития инноваций.

СТАТЬЯ 247

Сотрудничество включает:

(а) диалог по политике и обмен научной и технологической информацией;

(b) обмен информацией и передовым опытом в отношении инноваций и коммерциализации исследований и разработок, включая инструменты поддержки технологических бизнес-стартапов, кластерного развития и доступа к финансированию;

(c) облегчение адекватного доступа к соответствующим исследовательским и инновационным программам каждой Стороны;

(d) повышение исследовательского потенциала в исследовательских организациях Республики Казахстан и содействие их участию в Рамочной

программе Европейского Союза по исследованиям и инновациям и других возможных инициативах, финансируемых Европейским Союзом;

(e) разработка и продвижение совместных проектов в области исследований и инноваций,

(f) содействие коммерциализации результатов совместных исследовательских и инновационных проектов;

(g) облегчение доступа новых технологий на внутренние рынки Сторон;

(h) организация обучения и программ мобильности для ученых, исследователей и других работников, участвующих в исследовательской и инновационной деятельности в обеих Сторонах;

(i) содействие в рамках применяемого законодательства свободному передвижению исследователей, участвующих в деятельности, охватываемой настоящим Соглашением, а также трансграничному перемещению товаров, предназначенных для использования в такой деятельности; и

(j) другие формы сотрудничества в области исследований и инноваций, в том числе посредством региональных подходов и инициатив, на основе взаимного согласия.

СТАТЬЯ 248

При осуществлении деятельности по сотрудничеству, упомянутой в статье 247, следует стремиться к объединению с региональной и другой деятельностью, проводимой в рамках более широкого финансового сотрудничества между Республикой Казахстан и Европейским Союзом, упомянутого в статьях 261 и 262.

ГЛАВА 4

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ И В АУДИОВИЗУАЛЬНОЙ СФЕРЕ

СТАТЬЯ 249

Стороны содействуют сотрудничеству в области средств массовой информации и в аудиовизуальной сфере, в том числе путем обмена информацией и обучения журналистов и других работников в области средств массовой информации, кино и в аудиовизуальной сфере.

СТАТЬЯ 250

Стороны осуществляют обмен информацией и передовым опытом по содействию независимости и профессионализму средств массовой информации на основе стандартов, определенных в применяемых международных конвенциях, включая конвенции ЮНЕСКО и Совета Европы, где применимо.

ГЛАВА 5

СОТРУДНИЧЕСТВО ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

СТАТЬЯ 251

Стороны продолжают и укрепляют диалог в форме встреч и консультаций и сотрудничают относительно роли гражданского общества с целью:

(а) укрепить контакты и обмен информацией и опытом между всеми секторами гражданского общества в Республике Казахстан и Европейском Союзе, давая возможность представителям гражданского общества каждой Стороны познакомиться с процессами консультаций и диалога с государственными институтами и социальными партнерами, используемыми другой Стороной, в частности в целях дальнейшего участия гражданского общества в процессе выработки государственной политики;

(б) обеспечить участие гражданского общества в отношениях между Республикой Казахстан и Европейским Союзом, в частности в выполнении настоящего Соглашения;

(с) содействовать большему наращиванию потенциала, независимости и прозрачности в гражданском обществе и поддерживать его роль в экономическом, социальном и политическом развитии Сторон.

Стороны поддерживают установление отношений между неправительственными организациями из Республики Казахстан и Европейского Союза.

Стороны поддерживают соответствующие институты и неправительственные организации, осуществляющие деятельность в сфере прав человека. Стороны обмениваются всей необходимой информацией о программах сотрудничества, официально и регулярно, по крайней мере один раз в год.

ГЛАВА 6**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ СПОРТА И ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ****СТАТЬЯ 252**

Стороны содействуют сотрудничеству в области спорта и физической активности в целях содействия развитию здорового образа жизни среди всех возрастных групп населения, продвижения социальных функций и образовательных ценностей спорта и борьбы с угрозами спорту, такими как допинг, расизм и насилие. Сотрудничество включает, в частности, обмен информацией и передовым опытом.

ГЛАВА 7**СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ****СТАТЬЯ 253**

Стороны признают необходимость управления рисками чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера как на своей территории, так и в глобальном масштабе.

В целях повышения устойчивости своих обществ и инфраструктуры Стороны подтверждают свое намерение улучшать меры по предупреждению, смягчению последствий, готовности и ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и сотрудничать соответственно на двустороннем и многостороннем политическом уровне в целях улучшения результатов управления рисками чрезвычайных ситуаций в глобальном масштабе.

При наличии необходимых ресурсов сотрудничество поддерживает:

(а) взаимодействие между компетентными органами, другими организациями и физическими лицами, осуществляющими деятельность в области гражданской защиты;

(b) координацию взаимной помощи в случае чрезвычайных ситуаций, если требуется;

(c) обмен опытом по повышению информирования населения о готовности к чрезвычайным ситуациям;

(d) подготовку, переподготовку, повышение квалификации и обучение специалистов в области гражданской защиты и по использованию систем раннего оповещения.

ГЛАВА 8

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ КОСМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

СТАТЬЯ 254

Стороны содействуют, где целесообразно, долгосрочному сотрудничеству в области гражданских космических исследований и разработок. Стороны уделяют особое внимание инициативам, предусматривающим взаимодополняемость их соответствующей космической деятельности.

СТАТЬЯ 255

Стороны могут сотрудничать в области спутниковой навигации, наблюдения за Землей, космических исследований и в других областях в соответствии с интересами Сторон.

ГЛАВА 9

СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

СТАТЬЯ 256

Стороны сотрудничают в целях обеспечения высокого уровня защиты прав потребителей и достижения совместимости между своими системами защиты прав потребителей.

Сотрудничество может включать, где целесообразно:

(a) обмен передовым опытом по политике в области защиты прав потребителей, в том числе по требованиям к качеству и безопасности продукции, и по организации системы надзора за рынком и механизму обмена информацией;

(b) содействие обмену опытом по системам защиты прав потребителей, в том числе по законодательству в области защиты прав потребителей и его применению, безопасности потребительских товаров,

повышению осведомленности потребителей, расширению прав и возможностей потребителей и средств защиты потребителей;

(с) обеспечение обучения должностных лиц и других лиц, представляющих интересы потребителей;

(d) поощрение развития независимых потребительских организаций и контактов между представителями потребителей.

ГЛАВА 10

РЕГИОНАЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

СТАТЬЯ 257

Стороны содействуют взаимному пониманию и двустороннему сотрудничеству в области региональной политики с целью улучшения условий жизни и повышения участия всех регионов в социальном и экономическом развитии Сторон.

СТАТЬЯ 258

Стороны поддерживают и укрепляют участие местных и региональных властей в региональном сотрудничестве в соответствии с действующими международными соглашениями и договоренностями в целях разработки мер по наращиванию потенциала и содействия укреплению региональных экономических и деловых сетей.

СТАТЬЯ 259

Стороны укрепляют и поощряют развитие элементов регионального сотрудничества в областях, охватываемых настоящим Соглашением, среди прочего, транспорта, энергетики, коммуникационных сетей, культуры, образования, исследований, туризма, водных ресурсов и охраны окружающей среды, гражданской защиты и других областях, которые относятся к региональному сотрудничеству.

ГЛАВА 11**СОТРУДНИЧЕСТВО В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ****СТАТЬЯ 260**

1. Стороны способствуют обмену опытом и знаниями по применению международного передового опыта в сфере государственной и гражданской службы и по наращиванию потенциала государственных и гражданских служащих и их профессиональному развитию и обучению.

2. Стороны способствуют диалогу о мерах, направленных на улучшение качества государственных услуг, и о совместных усилиях в целях продвижения многостороннего сотрудничества в рамках Регионального хаба в сфере государственной службы в Республике Казахстан.

3. В рамках, указанных в пункте 2, Стороны сотрудничают, среди прочего, путем содействия:

- (а) обмену экспертами;
- (б) организации семинаров; и
- (с) организации обучающей деятельности.

РАЗДЕЛ VII**ФИНАНСОВОЕ И ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО****СТАТЬЯ 261**

Стороны продолжают и укрепляют свое текущее финансовое и техническое сотрудничество на основе всестороннего партнерства и принципов взаимного интереса, взаимности, прозрачности, предсказуемости и взаимной защиты интересов Сторон.

Для достижения целей настоящего Соглашения Республика Казахстан может получать финансовую помощь от Европейского Союза в форме грантов и займов, возможно в партнерстве с Европейским инвестиционным банком и другими международными финансовыми институтами.

Финансовая помощь может быть предоставлена в соответствии с регламентами, регулирующими многолетние финансовые рамочные

инструменты Европейского Союза¹, в частности в форме обмена экспертами, проведения исследований, организации форумов, конференций, семинаров и обучающих курсов, предоставления грантов для поддержки программ и проектов развития и реализации. К финансированию Европейским Союзом применяются Финансовый регламент² и Правила реализации³.

Финансовая помощь основывается на ежегодных программах действий, разработанных Европейским Союзом после консультаций с Республикой Казахстан.

Республика Казахстан и Европейский Союз могут софинансировать программы и проекты. Стороны координируют программы и проекты по финансовому и техническому сотрудничеству и обмениваются информацией обо всех источниках помощи.

Основой для предоставления финансовой помощи Европейского Союза Республике Казахстан является эффективность помощи, определенная в Парижской декларации ОЭСР об эффективности помощи, Базовой стратегии Европейского Союза по реформированию технического сотрудничества, докладах Европейской счетной палаты, и по итогам опыта реализованных и текущих программ сотрудничества Европейского Союза в Республике Казахстан.

СТАТЬЯ 262

Стороны оказывают финансовую и техническую помощь в соответствии с принципами эффективного финансового управления и сотрудничают в защите финансовых интересов Республики Казахстан и

¹ В частности Регламент (ЕС) № 233/2014 Европейского Парламента и Совета от 11 марта 2014 года, учреждающий финансовый инструмент для развития сотрудничества на 2014-2020 годы (Официальный журнал ЕС, L 77, 15.3.2014, стр. 44), и Регламент (ЕС) № 236/2014 Европейского Парламента и Совета от 11 марта 2014 года, устанавливающий общие правила и процедуры для реализации инструментов Европейского Союза финансирования внешней деятельности (Официальный журнал ЕС, L 77, 15.3.2014, стр. 95)

² Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 Европейского Парламента и Совета от 25 октября 2012 года о финансовых правилах, применяемых к общему бюджету Европейского Союза, и отменяющий Регламент (ЕС, Евратом) № 1605/2002 Совета (Официальный журнал ЕС, L 298, 26.10.2012, стр. 1)

³ Делегированный Регламент (ЕС) № 1268/2012 Комиссии от 29 октября 2012 года о правилах применения Регламента (ЕС, Евратом) № 966/2012 Европейского Парламента и Совета о финансовых правилах, применяемых к общему бюджету Европейского Союза (Официальный журнал ЕС, L 362, 31.12.2012, стр. 1)

Европейского Союза. Стороны принимают эффективные меры для предотвращения и борьбы с нарушениями¹, мошенничеством, коррупцией и любой другой незаконной деятельностью, наносящей ущерб бюджету Республики Казахстан и бюджету Европейского Союза, путем оказания взаимной правовой и другой помощи в областях, охватываемых настоящим Соглашением.

Любые дальнейшие соглашения или инструменты финансирования, которые могут быть заключены между Сторонами в ходе выполнения настоящего Соглашения, предусматривают конкретные положения о финансовом сотрудничестве, регулирующие проверки на местах и инспекции.

СТАТЬЯ 263

Для оптимального использования имеющихся ресурсов Стороны обязуются обеспечить, чтобы вклады Европейского Союза осуществлялись в тесной координации с вкладами из других источников, третьих стран и международных финансовых институтов.

СТАТЬЯ 264

Предотвращение

Стороны регулярно проверяют, чтобы операции, финансируемые за счет средств Европейского Союза и софинансируемые за счет средств Республики Казахстан, были выполнены должным образом, и предпринимают все надлежащие меры для предотвращения нарушений, мошенничества, коррупции и любой другой незаконной деятельности, наносящей ущерб финансовым средствам Европейского Союза и

¹ Как определено в Регламенте (ЕС, Евратом) № 2988/95 Совета от 18 декабря 1995 года о защите финансовых интересов Европейских Сообществ, «нарушение» означает любое нарушение положений законодательства Европейского Союза, настоящего Соглашения или вытекающих из него соглашений или контрактов в результате действия или бездействия экономического оператора, которое имело или могло бы иметь результатом ущерб общему бюджету Европейского Союза или бюджетам, управляемым им, или за счет сокращения или потери доходов, получаемых от собственных средств, собранных непосредственно от имени Европейского Союза, или за счет неоправданных расходов.

средствам со-финансирования Республики Казахстан. Стороны информируют друг друга о любых предпринятых превентивных мерах.

СТАТЬЯ 265

Передача информации

Стороны информируют друг друга, уведомляя в частности компетентные органы Республики Казахстан и Европейское бюро по борьбе с мошенничеством, о предполагаемых или фактических случаях мошенничества, коррупции или других нарушениях в связи с использованием финансовых средств Европейского Союза и средств со-финансирования Республики Казахстан.

Стороны информируют друг друга о любых мерах, предпринятых в связи с настоящей статьей.

СТАТЬЯ 266

Проверки на местах

Проверки на местах в отношении финансовой помощи Европейского Союза подготавливаются и проводятся Европейским бюро по борьбе с мошенничеством в тесном сотрудничестве с компетентными органами Республики Казахстан и в соответствии с национальным законодательством Республики Казахстан.

В рамках настоящего Соглашения Европейское бюро по борьбе с мошенничеством уполномочено проводить проверки на местах для защиты финансовых интересов Европейского Союза в соответствии с Регламентом (Евратом, ЕС) № 2185/96 Совета¹ и Регламентом (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейского Парламента и Совета².

¹ Регламент (Евратом, ЕС) № 2185/96 Совета от 11 ноября 1996 года о проверках на местах и инспекциях, проводимых Европейской Комиссией для защиты финансовых интересов Европейского Союза от мошенничества и других нарушений (Официальный журнал L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

² Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейского Парламента и Совета от 11 сентября 2013 года относительно расследований, проводимых Европейским бюро по борьбе с мошенничеством (ОЛАФ), и отменяющий Регламент (ЕС, Евратом) № 1073/1999 Европейского Парламента и Совета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 Совета (Официальный журнал L 248, 18.09.2013 г., стр.1)

СТАТЬЯ 267**Расследование и судебное преследование**

Компетентные органы Республики Казахстан проводят расследование и судебное преследование в соответствии с законодательством Республики Казахстан предполагаемых и фактических случаев мошенничества, коррупции и любой другой незаконной деятельности, наносящей ущерб финансовым средствам Европейского Союза и средствам со-финансирования Республики Казахстан. Когда это приемлемо и по официальному запросу Европейское бюро по борьбе с мошенничеством может оказывать содействие компетентным органам Республики Казахстан в выполнении этой задачи

РАЗДЕЛ VIII**ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ****СТАТЬЯ 268****Совет сотрудничества**

1. Настоящим учреждается Совет сотрудничества. Он осуществляет надзор и регулярный обзор выполнения настоящего Соглашения. Совет заседает один раз в год на уровне министров. Он рассматривает любые важные вопросы, возникающие в рамках настоящего Соглашения, и любые другие двусторонние или международные вопросы, представляющие взаимный интерес, для достижения целей настоящего Соглашения.
2. Для достижения целей настоящего Соглашения Совет сотрудничества принимает решения в рамках настоящего Соглашения в предусмотренных в нем случаях. Такие решения являются обязательными для Сторон, которые предпринимая соответствующие меры для выполнения принятых решений. Совет сотрудничества также может давать рекомендации. Он принимает свои решения и рекомендации по согласованию между Сторонами после завершения ими соответствующих внутренних процедур.
3. Совет сотрудничества имеет полномочия по обновлению или внесению изменений в приложения к настоящему Соглашению, на основе

согласия между Сторонами, без ущерба для любых соответствующих положений Раздела III (Торговля и предпринимательство).

4. Совет сотрудничества может делегировать любое из своих полномочий Комитету сотрудничества, в том числе полномочия по принятию решений, имеющих обязательный характер.

5. Совет сотрудничества состоит из представителей Сторон.

6. Совет сотрудничества возглавляется поочередно представителем Республики Казахстан и представителем Европейского Союза.

7. Совет сотрудничества утверждает свои правила процедуры.

8. Каждая Сторона может обратиться в Совет сотрудничества для решения любого спора, связанного с выполнением или толкованием настоящего Соглашения, в соответствии со статьей 278.

СТАТЬЯ 269

Комитет сотрудничества и специализированные подкомитеты

1. Настоящим учреждается Комитет сотрудничества. Он оказывает содействие Совету сотрудничества в исполнении обязанностей последнего.

2. Комитет сотрудничества состоит из представителей Сторон обычно на уровне старших должностных лиц.

3. Комитет сотрудничества возглавляется поочередно представителем Республики Казахстан и представителем Европейского Союза.

4. Комитет сотрудничества принимает решения в случаях, предусмотренных настоящим Соглашением, и в областях, в которых Совет сотрудничества делегировал ему полномочия для этого. Эти решения являются обязательными для Сторон, которые предпринимают соответствующие меры для выполнения принятых решений. Комитет сотрудничества принимает свои решения по согласованию между Сторонами после завершения ими соответствующих внутренних процедур. В его обязанности также входит подготовка заседаний Совета сотрудничества.

5. Комитет сотрудничества может заседать в специальном составе для рассмотрения вопросов, связанных с Разделом III (Торговля и предпринимательство).

6. Совет сотрудничества может принять решение о создании специализированных подкомитетов или любых других органов, которые

могут содействовать ему в исполнении его обязанностей, и определяет состав, обязанности и порядок работы этих подкомитетов или органов.

7. В своих правилах процедуры Совет сотрудничества определяет обязанности и порядок работы Комитета сотрудничества и любого подкомитета или органа, созданного Советом сотрудничества.

СТАТЬЯ 270

Комитет парламентского сотрудничества

1. Настоящим учреждается Комитет парламентского сотрудничества. Он состоит из членов Парламента Республики Казахстан, с одной стороны, и членов Европейского Парламента, с другой стороны, и представляет собой их форум для встреч и обмена мнениями. Он сам определяет периодичность своих заседаний.

2. Деятельность Комитета парламентского сотрудничества направлена на развитие взаимовыгодного и эффективного парламентского сотрудничества между Парламентом Республики Казахстан и Европейским Парламентом.

3. Комитет парламентского сотрудничества утверждает свои правила процедуры.

4. Комитет парламентского сотрудничества возглавляется поочередно Парламентом Республики Казахстан и Европейским Парламентом в соответствии с положениями, установленными в его правилах процедуры.

5. Комитет парламентского сотрудничества может запрашивать информацию относительно выполнения настоящего Соглашения у Совета сотрудничества, который предоставляет Комитету запрашиваемую информацию.

6. Комитет парламентского сотрудничества информируется о решениях и рекомендациях Совета сотрудничества.

7. Комитет парламентского сотрудничества может давать рекомендации Совету сотрудничества.

РАЗДЕЛ IX**ОБЩИЕ И ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ****СТАТЬЯ 271****Доступ к судам и административным органам**

В рамках настоящего Соглашения каждая Сторона обязуется обеспечить доступ физическим и юридическим лицам другой Стороны для защиты их индивидуальных и имущественных прав к своим компетентным судам и административным органам, свободный от дискриминации и на таких же условиях, как и своим физическим и юридическим лицам.

СТАТЬЯ 272**Делегирование полномочий**

Если иное не определено настоящим Соглашением, каждая Сторона обеспечивает, чтобы лицо, которому Сторона делегировала регулирующие, административные или другие государственные полномочия на любом уровне управления, такие как выдача импортных или экспортных лицензий или лицензий на другую экономическую деятельность, одобрение коммерческих операций или установление квот, сборов или других платежей, действовало при выполнении данных полномочий в соответствии с обязательствами этой Стороны по настоящему Соглашению.

СТАТЬЯ 273**Ограничения в случае затруднений с платежным балансом и внешних финансовых трудностей**

1. Если Сторона испытывает серьезные затруднения с платежным балансом или внешние финансовые трудности, или если существует угроза таковых, она может установить или сохранять защитные или ограничительные меры, которые затрагивают движение капитала, платежи или переводы.

2. Меры, упомянутые в пункте 1:

(а) не устанавливаются в отношении Стороны менее благоприятный режим, чем тот, который установлен для государства, не являющегося Стороной, в аналогичных случаях;

(б) соответствуют Статьям Соглашения Международного валютного фонда, где применимо;

(с) избегают ненужного ущерба коммерческим, экономическим и финансовым интересам другой Стороны;

(d) являются временными и постепенно устраняются по мере улучшения ситуации, указанной в пункте 1.

3. При торговле товарами Сторона может устанавливать или сохранять ограничительные меры для защиты своего платежного баланса или внешней финансовой позиции. Такие меры находятся в соответствии с ГАТТ 1994 и Договоренностью о положениях ГАТТ 1994 в отношении платежного баланса.

4. При торговле услугами Сторона может принимать ограничительные меры для защиты своего платежного баланса или внешней финансовой позиции. Такие меры находятся в соответствии с ГАТС.

5. Любая Сторона, сохраняющая или установившая ограничительные меры, упомянутые в пунктах 1 и 2, незамедлительно уведомляет о них другую Сторону и в возможно короткие сроки представляет временной план их устранения.

6. Если ограничения установлены или сохраняются в соответствии с настоящей статьей, в Комитете сотрудничества незамедлительно проводятся консультации, если такие консультации не проводятся вне сферы применения настоящего Соглашения.

7. В ходе консультаций оцениваются затруднения с платежным балансом или внешние финансовые трудности, которые привели к соответствующим мерам, принимая во внимание, среди прочего, такие факторы, как:

(а) характер и степень трудностей;

(б) внешняя экономическая и торговая среда; или

(с) другие корректирующие меры, которые могут быть применимы.

8. На консультациях рассматриваются вопросы соответствия любых ограничительных мер пунктам 1 и 2.

9. В ходе таких консультаций Сторонами признаются все статистические данные и другие факты, представленные МВФ, в отношении иностранной валюты, валютных резервов и платежного

баланса, и заключения основываются на оценке МВФ платежного баланса и внешней финансовой позиции заинтересованной Стороны.

СТАТЬЯ 274

Меры, связанные с жизненно важными интересами безопасности

Ничто в настоящем Соглашении не истолковывается как:

(a) требующее от любой Стороны предоставлять какую-либо информацию, раскрытие которой она считает противоречащим своим жизненно важным интересам безопасности;

(b) препятствующее любой Стороне предпринять любое действие, которое она считает необходимым для защиты своих жизненно важных интересов безопасности:

(i) связанное с производством или торговлей оружия, боеприпасов или военных материалов;

(ii) связанное с экономической деятельностью, осуществляемой прямо или косвенно с целью снабжения вооруженных сил;

(iii) связанное с расщепляющимися или синтезными материалами или материалами, из которых они получены;

(iv) связанное с государственными закупками, необходимыми для национальной безопасности или для целей обороны; или

(v) предпринимаемое во время войны или другой чрезвычайной ситуации в международных отношениях;

(c) препятствующее любой Стороне предпринять любое действие для выполнения обязательств, принятых ею в целях сохранения международного мира и безопасности.

СТАТЬЯ 275

Недискриминация

1. В сферах, охватываемых настоящим Соглашением, и без ущерба для содержащихся в нем отдельных положений:

(a) договоренности, применяемые Республикой Казахстан в отношении Европейского Союза и его государств-членов, не приводят к какой-либо дискриминации между государствами-членами Европейского Союза или их физическими или юридическими лицами;

(b) договоренности, применяемые Европейским Союзом или его государствами-членами в отношении Республики Казахстан, не приводят к какой-либо дискриминации между физическими или юридическими лицами Республики Казахстан.

2. Пункт 1 не наносит ущерба праву Сторон применять соответствующие положения своего налогового законодательства к налогоплательщикам, находящимся не в одинаковом положении в отношении их местонахождения.

СТАТЬЯ 276

Налогообложение

1. Настоящее Соглашение применяется к мерам по налогообложению только в той мере, в которой такое применение необходимо для выполнения положений настоящего Соглашения.

2. Ничто в настоящем Соглашении не истолковывается так, чтобы препятствовать принятию или применению любой меры, направленной на предотвращение избежания налогообложения или уклонения от налогов, в соответствии с положениями по налогам соглашений об избежании двойного налогообложения, других соглашений по налогам или положениями национального налогового законодательства.

СТАТЬЯ 277

Выполнение обязательств

1. Стороны предпринимают любые меры, необходимые для выполнения своих обязательств по настоящему Соглашению. Они обеспечивают достижение целей, определенных в настоящем Соглашении.

2. Стороны оперативно консультируются друг с другом по соответствующим каналам по запросу любой из Сторон для обсуждения любого вопроса относительно толкования или выполнения настоящего Соглашения и других соответствующих аспектов отношений между Сторонами.

3. Каждая Сторона передает любой спор, касающийся толкования или выполнения настоящего Соглашения, в Совет сотрудничества в соответствии со статьей 278.

4. Совет сотрудничества может урегулировать спор в соответствии со статьей 278 и путем принятия обязательного решения.

СТАТЬЯ 278

Урегулирование споров

1. В случае возникновения спора между Сторонами относительно толкования или выполнения настоящего Соглашения, любая Сторона представляет другой Стороне и Совету сотрудничества официальный запрос о необходимости разрешения спорного вопроса. В порядке отступления, споры, касающиеся толкования или выполнения Раздела III (Торговля и предпринимательство), регулируются исключительно главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство).

2. Стороны стремятся разрешить спор посредством вступления в добросовестные консультации в рамках Совета сотрудничества, как это предусмотрено статьей 268, в целях достижения взаимоприемлемого решения в возможно короткие сроки. Консультации относительно спора могут также проводиться на заседаниях Комитета сотрудничества или любого другого соответствующего подкомитета или органа, учрежденного на основании статьи 269, по согласованию между Сторонами или по запросу любой Стороны. Консультации могут также проводиться в письменной форме.

3. Стороны предоставляют Совету сотрудничества, Комитету сотрудничества или другому соответствующему подкомитету или органу всю информацию, необходимую для тщательного изучения ситуации.

4. Спор считается разрешенным, если Совет сотрудничества принимает обязательное решение по урегулированию вопроса, как это предусмотрено статьей 277, или если он объявляет, что спор закончен.

5. Вся информация, раскрытая в ходе консультаций, остается конфиденциальной.

СТАТЬЯ 279

Соответствующие меры в случае невыполнения обязательств

1. Если вопрос не разрешен в течение трех месяцев с даты уведомления об официальном запросе об урегулировании спора в

соответствии со статьей 278, и если Сторона, подавшая жалобу, считает, что другая Сторона не выполнила обязательство по настоящему Соглашению, она может предпринять соответствующие меры, за исключением споров, касающихся толкования или выполнения Раздела III (Торговля и предпринимательство).

2. В порядке отступления от пункта 1 настоящей статьи, любая Сторона может незамедлительно предпринять соответствующие меры в отношении настоящего Соглашения в соответствии с международным правом в случае:

(а) денонсации настоящего Соглашения, несанкционированной общими нормами международного права в смысле пункта 3 статьи 60 Венской конвенции о праве международных договоров 1969 года; или

(б) нарушения другой Стороной любого из существенных элементов настоящего Соглашения, указанных в статьях 1 и 11 настоящего Соглашения.

В этих случаях другая Сторона незамедлительно уведомляется о соответствующих мерах. По запросу другой Стороны консультации проводятся в течение периода до 20 дней. После данного периода мера применяется.

3. При выборе соответствующих мер приоритет отдается тем мерам, которые в наименьшей степени нарушают функционирование настоящего Соглашения и являются соразмерными характеру и серьезности нарушения. Совет сотрудничества незамедлительно уведомляется о таких мерах, и по ним незамедлительно проводятся консультации, во время которых каждая Сторона имеет право на устранение рассматриваемого нарушения.

СТАТЬЯ 280

Доступ общественности к официальным документам

Положения настоящего Соглашения не наносят ущерба применению соответствующего законодательства Сторон относительно доступа общественности к официальным документам.

СТАТЬЯ 281**Вступление в силу, временное применение, срок действия и прекращение действия**

1. Настоящее Соглашение вступает в силу в первый день второго месяца, следующего за датой, на которую Стороны уведомят Генеральный секретариат Совета Европейского Союза по дипломатическим каналам о завершении процедур, необходимых для этой цели.

2. Раздел III (Торговля и предпринимательство), если иное не предусмотрено в нем, применяется с даты вступления в силу, указанной в пункте 1, при условии, что Республика Казахстан стала членом ВТО к этой дате. В случае, если Республика Казахстан станет членом ВТО после даты вступления в силу настоящего Соглашения, Раздел III (Торговля и предпринимательство), если иное не предусмотрено в нем, применяется с даты, когда Республика Казахстан стала членом ВТО.

3. Несмотря на пункты 1 и 2, Республика Казахстан и Европейский Союз могут временно применять настоящее Соглашение в целом или в части, в соответствии со своими внутренними процедурами и законодательством, где применимо.

4. Временное применение начинается с первого дня первого месяца, следующего за датой, на которую:

(а) Республика Казахстан уведомила Европейский Союз о ратификации настоящего Соглашения; и

(б) Европейский Союз уведомил Республику Казахстан о завершении необходимых процедур, указав в соответствующих случаях части настоящего Соглашения, которые временно применяются

5. Раздел III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения, если иное не предусмотрено в нем, временно применяется с даты временного применения, указанной в пункте 4, при условии, что Республика Казахстан стала членом ВТО к этой дате. В случае если Республика Казахстан станет членом ВТО после даты временного применения настоящего Соглашения, но до его вступления в силу, то Раздел III (Торговля и предпринимательство), если иное не предусмотрено в нем, временно применяется с даты, когда Республика Казахстан стала членом ВТО.

6. Для целей соответствующих положений настоящего Соглашения, включая приложения и протоколы к нему, любая ссылка в таких положениях на «дату вступления в силу настоящего Соглашения»

понимается также как относящаяся к дате, с которой временно применяется настоящее Соглашение в соответствии с пунктами 4 и 5.

7. После вступления в силу настоящего Соглашения Соглашение о партнерстве и сотрудничестве между Республикой Казахстан, с одной стороны, и Европейскими Сообществами и их государствами-членами, с другой стороны, подписанное в Брюсселе 23 января 1995 года и действующее с 1 июля 1999 года, прекращает действие.

В той мере, в какой временное применение настоящего Соглашения не покрывает положения Соглашения о партнерстве и сотрудничестве между Республикой Казахстан, с одной стороны, и Европейскими Сообществами и их государствами-членами, с другой стороны, подписанного в Брюсселе 23 января 1995 года и действующего с 1 июля 1999 года, эти положения в период временного применения настоящего Соглашения продолжают применяться.

8. Настоящее Соглашение заменяет соглашение, упомянутое в пункте 7. Ссылки на указанное соглашение во всех других договорах между Сторонами истолковываются как относящиеся к настоящему Соглашению.

9. Настоящее Соглашение заключается на неограниченный срок с возможностью прекращения его действия любой Стороной путем письменного уведомления, направленного другой Стороне по дипломатическим каналам. Прекращение действия вступает в силу по истечении шести месяцев после получения одной из Сторон уведомления о прекращении действия настоящего Соглашения. Такое прекращение действия не затрагивает текущие проекты, начатые по настоящему Соглашению до получения уведомления.

10. Любая Сторона может прекратить временное применение путем письменного уведомления, направленного другой Стороне по дипломатическим каналам. Прекращение вступает в силу через шесть месяцев после получения одной из Сторон уведомления о прекращении временного применения настоящего Соглашения. Такое прекращение не затрагивает текущие проекты, начатые по настоящему Соглашению до получения уведомления.

СТАТЬЯ 282

Действующие между Сторонами договоры в отдельных сферах сотрудничества, попадающих в сферу применения настоящего Соглашения, считаются частью их общих двусторонних отношений,

регулируемых настоящим Соглашением, и составляют часть общей институциональной базы.

СТАТЬЯ 283

1. Стороны могут по взаимному согласию вносить изменения, пересматривать и расширять настоящее Соглашение в целях повышения уровня сотрудничества.

2. Стороны могут дополнять настоящее Соглашение путем заключения отдельных международных договоров между собой в любой сфере, попадающей в сферу его применения. Такие отдельные международные договоры между Сторонами являются неотъемлемой частью их общих двусторонних отношений, регулируемых настоящим Соглашением, и составляют часть общей институциональной базы.

СТАТЬЯ 284

Приложения и протоколы

Приложения и протоколы к настоящему Соглашению являются его неотъемлемой частью.

СТАТЬЯ 285

Определение Сторон

Для целей настоящего Соглашения термин «Стороны» означает Республику Казахстан, с одной стороны, и Европейский Союз или его государства-члены, или Европейский Союз и его государства-члены, в соответствии с их соответствующим полномочиями, с другой стороны.

СТАТЬЯ 286

Территориальное применение

Настоящее Соглашение применяется к территории Республики Казахстан и к территориям, на которых применяется Договор о Европейском Союзе и Договор о функционировании Европейского Союза и на условиях, предусмотренных этими договорами.

СТАТЬЯ 287**Аутентичные тексты**

Настоящее Соглашение составлено в двух экземплярах на казахском, русском, английском, болгарском, венгерском, голландском, греческом, датском, испанском, итальянском, латышском, литовском, мальтийском, немецком, польском, португальском, румынском, словацком, словенском, финском, французском, хорватском, чешском, шведском и эстонском языках, и все тексты имеют одинаковую силу.

В удостоверение чего соответствующие представители подписали настоящее Соглашение.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ИЗЪЯТИЯ В СООТВЕТСТВИИ СО СТАТЬЕЙ 46

А. ИЗЪЯТИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Республика Казахстан оставляет за собой право сохранять или устанавливать любую меру, не соответствующую обязательствам по национальному режиму, в порядке, установленном ниже:

1. Сектор недропользования

1.1. Недропользование в Республике Казахстан требует учреждения в форме юридического лица Республики Казахстан (т.е. дочерней компании).

1.2. Государство имеет приоритетное право на приобретение права на недропользование (или его части) и/или объекта, связанного с правами на недропользование.

2. Стратегические ресурсы и объекты

Республика Казахстан может отказать юридическим лицам, контролируемым физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалам, учрежденным на территории Республики Казахстан, в выдаче разрешения на совершение сделок по использованию стратегических ресурсов и/или приобретению стратегических объектов в Республике Казахстан, если такое использование или приобретение может привести к концентрации прав у одного лица или группы лиц из тех же стран. Соблюдение данного условия является также обязательным в отношении аффилированных лиц, определенных в соответствующем законодательстве Республики Казахстан¹. Республика Казахстан может установить ограничения на права собственности и передачу прав собственности на стратегические ресурсы и объекты Республики Казахстан в интересах национальной безопасности.

3. Недвижимое имущество

3.1. Юридические лица, контролируемые физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалы, учрежденные на территории Республики Казахстан, не могут иметь в частной собственности земли, используемые для целей ведения сельского хозяйства/сельскохозяйственного производства или лесохозяйственного

¹ Статья 64 Закона Республики Казахстан № 415 от 13 мая 2003 года «Об акционерных обществах» и статья 12 Закона Республики Казахстан № 220-І от 22 апреля 1998 года «О товариществах с ограниченной и дополнительной ответственностью»

планирования. Юридические лица, контролируемые физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалы, учрежденные на территории Республики Казахстан, могут быть наделены правом временного землепользования для целей ведения сельского хозяйства/сельскохозяйственного производства на срок до десяти лет с возможностью продления.

3.2. Частное владение земельными участками, расположенными в пограничной зоне, на приграничной территории и в морских портах Республики Казахстан, запрещается для юридических лиц, контролируемых физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалов, учрежденных на территории Республики Казахстан.

3.3. Аренда земельных участков сельскохозяйственного назначения, прилегающих к государственной границе Республики Казахстан, ограничена для юридических лиц, контролируемых физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалов, учрежденных на территории Республики Казахстан.

3.4. Право постоянного землепользования не может быть предоставлено юридическим лицам, контролируемым физическими или юридическими лицами Европейского Союза, и их филиалам, учрежденным на территории Республики Казахстан.

4. Фауна

4.1. Доступ к биологическим ресурсам и местам рыбной ловли, расположенным в морских и внутренних водах, подпадающих под суверенитет или юрисдикцию Республики Казахстан, и их использование ограничивается рыболовными судами, плавающими под флагом Республики Казахстан и зарегистрированными на территории Республики Казахстан, если не предусмотрено иное. Рыболовным судам, принадлежащим дочерним компаниям юридических лиц Европейского Союза, учрежденным в форме юридического лица Республики Казахстан, не запрещается плавать под флагом Республики Казахстан.

4.2. При предоставлении права использования животного мира в определенной области или водной зоне приоритет отдается юридическим лицам Республики Казахстан.

5. Требования учреждения для целей лицензирования

Компании, которые производят товары, подлежащие лицензированию по важным причинам, связанным со здоровьем населения, безопасностью или национальной безопасностью, учреждаются в форме юридического лица Республики Казахстан.

6. Континентальный шельф

Могут быть введены ограничения в рамках континентального шельфа Республики Казахстан.

В. ИЗЪЯТИЯ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Европейский Союз оставляет за собой право сохранять или устанавливать любую меру, не соответствующую обязательствам по национальному режиму, различающимся по государствам-членам, где это применимо, в порядке, установленном ниже:

1. Горная добыча и открытая добыча, включая добычу нефти и природного газа

В некоторых государствах-членах Европейского Союза могут применяться ограничения; Европейский Союз может применять ограничения в отношении юридических лиц, контролируемых физическими или юридическими лицами Республики Казахстан, на долю которых приходится более 5% импорта нефти или природного газа Европейского Союза.

2. Производство нефтепродуктов, газа, электроэнергии, пара, горячей воды и тепла

В некоторых государствах-членах Европейского Союза могут применяться ограничения; Европейский Союз может применять ограничения в отношении юридических лиц, контролируемых физическими или юридическими лицами Республики Казахстан, на долю которых приходится более 5% импорта нефти или природного газа Европейского Союза.

3. Рыболовство

Доступ к биологическим ресурсам и местам рыбной ловли, расположенным в морских водах, подпадающих под суверенитет или юрисдикцию государств-членов Европейского Союза, и их использование ограничивается рыболовными судами, плавающими под флагом государства-члена Европейского Союза и зарегистрированными на территории Европейского Союза, если не предусмотрено иное.

4. Приобретение недвижимого имущества, включая землю

В некоторых государствах-членах Европейского Союза могут применяться ограничения на приобретение недвижимого имущества, включая землю, юридическими лицами, контролируемые физическими или юридическими лицами Республики Казахстан.

5. Сельское хозяйство, включая охоту

В некоторых государствах-членах Европейского Союза национальный режим не применяется в отношении юридических лиц, контролируемых физическими или юридическими лицами Республики Казахстан, которые желают создать сельскохозяйственное предприятие; приобретение виноградников юридическими лицами, контролируемыми физическими или юридическими лицами Республики Казахстан, подлежит уведомлению или при необходимости разрешению.

6. Рыбоводческая деятельность

Национальный режим не применяется к рыбоводческой деятельности на территории Европейского Союза.

7. Добыча и переработка расщепляющихся или синтетических материалов или материалов, из которых они получены

В некоторых государствах-членах Европейского Союза могут применяться ограничения.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ РЕСПУБЛИКОЙ КАЗАХСТАН В СООТВЕТСТВИИ С ПУНКТОМ 2 СТАТЬИ 48

Юридическое лицо Европейского Союза, которое привлекает внутрикорпоративных переводов (ВКП) в сектор, не связанный с предоставлением услуг, должно заниматься производством товаров¹.

Трудоустройство ВКП в качестве менеджеров и специалистов должно соответствовать требованиям теста на экономическую целесообразность². По истечении 5-летнего периода после вступления Республики Казахстан в ВТО тест на экономическую целесообразность не применяется.³

Количество ВКП ограничивается 50% от общего количества руководителей, менеджеров и специалистов в пределах каждой категории в компаниях, в которых минимальное количество персонала составляет три сотрудника.

Въезд и временное пребывание ВКП Стороны разрешается на срок до трех лет на основании разрешений, ежегодно выдаваемых уполномоченным органом.

¹ Привлечение ВКП в рамках контрактов на недропользование будет осуществляться в соответствии с Протоколом о присоединении Республики Казахстан к ВТО.

² Разрешение на работу выдается только после завершения поиска подходящих кандидатов в базе данных компетентного органа и опубликования объявления о вакансии в средствах массовой информации. Эти процедуры занимают не более одного месяца. Разрешение для ВКП предоставляется после завершения этих процедур, если только компания не определила местного кандидата, который соответствует ее требованиям.

³ Все остальные требования, законы и нормативные правовые акты, касающиеся въезда, пребывания и работы, продолжают применяться.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

СФЕРА ПРИМЕНЕНИЯ ГЛАВЫ 8 (ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

ЧАСТЬ 1

Центральные государственные органы, к закупкам которых
применяются положения

Пороговые значения, упомянутые в подпункте (с) пункта 2 статьи
120 настоящего Соглашения:

300 000 Специальных прав заимствования (СПЗ) для товаров и услуг,
за исключением строительных услуг (части 4 и 5 настоящего приложения)

7 миллионов СПЗ для строительных услуг (часть 6 настоящего
приложения)

В отношении Республики Казахстан:

- Министерство по инвестициям и развитию Республики
Казахстан
- Министерство энергетики Республики Казахстан
- Министерство сельского хозяйства Республики Казахстан
- Министерство национальной экономики Республики Казахстан
- Министерство иностранных дел Республики Казахстан
- Министерство здравоохранения и социального развития
Республики Казахстан
- Министерство финансов Республики Казахстан
- Министерство юстиции Республики Казахстан
- Министерство образования и науки Республики Казахстан
- Министерство культуры и спорта Республики Казахстан
- Счетный комитет по контролю за исполнением
республиканского бюджета
- Агентство Республики Казахстан по делам государственной
службы и противодействию коррупции
- Национальный центр по правам человека

Примечание.

Организация и проведение процедур закупок для вышеуказанных
государственных органов может осуществляться одной организацией,
определенной в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

В отношении Европейского Союза:

Центральные государственные органы государств-членов Европейского Союза, перечисленные в приложении 1 Европейского Союза к Вложению 1 к Соглашению ВТО по государственным закупкам. Сфера применения главы 8 (Государственные закупки) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не включает учреждения, отмеченные звездочкой (*) в данном списке, и упомянутые в нем министерства обороны.

Примечание.

Список закупающих организаций охватывает также любое подчиненное учреждение любой перечисленной закупающей организации государства-члена Европейского Союза при условии, что оно не имеет отдельную правосубъектность.

ЧАСТЬ 2

Региональные и местные государственные органы,
к закупкам которых применяются положения

Пороговые значения, упомянутые в подпункте (с) пункта 2 статьи 120 настоящего Соглашения:

400 000 Специальных прав заимствования (СПЗ) для товаров и услуг, за исключением строительных услуг (части 4 и 5 настоящего приложения)

7 миллионов СПЗ для строительных услуг (часть 6 настоящего приложения)

В отношении Республики Казахстан:

- Акимат Алматинской области
- Акимат Атырауской области
- Акимат Актюбинской области
- Акимат Акмолинской области
- Акимат Восточно-Казахстанской области
- Акимат Жамбылской области
- Акимат Западно-Казахстанской области
- Акимат Карагандинской области
- Акимат Кызылординской области
- Акимат Костанайской области
- Акимат Мангистауской области
- Акимат Павлодарской области

- Акимат Северо-Казахстанской области
- Акимат Южно-Казахстанской области
- Акимат г. Астана
- Акимат г. Алматы

Примечание.

Организация и проведение процедур закупок для вышеуказанных государственных органов может осуществляться одной организацией, определенной в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

В отношении Европейского Союза:

Все региональные государственные органы государств-членов Европейского Союза

Примечание.

Для целей настоящего Соглашения «региональные государственные органы» понимаются как закупающие организации административных единиц, подпадающих под Номенклатуру территориальных единиц 1 и 2 (NUTS), упомянутые в Регламенте (ЕС) № 1059/2003 Европейского Парламента и Совета от 26 мая 2003 года об установлении общей классификации территориальных единиц для статистики (NUTS)¹.

ЧАСТЬ 3

Все остальные учреждения, к закупкам которых применяются положения

(нет)

ЧАСТЬ 4

Охватываемые товары

В отношении Республики Казахстан и Европейского Союза:

1. Настоящее Соглашение применяется к закупкам всех товаров, закупаемых организациями, перечисленными в частях 1-3 настоящего приложения, если иное не предусмотрено в настоящем Соглашении.

2. Перечень товаров, упомянутых в статье 137 настоящего Соглашения:

Номера кодов Номенклатуры Гармонизированной системы описания и кодирования товаров Всемирной таможенной организации (ГС),

¹ Официальный журнал Европейского Союза (OJEU L154, 21.6.2003, стр. 1)

предусмотренные следующей таблицей, определяют товары, упомянутые в статье 137 настоящего Соглашения. Описание дается только для информации.

№	Код ГС	Товарная группа
1	0401-0402	Молоко и сливки
2	0701-0707	Некоторые съедобные овощи
3	2501-2530	Изделия минеральные неметаллические прочие
4	2801-2940	Определенные химические вещества и продукты
5	3101-3826	Определенные химические вещества и продукты
6	3917	Трубы, трубки, шланги и их фитинги из пластмасс
7	4801	Бумага газетная в рулонах или листах
8	4803	Бумажные туалетные салфетки или салфетки для лица, полотенца или пеленки и другие виды бумаги хозяйственно-бытового или санитарно-гигиенического назначения
9	5101-6006	Текстильные материалы и текстильные изделия
10	7201-8113	Металлы недрагоценные и изделия из недрагоценных металлов
11	8201-8311	Изделия металлические готовые, кроме машин и оборудования
12	8429	Бульдозеры с неповоротным и поворотным отвалом, грейдеры, планировщики, скреперы, механические лопаты, экскаваторы, одноковшовые погрузчики, трамбовочные машины и дорожные катки, самоходные
13	8501-8517	Определенные машины и оборудование
14	8535-8548	Определенное электрическое оборудование
15	870130	Тракторы гусеничные
16	870190	Другие тракторы в 8701 (кроме тракторов товарной позиции 8709)
17	8702	Моторные транспортные средства, предназначенные для перевозки 10 человек или более, включая водителя
18	8703	Автомобили легковые и прочие моторные транспортные средства, предназначенные главным образом для перевозки людей (кроме моторных транспортных средств товарной позиции 8702),

№	Код ГС	Товарная группа
		включая грузопассажирские автомобили-фургоны и гоночные автомобили
19	8704	Моторные транспортные средства для перевозки грузов
20	8705	Моторные транспортные средства специального назначения (например, автомобили грузовые аварийные, автокраны, пожарные транспортные средства, автобетономешалки, автомобили для уборки дорог, поливомоечные автомобили, автомастерские, автомобили с рентгеновскими установками), кроме используемых для перевозки пассажиров или грузов
21	8716	Прицепы и полуприцепы; прочие несамоходные транспортные средства; их части
22	8802	Вертолеты и космические аппараты
23	940350	Мебель деревянная типа спальная
24	9405	Лампы и осветительное оборудование

Часть 5

Охватываемые услуги

В отношении Республики Казахстан и Европейского Союза:

Настоящее Соглашение применяется к закупкам организаций, перечисленных в частях 1-3 настоящего приложения, следующих услуг, которые определены в соответствии с Разделом 51 Предварительной классификации основных продуктов ООН (КОП) как включенные в Классификационный перечень секторов услуг ВТО (MTN.GNS/W/120)¹

¹ За исключением услуг, которыекупающие организации обязаны закупить у другой организации в соответствии с эксклюзивным правом, установленным законом, нормативным правовым актом или административным положением

Описание	№ КОП
Телекоммуникационные услуги	752 ¹
Финансовые аудиторские услуги	86211
Бухгалтерские аудиторские услуги	86212
Услуги по исследованию рынка	86401
Консультационные услуги в сфере управления	865
Услуги, связанные с консультационной деятельностью в сфере управления	866 ²
Услуги в области архитектуры	8671
Инженерные услуги	8672
Комплексные инженерные услуги	8673
Услуги по градостроительному и ландшафтному проектированию	8674
Консультационные услуги в смежных научных и технических областях	8675 ³

Примечание.

Охватываемые услуги подлежат ограничениям и условиям, определенным в Перечне специфических обязательств каждой Стороны по ГАТС.

¹ В отношении Республики Казахстан за исключением местных телекоммуникационных услуг и радиокommunikационных услуг, включая спутниковую связь, за исключением услуг, оказываемых иностранными операторами спутниковой связи юридическим лицам Республики Казахстан, имеющим лицензию на оказание телекоммуникационных услуг, предусмотренных в Перечне специфических обязательств Республики Казахстан по ГАТС.

² За исключением арбитража и услуг по примирению.

³ За исключением изучения земной поверхности для цели обозначения границ, аэро съемки и аэрокартографии и за исключением КОП 86754, предусмотренной в Перечне специфических обязательств Республики Казахстан по ГАТС.

ЧАСТЬ 6

Охватываемые строительные услуги

В отношении Республики Казахстан и Европейского Союза:

Настоящее Соглашение применяется к закупкам организаций, перечисленных в частях 1-3 настоящего приложения, всех строительных услуг, перечисленных в КОП.

Примечание:

Охватываемые услуги подлежат ограничениям и условиям, определенным в Перечне специфических обязательств каждой Стороны по ГАТС.

ЧАСТЬ 7

Общие примечания

В отношении Республики Казахстан:

1. Глава 8 (Государственные закупки) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не охватывает:

(a) закупки сельскохозяйственной продукции, осуществляемые в целях содействия программам поддержки сельского хозяйства, включая закупки для целей продовольственной безопасности, и программам человеческого питания (например, по оказанию продовольственной помощи, в том числе срочной гуманитарной помощи);

(b) закупки с целью приобретения, разработки, производства или совместного производства программного материала вещателями и контракты на эфирное время;

(c) закупки товаров, работ, услуг, сведения о которых составляют государственные секреты, согласно пункту 3 статьи 41 Закона «О государственных закупках» № 303-III от 21 июля 2007 года;

(d) закупки в области изучения и исследования космического пространства в мирных целях, международное сотрудничество при реализации совместных проектов и программ в области космической деятельности;

(e) закупки товаров, работ и услуг, которые предоставляются исключительно естественными или государственными монополиями; или

(f) закупки финансовых услуг, если иное не предусмотрено в части 5 настоящего приложения.

2. Глава 8 (Государственные закупки) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не применяется к любой резервной мере, предусмотренной в пользу малого бизнеса или предприятий, которыми владеют представители национальных меньшинств, или предприятий, нанимающих людей с ограниченными возможностями. Резервная мера означают любую форму преференций, такую как исключительное право на предоставление товара или услуги, или любую преференцию по цене.

3. Глава 8 (Государственные закупки) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не применяется к закупкам, осуществляемым организацией, к закупкам которой применяются положения, от имени организации, к закупкам которой не применяются положения.

4. Закупкикупающими организациями частей товаров или услуг, которые сами по себе не охватываются настоящим Соглашением, не рассматриваются как охватываемые закупки.

5. Закупкикупающими организациями, указанными в частях 1 и 2 настоящего приложения, в связи с деятельностью в области питьевой воды, энергетики, транспорта и почтового сектора не охватываются настоящим Соглашением, если только не охватываются частью 3 настоящего приложения.

В отношении Европейского Союза:

1. Глава 8 (Государственные закупки) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не охватывает:

(a) закупки сельскохозяйственной продукции, осуществляемые в целях содействия программам поддержки сельского хозяйства и программам человеческого питания (например, по оказанию продовольственной помощи, в том числе срочной гуманитарной помощи);
и

(b) закупки для приобретения, разработки, производства или совместного производства программного материала вещателями и контракты на эфирное время.

2. Закупкикупающими организациями, указанными в частях 1 и 2 настоящего приложения, в связи с деятельностью в области питьевой воды, энергетики, транспорта и почтового сектора не охватываются настоящим Соглашением, если не охватываются частью 3 настоящего приложения.

3. В отношении Аландских островов применяются особые условия Протокола № 2 об Аландских островах к Договору о вступлении Австрии, Финляндии и Швеции в Европейский Союз.

4. В отношении закупок организаций в области обороны и безопасности охватываемые закупки ограничиваются товарами, которые являются нечувствительными и невоенными материалами.

5. Закупкикупающими организациями частей товаров или услуг, которые сами по себе не охватываются настоящим Соглашением, не рассматриваются как охватываемые закупки.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ ДЛЯ ОПУБЛИКОВАНИЯ ИНФОРМАЦИИ И ОБЪЯВЛЕНИЙ О ЗАКУПКАХ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 8 (ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

ЧАСТЬ I

Средства массовой информации для опубликования информации о
закупках

В отношении РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:

Сайт Республики Казахстан о государственных закупках:

<http://goszakup.gov.kz>

Информационно-правовая система нормативных правовых актов
Республики Казахстан

<http://adilet.zan.kz>

В отношении ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА:

Официальный журнал Европейского Союза

<http://simap.europa.eu>

БЕЛЬГИЯ

Законы, королевские указы, министерские решения, министерские
документы - le Moniteur Belge

Судебная практика - Pasicrisie

БОЛГАРИЯ

Законы и нормативные правовые акты - Държавенвестник
(Государственная газета)

Судебные решения - www.sac.government.bg

Административные правила общего применения и любые процедуры -
www.aop.bg и www.cpc.bg

ЧЕШСКАЯ РЕСПУБЛИКА

Законы и нормативные правовые акты - Sbírka zákonů České republiky
(Собрание законов Чешской Республики)

Постановления управления по защите конкуренции - Collection of Rulings of the Office for the Protection of Competition

ДАНИЯ

Законы и нормативные правовые акты - Lovtidende

Судебные решения - Ugeskrift for Retsvaesen

Административные правила и процедуры - Ministerialtidende

Постановления Апелляционного совета по государственным закупкам - Konkurrencerådets Dokumentation

ГЕРМАНИЯ

Законодательство и нормативные правовые акты - Bundesanzeiger

Судебные решения - Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts, Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ЭСТОНИЯ

Законы, нормативные правовые акты и административные правила применения - Riigi Teataja

Судебные решения Верховного суда Эстонии: Riigi Teataja (часть 3)

ИРЛАНДИЯ

Законодательство и нормативные правовые акты - Iris Oifigiúil (Официальная газета Правительства Ирландии)

ГРЕЦИЯ

Официальный журнал Греческой Республики - Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ИСПАНИЯ

Законодательство - Boletín Oficial del Estado

Судебные постановления - официально не публикуются

ФРАНЦИЯ

Законодательство - Journal Officiel de la République française

Судебная практика - Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

ХОРВАТИЯ

Narodne novine (официальная газета) - <http://www.nn.hr>

ИТАЛИЯ

Законодательство - Gazzetta Ufficiale

Судебная практика - официально не публикуется

КИПР

Законодательство - Официальная газета Республики Кипр (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας)

Судебные решения: Решения Верховного Высшего суда - Типография (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

ЛАТВИЯ

Законодательство - "Latvijas Vēstnesis" (Официальная газета)

ЛИТВА

Законы, нормативные правовые акты, административные положения - "Valstybės Žinios" (Официальная газета Литовской Республики)

Судебные решения, судебная практика - Бюллетень Верховного суда Литвы "Teismų praktika";

Бюллетень Административного суда Литвы "Administracinių teismų praktika"

ЛЮКСЕМБУРГ

Законодательство - Memorial

Судебная практика - Pasicrisie

ВЕНГРИЯ

Законодательство - Magyar Közlöny (Официальный журнал Венгрии)

Судебная практика - Közbeszerzési Értesítő - a Közbeszerzések Tanácsa

Hivatalos Lapja (Бюллетень государственных закупок - Официальный журнал Совета по государственным закупкам)

МАЛЬТА

Законодательство - Government Gazette

НИДЕРЛАНДЫ

Законодательство - Nederlandse Staatscourant и/или Staatsblad

Судебная практика - официально не публикуется

АВСТРИЯ

Законодательство - Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung

Судебные решения, судебная практика - Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes - administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

ПОЛЬША

Законодательство - Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Журнал законов - Республика Польша)

Судебные решения, судебная практика - "Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie" (Сборник решений арбитражных комиссий и Регионального суда Варшавы)

ПОРТУГАЛИЯ

Законодательство - Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

Юридические публикации - Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo;

Colectânea de Jurisprudencia das Relações

РУМЫНИЯ

Законы и нормативные правовые акты - Monitorul Oficial al României (Официальный журнал Румынии)

Судебные решения, административные правила общего применения и любые процедуры - www.anrmap.ro

СЛОВЕНИЯ

Законодательство - Official Gazette of the Republic of Slovenia

Судебные решения - официально не публикуются

СЛОВАКИЯ

Законодательство - Zbierka zákonov (Собрание законов)

Судебные решения - официально не публикуются

ФИНЛЯНДИЯ

Suomen Säädoskokoelma - Finlands Författningssamling (Собрание законодательных актов Финляндии)

ШВЕЦИЯ

Svensk Författningssamling (Свод законодательных актов Швеции)

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Законодательство - Офис публичной информации Великобритании (HM Stationery Office)

Судебная практика - Law Reports

«Государственные органы» - Офис публичной информации Великобритании (HM Stationery Office)

ЧАСТЬ 2

Средства массовой информации для опубликования объявлений

В отношении РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:

Сайт Республики Казахстан о государственных закупках

<http://goszakup.gov.kz>

В отношении ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА:

Официальный журнал Европейского Союза

<http://simap.europa.eu>

ПРИЛОЖЕНИЕ V

ПРАВИЛА АРБИТРАЖНОЙ ПРОЦЕДУРЫ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 14 (УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

Общие положения

1. В главе 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения и в соответствии с настоящими правилами:

(а) «советник» означает лицо, нанятое Стороной спора для консультаций и содействия данной Стороне в связи с разбирательством арбитражной комиссии;

(б) «арбитр» означает члена арбитражной комиссии, учрежденной в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения;

(с) «помощник» означает лицо, которое в соответствии с условиями назначения арбитра проводит исследование или оказывает помощь этому арбитру;

(d) «Сторона, подавшая жалобу» означает Сторону, которая запрашивает учреждение арбитражной комиссии по статье 176 настоящего Соглашения;

(е) «Сторона, против которой подана жалоба» означает Сторону, которая предположительно нарушила положения, указанные в статье 173 настоящего Соглашения;

(f) «арбитражная комиссия» означает комиссию, учрежденную в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения;

(g) «представитель Стороны» означает сотрудника или любое другое лицо, назначенное Стороной для целей спора по настоящему Соглашению;

(h) «день» означает календарный день;

(i) «рабочий день» означает любой день, кроме государственного праздника, субботы и воскресенья.

2. Стороны делят расходы, вытекающие из организационных вопросов, включая вознаграждение и расходы арбитров.

Уведомления

3. Запрос о консультациях и запрос об учреждении арбитражной комиссии доставляется другой Стороне по электронной почте, по факсу, заказной почтой, курьером или любыми другими средствами связи, подтверждающими запись их отправки.

4. Каждая Сторона спора и арбитражная комиссия доставляет любой документ, кроме запроса о консультациях и запроса об учреждении арбитражной комиссии, по электронной почте и факсу, заказной почтой, курьером или любыми другими средствами связи, подтверждающими запись их отправки другой Стороне и в соответствующих случаях каждому из арбитров. Если не доказано иное, сообщение по электронной почте считается доставленным в день его отправки. Если какие-либо сопутствующие документы являются конфиденциальными или слишком большими для передачи по электронной почте, Сторона, направляющая документ, может обеспечить передачу данного документа в другом электронном формате другой Стороне и в соответствующих случаях каждому из арбитров в течение одного дня после доставки по электронной почте. В таких случаях Сторона, доставляющая документ, информирует по электронной почте другую Сторону и в соответствующих случаях каждого из арбитров о направлении документа и обозначает его содержимое.

5. Все уведомления адресуются Правительству Республики Казахстан и Генеральному директорату по торговле Европейской Комиссии, соответственно. В течение 30 дней с начала применения Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения Стороны обмениваются деталями для электронной связи, согласно правилам 3 и 4 настоящих Правил процедуры. Стороны уведомляют друг друга и в соответствующих случаях арбитражную комиссию без задержки о любых изменениях в адресах электронной почты или других электронных средств связи.

6. Незначительные канцелярские ошибки в любом запросе, уведомлении, письменном документе или другом документе, связанном с разбирательством арбитражной комиссии, могут быть исправлены с помощью незамедлительной доставки нового документа с четким указанием изменений.

7. Если крайний срок доставки документа приходится на субботу, воскресенье или государственный праздник Республики Казахстан или Европейского Союза, крайним сроком доставки считается следующий рабочий день. Если документ доставлен Стороне в день, который является выходным днем для данной Стороны, он считается доставленным на следующий рабочий день. Датой получения документа должна считаться та же дата, что и дата его доставки.

Начало арбитража

8. (a) Если согласно статье 177 настоящего Соглашения или правилам 19, 20 или 47 настоящих Правил процедуры любой член

арбитражной комиссии выбирается по жребию, то жеребьевка проводится во время и в месте, определенных Стороной, подавшей жалобу, и о которых незамедлительно сообщается Стороне, против которой подана жалоба. Сторона, против которой подана жалоба, если она примет такое решение, может присутствовать во время жеребьевки. В любом случае жеребьевка проводится в присутствии какой-либо Стороны/Сторон.

(b) Если согласно статье 177 настоящего Соглашения или правилам 19, 20 или 47 настоящих Правил процедуры любой член арбитражной комиссии выбирается по жребию, и Комитет сотрудничества имеет двух председателей, то оба председателя или их представители, или один председатель, в случае когда другой председатель или его представитель не принимают участие в жеребьевке, осуществляет жеребьевку.

(c) Стороны уведомляют выбранных арбитров об их назначениях.

(d) Арбитр, который был назначен в соответствии с процедурой, определенной в статье 177 настоящего Соглашения, подтверждает Комитету сотрудничества свою готовность выступать в качестве члена арбитражной комиссии в течение пяти дней с даты, на которую его информировали о назначении.

(e) Если Стороны спора не договорились об ином, Стороны проводят встречу с арбитражной комиссией лично либо через другие средства связи в течение семи дней с момента учреждения арбитражной комиссии. Стороны и арбитражная комиссия определяют такие вопросы, которые Стороны или арбитражная комиссия считают целесообразными, в том числе вопросы вознаграждения и расходов, подлежащих выплате арбитрам. Вознаграждение и расходы соответствуют стандартам ВТО.

9. (a) Если Стороны не договорились об ином в течение пяти дней с даты выбора арбитров, в задачи арбитражной комиссии входит:

«изучить в свете соответствующих положений Соглашения, применяемых сторонами спора, вопрос, указанный в запросе об учреждении арбитражной комиссии, вынести решение о соответствии рассматриваемой меры положениям, указанным в статье 173, и направить доклад в соответствии со статьями 180, 181, 182 и 195 настоящего Соглашения».

(b) Стороны должны уведомить арбитражную комиссию о согласованном задании в течение трех дней с момента его согласования.

Первоначальные представления

10. Сторона, подавшая жалобу, направляет свое первоначальное письменное представление не позднее 20 дней после даты учреждения арбитражной комиссии. Сторона, против которой подана жалоба,

направляет свое письменное встречное представление не позднее 20 дней после даты получения первоначального письменного представления.

Работа арбитражных комиссий

11. Председатель арбитражной комиссии председательствует на всех ее заседаниях. Арбитражная комиссия может делегировать председателю полномочия принимать административные и процедурные решения.

12. Если иное не предусмотрено в главе 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения, арбитражная комиссия может осуществлять свою деятельность с помощью любых средств, в том числе телефонной, факсимильной или компьютерной связи.

13. Только арбитры могут принимать участие в обсуждениях арбитражной комиссии, но арбитражная комиссия может разрешить своим помощникам присутствовать на своих обсуждениях.

14. Составление проекта любого доклада остается исключительной ответственностью арбитражной комиссии и не должно быть делегировано.

15. Если возникает процедурный вопрос, который не охватывается положениями главы 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения и приложениями V-VII к настоящему Соглашению, арбитражная комиссия после консультаций со Сторонами может принять соответствующую процедуру, которая совместима с данными положениями.

16. Если арбитражная комиссия считает, что существует необходимость изменения любого из сроков для своих разбирательств, кроме сроков, установленных в главе 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения, или любой другой процедурной или административной корректировки, она информирует Стороны спора в письменной форме о причинах изменений или корректировок и о необходимом периоде времени или корректировках.

Замена

17. Если арбитр не может участвовать в арбитражном разбирательстве в соответствии с главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения, выходит из него или должен быть заменен в связи с несоблюдением требований Кодекса поведения, изложенного в приложении VI к настоящему Соглашению, замена выбирается в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения и правилом 8 настоящих Правил процедуры.

18. Если Сторона спора считает, что арбитр не соответствует требованиям Кодекса поведения и по этой причине должен быть заменен,

данная Сторона направляет уведомление другой Стороне спора в течение 15 дней с даты, на которую она получила свидетельства об обстоятельствах, лежащих в основе существенного нарушения арбитром Кодекса поведения.

19. Если Сторона спора считает, что арбитр, кроме председателя, не соответствует требованиям Кодекса поведения, Стороны спора проводят консультации и, если они придут к согласию о необходимости замены арбитра, выбирают нового арбитра в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения и правилом 8 настоящих Правил процедуры.

Если Стороны спора не придут к согласию о необходимости замены арбитра, любая Сторона спора может запросить председателя арбитражной комиссии рассмотреть данный вопрос, решение которого является окончательным.

Если в соответствии с таким запросом председатель посчитает, что арбитр не соответствует требованиям Кодекса поведения, новый арбитр выбирается в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения и правилом 8 настоящих Правил процедуры.

20. Если Сторона считает, что председатель арбитражной комиссии не соответствует требованиям Кодекса поведения, Стороны проводят консультации и, если они придут к согласию о необходимости замены председателя, выбирают нового председателя в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения и правилом 8 настоящих Правил процедуры.

Если Стороны не придут к согласию о необходимости замены председателя, любая из Сторон может запросить о рассмотрении данного вопроса одним из остальных членов резерва лиц из подписка председателей, упомянутого в пункте 1 статьи 196 настоящего Соглашения. Его имя определяется по жребию председателем Комитета сотрудничества или его представителем. Решение таким образом выбранного лица о необходимости замены председателя является окончательным.

Если таким образом выбранное лицо решает, что действующий председатель не соответствует требованиям Кодекса поведения, он выбирает нового председателя по жребию из оставшегося резерва лиц из подписка председателей, упомянутых в пункте 1 статьи 196 настоящего Соглашения. Выбор нового председателя осуществляется в течение пяти дней с даты принятия решения, указанного в настоящем пункте.

21. Разбирательства арбитражной комиссии приостанавливаются на период, необходимый для выполнения процедур, предусмотренных правилами 18, 19 и 20 настоящих Правил процедур.

Слушания

22. Председатель арбитражной комиссии назначает дату и время слушания после консультаций со Сторонами спора и другими членами арбитражной комиссии и подтверждает это в письменной форме Сторонам спора. Данная информация также публикуется Стороной, отвечающей за логистическое администрирование судебного разбирательства, если слушание не закрыто для общественности. Если у Стороны нет возражений, арбитражная комиссия может принять решение не проводить слушание.

23. Если Стороны не договорились об ином, слушание проводится в Брюсселе, если Стороной, подавшей жалобу, является Республика Казахстан, и в Астане, если Стороной, подавшей жалобу, является Европейский Союз.

24. Арбитражная комиссия может созывать дополнительные слушания, если Стороны согласны с этим.

25. Все арбитры присутствуют на протяжении любых слушаний.

26. Следующие лица могут присутствовать на слушании независимо от того, открыты разбирательства для общественности или нет:

- (a) представители Сторон спора;
- (b) советники Сторон спора;
- (c) административный персонал, устные переводчики, письменные переводчики и стенографисты; и
- (d) помощники арбитров.

Только представители и советники Сторон спора могут обращаться к арбитражной комиссии.

27. Не позднее чем за пять дней до даты слушания каждая Сторона спора направляет арбитражной комиссии список имен лиц, которые приведут устные аргументы или сделают презентации на слушании от имени данной Стороны, и других представителей или советников, участвующих в слушании.

28. Арбитражная комиссия проводит слушание в следующем порядке, обеспечивая, чтобы Стороне, подавшей жалобу, и Стороне, против которой подана жалоба, было предоставлено одинаковое время:

Аргумент

- (a) аргумент Стороны, подавшей жалобу
- (b) аргумент Стороны, против которой подана жалоба

Опровержение аргумента

- (a) аргумент Стороны, подавшей жалобу
- (b) контраргумент Стороны, против которой подана жалоба.

29. Арбитражная комиссия может задать вопрос любой Стороне спора в любое время в ходе слушания.

30. Арбитражная комиссия обеспечивает подготовку стенограммы каждого слушания и ее доставку в возможно короткие сроки Сторонам спора. Стороны спора могут дать свои комментарии к стенограмме, и арбитражная комиссия может рассмотреть данные комментарии.

31. Каждая Сторона спора может предоставить дополнительное письменное представление по любому вопросу, который возник во время слушания, в течение десяти дней с даты слушания.

Письменные вопросы

32. Арбитражная комиссия может в любое время в ходе разбирательства задать вопросы в письменной форме одной Стороне или обеим Сторонам спора. Каждая Сторона спора получает копию любых вопросов, заданных арбитражной комиссией.

33. Сторона спора направляет копию своего письменного ответа на вопросы арбитражной комиссии другой Стороне спора. Каждая Сторона спора имеет возможность представить письменные комментарии к ответу другой Стороны, которые должны быть направлены в течение пяти дней с даты получения такого ответа.

Конфиденциальность

34. Каждая Сторона спора и ее советники обращаются как с конфиденциальной с любой информацией, представленной другой Стороной спора арбитражной комиссии, которую эта Сторона обозначила в качестве конфиденциальной. Если Сторона спора представляет конфиденциальную версию своих письменных представлений арбитражной комиссии, она также по запросу другой Стороны и не позднее 15 дней после даты либо запроса, либо представления, в зависимости от того, что позже, направляет неконфиденциальное краткое изложение информации, содержащейся в ее представлениях, которое может быть раскрыто для общественности, и объяснение, почему нераскрываемая информация является конфиденциальной. Ничто в настоящих Правилах процедуры не препятствует Стороне спора раскрывать заявления о своей собственной позиции для общественности при условии, что при ссылке на информацию, представленную другой Стороной, она не раскрывает любую информацию, обозначенную другой Стороной в качестве конфиденциальной.

Арбитражная комиссия собирается на закрытом заседании, если представление и аргументы Стороны содержат конфиденциальную информацию. Если слушания проходят на закрытом заседании, Стороны

спора и их советники должны сохранять конфиденциальность слушаний арбитражной комиссии.

Неконфиденциальная версия доклада арбитражной комиссии

35. Если доклад арбитражной комиссии содержит информацию, обозначенную Стороной в качестве конфиденциальной, арбитражная комиссия подготавливает неконфиденциальную версию доклада комиссии. Сторонам предоставляется возможность дать свои комментарии к неконфиденциальной версии доклада, и арбитражная комиссия принимает их комментарии во внимание при подготовке окончательной неконфиденциальной версии доклада.

Односторонние контакты

36. Арбитражная комиссия не встречается или не поддерживает связь со Стороной в отсутствие другой Стороны.

37. Ни один из членов арбитражной комиссии не может обсуждать любой аспект предмета разбирательства с одной Стороной или обеими Сторонами спора в отсутствие других арбитров.

Консультативные заключения

38. Если Стороны не договорились об ином в течение трех дней с даты учреждения арбитражной комиссии, арбитражная комиссия может принимать добровольные письменные представления от физических лиц или юридических лиц, учрежденных на территории Стороны спора, которые являются независимыми от правительств Сторон спора, при условии, что они доставлены в течение десяти дней с даты учреждения арбитражной комиссии, и что они являются краткими и не содержат более 15 страниц, напечатанных с двойным интервалом, и что они имеют непосредственное отношение к фактическому или юридическому вопросу, находящемуся на рассмотрении арбитражной комиссии.

39. Представление содержит описание лица, направляющего представление, будь то физическое или юридическое лицо, в том числе его гражданство или место учреждения, характер его деятельности, его правовой статус, общие цели и источник его финансирования, и указывает на характер интереса, которое лицо имеет в разбирательстве арбитражной комиссии. Представление составляется на языках, выбранных Сторонами спора в соответствии с правилами 42 и 43 настоящих Правил процедуры.

40. Арбитражная комиссия перечисляет в своем докладе все полученные ею представления, которые соответствуют правилам 38 и 39 настоящих Правил процедуры. Арбитражная комиссия не обязана использовать в своем докладе аргументы, указанные в таких представлениях. Любое такое представление доставляется Сторонам спора

для их комментариев. Комментарии Сторон спора доставляются в течение десяти дней с момента получения представления, и любые такие комментарии принимаются во внимание арбитражной комиссией.

Срочные случаи

41. В срочных случаях, указанных в главе 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения, арбитражная комиссия после консультаций со Сторонами корректирует сроки, указанные в настоящих Правилах процедуры, и уведомляет Стороны о таких корректировках.

Письменный и устный перевод

42. В ходе консультаций, указанных в статье 174 настоящего Соглашения, и не позднее встречи, указанной в пункте (е) правила 8 настоящих Правил процедуры, Стороны спора стремятся согласовать общий рабочий язык разбирательства до арбитражной комиссии.

43. Если Стороны спора не могут прийти к согласию относительно общего рабочего языка, каждая Сторона делает свои письменные представления на выбранном ею языке. В таком случае Сторона обеспечивает в то же время перевод на языке, выбранном другой Стороной, если только ее представления не будут сделаны на одном из рабочих языков ВТО. Сторона, против которой подана жалоба, принимает меры по переводу устных представлений на языках, выбранных Сторонами.

44. Доклады арбитражной комиссии издаются на языке или языках, выбранных Сторонами спора.

45. Любая Сторона спора может представить комментарии о точности перевода любой переведенной версии документа, составленного в соответствии с настоящими Правилами процедуры.

46. Каждая Сторона несет расходы, связанные с переводом своих письменных представлений. Любые расходы, понесенные для целей перевода доклада арбитражной комиссии, делятся поровну между Сторонами спора.

Другие процедуры

47. Настоящие Правила процедуры также применяются к процедурам, установленным в соответствии со статьей 174, пунктом 2 статьи 184, пунктом 2 статьи 185, пунктом 3 статьи 186 и пунктом 2 статьи 187 настоящего Соглашения. Однако, сроки, установленные в настоящих Правилах процедуры, корректируются арбитражной комиссией в соответствии со специальными сроками, предусмотренными для принятия доклада арбитражной комиссией в тех других процедурах.

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

КОДЕКС ПОВЕДЕНИЯ ЧЛЕНОВ АРБИТРАЖНЫХ КОМИССИЙ И МЕДИАТОРОВ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 14 (УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

Определения

1. В настоящем Кодексе поведения:

(a) «арбитр» означает члена арбитражной комиссии, официально учрежденной в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения;

(b) «кандидат» означает человека, чье имя находится в списке арбитров, указанном в статье 196 настоящего Соглашения, и который рассматривается для выбора в качестве члена арбитражной комиссии в соответствии со статьей 177 настоящего Соглашения;

(c) «помощник» означает лицо, которое в соответствии с условиями назначения арбитра проводит исследование или оказывает помощь арбитру;

(d) «разбирательство», если не определено иное, означает разбирательство арбитражной комиссии в соответствии с главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения;

(e) «персонал» в отношении арбитра означает лица, находящиеся под руководством и контролем арбитра, кроме помощников;

(f) «медиатор» означает лицо, которое проводит процедуру медиации в соответствии с приложением VII к настоящему Соглашению.

Обязанности в процессе

2. Каждый кандидат и арбитр избегают некорректности и видимости некорректности, независимы и беспристрастны, избегают прямых и косвенных конфликтов интересов и соблюдают высокие стандарты поведения в целях сохранения целостности и беспристрастности механизма урегулирования споров. Бывшие арбитры должны выполнять обязательства, установленные в правилах 15, 16, 17 и 18 настоящего Кодекса поведения.

Обязательства по раскрытию информации

3. До подтверждения выбора в качестве арбитра в соответствии с главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения кандидат раскрывает любой интерес, отношения или вопросы, которые предположительно могут повлиять на его независимость или беспристрастность или которые могут

обоснованно создать видимость некорректности и предвзятости в разбирательствах. С этой целью кандидат прилагает все разумные усилия, чтобы узнать о любых таких интересах, отношениях и вопросах.

4. Кандидат или арбитр сообщает в письменной форме о вопросах относительно фактических или потенциальных нарушений настоящего Кодекса поведения только в Комитет сотрудничества для рассмотрения Сторонами.

5. После выбора арбитр продолжает прилагать все разумные усилия, чтобы узнать о любых интересах, отношениях или вопросах, указанных в правиле 3 настоящего Кодекса поведения, и раскрывает их. Обязательство по раскрытию является постоянным, требующим от арбитра раскрывать любые такие интересы, отношения или вопросы, которые могут возникнуть на любой стадии разбирательств. Арбитр раскрывает такие интересы, отношения или вопросы путем информирования Комитета сотрудничества в письменной форме для рассмотрения Сторонами.

Обязанности арбитров

6. После подтверждения выбора арбитр готов к работе и выполняет свои обязанности тщательно и своевременно на протяжении разбирательств, справедливо и с усердием.

7. Арбитр рассматривает только вопросы, поднятые в разбирательстве и необходимые для доклада арбитражной комиссии, и не делегирует данную обязанность любому другому лицу.

8. Арбитр предпринимает все соответствующие шаги для обеспечения того, чтобы его помощник и персонал знали и соблюдали правила 2, 3, 4, 5, 16, 17 и 18 настоящего Кодекса поведения.

9. Арбитр не вовлекается в односторонние контакты, касающиеся разбирательств.

Независимость и беспристрастность арбитров

10. Арбитр независим и беспристрастен, избегает создания видимости некорректности и предвзятости, и не находится под влиянием личной заинтересованности, внешнего давления, политических соображений, общественного недовольства и лояльности к Стороне или боязни критики.

11. Арбитр не несет, прямо или косвенно, никаких обязательств или не получает какую-либо выгоду, которая в любом случае ограничивает или может ограничивать надлежащее исполнение им своих обязанностей.

12. Арбитр не использует свое положение в арбитражной комиссии для продвижения любых личных или частных интересов. Арбитр избегает

действий, которые могут создать впечатление, что на него влияют другие лица.

13. Арбитр не позволяет финансовым, деловым, профессиональным, личным или социальным отношениям или обязанностям повлиять на свое поведение или решение.

14. Арбитр избегает вступления в любые отношения или приобретения любого финансового интереса, которые могут повлиять на его беспристрастность или которые могут обоснованно создать видимость некорректности или предвзятости.

Обязанности бывших арбитров

15. Все бывшие арбитры избегают действий, которые могут создать впечатление, что они проявили предвзятость при выполнении своих обязанностей или получили выгоду от решения или доклада арбитражной комиссии.

Конфиденциальность

16. Ни арбитр, ни бывший арбитр никогда не раскрывает или не использует непубличную информацию относительно разбирательства или приобретенную во время разбирательства, за исключением целей данного разбирательства, и в любом случае не разглашает или не использует любую такую информацию в целях получения личной выгоды или выгоды для других или отрицательного влияния на интересы других.

17. Арбитр не раскрывает доклад арбитражной комиссии или его части до его опубликования в соответствии с главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения.

18. Арбитр или бывший арбитр не раскрывает обсуждения арбитражной комиссии или мнения любого арбитра в любое время.

Расходы

19. Каждый арбитр ведет учет и готовит окончательный отчет о времени, затраченном на процедуры, и о своих расходах, а также о времени и затратах своих помощников и персонала.

Медиаторы

20. Порядок, описанный в настоящем Кодексе поведения, применяемый к арбитрам или бывшим арбитрам, применяется *mutatis mutandis* к медиаторам.

ПРИЛОЖЕНИЕ VII

МЕХАНИЗМ МЕДИАЦИИ В СООТВЕТСТВИИ С ГЛАВОЙ 14 (УРЕГУЛИРОВАНИЕ СПОРОВ) РАЗДЕЛА III (ТОРГОВЛЯ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО)

СТАТЬЯ 1

Цель

Цель настоящего приложения заключается в содействии нахождению взаимно согласованного решения через целостную и быструю процедуру с помощью медиатора.

РАЗДЕЛ А

ПРОЦЕДУРЫ МЕХАНИЗМА МЕДИАЦИИ

СТАТЬЯ 2

Запрос о предоставлении информации

1. В любое время до инициирования процедуры медиации Сторона может направить письменный запрос об информации относительно меры, негативно влияющей на торговлю или инвестиции между Сторонами. Сторона, к которой был сделан такой запрос, в течение 20 дней с момента получения запроса, направляет письменный ответ, содержащий ее комментарии об информации, содержащейся в запросе.

2. Если отвечающая Сторона считает, что она не сможет направить ответ в течение 20 дней с момента получения запроса, она незамедлительно уведомляет запрашивающую Сторону, указав причины задержки и обозначив примерный кратчайший срок, в течение которого она сможет направить свой ответ.

СТАТЬЯ 3

Инициирование процедуры

1. Сторона может запросить, чтобы Стороны вступили в процедуру медиации в любое время путем письменного запроса, направленного другой Стороне. Запрос является достаточно подробным, чтобы ясно представить обеспокоенность запрашивающей Стороны и:

(a) определяет конкретную рассматриваемую меру;

(b) предоставляет заявление о предполагаемом негативном влиянии, которое, по мнению запрашивающей Стороны, имеет или будет иметь данная мера на торговлю или инвестиции между Сторонами; и

(c) объясняет, почему запрашивающая Сторона считает, что это влияние связано с данной мерой.

2. Процедура медиации может быть инициирована только по взаимному согласию Сторон. Если запрос сделан в соответствии с пунктом 1, Сторона, к которой сделан запрос, относится благосклонно к запросу и направляет свое письменное согласие или отказ запрашивающей Стороне в течение десяти дней с момента его получения.

СТАТЬЯ 4

Выбор медиатора

1. Стороны стремятся прийти к согласию о медиаторе в течение 15 дней с момента предоставления согласия, указанного в пункте 2 статьи 3 настоящего приложения.

2. В случае если Стороны не могут прийти к согласию о медиаторе в срок, указанный в пункте 1 настоящей статьи, любая Сторона может просить председателя Комитета сотрудничества или представителя председателя выбрать медиатора по жребию из списка, установленного в соответствии с пунктом 1 статьи 196 настоящего Соглашения. Представителям обеих Сторон заблаговременно направляется приглашение для присутствия на жеребьевке. В любом случае жеребьевка проводится в присутствии Стороны/Сторон.

3. Председатель Комитета сотрудничества или представитель председателя выбирает медиатора в течение пяти дней с момента получения запроса, сделанного в соответствии с пунктом 2.

4. Если список, упомянутый в пункте 1 статьи 196 настоящего Соглашения, не сформирован к моменту, когда был сделан запрос в соответствии со статьей 3 настоящего приложения, медиатор выбирается по жребию из лиц, которые были официально предложены одной или обеими Сторонами.

5. Медиатор не является гражданином любой Стороны, если Стороны не договорятся об ином.

6. Медиатор беспристрастно и прозрачно оказывает содействие Сторонам для внесения ясности о мере и ее возможном влиянии на торговые последствия, а также для достижения взаимно согласованного решения.

7. Кодекс поведения членов арбитражных комиссий и медиаторов, установленный в приложении VI к настоящему Соглашению, применяется *mutatis mutandis* к медиаторам.

8. Правила 3-7 (Уведомления) и 42-46 (Письменный и устный перевод) Правил арбитражной процедуры, установленные в приложении V к настоящему Соглашению, применяются *mutatis mutandis*.

СТАТЬЯ 5

Правила процедуры медиации

1. В течение десяти дней с момента назначения медиатора Сторона, которая инициировала процедуру медиации, направляет подробное письменное описание своей обеспокоенности медиатору и другой Стороне, в частности в отношении действия рассматриваемой меры и ее влияния на торговлю. В течение 20 дней с момента получения данного описания другая Сторона может направить письменные комментарии к описанию. Любая Сторона может включить любую информацию, которую она считает соответствующей, в свое описание или комментарии.

2. Медиатор может принять решение о наиболее подходящем способе для внесения ясности о рассматриваемой мере и ее возможном влиянии на торговлю. В частности, медиатор может организовать встречи между Сторонами, консультировать Стороны совместно или по отдельности, обратиться за помощью или проконсультироваться с соответствующими экспертами или заинтересованными сторонами и представить любую дополнительную поддержку, запрашиваемую Сторонами. Медиатор консультируется со Сторонами, прежде чем обращаться за помощью или за

консультациями к соответствующим экспертам и заинтересованным сторонам.

3. Медиатор не советует или не комментирует соответствие рассматриваемой меры настоящему Соглашению. Медиатор может дать совет и предложить решение для рассмотрения Сторонами. Стороны могут принять или отклонить предложенное решение или договориться о другом решении.

4. Процедура медиации проводится на территории Стороны, к которой был адресован запрос, или по взаимному согласию в любом другом месте или с помощью любых других средств.

5. Стороны стремятся достичь взаимно согласованного решения в течение 60 дней с момента назначения медиатора. В ожидании окончательной договоренности Стороны могут рассмотреть возможные промежуточные решения.

6. Взаимно согласованное решение или промежуточное решение может быть принято посредством решения Комитета сотрудничества. Взаимно согласованные решения опубликовываются. Версия, открытая для общественности, не содержит никакой информации, которая обозначена Стороной в качестве конфиденциальной.

7. По просьбе Сторон, медиатор направляет проект фактологического доклада Сторонам, обеспечивающий краткое описание: (i) рассматриваемой меры; (ii) последовавших процедур; и (iii) любого достигнутого взаимно согласованного решения, в том числе возможных промежуточных решений. Медиатор позволяет Сторонам в течение 15 дней прокомментировать проект доклада. После рассмотрения комментариев Сторон, полученных в течение этого периода, медиатор в течение 15 дней направляет окончательный фактологический доклад Сторонам. Фактологический доклад не включает каких-либо толкований настоящего Соглашения.

8. Процедура прекращается путем:

(a) принятия взаимно согласованного решения Сторонами в день его принятия;

(b) взаимной договоренности Сторон на любой стадии процедуры в день такой договоренности;

(c) письменного заявления медиатора после консультаций со Сторонами о том, что дальнейшие усилия по проведению медиации будут безрезультатными, в день такого заявления; или

(d) письменного заявления Стороны после изучения взаимно согласованных решений в рамках процедуры медиации и после

рассмотрения любого совета и предложенных медиатором решений в день такого заявления.

РАЗДЕЛ В

ВЫПОЛНЕНИЕ

СТАТЬЯ 6

Выполнение взаимно согласованного решения

1. Если Стороны достигли договоренности о решении, каждая Сторона предпринимает меры, необходимые для выполнения взаимно согласованного решения в согласованные сроки.

2. Выполняющая Сторона уведомляет другую Сторону в письменной форме о любых шагах или мерах, предпринятых для выполнения взаимно согласованного решения.

РАЗДЕЛ С

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

СТАТЬЯ 7

Конфиденциальность и отношение к урегулированию споров

1. Если Стороны не договорятся об ином и без ущерба для пункта 6 статьи 5 настоящего приложения, все этапы процедуры, в том числе любые советы или предложенное решение, являются конфиденциальными. Тем не менее любая Сторона может раскрыть общественности факт того, что имеет место медиация.

2. Процедура медиации не наносит ущерба правам и обязательствам Сторон по главе 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения или любого другого соглашения.

3. Консультации в соответствии с главой 14 (Урегулирование споров) Раздела III (Торговля и предпринимательство) настоящего Соглашения не требуются до начала процедуры медиации. Однако Сторона обычно пользуется другими соответствующими положениями о

сотрудничестве или консультациях, предусмотренными настоящим Соглашением, прежде чем начать процедуру медиации.

4. Сторона не полагается или не представляет в качестве доказательств в других процедурах по урегулированию споров по настоящему Соглашению или любому другому соглашению, и арбитражная комиссия не принимает во внимание:

(а) позиции, занимаемые другой Стороной в ходе процедуры медиации, или информацию, собранную в соответствии с пунктом 2 статьи 5 настоящего приложения;

(б) тот факт, что другая Сторона заявила о своей готовности принять решение в отношении меры, которая является предметом медиации; или

(с) рекомендации медиатора и предложения, сделанные медиатором.

5. Медиатор не может работать в качестве члена арбитражной комиссии в разбирательстве по урегулированию спора по настоящему Соглашению или по Соглашению ВТО, в ходе которого рассматривается тот же вопрос, для которого он являлся медиатором.

СТАТЬЯ 8

Сроки

Любой срок, упомянутый в настоящем приложении, может быть изменен по взаимному согласию между Сторонами.

СТАТЬЯ 9

Затраты

1. Каждая Сторона несет свои собственные расходы, вытекающие из участия в процедуре медиации.

2. Стороны совместно и поровну несут расходы по организационным вопросам, в том числе по вознаграждениям и расходам медиатора. Вознаграждение медиатора находится в соответствии с тем, что предусмотрено для председателя арбитражной комиссии в соответствии с пунктом (е) правила 8 Правил процедуры, изложенных в приложении V к настоящему Соглашению.

**ПРОТОКОЛ
О ВЗАИМНОЙ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ПОМОЩИ
В ТАМОЖЕННЫХ ДЕЛАХ**

СТАТЬЯ 1

Определения

Для целей настоящего Протокола:

(а) «таможенное законодательство» означает любые правовые или нормативные положения, применяемые на территории Сторон, регулирующие импорт, экспорт и транзит товаров и их размещение в соответствии с любым другим таможенным режимом или процедурой, включая меры по их запрету, ограничению и контролю;

(b) «орган-заявитель» означает компетентный административный орган, который делает запрос об оказании помощи согласно настоящему Протоколу и который определен Стороной для этой цели;

(с) «запрашиваемый орган» означает компетентный административный орган, который получает запрос об оказании помощи согласно настоящему Протоколу и который определен Стороной для этой цели;

(d) «персональные данные» означают любую информацию, связанную с установленным или устанавливаемым физическим лицом;

(е) «операция, нарушающая таможенное законодательство» означает любое нарушение или попытку нарушения таможенного законодательства.

СТАТЬЯ 2

Сфера применения

1. Стороны оказывают друг другу помощь в области своей компетенции в порядке и в соответствии с условиями, определенными в настоящем Протоколе, для обеспечения правильного применения своего таможенного законодательства путем предупреждения, расследования и борьбы с операциями, нарушающими данное законодательство.

2. Помощь в таможенных делах, предусмотренная настоящим Протоколом, применяется к любому административному органу Сторон, который имеет компетенцию для применения настоящего Протокола. Она не наносит ущерба правилам, регулирующим оказание взаимной помощи в уголовных делах, и не охватывает обмен информацией, полученной путем осуществления полномочий по запросу судебного органа, за исключением случаев, когда передача такой информации разрешается этим органом.

3. Помощь по вопросам, связанным со сбором пошлин, налогов или штрафов, не охватывается настоящим Протоколом.

СТАТЬЯ 3

Помощь по запросу

1. По просьбе органа-заявителя запрашиваемый орган предоставляет ему всю соответствующую информацию, которая позволит убедить его в том, что таможенное законодательство применяется правильно, включая информацию об указанной или планируемой деятельности, которая является или может являться операцией, нарушающей таможенное законодательство.

2. По просьбе органа-заявителя запрашиваемый орган информирует его:

(а) об обстоятельствах (фактах и условиях) экспорта товаров с территории Стороны и импорта на территорию другой Стороны с указанием, где целесообразно, таможенной процедуры, примененной к товарам;

(б) об обстоятельствах (фактах и условиях) импорта товаров на территорию Стороны и экспорта с территории другой Стороны, с указанием, где целесообразно, таможенной процедуры, примененной к товарам.

3. По просьбе органа-заявителя запрашиваемый орган в рамках своих правовых или нормативных положений предпринимает необходимые шаги, чтобы обеспечить специальный надзор за:

(а) физическими или юридическими лицами, в отношении которых имеются достаточные основания полагать, что они вовлечены или были вовлечены в операции, нарушающие таможенное законодательство;

(б) местами хранения товаров, в отношении которых имеются достаточные основания подозревать, что имеют место операции, нарушающие таможенное законодательство;

(с) товарами, перевозимыми или предназначенными к перевозке, в отношении которых имеются достаточные основания подозревать, что имеют место операции, нарушающие таможенное законодательство;

(d) транспортными средствами, осуществляющими перевозку товаров, в отношении которых имеются достаточные основания подозревать, что имеют место операции, нарушающие таможенное законодательство.

СТАТЬЯ 4

Добровольное оказание помощи

Стороны оказывают друг другу помощь по своей собственной инициативе и в соответствии со своими правовыми или нормативными положениями, если считают это необходимым для правильного применения таможенного законодательства, в частности путем предоставления информации, имеющей отношение к:

(а) деятельности, которая является или представляется операцией, нарушающей таможенное законодательство, и которая может представлять интерес для другой Стороны;

(b) новым средствам и методам, используемым при проведении операций, нарушающих таможенное законодательство;

(с) товарам, о которых известно, что они являются предметом операций, нарушающих таможенное законодательство;

(d) физическим или юридическим лицам, в отношении которых имеются достаточные основания полагать, что они вовлечены или были вовлечены в операции, нарушающие таможенное законодательство;

(e) транспортным средствам, в отношении которых имеются достаточные основания полагать, что они использовались, используются или могут быть использованы в операциях, нарушающих таможенное законодательство.

СТАТЬЯ 5

Доставка и уведомление

По просьбе органа-заявителя запрашиваемый орган в соответствии с правовыми или нормативными положениями, применимыми к последнему, предпринимает все необходимые меры для доставки любых документов или для уведомления о любых решениях, исходящих от органа-заявителя и попадающих под действие настоящего Протокола, адресату, находящемуся или учрежденному на территории запрашиваемого органа.

Запросы на доставку документов или уведомление о решениях совершаются в письменной форме на официальном языке запрашиваемого органа или на языке, приемлемом для данного органа.

СТАТЬЯ 6

Форма и содержание запросов об оказании помощи

1. В соответствии с настоящим Протоколом запросы совершаются в письменной форме. К ним прилагаются документы, необходимые для исполнения запроса. При необходимости в связи со срочностью ситуации могут быть приняты устные запросы, но они должны быть незамедлительно подтверждены в письменной форме.

2. В соответствии с пунктом 1 запросы содержат следующую информацию:

- (a) орган-заявитель;
- (b) цель и причина запроса;
- (c) запрашиваемая мера;
- (d) правовые или нормативные положения и другие соответствующие правовые элементы;
- (e) точные и полные, насколько возможно, сведения о физических или юридических лицах, которые подлежат проверке;
- (f) сведения о соответствующих фактах и уже проведенной проверке;
- (g) любая другая соответствующая информация, необходимая для исполнения запроса.

3. Запросы предоставляются на официальном языке запрашиваемого органа или на языке, приемлемом для такого органа. Данное требование не применяется к любым документам, которые прилагаются к запросу в соответствии с пунктом 1.

4. Если запрос не соответствует формальным требованиям, изложенным в пунктах 1-3, могут быть запрошены его корректировка или дополнение, в то же время могут быть предписаны обеспечительные меры.

СТАТЬЯ 7

Исполнение запросов

1. В целях исполнения запроса об оказании помощи запрашиваемый орган действует в пределах своей компетенции и имеющихся ресурсов, как если бы он действовал в своих собственных интересах или по просьбе других органов своей Стороны, путем предоставления уже имеющейся у органа информации, проведения соответствующих проверок или организации условий для их проведения. Это применяется также к любому

другому органу, к которому адресован запрос запрашиваемым органом, если последний не может действовать самостоятельно.

2. Запросы об оказании помощи исполняются в соответствии с правовыми или нормативными положениями запрашиваемой Стороны. Если запрос не может быть исполнен, запрашивающая Сторона без промедления информируется об этом.

3. Уполномоченные должным образом сотрудники Стороны с согласия другой Стороны и в соответствии с условиями, определенными последней, могут находиться в офисах запрашиваемого органа или других заинтересованных органов в соответствии с пунктом 1, чтобы получить информацию, связанную с деятельностью, которая является или может являться операцией, нарушающей таможенное законодательство, и которая необходима органу-заявителю для целей настоящего Протокола.

4. Уполномоченные должным образом сотрудники одной из участвующих Сторон с согласия другой Стороны и в соответствии с условиями, определенными последней, могут присутствовать при проверках, проводимых на территории последней.

СТАТЬЯ 8

Форма, в которой должна передаваться информация

1. Запрашиваемый орган сообщает результаты проверки органу-заявителю в письменной форме вместе с соответствующими документами, заверенными копиями или другими документами.

2. Данная информация может быть в электронной форме.

3. Оригиналы документов передаются только по запросу в тех случаях, когда заверенных копий может быть недостаточно. Данные оригиналы возвращаются при первой возможности.

СТАТЬЯ 9

Исключения из обязательства по оказанию помощи

1. В помощи может быть отказано, или она может предоставляться при соблюдении определенных условий или требований в случаях, когда одна Сторона считает, что помощь в соответствии с настоящим Протоколом:

(a) может нанести ущерб суверенитету Республики Казахстан или того государства-члена Европейского Союза, которому направлен запрос об оказании помощи по настоящему Протоколу; или

(b) может нанести ущерб государственной политике, безопасности или другим жизненно важным интересам, в частности в случаях, указанных в пункте 2 статьи 10 настоящего Протокола; или

(c) может нарушить промышленную, коммерческую или служебную тайну.

2. Запрашиваемый орган может отложить оказание помощи на основании того, что она может помешать проводящемуся расследованию, преследованию или разбирательству. В таком случае запрашиваемый орган проводит консультации с органом-заявителем в целях определения возможности оказания помощи при соблюдении тех сроков или условий, которые могут потребоваться запрашиваемому органу.

3. Если орган-заявитель нуждается в помощи, которую он сам не может оказать в случае запроса, он обращает внимание на данный факт в своем запросе. Тогда запрашиваемый орган решает, каким образом отвечать на такой запрос.

4. При возникновении случаев, упомянутых в пунктах 1 и 2, решение запрашиваемого органа и причины такого решения должны быть без промедления сообщены органу-заявителю.

СТАТЬЯ 10

Обмен информацией и конфиденциальность

1. Любая информация, переданная в какой бы то ни было форме согласно настоящему Протоколу, имеет конфиденциальный или ограниченный характер в зависимости от правил, применяемых в каждой Стороне. На эту информацию распространяется обязательство, связанное со служебной тайной, и эта информация обеспечивается защитой, которой обеспечивается аналогичная информация на основе соответствующих законов получившей ее Стороны, а также соответствующих положений, применяемых к институтам Европейского Союза.

2. Обмен персональными данными может быть осуществлен только в том случае, если Сторона, которая может их получить, обязуется защищать такие данные в той степени, которая считается надлежащей Стороной, могущей их предоставить.

3. Использование информации, полученной в соответствии с настоящим Протоколом, в судебных или административных делах, возбужденных в отношении операций, нарушающих таможенное законодательство, считается предназначенной для целей настоящего Протокола. Таким образом, Стороны могут использовать в своих протоколах, отчетах и свидетельствах, а также в разбирательствах и обвинениях, переданных в суд, в качестве доказательства информацию и справочные документы, полученные в соответствии с положениями настоящего Протокола. Компетентный орган, который предоставил такую информацию или доступ к таким документам, уведомляется о таком использовании.

4. Информация, полученная в соответствии с настоящим Протоколом, используется исключительно для целей, изложенных в настоящем Протоколе. Если Сторона желает использовать эту информацию для других целей, она получает предварительное письменное согласие органа, который предоставил информацию. В дальнейшем такое использование подлежит любым ограничениям, определенным данным органом.

СТАТЬЯ 11

Эксперты и свидетели

Должностное лицо запрашиваемого органа может быть уполномочено выступать в пределах предоставленных полномочий в качестве эксперта или свидетеля в ходе судебного или административного разбирательства в отношении вопросов, охватываемых настоящим Протоколом, и может предоставлять такие предметы, документы или их заверенные копии, которые могут быть необходимы для разбирательства. Запрос к должностному лицу делается органом-заявителем, и в запросе должно быть указано, в частности, перед каким судебным или административным органом должно будет выступить должностное лицо, по каким вопросам и в каком свойстве (должности или квалификации).

СТАТЬЯ 12

Расходы по оказанию помощи

Стороны отказываются от всех требований друг к другу по возмещению расходов, понесенных в соответствии с настоящим Протоколом, за исключением, где целесообразно, расходов на экспертов и свидетелей, а также расходов на устных и письменных переводчиков, которые не являются государственными служащими.

СТАТЬЯ 13

Выполнение

1. Выполнение настоящего Протокола возлагается, с одной стороны, на таможенные органы Республики Казахстан, и, с другой стороны, на компетентные службы Европейской Комиссии и, при необходимости, на таможенные органы государств-членов Европейского Союза. Они принимают решения по всем практическим мерам и договоренностям, необходимым для его применения, с учетом действующих правил, в частности в области защиты данных.

2. Стороны консультируются друг с другом и в дальнейшем информируют друг друга относительно подробных правил выполнения, принятых в соответствии с положениями настоящего Протокола.

СТАТЬЯ 14

Другие соглашения

1. Принимая во внимание соответствующие компетенции Европейского Союза и государств-членов Европейского Союза, положения настоящего Протокола:

(а) не влияют на обязательства Сторон по любому другому международному соглашению или конвенции;

(б) считаются дополняющими соглашения о взаимной помощи, которые заключены или могут быть заключены между Республикой Казахстан и отдельными государствами-членами Европейского Союза; и

(с) не влияют на положения Европейского Союза, регулирующие передачу между компетентными службами Европейской Комиссии и

таможенными органами государств-членов Европейского Союза любой информации, полученной в соответствии с настоящим Протоколом, которая может представлять интерес для Европейского Союза или для государств-членов Европейского Союза.

2. Несмотря на пункт 1 настоящей статьи, положения настоящего Протокола имеют приоритет над положениями любого двустороннего соглашения о взаимной помощи, которое заключено или может быть заключено между Республикой Казахстан и отдельными государствами-членами Европейского Союза, в части, в которой положения последнего несовместимы с положениями настоящего Протокола.

3. В отношении вопросов, связанных с применимостью настоящего Протокола, Стороны консультируются друг с другом для решения вопроса в рамках регулярного диалога между Сторонами по таможенным делам.

Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Екі мың он бесінші жылғы жиырма бірінші желтоқсанда Астанада жасалды.

Съставено в Астана на двадесет и първи декемврид веھیляди и петнадесетагодина.

Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.

V Astanědnedvacátėhoprvnėhoprosincėdvatisėcepātnāct.

Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.

Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.

Kahetuhandeviieteistkūmnendaaastadetsembrikuukahekūmneesimeselpäeval Astanas.

Έγινε στην Άστανα, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαπέντε.

Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.

Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.

Sastavljeno u Astanidvadesetprvogprosincadvijetisućepetnaeste.

Fatto a Astana, addì ventuno dicembreduemilaquindici.

Astanā, divi tūkstošīpiecpadsmītāgadadivdesmitpirmajādecembrī.

PriimtadutūkstančīaipenkioliktūmetuģruodžiodvidešimtpirmādienāAstanoje.

KeltAsztanában, a akétezer-

tizenötödikévdécemberhavánakhuszonegyediknapján.

Magħmulf' Astana, fil-wieħed u għoxrinjumta' Diċembrufis-sena elfejn u ħmistax.

Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.

Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.

Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.

Īntocmitla Astana la douāzecišīunudecembriedouāmiicincisprezece.

V Astanėdvadsiatehoprvėhodecembradvetisėcpātnāst'.

V Astani, dneenaindvajsetegadecembraletadvatisoćpetnajst.

Tehty Astanassa kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.

Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.

**ENHANCED
PARTNERSHIP AND COOPERATION AGREEMENT
BETWEEN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, OF THE ONE PART,
AND THE EUROPEAN UNION AND ITS MEMBER STATES,
OF THE OTHER PART**

TABLE OF CONTENTS

TITLE

PREAMBLE

TITLE I GENERAL PRINCIPLES AND AIMS OF THIS AGREEMENT

TITLE II POLITICAL DIALOGUE; COOPERATION IN THE FIELD OF FOREIGN AND SECURITY POLICY

TITLE III TRADE AND BUSINESS

 CHAPTER 1 TRADE IN GOODS

 CHAPTER 2 CUSTOMS

 CHAPTER 3 TECHNICAL BARRIERS TO TRADE

 CHAPTER 4 SANITARY AND PHYTOSANITARY MATTERS

 CHAPTER 5 TRADE IN SERVICES AND ESTABLISHMENT

 SECTION 1 GENERAL PROVISIONS

 SECTION 2 ESTABLISHMENT AND CROSS-BORDER SUPPLY OF SERVICES

 SUBSECTION 1 ALL ECONOMIC ACTIVITIES

 SUBSECTION 2 ECONOMIC ACTIVITIES OTHER THAN SERVICES

 SECTION 3 TEMPORARY PRESENCE OF NATURAL PERSONS FOR BUSINESS PURPOSES

 SECTION 4 DOMESTIC REGULATION

SECTION 5	SECTOR SPECIFIC PROVISIONS
SECTION 6	EXCEPTIONS
SECTION 7	INVESTMENT
CHAPTER 6	CAPITAL MOVEMENTS AND PAYMENTS
CHAPTER 7	INTELLECTUAL PROPERTY
SECTION 1	PRINCIPLES
SECTION 2	STANDARDS CONCERNING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
SECTION 3	ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
SECTION 4	LIABILITY OF INTERMEDIARY SERVICE PROVIDERS
CHAPTER 8	GOVERNMENT PROCUREMENT
CHAPTER 9	RAW MATERIALS AND ENERGY
CHAPTER 10	TRADE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
CHAPTER 11	COMPETITION
CHAPTER 12	STATE-OWNED ENTERPRISES, STATE- CONTROLLED ENTERPRISES AND ENTERPRISES GRANTED SPECIAL OR EXCLUSIVE RIGHTS OR PRIVILEGES
CHAPTER 13	TRANSPARENCY
CHAPTER 14	DISPUTE SETTLEMENT
SECTION 1	OBJECTIVE AND SCOPE

SECTION 2 CONSULTATIONS AND MEDIATION

SECTION 3 DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURES

SUBSECTION 1 ARBITRATION PROCEDURE

SUBSECTION 2 COMPLIANCE

SUBSECTION 3 COMMON PROVISIONS

SECTION 4 GENERAL PROVISIONS

TITLE IV COOPERATION IN THE AREA OF ECONOMIC AND
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

CHAPTER 1 ECONOMIC DIALOGUE

CHAPTER 2 COOPERATION IN PUBLIC FINANCE
MANAGEMENT, INCLUDING PUBLIC AUDIT
AND INTERNAL CONTROL

CHAPTER 3 COOPERATION IN THE AREA OF TAXATION

CHAPTER 4 COOPERATION IN THE AREA OF STATISTICS

CHAPTER 5 COOPERATION IN THE AREA OF ENERGY

CHAPTER 6 COOPERATION IN THE AREA OF TRANSPORT

CHAPTER 7 COOPERATION IN THE AREA OF
ENVIRONMENT

CHAPTER 8 COOPERATION IN THE AREA OF CLIMATE
CHANGE

CHAPTER 9 COOPERATION IN THE AREA OF INDUSTRY

CHAPTER 10 COOPERATION IN THE AREA OF SMALL AND
MEDIUM SIZED ENTERPRISES

CHAPTER 11	COOPERATION IN THE AREA OF COMPANY LAW
CHAPTER 12	COOPERATION IN THE AREA OF BANKING, INSURANCE AND OTHER FINANCIAL SERVICES
CHAPTER 13	COOPERATION IN THE AREA OF INFORMATION SOCIETY
CHAPTER 14	COOPERATION IN THE AREA OF TOURISM
CHAPTER 15	COOPERATION IN THE AREA OF AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT
CHAPTER 16	COOPERATION ON EMPLOYMENT, LABOUR RELATIONS, SOCIAL POLICY AND EQUAL OPPORTUNITIES
CHAPTER 17	COOPERATION IN THE AREA OF HEALTH
TITLE V	COOPERATION IN THE AREA OF FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE
TITLE VI	OTHER COOPERATION POLICIES
CHAPTER 1	COOPERATION ON EDUCATION AND TRAINING
CHAPTER 2	COOPERATION IN THE FIELD OF CULTURE
CHAPTER 3	COOPERATION IN RESEARCH AND INNOVATION
CHAPTER 4	COOPERATION IN THE MEDIA AND AUDIOVISUAL FIELDS
CHAPTER 5	CIVIL SOCIETY COOPERATION

CHAPTER 6	COOPERATION IN THE FIELD OF SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY
CHAPTER 7	COOPERATION IN THE AREA OF CIVIL PROTECTION
CHAPTER 8	COOPERATION IN SPACE ACTIVITIES
CHAPTER 9	COOPERATION IN THE AREA OF CONSUMER PROTECTION
CHAPTER 10	REGIONAL COOPERATION
CHAPTER 11	COOPERATION IN THE FIELD OF CIVIL SERVICE
TITLE VII	FINANCIAL AND TECHNICAL COOPERATION
TITLE VIII	INSTITUTIONAL FRAMEWORK
TITLE IX	GENERAL AND FINAL PROVISIONS
ANNEX I	RESERVATIONS IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 46
ANNEX II	LIMITATIONS APPLIED BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 48(2)
ANNEX III	SCOPE OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX IV	MEDIA FOR PUBLICATION OF PROCUREMENT INFORMATION AND NOTICES OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)
ANNEX V	RULES OF PROCEDURE FOR ARBITRATION UNDER

CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III
(TRADE AND BUSINESS)

ANNEX VI CODE OF CONDUCT FOR MEMBERS OF
ARBITRATION PANELS AND MEDIATORS UNDER
CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III
(TRADE AND BUSINESS)

ANNEX VII MEDIATION MECHANISM UNDER CHAPTER 14
(DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND
BUSINESS)

PROTOCOL ON MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE IN
CUSTOMS MATTERS

PREAMBLE

THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN,

of the one part,

and

THE KINGDOM OF BELGIUM,

THE REPUBLIC OF BULGARIA,

THE CZECH REPUBLIC,

THE KINGDOM OF DENMARK,

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,

THE REPUBLIC OF ESTONIA,

IRELAND,

THE HELLENIC REPUBLIC,

THE KINGDOM OF SPAIN,

THE FRENCH REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CROATIA,

THE ITALIAN REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CYPRUS,

THE REPUBLIC OF LATVIA,

THE REPUBLIC OF LITHUANIA,

THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,

HUNGARY,

THE REPUBLIC OF MALTA,

THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,

THE REPUBLIC OF POLAND,

THE PORTUGUESE REPUBLIC,

ROMANIA,

THE REPUBLIC OF SLOVENIA,

THE SLOVAK REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF FINLAND,

THE KINGDOM OF SWEDEN,

THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, hereinafter referred to as “the Member States”, and

THE EUROPEAN UNION,

of the other part,

hereinafter jointly referred to as “the Parties”,

CONSIDERING the strong links between the Parties and their common values, and their wish to further strengthen and extend links established in the past through the implementation of the Partnership and Cooperation Agreement between the Republic of Kazakhstan and the European Communities and their

Member States, signed in Brussels on 23 January 1995, and the Republic of Kazakhstan's state programme "Path to Europe" adopted in 2008, as well as European Union - Central Asia Strategy for a New Partnership adopted by the European Council in June 2007;

CONSIDERING the commitment of the Parties to the full implementation of the principles and provisions of the Charter of the United Nations ("the UN Charter"), of the Universal Declaration of Human Rights, and of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE), in particular of the Helsinki Final Act, as well as other generally recognised norms of international law;

CONSIDERING the strong commitment of the Parties to strengthen the promotion, protection and implementation of fundamental freedoms and human rights, and the respect for democratic principles, the rule of law, and good governance;

RECOGNISING the strong adherence of the Parties to the following principles in their cooperation in human rights and democracy: the promotion of shared goals, open and constructive political dialogue, transparency, and respect for international human rights standards;

CONSIDERING the commitment of the Parties to adhere to the principles of a free market economy;

RECOGNISING the growing importance of trade and investment relations between the Republic of Kazakhstan and the European Union;

CONSIDERING that the Agreement will further strengthen the close economic relationship between the Parties and create a new climate and better conditions for the further development of trade and investment between them, including in the field of energy;

CONSIDERING the objective of enhancing trade and investment, in all sectors, on an enhanced legal basis, in particular this Agreement and the Agreement Establishing the World Trade Organisation ("the WTO Agreement");

CONSIDERING the commitment of the Parties to promote international peace and security and the peaceful settlement of disputes, notably by cooperating in an effective manner to that end within the framework of the UN and the OSCE;

CONSIDERING the willingness of the Parties to further develop regular political dialogue on bilateral and international issues of mutual interest;

CONSIDERING the commitment of the Parties to international obligations to fight against the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery and to cooperate in the areas of non-proliferation, and

nuclear safety and security;

CONSIDERING the commitment of the Parties to combat the illicit trade and the accumulation of small arms and light weapons and bearing in mind the adoption of the Arms Trade Treaty (“the ATT”) by the UN General Assembly;

CONSIDERING the importance of the active participation of the Republic of Kazakhstan in the implementation of the European Union - Central Asia Strategy for a New Partnership;

CONSIDERING the commitment of the Parties to combat organised crime and trafficking in human beings and to step up cooperation on counter-terrorism;

CONSIDERING the commitment of the Parties to step up their dialogue and cooperation on migration-related issues, with a comprehensive approach aiming at cooperation on legal migration and tackling irregular migration and trafficking in human beings, and recognising the importance of the readmission clause of this Agreement;

DESIROUS of ensuring balanced conditions in the bilateral trade relations between the Republic of Kazakhstan and the European Union;

CONSIDERING the commitment of the Parties to compliance with the rights and obligations arising from the membership of the World Trade Organization (“the WTO”), and to the transparent and non-discriminatory implementation of those rights and obligations;

CONSIDERING the commitment of the Parties to respect the principle of sustainable development, including by promoting the implementation of multilateral international agreements and regional cooperation;

DESIROUS of enhancing mutually beneficial cooperation in all fields of mutual interest and strengthening its framework as appropriate;

RECOGNISING the need for enhanced energy cooperation, security of energy supply and facilitating the development of appropriate infrastructure, building on the Memorandum of Understanding on cooperation in the field of energy between the Republic of Kazakhstan and the European Union done in Brussels on 4 December 2006, and in the context of the Energy Charter Treaty;

RECOGNISING that all cooperation in the peaceful uses of nuclear energy is governed by the Cooperation Agreement between the Republic of Kazakhstan and the European Atomic Energy Community in the field of nuclear safety, signed in Brussels on 19 July 1999, and does not fall under this Agreement;

CONSIDERING the commitment of the Parties to improve the level of public health safety and protection of human health as a precondition for sustainable development and economic growth;

CONSIDERING the commitment of the Parties to enhanced people-to-people contacts, including through cooperation and exchanges in the fields of science and technology, innovation development, education and culture;

CONSIDERING that the Parties shall promote mutual understanding and convergence of their legislation and regulatory framework, in order to further strengthen mutually beneficial links and sustainable development;

NOTING that in case the Parties decided, within the framework of this Agreement, to enter into specific agreements in the area of freedom, security and justice which were to be concluded by the European Union pursuant to Title V of Part Three of the Treaty on the Functioning of the European Union, the provisions of such future agreements would not bind the United Kingdom and/or Ireland unless the European Union, simultaneously with the United Kingdom and/or Ireland as regards their respective previous bilateral relations, notifies the Republic of Kazakhstan that the United Kingdom and/or Ireland has/have become bound by such agreements as part of the European Union in accordance with Protocol (No 21) on the position of the United Kingdom and Ireland in respect of the area of Freedom, Security and Justice annexed to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Likewise, any subsequent EU-internal measures which were to be adopted pursuant to the above mentioned Title V to implement this Agreement would not bind the United Kingdom and/or Ireland unless they have notified their wish to take part or accept such measures in accordance with Protocol No 21. Also noting that such future agreements or such subsequent EU-internal measures would fall within Protocol (No 22) on the position of Denmark annexed to the said Treaties,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

TITLE I

GENERAL PRINCIPLES AND AIMS OF THIS AGREEMENT

ARTICLE 1

General principles

Respect for democratic principles and human rights as laid down in the Universal Declaration of Human Rights, the OSCE Helsinki Final Act and the Charter of Paris for a New Europe, and other relevant international human rights instruments, and for the principle of the rule of law, underpins the internal and

international policies of both Parties and constitutes an essential element of this Agreement.

The Parties reiterate their commitment to the principles of a free market economy, promoting sustainable development and economic growth.

The implementation of this Agreement shall be based on the principles of dialogue, mutual trust and respect, equal partnership, and mutual benefit and full respect for the principles and values enshrined in the UN Charter.

ARTICLE 2

Aims of this Agreement

1. This Agreement establishes an enhanced partnership and cooperation between the Parties within the limits of their respective competences, based on common interest and on the deepening of the relationship in all areas of its application.

2. This cooperation is a process between the Parties that contributes to international and regional peace and stability and to economic development, and is structured around principles that the Parties reaffirm also by their international commitments notably under the UN and the OSCE.

ARTICLE 3

Cooperation in regional and international organisations

The Parties agree to cooperate and exchange views in the framework of regional and international fora and organisations.

TITLE II

POLITICAL DIALOGUE; COOPERATION IN THE FIELD OF FOREIGN AND SECURITY POLICY

ARTICLE 4

Political dialogue

The Parties shall further develop and strengthen effective political dialogue in all areas of mutual interest in order to promote international peace,

stability and security, including in the Eurasian continent, on the basis of international law, effective cooperation within multilateral institutions and shared values.

The Parties shall cooperate with a view to strengthening the role of the UN and the OSCE, and to improve the efficiency of the relevant international and regional organisations.

The Parties shall deepen cooperation and dialogue on issues of international security and crisis management in order to respond to the current global and regional challenges and major threats.

The Parties undertake to strengthen cooperation on all subjects of common interest and in particular the observance of international law, strengthening respect for democratic principles, the rule of law, human rights and good governance. The Parties agree to work towards improving the conditions for further regional cooperation, notably with regard to Central Asia and beyond.

ARTICLE 5

Democracy and the rule of law

The Parties agree to cooperate in the promotion and effective protection of human rights and the rule of law, including through the relevant international human rights instruments.

Such cooperation shall be achieved through activities mutually agreed upon by the Parties, including by strengthening respect for the rule of law, further enhancing the existing human rights dialogue, further developing democratic institutions, promoting human rights awareness, and enhancing cooperation within the human rights bodies of the UN and the OSCE.

ARTICLE 6

Foreign and security policy

The Parties shall intensify their dialogue and cooperation in the area of foreign and security policy and shall address, in particular, issues of conflict prevention and crisis management, regional stability, non-proliferation, disarmament and arms control, nuclear security and export control of arms and dual-use goods.

Cooperation shall be based on common values and mutual interests,

aiming to increase effectiveness and rapprochement of policy and to make use of bilateral, regional and international fora.

The Parties reaffirm their commitment to the principles of respect for territorial integrity, inviolability of borders, sovereignty and independence, as established in the UN Charter and the OSCE Helsinki Final Act, and their commitment to promote those principles in their bilateral and multilateral relations.

ARTICLE 7

Space security

The Parties shall promote the enhancement of safety, security and sustainability of all space-related activities, and agree to work together at bilateral, regional and international levels with the aim of safeguarding peaceful uses of outer space. Both Parties note the importance of preventing an arms race in outer space.

ARTICLE 8

Serious crimes of international concern

The Parties reaffirm that the most serious crimes of concern to the international community as a whole should not go unpunished and that their prosecution should be ensured by taking measures at the domestic or international level, including through the International Criminal Court.

Giving due regard to preserving the integrity of the Rome Statute, the Parties agree to conduct a dialogue on, and shall seek to take steps towards universal adherence to, the Rome Statute in accordance with their respective laws, including provision of assistance for capacity building.

ARTICLE 9

Conflict prevention and crisis management

The Parties shall enhance cooperation on conflict prevention, the settlement of regional conflicts and crisis management in order to create an environment of peace and stability.

ARTICLE 10

Regional stability

The Parties shall intensify their joint efforts to promote stability and security in Central Asia as well as to improve the conditions for further regional cooperation, on the basis of the principles established by the UN Charter, the OSCE Helsinki Final Act and other relevant multilateral documents, to which both Parties adhere.

ARTICLE 11

Countering the proliferation of weapons of mass destruction

The Parties consider that the proliferation of weapons of mass destruction (WMD) and their means of delivery, both to state and non-state actors, represents one of the most serious threats to international stability and security.

The Parties shall cooperate and contribute to countering the proliferation of WMD and their means of delivery through full compliance with and implementation of their respective international treaty obligations and other relevant international obligations in the field of disarmament and non-proliferation. The Parties agree that this provision constitutes an essential element of this Agreement.

Cooperation in this area is implemented, including by:

- (a) further developing export control systems in respect of military and dual-use goods and technologies;
- (b) establishing a regular political dialogue on the issues covered by this Article.

ARTICLE 12

Small arms and light weapons

The Parties shall cooperate and ensure coordination, complementarity and synergy in their efforts to fight against the illicit trade in small arms and light weapons, including their ammunition, at all relevant levels, and agree to continue a regular political dialogue, including in the multilateral framework.

This cooperation shall be implemented by the Parties in full compliance with the existing international agreements and UN Security Council resolutions,

as well as their commitments within the framework of other international instruments applicable in this area to which the Parties adhere. Both Parties are convinced in this regard of the value of the ATT.

ARTICLE 13

Counter-terrorism

The Parties agree to work together at bilateral, regional and international levels to prevent and combat terrorism in full accordance with the rule of law, international law, international human rights standards, humanitarian law and relevant UN decisions, including the UN Global Counter-Terrorism Strategy.

Cooperation between the Parties shall aim to:

(a) implement, as appropriate, UN resolutions, the UN Global Counter-Terrorism Strategy, and their commitments under other international conventions and instruments on countering terrorism;

(b) exchange information on planned and committed acts of terrorism, forms and methods of carrying these out, and terrorist groups that plan, commit or have committed a crime in the territory of another Party, in accordance with international law and domestic legislation;

(c) exchange experience in the prevention of all forms of terrorism, including public provocation on the internet to commit a terrorist offence, as well as experience with the means and methods of combating terrorism, experience in technical areas, and training, offered or paid by institutions, bodies and agencies of the European Union;

(d) intensify common efforts against financing of terrorism and exchange views about processes of radicalisation and recruitment; and

(e) exchange best practices in the area of protection of human rights in the fight against terrorism.

TITLE III

TRADE AND BUSINESS

CHAPTER 1

TRADE IN GOODS

ARTICLE 14

Most-favoured-nation treatment

1. Each Party shall accord most-favoured-nation treatment to goods of the other Party in accordance with Article I of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (GATT 1994), including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

2. Paragraph 1 shall not apply in respect of preferential treatment accorded by either Party to goods of another country in accordance with the GATT 1994.

ARTICLE 15

National treatment

Each Party shall accord national treatment to goods of the other Party in accordance with Article III of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 16

Import and export customs duties

Each Party shall apply import and export customs duties in accordance with its WTO tariff commitments.

ARTICLE 17

Import and export restrictions

Neither Party may institute or maintain any prohibition or restriction other than duties, taxes or other charges, whether made effective through quotas, import or export licences or other measures, on the importation of any good of the other Party or on the exportation or sale for export of any good destined for the territory of the other Party, in accordance with Article XI of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 18

Temporary admission of goods

Each Party shall grant the other Party exemption from import charges and duties on goods admitted temporarily, in the instances and according to the procedures stipulated by any international convention on the temporary admission of goods binding upon it. This exemption shall be applied pursuant to the legislation of the Party granting the exemption.

ARTICLE 19

Transit

The Parties agree that the principle of freedom of transit is an essential condition of attaining the objectives of this Agreement. In that regard, each Party shall provide for freedom of transit through its territory of goods consigned from or destined for the customs territory of the other Party in accordance with Article V of the GATT 1994, including its interpretative notes, which are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 20

Safeguard measures

Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article XIX of the GATT 1994 and the WTO

Agreement on Safeguards.

ARTICLE 21

Special agriculture safeguard

Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article 5 (Special Safeguard Provisions) of the WTO Agreement on Agriculture.

ARTICLE 22

Anti-dumping and countervailing measures

1. Nothing in this Agreement shall prejudice or affect the rights and obligations of either Party under Article VI of the GATT 1994, the WTO Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures ("SCM Agreement").

2. Before final determination is made, the Parties shall ensure the disclosure of all essential facts under consideration which form the basis for the decision to apply measures, without prejudice to Article 6.5 of the WTO Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994 and Article 12.4 of the SCM Agreement. Disclosures shall allow interested parties sufficient time to make their comments.

3. Provided it does not unnecessarily delay the conduct of the investigation, each interested party shall be granted the possibility to be heard in order to express their views during anti-dumping or countervailing investigations.

4. The provisions of this Article shall not be subject to the Dispute Settlement provisions in this Agreement.

ARTICLE 23

Pricing

Each Party shall ensure that undertakings or entities to which it grants special or exclusive rights or which it controls, and which sell goods on the domestic market and which also export the same product, maintain separate accounts so that the following shall be clearly ascertained:

(a) the costs and revenues associated with domestic and international activities; and

(b) full details of the methods by which costs and revenues are assigned or allocated to domestic and international activities.

These separate accounts shall be based on accounting principles of causality, objectivity, transparency and consistency, according to internationally recognised accounting standards, and be based on audited data.

ARTICLE 24

Exceptions

1. The Parties affirm that their existing rights and obligations under Article XX of the GATT 1994 and its interpretative notes shall apply to trade in goods covered by this Agreement, *mutatis mutandis*. To that end, Article XX of the GATT 1994 and its interpretative notes are incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

2. The Parties understand that before taking any measures provided for in subparagraphs (i) and (j) of Article XX of the GATT 1994, the Party intending to take the measures shall supply the other Party with all relevant information, with a view to seeking a solution acceptable to the Parties. The Parties may agree on any means needed to put an end to the difficulties. If no agreement is reached within 30 days of supplying such information, the Party may apply measures under this Article on the good concerned. Where exceptional and critical circumstances requiring immediate action make prior information or examination impossible, the Party intending to take the measures may apply forthwith the precautionary measures necessary to deal with the situation and shall inform the other Party immediately thereof.

3. The Republic of Kazakhstan may maintain certain measures inconsistent with Articles 14, 15 and 17 of this Agreement, identified in the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, until the expiration of the transition periods provided for those measures in that Protocol.

CHAPTER 2**CUSTOMS****ARTICLE 25****Customs cooperation**

1. The Parties shall strengthen cooperation in the area of customs in order to ensure a transparent trade environment, facilitate trade, enhance supply-chain security, promote safety of consumers, stem the flows of goods infringing intellectual property rights and fight smuggling and fraud.

2. In order to implement those objectives and within the limits of available resources, the Parties shall cooperate, *inter alia*, to:

(a) improve customs law, harmonise and simplify customs procedures, in accordance with international conventions and standards applicable in the field of customs and trade facilitation, including those developed by the European Union (including Customs Blueprints), the World Trade Organisation and the World Customs Organisation (in particular the Revised Kyoto Convention);

(b) establish modern customs systems, including modern customs clearance technologies, provisions for authorised economic operators, automated risk-based analysis and controls, simplified procedures for the release of goods, post-clearance controls, transparent customs valuation, and provisions for customs-to-business partnerships;

(c) encourage the highest standards of integrity in the area of customs, in particular at the border, through the application of measures reflecting the principles set out in the Arusha Declaration of the World Customs Organisation;

(d) exchange best practices, and provide training and technical support for planning and capacity building and for ensuring the highest standards of integrity;

(e) exchange, where appropriate, relevant information and data whilst respecting the Parties' rules on the confidentiality of sensitive data and on personal data protection;

(f) engage in coordinated customs actions between the customs authorities of the Parties;

(g) establish, where relevant and appropriate, mutual recognition of authorised economic operators' programmes and customs controls, including equivalent trade facilitation measures;

(h) pursue, where relevant and appropriate, possibilities for interconnectivity of the respective customs transit systems.

3. The Cooperation Council shall establish a Subcommittee on Customs Cooperation.

4. A regular dialogue shall take place on the issues covered by this Chapter. The Cooperation Committee may establish rules for the conduct of such dialogue.

ARTICLE 26

Mutual administrative assistance

Without prejudice to other forms of cooperation envisaged in this Agreement, in particular in Article 25, the Parties shall provide each other with mutual administrative assistance in customs matters in accordance with the Protocol to this Agreement on Mutual Administrative Assistance in Customs Matters.

ARTICLE 27

Customs valuation

The Agreement on the Implementation of Article VII of the GATT 1994 shall govern the customs valuation of goods in the trade between the Parties. Its provisions are hereby incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

CHAPTER 3

TECHNICAL BARRIERS TO TRADE

ARTICLE 28

WTO Agreement on Technical Barriers to Trade

The Parties affirm that in their relations they will respect the rights and obligations of the WTO Agreement on Technical Barriers to Trade ("TBT Agreement") which is incorporated into and made part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 29**Technical regulation, standardisation, metrology, accreditation, market surveillance and conformity assessment**

1. The Parties agree to:

(a) reduce the differences which exist between them in the fields of technical regulation, standardisation, legal metrology, accreditation, market surveillance and conformity assessment, including by encouraging the use of internationally agreed instruments in those fields;

(b) promote the use of accreditation in accordance with international rules in support of conformity assessment bodies and their activities; and

(c) promote the participation and, where possible, the membership of the Republic of Kazakhstan and its relevant bodies in European organisations the activity of which relates to standardisation, metrology, conformity assessment and related functions.

2. The Parties aim to set up and maintain a process through which gradual alignment of their technical regulations, standards and conformity assessment procedures will be achieved.

3. For areas in which alignment has been achieved, the Parties may consider the negotiation of agreements on conformity assessment and acceptance of industrial products.

ARTICLE 30**Transparency**

1. Without prejudice to the provisions of Chapter 13 (Transparency) of this Title, each Party shall ensure that its procedures for the development of technical regulations and conformity assessment procedures allow for public consultation of interested parties at an early appropriate stage when comments resulting from the public consultation can still be introduced and taken into account, except where this is not possible because of an emergency or a threat thereof related to safety, health, environmental protection or national security.

2. In accordance with Article 2.9 of the TBT Agreement, each Party shall allow a period for comments at an early appropriate stage following the notification of proposed technical regulations or conformity assessment procedures. Where a consultation process on proposed drafts of technical regulations or conformity assessment procedures is open to the public, each

Party shall permit the other Party, or natural or legal persons located in the territory of the other Party, to participate on terms no less favourable than those accorded to natural or legal persons located in the territory of that Party.

3. Each Party shall ensure that its adopted technical regulations and conformity assessment procedures are publicly available.

CHAPTER 4

SANITARY AND PHYTOSANITARY MATTERS

ARTICLE 31

Objective

The objective of this Chapter is to set out principles applicable to sanitary and phytosanitary (SPS) measures and animal welfare issues in trade between the Parties. These principles shall be applied by the Parties in a manner which further facilitates trade, while preserving each Party's level of protection of human, animal or plant life or health.

ARTICLE 32

Principles

1. The Parties shall ensure that SPS measures are developed and applied on the basis of the principles of proportionality, transparency, non-discrimination and scientific justification.

2. A Party shall ensure that its SPS measures do not arbitrarily or unjustifiably discriminate between its own territory and the territory of the other Party to the extent that identical or similar conditions prevail. SPS measures shall not be applied in a manner which would constitute a disguised restriction on trade.

3. The Parties shall ensure that SPS measures, procedures or controls are implemented and requests for information are addressed by the relevant authorities of each Party without undue delay, and in a manner no less favourable to imported products than to like domestic products.

ARTICLE 33

Import Requirements

1. The import requirements of the importing Party shall be applicable to the entire territory of the exporting Party, subject to Article 35 of this Chapter. The import requirements set out in certificates are based on the principles of the *Codex Alimentarius* Commission ("Codex"), the World Organisation for Animal Health (OIE) and the International Plant Protection Convention (IPPC), unless the import requirements are supported by a science-based risk assessment conducted in accordance with the applicable international rules as provided for in the WTO Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures ("the SPS Agreement").

2. The requirements set out in import permits shall not contain more stringent sanitary and veterinary conditions than the conditions laid down in the certificates under paragraph 1 of this Article.

ARTICLE 34

Equivalence

Upon request by the exporting Party and subject to a satisfactory evaluation by the importing Party, equivalence shall be recognised by the Parties, following the relevant international procedures, in relation to an individual measure and/or groups of measures and/or systems applicable in general or to a sector or part of a sector.

ARTICLE 35

Measures linked to animal and plant health

1. The Parties shall recognise the concept of pest-free or disease-free areas and areas of low pest or disease prevalence in accordance with the SPS Agreement and the relevant standards, guidelines or recommendations of the Codex, the OIE and the IPPC.

2. When determining pest-free or disease-free areas and areas of low pest or disease prevalence, the Parties shall consider factors such as geographical location, ecosystems, epidemiological surveillance, and the effectiveness of sanitary or phytosanitary controls in such areas.

ARTICLE 36

Trade facilitation

1. The Parties shall develop and apply trade facilitation tools on the basis of the recognition by the importing Party of the inspection and certification systems of the exporting Party.

2. Such trade facilitation tools aim at avoiding the inspection by the importing Party of each consignment or each exporting establishment in the territory of the exporting Party according to existing legislation. They may include an approval of an exporting establishment and the establishment of lists of the exporting establishments in the territory of the exporting Party based on guaranties given by the exporting Party.

ARTICLE 37

Inspections and Audits

Inspections and audits carried out by the importing Party in the territory of the exporting Party to evaluate the latter's inspection and certification systems shall be performed in accordance with the relevant international standards, guidelines and recommendations. The costs of inspections and audits shall be borne by the Party carrying out the audits and the inspections.

ARTICLE 38

Exchange of information and cooperation

1. The Parties shall discuss and exchange information on existing SPS and animal welfare measures and on their development and implementation. Such discussions and exchange of information shall, as appropriate, take into account the SPS Agreement and the standards, guidelines or recommendations of the Codex, the OIE and the IPPC.

2. The Parties agree to cooperate on animal and plant welfare through the exchange of information, expertise and experience with the objective of building up capacity in this field. Such cooperation shall be specific to the needs of a Party and be conducted with the aim of assisting each Party in complying with the other Party's legal framework.

3. The Parties shall establish a timely dialogue on SPS issues upon

request by either Party to consider matters relating to SPS and other urgent issues covered by this Chapter. The Cooperation Committee may adopt rules for the conduct of such dialogues.

4. The Parties shall designate and regularly update the contact points for communication on matters covered by this Chapter.

CHAPTER 5

TRADE IN SERVICES AND ESTABLISHMENT

SECTION 1

GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 39

Objective, scope and coverage

1. The Parties, reaffirming their respective commitments under the WTO Agreement, hereby lay down the necessary arrangements in view of improving reciprocal conditions for trade in services and establishment.

2. Nothing in this Chapter shall be construed as imposing any obligation with respect to government procurement subject to the provisions of Chapter 8 (Government Procurement) of this Title.

3. The provisions of this Chapter shall not apply to subsidies granted by the Parties.

4. Consistent with the provisions of this Agreement, each Party retains the right to regulate and to introduce new regulations to meet legitimate policy objectives.

5. This Chapter shall not apply to measures affecting natural persons seeking access to the employment market of the Republic of Kazakhstan or of the European Union, nor shall it apply to measures regarding citizenship, residence or employment on a permanent basis.

6. Nothing in this Chapter shall prevent the Parties from applying measures to regulate the entry of natural persons into, or their temporary stay in, their territory, including those measures necessary to protect the integrity of, and to ensure the orderly movement of natural persons across, their borders, provided that such measures are not applied in such a manner as to nullify or

impair the benefits accruing to any Party under the provisions of this Chapter¹.

7. This Chapter does not apply to measures adopted or maintained by the Parties affecting trade in services and establishment in the audio-visual sector.

ARTICLE 40

Definitions

For the purposes of this Chapter:

(a) “measure” means any measure by a Party, whether in the form of a law, regulation, rule, procedure, decision, administrative action or any other form;

(b) “measures adopted or maintained by a Party” means measures taken by:

(i) central, regional or local governments or authorities of a Party; and

(ii) non-governmental bodies of a Party in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities of a Party;

(c) “natural person of the Republic of Kazakhstan” or “natural person of the European Union” means a national of the Republic of Kazakhstan or one of the Member States of the European Union according to their respective legislation;

(d) “juridical person” means any legal entity duly constituted or otherwise organised under applicable law, whether for profit or otherwise, and whether privately owned or governmentally owned, including any corporation, trust, partnership, joint venture, sole proprietorship or association;

(e) “juridical person of a Party” means a juridical person of the Republic of Kazakhstan or of the European Union set up in accordance with the law of the Republic of Kazakhstan or of a Member State of the European Union, respectively, and having its registered office, its central administration, or its principal place of business in the territory of the Republic of Kazakhstan applies or in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union, respectively.

Should the juridical person set up in accordance with the law of the Republic of Kazakhstan or of a Member State of the European Union, have only its registered office or central administration in the territory of the Republic of Kazakhstan or in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union applies, respectively, it shall not be considered as a juridical

¹ The sole fact of requiring a visa for natural persons of certain countries and not for those of others shall not be regarded as nullifying or impairing benefits under this Agreement.

person of the Republic of Kazakhstan or of the European Union, respectively, unless it engages in substantive business operations in the territory of the Republic of Kazakhstan or in the territory to which the Treaty on the Functioning of the European Union applies, respectively;

(f) Notwithstanding point (e), with regard to international maritime transport, including intermodal operations involving a sea leg, shipping companies established outside the Republic of Kazakhstan or the European Union and controlled by nationals of the Republic of Kazakhstan or of a Member State of the European Union, respectively, shall also be beneficiaries of the provisions of this Chapter if their vessels are registered in accordance with the respective legislation in the Republic of Kazakhstan or in that Member State of the European Union and fly the flag of the Republic of Kazakhstan or of a Member State of the European Union;

(g) an “economic integration agreement” means an agreement substantially liberalising trade in services, including establishment, in accordance with the General Agreement on Trade in Services (GATS), in particular Articles V and V *bis* of the GATS, and/or containing provisions substantially liberalising establishment in other economic activities meeting, *mutatis mutandis*, the criteria of Articles V and V *bis* of the GATS in respect of such activities;

(h) “economic activities” shall include activities of an economic nature except economic activities performed in the exercise of governmental authority;

(i) “economic activities performed in the exercise of governmental authority” means activities carried out neither on a commercial basis nor in competition with one or more economic operators;

(j) “operations” means the pursuit and the maintenance of economic activities;

(k) “subsidiary” of a juridical person means a juridical person which is effectively controlled by another juridical person of that Party¹;

(l) “branch” of a juridical person means a place of business not having legal personality which has the appearance of permanency, such as the extension of a parent body, has a management and is materially equipped to negotiate business with third parties so that such third parties, although knowing that there will, if necessary, be a legal link with the parent body the head office of which is abroad, do not have to deal directly with such parent body but may transact business at the place of business constituting the extension;

(m) “establishment” means any type of business or commercial presence,

¹ A juridical person is controlled by another juridical person if the latter has the power to appoint a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions.

including

(i) the constitution, acquisition or maintenance of a juridical person¹; or
 (ii) the creation or maintenance of a branch or representative office² within the territory of a Party for the purpose of performing an economic activity;

(n) “investor” of a Party means a natural or juridical person that seeks to perform or performs an economic activity through setting up an establishment;

(o) “services” includes any service³ in any sector except services supplied in the exercise of governmental authority;

(p) “service supplied in the exercise of governmental authority” means any service which is supplied neither on a commercial basis, nor in competition with one or more service suppliers;

(q) “services supplier” means any natural or juridical person that supplies a service;

(r) “supply of a service” includes the production, distribution, marketing, sale and delivery of a service.

SECTION 2

ESTABLISHMENT AND CROSS-BORDER SUPPLY OF SERVICES

SUBSECTION 1

ALL ECONOMIC ACTIVITIES

ARTICLE 41

Scope and coverage

1. This Subsection applies to measures by the Parties affecting establishment in all economic activities and cross-border supply of services.

2. The Parties confirm their respective rights and obligations arising

¹ The terms “constitution” and “acquisition” of a juridical person shall be understood as including capital participation in a juridical person with a view to establishing or maintaining lasting economic links.

² Representative offices of a juridical person of the other Party are not allowed to carry out an economic activity on a commercial basis in the territory of the Republic of Kazakhstan. The European Union reserves the right to reciprocate in this regard.

³ For greater clarity, for the purpose of this chapter, services shall be deemed to be those listed in the WTO document MTN.GNS/W/120 in its up to date version.

from their commitments under the GATS.

For greater certainty, in regard to services, the Parties' respective GATS schedules of specific commitments¹, including the reservations and lists of most-favoured-nation exemptions, shall be incorporated into and made part of this Agreement and shall apply.

ARTICLE 42

Progressive improvement of conditions for establishment

1. The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of establishment in the context of this Agreement.

2. The Parties shall endeavour to avoid the adoption of any measure which renders the conditions for establishment more restrictive than the situation existing on the day preceding the date of signature of this Agreement.

ARTICLE 43

Progressive improvement of conditions for cross-border supply of services

1. The Parties fully recognise the importance of liberalising the cross-border supply of services between the Parties.

2. The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of cross-border supply of services in the context of this Agreement.

SUBSECTION 2

ECONOMIC ACTIVITIES OTHER THAN SERVICES

ARTICLE 44

Scope and coverage

This Subsection applies to measures by the Parties affecting establishment in all economic activities other than services.

¹ For the Republic of Kazakhstan the reference includes the Chapter on Services of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

ARTICLE 45

Most-favoured-nation treatment

1. Each Party shall grant to juridical persons of the other Party treatment no less favourable than that it accords to juridical persons of any third country with regard to their establishment.

2. Each Party shall grant to juridical persons of the other Party treatment no less favourable than that it accords to juridical persons of any third country with regard to the operation of juridical persons of the other Party established in the former Party's territory.

3. Any advantage, favour, privilege or immunity granted, in relation with local content requirements, by the Republic of Kazakhstan to juridical persons of a WTO member established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person shall be accorded immediately and unconditionally to juridical persons of the European Union established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person.

4. The treatment granted in accordance with paragraphs 1 and 2 shall not apply to treatment accorded by a Party pursuant to economic integration agreements, free trade agreements, agreements for the avoidance of double taxation and agreements primarily governing taxation matters, nor shall it be construed as extending to investment protection, other than the treatment deriving from Article 46, including investor-to-state dispute settlement procedures.

5. Notwithstanding paragraph 4, as regards strategic resources and objects, the Republic of Kazakhstan shall in no case accord to subsidiaries of juridical persons of the European Union established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person, less favourable treatment than that accorded after the date on which this Title starts to apply, to subsidiaries of juridical persons of any third country established in the Republic of Kazakhstan in the form of a juridical person.

ARTICLE 46

National treatment

Subject to the Parties' reservations set out in Annex I,

(a) each Party shall grant to subsidiaries of juridical persons of the other Party established in the former Party's territory treatment no less favourable

than that granted to that Party's own juridical persons with respect to their operations;

(b) the Republic of Kazakhstan shall grant to juridical persons and branches of the European Union treatment no less favourable than that accorded to juridical persons and branches of the Republic of Kazakhstan, respectively, in respect of their establishment and operations for economic activities other than services. National treatment granted by the Republic of Kazakhstan is without prejudice to the terms of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

SECTION 3

TEMPORARY PRESENCE OF NATURAL PERSONS FOR BUSINESS PURPOSES

ARTICLE 47

Coverage and definitions

1. This Section applies to measures by the Parties concerning the entry into, and temporary stay in, their territories of business visitors for establishment purposes, intra-corporate transferees, and contractual services suppliers in accordance with Article 39(5) and (6).

2. For the purposes of this Section:

(a) "business visitors for establishment purposes" means natural persons, employed in a senior position by a juridical person of a Party, who are responsible for setting up an establishment in the territory of the other Party. They do not offer or provide services or engage in any other economic activities than required for establishment purposes. They do not receive remuneration from a source located within the host Party;

(b) "intra-corporate transferees" means natural persons who have been employed by a juridical person of a Party or have been partners in it¹ for at least one year and who are temporarily transferred to an establishment that may be a subsidiary, branch or head company of the juridical person of a Party in the territory of the other Party.

The natural person concerned must belong to one of the categories as defined in the Parties' respective GATS schedules, which for the purposes of this Section shall apply to all economic activities;

¹ For greater clarity, the partners shall be part of the same juridical person.

(c) “contractual service supplier” means a natural person employed by a juridical person of a Party which itself is not an agency for placement and supply services of personnel, nor acting through such agencies, and which has no establishment in the territory of the other Party and which has concluded a bona fide contract¹ to supply services with a final consumer in the latter Party, requiring the presence on a temporary basis of its employees in that latter Party, in order to fulfil the contract to provide services;

(d) “qualifications” means diplomas, certificates and other evidence of formal qualification issued by an authority, designated pursuant to legislative, regulatory or administrative provisions, certifying successful completion of professional training.

ARTICLE 48

Intra-corporate transferees and business visitors for establishment purposes

1. For services, the Parties reaffirm their respective obligations arising from their commitments under the GATS as regards the entry and temporary stay of intra-corporate transferees or business visitors for establishment purposes. The reservations listed therein apply².

2. For economic activities other than services and subject to the reservations set out in Annex II:

(a) each Party shall allow investors engaged in production of goods on the territory of the other Party to transfer intra-corporate transferees, as defined in Article 47(2)(b), and business visitors for establishment purposes, as defined in Article 47(2)(a). The entry and temporary stay shall be permitted for a period of up to three years for intra-corporate transferees, and 90 days in any 12-month period for business visitors for establishment purposes;

(b) neither Party shall maintain or adopt measures defined as limitations on the total number of natural persons that an investor may transfer as intra-corporate transferees or business visitors for establishment purposes in the form of numerical quotas or a requirement of an economic needs test and as discriminatory limitations.

¹ The service contract shall comply with the laws, regulations and legal requirements of the Party where the contract is executed.

² For greater clarity, the reservations include also the reservations in the definitions of the categories of intra-corporate transferees and business visitors for establishment purposes.

ARTICLE 49**Contractual service suppliers**

1. The Republic of Kazakhstan shall allow the supply of services in its territory by juridical persons of the European Union through the presence of natural persons who are citizens of the Member States of the European Union, subject to the following conditions:

(a) natural persons entering the Republic of Kazakhstan shall possess:

(i) a university degree or an advanced technical qualification demonstrating knowledge of an equivalent level; and

(ii) professional qualifications where this is required to exercise an activity in the sector concerned pursuant to the law, regulations or requirements of the Republic of Kazakhstan;

(b) natural persons shall not receive remuneration for the provision of services, other than the remuneration paid by the juridical person of the European Union, during their stay in the Republic of Kazakhstan;

(c) natural persons entering the Republic of Kazakhstan shall have been employed by the juridical person of the European Union for at least the year preceding the date of submission of an application for entry into the Republic of Kazakhstan. In addition, the natural persons shall possess, at the date of submission of an application for entry into the Republic of Kazakhstan, at least five years professional experience in the sector of activity which is the subject of the contract;

(d) the Republic of Kazakhstan may apply the economic needs test and an annual quota for work permits reserved for contractual service suppliers of the European Union gaining access to the services market of the Republic of Kazakhstan. The total number of contractual service suppliers of the European Union entering the services market of the Republic of Kazakhstan shall not exceed 800 persons per year;

(e) after the expiration of a five-year period following the accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, the economic needs test shall not be applied¹. During the period when the Republic of Kazakhstan applies the economic needs test², the entry and temporary stay of natural persons within the

¹ All other requirements, laws and regulations regarding entry, stay and work shall continue to apply.

² For greater clarity, for the Republic of Kazakhstan, "economic needs test" means procedures undertaken by a juridical person of the Republic of Kazakhstan when attracting contractual service suppliers, whereby account must be taken of the admission of a foreign

Republic of Kazakhstan pursuant to the fulfilment of the contract shall be for a cumulative period of not more than four months in any 12-month period or for the duration of the contract, whichever is less. After the expiration of a five-year period following the accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, the entry and temporary stay shall be for a cumulative period of not more than six months in any 12-month period or for the duration of the contract, whichever is less. The juridical persons of the European Union shall be responsible for the timely departure of their employees from the territory of the Republic of Kazakhstan.

2. The Republic of Kazakhstan shall allow the supply of services into its territory by juridical persons of the European Union through the presence of natural persons if the service contract fulfils the following conditions:

(a) the contract to provide services:

(i) has been concluded directly between the juridical person of the European Union and the final consumer, which is a juridical person of the Republic of Kazakhstan;

(ii) requires the temporary presence on the territory of the Republic of Kazakhstan of employees of that juridical person in order to provide the service; and

(iii) complies with the laws, regulations and requirements of the Republic of Kazakhstan;

(b) the contract to provide services is concluded in one of the following sectors of activity which are included and defined in the Republic of Kazakhstan's GATS schedule of commitments:

- (i) legal services
- (ii) accounting and bookkeeping services
- (iii) taxation services
- (iv) architectural services
- (v) engineering services
- (vi) integrated engineering services
- (vii) urban planning and landscape architecture services
- (viii) computer and related services
- (ix) advertising services

labour force based on the national labour market conditions. These conditions are fulfilled when after the publication of a vacancy announcement in the mass media and after a search for a competent person in the database of the competent authority, none of the applicants meets the requirements described in the vacancy. This should not take longer than one month. Only after this procedure the juridical person can finalise the procedure for hiring contractual service suppliers.

- (x) market research services
- (xi) management consulting services
- (xii) services related to management consulting
- (xiii) technical testing and analysis services
- (xiv) advisory and consulting services incidental to mining
- (xv) related scientific and technical consulting services
- (xvi) translation and interpretation services
- (xvii) maintenance and repair of equipment, including transportation equipment, in the context of an after-sales services contract
- (xviii) environmental services.

(c) Access accorded under this paragraph relates only to the service activity which is the subject of the contract; it does not confer entitlement to exercise the professional title in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3. The European Union reaffirms its respective obligations arising from the commitments under the GATS as regards the entry and temporary stay of contractual service suppliers. The reservations listed therein apply.¹

ARTICLE 50

Most-favoured-nation treatment

1. Treatment accorded by the European Union to contractual service suppliers of the Republic of Kazakhstan shall be no less favourable than that accorded to contractual service suppliers of any third country.

2. Treatment granted under other agreements concluded by the European Union with a third country which have been notified under Article V of the GATS or which benefit from the coverage of the European Union GATS list of most-favoured-nation exemptions, shall be excluded from the scope of paragraph 1. Treatment deriving from the harmonisation of regulations based on agreements concluded by the European Union providing for mutual recognition in accordance with Article VII of the GATS shall also be excluded from the scope of paragraph 1.

3. If the Republic of Kazakhstan grants more favorable treatment than that provided for in this Agreement to contractual service suppliers of any other WTO member, except to countries of the Commonwealth of Independent States (CIS) and countries which are parties to economic integration agreements with the Republic of Kazakhstan, that treatment shall be applied to contractual

¹ For greater clarity, reservations include also the reservations in the definitions of the categories.

service suppliers of the European Union. Treatment deriving from the harmonisation of regulations based on agreements concluded by the Republic of Kazakhstan providing for mutual recognition in accordance with Article VII of the GATS shall also be excluded from this provision.

ARTICLE 51

Progressive improvement of conditions for temporary presence of natural persons for business purposes

The Cooperation Committee meeting in trade configuration shall make recommendations to the Parties for the further liberalisation of the temporary presence of natural persons for business purposes.

SECTION 4

DOMESTIC REGULATION

ARTICLE 52

Scope and coverage

1. The disciplines set out in Article 53 shall apply to measures by the Parties relating to licensing and qualification procedures that affect:

- (a) cross-border supply of services;
- (b) establishment;

(c) the supply of a service through the presence of a natural person in the territory of the other Party in accordance with Section 3 of this Chapter.

2. The disciplines set out in Article 53 shall apply to all economic activities falling under the scope of this Chapter. For services, they shall apply to the extent of the relevant Party's specific commitments under the GATS¹. The disciplines do not apply to measures to the extent that they constitute limitations subject to scheduling under Article XVI or XVII of the GATS.

¹ For the Republic of Kazakhstan the reference includes the Section on Services of the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

ARTICLE 53

Licensing and qualification

1. Each Party shall ensure that licensing and qualification procedures for the purpose of obtaining an authorisation to supply a service or to establish are reasonable, clear and relevant to the underlying policy objectives, taking into account the nature of the requirements to be met and the criteria to be assessed, and do not in themselves constitute a restriction on the supply of services or the establishment.

2. Where specific time periods for applications exist, an applicant shall be allowed a reasonable period for the submission of an application. The competent authority shall initiate the processing of an application without undue delay. Where possible, applications should be accepted in electronic format under the same conditions of authenticity as applications submitted in paper format.

3. Authenticated copies should be accepted, where possible, in place of original documents.

4. Each Party shall ensure that the processing of an application, including reaching a final decision, is completed within a reasonable period specified in its legislation or, in any event, without undue delay. Each Party shall endeavour to establish the normal timeframe for the processing of an application. Each Party shall ensure that a licence or an authorisation, once granted, enters into effect without undue delay in accordance with the terms and conditions specified therein.

5. Each Party shall ensure that licensing fees¹ are reasonable in terms of the costs incurred by the competent authority, and do not in themselves restrict the supply of the service or the establishment.

6. Where the competent authority considers that an application is incomplete or determines that it needs additional information, it shall, within a reasonable period of time:

- (a) inform the applicant;
- (b) to the extent practicable, identify the information required; and
- (c) to the extent practicable, provide the opportunity to correct deficiencies.

7. If the competent authority rejects an application, it shall inform the

¹ Licensing fees do not include fees for the use of natural resources, payments for auction, tendering or other non-discriminatory means of awarding concessions, or mandated contributions to universal service provision.

applicant without undue delay and, to the extent practicable, in writing. The competent authority should inform the applicant, upon request, of the reasons for rejection of the application and, where possible, of any deficiencies that have been identified. It should inform the applicant of the procedures for appeal against the decision in accordance with the relevant legislation. The competent authority should permit an applicant to submit a new application in accordance with the relevant authority's established procedures, except where the relevant authority limits the number of licences or qualification determinations.

8. Each Party shall ensure that the procedures used by, and the decisions of, the competent authority in the licensing or authorisation procedure are impartial with respect to all applicants. The competent authority should reach its decision in an independent manner and not be accountable to any services supplier or investor for which the licence or authorisation is required.

SECTION 5

SECTOR SPECIFIC PROVISIONS

ARTICLE 54

International maritime transport

1. This Article sets out the principles for the liberalisation of international maritime transport services. This Article is without prejudice to the rights and obligations deriving from each Party's GATS commitments.

2. For the purposes of this Article, "international maritime transport" includes door to door and multi-modal transport operations, which is the carriage of goods using more than one mode of transport, involving a sea leg, under a single transport document and, to this effect, including the right of international maritime transport suppliers to directly contract with providers of other modes of transport.

3. With respect to activities referred to in paragraph 4, undertaken by shipping agencies for the provision of services with regards to international maritime transport, each Party shall permit juridical persons of the other Party to establish subsidiaries or branches in its territory, under conditions of establishment and operation no less favourable than those accorded to its own subsidiaries or branches or to subsidiaries or branches of any third country, whichever are the better.

This paragraph does not apply to the establishment for the purpose of

operating a fleet under the national flag of the Republic of Kazakhstan or of a Member State of the European Union.

4. Such activities include, but are not limited to:

(a) marketing and sales of maritime transport and related services through direct contact with customers, from quotation to invoicing, whether these services are operated or offered by the service supplier itself or by service suppliers with which the service seller has established standing business agreements;

(b) purchase and use, on their own account or on behalf of their customers (and resale to their customers) of any transport and related services, including transport services by any inland mode, necessary for the supply of an intermodal service;

(c) preparation of documentation concerning transport documents, customs documents, or other documents related to the origin and character of the goods transported;

(d) provision of business information by any means, including computerised information systems and electronic data interchange (subject to any non-discriminatory restrictions concerning telecommunications);

(e) setting up of any business arrangement with other shipping agencies, including participation of the company's stock and the appointment of personnel recruited locally (or, in the case of foreign personnel, subject to the relevant provisions of this Agreement), with any locally established shipping agency;

(f) acting on behalf of the juridical persons, *inter alia* in organising the call of the vessel or taking over cargoes when required.

5. In view of the existing level of liberalisation concerning the cross-border supply of services between the Parties in international maritime transport:

(a) the Parties shall apply effectively the principle of unrestricted access to the international markets and trades on a commercial and non-discriminatory basis;

(b) each Party shall grant to ships operated by service suppliers of the other Party treatment no less favourable than that accorded to its own ships or those of any third country, whichever are the better with regard to, *inter alia*, access to ports, the use of infrastructure and services of the ports, and the use of maritime auxiliary services, as well as related fees and charges, customs facilities and the assignment of berths and facilities for loading and unloading.

6. In applying the principles set out in paragraph 5, the Parties shall:

(a) not apply, as from the entry into force of this Agreement, any cargo-sharing provisions of bilateral agreements between the Republic of Kazakhstan and any Member State of the European Union;

(b) not introduce cargo-sharing clauses into future bilateral agreements with third countries, other than in those exceptional circumstances where liner shipping companies from one or other Party to this Agreement would not otherwise have an effective opportunity to ply for trade to and from the third country concerned;

(c) prohibit cargo-sharing arrangements in future bilateral agreements concerning dry and liquid bulk trade;

(d) upon the entry into force of this Agreement, abolish and abstain from introducing any unilateral measures and administrative, technical and other obstacles which could constitute a disguised restriction or have discriminatory effects on the free supply of services in international maritime transport.

7. Natural and juridical persons of the European Union providing international maritime transport services shall be free to provide international sea-river services in the inland waterways of the Republic of Kazakhstan and vice versa.

8. The Parties shall make available to international maritime transport suppliers of the other Party on reasonable and non-discriminatory terms and conditions the following services at port: pilotage, towing and tug assistance, provisioning, fuelling and watering, garbage collecting and ballast water disposal, port captain's services, navigation aids, shore-based operational services essential to ship operations, including communications, water and electricity supplies, emergency repair facilities, anchorage, berth and berthing services.

9. If the Republic of Kazakhstan grants more favourable treatment for maritime transport to any other WTO member, except for coastal states of the Caspian Sea and for CIS countries, those terms shall be applied to the natural and juridical persons of the European Union.

ARTICLE 54 *bis*

Road, rail, inland waterways and air transport

With a view to ensuring coordinated development of transport between the Parties adapted to their reciprocal commercial needs, the conditions of mutual market access in road, rail and inland waterways and, if applicable, in air transport may be dealt with by potential specific agreements negotiated between the Parties after the entry into force of this Agreement.

SECTION 6**EXCEPTIONS****ARTICLE 55**

General exceptions

1. Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on establishment, including operations, or the cross-border supply of services, nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by any Party of measures:

(a) necessary to protect public security or public morals or to maintain public order¹;

(b) necessary to protect human, animal or plant life or health;

(c) relating to the conservation of exhaustible natural resources if such measures are applied in conjunction with restrictions on domestic investors or on the domestic supply or consumption of services;

(d) necessary for the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;

(e) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with this Title, including those relating to:

(i) the prevention of deceptive and fraudulent practices, or those necessary to deal with the effects of a default on contracts;

(ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidentiality of individual records and accounts;

(iii) safety;

(f) inconsistent with Article 46, provided that the difference in treatment is aimed at ensuring the effective or equitable imposition or collection of direct taxes in respect of economic activities, investors or services suppliers of the other Party².

¹ The public order exception may be invoked only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

² Measures aimed at ensuring the effective or equitable imposition or collection of direct taxes include measures taken by a Party under its taxation system which:

(i) apply to non-resident investors and services suppliers in recognition of the fact

2. This Chapter shall not apply to the Parties' respective social security systems or to activities in the territory of each Party, which are connected, even occasionally, with the exercise of governmental authority.

SECTION 7

INVESTMENT

ARTICLE 56

Review and consultations

In order to identify any barriers to investment, the Parties shall jointly review the investment legal framework no later than three years after the date on which this Title starts to apply. On the basis of this review, they shall consider the opportunity to start negotiations to address such barriers, with a view to supplementing this Agreement, including with respect to general principles of investment protection.

that the tax obligation of non-residents is determined with respect to taxable items sourced or located in the Party's territory;

(ii) apply to non-residents in order to ensure the imposition or collection of taxes in the Party's territory;

(iii) apply to non-residents or residents in order to prevent the avoidance or evasion of taxes, including compliance measures;

(iv) apply to consumers of services supplied in or from the territory of another Party in order to ensure the imposition or collection of taxes on such consumers derived from sources in the Party's territory;

(v) distinguish investors and service suppliers subject to tax on worldwide taxable items from other investors and service suppliers, in recognition of the difference in the nature of the tax base between them; or

(vi) determine, allocate or apportion income, profit, gain, loss, deduction or credit of resident persons or branches, or between related persons or branches of the same person, in order to safeguard the Party's tax base.

Tax terms or concepts in point (f) and in this footnote are determined according to tax definitions and concepts, or equivalent or similar definitions and concepts, under the domestic law of the Party taking the measure.

CHAPTER 6**CAPITAL MOVEMENTS AND PAYMENTS****ARTICLE 57**

Current account

Each Party shall authorise, in a freely convertible currency and in accordance with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund (IMF), as applicable, all payments and transfers on the current account of the balance-of-payments between the Parties.

ARTICLE 58

Movement of capital

1. With regard to transactions on the capital and financial account of balance-of-payments and without prejudice to other provisions of this Agreement, the Parties undertake not to impose restrictions on the free movement of capital relating to direct investments made in accordance with the laws of the host country, to economic activities covered by Chapter 5 (Trade in Services and Establishment) of this Title and to the liquidation and repatriation of such invested capital and of any profit generated therefrom.

2. With regard to transactions on the capital and financial account of balance-of-payments not covered by paragraph 1, and without prejudice to other provisions of this Agreement, each Party shall ensure, in accordance with its laws, the free movement of capital relating to, *inter alia*:

- (a) credits relating to commercial transactions, including the provision of services, in which a resident of a Party is participating;
- (b) financial loans and credits; or
- (c) capital participation in a juridical person with no intention of establishing or maintaining lasting economic links.

3. Without prejudice to other provisions of this Agreement, the Parties shall not introduce any new restrictions on the movement of capital between residents of the Parties and shall not make the existing arrangements more restrictive.

4. The Parties may hold consultations with a view to further facilitating the movement of capital between them.

ARTICLE 59

Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on capital movements, nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures:

(a) necessary to protect public security and public morals or to maintain public order; or

(b) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Title, including those relating to:

(i) the prevention of criminal or penal offences, deceptive and fraudulent practices, or those necessary to deal with the effects of a default on contracts (bankruptcy, insolvency and protection of the right of creditors);

(ii) measures adopted or maintained to ensure the integrity and stability of a Party's financial system;

(iii) issuing, trading or dealing in securities, options, futures or other derivatives;

(iv) financial reporting or record keeping of transfers when necessary to assist law enforcement or financial regulatory authorities; or

(v) ensuring compliance with orders or judgements in juridical or administrative proceedings.

ARTICLE 60Temporary safeguard measures with regard to capital movements,
payments or transfers

In exceptional circumstances of serious difficulties for the operation of monetary and exchange rate policy, in the case of the Republic of Kazakhstan, or for the operation of the economic and monetary union, in the case of the European Union, or threat thereof, safeguard measures that are strictly necessary may be taken by the concerned Party with regard to capital movements, payments or transfers for a period not exceeding one year. The Party which maintains or adopts such measures shall inform the other Party forthwith and present, as soon as possible, a time schedule for their removal.

CHAPTER 7**INTELLECTUAL PROPERTY****ARTICLE 61**

Objectives

The objectives of this Chapter are to:

- (a) facilitate the production and commercialisation of innovative and creative products between the Parties; and
- (b) achieve an adequate and effective level of protection and enforcement of intellectual property rights.

SECTION 1**PRINCIPLES****ARTICLE 62**

Nature and scope of obligations

1. The Parties recall their obligation to ensure the adequate and effective implementation of the international agreements dealing with intellectual property to which they are parties, including the WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights ("the TRIPS Agreement"). The provisions of this Chapter shall complement and further specify the rights and obligations between the Parties under the TRIPS Agreement and other international agreements in the field of intellectual property.

2. For the purposes of this Agreement, the term "intellectual property" refers, *inter alia*, to all categories of intellectual property referred to in Articles 65 to 96.

3. Protection of intellectual property includes protection against unfair competition as referred to in Article 10 *bis* of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 1883, as revised and amended ("the Paris Convention").

4. This Chapter shall not prevent the Parties from applying provisions in their law providing for higher standards for the protection and enforcement of intellectual property rights, provided that those provisions do not contravene the

provisions of this Chapter.

ARTICLE 63

Transfer of technology

1. The Parties agree to exchange views and information on their law and international practices on the protection and enforcement of intellectual property rights, affecting transfer of technology. This shall, in particular, include exchanges on measures to facilitate information flows, business partnerships, and voluntary licensing and subcontracting agreements. Particular attention shall be paid to the conditions necessary to create an adequate enabling environment for technology transfer in the host countries, including issues such as the domestic legal framework and the development of human capital.

2. When measures are taken with regard to technology transfer, the legitimate interests of the intellectual property right holders shall be protected.

ARTICLE 64

Exhaustion

Each Party shall apply a national or regional¹ exhaustion regime of intellectual property rights, in accordance with its respective domestic law, in respect of copy right and related rights, designs, and trademarks.

SECTION 2

STANDARDS CONCERNING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS

ARTICLE 65

Protection granted

Each Party shall comply with the rights and obligations set out in the following international agreements:

¹ The term "regional" refers to regional economic integration organisations that set up an internal market ensuring the free movement of goods and services.

- (a) the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Berne Convention);
- (b) the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (Rome Convention);
- (c) the World Intellectual Property Organization (WIPO) Copyright Treaty;
- (d) the WIPO Performances and Phonograms Treaty;
- (e) the TRIPS Agreement.

ARTICLE 66

Authors

Each Party shall, as regards authors, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of their works;
- (b) any form of distribution to the public by sale or otherwise of the original of their works or of copies thereof;
- (c) any communication to the public of their works, by wire or wireless means, including the making available to the public of their works in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

ARTICLE 67

Performers

Each Party shall, as regards performers, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

- (a) the fixation¹ of their performances;
- (b) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of fixations of their performances;
- (c) the distribution to the public, by sale or otherwise, of fixations of their performances;
- (d) the making available to the public, by wire or wireless means, in such

¹ For the purposes of this Chapter, "fixation" means the embodiment of sounds, or of the representations thereof, from which they can be perceived, reproduced or communicated through a device.

a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them, of fixations of their performances;

(e) the broadcasting by wireless means and the communication to the public of their performances, except where the performance is itself already a broadcast performance or is made from a fixation.

ARTICLE 68

Producers of phonograms

Each Party shall, as regards phonogram producers, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

(a) the direct or indirect, temporary or permanent, reproduction by any means and in any form, in whole or in part, of their phonograms;

(b) the distribution of their phonograms to the public, by sale or otherwise, including copies thereof;

(c) the making available of their phonograms to the public, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

ARTICLE 69

Broadcasting organisations

Each Party shall, as regards broadcasting organisations, provide for the exclusive right to authorise or prohibit:

(a) the fixation of their broadcasts;

(b) the reproduction of fixations of their broadcasts;

(c) the making available to the public, by wire or wireless means, of fixations of their broadcasts in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them; and

(d) the rebroadcasting of their broadcasts by wireless means, as well as the communication to the public of their broadcasts if such communication is made in places accessible to the public against payment of an entrance fee.

ARTICLE 70

Broadcasting and communication to the public

Each Party shall provide for the right to ensure that a single equitable remuneration is paid by the user, if a phonogram published for commercial purposes, or a reproduction of such phonogram, is used for broadcasting by wireless means or for any communication to the public, and to ensure that that remuneration is shared between the relevant performers and phonogram producers. Each Party may, in the absence of agreement between the performers and phonogram producers, lay down the conditions as to the sharing of that remuneration between them.

ARTICLE 71

Term of protection

1. The rights of an author of a literary or artistic work within the meaning of Article 2 of the Berne Convention shall run for the life of the author and for no less than 70 years after his death.

2. In the case of a work of joint authorship, the term referred to in paragraph 1 shall be calculated from the death of the last surviving author.

3. The rights of performers shall expire no less than 50 years after the date of the performance. However, if a fixation of the performance is lawfully published or lawfully communicated to the public within this period, the rights shall expire no less than 50 years after the date of the first such publication or the first such communication to the public, whichever is the earlier.

4. The rights of producers of phonograms shall expire no less than 50 years after the fixation is made. However, if the phonogram has been lawfully published within this period, the said rights shall expire no less than 50 years after the date of the first lawful publication. If no lawful publication has taken place within the period mentioned in the first sentence, and if the phonogram has been lawfully communicated to the public within this period, the said rights shall expire no less than 50 years after the date of the first lawful communication to the public.

5. The rights of broadcasting organisations shall expire no less than 50 years after the first transmission of a broadcast, whether that broadcast is transmitted by wire or wireless means, including by cable or satellite.

6. The terms laid down in this Article shall be calculated from the first of

January of the year following the event which gives rise to them.

7. The terms of protection may exceed the terms laid down in this Article.

ARTICLE 72

Protection of technological measures

1. Each Party shall provide adequate legal protection against the circumvention of any effective technological measures, which the person concerned carries out in the knowledge, or with reasonable grounds to know, that he is pursuing that objective.

2. Each Party shall provide adequate legal protection against the manufacture, import, distribution, sale, rental, advertisement for sale or rental, or possession for commercial purposes of devices, products or components or the provision of services which are mainly directed at or enable the circumvention of any effective technological measures.

3. For the purposes of this Agreement, the expression "technological measures" means any technology, device or component that, in the normal course of its operation, is designed to prevent or restrict acts, in respect of works or other subject matter, which are not authorised by the right holder of any copyright or related right as provided for by domestic law. Technological measures shall be deemed "effective" where the use of a work or other subject matter is controlled by the right holders through the application of an access control or protection process, such as encryption, scrambling or other transformation of the work or other subject matter or a copy control mechanism, which achieves the protection objective.

ARTICLE 73

Protection of rights-management information

1. Each Party shall provide adequate legal protection against any person performing without authority any of the following acts:

(a) the removal or alteration of any electronic rights-management information;

(b) the distribution, importation for distribution, broadcasting, communication or making available to the public of works or other subject matter protected under this Agreement from which electronic rights-

management information has been removed or altered without authority, if that person knows, or has reasonable grounds to know, that by so doing he is inducing, enabling, facilitating or concealing an infringement of any copyright or related right as provided for by domestic law.

2. For the purposes of this Chapter, the expression "rights-management information" means any information provided by right holders which identifies the work or other subject matter protected by copyright or related rights, the author or any other right holder, or information about the terms and conditions of use of the work or other subject matter, and any numbers or codes that represent such information.

3. Paragraph 1 shall apply when any of the items of information referred to in paragraph 2 is associated with a copy of, or appears in connection with the communication to the public of, a work or other subject matter protected by copyright or related rights.

ARTICLE 74

Exceptions and limitations

1. In accordance with the conventions and international agreements to which they are parties, each Party may provide for limitations or exceptions to the rights set out in Articles 66 to 70 only in certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the works or other subject matter and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the right holders.

2. Each Party shall provide that temporary acts of reproduction referred to in Articles 66 to 70, which are transient or incidental, which are an integral and essential part of a technological process, and the sole purpose of which is to enable:

(a) a transmission in a network between third parties by an intermediary,
or

(b) a lawful use of a work or other subject matter to be made, and which have no independent economic significance, shall be exempted from the reproduction right provided for in Articles 66 to 69.

ARTICLE 75

Resale right

Each Party shall provide, for the benefit of the author of an original work

of art who is a national of the other Party and for the benefit of his successor in title, a resale right, to be defined as an inalienable right which cannot be waived, even in advance, to receive a royalty based on the sale price obtained for the resale of the work subsequent to the first transfer of the work by the author. The thresholds and the rates of the collection of the royalties shall be established according to the domestic law of the Party where the resale takes place¹.

ARTICLE 76

Cooperation on collective management of rights

The Parties shall take such reasonable measures as may be available to them to facilitate the establishment of arrangements between their respective collective management societies for the purpose of ensuring easier mutual access and delivery of works and other protected subject matter between the territories of the Parties, as well as the transfer of royalties between them for the use of such works or other protected subject matter. The Parties shall also take such reasonable measures as may be available to them to achieve a high level of rationalisation and transparency with regard to the execution of the tasks of their respective collective management societies.

TRADEMARKS

ARTICLE 77

International agreements

Each Party shall:

- (a) comply with the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks and with the WIPO Trademark Law Treaty; and
- (b) make all reasonable efforts to accede to the Singapore Treaty on the Law of Trademarks.

¹ A Party may in accordance with domestic law limit the resale right to acts of resale involving dealers in works of art.

ARTICLE 78

Registration procedure

1. Each Party shall provide for a system for the registration of trademarks in which each final decision taken by the relevant competent trademark authority shall be duly reasoned and communicated in writing to the applicant who will have the opportunity to contest it before the competent trademark authority and to appeal it before a court.

2. Each Party shall provide for the possibility of right holders to oppose trademark applications or registrations. The proceedings in case of opposition shall be adversarial.

3. Each Party shall provide a publicly available electronic database of trademark registrations.

ARTICLE 79

Well-known trademarks

The Parties shall cooperate with the aim of making the protection of well-known trademarks, as referred to in Article 6 *bis* of the Paris Convention and in Article 16(2) and (3) of the TRIPS Agreement, effective.

ARTICLE 80

Exceptions to the rights conferred by a trademark

Each Party shall provide for limited exceptions to the rights conferred by a trademark, such as the fair use of descriptive terms, the use of geographical indications, or other limited exceptions, which take account of the legitimate interests of the owner of the trademark and of third parties.

GEOGRAPHICAL INDICATIONS**ARTICLE 81**

Definition

Geographical indications are, for the purposes of this Agreement,

indications which identify a good as originating in the territory of a Party, or a region or locality in that territory, where a given quality, reputation or other characteristic of the good is essentially attributable to its geographical origin.

ARTICLE 82

Principles of the protection of geographical indications

1. Each Party shall ensure adequate and indefinite protection of geographical indications, by way of a *sui generis* system of protection and in accordance with domestic law, as long as the geographical indication enjoys legal protection in the country of origin.

2. To that end, the Parties shall cooperate in the area of geographical indications on the basis of this Article, which complements the minimum standards set in the relevant provisions of the TRIPS Agreement.

3. Each Party shall ensure that its geographical indications protection system is open to registration of geographical indications of the other Party. Each Party shall provide for a publicly available electronic database of registered geographical indications.

4. In respect of the geographical indications protected in its respective territory, each Party shall prohibit and prevent:

(a) any direct or indirect commercial use of a registered name in respect of the products not covered by the registration in so far as:

(i) those products are comparable to the products protected under that name, or

(ii) such use exploits the reputation of the protected name;

(b) any misuse, imitation or evocation of a registered name, even if the true origin of the product is indicated or if the protected name is translated, transcribed, transliterated or accompanied by an expression such as “style”, “type”, “method”, “as produced in”, “kind”, “imitation” or similar;

(c) any other false or misleading indication as to the provenance, origin, nature or essential qualities of the product, on the inner or outer packaging, advertising material or documents relating to the product concerned, and the packing of the product in a container liable to convey a false impression as to its origin; or

(d) any other practice liable to mislead the consumer as to the true origin of the good.

5. Each Party shall enforce the protection provided for in Articles 81 to 83, including upon request from an interested party, by appropriate

administrative enforcement in accordance with domestic law.

6. Each Party shall ensure that the protected geographical indications may be used by any operator marketing a good conforming to the corresponding specification.

7. Each Party shall ensure that the names that they have protected according to domestic law do not become generic.

8. The Parties shall have no obligation to register a geographical indication where, in the light of a reputed or well-known trademark, registration is liable to mislead consumers as to the true identity of the good.

9. Without prejudice to this Article, each Party shall protect geographical indications also where a prior trademark exists. A "prior trademark" shall mean a trademark the use of which corresponds to one of the situations referred to in paragraph 4, which has been applied for, registered or established by use, if that possibility is provided for by domestic law, before the date on which the application for registration of the geographical indication is filed with the competent authority of that Party. Such prior trademark may continue to be used and renewed notwithstanding the protection of the geographical indication, provided that no grounds for the trademark's invalidity or revocation exist in the trademark law of the Party where it is registered or used.

ARTICLE 83

Negotiations

The Parties shall, no later than seven years after the date on which this Title starts to apply, commence negotiations with a view to concluding an agreement on the protection of geographical indications in their respective territories.

DESIGNS

ARTICLE 84

International agreements

The European Union reaffirms its commitment to the Geneva Act of the Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs of 1999. The Republic of Kazakhstan shall make reasonable efforts to accede to it.

ARTICLE 85

Requirements for protection of registered designs

1. Each Party shall provide for the protection of independently created designs that are new and original. This protection shall be provided by registration and shall confer an exclusive right upon the holder of a registered design in accordance with domestic law. For the purposes of this Article, a Party may consider that a design having individual character is original.

2. A design applied to or incorporated in a product which constitutes a component part of a complex product shall only be considered to be new and to have individual character:

(a) if the component part, once it has been incorporated into the complex product, remains visible during normal use of the latter, excluding maintenance, servicing or repair work, and

(b) to the extent that those visible features of the component part fulfil in themselves the requirements as to novelty and individual character.

ARTICLE 86

Rights conferred by registration

The holder of a registered design shall have the exclusive right to use it and to prevent any third party not having the holder's consent from, *inter alia*, making, offering for sale, selling, importing, exporting, stocking or using a product bearing or embodying the protected design when such acts are undertaken for commercial purposes.

ARTICLE 87

Protection conferred to unregistered designs

The Republic of Kazakhstan shall, no later than seven years after the date on which this Title starts to apply, effectively provide for legal protection against copying unregistered designs, on the condition that the European Union has, no later than two years before the end of that seven-year period, provided adequate training for representatives of the authorised bodies, organisations and judges.

ARTICLE 88

Term of protection

The duration of protection as from the date of the filing of the application shall amount to at least ten years. Each Party may provide that the right holder may have the term of protection renewed for one or more periods of five years each, up to the maximum term of protection established according to domestic law.

ARTICLE 89

Exceptions

1. Each Party may provide for limited exceptions to the protection of designs, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with the normal exploitation of protected designs and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the owner of the protected design, taking account of the legitimate interests of third parties.

2. Design protection shall neither extend to features of appearance dictated solely by technical functions of the product nor to features of appearance of a product that are necessary to ensure interoperability with another product¹.

3. A design right shall not subsist in a design which is contrary to public policy or to accepted principles of morality.

ARTICLE 90

Relationship to copyright

A design protected by a design right registered in a Party shall also be eligible for protection under the copyright law of that Party as from the date on which the design was created or fixed in any form. The extent to which, and the conditions under which, such a protection is conferred, including the level of originality required, shall be determined by each Party.

¹ In the European Union this provision does not apply to modular products.

PATENTS**ARTICLE 91**

International agreements

Each Party shall make all reasonable efforts to comply with Articles 1 to 16 of the Patent Law Treaty.

ARTICLE 92

Patents and public health

1. The Parties recognise the importance of the Declaration of the Ministerial Conference of the WTO on the TRIPS Agreement and Public Health, adopted on 14 November 2001. In interpreting and implementing the rights and obligations under this Chapter, each Party shall ensure consistency with that Declaration.

2. Each Party shall respect the Decision of the WTO General Council of 30 August 2003 on paragraph 6 of the Declaration referred to in paragraph 1.

ARTICLE 93

Supplementary protection certificates

1. The Parties recognise that medicinal and plant protection products protected by a patent on their respective territory may be subject to an administrative authorisation procedure before being put on the market. They recognise that the period that elapses between the filing of the application for a patent and the first authorisation to place the product on the market, as defined for that purpose by the relevant domestic law, may shorten the period of effective protection under the patent.

2. Each Party shall provide for a further period of protection for a medicinal or plant protection product which is protected by a patent and which has been subject to an administrative authorisation procedure, that period being equal to the period referred to in the second sentence of paragraph 1, reduced by a period of five years.

3. Notwithstanding paragraph 2, the duration of the further period of protection may not exceed five years.

ARTICLE 94**Protection of data submitted to obtain an authorisation
to put a pharmaceutical product¹ on the market**

1. Each Party shall implement a comprehensive system to guarantee the confidentiality, non-disclosure and non-reliance of data submitted for the purpose of obtaining an authorisation to put a pharmaceutical product on the market.

2. Each Party shall ensure that any information submitted to obtain an authorisation to put a pharmaceutical product, as referred to in Article 39(3) of the TRIPS Agreement, on the market remains undisclosed to third parties and benefits from a period of at least six years of protection against unfair commercial use starting from the date of the grant of a marketing authorisation in either Party.

To that end,

(a) during a period of at least six years starting from the date of the grant of a marketing authorisation, no person or entity, whether public or private, other than the person or entity who submitted such undisclosed data, shall be allowed to rely directly or indirectly on such data, without the explicit consent of the person or entity who submitted this data, in support of an application for the authorisation to put a pharmaceutical product on the market;

(b) during a period of at least six years starting from the date of the grant of a marketing authorisation, any subsequent application for the authorisation to put a pharmaceutical product on the market shall not be granted, unless the subsequent applicant submits his own data, or data used with authorisation of the holder of the first authorisation, meeting the same requirements as the first applicant. During this six-year period, products registered without submission of such data shall be removed from the market until the requirements are met.

¹ The term “pharmaceutical product” in this Chapter refers, in the case of the European Union, to medicinal products as defined in Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November 2001 on the Community code relating to medicinal products for human use.

ARTICLE 95**Data protection on plant protection products and rules on avoidance of duplicative testing**

1. The Parties shall determine safety and efficacy requirements before authorising the placing on the market of plant protection products.

2. Each Party shall recognise a temporary data protection right to the owner of a test or study report submitted for the first time to obtain a marketing authorisation for a plant protection product.

During the period of validity of the data protection right, the test or study report shall not be used for the benefit of any other person aiming to achieve a marketing authorisation for a plant protection product, except when the explicit consent of the owner is provided. This right shall be hereinafter referred to as "data protection".

3. The test or study report shall:

(a) be necessary for the authorisation or for an amendment of an authorisation in order to allow the use on other crops, and

(b) be certified as compliant with the principles of good laboratory practice or of good experimental practice.

4. The term of data protection for plant protection products in a Party shall be ten years starting on the date of the first authorisation in that Party. Longer periods may be granted by each Party in order to encourage the authorisation of, for instance, low risk plant protection products or minor uses.

5. A test or study shall also be protected if it was necessary for the renewal or review of an authorisation.

6. The Parties shall lay down rules on the avoidance of duplicative testing on vertebrate animals. Any applicant intending to perform tests and studies involving vertebrate animals shall take the necessary measures to verify that those tests and studies have not already been performed or initiated.

7. The prospective applicant and the holder or holders of the relevant authorisations shall make every effort to ensure that they share tests and studies involving vertebrate animals. The costs of sharing the test and study reports shall be determined in a fair, transparent and non-discriminatory way. The prospective applicant shall only be required to share the costs of information he is required to submit to meet the authorisation requirements.

8. Where the prospective applicant and the holder or holders of the relevant authorisations of plant protection products cannot reach agreement on the sharing of test and study reports involving vertebrate animals, the

prospective applicant shall inform the competent authority of the Party concerned.

9. The failure to reach agreement on the sharing of test and study reports involving vertebrate animals shall not prevent the competent authority of the Party concerned from using those reports for the purpose of the application of the prospective applicant.

The holder or holders of the relevant authorisation shall have a claim on the prospective applicant for a fair share of the costs incurred by him. The Party may direct the parties involved to resolve the matter by formal and binding arbitration administered under domestic law.

ARTICLE 96

Plant varieties

The European Union reaffirms its commitment to the International Convention for the Protection of New Varieties of Plants (the UPOV Convention), to which the Republic of Kazakhstan shall make reasonable efforts to accede.

SECTION 3

ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

ARTICLE 97

General obligations

1. The Parties reaffirm their commitments under the TRIPS Agreement, in particular Part III thereof, and shall provide for the complementary measures, procedures and remedies set out in this Section, which are necessary to ensure the enforcement of the intellectual property rights¹.

2. Those measures, procedures and remedies shall be fair and equitable,

¹ For the purposes of Articles 98 to 110, the term "intellectual property rights" shall include at least the following rights: copyright; rights related to copyright; *sui generis* right of a database maker; rights of the creator of the topographies of a semiconductor product; trademark rights; design rights; patent rights, including rights derived from supplementary protection certificates; geographical indications; utility model rights; plant variety rights; and trade names in so far as these are protected as exclusive rights by domestic law.

and shall not be unnecessarily complicated or costly, or entail unreasonable time limits or unwarranted delays. They shall also be effective, proportionate and dissuasive and shall be applied in such a manner as to avoid the creation of barriers to legitimate trade and to provide for safeguards against their abuse.

ARTICLE 98

Entitled applicants

Each Party shall recognise as persons entitled to seek application of the measures, procedures and remedies referred to in this Section and in Part III of the TRIPS Agreement:

(a) the holders of intellectual property rights in accordance with the provisions of domestic law;

(b) all other persons authorised to use those rights, in particular licensees, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law;

(c) intellectual property collective rights management bodies which are regularly recognised as having a right to represent holders of intellectual property rights, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law;

(d) professional defence bodies or other persons which are recognised as having a right to represent holders of intellectual property rights, in so far as permitted by and in accordance with the provisions of domestic law.

ARTICLE 99

Evidence

1. The judicial authorities of each Party shall have the authority, where a party has presented reasonably available evidence sufficient to support its claims and has in substantiating its claims specified evidence which lies in the control of the opposing party, to order that this evidence be produced by the opposing party, subject to the protection of confidential information.

2. Under the conditions referred to in paragraph 1, each Party shall take such measures as are necessary, in the case of an infringement of an intellectual property right committed on a commercial scale, to enable the competent judicial authorities to order, where appropriate and following an application, the communication of banking, financial or commercial documents under the control of the opposing party, subject to the protection of confidential

information.

ARTICLE 100

Measures for preserving evidence

1. Each Party shall ensure that even before the commencement of proceedings on the merits of the case, the competent judicial authorities may, on application by a right holder who has presented reasonably available evidence to support his claims that his intellectual property right has been infringed or is about to be infringed, order prompt and effective provisional measures to preserve relevant evidence in respect of the alleged infringement, subject to the protection of confidential information.

2. Such measures may include the detailed description, with or without taking of samples, or the physical seizure of the alleged infringing goods, and, in appropriate cases, the materials and implements used in the production and/or distribution of those goods and the documents relating thereto. Those measures shall be taken, if necessary without the other party being heard, in particular where any delay is likely to cause irreparable harm to the right holder or where there is a demonstrable risk of evidence being destroyed.

ARTICLE 101

Right of information

1. Each Party shall ensure that, in the context of proceedings concerning an infringement of an intellectual property right and in response to a justified and proportionate request of the claimant, the competent judicial authorities may order that information on the origin and distribution networks of the goods or services which infringe an intellectual property right be provided by the infringer and/or any other person who:

(a) was found in possession of the infringing goods on a commercial scale;

(b) was found to be using the infringing services on a commercial scale;

(c) was found to be providing on a commercial scale services used in infringing activities; or

(d) was indicated by the person referred to in point (a), (b) or (c) as being involved in the production, manufacture or distribution of the goods or the provision of the services.

2. The information referred to in paragraph 1 shall comprise:

(a) the names and addresses of the producers, manufacturers, distributors, suppliers and other previous holders of the goods or services, as well as the intended wholesalers and retailers;

(b) information on the quantities produced, manufactured, delivered, received or ordered, as well as the price obtained for the goods or services in question.

3. Paragraphs 1 and 2 shall apply without prejudice to other statutory provisions which:

(a) grant the right holder rights to receive more detailed information;

(b) govern the use in civil or criminal proceedings of the information communicated pursuant to this Article;

(c) govern responsibility for misuse of the right of information;

(d) provide for the opportunity to refuse to provide information which would force the person referred to in paragraph 1 to admit to his own participation or that of his close relatives in an infringement of an intellectual property right; or

(e) govern the protection of confidentiality of information sources or the processing of personal data.

ARTICLE 102

Provisional and precautionary measures

1. Each Party shall ensure that the judicial authorities may, at the request of the applicant, issue against the alleged infringer an interlocutory injunction intended to prevent any imminent infringement of an intellectual property right, or to forbid, on a provisional basis and subject to, where appropriate, a recurring penalty payment where provided for by domestic law, the continuation of the alleged infringements of that right, or to make such continuation subject to the lodging of guarantees intended to ensure the compensation of the right holder. An interlocutory injunction may also be issued, under the same conditions and in accordance with domestic law, against an intermediary whose services are being used by a third party to infringe an intellectual property right.

2. An interlocutory injunction may also be issued to order the seizure or delivery of goods suspected of infringing an intellectual property right so as to prevent their entry into or movement within the channels of commerce.

3. In the case of an infringement committed on a commercial scale, each Party shall ensure that if the applicant demonstrates circumstances likely to

endanger the recovery of damages, the judicial authorities may, in accordance with domestic law, order the precautionary seizure or arrest of the movable and/or immovable property of the alleged infringer, including the blocking of their bank accounts and other assets. To that end, the judicial authorities may order the provision of bank, financial or commercial documents, or appropriate access to the relevant information.

ARTICLE 103

Corrective measures

1. Each Party shall ensure that the competent judicial authorities may order, at the request of the applicant and without prejudice to any damages due to the right holder by reason of the infringement, and without compensation of any sort, the recall, definitive removal from the channels of commerce, or destruction of goods that they have found to be infringing an intellectual property right. If appropriate, the competent judicial authorities may also order the destruction of materials and implements predominantly used in the creation or manufacture of those goods.

2. The judicial authorities of each Party shall have the power to order that those measures shall be carried out at the expense of the infringer, unless particular reasons are invoked for not doing so.

ARTICLE 104

Injunctions

Each Party shall ensure that, where a judicial decision is taken finding an infringement of an intellectual property right, the judicial authorities may issue against the infringer an injunction aimed at prohibiting the continuation of the infringement. Where provided for by domestic law, non-compliance with an injunction shall, where appropriate, be subject to a recurring penalty payment, with a view to ensuring compliance. Each Party shall also ensure that right holders are in a position to apply for an injunction against intermediaries whose services are used by a third party to infringe an intellectual property right.

ARTICLE 105

Alternative measures

Each Party, in accordance with domestic law, may provide that, in appropriate cases and at the request of the person liable to be subject to the measures provided for in Article 103 and/or Article 104, the competent judicial authorities may order pecuniary compensation to be paid to the injured party instead of applying the measures provided for in Article 103 and/or Article 104 if that person acted unintentionally and without negligence, if execution of the measures in question would cause him disproportionate harm and if pecuniary compensation to the injured party appears reasonably satisfactory.

ARTICLE 106

Damages

1. Each Party shall ensure that when the judicial authorities set the damages:

(a) they shall take into account all appropriate aspects, such as the negative economic consequences, including lost profits, which the injured party has suffered, any unfair profits made by the infringer and, in appropriate cases, elements other than economic factors, including the moral prejudice caused to the right holder by the infringement; or

(b) they may, in appropriate cases, set the damages as a lump sum on the basis of elements such as at least the amount of royalties or fees which would have been due if the infringer had requested authorisation to use the intellectual property right in question.

2. Where the infringer did not, knowingly or with reasonable grounds to know, engage in the infringing activity, each Party may lay down that the judicial authorities may order the recovery of profits or the payment of damages, which may be pre-established, to the injured party.

ARTICLE 107

Legal costs

Each Party shall ensure that reasonable and proportionate legal costs and other expenses incurred by the successful party shall, as a general rule, be borne

by the unsuccessful party, unless equity does not allow this.

ARTICLE 108

Publication of judicial decisions

Each Party shall ensure that, in legal proceedings instituted for infringement of an intellectual property right, the judicial authorities may order, at the request of the applicant and at the expense of the infringer, appropriate measures for the dissemination of the information concerning the decision, including displaying the decision and publishing it in full or in part.

ARTICLE 109

Presumption of authorship or ownership

For the purposes of applying the measures, procedures and remedies provided for in this Section, it shall be sufficient for the name of an author of a literary or artistic work, in the absence of proof to the contrary and in order to be regarded as the author and consequently to be entitled to institute infringement proceedings, to appear on the work in the usual manner. This shall also apply, *mutatis mutandis*, to the holders of rights related to copyright with regard to their protected subject matter.

ARTICLE 110

Administrative procedures

To the extent that any civil remedy may be ordered as a result of administrative procedures on the merits of a case, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those provided for in the relevant provisions of this Section.

ARTICLE 111

Border measures

1. When implementing border measures for the enforcement of intellectual property rights each Party shall ensure compliance with its

obligations under the GATT 1994 and the TRIPS Agreement.

2. In order to ensure protection of intellectual property rights in the customs territory of each Party, the customs authorities, within the limits of their authority, shall adopt a range of approaches to identify shipments containing goods suspected of infringing intellectual property rights referred to in paragraphs 3 and 4. These approaches include risk-analysis techniques based, *inter alia*, on information provided by right holders, intelligence gathered and cargo inspections.

3. The customs authorities shall have the power to take measures, upon application by the right holder, to detain or suspend the release of goods under customs control which are suspected of infringing trademarks, copyright and related rights, or geographical indications.

4. The customs authorities of the Republic of Kazakhstan shall, no later than three years after the date on which this Title starts to apply, have the power to take measures, upon application by the right holder, to detain or suspend the release of goods under customs control which are suspected of infringing patents, utility models, industrial designs, topographies of integrated circuits or plant variety rights, on the condition that the European Union provides, before the end of the second year of this three-year period, adequate training for representatives of the authorised bodies, such as customs officials, prosecutors, judges and other personnel, as appropriate.

5. The customs authorities shall have the power to detain or suspend, upon their own initiative, the release of goods under customs control which are suspected of infringing trademarks, copyright and related rights, or geographical indications.

6. The customs authorities of the Republic of Kazakhstan shall, no later than five years after the date on which this Title starts to apply, have the power to detain or suspend, upon their own initiative, the release of goods under customs control which are suspected of infringing patents, utility models, industrial designs, topographies of integrated circuits or plant variety rights, on the condition that the European Union provides, no later than two years before the end of this five-year period, adequate training for representatives of authorised bodies, such as customs officials, prosecutors, judges and other personnel, as appropriate.

7. Notwithstanding paragraphs 3 to 6, there shall be no obligation to apply detention or suspension measures to imports of goods that have been put on the market in another country by, or with the consent of, the right holder.

8. The Parties agree to effectively implement Article 69 of the TRIPS Agreement in respect of international trade in goods suspected of infringing

intellectual property rights. For that purpose, each Party shall be ready to establish and notify to the other Party a contact point in its customs administration in order to facilitate cooperation. Such cooperation may include exchanges of information regarding mechanisms for receiving information from right holders, best practices, and experiences with risk management strategies, as well as information to aid in the identification of shipments suspected of containing infringing goods.

9. The customs authorities of each Party shall be ready to cooperate, upon request from the other Party or upon their own initiative, in order to provide relevant available information to the customs authorities of the other Party, in particular with regard to goods in transit through the territory of a Party destined for, or originating in, the other Party.

10. Without prejudice to other forms of cooperation, the Protocol on Mutual Administrative Assistance in Customs Matters shall be applicable with regard to paragraphs 8 and 9 of this Article with respect to breaches of customs law relating to intellectual property rights.

11. Without prejudice to the powers of the Cooperation Council, the Subcommittee on Customs Cooperation referred to in Article 25(3) shall be responsible for ensuring the proper functioning and implementation of this Article. The Subcommittee on Customs Cooperation shall set the priorities and provide for adequate procedures for cooperation between the competent authorities of the Parties.

SECTION 4

LIABILITY OF INTERMEDIARY SERVICE PROVIDERS

ARTICLE 112

Use of intermediaries services

The Parties recognise that the services of intermediaries could be used by third parties for infringing activities. To ensure the free movement of information services and at the same time enforce intellectual property rights in the digital environment, each Party shall provide for the measures described in this Section concerning intermediary service providers, where those providers are in no way involved with the information transmitted.

ARTICLE 113

Liability of intermediary service providers: “mere conduit”

1. Where an information society service is provided that consists of the transmission in a communication network of information provided by a recipient of the service, or the provision of access to a communication network, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the information transmitted, on condition that the provider:

- (a) does not initiate the transmission;
- (b) does not select the receiver of the transmission; and
- (c) does not select or modify the information contained in the transmission.

2. The acts of transmission and of provision of access referred to in paragraph 1 include the automatic, intermediate and transient storage of the information transmitted in so far as this takes place for the sole purpose of carrying out the transmission in the communication network, and provided that the information is not stored for any period longer than is reasonably necessary for the transmission.

3. This Article shall not affect the possibility for a court or administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement.

ARTICLE 114

Liability of intermediary service providers: “caching”

1. Where an information society service is provided that consists of the transmission in a communication network of information provided by a recipient of the service, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the automatic, intermediate and temporary storage of that information, performed for the sole purpose of making more efficient the information’s onward transmission to other recipients of the service upon their request, on condition that:

- (a) the provider does not modify the information;
- (b) the provider complies with conditions on access to the information;
- (c) the provider complies with rules regarding the updating of the information, specified in a manner widely recognised and used by industry;

(d) the provider does not interfere with the lawful use of technology, widely recognised and used by industry, to obtain data on the use of the information; and

(e) the provider acts expeditiously to remove or to disable access to the information it has stored upon obtaining actual knowledge of the fact that the information at the initial source of the transmission has been removed from the network, or access to it has been disabled, or that a court or an administrative authority has ordered such removal or disablement.

2. This Article shall not affect the possibility for a court or an administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement.

ARTICLE 115

Liability of intermediary service providers: "hosting"

1. Where an information society service is provided that consists of the storage of information provided by a recipient of the service, each Party shall ensure that the service provider is not liable for the information stored at the request of a recipient of the service, on condition that:

(a) the provider does not have actual knowledge of illegal activity or information and, as regards claims for damages, is not aware of facts or circumstances from which the illegal activity or information is apparent; or

(b) the provider, upon obtaining such knowledge or awareness, acts expeditiously to remove or to disable access to the information.

2. Paragraph 1 shall not apply when the recipient of the service is acting under the authority or the control of the provider.

3. This Article shall not affect the possibility for a court or an administrative authority, in accordance with domestic law, of requiring the service provider to terminate or prevent an infringement, nor does it affect the possibility for a Party of establishing procedures governing the removal or disabling of access to information.

ARTICLE 116

No general obligation to monitor

1. The Parties shall not impose a general obligation on providers, when providing the services covered by Articles 113 to 115, to monitor the

information which they transmit or store, nor shall they impose a general obligation to actively seek facts or circumstances indicating illegal activity.

2. A Party may establish obligations for information society service providers to promptly inform the competent public authorities of alleged illegal activities undertaken or information provided by recipients of their service. A Party may also establish an obligation for information society service providers to communicate to the competent authorities, at their request, information enabling the identification of recipients of their service with whom they have storage agreements.

ARTICLE 117

Date of application of Articles 112 to 116

The Republic of Kazakhstan shall fully implement the obligations provided for in Articles 112 to 116 within five years from the date on which this Title starts to apply.

ARTICLE 118

Cooperation

1. The Parties shall encourage the development of cooperation among trade or professional associations or organisations aimed at the protection and enforcement of intellectual property rights.

2. The Parties agree to cooperate with a view to supporting the implementation of the obligations undertaken under this Chapter. Areas of cooperation include, but are not limited to, the following activities:

(a) exchange of information on their respective legal frameworks concerning intellectual property rights and relevant rules of protection and enforcement; exchange of experiences on legislative progress in those areas;

(b) exchange of experience on protection and enforcement of intellectual property rights;

(c) exchange of experience on protection and enforcement among customs, police, administrative and judiciary bodies and interested organisations; coordination to prevent exports of counterfeit goods;

(d) capacity building; and

(e) promotion and dissemination of information and knowledge on intellectual property rights in, *inter alia*, business circles and civil society;

promotion of public awareness and knowledge of consumers and right holders.

CHAPTER 8

GOVERNMENT PROCUREMENT

ARTICLE 119

Definitions

For the purposes of this Chapter:

(a) “commercial goods or services” means goods or services of a type generally sold or offered for sale in the commercial marketplace to, and customarily purchased by, non-governmental buyers for non-governmental purposes;

(b) “construction service” means a service that has as its objective the realisation by whatever means of civil or building works, based on Division 51 of the United Nations Provisional Central Product Classification (“CPCprov”);

(c) “days” means calendar days;

(d) “electronic auction” means a repetitive process involving an electronic device for the presentation of new prices, revised downwards, and/or new values concerning certain elements of tenders, which occurs after an initial full evaluation of the tenders, enabling them to be ranked using automatic evaluation methods. Consequently, certain service contracts and certain works contracts having as their subject matter intellectual performances, such as the design of works, may not be the object of electronic auctions;

(e) “in writing” or “written” means any worded or numbered expression that can be read, reproduced and later communicated. It may include electronically transmitted and stored information;

(f) “limited tendering” means a procurement method whereby the procuring entity contacts a supplier or suppliers of its choice;

(g) “measure” means any law, regulation, procedure, administrative guidance or practice, or any action of a procuring entity relating to a covered procurement;

(h) “multi-use list” means a list of suppliers that a procuring entity has determined satisfy the conditions for participation in that list, and that the procuring entity intends to use more than once;

(i) “notice of intended procurement” means a notice published by a procuring entity inviting interested suppliers to submit a request for

participation, a tender, or both;

(j) “open tendering” means a procurement method whereby all interested suppliers may submit a tender;

(k) “person” means a natural person or a juridical person;

(l) “procuring entity” means an entity covered under Parts 1 to 3 of Annex III;

(m) “qualified supplier” means a supplier that a procuring entity recognises as having satisfied the conditions for participation;

(n) “selective tendering” means a procurement method whereby only qualified suppliers are invited by the procuring entity to submit a tender;

(o) “services” includes construction services, unless otherwise specified;

(p) “standard” means a document approved by a recognised body that provides for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for goods or services, or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a good, service, process or production method;

(q) “supplier” means a person or group of persons that provides or could provide goods or services;

(r) “technical specification” means a tendering requirement that:

(i) lays down the characteristics of goods or services to be procured, including quality, performance, safety and dimensions, or the processes and methods for their production or provision; or

(ii) addresses terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements, as they apply to a good or service.

ARTICLE 120

Scope and coverage

Application of this Chapter

1. This Chapter applies to any measure regarding covered procurement, whether or not it is conducted exclusively or partially by electronic means.

2. For the purposes of this Chapter, “covered procurement” means procurement for governmental purposes:

(a) of goods, services, or any combination thereof:

(i) as specified in Annex III; and

(ii) not procured with a view to commercial sale or resale, or for use in the production or supply of goods or services for commercial sale or resale;

(b) by any contractual means, including: purchase; lease; and rental or hire purchase, with or without an option to buy;

(c) for which the value equals or exceeds the relevant threshold specified in Annex III, at the time of publication of a notice in accordance with Article 124;

(d) by a procuring entity; and

(e) that is not otherwise excluded from coverage in paragraph 3 of this Article or in Annex III.

If the value of a procurement is uncertain, it shall be estimated in accordance with paragraphs 6 to 8.

3. Except where provided otherwise in Annex III, this Chapter does not apply to:

(a) the acquisition or rental of land, existing buildings or other immovable property or the rights thereon;

(b) non-contractual agreements or any form of assistance that a Party provides, including cooperative agreements, grants, loans, equity infusions, guarantees and fiscal incentives;

(c) the procurement or acquisition of fiscal agency or depository services, liquidation and management services for regulated financial institutions or services related to the sale, redemption and distribution of public debt, including loans and government bonds, notes and other securities;

(d) public employment contracts;

(e) procurement conducted:

(i) for the specific purpose of providing international assistance, including development aid;

(ii) under the particular procedure or condition of an international agreement relating to the stationing of troops or relating to the joint implementation by the signatory countries of a project; or

(iii) under the particular procedure or condition of an international organisation, or funded by international grants, loans or other assistance where the applicable procedure or condition would be inconsistent with this Chapter.

4. Annex III specifies for each Party the following information:

(a) in Part 1, the central government entities whose procurement is covered by this Chapter;

(b) in Part 2, the sub-central government entities whose procurement is covered by this Chapter;

(c) in Part 3, all other entities whose procurement is covered by this Chapter;

(d) in Part 4, the goods covered by this Chapter;

(e) in Part 5, the services, other than construction services, covered by this Chapter;

(f) in Part 6, the construction services covered by this Chapter; and

(g) in Part 7, any General Notes.

5. Where a procuring entity, in the context of covered procurement, requires persons not covered under Annex III to procure in accordance with particular requirements, Article 122 shall apply *mutatis mutandis* to such requirements.

Valuation

6. In estimating the value of a procurement for the purpose of ascertaining whether it is a covered procurement, a procuring entity shall:

(a) neither divide a procurement into separate procurements nor select or use a particular valuation method for estimating the value of a procurement with the intention of totally or partially excluding it from the application of this Chapter; and

(b) include the estimated maximum total value of the procurement over its entire duration, whether awarded to one or more suppliers, taking into account all forms of remuneration, including:

(i) premiums, fees, commissions and interest; and

(ii) where the procurement provides for the possibility of options, the total value of such options.

7. Where an individual requirement for a procurement results in the award of more than one contract, or in the award of contracts in separate parts (hereinafter referred to as "recurring contracts"), the calculation of the estimated maximum total value shall be based on:

(a) the value of recurring contracts of the same type of good or service awarded during the preceding 12 months or the procuring entity's preceding fiscal year, adjusted, where possible, to take into account anticipated changes in the quantity or value of the good or service being procured over the following 12 months; or

(b) the estimated value of recurring contracts of the same type of good or service to be awarded during the 12 months following the initial contract award or the procuring entity's fiscal year.

8. In the case of procurement by lease, rental or hire purchase of goods or services, or procurement for which a total price is not specified, the basis for valuation shall be:

(a) in the case of a fixed-term contract:

(i) where the term of the contract is 12 months or less, the total estimated maximum value for its duration; or

(ii) where the term of the contract exceeds 12 months, the total estimated maximum value, including any estimated residual value;

(b) where the contract is for an indefinite period, the estimated monthly instalment multiplied by 48; and

(c) where it is not certain whether the contract is to be a fixed-term contract, the basis for valuation under point (b) shall be used.

ARTICLE 121

General exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner that would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between the Parties or a disguised restriction on international trade, nothing in this Chapter shall be construed as preventing a Party from imposing or enforcing measures:

(a) necessary to protect public morals, order or safety;

(b) necessary to protect human, animal or plant life or health;

(c) necessary to protect intellectual property; or

(d) relating to goods or services of persons with disabilities, philanthropic institutions or prison labour.

ARTICLE 122

General principles

Non-discrimination

1. With respect to any measure regarding covered procurement, each Party, including its procuring entities, shall unconditionally accord, to the goods and services of the other Party and to the suppliers of the other Party offering such goods or services, treatment no less favourable than the treatment the Party, including its procuring entities, accords to its own goods, services and locally established suppliers.

2. With respect to any measure regarding covered procurement, a Party, including its procuring entities, shall not:

(a) treat a locally established supplier less favourably than another locally established supplier on the basis of the degree of foreign affiliation or ownership; or

(b) discriminate against a locally established supplier on the basis that the

goods or services offered by that supplier for a particular procurement are goods or services of the other Party.

Use of Electronic Means

3. When conducting covered procurement by electronic means, a procuring entity shall:

(a) ensure that the procurement is conducted using information technology systems and software, including those related to authentication and encryption of information, that are generally available and interoperable with other generally available information technology systems and software; and

(b) maintain mechanisms that ensure the integrity of requests for participation and tenders, including establishment of the time of receipt and the prevention of inappropriate access.

Conduct of Procurement

4. A procuring entity shall conduct covered procurement in a transparent and impartial manner that:

(a) is consistent with this Chapter, using methods such as open tendering, selective tendering, limited tendering and electronic auctions;

(b) avoids conflicts of interest; and

(c) prevents corrupt practices.

Rules of Origin

5. A Party shall not, for the purposes of covered procurement, apply rules of origin to goods or services imported from or supplied from the other Party that are different from the rules of origin the Party applies at the same time in the normal course of trade to imports or supplies of the same goods or services from the same Party.

Measures Not Specific to Procurement

6. Paragraphs 1 and 2 shall not apply to: customs duties and charges of any kind imposed on, or in connection with, importation; the method of levying such duties and charges; other import regulations or formalities and measures affecting trade in services other than measures governing covered procurement.

ARTICLE 123

Information on the procurement system

1. Each Party shall:

(a) promptly publish any law, regulation, judicial decision, administrative ruling of general application, standard contract clause mandated by law or regulation and incorporated by reference in notices or tender documentation and

procedure regarding covered procurement, and any modifications thereof, in an officially designated electronic or paper medium that is widely disseminated and remains readily accessible to the public; and

(b) provide an explanation thereof to the other Party, on request.

2. Part 1 of Annex IV lists:

(a) the electronic or paper media in which each Party publishes the information described in paragraph 1 of this Article;

(b) the electronic or paper media in which each Party publishes the notices required by Article 124, Article 126(7) and Article 133(2); and

(c) the website address or addresses where each Party publishes its notices concerning awarded contracts pursuant to Article 133(2).

3. Each Party shall promptly notify the Cooperation Committee of any modification to the Party's information listed in Part 1 of Annex IV. The Cooperation Committee shall regularly adopt decisions reflecting the modifications to Part 1 of Annex IV.

ARTICLE 124

Notices

Notice of Intended Procurement

1. For each covered procurement, a procuring entity shall publish a notice of intended procurement in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV, except in the circumstances described in Article 130. Such medium shall be widely disseminated and such notices shall remain readily accessible to the public, at least until expiration of the time period indicated in the notice. The notices shall, for procuring entities covered under Parts 1, 2 or 3 of Annex III, be accessible by electronic means free of charge through a single point of access, for at least any minimum period of time specified in Part 2 of Annex IV.

2. Except as otherwise provided for in this Chapter, each notice of intended procurement shall include:

(a) the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the procuring entity and obtain all relevant documents relating to the procurement, and their cost and terms of payment, if any;

(b) a description of the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity;

(c) for recurring contracts, an estimate, if possible, of the timing of

subsequent notices of intended procurement;

(d) a description of any options;

(e) the time frame for delivery of goods or services or the duration of the contract;

(f) the procurement method that will be used and whether it will involve negotiation or electronic auction;

(g) where applicable, the address and any final date for the submission of requests for participation in the procurement;

(h) the address and the final date for the submission of tenders;

(i) the language or languages in which tenders or requests for participation may be submitted, if they may be submitted in a language other than an official language of the Party of the procuring entity;

(j) a list and brief description of any conditions for participation of suppliers, including any requirements for specific documents or certifications to be provided by suppliers in connection therewith, unless such requirements are included in tender documentation that is made available to all interested suppliers at the same time as the notice of intended procurement; and

(k) where, pursuant to Article 126, a procuring entity intends to select a limited number of qualified suppliers to be invited to tender, the criteria that will be used to select them and, where applicable, any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender.

Summary Notice

3. For each case of intended procurement, a procuring entity shall publish a summary notice that is readily accessible, at the same time as the publication of the notice of intended procurement, in English or French. The summary notice shall contain at least the following information:

(a) the subject matter of the procurement;

(b) the final date for the submission of tenders or, where applicable, any final date for the submission of requests for participation in the procurement or for inclusion on a multi-use list; and

(c) the address from which documents relating to the procurement may be requested.

Notice of Planned Procurement

4. Procuring entities are encouraged to publish in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV, as early as possible in each fiscal year, a notice regarding their future procurement plans (hereinafter referred to as "notice of planned procurement"). The notice of planned procurement should include the subject matter of the procurement and the planned date of the publication of the notice of intended procurement.

5. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may use a notice of planned procurement as a notice of intended procurement provided that the notice of planned procurement includes as much of the information referred to in paragraph 2 of this Article as is available to the entity and a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity.

ARTICLE 125

Conditions for participation

1. A procuring entity shall limit any conditions for participation in a procurement to those that are essential to ensure that a supplier has the legal and financial capacities and the commercial and technical abilities to undertake the relevant procurement.

2. In establishing the conditions for participation, a procuring entity:

(a) shall not impose the condition that, in order for a supplier to participate in a procurement, the supplier has previously been awarded one or more contracts by a procuring entity of a Party;

(b) may require relevant prior experience where essential to meet the requirements of the procurement; and

(c) shall not impose the condition that, in order for a supplier of a Party to participate in a procurement or be awarded a contract, the supplier has previously been awarded one or more contracts by a procuring entity of the other Party or that the supplier has prior experience in the territory of that Party, except when prior experience is essential to meet the requirements of the procurement.

3. In assessing whether a supplier satisfies the conditions for participation, a procuring entity shall:

(a) evaluate the financial capacity and the commercial and technical abilities of a supplier on the basis of that supplier's business activities both inside and outside the territory of the Party of the procuring entity; and

(b) base its evaluation on the conditions that the procuring entity has specified in advance in notices or tender documentation.

4. Where there is supporting evidence, a Party, including its procuring entities, may exclude a supplier on grounds such as:

(a) bankruptcy;

(b) false declarations;

(c) significant or persistent deficiencies in performance of any substantive

requirement or obligation under a prior contract or contracts;

(d) final judgments in respect of serious crimes or other serious offences;

(e) professional misconduct or acts or omissions that adversely reflect on the commercial integrity of the supplier; or

(f) failure to pay taxes.

ARTICLE 126

Qualification of suppliers

Registration Systems and Qualification Procedures

1. A Party, including its procuring entities, may maintain a supplier registration system under which interested suppliers are required to register and provide certain information.

2. Each Party shall ensure that:

(a) its procuring entities make efforts to minimise differences in their qualification procedures; and

(b) where its procuring entities maintain registration systems, the entities make efforts to minimise differences in their registration systems.

3. A Party, including its procuring entities, shall not adopt or apply any registration system or qualification procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to the participation of suppliers of the other Party in its procurement.

Selective Tendering

4. Where a procuring entity intends to use selective tendering, the entity shall:

(a) include in the notice of intended procurement at least the information specified in Article 124(2) (a), (b), (f), (g), (j) and (k) and invite suppliers to submit a request for participation; and

(b) provide, by the commencement of the time period for tendering, at least the information in Article 124(2) (c), (d), (e), (h) and (i) to the qualified suppliers that it notifies as specified in Article 128(3) (b).

5. A procuring entity shall allow all qualified suppliers to participate in a particular procurement, unless the procuring entity states in the notice of intended procurement any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender and the criteria for selecting the limited number of suppliers.

6. Where the tender documentation is not made publicly available from the date of publication of the notice referred to in paragraph 4, a procuring entity shall ensure that those documents are made available at the same time to all the

qualified suppliers selected in accordance with paragraph 5.

Multi-Use Lists

7. A procuring entity may maintain a multi-use list of suppliers, provided that a notice inviting interested suppliers to apply for inclusion on the list is:

- (a) published annually; and
- (b) where published by electronic means, made available continuously, in the appropriate medium listed in Part 2 of Annex IV.

8. The notice provided for in paragraph 7 shall include:

(a) a description of the goods or services, or categories thereof, for which the list may be used;

(b) the conditions for participation to be satisfied by suppliers for inclusion on the list and the methods that the procuring entity will use to verify that a supplier satisfies the conditions;

(c) the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the entity and obtain all relevant documents relating to the list;

(d) the period of validity of the list and the means for its renewal or termination, or where the period of validity is not provided, an indication of the method by which notice of the termination of use of the list will be given;

(e) an indication that the list may be used for procurement covered by this Chapter.

9. Notwithstanding paragraph 7, where a multi-use list will be valid for three years or less, a procuring entity may publish the notice referred to in paragraph 7 only once, at the beginning of the period of validity of the list, provided that the notice:

(a) states the period of validity and that further notices will not be published; and

(b) is published by electronic means and is made available continuously during the period of its validity.

10. A procuring entity shall allow suppliers to apply at any time for inclusion on a multi-use list and shall include on the list all qualified suppliers within a reasonably short time.

11. Where a supplier that is not included on a multi-use list submits a request for participation in a procurement based on a multi-use list and all required documents, within the time period provided for in Article 128(2), a procuring entity shall examine the request. The procuring entity shall not exclude the supplier from consideration in respect of the procurement on the grounds that the entity has insufficient time to examine the request, unless, in exceptional cases, due to the complexity of the procurement, the entity is not

able to complete the examination of the request within the time period allowed for the submission of tenders.

Entities covered under Part 3 of Annex III

12. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may use a notice inviting suppliers to apply for inclusion on a multi-use list as a notice of intended procurement, provided that:

(a) the notice is published in accordance with paragraph 7 of this Article and includes the information required under paragraph 8 of this Article, as much of the information required under Article 124(2) as is available and a statement that it constitutes a notice of intended procurement or that only the suppliers on the multi-use list will receive further notices of procurement covered by the multi-use list; and

(b) the entity promptly provides, to suppliers that have expressed an interest in a given procurement to the entity, sufficient information to permit them to assess their interest in the procurement, including all remaining information required in Article 124(2), to the extent such information is available.

13. A procuring entity covered under Part 3 of Annex III may allow a supplier that has applied for inclusion on a multi-use list in accordance with paragraph 10 of this Article to tender in a given procurement, where there is sufficient time for the procuring entity to examine whether the supplier satisfies the conditions for participation.

Information on Procuring Entity Decisions

14. A procuring entity shall promptly inform any supplier that submits a request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list of the procuring entity's decision with respect to the request or application.

15. Where a procuring entity rejects a supplier's request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list, ceases to recognise a supplier as qualified, or removes a supplier from a multi-use list, the entity shall promptly inform the supplier and, on request of the supplier, promptly provide the supplier with a written explanation of the reasons for its decision.

ARTICLE 127**Technical specifications and tender documentation****Technical Specifications**

1. A procuring entity shall not prepare, adopt or apply any technical specification or prescribe any conformity assessment procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to international trade.

The technical specifications must allow equal access of suppliers and must not have the effect of creating unjustified obstacles to the opening of procurement markets to competition.

2. In prescribing the technical specifications for the goods or services being procured, a procuring entity shall, where appropriate:

(a) set out the technical specification in terms of performance and functional requirements, rather than design or descriptive characteristics; and

(b) base the technical specification on international standards, where such exist; otherwise, on national technical regulations, recognised national standards or building codes.

3. Where design or descriptive characteristics are used in the technical specifications, a procuring entity should indicate, where appropriate, that it will consider tenders of equivalent goods or services that demonstrably fulfil the requirements of the procurement by including words such as "or equivalent" in the tender documentation.

4. A procuring entity shall not prescribe technical specifications that require or refer to a particular trademark or trade name, patent, copyright, design, type, specific origin, producer or supplier, unless there is no other sufficiently precise or intelligible way of describing the procurement requirements and provided that, in such cases, the entity includes words such as "or equivalent" in the tender documentation.

5. A procuring entity shall not seek or accept, in a manner that would have the effect of precluding competition, advice that may be used in the preparation or adoption of any technical specification for a specific procurement from a person that may have a commercial interest in the procurement.

6. For greater certainty, a Party, including its procuring entities, may, in accordance with this Article, prepare, adopt or apply technical specifications to promote the conservation of natural resources or protect the environment.

Tender Documentation

7. A procuring entity shall make available to suppliers tender documentation that includes all information necessary to permit suppliers to

prepare and submit responsive tenders. Unless already provided in the notice of intended procurement, such documentation shall include a complete description of:

(a) the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity and any requirements to be fulfilled, including any technical specifications, conformity assessment certification, plans, drawings or instructional materials;

(b) any conditions for participation of suppliers, including a list of information and documents that suppliers are required to submit in connection with the conditions for participation;

(c) all evaluation criteria the entity will apply in the awarding of the contract, and, except where price is the sole criterion, the relative importance of such criteria;

(d) where the procuring entity will conduct the procurement by electronic means, any authentication and encryption requirements or other requirements related to the submission of information by electronic means;

(e) where the procuring entity will hold an electronic auction, the rules, including identification of the elements of the tender related to the evaluation criteria, on which the auction will be conducted;

(f) where there will be a public opening of tenders, the date, time and place for the opening and, where appropriate, the persons authorised to be present;

(g) any other terms or conditions, including terms of payment and any limitation on the means by which tenders may be submitted, such as whether in paper format or by electronic means; and

(h) any dates for the delivery of goods or the supply of services.

8. In establishing any date for the delivery of goods or the supply of services being procured, a procuring entity shall take into account such factors as the complexity of the procurement, the extent of subcontracting anticipated and the realistic time required for production, de-stocking and transport of goods from the point of supply or for supply of services.

9. The evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation may include, among others, price and other cost factors, quality, technical merit, environmental characteristics and terms of delivery.

10. A procuring entity shall promptly:

(a) make available tender documentation to ensure that interested suppliers have sufficient time to submit responsive tenders;

(b) provide, on request, the tender documentation to any interested supplier; and

(c) reply to any reasonable request for relevant information by any interested or participating supplier, provided that such information does not give that supplier an advantage over other suppliers.

Modifications

11. Where, prior to the award of a contract, a procuring entity modifies the criteria or requirements set out in the notice of intended procurement or tender documentation provided to participating suppliers, or amends or reissues a notice or tender documentation, it shall transmit in writing all such modifications or amended or re-issued notice or tender documentation:

(a) to all suppliers that are participating at the time of the modification, amendment or re-issuance, where such suppliers are known to the entity, and in all other cases, in the same manner as the original information was made available; and

(b) in adequate time to allow such suppliers to modify and re-submit amended tenders, as appropriate.

ARTICLE 128

Time periods

General

1. A procuring entity shall, consistent with its own reasonable needs, provide sufficient time for suppliers to prepare and submit requests for participation and responsive tenders, taking into account such factors as:

(a) the nature and complexity of the procurement;

(b) the extent of subcontracting anticipated; and

(c) the time necessary for transmitting tenders by non-electronic means from foreign as well as domestic points where electronic means are not used.

Such time periods, including any extension of the time periods, shall be the same for all interested or participating suppliers.

Deadlines

2. A procuring entity that uses selective tendering shall establish that the final date for the submission of requests for participation shall not, in principle, be less than 25 days from the date of publication of the notice of intended procurement. Where a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders this time period impracticable, the time period may be reduced to not less than ten days.

3. Except as provided for in paragraphs 4, 5, 7 and 8, a procuring entity shall establish that the final date for the submission of tenders shall not be less than 40 days from the date on which:

(a) in the case of open tendering, the notice of intended procurement is published; or

(b) in the case of selective tendering, the entity notifies suppliers that they will be invited to submit tenders, whether or not it uses a multi-use list.

4. A procuring entity may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than ten days where:

(a) the procuring entity has published a notice of planned procurement as described in Article 124(4) at least 40 days and not more than 12 months in advance of the publication of the notice of intended procurement, and the notice of planned procurement contains:

(i) a description of the procurement;

(ii) the approximate final dates for the submission of tenders or requests for participation;

(iii) a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity;

(iv) the address from which documents relating to the procurement may be obtained; and

(v) as much of the information that is required for the notice of intended procurement under Article 124(2), as is available;

(b) the procuring entity, for procurements of a recurring nature, indicates in an initial notice of intended procurement that subsequent notices will provide time periods for tendering based on this paragraph; or

(c) a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 impracticable.

5. A procuring entity may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 by seven days in each one of the following circumstances:

(a) the notice of intended procurement is published by electronic means;

(b) all the tender documentation is made available by electronic means from the date of the publication of the notice of intended procurement; and

(c) the entity accepts tenders by electronic means.

6. The use of the provisions of paragraph 5, in conjunction with paragraph 4, shall in no case result in the reduction of the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to less than seven days from the date on which the notice of intended procurement is published.

7. Notwithstanding any other provision in this Article, where a procuring entity purchases commercial goods or services, or any combination thereof, it may reduce the time period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than 13 days, provided that it publishes by electronic means, at the same time, both the notice of intended procurement and the tender documentation. In addition, where the entity accepts tenders for commercial goods or services by electronic means, it may reduce the time period established in accordance with paragraph 3 to not less than seven days.

8. Where a procuring entity covered under Part 3 of Annex III has selected all or a limited number of qualified suppliers, the time period for tendering may be fixed by mutual agreement between the procuring entity and the selected suppliers. In the absence of agreement, the period shall not be less than seven days.

ARTICLE 129

Negotiation

1. A Party may provide for its procuring entities to conduct negotiations:

- (a) where the entity has indicated its intent to conduct negotiations in the notice of intended procurement required under Article 124(2); or
- (b) where it appears from the evaluation that no tender is obviously the most advantageous in terms of the specific evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation.

2. A procuring entity shall:

- (a) ensure that any elimination of suppliers participating in negotiations is carried out in accordance with the evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation; and

- (b) where negotiations are concluded, provide a common deadline for the remaining participating suppliers to submit any new or revised tenders.

ARTICLE 130

Limited tendering

1. Provided that it does not use this provision for the purpose of avoiding competition among suppliers or in a manner that discriminates against suppliers of the other Party or protects domestic suppliers, a procuring entity may use limited tendering and may choose not to apply Articles 124, 125, 126, 127

(paragraphs 7 to 11), 128, 129, 131 and 132 only under any of the following circumstances:

(a) provided that the requirements of the tender documentation are not substantially modified, where:

(i) no tenders were submitted or no suppliers requested participation;

(ii) no tenders that conform to the essential requirements of the tender documentation were submitted;

(iii) no suppliers satisfied the conditions for participation; or

(iv) the tenders submitted have been collusive;

(b) where the goods or services can be supplied only by a particular supplier and no reasonable alternative or substitute goods or services exist for any of the following reasons:

(i) the requirement is for a work of art;

(ii) the protection of patents, copyrights or other exclusive rights; or

(iii) due to an absence of competition for technical reasons;

(c) for additional deliveries by the original supplier of goods or services that were not included in the initial procurement where a change of supplier for such additional goods or services:

(i) cannot be made for economic or technical reasons such as requirements of inter-changeability or interoperability with existing equipment, software, services or installations procured under the initial procurement; and

(ii) would cause significant inconvenience or substantial duplication of costs for the procuring entity;

(d) insofar as is strictly necessary where, for reasons of extreme urgency brought about by events unforeseeable by the procuring entity, the goods or services could not be obtained in time using open tendering or selective tendering;

(e) for goods purchased on a commodity market;

(f) where a procuring entity procures a prototype or a first good or service that is developed at its request in the course of, and for, a particular contract for research, experiment, study or original development. Original development of a first good or service may include limited production or supply in order to incorporate the results of field testing and to demonstrate that the good or service is suitable for production or supply in quantity to acceptable quality standards, but does not include quantity production or supply to establish commercial viability or to recover research and development costs;

(g) for purchases made under exceptionally advantageous conditions that only arise in the very short term in the case of unusual disposals such as those arising from liquidation, receivership or bankruptcy, but not for routine

purchases from regular suppliers; or

(h) where a contract is awarded to a winner of a design contest provided that:

(i) the contest has been organised in a manner that is consistent with the principles of this Chapter, in particular relating to the publication of a notice of intended procurement; and

(ii) the participants are judged by an independent jury with a view to a design contract being awarded to a winner.

2. A procuring entity shall prepare a report in writing on each contract awarded under paragraph 1. The report shall include the name of the procuring entity, the value and kind of goods or services procured and a statement indicating the circumstances and conditions described in paragraph 1 that justified the use of limited tendering.

ARTICLE 131

Electronic auctions

1. Procuring entities may use electronic auctions.

2. In open, limited or negotiated procedures, a procuring entity may decide that the award of a contract shall be preceded by an electronic auction when the contract specifications can be established with precision.

The electronic auction shall be based:

(a) solely on prices when the contract is awarded to the lowest price; or

(b) on prices and/or on the new values of the features of the tenders indicated in the specification when the contract is awarded to the most advantageous tender.

3. A procuring entity which decides to hold an electronic auction shall state that fact in the notice of intended procurement.

The specifications shall include, *inter alia*, the following details:

(a) the features, the values for which will be the subject of electronic auction, provided that such features are quantifiable and can be expressed in figures or percentages;

(b) any limits on the values which may be submitted, as they result from the specifications relating to the subject of the procurement;

(c) the information which will be made available to tenderers in the course of the electronic auction and, where appropriate, when it will be made available to them;

(d) the relevant information concerning the electronic auction process;

(e) the conditions under which the tenderers will be able to bid and, in particular, the minimum differences which will, where appropriate, be required when bidding;

(f) the relevant information concerning the electronic equipment used and the arrangements and technical specifications for connection.

4. Before proceeding with an electronic auction, a procuring entity shall make a full initial evaluation of the tenders in accordance with the award criterion or criteria set and with the weighting fixed for them. All tenderers who have submitted admissible tenders shall be invited simultaneously by electronic means to submit new prices and/or new values; the invitation shall contain all relevant information concerning individual connection to the electronic equipment being used and shall state the date and time of the start of the electronic auction. The electronic auction may take place in a number of successive phases. The electronic auction may not start sooner than two working days after the date on which invitations are sent out.

5. When the contract is to be awarded on the basis of the most advantageous tender, the invitation shall be accompanied by the outcome of a full evaluation of the relevant tenderer. The invitation shall also state the mathematical formula to be used in the electronic auction to determine automatic re-rankings on the basis of the new prices and/or new values submitted. That formula shall incorporate the weighting of all the criteria fixed to determine the most advantageous tender, as indicated in the contract notice or in the specifications; for that purpose, any ranges shall, however, be reduced beforehand to a specified value.

6. Throughout each phase of an electronic auction the contracting authorities shall instantaneously communicate to all tenderers at least sufficient information to enable them to ascertain their relative rankings at any moment. They may also communicate other information concerning other prices or values submitted, provided that that is stated in the specifications. They may also at any time announce the number of participants in that phase of the auction. In no case, however, may they disclose the identities of the tenderers during any phase of an electronic auction.

7. A procuring entity shall close an electronic auction in one or more of the following manners:

(a) by indicating in the invitation to take part in the auction the date and time fixed in advance;

(b) when it receives no more new prices or new values which meet the requirements concerning minimum differences, by stating in the invitation to take part in the auction the time which it will allow to elapse after receiving the

last submission before it closes the electronic auction;

(c) when the number of phases in the auction, fixed in the invitation to take part in the auction, has been completed.

8. When the procuring entity has decided to close an electronic auction in accordance with point (c) of paragraph 7, possibly in combination with the arrangements laid down in point (b) of that paragraph, the invitation to take part in the auction shall indicate the timetable for each phase of the auction.

9. After closing an electronic auction a procuring entity shall award the contract in accordance with Article 132 on the basis of the results of the electronic auction.

10. Procuring entities may not have improper recourse to electronic auctions nor may they use them in such a way as to prevent, restrict or distort competition or to change the subject matter of the contract, as put up for tender in the published notice of intended procurement and defined in the specification.

ARTICLE 132

Treatment of tenders and awarding of contracts

Treatment of Tenders

1. A procuring entity shall receive, open and treat all tenders under procedures that guarantee the fairness and impartiality of the procurement process, and the confidentiality of tenders.

2. A procuring entity shall not penalise any supplier whose tender is received after the time specified for receiving tenders if the delay is due solely to mishandling on the part of the procuring entity.

3. Where a procuring entity provides a supplier with an opportunity to correct unintentional errors of form between the opening of tenders and the awarding of the contract, the procuring entity shall provide the same opportunity to all participating suppliers.

Awarding of Contracts

4. To be considered for an award, a tender shall be submitted in writing and shall, at the time of opening, comply with the essential requirements set out in the notices and tender documentation and be from a supplier that satisfies the conditions for participation.

5. Unless a procuring entity determines that it is not in the public interest to award a contract, the entity shall award the contract to the supplier that the entity has determined to be capable of fulfilling the terms of the contract and that, based solely on the evaluation criteria specified in the notices and tender

documentation, has submitted:

- (a) the most advantageous tender; or
- (b) where price is the sole criterion, the lowest price.

6. Where a procuring entity receives a tender with a price that is abnormally lower than the prices in other tenders submitted, it may verify with the supplier that it satisfies the conditions for participation and is capable of fulfilling the terms of the contract.

7. A procuring entity shall not use options, cancel a procurement or modify awarded contracts in a manner that circumvents the obligations under this Chapter.

ARTICLE 133

Transparency of procurement information

Information Provided to Suppliers

1. A procuring entity shall promptly inform participating suppliers of the entity's contract award decisions and, at the request of a supplier, shall do so in writing. Subject to Article 134 (2) and (3), a procuring entity shall, on request, provide an unsuccessful supplier with an explanation of the reasons why the entity did not select its tender and the relative advantages of the successful supplier's tender.

Publication of Award Information

2. No later than 72 days after the award of each contract covered by this Chapter, a procuring entity shall publish a notice in the appropriate paper or electronic medium listed in Part 2 of Annex IV. Where the entity publishes the notice only in an electronic medium, the information shall remain readily accessible for a reasonable period of time. The notice shall include at least the following information:

- (a) a description of the goods or services procured;
- (b) the name and address of the procuring entity;
- (c) the name and address of the successful supplier;
- (d) the value of the successful tender or the highest and lowest offers taken into account in the award of the contract;
- (e) the date of award; and
- (f) the type of procurement method used, and in cases where limited tendering was used in accordance with Article 130, a description of the circumstances justifying the use of limited tendering.

Maintenance of Documentation, Reports and Electronic Traceability

3. Each procuring entity shall, for a period of at least three years from the date it awards a contract, maintain:

(a) the documentation and reports of tendering procedures and contract awards relating to covered procurement, including the reports required under Article 130; and

(b) data that ensure the appropriate traceability of the conduct of covered procurement by electronic means.

ARTICLE 134

Disclosure of information

Provision of Information to Parties

1. On request of the other Party, a Party shall provide promptly any information necessary to determine whether a procurement was conducted fairly, impartially and in accordance with this Chapter, including information on the characteristics and relative advantages of the successful tender. In cases where release of the information would prejudice competition in future tenders, the Party that receives the information shall not disclose it to any supplier, except after consulting with, and obtaining the agreement of, the Party that provided the information.

Non-Disclosure of Information

2. Notwithstanding any other provision of this Chapter, a Party, including its procuring entities, shall not provide to any particular supplier information that might prejudice fair competition between suppliers.

3. Nothing in this Chapter shall be construed as requiring a Party, including its procuring entities, authorities and review bodies, to disclose confidential information where disclosure:

- (a) would impede law enforcement;
- (b) might prejudice fair competition between suppliers;
- (c) would prejudice the legitimate commercial interests of particular persons, including the protection of intellectual property; or
- (d) would otherwise be contrary to the public interest.

ARTICLE 135

Domestic review procedures

1. Each Party shall provide a timely, effective, transparent and non-

discriminatory administrative or judicial review procedure through which a supplier may, in the context of a covered procurement, in which that supplier has, or has had, an interest, challenge:

- (a) a breach of this Chapter; or
- (b) where the supplier does not have a right to challenge directly a breach of this Chapter under the domestic law of a Party, a failure to comply with a Party's measures implementing this Chapter.

2. The procedural rules for all challenges pursuant to paragraph 1 shall be in writing and made generally available.

3. In the event of a complaint by a supplier, arising in the context of covered procurement in which the supplier has, or has had, an interest, that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, the Party of the procuring entity conducting the procurement shall encourage the entity and the supplier to seek resolution of the complaint through consultations. The entity shall accord impartial and timely consideration to any such complaint in a manner that is not prejudicial to the supplier's participation in ongoing or future procurement or its right to seek corrective measures under the administrative or judicial review procedure.

4. Each supplier shall be allowed a sufficient period of time to prepare and submit a challenge, which shall in no case be less than ten days from the time when the basis of the challenge became known or reasonably should have become known to the supplier.

5. Each Party shall establish or designate at least one impartial administrative or judicial authority that is independent of its procuring entities to receive and review a challenge by a supplier arising in the context of a covered procurement.

6. Where a body other than an authority referred to in paragraph 5 initially reviews a challenge, the Party shall ensure that the supplier may appeal the initial decision to an impartial administrative or judicial authority that is independent of the procuring entity whose procurement is the subject of the challenge.

7. Each Party shall ensure that a review body that is not a court shall have its decision subject to judicial review or have procedures that provide that:

- (a) the procuring entity shall respond in writing to the challenge and disclose all relevant documents to the review body;
- (b) the participants to the proceedings (hereinafter referred to as "participants") shall have the right to be heard prior to a decision of the review body being made on the challenge;
- (c) the participants shall have the right to be represented and

accompanied;

(d) the participants shall have access to all proceedings;

(e) the participants shall have the right to request that the proceedings take place in public and that witnesses may be presented; and

(f) the review body shall make its decisions or recommendations in a timely fashion, in writing, and shall include an explanation of the basis for each decision or recommendation.

8. Each Party shall adopt or maintain procedures that provide for:

(a) rapid interim measures to preserve the supplier's opportunity to participate in the procurement; and

(b) where a review body has determined that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, corrective action or compensation for the loss or damages suffered, which may be limited to either the costs for the preparation of the tender or the costs relating to the challenge, or both.

9. The rapid interim measures referred to in point (a) of paragraph 8 may result in suspension of the procurement process. The procedures referred to in paragraph 8 may provide that overriding adverse consequences for the interests concerned, including the public interest, may be taken into account when deciding whether such measures should be applied. Just cause for not acting shall be provided in writing.

ARTICLE 136

Modifications and rectifications to coverage

1. A Party may propose a modification or rectification of the elements in Annex III which relate to that Party.

Modifications

2. When a Party proposes a modification, that Party shall:

(a) notify the other Party in writing; and

(b) include in the notification a proposal for appropriate compensatory adjustments to the other Party to maintain a level of coverage comparable to that existing prior to the modification.

3. Notwithstanding point (b) of paragraph 2, a Party need not provide compensatory adjustments if:

(a) the modification in question is negligible in its effect; or

(b) the modification covers an entity over which the Party has effectively eliminated its control or influence.

4. The other Party shall be deemed to have accepted the modification, including for the purposes of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title, unless it objects in writing within 45 days of receipt of the notification referred to in point (a) of paragraph 2 that:

(a) an adjustment proposed under point (b) of paragraph 2 is adequate to maintain a comparable level of mutually agreed coverage;

(b) the modification is negligible in its effect under point (a) of paragraph 3; or

(c) the modification covers an entity over which the Party has effectively eliminated its control or influence under point (b) of paragraph 3.

Rectifications

5. The following changes to Parts 1 to 3 of Annex III shall be considered a rectification, provided that they do not affect the mutually agreed coverage provided for in this Chapter:

(a) a change in the name of an entity;

(b) a merger of two or more entities listed within the same Part of Annex III; and

(c) the separation of an entity into two or more entities, provided that all new entities are added to the same Part of Annex III as the original entity.

6. The Party proposing a rectification shall notify the other Party every two years, following the date on which this Title starts to apply.¹

7. A Party may notify the other Party of an objection to a proposed rectification within 45 days from having received the notification referred to in paragraph 6. Where a Party submits an objection, it shall set out the reasons why it believes the proposed rectification is not a change provided for in paragraph 5, and describe the effect of the proposed rectification on the mutually agreed coverage provided for in this Agreement. If no such objection is submitted in writing within 45 days after having received the notification, the Party shall be deemed to have agreed to the proposed rectification.

The Cooperation Committee

8. If no objection is submitted regarding a proposed modification or rectification within the period provided for in paragraphs 4 and 7, the Cooperation Committee shall amend Annex III to reflect any such modification or rectification. The modification or rectification shall be effective from the day following the date of expiry of the period referred to in paragraphs 4 and 7.

¹ The European Union shall be deemed to have complied with this obligation if it notifies any rectifications to the Republic of Kazakhstan in parallel to the cycle of notifications in the framework of the WTO Agreement on Government Procurement.

9. If an objection to a proposed modification or rectification has been submitted, the Cooperation Committee shall discuss the matter. The Cooperation Committee may decide to approve a modification or rectification and amend Annex III accordingly.

ARTICLE 137

Transitional period

This Chapter shall start to apply five years after the date on which this Title starts to apply. For the goods listed in Part 4 of Annex III and for the services covered under Part 6 of Annex III, this Chapter shall start to apply eight years after the date on which this Title starts to apply.

CHAPTER 9

RAW MATERIALS AND ENERGY

ARTICLE 138

Definitions

For the purposes of this Chapter:

(a) “raw materials” means substances used in the manufacture of industrial products, excluding energy goods, processed fishery products or agricultural products, but including natural rubber, raw hides and skins, wood and wood pulp, silk, wool, cotton and other vegetable textile inputs;

(b) “energy goods” means, based on the Harmonised Commodity Description and Coding System of the World Customs Organisation (HS) and the Combined Nomenclature of the European Union, natural gas, liquefied natural gas, liquefied petroleum gas (LPG) (HS 27.11), electricity (HS 27.16), crude oil and oil products (HS 27.09-27.10 and 27.13-27.15) and coal and other solid fuels (HS 27.01-27.04);

(c) “partnership” means any legal entity which is a commercial organisation under the jurisdiction or control of either Party such as, and not limited to, a corporation, trust, partnership, joint venture or association;

(d) “service supplier” means a service supplier as defined in point (q) of Article 40;

(e) “measure” means a measure as defined in point (a) of Article 40;

(f) “transport” means transmission and distribution of energy goods through the transmission pipelines for oil and oil products and high-pressure natural gas, high-voltage electricity transmission grids and lines, railways, roadways and other facilities handling the transport of energy goods;

(g) “unauthorised taking” means any activity consisting of unlawful taking of energy goods from the transmission pipelines for oil and oil products and high-pressure natural gas, high-voltage electricity transmission grids and lines, railways, roadways and other facilities handling the transport of energy goods;

(h) “emergency situation” means a situation causing a significant disruption or a physical interruption of supply of natural gas, oil or electric energy between the Republic of Kazakhstan and the European Union, including supply transiting through third countries or a situation of an exceptionally high demand for energy goods within the Republic of Kazakhstan or the European Union in which market measures are not sufficient and non-market measures have to be additionally introduced;

(i) “local content requirement” means:

(i) with respect to goods, a requirement for an enterprise to purchase or use goods of domestic origin or from a domestic source, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production;

(ii) with respect to services, a requirement which restricts the choice of the service supplier or the service supplied to the detriment of services or service suppliers of the other Party;

(j) “state owned enterprise” means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level directly or indirectly owns more than 50% of the enterprise’s subscribed capital or of the votes attached to the shares issued by the enterprise;

(k) “juridical person” means a juridical person as defined in point (d) of Article 40;

(l) “juridical person of a Party” means a juridical person of a Party as defined in point (e) of Article 40.

ARTICLE 139

Price regulation

1. The Parties aim for the price of the supply of raw materials or energy goods for industrial users, if regulated by the government of a Party, to recover

costs and provide for reasonable profit.

2. If the price of raw materials or energy goods sold on the domestic market differs from the export price of the same product, the exporting Party shall, upon request of the other Party, provide information on such difference, excluding transportation costs and export taxes.

ARTICLE 140

Trading and export monopolies

The Parties shall not maintain or establish a trading or export monopoly for raw materials or energy goods except when a Party exercises its priority (pre-emption) right to purchase raw and dry gas and gold.

ARTICLE 141

Access and rights to prospect, explore and produce hydrocarbons (crude oil and natural gas)

1. Nothing in this Agreement shall affect the full sovereignty of the Parties in accordance with international law over hydrocarbon resources located in their territory and their inland, archipelagic and territorial waters, as well as sovereign rights for the purposes of exploring for and exploiting hydrocarbon resources located in their Exclusive Economic Zones and continental shelf.

2. The Parties retain the right to determine the areas within their territory, inland, archipelagic and territorial waters, Exclusive Economic Zones and continental shelf to be made available for the exercise of the activities of prospecting, exploring for and producing hydrocarbons.

3. Whenever a sovereign decision of a Party, as described in paragraph 2, is taken, each Party shall ensure that the enterprises of the other Party are not discriminated against as regards the access and exercise of the rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons, provided the enterprise in question is established as a juridical person in the territory of the host Party granting the access.

4. Each Party may require an enterprise which has been granted an authorisation for the exercise of the activities of prospecting, exploring for and producing hydrocarbons, to pay a financial contribution or a contribution in hydrocarbons.

5. The Parties shall take the necessary measures to ensure that licences

or other authorisations, through which an enterprise is entitled to exercise the rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons, are granted following a published procedure or an invitation to potentially interested applicants of the Parties to submit applications by means of a notice. The notice shall specify the type of licence or other authorisation, the relevant geographical area and the proposed date or time limit for granting a licence or other forms of authorisation.

6. Paragraphs 3 to 5 are without prejudice to the right of a state-owned enterprise to obtain access and rights to prospect, explore for and produce hydrocarbons by means of direct negotiations with its Party. When such a state-owned enterprise decides to transfer fully or partially its right to prospect, explore for and produce hydrocarbons, the obligations provided for in paragraphs 3 and 5 shall apply.

7. Article 53 shall apply to the licensing conditions and the licensing authorisation procedure.

ARTICLE 142

Conditions for investment in raw materials and energy goods:

In order to foster investment in the activities of prospecting, exploring for, extracting and mining of raw materials and energy goods, neither Party shall:

(a) maintain or adopt measures providing for local content requirements affecting the other Party's products, service suppliers, investors or investments unless otherwise provided for in the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO and the GATS schedules of specific commitments of the European Union and its Member States;

(b) maintain or adopt measures whereby an enterprise from the other Party is obliged to transfer or to share intellectual property rights in order to sell products or services or to invest on that Party's territory. The Parties are not precluded from negotiating contracts with investors seeking rights to prospect, explore for, extract and mine raw materials and energy goods for such transfers on a voluntary basis, provided that they are made under market conditions and at a market price.

ARTICLE 143

Transit

1. The Parties shall take all necessary measures to facilitate the transit of energy goods, consistent with the principle of freedom of transit, and in accordance with Article 7(1) and (3) of the Energy Charter Treaty.

2. Each Party shall prohibit the unauthorized taking of raw materials and energy goods transited or transported through its territory by any entity subject to its control or jurisdiction and shall take all appropriate measures to address such unauthorised taking.

ARTICLE 144

Interruption

1. Each Party shall take all possible measures to ensure that operators of main-line energy transit or transport pipelines and grids:

(a) minimise the risk of accidental interruption, reduction or stoppage of transit and/or transport;

(b) expeditiously restore the normal operation of such transit or transport, which has been accidentally interrupted, reduced or stopped.

2. A Party through the territory of which the energy goods are in transit or transport, or in the territory of which they are in receipt and storage as part of the transport/transit route, shall not, in the event of a dispute over any matter involving the Parties or one or more entities subject to the control or the jurisdiction of a Party, interrupt or reduce, or permit any entity subject to its control or jurisdiction to interrupt or reduce, the existing transit, transport, receipt and storage as part of the transport/transit route of energy goods, except where this is specifically provided for in a contract or other agreement governing such transit, transport, receipt and storage as part of the transport/transit route, prior to the conclusion of a dispute resolution procedure under the relevant contract or the dispute settlement procedure set out in Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138.

3. A Party shall not be held liable for an interruption or reduction pursuant to this Article in *force majeure* situations or where that Party is unable to supply energy goods or ensure their transit as a result of actions attributable to a third country or an entity under the control or the jurisdiction of a third

country.

ARTICLE 145

Access to high-voltage electric energy transmission grids and lines

1. Each Party shall provide the enterprises of the other Party, established as juridical persons in the territory of the Party granting the access, with non-discriminatory access to high-voltage electric energy transmission grids and lines, which are partly or fully owned and regulated by the Party granting the access within the available capacities of such grids and lines. The access shall be allocated in a fair and equitable manner.

2. When applying measures relating to such transmission grids and lines, the Party shall ensure that the following principles are respected:

(a) all legal and regulatory measures on access and the transportation tariffs are fully transparent;

(b) the measures do not discriminate with respect to the origin of the electricity production within its territory and with respect to the destination of the electricity; and

(c) non-discriminatory transportation tariffs with respect to enterprises of the Republic of Kazakhstan and the European Union are applied.

ARTICLE 146

Regulatory authorities for electricity and gas

1. Each Party shall designate and empower regulatory authorities to regulate the markets for electricity and gas on its territory. Those regulatory authorities shall be legally distinct and functionally independent from any other public authorities or market participants.

2. The decisions of and the procedures used by a regulatory authority shall be impartial with respect to all market participants.

3. A market participant affected by any decision of a regulatory authority shall have the right to appeal against that decision to an appeal body. If the appeal body is not independent of the parties involved or is not judicial in character, the decisions of the appeal body shall be subject to a review by an impartial and independent judicial authority. The decisions of the appeal body and the judicial authority shall set out the reasons therefor and shall be in writing. The Parties shall ensure that the final decision of the appeal body or the

judicial authority, whichever is the final instance, is enforced effectively.

ARTICLE 147

Renewable energy sector

1. This Article shall apply to measures which may affect trade and investment between the Parties related to the generation of energy from renewable non-fossil sources, *inter alia*, wind, solar power and hydropower, but not to the products from which such energy is generated.

2. Each Party shall:

(a) refrain from maintaining or adopting measures requiring the formation of partnerships with local companies, unless such partnerships are deemed necessary for technical reasons and the Party maintaining or adopting such measures can demonstrate such technical reasons upon request by the other Party;

(b) ensure that any rules concerning authorisation, certification and licensing procedures, if applicable, in particular with regard to equipment, plants and associated transmission network infrastructures, are objective, transparent and non-arbitrary and do not discriminate against applicants from the other Party;

(c) ensure that administrative charges in renewable energy sector, such as those paid by consumers, planners, architects, builders, equipment installers and suppliers, are transparent and limited in amount to the approximate cost of services rendered;

(d) ensure that the importation and the use of goods originating in the other Party, or the provision of goods by the other Party's suppliers, are subject to the provisions of Chapter 1 (Trade in Goods) of this Title;

(e) ensure that provision of services by the suppliers of the other Party are subject to Article 53;

(f) ensure that the terms, conditions and procedures for the connection and access to electric energy transmission grids are transparent and do not discriminate against suppliers of the other Party or against electric energy from renewable sources. The Parties shall ensure that appropriate grid and market-related measures are taken to minimise the curtailment (limitations) of electric energy produced from renewable energy sources;

(g) refrain from imposing or maintaining a requirement for:

(i) an enterprise of the other Party to purchase or use products of domestic origin or from any domestic source of the Party imposing the

requirement, whether specified in terms of particular products, in terms of volume or value of products, or in terms of a proportion of volume or value of its local production; or

(ii) the enterprise's purchases or use of imported products to be limited to the amount related to the volume or value of local products that it exports.

3. Where international or regional standards exist with respect to equipment and systems for the generation of energy from renewable and non-fossil sources, the Parties shall use those standards, or their relevant parts, as a basis for their technical regulations except when such international standards or relevant parts would be an ineffective or inappropriate means for the fulfilment of the legitimate objectives pursued. For the purposes of applying this paragraph, the International Organization for Standardization (ISO) and the International Electrotechnical Commission (IEC) shall be considered relevant international standard-setting bodies.

4. Where appropriate, the Parties shall specify technical regulations based on product requirements in terms of performance, including environmental performance, rather than on product design or description.

5. Nothing in this Article shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures necessary for the safe operation of the energy networks concerned, or the safety of energy supply, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between the products, service suppliers or investors of the Parties where the same conditions prevail, or a disguised restriction on trade and investment between the Parties.

ARTICLE 148

Cooperation in raw materials and energy goods

1. Without prejudice to Articles 204 to 208, the Parties agree to strengthen cooperation and the promotion of mutual understanding between them in the field of trade in raw materials and energy goods.

2. The Parties recognise that respecting the principles of transparency and non-discrimination and ensuring that rules are not trade distortive is the best way to create an environment favourable to foreign direct investment in the production and trade of raw materials and energy goods. More generally, such an environment fosters the efficient allocation and efficient use of raw materials and energy goods.

3. Cooperation and the promotion of mutual understanding cover

bilateral trade issues as well as issues of common interest stemming from international trade. Such issues include trade distortions impacting global markets, environment and development issues specifically linked to trade in raw materials and energy goods as well as corporate social responsibility in accordance with internationally recognized standards such as the OECD Guidelines for Multinational Enterprises and the OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas. Cooperation and the promotion of mutual understanding include exchange of data and information on the regulatory framework of the raw materials and energy sectors. This shall not be construed as requiring the Parties to furnish any information, the disclosure of which they consider contrary to their respective security interests.

4. Either Party may request the organisation of an *ad hoc* meeting related to raw materials and energy goods or an *ad hoc* session on raw materials and energy goods during the Cooperation Committee meetings. The bilateral cooperation could additionally, if appropriate, be extended to the relevant plurilateral or multilateral fora in which both Parties participate.

ARTICLE 149

Early warning mechanism

1. The Parties establish an early warning mechanism to adopt practical measures aimed at preventing and rapidly reacting to an emergency situation or to a threat thereof.

2. The Parties shall jointly undertake actions for:

(a) an early evaluation of potential risks and problems related to the supply and demand of natural gas, oil or electric energy; and

(b) the prevention or rapid reaction in case of an emergency situation or a threat thereof.

3. If either Party becomes aware of an emergency situation or of a situation which in its opinion could lead to an emergency situation, that Party shall notify the other Party within the shortest possible time.

4. For the purposes of this Article, the Parties agree that the responsible bodies are the Minister of the Republic of Kazakhstan in charge of the respective energy matters and the Member of the European Commission in charge of energy.

5. Upon notification, the Parties shall provide each other with an assessment of the situation.

6. Either Party may request consultations within three calendar days of the notification to:

- (a) elaborate a common evaluation of the situation;
- (b) develop recommendations to eliminate the emergency situation and to minimise the impact of the emergency situation;
- (c) create a Special Monitoring Group to, *inter alia*, monitor energy flows at the relevant points of the concerned infrastructure.

7. The Parties shall, if appropriate, cooperate with third countries to eliminate the threat of an emergency situation or to overcome the emergency situation.

8. In case the emergency situation persists, either Party may start an emergency dispute settlement procedure, in accordance with the special mechanism provided for in Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title.

9. The Parties shall refrain from any actions that may deepen or reinforce the emergency situation, as appropriate in a given situation, from the moment of the notification.

10. A Party shall not rely on, or introduce as evidence in dispute settlement procedures under this Agreement, the following:

- (a) positions taken or proposals made by the other Party in the course of a procedure under this Article; or
- (b) any indication from the other Party of its willingness to accept a solution to the emergency situation referred to in this Article.

11. The Cooperation Committee may develop, as necessary, detailed implementing provisions for the application of this Article.

ARTICLE 150

Exceptions

1. This Chapter is without prejudice to any exceptions, reservations or restrictions provided for in this Agreement.

2. This Chapter shall not apply to research and development projects or to demonstration projects carried out on a non-commercial scale.

3. Nothing in this Chapter shall be construed as preventing the adoption or enforcement by either Party of measures necessary for the safe operation of the energy infrastructure, including energy transport and the production facilities concerned, in the interest of national security or public safety, including the prevention of and reaction to an emergency situation, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means

of arbitrary or unjustifiable discrimination between the products, service suppliers or investors of the Parties where the same conditions prevail, or a disguised restriction on trade and investment between the Parties.

CHAPTER 10

TRADE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ARTICLE 151

Context and objectives

1. The Parties recall the Agenda 21 of the United Nations Conference on Environment and Development of 1992, the International Labour Organisation's (ILO) Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work of 1998, the Johannesburg Plan of Implementation on Sustainable Development of 2002, the Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Generating Full and Productive Employment and Decent Work for All of 2006, the ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalisation of 2008 and the Outcome Document of the UN Conference on Sustainable Development of 2012, incorporated in Resolution 66/288 adopted by the UN General Assembly on 27 July 2012, entitled "The Future We Want".

2. The Parties reaffirm their commitment to promote the development of international trade in such a way as to contribute to the objective of sustainable development, for the welfare of present and future generations. The Parties shall strive to ensure that this objective is integrated and reflected at every level of their trade relationship.

ARTICLE 152

Multilateral environmental and labour standards and agreements

1. The Parties recognise the value of international environmental governance and agreements as a response of the international community to global or regional environmental problems.

2. The Parties recognise that full and productive employment and decent work for all are key elements of sustainable development for all countries and a priority objective of international cooperation.

3. In that context, the Parties reaffirm their commitment to effectively

implement in their law and practice the multilateral environmental agreements they are a party to and the ILO conventions ratified by the Republic of Kazakhstan and the Member States of the European Union, respectively.

ARTICLE 153

Right to regulate and levels of protection

1. The Parties recognise the right of each Party to establish its own levels of domestic environmental and labour protection, and to adopt or modify its relevant law and policy accordingly, consistently with the internationally recognised standards and agreements referred to in Article 152. The Parties shall aim at high levels of environmental and labour protection.

2. The Parties recognise that it is inappropriate to encourage trade or investment by weakening or reducing the levels of protection afforded in domestic environmental or labour law.

3. A Party shall not derogate from or, through a sustained or recurring course of action or inaction, fail to effectively enforce its environmental and labour law, in order to encourage trade or investment.

ARTICLE 154

Trade and investment promoting sustainable development

1. The Parties reaffirm their commitment to enhance the contribution of trade to the goal of sustainable development in its economic, social and environmental dimensions. Accordingly, they agree to promote:

(a) trade and investment in environmental goods and services and in climate-friendly products and technologies;

(b) the use of sustainability assurance schemes, such as fair and ethical trade or eco-labelling; and

(c) corporate social responsibility practices.

2. The Parties shall exchange information on, and share experience in, their actions to promote coherence and mutual supportiveness between trade, social and environmental objectives. Furthermore, the Parties shall enhance their cooperation and dialogue on sustainable development issues that may arise in the context of their trade relations including on relevant aspects set out in Title IV (Cooperation in the Area of Economic and Sustainable Development).

3. The cooperation and dialogue referred to in paragraph 2 of this Article shall involve relevant stakeholders, in particular social partners, as well as other civil society organisations, through the civil society cooperation established under Article 251.

4. The Cooperation Committee may adopt rules for such cooperation and dialogue.

ARTICLE 155

Dispute Settlement

Subsection 2 of Section 3 of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title does not apply to disputes under this Chapter. For any such dispute, after the arbitration panel has delivered its final report pursuant to Articles 180 and 182, the Parties, taking the report into account, shall discuss suitable measures to be implemented. The Cooperation Committee shall monitor the implementation of any such measures and shall keep the matter under review, including through the mechanism referred to in Article 154(3).

CHAPTER 11

COMPETITION

ARTICLE 156

Principles

The Parties recognise the importance of free and undistorted competition in their trade relations. The Parties acknowledge that anti-competitive business practices and state interventions, including subsidies, have the potential to distort the proper functioning of markets and undermine the benefits of trade liberalisation.

ARTICLE 157

Antitrust and mergers legislation and its implementation

1. Each Party shall maintain in its territory comprehensive competition law which effectively addresses anti-competitive agreements, concerted

practices and anti-competitive unilateral conduct of enterprises with dominant market power, and which provides effective control of concentrations.

2. Each Party shall maintain operationally independent authorities responsible and appropriately equipped for the effective enforcement of competition law as referred to in paragraph 1.

3. The Parties recognise the importance of applying their respective competition law in a transparent and non-discriminatory manner, respecting the principles of procedural fairness and rights of defence of the enterprises concerned.

ARTICLE 158

State monopolies, state enterprises and enterprises entrusted with special or exclusive rights or privileges

1. Nothing in this Chapter prevents a Party from designating or maintaining state monopolies or state enterprises, or from entrusting enterprises with special or exclusive rights or privileges according to its law.

2. With regard to state monopolies, state enterprises and enterprises entrusted with special or exclusive rights or privileges involved in economic activities, each Party shall ensure that such enterprises are subject to competition law as referred to in Article 157. For the purposes of this Chapter, an economic activity consists in offering goods and services on a market. It does not include activities performed in the exercise of governmental authority, namely activities carried out neither on a commercial basis nor in competition with one or more economic operators.

3. The application of competition law as referred to in Article 157 should not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks of public interest assigned to the enterprises in question. Exceptions should be limited and transparent. Trade and investment should not be affected to such an extent that would undermine the objective of this Agreement.

ARTICLE 159

Subsidies

1. For the purposes of this Article, a “subsidy” is a measure which fulfils the conditions of Article 1 of the SCM Agreement, irrespective of whether it is granted to an enterprise for the production of goods or for the supply of services,

and which is specific within the meaning of Article 2 of that Agreement.

2. Each Party shall ensure transparency in the area of subsidies. To that end, each Party shall report every two years from the date of application of this Title to the other Party on the legal basis, including the policy objective or the purpose of the subsidy, the duration or any other time limits, the form and, where possible, the amount or the budget and the recipient of the subsidy granted by its government or a public body. Such report is deemed to have been provided if the relevant information is made available on a publicly accessible website

3. If a Party considers that a subsidy granted by the other Party is negatively affecting the first Party's interests, the first Party may request consultations on the matter. The requested Party shall accord due consideration to such a request. The consultations should, in particular, aim at specifying the policy objective of the subsidy, whether the subsidy has an incentive effect and is proportionate, and any measures taken to limit the potential distortive effect on trade and investment of the requesting Party¹.

4. In order to facilitate the consultations, the requested Party shall provide information on the subsidy in question within a period no longer than 90 days from the date of receipt of the request. If the requesting Party, after receiving information on the subsidy in question, considers that the subsidy in question negatively affects or may negatively affect the requesting Party's trade or investment interests in a disproportionate manner, the requested Party shall use its best endeavours to address the negative effects on the requesting Party's trade or investment interests caused by the subsidy in question.

5. Paragraphs 3 and 4 shall not apply to subsidies relating to fisheries and trade in goods covered by Annex 1 to the WTO Agreement on Agriculture.

ARTICLE 160

Dispute settlement

The provisions of Chapter 14 (Dispute Settlement) of this Title shall not apply with respect to Articles 156 to 158 and Article 159 (3) and (4).

¹ A subsidy is proportionate if its amount is limited to what is necessary to achieve the objective.

ARTICLE 161

Relationship with the WTO

The provisions of this Chapter are without prejudice to the rights and obligations of a Party under the WTO Agreement, in particular the SCM Agreement and the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes.

ARTICLE 162

Confidentiality

When exchanging information under this Chapter, the Parties shall take into account the limitations imposed by the requirements of professional and business secrecy.

CHAPTER 12

**STATE-OWNED ENTERPRISES, STATE-CONTROLLED ENTERPRISES
AND ENTERPRISES GRANTED SPECIAL OR EXCLUSIVE RIGHTS OR
PRIVILEGES**

ARTICLE 163

Definitions

For the purposes of this Chapter:

(a) “state-owned enterprise” means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level owns more than 50 % of the enterprise’s subscribed capital or the votes attached to the shares issued by the enterprise;

(b) “state-controlled enterprise” means any enterprise involved in a commercial activity over which a Party at central or sub-central level exercises or has the possibility of exercising decisive influence, directly or indirectly, by virtue of its financial participation therein or by the rules or practices on its functioning, or by any other means relevant to establish such decisive influence. Decisive influence on the part of a Party shall be presumed when a Party, directly or indirectly, can appoint more than half of the members of the

enterprise's administrative, managerial or supervisory body;

(c) "enterprise granted special or exclusive rights or privileges" means any enterprise, public or private, involved in a commercial activity, that has been granted by a Party, at central or sub-central level, in law or in fact, special or exclusive rights or privileges. Such rights or privileges may include the right to act as a distributor, a network provider or another intermediary for the purchase or sale of a good or for the provision or receipt of a service. "Enterprises granted special or exclusive rights or privileges" covers monopolies involved in a commercial activity;

(d) a "monopoly" means an entity involved in a commercial activity, including a consortium, that in a relevant market in the territory of a Party is designated at central or sub-central level as the sole supplier or purchaser of a good or service, but does not include an entity that has been granted an exclusive intellectual property right solely by reason of such grant;

(e) "special rights" means rights granted by a Party at central or sub-central level to a limited number of enterprises within a given geographical area or a product or service market the effect of which is to substantially limit the ability of any other enterprise to carry out its activity in the same geographical area under substantially equivalent conditions. The granting of a licence or a permit to a limited number of enterprises in allocating a scarce resource through objective, proportional and non-discriminatory criteria is not in and of itself a special right;

(f) "non-discriminatory treatment" means national treatment or most-favoured-nation treatment as set out in this Agreement, whichever is better;

(g) "in accordance with commercial considerations" means consistent with customary business practices of a privately held enterprise operating according to market economy principles in international trade;

(h) "designate" means to establish or authorise a monopoly, or to expand the scope of a monopoly, whether in law or in fact.

ARTICLE 164

Scope

1. The Parties confirm their rights and obligations under paragraphs 1 to 3 of Article XVII of the GATT 1994, the Understanding on the Interpretation of Article XVII of the GATT 1994, as well as under paragraphs 1, 2 and 5 of Article VIII of the GATS and the Chapter on State-owned and State-controlled Enterprises and Enterprises with Special and Exclusive Privileges of the

Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement and shall apply.

2. This Chapter does not apply to covered procurement by a Party or its procuring entities within the meaning of Article 120.

3. This Chapter shall apply to all economic activities covered by this Agreement. Services which are not listed in a Party's GATS schedule of specific commitments shall not be subject to the provisions of Articles 166 and 167.

ARTICLE 165

1. Without prejudice to the Parties' rights and obligations under this Chapter, nothing in this Chapter prevents the Parties from establishing or maintaining state-owned or state-controlled enterprises or designating or maintaining monopolies or from granting enterprises special or exclusive rights or privileges.

2. Where an enterprise falls within the scope of application of this Chapter, the Parties shall not require or encourage such an enterprise to act in a manner inconsistent with this Agreement.

ARTICLE 166

Non-discrimination

Unless otherwise provided for in Article 142 or in a Party's GATS schedule of specific commitments or in a Party's reservations to national treatment set out in Annex I, each Party shall ensure in its territory that any enterprise satisfying the conditions set out in points (c) and (d) of Article 163 in its purchase or sale of a good or a service accords non-discriminatory treatment to a good of the other Party and/or to a service or a service supplier of the other Party.

ARTICLE 167

Commercial considerations

Except to fulfil the purpose, such as a public service obligation, for which special or exclusive rights or privileges have been granted, or in the case of a state-owned or state-controlled enterprise to fulfil its public mandate, and provided that the enterprise's conduct in fulfilling that purpose or mandate is

consistent with the provisions of Article 166 and Chapter 11 (Competition) of this Title, each Party shall ensure that any enterprise referred to in points (a) to (d) of Article 163 acts in accordance with commercial considerations in the relevant territory in its purchases and sales of goods, including with regard to price, quality, availability, marketability, transportation and other terms and conditions of purchase or sale, as well as in its purchases or supply of services, including when those goods or services are supplied to or by an investment of an investor of the other Party.

ARTICLE 168

Pricing

Charging different prices in different markets, or within the same market, where such differences are based on normal commercial considerations, such as supply and demand conditions, is not in itself inconsistent with Articles 166 and 167.

ARTICLE 169

Corporate governance

1. The Parties shall ensure that enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 observe high standards of transparency and corporate governance in accordance with the 2005 OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises. Further development of the policy of corporate governance in enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 should be conducted in accordance with those Guidelines.

2. Each Party shall ensure that any regulatory body responsible for regulating enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 is legally distinct and functionally independent from, and not accountable to, any of the enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163.

3. Each Party shall ensure the enforcement of laws and regulations in a consistent and non-discriminatory manner at all levels of government, be it central or local, and including on enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163. Exemptions shall be limited and transparent.

ARTICLE 170

Exchange of information

1. A Party which has a reason to believe that its interests under this Agreement are being adversely affected by the operations of an enterprise or enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 of the other Party, may request that latter Party to supply information about the operations of its enterprise relating to the carrying out of the provisions of this Agreement. Such information may include organisational, corporate and financial information.

2. Each Party shall, at the request of the other Party, make available information concerning specific enterprises referred to in points (a) to (d) of Article 163 which do not qualify as small and medium-sized enterprises as defined in the law of the requested Party. Requests for such information shall indicate the enterprise, the products or services and markets concerned, and include indications that the enterprise is engaging in practices that hinder trade or investment between the Parties.

3. Each Party shall, at the request of the other Party, make available information concerning exemptions, non-conforming measures, immunities and any other measures, including more favourable treatment, applicable in the territory of the requested Party to any enterprise referred to in points (a) to (d) of Article 163.

4. Paragraphs 1 to 3 shall not require any Party to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or which would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises.

CHAPTER 13

TRANSPARENCY

ARTICLE 171

1. Each Party shall respond promptly to all requests by the other Party for specific information on any of its measures of general application or international agreements which pertain to or affect this Title. Each Party shall establish one or more enquiry points to provide to interested persons of the other Party, upon request, specific information on all such matters¹. The Parties shall

¹ The enquiry point for the Republic of Kazakhstan is the enquiry point set up under the

notify each other of the enquiry points within three months of the date of application of this Title. Enquiry points need not be depositories of laws and regulations.

2. All laws, regulations, decrees, decisions and administrative rulings of general application of the Parties pertaining to or affecting any matter governed by this Title shall be published promptly in a manner that fulfils the applicable requirements of the WTO Agreement, including those of Article X of the GATT 1994, Article III of the GATS, and Article 63 of the TRIPS Agreement. The Parties shall update published resources, including websites, containing such measures, on a regular basis and make them readily available to interested persons. Such measures shall be available while they are in effect and for a reasonable period after they are no longer in effect.

3. The Parties shall publish all laws, regulations, decrees, decisions and administrative rulings of general application pertaining to or affecting any matter governed by this Title, prior to their adoption. The Parties shall provide a reasonable period of time, normally not less than 30 calendar days, for interested persons to comment to the responsible authorities before the relevant measure is finalised or submitted to the authorities responsible for its adoption. Any comments received during the period for comments will be taken into account.

4. No law, regulation, decree, decision or administrative ruling of general application of the Parties pertaining to or affecting any matter governed by this Title shall become effective prior to publication.

5. Nothing in this Agreement shall require a Party to provide confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice legitimate commercial interests of particular enterprises, whether public or private.

6. Article 55 shall apply with respect to this Chapter.

CHAPTER 14

DISPUTE SETTLEMENT

SECTION 1

OBJECTIVE AND SCOPE

ARTICLE 172

Objective

The objective of this Chapter is to establish an effective and efficient mechanism for avoiding and settling any dispute between the Parties concerning the interpretation and application of this Agreement with a view to arriving, where possible, at a mutually agreed solution.

ARTICLE 173

Scope of application

This Chapter shall apply with respect to any dispute concerning the interpretation and application of this Title, except as otherwise provided.

SECTION 2

CONSULTATIONS AND MEDIATION

ARTICLE 174

Consultations

1. The Parties shall endeavour to resolve any dispute referred to in Article 173 by entering into consultations in good faith with the aim of reaching a mutually agreed solution.

2. A Party shall seek consultations by means of a written request delivered to the other Party, copied to the Cooperation Committee, identifying the measure at issue and the provisions referred to in Article 173 that it considers applicable.

3. The Party to which the request is made shall respond to the request for consultations within ten days of the date of its receipt, unless otherwise provided for in this Agreement or agreed between the Parties.

4. The consultations shall be held within 30 days of the date of receipt of the request and take place, unless the Parties agree otherwise, in the territory of the Party to which the request is made. The consultations shall be deemed concluded within 30 days of the date of receipt of the request, unless both Parties agree to continue consultations. Consultations, and in particular all information disclosed and positions taken by the Parties during the consultations, shall be confidential, and without prejudice to the rights of either Party in any further proceedings.

5. Consultations on matters of urgency shall be deemed concluded within 15 days of the date of receipt of the request by the requested Party unless both Parties agree to continue consultations.

6. If the Party to which the request is made does not respond to the request for consultations within ten days of the date of its receipt, or if consultations are not held within the timeframes laid down in paragraph 3 or 4 of this Article, respectively, or if the Parties agree not to have consultations, or if consultations have been concluded and no mutually agreed solution has been reached, the Party that sought consultations may have recourse to Article 176.

7. During consultations each Party shall provide sufficient factual information, so as to allow a complete examination of the manner in which the measure at issue could affect the operation and application of this Agreement.

8. The consultations shall be deemed concluded within five working days of the date of receipt of the request for consultations, unless the Parties agree otherwise, when they concern emergency situations as defined in point (h) of Article 138.

ARTICLE 175

Mediation

Any Party may request the other Party to enter into a mediation procedure with respect to any measure adversely affecting trade or investment between the Parties pursuant to Annex VII.

SECTION 3

DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURES

SUBSECTION 1

ARBITRATION PROCEDURE

ARTICLE 176

Initiation of the arbitration procedure

1. Where the Parties have failed to resolve the dispute by recourse to consultations as provided for in Article 174, the Party that sought consultations may request the establishment of an arbitration panel in accordance with this Article.

2. The request for the establishment of an arbitration panel shall be made by means of a written request delivered to the other Party and the Cooperation Committee. The complaining Party shall identify in its request the measure at issue, and it shall explain how such measure constitutes a breach of the provisions referred to in Article 173 in a manner sufficient to present the legal basis for the complaint clearly.

ARTICLE 177

Establishment of the arbitration panel

1. An arbitration panel shall be composed of three arbitrators.

2. Within ten days of the date of delivery, to the Party complained against, of the written request for the establishment of an arbitration panel, the Parties shall consult in order to reach an agreement on the composition of the arbitration panel.

3. In the event that the Parties are unable to agree on the composition of the arbitration panel within the time frame laid down in paragraph 2 of this Article, each Party may, within five days from the expiry of the timeframe established in paragraph 2 of this Article, appoint an arbitrator from the sub-list of that Party contained in the list established under Article 196. If either Party fails to appoint an arbitrator, the arbitrator shall, upon request of the other Party, be selected by lot by the chair of the Cooperation Committee, or the chair's

delegate, from the sub-list of that Party contained in the list established under Article 196.

4. Unless the Parties reach an agreement concerning the chairperson of the arbitration panel within the timeframe established in paragraph 2 of this Article, the chair of the Cooperation Committee or the chair's delegate shall, upon request of either Party, select by lot the chairperson of the arbitration panel from the sub-list of chairpersons contained in the list established under Article 196.

5. The chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, shall select the arbitrators within five days of the request by either Party referred to in paragraph 3 or 4.

6. The date of establishment of the arbitration panel shall be the last date on which all three selected arbitrators have accepted their appointment according to the Rules of Procedure set out in Annex V.

7. Should any of the lists provided for in Article 196 not be established or not contain sufficient names at the time a request is made pursuant to paragraph 3 or 4 of this Article, the arbitrators shall be drawn by lot from the individuals who have been formally proposed by one or both of the Parties.

8. Unless the Parties agree otherwise, in respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, the second sentence of paragraph 3 and paragraph 4 of this Article shall apply without recourse to paragraph 2 of this Article, and the period in paragraph 5 of this Article shall be two days.

ARTICLE 178

Preliminary ruling on urgency

If a Party so requests, the arbitration panel shall, within 10 days of its establishment, give a preliminary ruling on whether it deems the case to be urgent.

ARTICLE 179

Conciliation for urgent energy disputes

1. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 either Party may request the chairperson of the arbitration panel to act as conciliator concerning any matter related to the

dispute by making a request to the arbitration panel.

2. The conciliator shall seek an agreed resolution of the dispute or seek to agree a procedure to achieve such resolution. If within 15 days of the date of his appointment the conciliator has failed to secure such agreement, he shall recommend a resolution to the dispute or a procedure to achieve such resolution and shall decide on the terms and conditions to be observed from a date which he shall specify until the dispute is resolved.

3. The Parties and the entities under their control or jurisdiction shall respect recommendations made under paragraph 2 on the terms and conditions for three months following the conciliator's decision or until resolution of the dispute, whichever is earlier.

4. The conciliator shall respect the Code of Conduct for Members of Arbitration Panels and Mediators ("Code of Conduct") set out in Annex VI.

ARTICLE 180

Reports of the arbitration panel

1. The arbitration panel shall deliver an interim report to the Parties setting out the findings of fact, the applicability of relevant provisions and the basic rationale behind any findings and recommendations that it makes.

2. Any Party may deliver a written request to the arbitration panel to review precise aspects of the interim report within 14 days of its receipt.

3. After considering any written comments by the Parties on the interim report, the arbitration panel may modify its interim report and make any further examination it considers appropriate.

4. The final report of the arbitration panel shall set out the findings of fact, the applicability of the relevant provisions referred to in Article 173 and the basic rationale behind any findings and conclusions that it makes. The final report shall include a sufficient discussion of the arguments made at the interim review stage, and shall answer clearly to the questions and observations of the Parties.

ARTICLE 181

Interim report of the arbitration panel

1. The arbitration panel shall deliver an interim report to the Parties no later than 90 days after the date of establishment of the arbitration panel. When

the arbitration panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Cooperation Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the arbitration panel plans to deliver its interim report. Under no circumstances should the interim report be delivered later than 120 days after the date of establishment of the arbitration panel.

2. In cases of urgency the arbitration panel shall make every effort to deliver its interim report within 45 days and, in any case, no later than 60 days after the date of establishment of the arbitration panel. Any Party may deliver a written request to the arbitration panel to review precise aspects of the interim report pursuant to Article 180(2) within seven days of the delivery of the interim report.

3. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, the interim report shall be delivered within 20 days after the date of establishment of the arbitration panel, and any request pursuant to Article 180(2) shall be delivered within five days of the delivery of the interim report. The arbitration panel may also decide to dispense with the interim report.

ARTICLE 182

Final report of the arbitration panel

1. The arbitration panel shall deliver its final report to the Parties and to the Cooperation Committee within 120 days of the date of establishment of the arbitration panel. When the arbitration panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Cooperation Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the panel plans to deliver its final report. Under no circumstances should the final report be delivered later than 150 days after the date of establishment of the arbitration panel.

2. In cases of urgency, the arbitration panel shall make every effort to deliver its report within 60 days after the date of establishment of the arbitration panel. Under no circumstances should the final report be delivered later than 75 days after the date of establishment of the arbitration panel.

3. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138, the arbitration panel shall deliver its final report within 40 days of the date of establishment of the arbitration panel.

SUBSECTION 2

COMPLIANCE

ARTICLE 183

Compliance with the final report of the arbitration panel

The Party complained against shall take the necessary measures to comply promptly and in good faith with the final report of the arbitration panel.

ARTICLE 184

Reasonable period of time for compliance

1. If immediate compliance is not possible, the Parties shall endeavour to agree on the period of time to comply with the final report. In such a case, the Party complained against shall, no later than 30 days after receipt of the final report of the arbitration panel, deliver a notification to the complaining Party and the Cooperation Committee of the time it will require for compliance ("the reasonable period of time").

2. If there is disagreement between the Parties on the duration of the reasonable period of time, the complaining Party may, within 20 days of receipt of the notification referred to in paragraph 1 of this Article, request in writing that the arbitration panel established initially pursuant to Article 177 ("the original arbitration panel") determine the length of the reasonable period of time. Such request shall be delivered simultaneously to the other Party and to the Cooperation Committee. The arbitration panel shall deliver its report to the Parties and to the Cooperation Committee within 20 days of the date of receipt of the request.

3. The Party complained against shall notify the complaining Party in writing of its progress in complying with the final report of the arbitration panel. This notification shall be provided in writing and delivered at least one month before the expiry of the reasonable period of time.

4. The reasonable period of time may be extended by mutual agreement of the Parties.

ARTICLE 185**Review of any measure taken to comply with the final report of the arbitration panel**

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Cooperation Committee of any measure that it has taken to comply with the final report of the arbitration panel. This notification shall be delivered before the end of the reasonable period of time.

2. In the event that there is disagreement between the Parties concerning the existence or the consistency of any measure notified under paragraph 1 of this Article with the provisions referred to in Article 173, the complaining Party may deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such request shall identify the specific measure at issue and explain how such measure is inconsistent with the provisions referred to in Article 173, in a manner sufficient to present the legal basis for the complaint clearly. The arbitration panel shall deliver its report to the Parties and to the Cooperation Committee within 45 days of the date of receipt of the request.

ARTICLE 186**Temporary remedies in case of non-compliance**

1. If the Party complained against fails to notify any measure taken to comply with the final report of the arbitration panel before the expiry of the reasonable period of time, or if the arbitration panel rules that no measure taken to comply exists or that the measure notified under Article 185(1) is inconsistent with that Party's obligations under the provisions referred to in Article 173, the Party complained against shall, if so requested by the complaining Party and after consultations with that Party, present an offer for compensation.

2. If the complaining Party decides not to request an offer for compensation under paragraph 1 of this Article or, in case such request is made, if no agreement on compensation is reached within 30 days of the date of expiry of the reasonable period of time or of the delivery of the arbitration panel report under Article 185(2), the complaining Party shall be entitled, upon notification to the other Party and to the Cooperation Committee, to take appropriate measures at a level equivalent to the nullification or impairment¹ caused by the

¹ "Nullification and impairment" is interpreted as "nullification and impairment" pursuant to the WTO Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes.

violation. The notification shall specify such measures. The complaining Party may implement the measures at any moment after the expiry of a ten-day period from the date of receipt of the notification by the Party complained against, unless the Party complained against has requested arbitration under paragraph 3 of this Article.

3. If the Party complained against considers that the appropriate measures are not at a level equivalent to the nullification or impairment caused by the violation of that Party's obligations under the provisions referred to in Article 173, the Party complained against may deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such request shall be notified to the complaining Party and to the Cooperation Committee before the expiry of the ten-day period referred to in paragraph 2 of this Article. The original arbitration panel shall deliver its report on the measures notified by the complaining Party to the Parties and to the Cooperation Committee within 30 days of the date of delivery of the request. The complaining Party shall not make the notified measures effective until the original arbitration panel has delivered its report. Such measure made effective after the delivery of the report shall be consistent with the arbitration panel report.

4. The measures made effective by the complaining Party and the compensation foreseen in this Article shall be temporary and shall not be applied after:

(a) the Parties have reached a mutually agreed solution pursuant to Article 191;

(b) the Parties have agreed that the measure notified under Article 185(1) brings the Party complained against in conformity with the provisions referred to in Article 173; or

(c) any measure that the arbitration panel under Article 185(2) has found to be inconsistent with the provisions referred to in Article 173 has been withdrawn or amended so as to bring it in conformity with those provisions.

ARTICLE 187

Review of any measure taken to comply after the adoption of temporary remedies for non-compliance

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Cooperation Committee of the measure it has taken to comply with the final report of the arbitration panel following the application of compensation or the taking of an appropriate measure by the complaining Party pursuant to

Article 186, as the case may be. With the exception of cases under paragraph 2 of this Article, the complaining party shall terminate the measure within 30 days from receipt of the notification. In cases where compensation has been applied, and with the exception of cases under paragraph 2 of this Article, the Party complained against may terminate the application of such compensation within 30 days from receipt of the notification that it has complied with the final report of the arbitration panel.

2. If the Parties do not reach an agreement on whether the Party complained against has complied with the final report of the arbitration panel within 30 days from receipt of the notification under paragraph 1 of this Article, the complaining Party shall deliver a written request to the original arbitration panel to rule on the matter. Such a request shall be delivered simultaneously to the other Party and to the Cooperation Committee. The arbitration panel report shall be delivered to the Parties and to the Cooperation Committee within 45 days of the date of the submission of the request. If the arbitration panel rules that the Party complained against has complied with the final report of the arbitration panel, the complaining Party shall terminate the appropriate measure taken under Article 186 or the Party complained against shall terminate the compensation, as the case may be. If the arbitration panel rules that the Party complained against has not fully complied with the final report of the arbitration panel, the compensation or the appropriate measure taken pursuant to Article 186 shall be adapted in light of the arbitration panel report.

ARTICLE 188

Remedies for urgent energy disputes

1. In respect of a dispute concerning emergency situations as defined in point (h) of Article 138 between the Parties, this Article shall apply.

2. By way of derogation from Articles 184, 185 and 186, the complaining Party may take appropriate measures to a level equivalent to the nullification or impairment caused by a Party failing to bring itself into compliance with the final report of the arbitration panel within 15 days of its release. Those measures may take effect immediately. Such measures may be maintained as long as the Party complained against has not complied with the final report of the arbitration panel.

3. Should the Party complained against dispute the existence of a failure to comply or the proportionality of the measure made effective by the complaining Party or its failure to comply, it may initiate proceedings under

Article 186(3) and Article 187 which shall be examined expeditiously. The complaining Party shall be required to remove or adjust the measures only once the arbitration panel has ruled on the matter, and may maintain the measures pending the proceedings.

SUBSECTION 3

COMMON PROVISIONS

ARTICLE 189

Replacement of arbitrators

If in an arbitration proceeding under this Chapter the original arbitration panel, or some of its members, are unable to participate, withdraw, or need to be replaced because they do not comply with the requirements of the Code of Conduct set out in Annex VI, the procedure set out in Article 177 shall apply. The time limit for the delivery of the report may be extended for the time necessary for the appointment of a new arbitrator but for no longer than 20 days.

ARTICLE 190

Suspension and termination of arbitration and compliance procedures

The arbitration panel shall, at the request of both Parties, suspend its work at any time for a period agreed by the Parties not exceeding 12 consecutive months. The arbitration panel shall resume its work before the end of that period at the written request of both Parties or at the end of that period at the written request of either Party. The requesting Party shall notify the chair of the Cooperation Committee and the other Party accordingly. If a Party does not request the resumption of the arbitration panel's work at the expiry of the agreed suspension period, the procedure shall be terminated. The suspension and termination of the arbitration panel's work are without prejudice to the rights of either Party in other proceedings subject to Article 197.

ARTICLE 191

Mutually agreed solution

The Parties may reach a mutually agreed solution to a dispute under this Chapter at any time. They shall jointly notify the Cooperation Committee and the chairperson of the arbitration panel, where applicable, of any such solution. If the solution requires approval pursuant to the relevant domestic procedures of either Party, the notification shall refer to this requirement, and the dispute settlement procedure shall be suspended. If such approval is not required, or if the completion of any such domestic procedures is notified, the dispute settlement procedure shall be terminated.

ARTICLE 192

Rules of Procedure

1. Dispute settlement procedures under this Chapter shall be governed by the Rules of Procedure set out in Annex V and by the Code of Conduct set out in Annex VI.
2. Any hearing of the arbitration panel shall be open to the public unless otherwise provided for in the Rules of Procedure set out in Annex V.

ARTICLE 193

Information and technical advice

At the request of a Party, or on its own initiative, the arbitration panel may request any information it deems appropriate for the arbitration panel proceedings from any source, including the Parties involved in the dispute. The arbitration panel also has the right to seek the opinion of experts, as it deems appropriate. The arbitration panel shall consult the Parties before choosing such experts. Natural or legal persons established in the territory of a Party may submit amicus curiae briefs to the arbitration panel in accordance with the Rules of Procedure set out in Annex V. Any information obtained under this Article shall be disclosed to each Party and submitted for their comments.

ARTICLE 194**Rules of interpretation**

Any arbitration panel shall interpret the provisions referred to in Article 173 in accordance with customary rules of interpretation of public international law, including those codified in the Vienna Convention of 1969 on the Law of Treaties. The arbitration panel shall also take into account relevant interpretations of WTO panels and of the Appellate Body adopted by the WTO Dispute Settlement Body (hereinafter referred to as the "DSB"). The reports of the arbitration panel cannot add to or diminish the rights and obligations of the Parties under this Agreement.

ARTICLE 195**Decisions and reports of the arbitration panel**

1. The deliberations of the arbitration panel shall be confidential. The arbitration panel shall make every effort to take any decision by consensus. Nevertheless, where a decision cannot be arrived at by consensus, the matter at issue shall be decided by majority vote. In no case shall dissenting opinions of arbitrators be disclosed.

2. The reports of the arbitration panel shall be drafted without the presence of the Parties. The reports shall set out the findings of fact, the applicability of the relevant provisions referred to in Article 173, and the basic rationale behind any findings and conclusions that it makes.

3. The reports of the arbitration panel shall be unconditionally accepted by the Parties. They shall not create any rights or obligations for natural or legal persons.

4. The Parties shall make the arbitration panel report publicly available, subject to the protection of confidential information as provided for in the Rules of Procedure set out in Annex V.

SECTION 4**GENERAL PROVISIONS****ARTICLE 196**

Lists of arbitrators

1. The Cooperation Committee, on the basis of proposals made by the Parties, shall, no later than six months after the entry into force of this Agreement, establish a list of at least 15 individuals who are willing and able to serve as arbitrators. The list shall be composed of three sub-lists: one sub-list for each Party and one sub-list of individuals who are not nationals of either Party and who may serve as chairperson of the arbitration panel. Each sub-list shall include at least five individuals. The Cooperation Committee will ensure that the list is always maintained at that level.

2. Arbitrators shall have specialised knowledge and experience of law and international trade. They shall be independent, serve in their individual capacities and not take instructions from any organisation or government, or be affiliated with the government of any of the Parties, and shall comply with the Code of Conduct set out in Annex VI.

3. The Cooperation Committee may establish additional lists of 15 individuals with knowledge and experience in specific sectors covered by this Agreement. Subject to the agreement of the Parties, such additional lists shall be used to compose the arbitration panel in accordance with the procedure set out in Article 177.

ARTICLE 197

Relation with WTO obligations

1. Recourse to the dispute settlement provisions of this Title shall be without prejudice to any action in the WTO framework, including dispute settlement action.

2. However, a Party shall not, for a particular measure, seek redress for the breach of a substantially equivalent obligation under both this Agreement and the WTO Agreement in both fora. In such a case, once a dispute settlement proceeding has been initiated, the Party shall not bring a claim seeking redress for the breach of the substantially equivalent obligation under the other

agreement to the other forum, unless the forum first selected fails for procedural or jurisdictional reasons to make findings on the claim seeking redress of that obligation.

3. For the purposes of this Article:

(a) dispute settlement proceedings under the WTO Agreement are deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of a panel under Article 6 of the WTO Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes;

(b) dispute settlement proceedings under this Chapter are deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of an arbitration panel under Article 176(1).

4. Nothing in this Agreement shall preclude a Party from implementing the suspension of obligations authorised by the DSB. The WTO Agreement shall not be invoked to preclude a Party from applying temporary remedies for non-compliance under this Chapter.

ARTICLE 198

Time limits

1. All time limits laid down in this Chapter, including the limits for the arbitration panels to deliver their reports, shall be counted in calendar days, the first day being the day following the act or the fact to which they refer, unless otherwise specified.

2. Any time limit referred to in this Chapter may be modified by mutual agreement of the Parties to the dispute. The arbitration panel may at any time propose to the Parties to modify any time limit referred to in this Chapter, stating the reasons for that proposal.

TITLE IV**COOPERATION IN THE AREA OF ECONOMIC AND SUSTAINABLE
DEVELOPMENT****CHAPTER 1****ECONOMIC DIALOGUE****ARTICLE 199**

The Parties adhere to the principles of the free market economy ensuring sound macroeconomic policies and shall develop and strengthen regular economic dialogue aimed at further expanding and deepening mutually beneficial economic ties, as well as sustainable development and economic growth.

ARTICLE 200

The Parties shall regularly review the status of bilateral cooperation and conduct regular exchange of information, expertise and best practices in the field of economic policies, economic and financial development and statistics.

CHAPTER 2**COOPERATION IN PUBLIC FINANCE MANAGEMENT,
INCLUDING PUBLIC AUDIT AND INTERNAL CONTROL****ARTICLE 201**

The Parties shall cooperate in the area of public finance management, including public audit and internal control, with the aim of further development of a sound public finance management system, compatible with the principles of economy, efficiency and effectiveness as well as transparency and accountability.

Cooperation shall include:

(a) promoting the implementation of acceptable and generally recognised international standards as well as convergence with good practices of the European Union in this area;

(b) exchange of information and experiences in this area.

CHAPTER 3

COOPERATION IN THE AREA OF TAXATION

ARTICLE 202

The Parties shall strive to improve international cooperation in the area of taxation, notably in the area of facilitating the collection of legitimate tax revenues, and to develop measures in line with international standards for the effective implementation of the principles of good governance in the area of taxation, including transparency and exchange of information. The Parties shall strengthen dialogue and exchange experience with a view to avoiding harmful tax practices.

CHAPTER 4

COOPERATION IN THE AREA OF STATISTICS

ARTICLE 203

The Parties shall promote the harmonisation of statistical methods and practice, including the gathering and dissemination of statistics. The statistical cooperation shall focus on exchange of knowledge, fostering good practices and respect for the UN Fundamental Principles of Official Statistics and the European Statistics Code of Practice.

The European Union shall contribute to this end by rendering technical assistance to the Republic of Kazakhstan.

CHAPTER 5

COOPERATION IN THE AREA OF ENERGY

ARTICLE 204

The Parties shall continue and intensify their current cooperation on energy matters with the objective to enhance energy security, efficiency, sustainability, and competitiveness. The cooperation shall be based on a

comprehensive partnership and shall be guided by the principles of mutual interest, reciprocity, transparency and predictability according to the principles of market economy and existing related multilateral and bilateral agreements.

ARTICLE 205

Cooperation shall include, inter alia, the following areas:

(a) implementation of energy strategies and policies, elaboration of forecasts and scenarios, including global market conditions for energy products, as well as improvement of the statistical system in the energy sector;

(b) creation of an attractive and stable investment climate and the encouragement of mutual investments in the energy field on a non-discriminatory and transparent basis;

(c) effective cooperation with the European Investment Bank, the European Bank for Reconstruction and Development and other international financial institutions and instruments to support the energy cooperation between the Parties;

(d) enhancement of scientific and technical cooperation and exchange of information for the development of energy technologies with particular attention to energy efficient and environmentally friendly technologies, in accordance with Chapter 3 (Cooperation in Research and Innovation) of Title VI;

(e) management and technical training in the energy sector through, inter alia, facilitating exchange of trainees of specialised courses in higher education institutes in the Republic of Kazakhstan and the European Union as well as development of joint training programmes in accordance with good practices;

(f) extension of cooperation in multilateral energy fora, initiatives and institutions;

(g) cooperation in exchange of knowledge and experience as well as technology transfer in innovation, including in the areas of management and energy technologies.

ARTICLE 206

Hydrocarbon energy

Cooperation in the field of hydrocarbon energy shall cover the following areas:

(a) modernisation and enhancement of existing, and development of future, energy infrastructures of common interest according to market principles,

including those aimed at diversification of energy sources, suppliers and transportation routes and transport methods, as well the establishment of new generation capacity and the integrity, efficiency, safety and security of energy infrastructures, including electric power infrastructures;

(b) development of competitive, transparent and non-discriminatory energy markets in line with best practices through regulatory reforms;

(c) enhancement and strengthening of long-term stability and security of energy trade, including ensuring the predictability and stability of energy demand, on a non-discriminatory basis, while minimising environmental impacts and risks;

(d) promotion of a high level of environmental protection and sustainable development in the energy sector, including extraction, production, distribution and consumption;

(e) strengthening the safety of offshore hydrocarbon exploration and production activities, by means of exchange of experience in accident prevention, post-accident analysis, response and remediation policies, as well as best practices on liability and legal practice in case of a disaster.

ARTICLE 207

Renewable energy sources

Cooperation shall be pursued in the fields of:

(a) the development of renewable energy sources in an economic and environmentally sound manner, including cooperation on regulatory issues, certification and standardisation as well as on technological development;

(b) facilitating exchanges between the Republic of Kazakhstan and European institutions, laboratories and private sector entities, including through joint programmes, with the aim of implementing best practices towards creating the energy of the future and green economy;

(c) conducting joint seminars, conferences and training programmes, and exchanging information and open statistical data on a regular basis, as well as information on the development of renewable energy sources.

ARTICLE 208

Energy efficiency and energy savings

Cooperation in the promotion of energy efficiency and energy savings,

including in the coal sector, gas flaring (and the use of associated gas), buildings, appliances and transport, shall be pursued, inter alia, through:

(a) exchanging information about energy efficiency policies and legal and regulatory frameworks and action plans;

(b) facilitating the exchange of experiences and know-how in the field of energy efficiency and energy savings;

(c) initiating and implementing projects, including demonstration projects, for the introduction of innovative technologies and solutions in the field of energy efficiency and energy savings;

(d) training programmes and training courses in the field of energy efficiency in order to achieve the objectives of this Article.

CHAPTER 6

COOPERATION IN THE AREA OF TRANSPORT

ARTICLE 209

The Parties shall cooperate on:

(a) expanding and strengthening their transport cooperation in order to contribute to the development of sustainable transport systems;

(b) focusing on the social and environmental aspects of the transport systems;

(c) promoting efficient, safe and secure transport operations;

(d) enhancing the main transport links between their territories.

ARTICLE 210

The cooperation referred to in this Chapter shall cover, among others, the following areas:

(a) exchange of best practices on transport policies;

(b) improvement of the movement of passengers and goods, increasing fluidity of transport flows by removing administrative, technical and other obstacles, aiming at closer market integration, improving transport networks and upgrading the infrastructure;

(c) information exchange and joint activities at regional and international level and implementation of applicable international agreements and conventions;

(d) exchange of best practices on safety and sustainable development

of maritime transport.

The Republic of Kazakhstan shall bring its bilateral aviation agreements with the Member States of the European Union in accordance with the legislation of the European Union.

ARTICLE 211

A regular dialogue shall take place on the issues covered by this Chapter.

CHAPTER 7

COOPERATION IN THE AREA OF ENVIRONMENT

ARTICLE 212

The Parties shall develop and strengthen their cooperation on environmental issues, thereby contributing to sustainable development and good governance in environmental protection.

Cooperation shall be pursued in the following fields:

- (a) environmental assessments, monitoring and control;
- (b) environmental education and awareness raising, improving access to information, enhancing public participation in decision making and access to justice in environmental matters;
- (c) legislation in the field of environmental protection;
- (d) air quality;
- (e) waste management;
- (f) water quality management, including marine environment;
- (g) integrated water resource management, including promotion of advanced water saving technologies;
- (h) conservation and protection of biological and landscape diversity;
- (i) sustainable forest management;
- (j) industrial pollution and industrial emissions;
- (k) classification and safe management of chemicals;
- (l) initiatives of the Republic of Kazakhstan and the European Union in the area of green economy; and
- (m) mutual exchange of experience regarding the policies for sustainable development of fisheries.

ARTICLE 213

Cooperation in the field of environmental protection shall be carried out by mutual consent of the Parties in, among others, the following forms:

- (a) exchange of technologies, scientific and technical information, and research activities in the field of environmental protection;
- (b) exchange of experience in improvement of environmental legislation and methodologies.

ARTICLE 214

The Parties shall pay special attention to the implementation of, and cooperation in, environmental issues in the framework of relevant multilateral environmental agreements and agree to intensify cooperation at regional level.

The Parties shall exchange experience in promoting integration of the environment into other sectors, including exchanging best practices, increasing knowledge and competence, environmental education and awareness raising in the areas referred to in this Chapter.

CHAPTER 8**COOPERATION IN THE AREA OF CLIMATE CHANGE****ARTICLE 215**

The Parties shall develop and strengthen their cooperation to combat and to adapt to climate change. Cooperation shall be conducted considering the interests of the Parties on the basis of equality and mutual benefit and taking into account the interdependence existing between bilateral and multilateral commitments in this field.

ARTICLE 216

Cooperation shall promote measures at domestic and international level, including in the following areas:

- (a) mitigation of climate change;
- (b) adaptation to climate change;
- (c) market and non-market approaches to addressing climate change;
- (d) research, development, demonstration, deployment and diffusion of

- new, safe and sustainable low-carbon and adaptation technologies;
- (e) exchange of climate expertise and support for other sectors;
 - (f) awareness raising, education and training.

ARTICLE 217

The Parties shall, inter alia, exchange information and expertise, implement joint research activities and exchanges of information on cleaner technologies, implement joint activities at regional and international level, including with regard to multilateral environmental agreements applicable to the Parties, such as the UN Framework Convention on Climate Change, and joint activities in the framework of relevant agencies, as appropriate.

CHAPTER 9

COOPERATION IN THE AREA OF INDUSTRY

ARTICLE 218

The Parties shall develop and strengthen their cooperation on industry, including issues of development of effective incentives and favourable conditions for the further diversification and an increase in competitiveness of the manufacturing industry.

To that end, the Parties shall cooperate, including through the exchange of best practices and experience, in the following sectors:

- (a) productivity and efficiency of resource use;
- (b) public supporting measures for industry sectors, based on WTO requirements and other applicable rules of the Parties;
- (c) implementation of the industrial policy within a context of deepening integration;
- (d) tools to enhance the efficiency of the implementation of industrial policy;
- (e) investment activity in the manufacturing industry, reduction of its energy consumption, as well as the exchange of experiences in the implementation of labour productivity policies;
- (f) conditions for the development of new production technologies, high-tech industries, and knowledge and technology transfer, as well as further development of basic infrastructure and favourable environment for innovation clusters;

(g) investment and trade in mining and production of raw materials, with the objectives of promoting mutual understanding and transparency, improving the business environment, and promoting the exchange of information and cooperation in the area of non-energy mining, in particular metallic ores and industrial minerals;

(h) human resource capacity development in the manufacturing industry;

(i) promotion of business initiatives and industrial cooperation between enterprises of the Republic of Kazakhstan and the European Union.

This Agreement does not exclude greater industrial cooperation between the Parties, and separate arrangements may be concluded.

CHAPTER 10

COOPERATION IN THE AREA OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES

ARTICLE 219

The Parties shall develop and strengthen their cooperation in the area of small and medium-sized enterprises (SMEs) to foster a business environment conducive to the successful development and creation of SMEs.

To that end, the Parties shall cooperate in the following fields:

(a) exchange of information on SME development policy;

(b) exchange of best practices on initiatives strengthening entrepreneurship as a key competence;

(c) promotion of better contacts between business associations of both Parties through closer dialogue;

(d) exchange of experience in supporting the capacity of SMEs to access international markets;

(e) exchange of experience in the area of improving the regulatory framework impact on SMEs;

(f) exchange of best practices on access to financing for SMEs.

CHAPTER 11**COOPERATION IN THE AREA OF COMPANY LAW****ARTICLE 220**

The Parties recognise the importance of an effective set of rules and practices in the areas of company law and corporate governance, as well as in accounting and auditing, in a functioning market economy with a predictable and transparent business environment, and underline the importance of promoting regulatory convergence in this field.

The Parties shall cooperate on the following:

- (a) exchange of best practices on ensuring availability of and access to information regarding the organisation and representation of registered companies in a transparent and easily accessible way;
- (b) further development of corporate governance policy in line with international and particularly OECD standards;
- (c) fostering the implementation and consistent application of International Financial Reporting Standards (IFRS) for the consolidated accounts of listed companies;
- (d) the approximation of accounting rules and financial reporting, including as regards SMEs;
- (e) the regulation and oversight of the auditor and accountant professions;
- (f) international auditing standards and the Code of Ethics of the International Federation of Accountants (IFAC), with the aim of improving the professional level of auditors by means of observance of standards and ethical norms by professional organisations, audit organisations and auditors.

CHAPTER 12**COOPERATION IN THE AREA OF BANKING, INSURANCE
AND OTHER FINANCIAL SERVICES****ARTICLE 221**

The Parties agree on the importance of effective legislation and practices and to cooperate in the area of financial services with the objectives of:

- (a) improving the regulation of financial services;
- (b) ensuring effective and adequate protection of investors and consumers

of financial services;

(c) contributing to the stability and integrity of the global financial system;

(d) promoting cooperation between different actors of the financial system, including regulators and supervisors;

(e) promoting independent and effective supervision.

The Parties shall promote regulatory convergence with recognised international standards for sound financial systems.

CHAPTER 13

COOPERATION IN THE AREA OF INFORMATION SOCIETY

ARTICLE 222

The Parties shall promote cooperation on the development of the information society to benefit citizens and businesses through the widespread availability of information and communication technologies (ICT) and through better quality of services at affordable prices. This cooperation shall aim at promoting the development of competition in, and openness of, ICT markets as well as encouraging investments in this sector.

ARTICLE 223

Cooperation shall cover, inter alia, exchange of information and best practices on the implementation of information society initiatives, focusing notably on:

- (a) developing an effective regulatory framework for the ICT sector;
- (b) promoting broadband access;
- (c) developing interoperable electronic services;
- (d) ensuring data protection; and
- (e) developing roaming services.

ARTICLE 224

The Parties shall promote cooperation between the regulators in the field of ICT, including electronic communications, in the Republic of Kazakhstan and the European Union.

CHAPTER 14**COOPERATION IN THE AREA OF TOURISM****ARTICLE 225**

The Parties shall cooperate in the field of tourism with the aim of strengthening the development of a competitive and sustainable tourism industry as a generator of economic growth, empowerment, employment and exchanges in the tourism sector.

ARTICLE 226

Cooperation shall be based on the following principles:

- (a) respect for the integrity and interests of local communities, particularly in rural areas;
- (b) the importance of preserving cultural and historical heritage; and
- (c) positive interaction between tourism and environmental preservation.

ARTICLE 227

Cooperation shall focus on the following topics:

- (a) exchange of information, best practices, experience and know-how, including on innovative technologies;
- (b) establishment of a strategic partnership between public, private and community stakeholders in order to support the sustainable development of tourism;
- (c) promotion and development of tourism products and markets, infrastructure, human resources and institutional structures as well as the identification and elimination of barriers to travel services;
- (d) development and implementation of efficient policies and strategies including appropriate legal, administrative and financial aspects;
- (e) tourism training and capacity building in order to improve service standards; and
- (f) development and promotion of tourism involving local population and other types of tourism in a sustainable manner.

CHAPTER 15**COOPERATION IN THE AREA OF AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT****ARTICLE 228**

The Parties shall cooperate to promote agricultural and rural development, in particular through progressive convergence of policies and legislation.

ARTICLE 229

Cooperation shall cover, among others, the following areas:

- (a) facilitating the mutual understanding of agricultural and rural development policies;
- (b) exchanging best practices in the planning, evaluation and implementation of agricultural and rural development policies;
- (c) sharing knowledge and best practices with regard to rural development policies to promote social and economic well-being for rural inhabitants;
- (d) promoting the modernisation and the sustainability of agricultural production;
- (e) improving the competitiveness of the agricultural sector and the efficiency and transparency of the markets;
- (f) exchanging experience in geographical indications for agricultural products and foodstuffs, in quality policies and their control mechanisms, in ensuring food safety and in the development of the production of organic agricultural products;
- (g) disseminating knowledge and promoting extension services to agricultural producers;
- (h) promoting cooperation in agro-industrial investments projects, in particular in the development of the livestock and crop sectors;
- (i) exchanging experience in policies related to sustainable development of agribusiness and the processing and distribution of agricultural products.

CHAPTER 16**COOPERATION ON EMPLOYMENT, LABOUR RELATIONS,
SOCIAL POLICY AND EQUAL OPPORTUNITIES****ARTICLE 230**

The Parties shall promote the development of dialogue and cooperate on promoting the ILO Decent Work Agenda, employment policy, living and working conditions and health and safety at work, social dialogue, social protection, social inclusion and anti-discrimination, as well as fair treatment of workers legally residing and working in the other Party.

ARTICLE 231

The Parties shall pursue the goals covered by Article 230, including through cooperation and exchange of practices in the following areas:

- (a) improving the quality of life and ensuring a better social environment;
- (b) enhancing social inclusion and the level of social protection for all workers and modernising social protection systems in terms of quality, accessibility and financial sustainability;
- (c) reducing poverty and enhancing social cohesion and the protection of vulnerable people;
- (d) combating discrimination in employment and social affairs in accordance with each Party's obligations under international standards and conventions;
- (e) promoting active labour market measures and improving efficiency of employment services;
- (f) aiming at more and better jobs with decent working conditions;
- (g) improving living and working conditions, as well as the level of protection of health and safety at work;
- (h) enhancing gender equality by promoting the participation of women in social and economic life and ensuring equal opportunities between men and women in employment, education, training, economy, society and decision making;
- (i) improving the quality of the labour law and ensuring a better protection for workers;
- (j) enhancing and promoting social dialogue, including increasing the

capacity of social partners.

ARTICLE 232

The Parties reaffirm their commitments to effectively implement the applicable ILO conventions.

The Parties, taking into account the Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Generating Full and Productive Employment and Decent Work for All of 2006, recognise that full and productive employment and decent work for all are key elements of sustainable development.

The Parties shall encourage, in line with the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work of 1998, the involvement of all relevant stakeholders, in particular social partners, in their respective social policy development and in the cooperation between the Republic of Kazakhstan and the European Union under this Agreement.

The Parties shall aim at enhancing cooperation on decent work, employment and social policy matters in all relevant fora and organisations.

CHAPTER 17

COOPERATION IN THE AREA OF HEALTH

ARTICLE 233

The Parties shall develop their cooperation in the field of public health with a view to raising the level of protection of human health and reducing health inequalities, in line with common health values and principles, and as a precondition for sustainable development and economic growth.

ARTICLE 234

Cooperation shall address the prevention and control of communicable and non-communicable diseases, including through exchange of health information, promoting a health-in-all-policies approach, cooperation with international organisations, in particular the World Health Organisation, and by promoting the implementation of international health agreements, such as the World Health Organisation Framework Convention on Tobacco Control of 2003 and the International Health Regulations.

TITLE V**COOPERATION IN THE AREA OF FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE****ARTICLE 235****Rule of law and respect for human rights and fundamental freedoms**

In their cooperation under this Title, the Parties shall attach particular importance to the promotion of the rule of law, including the independence of the judiciary, access to justice and the right to a fair trial, and respect for human rights and fundamental freedoms.

The Parties shall cooperate in strengthening the functioning of institutions, including law enforcement, prosecution, the administration of justice and the prevention of, and fight against, corruption.

ARTICLE 236**Legal cooperation**

The Parties shall develop cooperation in civil and commercial matters as regards the negotiation, ratification and implementation of relevant multilateral conventions on civil judicial cooperation and, in particular, the conventions of the Hague Conference on Private International Law.

The Parties shall enhance cooperation in criminal matters, including on mutual legal assistance. This may include, where appropriate and subject to applicable procedures, accession to, and implementation of, the Council of Europe conventions in criminal proceedings by the Republic of Kazakhstan, implementation of the relevant UN international instruments, and cooperation with Eurojust.

ARTICLE 237**Protection of personal data**

The Parties shall cooperate in order to ensure a high level of protection of personal data, through the exchange of best practices and experience, taking into account European and international legal instruments and standards.

This may include, where appropriate and subject to applicable procedures,

accession to, and implementation of, the Council of Europe Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data and its additional Protocol by the Republic of Kazakhstan.

ARTICLE 238

Cooperation on migration, asylum and border management

1. The Parties affirm the importance that they attach to management of migration flows. Cooperation shall be based on mutual consultation between the Parties and shall be implemented in accordance with the relevant legislation in force.

2. Within the framework of the cooperation to prevent and tackle irregular migration, the Parties agree that:

(a) the Republic of Kazakhstan shall readmit any of its nationals irregularly present on the territory of a Member State of the European Union, upon request by the latter and without undue delay; and

(b) each Member State of the European Union shall readmit any of its nationals irregularly present on the territory of the Republic of Kazakhstan, upon request by the latter and without undue delay.

3. The Republic of Kazakhstan and the Member States of the European Union shall provide their nationals with appropriate identity documents for the purposes of paragraph 2 without further formalities other than those referred to in this Article and without undue delay. Where the person to be readmitted does not possess any documents or other proof of his nationality, the competent diplomatic and consular representations of the Republic of Kazakhstan or the Member State concerned shall, upon request by the Member State concerned or the Republic of Kazakhstan, make arrangements to interview that person in order to establish his nationality without further formalities and without undue delay.

4. The Parties agree to establish a comprehensive dialogue on relevant migration-related issues in line with the Global Approach to Migration and Mobility, *inter alia*, with a view to considering the possible negotiation of an agreement between the Republic of Kazakhstan and the European Union regulating the specific obligations for the Republic of Kazakhstan and the Member States of the European Union on readmission, including an obligation for the readmission of nationals of other countries and stateless persons, as well as with a view to considering possible negotiation, in parallel, of an agreement on visa facilitation for citizens of the Republic of Kazakhstan and of the

European Union.

ARTICLE 239

Consular protection

The Republic of Kazakhstan agrees that the diplomatic and consular authorities of any Member State of the European Union represented in the Republic of Kazakhstan shall provide protection to any national of a Member State of the European Union that does not have an accessible permanent representation in the Republic of Kazakhstan, on the same conditions as to nationals of that Member State of the European Union.

ARTICLE 240

Combating money laundering and financing of terrorism

The Parties shall cooperate in order to prevent the use of their financial and relevant non-financial sectors to launder the proceeds of criminal activities in general and drug offences in particular, as well as for the purpose of financing of terrorism, in accordance with international standards on combating money laundering and financing of terrorism, as adopted by the Financial Action Task Force. This cooperation extends to the recovery, seizure, confiscation and return of assets or funds derived from the proceeds of crime.

Cooperation shall allow exchanges of relevant information within the framework of the relevant legislation and international commitments of the Parties.

ARTICLE 241

Illicit drugs

The Parties shall cooperate on a balanced and integrated approach to drug issues, notably on issues of illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and their precursors. Drug policies and actions shall be aimed at reinforcing structures for tackling the supply of, and the demand for, illicit drugs, psychotropic substances and their precursors, through the enhancement of the coordination and strengthened cooperation between the competent authorities aiming at reducing trafficking in, the supply of, and the demand for

illicit drugs, enhancing preventive measures, treatment and rehabilitation, and with due regard to human rights.

Cooperation shall also aim to reduce drug-related harm, to address the production and use of synthetic drugs and to achieve effective prevention of the diversion of drug precursors used for the illicit manufacture of drugs and psychotropic substances.

The Parties shall agree on the means of cooperation to attain those objectives. Actions shall be based on commonly agreed principles along the lines of the relevant international conventions and instruments and of the European Union - Central Asia Action Plan on Drugs.

ARTICLE 242

Fight against organised and transnational crime and corruption

The Parties shall cooperate with the aim of preventing and fighting against all forms of organised, economic, financial and transnational criminal activities, including smuggling and trafficking in human beings, drug trafficking, firearms trafficking, embezzlement, fraud, counterfeiting, forging of documents, and public and private corruption, through full compliance with their existing international obligations in this field.

The Parties shall promote the enhancement of bilateral, regional and international cooperation among law enforcement bodies, including the exchange of best practices and possible cooperation with agencies of the European Union.

The Parties are committed to effectively implementing the relevant international standards, in particular those enshrined in the UN Convention against Transnational Organised Crime (UNTOC) of 2000 and its three Protocols, and the UN Convention against Corruption of 2003. Cooperation may include, where appropriate and subject to applicable procedures, accession to, and implementation of, Council of Europe relevant instruments on preventing and combating corruption by the Republic of Kazakhstan.

ARTICLE 243

Fight against cybercrime

The Parties shall strengthen cooperation, including through exchange of best practices, with the aim of preventing and combating criminal acts

committed using electronic communications networks and information systems or against such networks and systems.

TITLE VI

OTHER COOPERATION POLICIES

CHAPTER 1

COOPERATION ON EDUCATION AND TRAINING

ARTICLE 244

The Parties shall cooperate in the field of education and training with a view to promoting the modernisation of the education and training systems in the Republic of Kazakhstan and convergence with policies and practices of the European Union. The Parties shall cooperate in order to promote lifelong learning and encourage cooperation and transparency at all levels of education and training. The Parties shall, furthermore, place emphasis on measures designed to foster inter-institutional cooperation, encourage mobility for students, academic and administrative staff, researchers and young people, and encourage the exchange of information and experience.

The Parties shall promote unified coordination of education system activity according to European and international standards and best practices.

CHAPTER 2

COOPERATION IN THE FIELD OF CULTURE

ARTICLE 245

The Parties shall promote cultural cooperation that respects cultural diversity, in order to enhance mutual understanding and knowledge of their respective cultures.

The Parties shall endeavour to take appropriate measures to promote cultural exchanges and encourage joint initiatives in various cultural spheres.

The Parties shall consult and develop mutually beneficial cooperation in the framework of multilateral international treaties and international organisations, such as the United Nations Educational, Scientific and Cultural

Organisation (UNESCO). The Parties shall further exchange views on cultural diversity, aiming inter alia, to promote the principles of the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions of 2005 and implement projects under the International Decade for the Rapprochement of Cultures 2013-2022 proclaimed by the UN General Assembly.

The Parties shall promote joint activities, programmes and plans, as well as the exchange of best practices in the field of training and capacity building for artists and cultural professionals and organisations.

CHAPTER 3

COOPERATION IN RESEARCH AND INNOVATION

ARTICLE 246

The Parties shall promote cooperation:

- (a) in all areas of civil research and scientific and technological development, on the basis of mutual benefit and subject to appropriate and effective protection of intellectual property rights; and
- (b) to encourage the development of innovation.

ARTICLE 247

Cooperation shall include:

- (a) policy dialogue and the exchange of scientific and technological information;
- (b) exchanging information and best practices regarding innovation and the commercialisation of research and development, including support instruments for technology-based business start-ups, cluster development and access to finance;
- (c) facilitating adequate access to the respective research and innovation programmes of each Party;
- (d) increasing the research capacity in research entities of the Republic of Kazakhstan and facilitating their participation in the Framework Programme for Research and Innovation of the European Union and in other potential initiatives financed by the European Union;
- (e) developing and promoting joint projects for research and innovation;
- (f) promoting the commercialisation of results obtained from joint

research and innovation projects;

(g) facilitating new technology access to domestic markets of the Parties;

(h) arranging training activities and mobility programmes for scientists, researchers and other staff engaged in research and innovation activities in both Parties;

(i) facilitating, within the framework of applicable legislation, the free movement of research workers participating in activities covered by this Agreement and the cross-border movement of goods intended for use in such activities;

(j) other forms of cooperation in research and innovation, including through regional approaches and initiatives, on the basis of mutual agreement.

ARTICLE 248

In carrying out the cooperation activities set out in Article 247, synergies should be sought with regional and other activities carried out within the broader framework of financial cooperation between the Republic of Kazakhstan and the European Union as set out in Articles 261 and 262.

CHAPTER 4

COOPERATION IN THE MEDIA AND AUDIOVISUAL FIELDS

ARTICLE 249

The Parties shall promote cooperation in the media and audiovisual fields, including through exchange of information and training for journalists and other media, cinema and audiovisual professionals.

ARTICLE 250

The Parties shall exchange information and best practices in promoting the independence and professionalism of the media, based on the standards set in the applicable international conventions, including those of UNESCO and the Council of Europe, where appropriate.

CHAPTER 5**CIVIL SOCIETY COOPERATION****ARTICLE 251**

The Parties shall continue and strengthen their dialogue, in the form of meetings and consultations, and shall cooperate on the role of civil society, with the following objectives:

(a) to strengthen contacts and exchange information and experience between all sectors of civil society in the Republic of Kazakhstan and in the European Union, enabling civil society representatives from a Party to become acquainted with the processes of consultation and dialogue with public institutions and social partners used by the other Party, with a view, in particular, to further engaging civil society in the public policy-making process;

(b) to ensure the involvement of civil society in the relations between the Republic of Kazakhstan and the European Union, in particular in implementing this Agreement;

(c) to encourage greater capacity building, independence and transparency in civil society and to support its role in the economic, social and political development of the Parties.

The Parties shall support the development of relations between non-governmental organisations from the Republic of Kazakhstan and the European Union.

The Parties shall give support to the respective institutions and non-governmental organisations which implement activities in the area of human rights. The Parties shall share all relevant information on cooperation programmes, formally and regularly, at least once a year.

CHAPTER 6**COOPERATION IN THE FIELD OF SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY****ARTICLE 252**

The Parties shall promote cooperation in the field of sport and physical activity in order to help develop a healthy lifestyle among all age groups, to promote the social functions and educational values of sport, and to fight against threats to sport such as doping, racism, and violence. The cooperation shall

include, in particular, the exchange of information and good practices.

CHAPTER 7

COOPERATION IN THE AREA OF CIVIL PROTECTION

ARTICLE 253

The Parties recognise the need to manage both domestic and global natural and man-made disaster risks.

In order to increase the resilience of their societies and infrastructure, the Parties affirm their intention to improve prevention, mitigation, preparedness and response measures to natural and man-made disasters and to cooperate, as appropriate, at bilateral and multilateral political levels in order to improve global disaster risk-management outcomes.

Cooperation, subject to the availability of sufficient resources, shall support:

(a) the interaction of competent bodies, other organisations and individuals that carry out activities in the field of civil protection;

(b) the coordination of mutual assistance, if requested, in case of disasters;

(c) the exchange of experience in raising awareness of populations on disaster preparedness;

(d) training, retraining, skills upgrading and specialist training in the field of civil protection and in using early warning systems.

CHAPTER 8

COOPERATION IN SPACE ACTIVITIES

ARTICLE 254

The Parties shall promote, where appropriate, long-term cooperation in the areas of civil space research and development. The Parties shall pay particular attention to initiatives envisaging complementarity of their respective space activities.

ARTICLE 255

The Parties may cooperate in the areas of satellite navigation, earth observation, space research and other areas in accordance with the interests of the Parties.

CHAPTER 9**COOPERATION IN THE AREA OF CONSUMER PROTECTION****ARTICLE 256**

The Parties shall cooperate in order to ensure a high level of consumer protection and to achieve compatibility between their systems of consumer protection.

Cooperation may comprise, when appropriate:

(a) exchanging best practices in consumer policy, including product quality and safety requirements, and organising a market surveillance system and an information exchange mechanism;

(b) promoting the exchange of experience in consumer protection systems, including consumer legislation and its enforcement, consumer product safety, raising consumer awareness and empowerment, and consumer redress;

(c) providing training activities for administration officials and other consumer interest representatives;

(d) encouraging the development of independent consumer organisations and contact between consumer representatives.

CHAPTER 10**REGIONAL COOPERATION****ARTICLE 257**

The Parties shall promote mutual understanding and bilateral cooperation in the field of regional policy with the objective of improving living conditions and increasing the participation of all regions in the social and economic development of the Parties.

ARTICLE 258

The Parties shall support and strengthen the involvement of local and regional level authorities in regional cooperation, in accordance with existing international agreements and arrangements, in order to develop capacity building measures and to promote the strengthening of regional economic and business networks.

ARTICLE 259

The Parties shall strengthen and encourage the development of regional cooperation elements of the areas covered by this Agreement, inter alia, transport, energy, communication networks, culture, education, research, tourism, water resources and environment, civil protection and other areas which have a bearing on regional cooperation.

CHAPTER 11**COOPERATION IN THE FIELD OF CIVIL SERVICE****ARTICLE 260**

1. The Parties shall facilitate the exchange of experience and knowledge in implementing international best practices within public and civil services and in capacity building for public and civil servants and their professional development and training.

2. The Parties shall facilitate dialogue on measures aimed at improving the quality of public services and on joint efforts to promote multilateral cooperation within the framework of the regional civil service hub in the Republic of Kazakhstan.

3. In the framework referred to in paragraph 2, the Parties shall cooperate, inter alia, through facilitating:

- (a) the exchange of experts;
- (b) the organisation of seminars; and
- (c) the organisation of training activities.

TITLE VII**FINANCIAL AND TECHNICAL COOPERATION****ARTICLE 261**

The Parties shall continue and intensify current financial and technical cooperation, based on a comprehensive partnership and principles of mutual interest, reciprocity, transparency, predictability and mutual protection of the interests of the Parties.

To achieve the objectives of this Agreement, the Republic of Kazakhstan may receive financial assistance from the European Union in the form of grants and loans, possibly in partnership with the European Investment Bank and other international financial institutions.

Financial assistance may be provided in accordance with the relevant regulations governing the multi-annual financial framework of the European Union¹, notably in the form of exchanges of experts, conducting research, organising fora, conferences, seminars and training courses, grants in support of development and implementation programmes and projects. The Financial Regulation² and Implementing Rules³ shall apply to financing by the European Union.

Financial assistance shall be based on annual action programmes established by the European Union, following consultations with the Republic of Kazakhstan.

The Republic of Kazakhstan and the European Union may co-finance programmes and projects. The Parties shall coordinate programmes and projects on financial and technical cooperation and shall exchange information on all

¹ In particular Regulation (EU) No 233/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 establishing a financing instrument for development cooperation for the period 2014-2020 (OJEU L 77, 15.3.2014, p. 44) and Regulation (EU) No 236/2014 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2014 laying down common rules and procedures for the implementation of the European Union's instruments for financing external action (OJEU L 77, 15.3.2014, p. 95).

² Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the European Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 (OJEU L 298, 26.10.2012, p. 1).

³ Commission Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 of 29 October 2012 on the rules of application of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the European Union (OJEU L 362, 31.12.2012, p. 1).

sources of assistance.

Aid effectiveness, as laid down in the OECD Paris Declaration on Aid Effectiveness, the "Backbone Strategy on Reforming Technical Cooperation" of the European Union, the reports of the European Court of Auditors, and the lessons learnt from implemented and ongoing cooperation programmes of the European Union in the Republic of Kazakhstan, shall be the basis for the delivery of financial assistance of the European Union to the Republic of Kazakhstan.

ARTICLE 262

The Parties shall implement financial and technical assistance in accordance with the principles of sound financial management and cooperate in the protection of the financial interests of the Republic of Kazakhstan and of the European Union. The Parties shall take effective measures to prevent and fight irregularities¹, fraud, corruption and any other illegal activities to the detriment of the budget of the Republic of Kazakhstan and the budget of the European Union, by means of mutual legal and other assistance, in the fields covered by this Agreement.

Any further agreement or financing instrument to be concluded between the Parties during the implementation of this Agreement shall provide for specific financial cooperation clauses covering on-the-spot inspections and controls.

ARTICLE 263

To make optimum use of available resources, the Parties commit themselves to ensuring that the contributions of the European Union are made in close coordination with contributions from other sources, third countries and international financial institutions.

¹ As defined in Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/95 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities financial interests, "irregularity" shall mean any infringement of a provision of law of the European Union, this Agreement or ensuing agreements and contracts resulting from an act or omission by an economic operator, which has, or would have, the effect of prejudicing the general budget of the European Union or budgets managed by it, either by reducing or losing revenue accruing from own resources collected directly on behalf of the European Union, or by an unjustified item of expenditure.

ARTICLE 264

Prevention

The Parties shall check regularly that operations financed by funds of the European Union and co-financed by funds of the Republic of Kazakhstan have been properly implemented and shall take all appropriate measures to prevent irregularities, fraud, corruption, and any other illegal activities to the detriment of the funds of the European Union and the co-financing funds of the Republic of Kazakhstan. The Parties shall inform each other of any preventive measures taken.

ARTICLE 265

Communication

The Parties shall inform each other, notifying in particular the competent authorities of the Republic of Kazakhstan and the European Anti-Fraud Office, of suspected or actual cases of fraud, corruption, or any other irregularities in connection with the implementation of the funds of the European Union and co-financing funds of the Republic of Kazakhstan.

The Parties shall inform each other of any measures taken in relation to this Article.

ARTICLE 266

On-the-spot inspections

On-the-spot inspections with respect to financial assistance of the European Union shall be prepared and conducted by the European Anti-Fraud Office in close cooperation with the competent authorities of the Republic of Kazakhstan, in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

Within the framework of this Agreement, the European Anti-Fraud Office shall be authorised to carry out on-the-spot inspections in order to protect the financial interests of the European Union, in accordance with Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96¹ and Regulation (EU, Euratom)

¹ Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96 of 11 November 1996 concerning on-the-spot checks and inspections carried out by the European Commission in order to protect the European Communities' financial interests against fraud and other irregularities

No 883/2013¹ of the European Parliament and of the Council.

ARTICLE 267

Investigation and prosecution

The competent bodies of the Republic of Kazakhstan shall investigate and prosecute, in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan, suspected and actual cases of fraud, corruption and any other illegal activities to the detriment of funds of the European Union and co-financing funds of the Republic of Kazakhstan. Where appropriate, and upon formal request, the European Anti-Fraud Office may assist the competent authorities of the Republic of Kazakhstan in this task.

TITLE VIII

INSTITUTIONAL FRAMEWORK

ARTICLE 268

Cooperation Council

1. The Cooperation Council is hereby established. It shall supervise and regularly review the implementation of this Agreement. It shall meet once a year at ministerial level. It shall examine any major issues arising within the framework of this Agreement and any other bilateral or international issues of mutual interest for the purpose of attaining the objectives of this Agreement.

2. For the purpose of attaining the objectives of this Agreement, the Cooperation Council shall take decisions within the scope of this Agreement, in the cases provided for therein. Such decisions shall be binding upon the Parties, who shall take appropriate measures to implement the decisions taken. The Cooperation Council may also make recommendations. It shall adopt its

(OJEU L 292, 15.11.1996, p. 2).

¹ Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 September 2013 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF) and repealing Regulation (EC) No 1073/1999 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (Euratom) No 1074/1999 (OJEU L 248, 18.9.2013, p. 1).

decisions and recommendations by agreement between the Parties following the completion of their respective internal procedures.

3. The Cooperation Council shall have the power to update or amend the Annexes to this Agreement, based on consensus between the Parties, without prejudice to any specific provisions under Title III (Trade and Business).

4. The Cooperation Council may delegate any of its powers to the Cooperation Committee, including the power to take binding decisions.

5. The Cooperation Council shall be composed of representatives of the Parties.

6. The Cooperation Council shall be chaired alternately by a representative of the Republic of Kazakhstan and a representative of the European Union.

7. The Cooperation Council shall establish its rules of procedure.

8. Either Party may refer any dispute relating to the implementation or interpretation of this Agreement to the Cooperation Council, in accordance with Article 278.

ARTICLE 269

Cooperation Committee and specialised subcommittees

1. A Cooperation Committee is hereby established. It shall assist the Cooperation Council in the performance of its duties.

2. The Cooperation Committee shall be composed of representatives of the Parties, in principle at senior civil servant level.

3. The Cooperation Committee shall be chaired alternately by a representative of the Republic of Kazakhstan and a representative of the European Union.

4. The Cooperation Committee shall take decisions in the cases provided for in this Agreement and in the areas in which the Cooperation Council has delegated powers to it. Those decisions shall be binding upon the Parties, who shall take appropriate measures to implement the decisions taken. The Cooperation Committee shall adopt its decisions by agreement between the Parties, following the completion of their respective internal procedures. Its responsibilities shall include preparing meetings of the Cooperation Council.

5. The Cooperation Committee may meet in a special composition to address relevant issues related to Title III (Trade and Business).

6. The Cooperation Council may decide to set up specialised subcommittees or any other bodies that can assist it in carrying out its duties and

shall determine the composition and duties of such subcommittees or bodies and how they shall function.

7. In its rules of procedure, the Cooperation Council shall determine the duties and functioning of the Cooperation Committee and of any subcommittee or body set up by the Cooperation Council.

ARTICLE 270

Parliamentary Cooperation Committee

1. The Parliamentary Cooperation Committee is hereby established. It shall consist of Members of the Parliament of the Republic of Kazakhstan, on the one hand, and of Members of the European Parliament, on the other, and shall be a forum for them to meet and exchange views. It shall meet at intervals which it shall itself determine.

2. The activity of the Parliamentary Cooperation Committee shall aim to develop mutually beneficial and effective parliamentary cooperation between the Parliament of the Republic of Kazakhstan and the European Parliament.

3. The Parliamentary Cooperation Committee shall establish its rules of procedure.

4. The Parliamentary Cooperation Committee shall be presided over alternately by the Parliament of the Republic of Kazakhstan and the European Parliament, in accordance with the provisions to be laid down in its rules of procedure.

5. The Parliamentary Cooperation Committee may request information regarding the implementation of this Agreement from the Cooperation Council, which shall then supply the Committee with the requested information.

6. The Parliamentary Cooperation Committee shall be informed of the decisions and recommendations of the Cooperation Council.

7. The Parliamentary Cooperation Committee may make recommendations to the Cooperation Council.

TITLE IX**GENERAL AND FINAL PROVISIONS****ARTICLE 271****Access to courts and administrative organs**

Within the scope of this Agreement, each Party undertakes to ensure that natural and legal persons of the other Party have access, free of discrimination and under similar conditions as their own natural and legal persons, to their competent courts and administrative organs to defend their individual and property rights.

ARTICLE 272**Delegation of authority**

Unless otherwise specified in this Agreement, each Party shall ensure that a person that has been delegated regulatory, administrative or other governmental authority by a Party at any level of government, such as the power to grant import or export licences or licences for other economic activities, to approve commercial transactions or impose quotas, fees or other charges, acts, in the exercise of that authority, in accordance with that Party's obligations as set out under this Agreement.

ARTICLE 273**Restrictions in case of balance-of-payments and external financial difficulties**

1. Where a Party experiences serious balance-of-payments or external financial difficulties, or where there is a threat thereof, it may adopt or maintain safeguard or restrictive measures which affect movements of capital, payments or transfers.

2. The measures referred to in paragraph 1 shall:

- (a) not treat a Party less favourably than a non-Party in like situations;
- (b) be consistent with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund, as applicable;
- (c) avoid unnecessary damage to the commercial, economic and financial

interests of the other Party;

(d) be temporary and be phased out progressively as the situation specified in paragraph 1 improves.

3. In the case of trade in goods, a Party may adopt or maintain restrictive measures in order to safeguard its balance-of-payments or external financial position. Such measures shall be in accordance with the GATT 1994 and the Understanding on the Balance of Payment Provisions of the GATT 1994.

4. In the case of trade in services, a Party may adopt restrictive measures in order to safeguard its balance-of-payments or external financial position. Such measures shall be in accordance with the GATS.

5. Any Party maintaining or having adopted restrictive measures referred to in paragraphs 1 and 2 of shall promptly notify the other Party of them and present, as soon as possible, a time schedule for their removal.

6. Where restrictions are adopted or maintained under this Article, consultations shall be held promptly in the Cooperation Committee, if such consultations are not otherwise taking place outside the scope of this Agreement.

7. The consultations shall assess the balance-of-payments or external financial difficulties that led to the respective measures, taking into account, *inter alia*, such factors as:

- (a) the nature and extent of the difficulties;
- (b) the external economic and trading environment; or
- (c) alternative corrective measures which may be available.

8. The consultations shall address the compliance of any restrictive measures with paragraphs 1 and 2.

9. In such consultations, all statistical findings and other facts presented by the IMF relating to foreign exchange, monetary reserves and balance of payments shall be accepted by the Parties and conclusions shall be based on the assessment by the IMF of the balance-of-payments and the external financial position of the Party concerned.

ARTICLE 274

Measures related to essential security interests

Nothing in this Agreement shall be construed:

- (a) as requiring any Party to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests;
- (b) as preventing any Party from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:

- (i) connected with the production of or trade in arms, munitions or war material;
- (ii) relating to economic activities carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;
- (iii) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived;
- (iv) relating to government procurement indispensable for national security or for defence purposes; or
- (v) taken in time of war or other emergency in international relations; or
- (c) as preventing any Party from taking any action in pursuance of obligations it has accepted for the purpose of maintaining international peace and security.

ARTICLE 275

Non-discrimination

1. In the fields covered by this Agreement and without prejudice to any special provisions contained therein:

(a) the arrangements applied by the Republic of Kazakhstan in respect of the European Union and its Member States shall not give rise to any discrimination between the Member States of the European Union or their natural or legal persons;

(b) the arrangements applied by the European Union or its Member States in respect of the Republic of Kazakhstan shall not give rise to any discrimination between natural or legal persons of the Republic of Kazakhstan.

2. Paragraph 1 shall be without prejudice to the right of the Parties to apply the relevant provisions of their fiscal legislation to taxpayers who are not in identical situations as regards their place of residence.

ARTICLE 276

Taxation

1. This Agreement shall only apply to taxation measures in so far as such application is necessary to give effect to the provisions of this Agreement.

2. Nothing in this Agreement shall be construed as preventing the adoption or enforcement of any measure aimed at preventing the avoidance or evasion of taxes pursuant to the provisions of agreements for the avoidance of

double taxation, other tax arrangements or domestic fiscal legislation.

ARTICLE 277

Fulfilment of obligations

1. The Parties shall take any measures required to fulfil their obligations under this Agreement. They shall ensure that the objectives set out in this Agreement are attained.

2. The Parties shall consult each other promptly through appropriate channels, at the request of either Party, in order to discuss any matter concerning the interpretation or implementation of this Agreement and other relevant aspects of the relations between the Parties.

3. Each Party shall refer to the Cooperation Council any dispute related to the interpretation or implementation of this Agreement in accordance with Article 278.

4. The Cooperation Council may settle a dispute in accordance with Article 278 and by means of a binding decision.

ARTICLE 278

Dispute settlement

1. When a dispute arises between the Parties concerning the interpretation or implementation of this Agreement, either Party shall submit to the other Party and to the Cooperation Council a formal request that the matter in dispute be resolved. By way of derogation, disputes concerning the interpretation or implementation of Title III (Trade and Business) shall be exclusively governed by Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business).

2. The Parties shall endeavour to resolve the dispute by entering into good faith consultations within the Cooperation Council as provided for in Article 268 with the aim of reaching a mutually acceptable solution as soon as possible. Consultations on a dispute can also be held at meetings of the Cooperation Committee or any other relevant subcommittee or body set up on the basis of Article 269, as agreed between the Parties or at the request of either Party. Consultations may also be held in writing.

3. The Parties shall provide the Cooperation Council, the Cooperation Committee or any other relevant subcommittee or body with all information

required for a thorough examination of the situation.

4. A dispute shall be deemed to be resolved when the Cooperation Council has taken a binding decision to settle the matter as provided for in Article 277, or when it has declared that the dispute has reached an end.

5. All information disclosed during the consultations shall remain confidential.

ARTICLE 279

Appropriate measures in case of non-fulfilment of obligations

1. If the matter is not resolved within three months of the date of notification of a formal request for a dispute settlement in accordance with Article 278, and if the complaining Party considers that the other Party has failed to fulfil an obligation under this Agreement, it may take appropriate measures, except in the case of disputes concerning the interpretation or implementation of Title III (Trade and Business).

2. By way of derogation from paragraph 1 of this Article, any Party may immediately take appropriate measures with regard to this Agreement in accordance with international law in case of:

(a) denunciation of this Agreement not sanctioned by the general rules of international law within the meaning of Article 60(3) of the Vienna Convention of 1969 on the Law of Treaties; or

(b) violation by the other Party of any of the essential elements of this Agreement referred to in Articles 1 and 11 of this Agreement.

In those cases, the appropriate measure shall be notified immediately to the other Party. At the request of the other Party, consultations shall be held for a period of up to 20 days. After this period, the measure shall apply.

3. In the selection of appropriate measures, priority shall be given to those which least disturb the functioning of this Agreement and are proportionate to the nature and gravity of the breach. Those measures shall be notified immediately to the Cooperation Council and shall be the subject of immediate consultations, during which each Party has the right to remove the violation in question.

ARTICLE 280

Public access to official documents

The provisions of this Agreement shall be without prejudice to the application of the relevant legislation of the Parties regarding public access to official documents.

ARTICLE 281

Entry into force, provisional application, duration and termination

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Parties notify the General Secretariat of the Council of the European Union through diplomatic channels of the completion of the procedures necessary for that purpose.

2. Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply as of the date of the entry into force referred to in paragraph 1, provided that the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO by that date. In case the Republic of Kazakhstan becomes a Member of the WTO after the date of entry into force of this Agreement, Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply as of the date the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, the Republic of Kazakhstan and the European Union may apply this Agreement provisionally in whole or in part, in accordance with their respective internal procedures and legislation, as applicable.

4. The provisional application begins on the first day of the first month following the date on which:

(a) the Republic of Kazakhstan has notified the European Union of the ratification of this Agreement; and

(b) the European Union has notified the Republic of Kazakhstan of the completion of the necessary procedures, indicating, where relevant, the parts of this Agreement that shall be provisionally applied.

5. Title III (Trade and Business) of this Agreement, unless otherwise specified therein, shall apply provisionally as of the date of provisional application referred to in paragraph 4, provided that the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO by that date. In case the Republic of Kazakhstan becomes a Member of the WTO after the date of the provisional

application of this Agreement but before its entry into force, Title III (Trade and Business), unless otherwise specified therein, shall apply provisionally as of the date the Republic of Kazakhstan has become a Member of the WTO.

6. For the purposes of the relevant provisions of this Agreement, including the Annexes and Protocols thereto, any reference in such provisions to the "date of entry into force of this Agreement" shall be understood to also refer to the date from which this Agreement is provisionally applied in accordance with paragraphs 4 and 5.

7. Upon the entry into force of this Agreement, the Partnership and Cooperation Agreement between the Republic of Kazakhstan, of the one part, and the European Communities and their Member States, of the other part, signed in Brussels on 23 January 1995 and in force from 1 July 1999, shall be terminated.

During the period of the provisional application, in so far as the provisions of the Partnership and Cooperation Agreement between the Republic of Kazakhstan, of the one part, and the European Communities and their Member States, of the other part, signed in Brussels on 23 January 1995 and which entered into force on 1 July 1999, are not covered by the provisional application of this Agreement, they continue to apply.

8. This Agreement replaces the Agreement referred to in paragraph 7. References to that Agreement in all other agreements between the Parties shall be construed as referring to this Agreement.

9. This Agreement is concluded for an unlimited period, with the possibility of termination by either Party by means of a written notification delivered to the other Party through diplomatic channels. The termination shall take effect six months after receipt by a Party of the notification to terminate this Agreement. Such termination shall not affect ongoing projects commenced under this Agreement prior to the receipt of the notification.

10. Either Party may terminate the provisional application by means of a written notification delivered to the other Party through diplomatic channels. The termination shall take effect six months after receipt by a Party of the notification to terminate the provisional application of this Agreement. Such termination shall not affect ongoing projects commenced under this Agreement prior to the receipt of the notification.

ARTICLE 282

Existing agreements between the Parties relating to specific areas of cooperation falling within the scope of this Agreement shall be considered part

of their overall bilateral relations as governed by this Agreement and shall form part of a common institutional framework.

ARTICLE 283

1. The Parties may by mutual consent amend, revise, and expand this Agreement with a view to enhancing the level of cooperation.

2. The Parties may complement this Agreement by concluding specific international agreements between them in any area falling within its scope. Such specific international agreements between the Parties shall be an integral part of their overall bilateral relations, as governed by this Agreement and shall form part of a common institutional framework.

ARTICLE 284

Annexes and Protocols

Annexes and Protocols to this Agreement shall form an integral part thereof.

ARTICLE 285

Definition of the Parties

For the purposes of this Agreement, the term “the Parties” shall mean the Republic of Kazakhstan, of the one part, and the European Union or its Member States, or the European Union and its Member States, in accordance with their respective powers, of the other part.

ARTICLE 286

Territorial application

This Agreement shall apply to the territory of the Republic of Kazakhstan, and to the territories in which the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union are applied and under the conditions laid down in those Treaties.

ARTICLE 287

Authentic texts

This Agreement is drawn up in duplicate in the Kazakh, Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish and Russian languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF, the respective representatives have signed this Agreement.

ANNEX I

RESERVATIONS IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 46

A. RESERVATIONS BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

The Republic of Kazakhstan reserves the right to maintain or adopt any measure inconsistent with national treatment commitments as set out below:

1. Subsurface sector

1.1. Use of surface and subsurface in the Republic of Kazakhstan is subject to establishment in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan (i.e. subsidiary company).

1.2. The State has a priority right to purchase the subsurface use right (or a part thereof) and/or an object related to subsurface use rights.

2. Strategic resources and objects

The Republic of Kazakhstan may refuse to permit juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan to carry out transactions on the use of strategic resources and/or purchase of strategic objects in the Republic of Kazakhstan, if such use or purchase may lead to a concentration of rights with one person or group of persons from the same countries. The compliance with this condition is also mandatory with respect to affiliates as defined in the relevant legislation of the Republic of Kazakhstan¹. The Republic of Kazakhstan may establish limits on ownership rights and transfer of ownership rights for strategic resources and objects of the Republic of Kazakhstan based on national security interests.

3. Real estate

3.1. Juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan cannot privately own lands used for farming/agricultural production or forest planning purposes. Juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan may be granted the right of temporary land use for farming/agricultural production purposes for a period of up to ten years, renewable.

3.2. Private ownership of land plots located in the border zone, in the borderland and within seaports of the Republic of Kazakhstan is prohibited for

¹ Article 64 of Law No 415 of 13 May 2003 on joint stock companies of the Republic of Kazakhstan and Article 12 of Law No 220-I of 22 April 1998 on limited liability companies and additional liability companies of the Republic of Kazakhstan.

juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3.3. Lease-holding of land plots for agricultural purposes adjacent to the State border of the Republic of Kazakhstan is restricted for juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

3.4. The right of permanent land use cannot be granted to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the European Union and their branches established in the territory of the Republic of Kazakhstan.

4. Fauna

4.1. Access to and use of the biological resources and fishing grounds situated in the maritime and internal waters coming under the sovereignty or within the jurisdiction of the Republic of Kazakhstan is restricted to fishing vessels flying the flag of the Republic of Kazakhstan and registered in the territory of the Republic of Kazakhstan unless otherwise provided for. Fishing vessels owned by subsidiaries of juridical persons of the European Union established in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan shall not be prohibited from flying the flag of the Republic of Kazakhstan.

4.2. The priority in granting usage of wildlife in a particular area or water zone is given to juridical persons of the Republic of Kazakhstan.

5. Establishment requirements for licensing purposes

Companies producing goods subject to licensing due to important reasons of public health, safety or national security shall be established in the form of a juridical person of the Republic of Kazakhstan.

6. Continental shelf

Limitations may be introduced within the continental shelf of the Republic of Kazakhstan.

B. RESERVATIONS BY THE EUROPEAN UNION

The European Union reserves the right to maintain or adopt any measure inconsistent with national treatment commitments differentiated by its Member States, where applicable, as set out below.

1. Mining and quarrying including the extraction of oil and natural gas

In some Member States of the European Union restrictions may apply; the European Union may apply restrictions to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which account for more than 5 % of the European Union's oil or natural gas imports.

2. Production of petroleum products, gas, electricity, steam, hot water and heat

In some Member States of the European Union restrictions may apply; the European Union may apply restrictions to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which account for more than 5 % of the European Union's oil or natural gas imports.

3. Fishing

Access to and use of the biological resources and fishing grounds situated in the maritime waters coming under the sovereignty or within the jurisdiction of the Member States of the European Union is restricted to fishing vessels flying the flag of a Member State of the European Union and registered in European Union territory unless otherwise provided for.

4. Acquisition of real estate including land

In some Member States of the European Union, restrictions may apply to the acquisition of real estate, including land, by juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan.

5. Agriculture including hunting

In some Member States of the European Union, national treatment is not applicable to juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan which wish to undertake an agricultural enterprise; the acquisition of vineyards by juridical persons controlled by natural or juridical persons of the Republic of Kazakhstan is subject to notification or, as necessary, authorisation.

6. Aquaculture activities

National treatment does not apply to aquaculture activities in the territory of the European Union.

7. Extraction and processing of fissionable and fusionable materials or materials from which they are derived

In some Member States of the European Union restrictions may apply.

ANNEX II

LIMITATIONS APPLIED BY THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 48(2)

A juridical person of the European Union attracting intra-corporate transferees (ICTs) in a non-services sector must be engaged in production of goods¹.

Employment of ICTs as managers and specialists shall meet the requirements of economic needs test². Upon expiration of a five-year period after the Republic of Kazakhstan's accession to the WTO, economic needs test shall not be applied³.

The number of ICTs is limited to 50 % of the total number of executives, managers and specialists within each category in companies with a minimum of three individuals.

The entry and temporary stay of ICTs of the Party shall be permitted for three years, based on the permits, annually issued by the authorised body.

¹ Attraction of ICTs within subsurface use contracts will be performed in accordance with the Protocol on the Accession of the Republic of Kazakhstan to the WTO.

² Work permit is issued only after search of appropriate candidates in the database of the competent authority and publication of vacancy announcement in mass media is completed. These procedures shall take no longer than one month. Permission for the ICT shall be granted after these procedures have been completed unless the company has identified a local candidate who meets its needs.

³ All other requirements, laws and regulations regarding entry, stay and work shall continue to apply.

ANNEX III

SCOPE OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

PART 1

Central government entities whose procurement is covered

Thresholds referred to in Article 120 (2)(c) of this Agreement:

300 000 Special Drawing Rights (SDRs) for goods and for services other than construction services (Parts 4 and 5 of this Annex)

7 million SDRs for construction services (Part 6 of this Annex)

For the Republic of Kazakhstan:

- Ministry of Investments and Development of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Energy of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Healthcare and Social Development of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Justice of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan
- Ministry of Culture and Sport of the Republic of Kazakhstan
- Accounts Committee for Control over Execution of the Republican Budget
- Agency for Civil Service Affairs and Anti-Corruption Enforcement of the Republic of Kazakhstan
- National Centre on Human Rights.

Note:

The organisation and the carrying out of procurement procedures for the above-mentioned state bodies can be conducted by a single institution, determined in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

For the European Union:

The central government entities of the Member States of the European

Union listed in Annex 1 of the European Union to Appendix 1 to the WTO Agreement on Government Procurement. The coverage of Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement does not include the entities marked by an asterisk (*) in that list, nor the Ministries of Defence mentioned therein.

Note:

The list of procuring entities covers also any subordinated entity of any listed procuring entity of a Member State of the European Union provided it does not have a separate legal personality.

PART 2

Regional and local government entities whose procurement is covered

Thresholds referred to in Article 120(2)(c) of this Agreement:

400 000 Special Drawing Rights (SDRs) for goods and for services other than construction services (Parts 4 and 5 of this Annex)

7 million SDRs for construction services (Part 6 of this Annex)

For the Republic of Kazakhstan:

- Administration of Almaty oblast
- Administration of Atyrau oblast
- Administration of Aktobe oblast
- Administration of Akmola oblast
- Administration of the Eastern Kazakhstan oblast
- Administration of Zhambyl oblast
- Administration of Western Kazakhstan oblast
- Administration of the Karaganda oblast
- Administration of Kyzylorda oblast
- Administration of Kostanay oblast
- Administration of Mangistau oblast
- Administration of Pavlodar oblast
- Administration of the North Kazakhstan oblast
- Administration of the South-Kazakhstan oblast
- Administration of Astana city
- Administration of Almaty city.

Note: The organisation and the carrying out of procurement procedures for the above-mentioned state bodies can be conducted by a single institution, determined in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

For the European Union:

All regional government entities of the Member States of the European Union

Notes:

For the purposes of this Agreement, “regional government entities” shall be understood as procuring entities of the administrative units falling under NUTS 1 and 2, as referred to in Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS)¹.

PART 3

All other entities whose procurement is covered

(none)

PART 4

Goods covered

For the Republic of Kazakhstan and the European Union:

1. This Agreement applies to the procurement of all goods by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex, unless otherwise specified in this Agreement.

2. List of goods referred to in Article 137 of this Agreement:

The HS code numbers of the Harmonised Commodity Description and Coding System of the World Customs Organisation (HS) provided for in the following table identify the goods referred to in Article 137 of this Agreement. The description is given for information only.

No.	HS Codes	Commodity groups
1	0401 to 0402	Milk and cream
2	0701 to 0707	Certain edible vegetables
3	2501 to 2530	Other non-metallic mineral products
4	2801 to 2940	Certain chemicals and chemical products
5	3101 to 3826	Certain chemicals and chemical products
6	3917	Pipes, tubes, hoses, and fittings therefor of plastics
7	4801	Newsprint, in rolls or sheets

¹ OJEU L154, 21.6.2003, p. 1.

No.	HS Codes	Commodity groups
8	4803	Toilet paper napkins or facial tissue, towels or diapers and other household paper-domestic or sanitary-hygienic products
9	5101 to 6006	Textile and textile articles
10	7201 to 8113	Base metals and articles of base metals
11	8201 to 8311	Finished metal products, except machinery and equipment
12	8429	Self-propelled bulldozers, angledozers, graders, levellers, scrapers, mechanical shovels, excavators, shovel loaders, tamping machines and road rollers
13	8501 to 8517	Certain machinery and equipment
14	8535 to 8548	Certain electrical equipment
15	870130	Track-laying tractors
16	870190	Other in 8701 Tractors (other than tractors of heading 87.09)
17	8702	Motor vehicles for the transport of ten or more persons, including the driver
18	8703	Motor cars and other motor vehicles principally designed for the transport of persons (other than those of heading 8702), including station wagons and racing cars
19	8704	Motor vehicles for the transport of goods
20	8705	Special purpose motor vehicles, other than those principally designed for the transport of persons or goods (for example, breakdown lorries, crane lorries, fire fighting vehicles, concrete-mixer lorries, road sweeper lorries, spraying lorries, mobile workshops, mobile radiological units)
21	8716	Trailers and semi-trailers; other vehicles, not mechanically propelled; parts thereof
22	8802	Helicopters and spacecraft
23	940350	Wooden furniture of a kind used in the bedroom
24	9405	Lamps and lighting equipment

PART 5

Services covered

For the Republic of Kazakhstan and the European Union:

This Agreement applies to the procurement by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex, of the following services, which are identified in accordance with Division 51 of the United Nations Provisional Central Product Classification (CPCprov) as contained in the Services sectoral classification list of the WTO (MTN.GNS/W/120)¹:

Description	CPCprov Reference No.
Telecommunications services	752 ²
Financial auditing services	86211
Accounts auditing services	86212
Market research services	86401
Management consulting services	865
Services related to management consulting	866 ³
Architectural services	8671
Engineering services	8672
Integrated engineering services	8673
Urban planning and landscape architectural services	8674
Related scientific and technical consulting services	8675 ⁴

¹ Except for services which procuring entities have to procure from another entity pursuant to an exclusive right established by a published law, regulation or administrative provision.

² As regards the Republic of Kazakhstan, except for local telecommunication services and radio communication services, including satellite communication, other than services provided by foreign satellite operators to juridical persons of the Republic of Kazakhstan holding a license for telecommunication services, as provided for in the GATS Schedule of Specific Commitments of the Republic of Kazakhstan.

³ Except for arbitration and conciliation services.

⁴ Except for land surveying for the purpose of establishing legal boundaries, aerial surveying and aerial map-making and except for CPC 86754 as provided for in the GATS Schedule of Specific Commitments of the Republic of Kazakhstan.

Note:

The services covered are subject to the limitations and conditions specified in each Party's Schedule of Specific Commitments under the GATS.

PART 6

Construction Services covered

For the Republic of Kazakhstan and the European Union:

This Agreement applies to the procurement by the entities listed in Parts 1 to 3 of this Annex of all construction services listed in CPCprov.

Note:

The services covered are subject to the limitations and conditions specified in each Party's Schedule of Specific Commitments under the GATS.

PART 7

General Notes

For the Republic of Kazakhstan:

1. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover:

(a) procurement of agricultural products made in furtherance of agricultural support programmes, including procurement for food security purposes, and human feeding programmes (for example food aid including urgent relief aid);

(b) procurement for the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time;

(c) procurement of goods, works and services pursuant to Article 41(3) of Law No 303-III on Government Procurement of 21 July 2007 when it involves information which constitutes a state secret;

(d) procurement in the field of research and exploration of space for peaceful purposes, international cooperation in the implementation of joint projects and programs in the field of space activities;

(e) procurement of goods, works and services that are exclusively provided by a natural or state monopoly; or

(f) procurement of financial services, unless specified in Part 5 of this Annex.

2. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not apply to any set-aside for the benefit of small or minority-owned businesses or businesses that employ people with special needs. A set-aside means any form of preference, such as the exclusive right to provide a good or service, or any price preference.

3. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover procurement made by a covered entity on behalf of a non-covered entity.

4. The procurement by procuring entities of good or service components of procurement which are not themselves covered by this Agreement shall not be considered as covered procurement.

5. Procurement by procuring entities covered under Parts 1 and 2 of this Annex in connection with activities in the fields of drinking water, energy, transport and the postal sector are not covered by this Agreement, unless covered by Part 3 of this Annex.

For the European Union:

1. Chapter 8 (Government Procurement) of Title III (Trade and business) of this Agreement does not cover:

(a) procurement of agricultural products made in furtherance of agricultural support programmes and human feeding programmes (for example, food aid including urgent relief aid); and

(b) procurement for the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time.

2. Procurement by procuring entities covered under Parts 1 and 2 of this Annex in connection with activities in the fields of drinking water, energy, transport and the postal sector are not covered by this Agreement, unless covered under Part 3 of this Annex.

3. In respect of the Åland Islands, the special conditions of Protocol No 2 on the Åland Islands to the Treaty of Accession of Austria, Finland and Sweden to the European Union shall apply.

4. As far as procurement by entities in the field of defence and security is concerned, coverage shall be limited to goods that are non-sensitive and non-warlike materials.

5. The procurement by procuring entities of good or service components of procurement which are not themselves covered by this Agreement shall not be considered as covered procurement.

ANNEX IV

MEDIA FOR PUBLICATION OF PROCUREMENT INFORMATION AND NOTICES OF CHAPTER 8 (GOVERNMENT PROCUREMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

PART 1

Media for Publication of Procurement Information

For THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:

Website of the Republic of Kazakhstan on government procurement

<http://goszakup.gov.kz>

Legal information system of Regulatory Legal Acts of the Republic of Kazakhstan

<http://adilet.zan.kz>

For THE EUROPEAN UNION:

Official Journal of the European Union

<http://simap.europa.eu>

BELGIUM

Laws, royal regulations, ministerial regulations, ministerial circulars - le Moniteur Belge

Jurisprudence - Pasicrisie

BULGARIA

Laws and Regulations - Държавенвестник (State Gazette)

Judicial decisions - www.sac.government.bg

Administrative rulings of general application and any procedure - www.aop.bg and www.cpc.bg

CZECH REPUBLIC

Laws and Regulations - Sbírka zákonů České republiky (Collection of Laws of the Czech Republic)

Rulings of the Office for the Protection of Competition - Collection of Rulings of the Office for the Protection of Competition

DENMARK

Laws and regulations - Lovtidende

Judicial decisions - Ugeskrift for Retsvaesen

Administrative rulings and procedures - Ministerialtidende

Rulings by the Appeal Board for Public Procurement - Konkurrencerådets Dokumentation

GERMANY

Legislation and regulations - Bundesanzeiger

Judicial Decisions: Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts,

Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ESTONIA

Laws, regulations and administrative rulings of general application: Riigi Teataja

Judicial decisions of the Supreme Court of Estonia: Riigi Teataja (part 3)

IRELAND

Legislation and regulations - Iris Oifigiúil (Official Gazette of the Irish Government)

GREECE

Official Journal of the Hellenic Republic - Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

SPAIN

Legislation - Boletín Oficial del Estado

Judicial rulings - no official publication

FRANCE

Legislation - Journal Officiel de la République française

Jurisprudence - Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

CROATIA

Narodne novine - <http://www.nn.hr>

ITALY

Legislation - Gazzetta Ufficiale

Jurisprudence - no official publication

CYPRUS

Legislation - Official Gazette of the Republic

(Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας)

Judicial decisions: Decisions of the Supreme High Court - Printing Office

(Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 - Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

LATVIA

Legislation - "Latvijas Vēstnesis" (Official Newspaper)

LITHUANIA

Laws, regulations and administrative provisions - Official Gazette ("Valstybės Žinios") of the Republic of Lithuania

Judicial decisions, jurisprudence - Bulletin of the Supreme Court of Lithuania

"Teismų praktika"; Bulletin of the

Supreme Court of Administrative Court of Lithuania "Administracinių teismų praktika"

LUXEMBOURG

Legislation - Memorial

Jurisprudence - Pasicrisie

HUNGARY

Legislation - Magyar Közlöny (Official Journal of the Republic of Hungary)

Jurisprudence - Közbeszerzési Értesítő - a Közbeszerzések Tanácsa

Hivatalos Lapja (Public Procurement Bulletin - Official Journal of the Public Procurement Council)

MALTA

Legislation - Government Gazette

NETHERLANDS

Legislation - Nederlandse Staatscourant and/or Staatsblad

Jurisprudence - no official publication

AUSTRIA

Legislation - Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung
 Judicial decisions, jurisprudence - Sammlung von Entscheidungen des
 Verfassungsgerichtshofes
 Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes -
 administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil
 Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

POLAND

Legislation - Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Journal of Laws -
 Republic of Poland)
 Judicial decisions, jurisprudence - "Zamówienia publiczne w orzecznictwie.
 Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie"
 (Selection of judgments of arbitration panels and Regional Court in Warsaw)

PORTUGAL

Legislation - Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série
 Judicial Publications - Boletim do Ministério da Justiça
 Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo;
 Colectânea de Jurisprudência das Relações

ROMANIA

Laws and Regulations - Monitorul Oficial al României (Official Journal of
 Romania)
 Judicial decisions, administrative rulings of general application and any
 procedure - www.anrmap.ro

SLOVENIA

Legislation - Official Gazette of the Republic of Slovenia
 Judicial decisions - no official publication

SLOVAKIA

Legislation - Zbierka zákonov (Collection of Laws)
 Judicial decisions - no official publication

FINLAND

Suomen Säädoskokoelma - Finlands Författningssamling (The Collection of the
 Statutes of Finland)

SWEDEN

Svensk Författningssamling (Swedish Code of Statutes)

UNITED KINGDOM

Legislation - HM Stationery Office

Jurisprudence - Law Reports

“Public Bodies” - HM Stationery Office

PART 2

Media for Publication of Notices

For **THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**:

Website of the Republic of Kazakhstan on government procurement

<http://goszakup.gov.kz>

For **THE EUROPEAN UNION**:

Official Journal of the European Union

<http://simap.europa.eu>

ANNEX V

RULES OF PROCEDURE FOR ARBITRATION UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

General provisions

1. In Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement and under these rules:

(a) “adviser” means a person retained by a Party to the dispute to advise or assist that Party in connection with the arbitration panel proceeding;

(b) “arbitrator” means a member of an arbitration panel established under Article 177 of this Agreement;

(c) “assistant” means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to that arbitrator;

(d) “complaining Party” means any Party that requests the establishment of an arbitration panel under Article 176 of this Agreement;

(e) “Party complained against” means the Party that is alleged to be in violation of the provisions referred to in Article 173 of this Agreement;

(f) “arbitration panel” means a panel established under Article 177 of this Agreement;

(g) “representative of a Party” means an employee or any person appointed by a Party for the purposes of a dispute under this Agreement;

(h) “day” means a calendar day;

(i) “working day” means a day other than a public holiday, Saturday and Sunday.

2. The Parties shall share the expenses derived from organisational matters, including the remuneration and the expenses of the arbitrators.

Notifications

3. The request for consultations and the request for the establishment of an arbitration panel shall be delivered to the other Party by electronic communication, facsimile transmission, registered post, courier, or any other means of telecommunication that provides a record of the sending thereof.

4. Each Party to the dispute and the arbitration panel shall deliver any document other than the request for consultations and the request for the establishment of an arbitration panel by e-mail and by facsimile transmission, registered post, courier, or any other means of telecommunication that provides a record of the sending thereof to the other Party and, where relevant, to each of the arbitrators. Unless proven otherwise, an e-mail message shall be deemed to be delivered on the date of its sending. If any of the supporting documents is

confidential or too big to be sent by e-mail, the Party sending the document may provide that document in another electronic format to the other Party and, where relevant, to each of the arbitrators within one day of the delivery of the e-mail. In those cases the Party delivering the document shall inform by e-mail the other Party and, where relevant, each of the arbitrators of the sending of the document and indicate its content.

5. All notifications shall be addressed to the Government of the Republic of Kazakhstan and to the Directorate-General for Trade of the European Commission, respectively. Within 30 days of the start of the application of Title III (Trade and Business) of this Agreement, the Parties shall exchange the details for the electronic communications pursuant to rules 3 and 4 of these Rules of Procedure. Any change of e-mail addresses or other electronic communications shall be notified without delay to the other Party and the arbitration panel, where applicable.

6. Minor errors of a clerical nature in any request, notice, written submission or other document related to the arbitration panel proceeding may be corrected by the prompt delivery of a new document clearly indicating the changes.

7. If the last date for delivery of a document falls on a Saturday, Sunday or a public holiday for the Republic of Kazakhstan or for the European Union, the last date for delivery shall be the next working day. When a document is delivered to a Party on a day which is a holiday for that Party, the document shall be deemed delivered on the next working day. The date of receipt of a document shall be deemed to be the same date as the date of its delivery.

Commencing the arbitration

8. (a) If pursuant to Article 177 of this Agreement or to rules 19, 20 or 47 of these Rules of Procedure, any member of the arbitration panel is selected by lot, the drawing of lots shall be carried out at a time and place decided by the complaining Party and promptly communicated to the Party complained against. The Party complained against may, if it so chooses, be present during the drawing of lots. In any event, the drawing of lots shall be carried out with whichever Party/Parties is/are present.

(b) If, pursuant to Article 177 of this Agreement or to rules 19, 20 or 47 of these Rules of Procedure, any member of the arbitration panel is selected by lot and there are two chairs of the Cooperation Committee, both chairs, or their delegates, or one chair alone in cases where the other chair or his delegate does not accept to participate in the drawing of lots, shall perform the selection by lot.

(c) The Parties shall notify the selected arbitrators of their appointment.

(d) An arbitrator who has been appointed according to the procedure

established in Article 177 of this Agreement shall confirm his availability to serve as a member of the arbitration panel to the Cooperation Committee within five days of the date in which he was informed of his appointment.

(e) Unless the Parties to the dispute agree otherwise, the Parties shall hold a meeting with the arbitration panel in person or by other means of communication within seven days of the establishment of the arbitration panel. The Parties and the arbitration panel shall determine such matters that the Parties or the arbitration panel deem appropriate, including the remuneration and the expenses to be paid to the arbitrators. The remuneration and the expenses shall be in accordance with WTO standards.

9. (a) Unless the Parties agree otherwise within five days from the date of selection of the arbitrators, the terms of reference of the arbitration panel shall be:

“to examine, in the light of the relevant provisions of the Agreement invoked by the parties to the dispute, the matter referred to in the request for establishment of the arbitration panel, to rule on the compatibility of the measure in question with the provisions referred to in Article 173 and to deliver a report in accordance with Articles 180, 181, 182 and 195 of this Agreement.”

(b) The Parties must notify the agreed terms of reference to the arbitration panel within three days of their agreement.

Initial submissions

10. The complaining Party shall deliver its initial written submission no later than 20 days after the date of establishment of the arbitration panel. The Party complained against shall deliver its written counter-submission no later than 20 days after the date of receipt of the initial written submission.

Working of arbitration panels

11. The chairperson of the arbitration panel shall preside over all its meetings. An arbitration panel may delegate to the chairperson the authority to make administrative and procedural decisions.

12. Unless otherwise provided for in Chapter 14 (*Dispute Settlement*) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, the arbitration panel may conduct its activities by any means, including telephone, facsimile transmissions or computer links.

13. Only arbitrators may take part in the deliberations of the arbitration panel, but the arbitration panel may permit its assistants to be present at its deliberations.

14. The drafting of any report shall remain the exclusive responsibility of the arbitration panel and must not be delegated.

15. Where a procedural question arises that is not covered by the

provisions of Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement and Annexes V to VII to this Agreement, the arbitration panel, after consulting the Parties, may adopt an appropriate procedure that is compatible with those provisions.

16. When the arbitration panel considers that there is a need to modify any of the time limits for its proceedings other than the time limits set out in Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement or to make any other procedural or administrative adjustment, it shall inform the Parties to the dispute in writing of the reasons for the change or adjustment and of the period of time or adjustment needed.

Replacement

17. If an arbitrator is unable to participate in an arbitration proceeding under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, withdraws from it, or must be replaced because of non-compliance with the requirements of the Code of Conduct set out in Annex VI to this Agreement, a replacement shall be selected in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

18. Where a Party to the dispute considers that an arbitrator does not comply with the requirements of the Code of Conduct and for this reason should be replaced, this Party shall deliver notification to the other Party to the dispute within 15 days of the date on which it obtained evidence of the circumstances underlying the arbitrator's material violation of the Code of Conduct.

19. Where a Party to the dispute considers that an arbitrator other than the chairperson does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties to the dispute shall consult and, if they agree on the need to replace the arbitrator, select a new arbitrator in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

If the Parties to the dispute fail to agree on the need to replace an arbitrator, any Party to the dispute may request that such matter be referred to the chairperson of the arbitration panel, whose decision shall be final.

If, pursuant to such a request, the chairperson finds that an arbitrator does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the new arbitrator shall be selected in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

20. Where a Party considers that the chairperson of the arbitration panel does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties shall consult and, if they agree on the need to replace the chairperson, select a new chairperson in accordance with Article 177 of this Agreement and rule 8 of these Rules of Procedure.

If the Parties fail to agree on the need to replace the chairperson, either Party may request that such matter be referred to one of the remaining members of the pool of individuals from the sub-list of chairpersons referred to in Article 196(1) of this Agreement. His name shall be drawn by lot by the chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate. The decision by the so selected person on the need to replace the chairperson shall be final.

If the so selected person decides that the original chairperson does not comply with the requirements of the Code of Conduct, he shall select a new chairperson by lot among the remaining pool of individuals from the sub-list of chairpersons referred to under Article 196(1) of this Agreement. The selection of the new chairperson shall be carried out within five days of the date of the decision referred to in this paragraph.

21. The arbitration panel proceedings shall be suspended for the period taken to carry out the procedures provided for in rules 18, 19 and 20 of these Rules of Procedure.

Hearings

22. The chairperson of the arbitration panel shall fix the date and time of the hearing in consultation with the Parties to the dispute and the other members of the arbitration panel, and shall confirm this in writing to the Parties to the dispute. This information shall also be made publicly available by the Party in charge of the logistical administration of the proceedings, unless the hearing is closed to the public. Unless a Party disagrees, the arbitration panel may decide not to convene a hearing.

23. Unless the Parties agree otherwise, the hearing shall be held in Brussels if the complaining Party is the Republic of Kazakhstan and in Astana if the complaining Party is the European Union.

24. The arbitration panel may convene additional hearings if the Parties so agree.

25. All arbitrators shall be present during the entirety of any hearings.

26. The following persons may attend the hearing, irrespective of whether the proceedings are open to the public or not:

- (a) representatives of the Parties to the dispute;
- (b) advisers to the Parties to the dispute;
- (c) administrative staff, interpreters, translators and court reporters; and
- (d) arbitrators' assistants.

Only the representatives and advisers of the Parties to the dispute may address the arbitration panel.

27. No later than five days before the date of a hearing, each Party to the dispute shall deliver to the arbitration panel a list of names of the persons who

will make oral arguments or presentations at the hearing on behalf of that Party and of other representatives or advisers attending the hearing.

28. The arbitration panel shall conduct the hearing in the following manner, ensuring that the complaining Party and the Party complained against are afforded equal time:

Argument

- (a) argument of the complaining Party
- (b) argument of the Party complained against

Rebuttal Argument

- (a) argument of the complaining Party
- (b) counter-reply of the Party complained against

29. The arbitration panel may direct questions to either Party to the dispute at any time during the hearing.

30. The arbitration panel shall arrange for a transcript of each hearing to be prepared and delivered as soon as possible to the Parties to the dispute. The Parties to the dispute may comment on the transcript and the arbitration panel may consider those comments.

31. Each Party to the dispute may deliver a supplementary written submission concerning any matter that arose during the hearing within ten days of the date of the hearing.

Questions in writing

32. The arbitration panel may, at any time during the proceedings, address questions in writing to one Party or both Parties to the dispute. Each Party to the dispute shall receive a copy of any questions put by the arbitration panel.

33. A Party to the dispute shall deliver a copy of its written response to the arbitration panel's questions to the other Party to the dispute. Each Party to the dispute shall have the opportunity to provide written comments on the other Party's reply, to be delivered within five days of the date of receipt of such reply.

Confidentiality

34. Each Party to the dispute and its advisers shall treat as confidential any information submitted to the arbitration panel by the other Party to the dispute which that Party has designated as confidential. Where a Party to the dispute submits a confidential version of its written submissions to the arbitration panel, the Party shall also, upon request of the other Party, and no later than 15 days after the date of either the request or the submission, whichever is later, deliver a non-confidential summary of the information contained in its submissions that could be disclosed to the public, and an explanation as to why the non-disclosed information is confidential. Nothing in

these Rules of Procedure shall preclude a Party to the dispute from disclosing statements of its own positions to the public to the extent that, when making reference to information submitted by the other Party, it does not disclose any information designated by the other Party as confidential.

The arbitration panel shall meet in closed session when the submission and arguments of a Party contain confidential information. The Parties to the dispute and their advisers shall maintain the confidentiality of the arbitration panel hearings where the hearings are held in closed session.

Non-confidential version of the arbitration panel report

35. If the arbitration panel report contains information designated as confidential by a Party, the arbitration panel shall prepare a non-confidential version of the report. The Parties shall be given the opportunity to comment on the non-confidential version and the arbitration panel shall take their comments into account when producing the final non-confidential version of the report.

Ex parte contacts

36. The arbitration panel shall not meet or communicate with a Party in the absence of the other Party.

37. No member of the arbitration panel may discuss any aspect of the subject matter of the proceedings with one Party or both Parties to the dispute in the absence of the other arbitrators.

Amicus curiae submissions

38. Unless the Parties agree otherwise within three days of the date of the establishment of the arbitration panel, the arbitration panel may receive unsolicited written submissions from natural or legal persons established in the territory of a Party to the dispute who are independent from the governments of the Parties to the dispute, provided that they are delivered within ten days of the date of the establishment of the arbitration panel, that they are concise and in no case longer than 15 pages typed at double space and that they are directly relevant to a factual or a legal issue under consideration by the arbitration panel.

39. The submission shall contain a description of the person making the submission, whether natural or legal, including its nationality or place of establishment, the nature of its activities, its legal status, general objectives and the source of its financing, and shall specify the nature of the interest that the person has in the arbitration panel proceeding. It shall be drafted in the languages chosen by the Parties to the dispute in accordance with rules 42 and 43 of these Rules of Procedure.

40. The arbitration panel shall list in its report all the submissions it has received that conform to rules 38 and 39 of these Rules of Procedure. The arbitration panel shall not be obliged to address in its report the arguments made

in such submissions. Any such submission shall be delivered to the Parties to the dispute for their comments. The comments of the Parties to the dispute shall be delivered within ten days of receipt of the submission, and any such comments shall be taken into consideration by the arbitration panel.

Urgent cases

41. In the cases of urgency referred to in Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, the arbitration panel, after consulting the Parties, shall adjust the time limits referred to in these Rules of Procedure as appropriate and shall notify the Parties of such adjustments.

Translation and interpretation

42. During the consultations referred to in Article 174 of this Agreement, and no later than the meeting referred to in rule 8(e) of these Rules of Procedure, the Parties to the dispute shall endeavour to agree on a common working language for the proceedings before the arbitration panel.

43. If the Parties to the dispute are unable to agree on a common working language, each Party shall make its written submissions in its chosen language. In such a case, that Party shall provide at the same time a translation in the language chosen by the other Party, unless its submissions are written in one of the working languages of the WTO. The Party complained against shall arrange for the interpretation of oral submissions into the languages chosen by the Parties.

44. Arbitration panel reports shall be issued in the language or languages chosen by the Parties to the dispute.

45. Any Party to the dispute may provide comments on the accuracy of the translation of any translated version of a document drawn up in accordance with these Rules of Procedure.

46. Each Party shall bear the costs of the translation of its written submissions. Any costs incurred in the translation of an arbitration panel report shall be borne equally by the Parties to the dispute.

Other procedures

47. These Rules of Procedure are also applicable to procedures established under Articles 174, 184(2), 185(2), 186(3) and 187(2) of this Agreement. However, the time limits laid down in these Rules of Procedure shall be adjusted by the arbitration panel in line with the special time limits provided for the adoption of a report by the arbitration panel in those other procedures.

ANNEX VI

CODE OF CONDUCT FOR MEMBERS OF ARBITRATION PANELS AND MEDIATORS UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

Definitions

1. In this Code of Conduct:

- (a) “arbitrator” means a member of an arbitration panel effectively established under Article 177 of this Agreement;
- (b) “candidate” means an individual whose name is on the list of arbitrators referred to in Article 196 of this Agreement and who is under consideration for selection as a member of an arbitration panel under Article 177 of this Agreement;
- (c) “assistant” means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to the arbitrator;
- (d) “proceeding”, unless otherwise specified, means an arbitration panel proceeding under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement;
- (e) “staff”, in respect of an arbitrator, means persons under the direction and control of the arbitrator, other than assistants;
- (f) “mediator” means a person who conducts a mediation procedure in accordance with Annex VII to this Agreement.

Responsibilities to the process

2. Every candidate and arbitrator shall avoid impropriety and the appearance of impropriety, shall be independent and impartial, shall avoid direct and indirect conflicts of interest and shall observe high standards of conduct so that the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism is preserved. Former arbitrators must comply with the obligations established in rules 15, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.

Disclosure obligations

3. Prior to confirmation of his selection as an arbitrator under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, a candidate shall disclose any interest, relationship or matter that is likely to affect his independence or impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias in the proceedings. To that end, a candidate shall make all reasonable efforts to become aware of any such interests, relationships and matters.

4. A candidate or arbitrator shall communicate, in writing, matters concerning actual or potential violations of this Code of Conduct only to the Cooperation Committee for consideration by the Parties.

5. Once selected, an arbitrator shall continue to make all reasonable efforts to become aware of any interests, relationships or matters referred to in rule 3 of this Code of Conduct and shall disclose them. The disclosure obligation is a continuing duty which requires an arbitrator to disclose any such interests, relationships or matters that may arise during any stage of the proceedings. The arbitrator shall disclose such interests, relationships or matters by informing the Cooperation Committee, in writing, for consideration by the Parties.

Duties of arbitrators

6. Upon confirmation of his selection, an arbitrator shall be available to perform and shall perform his duties thoroughly and expeditiously throughout the course of the proceedings, with fairness and diligence.

7. An arbitrator shall consider only those issues raised in the proceeding and necessary for an arbitration panel report, and shall not delegate this duty to any other person.

8. An arbitrator shall take all appropriate steps to ensure that his assistant and staff are aware of, and comply with, rules 2, 3, 4, 5, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.

9. An arbitrator shall not engage in *ex parte* contacts concerning the proceedings.

Independence and impartiality of arbitrators

10. An arbitrator shall be independent and impartial, avoid creating an appearance of impropriety or bias, and shall not be influenced by self-interest, outside pressure, political considerations, public clamour and loyalty to a Party or fear of criticism.

11. An arbitrator shall not, directly or indirectly, incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere, or appear to interfere, with the proper performance of his duties.

12. An arbitrator shall not use his position on the arbitration panel to advance any personal or private interests. An arbitrator shall avoid actions that may create the impression that he is in a position to be influenced by others.

13. An arbitrator shall not allow financial, business, professional, personal, or social relationships or responsibilities to influence his conduct or judgement.

14. An arbitrator shall avoid entering into any relationship or acquiring any financial interest that is likely to affect his impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias.

Obligations of former arbitrators

15. All former arbitrators must avoid actions that may create the appearance that they were biased in carrying out their duties or derived advantage from the decision or report of the arbitration panel.

Confidentiality

16. No arbitrator or former arbitrator shall at any time disclose or use any non-public information concerning a proceeding or acquired during a proceeding except for the purposes of that proceeding and shall not, in any case, disclose or use any such information to gain personal advantage or advantage for others or to adversely affect the interests of others.

17. An arbitrator shall not disclose an arbitration panel report or parts thereof prior to its publication in accordance with Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement.

18. An arbitrator or a former arbitrator shall not disclose the deliberations of an arbitration panel, or any arbitrator's view at any time.

Expenses

19. Each arbitrator shall keep a record and render a final account of the time devoted to the procedure and of his expenses, as well as the time and expenses of his assistant and staff.

Mediators

20. The disciplines described in this Code of Conduct as applying to arbitrators or former arbitrators shall apply, *mutatis mutandis*, to mediators.

ANNEX VII

MEDIATION MECHANISM UNDER CHAPTER 14 (DISPUTE SETTLEMENT) OF TITLE III (TRADE AND BUSINESS)

ARTICLE 1

Objective

The objective of this Annex is to facilitate the finding of a mutually agreed solution through a comprehensive and expeditious procedure with the assistance of a mediator.

SECTION A

PROCEDURE UNDER THE MEDIATION MECHANISM

ARTICLE 2

Request for information

1. At any time before the initiation of the mediation procedure, a Party may deliver a written request for information regarding a measure adversely affecting trade or investment between the Parties. The Party to which such request is made shall, within 20 days of receipt of the request, deliver a written response containing its comments on the information contained in the request.

2. When the responding Party considers it will not be able to deliver a response within 20 days of receipt of the request, it shall promptly notify the requesting Party, stating the reasons for the delay and providing an estimate of the shortest period within which it will be able to deliver its response.

ARTICLE 3

Initiation of the procedure

1. A Party may request that the Parties enter into a mediation procedure at any time, by means of a written request delivered to the other Party. The request shall be sufficiently detailed to present the concerns of the requesting Party clearly and shall:

- (a) identify the specific measure at issue;
- (b) provide a statement of the alleged adverse effects that the requesting Party believes the measure has, or will have, on trade or investment between the Parties; and
- (c) explain how the requesting Party considers that those effects are linked to the measure.

2. The mediation procedure may only be initiated by mutual agreement of the Parties. When a request is made pursuant to paragraph 1, the Party to which the request is made shall accord sympathetic consideration to the request and deliver its written acceptance or rejection to the requesting Party within ten days of its receipt.

ARTICLE 4

Selection of the mediator

1. The Parties shall endeavour to agree on a mediator within 15 days of the delivery of the acceptance referred to in Article 3(2) of this Annex.

2. In the event that the Parties are unable to agree on the mediator within the time frame laid down in paragraph 1 of this Article, either Party may request the chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, to select the mediator by lot from the list established under Article 196(1) of this Agreement. Representatives of both Parties shall be invited, with sufficient advance notice, to be present when the lots are drawn. In any event, the drawing of lots shall be carried out with the Party/Parties that is/are present.

3. The chair of the Cooperation Committee, or the chair's delegate, shall select the mediator within five days of the request made pursuant to paragraph 2.

4. Should the list referred to in Article 196(1) of this Agreement not be established at the time a request is made pursuant to Article 3 of this Annex, the mediator shall be drawn by lot from the individuals who have been formally proposed by one or both of the Parties.

5. A mediator shall not be a citizen of either Party, unless the Parties agree otherwise.

6. The mediator shall, in an impartial and transparent manner, assist the Parties in bringing clarity to the measure and its possible effects on trade, and in reaching a mutually agreed solution.

7. The Code of Conduct for Members of Arbitration Panels and Mediators set out in Annex VI to this Agreement shall apply to mediators, *mutatis mutandis*.

8. Rules 3 to 7 (Notifications) and 42 to 46 (Translation and interpretation) of the Rules of Procedure for Arbitration set out in Annex V to this Agreement shall apply, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 5

Rules of the Mediation Procedure

1. Within ten days of the appointment of the mediator, the Party which invoked the mediation procedure shall deliver a detailed, written description of its concerns to the mediator and to the other Party, in particular of the operation of the measure at issue and its effects on trade. Within 20 days of the receipt of this description, the other Party may deliver written comments on the description. Either Party may include any information that it deems relevant in its description or comments.

2. The mediator may decide on the most appropriate way of bringing clarity to the measure concerned and its possible effects on trade. In particular, the mediator may organise meetings between the Parties, consult the Parties jointly or individually, seek the assistance of, or consult with, relevant experts and stakeholders and provide any additional support requested by the Parties. The mediator shall consult with the Parties before seeking the assistance of, or consulting with, relevant experts and stakeholders.

3. The mediator shall not advise or comment on the consistency of the measure at issue with this Agreement. The mediator may offer advice and propose a solution for the consideration of the Parties. The Parties may accept or reject the proposed solution, or agree on a different solution.

4. The mediation procedure shall take place in the territory of the Party to which the request was addressed, or by mutual agreement in any other location or by any other means.

5. The Parties shall endeavour to reach a mutually agreed solution within 60 days of the appointment of the mediator. Pending a final agreement, the Parties may consider possible interim solutions.

6. The mutually agreed solution or the interim solution may be adopted by means of a decision of the Cooperation Committee. Mutually agreed solutions shall be made publicly available. The version disclosed to the public shall not contain any information a Party has designated as confidential.

7. On request of the Parties, the mediator shall deliver a draft factual report to the Parties, providing a brief summary of: (i) the measure at issue; (ii) the procedures followed; and (iii) any mutually agreed solution reached,

including possible interim solutions. The mediator shall allow the Parties 15 days to comment on the draft report. After considering the comments of the Parties received within that period, the mediator shall, within 15 days, deliver a final factual report to the Parties. The factual report shall not include any interpretation of this Agreement.

8. The procedure shall be terminated by:

(a) the adoption of a mutually agreed solution by the Parties, on the date of the adoption thereof;

(b) mutual agreement of the Parties at any stage of the procedure, on the date of that agreement;

(c) a written declaration of the mediator, after consultation with the Parties, that further efforts at mediation would be to no avail, on the date of that declaration; or

(d) a written declaration of a Party after exploring mutually agreed solutions under the mediation procedure and after having considered any advice and proposed solutions by the mediator, on the date of that declaration.

SECTION B

IMPLEMENTATION

ARTICLE 6

Implementation of a mutually agreed solution

1. Where the Parties reach agreement on a solution, each Party shall take the measures necessary to implement the mutually agreed solution within the agreed timeframe.

2. The implementing Party shall notify the other Party, in writing, of any steps or measures taken to implement the mutually agreed solution.

SECTION C**GENERAL PROVISIONS****ARTICLE 7****Confidentiality and relationship to dispute settlement**

1. Unless the Parties agree otherwise, and without prejudice to Article 5(6) of this Annex, all steps of the procedure, including any advice or proposed solution, are confidential. However, any Party may disclose to the public the fact that mediation is taking place.

2. The mediation procedure is without prejudice to the Parties' rights and obligations under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement, or any other agreement.

3. Consultations under Chapter 14 (Dispute Settlement) of Title III (Trade and Business) of this Agreement are not required before initiating the mediation procedure. However, a Party should normally avail itself of the other relevant cooperation or consultation provisions provided for in this Agreement before initiating the mediation procedure.

4. A Party shall not rely on, or introduce as evidence, in other dispute settlement procedures under this Agreement or any other agreement, nor shall a panel take into consideration:

(a) positions taken by the other Party in the course of the mediation procedure or information gathered under Article 5(2) of this Annex;

(b) the fact that the other Party has indicated its willingness to accept a solution to the measure subject to mediation; or

(c) advice given or proposals made by the mediator.

5. A mediator may not serve as a member of a panel in a dispute settlement proceeding under this Agreement or under the WTO Agreement involving the same matter for which he has been a mediator.

ARTICLE 8**Time limits**

Any time limit referred to in this Annex may be modified by mutual agreement between the Parties.

ARTICLE 9

Costs

1. Each Party shall bear its own expenses derived from the participation in the mediation procedure.

2. The Parties shall share jointly and equally the expenses derived from organisational matters, including the remuneration and expenses of the mediator. The remuneration of the mediator shall be in accordance with that provided for a chairperson of an arbitration panel in accordance with rule 8(e) of the Rules of Procedure set out in Annex V to this Agreement.

**PROTOCOL
ON MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE
IN CUSTOMS MATTERS**

ARTICLE 1

Definitions

For the purposes of this Protocol:

(a) “customs legislation” means the legal or regulatory provisions applicable in the territories of the Parties, governing the import, export and transit of goods and their placing under any other customs regime or procedure, including measures of prohibition, restriction and control thereof;

(b) “applicant authority” means a competent administrative authority which makes a request for assistance pursuant to this Protocol and which has been designated by a Party for that purpose;

(c) “requested authority” means a competent administrative authority which receives a request for assistance pursuant to this Protocol and which has been designated by a Party for that purpose;

(d) “personal data” means any information relating to an identified or identifiable individual;

(e) “operation in breach of customs legislation” means any violation or attempted violation of customs legislation.

ARTICLE 2

Scope

1. The Parties shall assist each other, in the areas of their competence, in the manner and under the conditions laid down in this Protocol, to ensure the correct application of their customs legislation by preventing, investigating and combating operations in breach of that legislation.

2. The assistance in customs matters, as provided for in this Protocol, shall apply to any administrative authority of the Parties which is competent for the application of this Protocol. It shall not prejudice the rules governing mutual assistance in criminal matters and shall not cover exchange of information obtained under powers exercised at the request of a judicial authority, except where the communication of such information is authorised by that authority.

3. The assistance to recover duties, taxes or fines is not covered by this Protocol.

ARTICLE 3

Assistance on request

1. At the request of the applicant authority, the requested authority shall provide the former with all relevant information which may enable it to ensure that customs legislation is correctly applied, including information regarding activities noted or planned which are or could be operations in breach of customs legislation.

2. At the request of the applicant authority, the requested authority shall inform the former of:

(a) circumstances (facts and conditions) of export of goods from the territory of a Party and import into the territory of the other Party, specifying, where appropriate, the customs procedure applied to the goods;

(b) circumstances (facts and conditions) of import of goods into the territory of a Party and export from the territory of the other Party, specifying, where appropriate, the customs procedure applied to the goods.

3. At the request of the applicant authority, the requested authority shall, within the framework of its legal or regulatory provisions, take the necessary steps to ensure special surveillance of:

(a) natural or legal persons in respect of whom there are reasonable grounds for believing that they are or have been involved in operations in breach of customs legislation;

(b) places where goods are stocked in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place;

(c) goods transported or intended for transportation in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place;

(d) means of transport carrying goods in respect of which there are reasonable grounds to suspect that operations in breach of customs legislation take place.

ARTICLE 4

Spontaneous assistance

The Parties shall assist each other, at their own initiative and in accordance with their legal or regulatory provisions, if they consider that to be

necessary for the correct application of customs legislation, in particular by providing information pertaining to:

(a) activities which are or appear to be operations in breach of customs legislation and which may be of interest to the other Party;

(b) new means or methods employed in carrying out operations in breach of customs legislation;

(c) goods known to be subject to operations in breach of customs legislation;

(d) natural or legal persons in respect of whom there are reasonable grounds for believing that they are or have been involved in operations in breach of customs legislation;

(e) means of transport in respect of which there are reasonable grounds for believing that they have been, are, or may be used in operations in breach of customs legislation.

ARTICLE 5

Delivery and notification

At the request of the applicant authority, the requested authority shall, in accordance with the legal or regulatory provisions applicable to the latter, take all necessary measures in order to deliver any documents or to notify any decisions, originating from the applicant authority and falling within the scope of this Protocol, to an addressee residing or established in the territory of the requested authority.

Requests for delivery of documents or notification of decisions shall be made in writing in an official language of the requested authority or in a language acceptable to that authority.

ARTICLE 6

Form and substance of requests for assistance

1. Requests pursuant to this Protocol shall be made in writing. They shall be accompanied by the documents necessary to enable compliance with the request. When required because of the urgency of the situation, oral requests may be accepted, but must be confirmed in writing immediately.

2. Requests pursuant to paragraph 1 shall include the following information:

- (a) the applicant authority;
- (b) the object of and the reason for the request;
- (c) the requested measure;
- (d) the legal or regulatory provisions and other legal elements involved;
- (e) indications as exact and comprehensive as possible on the natural or legal persons who are the target of the enquiries;
- (f) a summary of the relevant facts and of the enquiries already carried out;
- (g) any other relevant information that is needed to execute the request.

3. Requests shall be submitted in an official language of the requested authority or in a language acceptable to that authority. This requirement shall not apply to any documents that accompany the request under paragraph 1.

4. If a request does not meet the formal requirements set out in paragraphs 1 to 3, its correction or completion may be requested; in the meantime precautionary measures may be ordered.

ARTICLE 7

Execution of requests

1. In order to comply with a request for assistance, the requested authority shall proceed, within the limits of its competence and available resources, as though it were acting on its own account or at the request of other authorities of that same Party, by supplying information already in the authority's possession, by carrying out appropriate enquiries or by arranging for them to be carried out. This shall also apply to any other authority to which the request has been addressed by the requested authority when the latter cannot act on its own.

2. Requests for assistance shall be executed in accordance with the legal or regulatory provisions of the requested Party. In case the request cannot be executed, the requesting Party shall be informed of this without delay.

3. Duly authorised officials of a Party may, with the agreement of the other Party and subject to the conditions laid down by the latter, be present in the offices of the requested authority or any other concerned authority in accordance with paragraph 1 to obtain information relating to activities that are or may be operations in breach of customs legislation which the applicant authority needs for the purposes of this Protocol.

4. Duly authorised officials of a Party may, with the agreement of the other Party and subject to the conditions laid down by the latter, be present at

enquiries carried out in the latter's territory.

ARTICLE 8

Form in which information is to be communicated

1. The requested authority shall communicate results of enquiries to the applicant authority in writing together with relevant documents, certified copies or other items.
2. This information may be in a computerised form.
3. Original documents shall be transmitted only upon request in cases where certified copies would be insufficient. These originals shall be returned at the earliest opportunity.

ARTICLE 9

Exceptions to the obligation to provide assistance

1. Assistance may be refused or may be subject to the satisfaction of certain conditions or requirements, in cases where a Party is of the opinion that assistance under this Protocol would:
 - (a) be likely to prejudice the sovereignty of the Republic of Kazakhstan or that of a Member State of the European Union which has been requested to provide assistance under this Protocol; or
 - (b) be likely to prejudice public policy, security or other essential interests, in particular in the cases referred to under Article 10(2) of this Protocol; or
 - (c) violate an industrial, commercial or professional secret.
2. Assistance may be postponed by the requested authority on the grounds that it will interfere with an ongoing investigation, prosecution or proceeding. In such a case, the requested authority shall consult with the applicant authority to determine if assistance can be given subject to such terms or conditions as the requested authority may require.
3. Where the applicant authority seeks assistance which it would itself be unable to provide if so requested, it shall draw attention to that fact in its request. It shall then be for the requested authority to decide how to respond to such a request.
4. For the cases referred to in paragraphs 1 and 2, the decision of the requested authority and the reasons therefor must be communicated to the

applicant authority without delay.

ARTICLE 10

Information exchange and confidentiality

1. Any information communicated in whatsoever form pursuant to this Protocol shall be of a confidential or restricted nature, depending on the rules applicable in each Party. It shall be covered by the obligation of official secrecy and shall enjoy the protection extended to similar information under the relevant laws of the Party that received it and the corresponding provisions applying to the institutions of the European Union.

2. Personal data may be exchanged only where the Party which may receive them undertakes to protect such data in a manner that is considered adequate by the Party that may supply them.

3. The use, in administrative or judicial proceedings instituted in respect of operations in breach of customs legislation, of information obtained under this Protocol is considered to be for the purposes of this Protocol. Therefore, the Parties may, in their records of evidence, reports and testimonies and in proceedings and charges brought before the courts, use as evidence information obtained and documents consulted in accordance with the provisions of this Protocol. The competent authority which supplied that information or gave access to those documents shall be notified of such use.

4. The information obtained under this Protocol shall be used solely for the purposes set out in this Protocol. Where a Party wishes to use such information for other purposes, it shall obtain the prior written consent of the authority which provided the information. Such use shall then be subject to any restrictions laid down by the latter authority.

ARTICLE 11

Experts and witnesses

An official of a requested authority may be authorised to appear, within the limitations of the authorisation granted, as an expert or a witness in administrative or judicial proceedings regarding matters covered by this Protocol, and may produce such objects, documents or certified copies thereof, as may be needed for the proceedings. The request to the official shall be made by the applicant authority and must indicate specifically before which

administrative or judicial authority the official will have to appear, on what matters and in what capacity (title or qualification).

ARTICLE 12

Assistance expenses

The Parties shall waive all claims on each other for the reimbursement of expenses incurred pursuant to this Protocol, except, as appropriate, for expenses related to experts and witnesses, and those related to interpreters and translators who are not public service employees.

ARTICLE 13

Implementation

1. The implementation of this Protocol shall be entrusted, on the one hand, to the customs authorities of the Republic of Kazakhstan and, on the other hand, to the competent services of the European Commission and the customs authorities of the Member States of the European Union, as appropriate. They shall decide on all practical measures and arrangements necessary for its application, taking into consideration the rules in force in particular in the field of data protection.

2. The Parties shall consult each other and subsequently keep each other informed of the detailed rules of implementation which are adopted in accordance with the provisions of this Protocol.

ARTICLE 14

Other agreements

1. Taking into account the respective competencies of the European Union and of the Member States of the European Union, the provisions of this Protocol shall:

(a) not affect the obligations of the Parties under any other international agreement or convention;

(b) be deemed complementary to agreements on mutual assistance which have been or may be concluded between the Republic of Kazakhstan and individual Member States of the European Union; and

(c) not affect the provisions of the European Union governing the communication between the competent services of the European Commission and the customs authorities of the Member States of the European Union of any information obtained under this Protocol which could be of interest to the European Union or to the Member States of the European Union.

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, the provisions of this Protocol shall take precedence over the provisions of any bilateral Agreement on mutual assistance which has been or may be concluded between the Republic of Kazakhstan and individual Member States of the European Union insofar as the provisions of the latter are incompatible with those of this Protocol.

3. In respect of questions relating to the applicability of this Protocol, the Parties shall consult each other in order to resolve the matter in the framework of a regular dialogue on customs matters between the Parties.

Done at Astana on the twenty first day of December in the year two thousand and fifteen.

Екі мың он бесінші жылғы жиырма бірінші желтоқсанда Астанада жасалды.

Совершено в Астане двадцать первого декабря две тысячи пятнадцатого года.

Съставено в Астана на двадесет и първи декемврид вехияди и петнадесетагодина.

Hecho en Astana, el veintiuno de diciembre de dos mil quince.

V Astanědnedvacátěhoprvníhoprosincedvatisícepatnáct.

Udfærdiget i Astana den enogtyvende december to tusind og femten.

Geschehen zu Astana am einundzwanzigsten Dezember zweitausendfünfzehn.

Kahetuhandeviieteistkümnendaaastadetsembrikuukahekümneesimeselpäeval Astanas.

Έγινε στην Άστανα, στις είκοσι μία Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαλέντε.

Fait à Astana, le vingt et un décembre deux mille quinze.

Sastavljeno u Astanidvadesetprvogprosincadvijetisućepetnaeste.

Fatto a Astana, addì ventuno dicembreduemilaquindici.

Astanā, divi tūkstošipiecpadsmiitāgadadivdesmitpirmajādecembrī.

PriimtadutūkstančiaipenkioliktūmetugruodžiodvidešimtpirmādienāAstanoje.

KeltAsztanában, a akétezer-

tizenötödikévdécemberhavánakhuszonegyediknapján.

Magħmulf'Astana, fil-wieħed u ghoxrinjumta' Diċembrufis-sena elfejn u ħmistax.

Gedaan te Astana, eenentwintig december tweeduizend vijftien.

Sporządzono w Astanie dnia dwudziestego pierwszego grudnia roku dwa tysiące piętnastego.

Feito em Astana, em vinte e um de dezembro de dois mil e quinze.

Íntocmitla Astana la douāzecișunudecembriedouămiicincisprezece.

V Astanedvadsiatehoprvéhodecembraadvetisícpatnáct'.

V Astani, dneenaindvajsetegadecembraletadvatisočpetnajst.

Tehty Astanassa kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattaviisitoista.

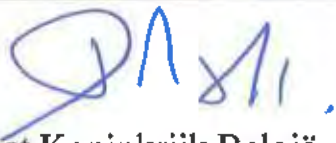
Som skedde i Astana den tjugoförsta december år tjugohundrafemton.

Қазақстан Республикасы үшін
За Республику Казахстан

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

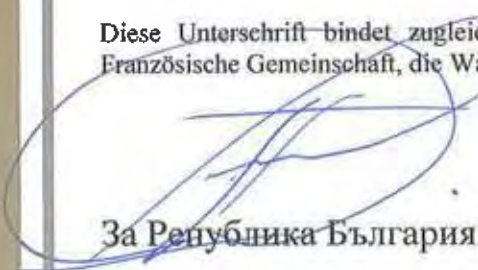

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

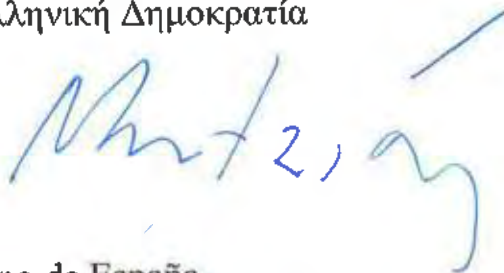
Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

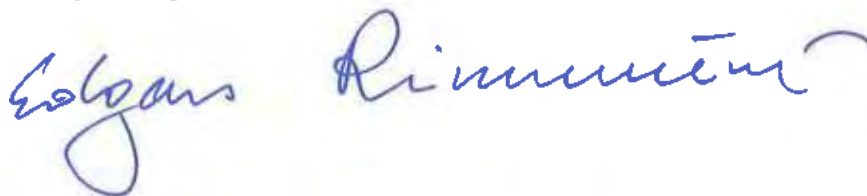
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

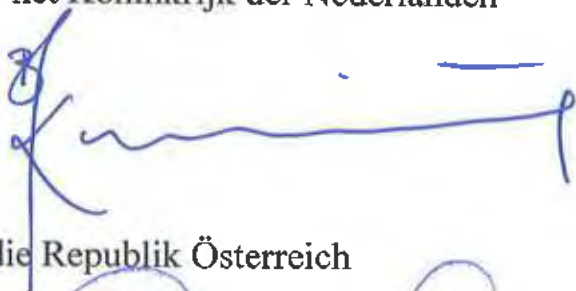
Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

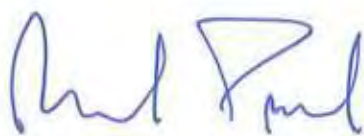
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

